Programmabegroting 2025

Gemeente Utrecht

Utrecht.NL

Colofon

Programmabegroting 2024

Uitgave

Gemeente Utrecht

Fotografie

Iris Wijngaarde

Informatie

Gemeente Utrecht
Bedrijfsvoering- en Strategienetwerk
Afdeling FIJ
Postbus 16200
3500 CE Utrecht
www.utrecht.nl
Finutrecht@utrecht.nl

Inhoudsopgave

Leeswijzer ... 5
Hoofdlijn ... 7
Beleidskaders ... 15
Programma 's ... 17
Betrouwbare overheid ... 19
Ontwikkelen en wonen voor iedereen ... 33
Klimaatvriendelijke stad ... 49
Duurzame bereikbaarheid ... 59
Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed ... 75
Veilige stad ... 105
Passende ondersteuning en opvang ... 119
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid ... 139
Kansrijk opgroeien ... 159
Levendige en gezonde stad ... 185
Algemene middelen en overhead ... 235
Paragrafen ... 245
Weerstandsvermogen en Risicobeheersing ... 247
Financiering ... 259
Lokale heffingen ... 271
Verbonden partijen ... 281
Grondbeleid ... 307
Onderhoud Kapitaalgoederen ... 313
Investeringen ... 321
Vastgoed ... 325
Bedrijfsvoering ... 331
Wet open overheid ... 339
Financiën ... 341
Overzicht baten en lasten ... 342
Overzicht Incidentele Baten en Lasten ... 349
Actualisatie Financieel Beeld 2025 ... 362
Grondslagen PB 2025 ... 367
Geprognosticeerde balans ... 369
Overzicht Reserves ... 372
Overzicht Voorzieningen ... 374
Bijlagen ... 377

Toelichting Reserves 378
Instellen reserve 416
Toelichting Voorzieningen 417
Overzicht Gewaarborgde geldleningen 427
Overzicht Taakvelden 430
Overzicht Subsidies 437
Wet Markt en Overheid 438
Hervormingen Sociaal Domein 447
Hervormingsbezuinigingen 463
Berekening EMU-saldo 467
Overzicht Verplichte BBV Indicatoren 468
Corresponderende posten 473
Kostendekkendheid Tarieven en Leges 477
Verklarende woordenlijst 484

Leeswijzer

Dit is de Begroting 2025 van de gemeente Utrecht. In deze leeswijzer lichten we kort de onderdelen van deze begroting toe.

Hoofdlijnen

Hier vindt u de beschrijving van de hoofdlijn voor 2025 en de daaropvolgende jaren. De hoofdlijn bevat de bestuurlijke kernboodschap. Langs de lijnen van het coalitieakkoord wordt verteld wat we belangrijk vinden en wat we gaan doen. Daarnaast worden in het financiële gedeelte de financiële keuzes op hoofdlijnen toegelicht en onderbouwd met de belangrijkste financiële indicatoren.

Programma's

De programma begroting bevat tien beleidsprogramma's en één programma algemene middelen en overhead. Alle programma's beginnen met een totaaloverzicht van de baten en lasten van het programma. Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen. In de saldokolommen betekent een positief getal een voordeel en een negatief getal een nadeel. Het symbool V aan het einde van een tabel betekent dat er onderliggende gegevens beschikbaar zijn. Door hier op te klikken verschijnen de onderliggende gegevens. Dit geldt ook voor tabellen in de andere onderdelen van de begroting. Een nieuw onderdeel t.o.v. de Programmabegroting 2024 is dat in het totaaloverzicht van de programma's een tabel is opgenomen met daarin de in het programma doorgevoerde bezuinigingsmaatregelen.

Op verzoek van de raad zijn trendgrafieken toegevoegd die de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren laten zien, zowel absoluut als relatief.
Na het programmaoverzicht worden de programmadoelstellingen verder uitgewerkt. We geven aan welk beleid ten grondslag ligt aan de doelstelling en met welke indicatoren we meten. Als voor de betreffende doelstelling nieuw beleid in de maak is, geven we dit aan. Dit kan leiden tot aanpassing van doelstellingen en indicatoren in een volgende programmabegroting. Vervolgens beschrijven we de activiteiten die we gaan ondernemen om de doelstelling te bereiken, welke activiteiten we niet meer doen en welke activiteiten we continueren. De opsomming is niet uitputtend. Als een activiteit uit het coalitieakkoord volgt, dan is dit met behulp van een rood driehoekje aangegeven.

Per doelstelling tonen we de baten en lasten en geven een toelichting op de verschillen in de baten, lasten en reserves ten opzichte van begrotingsjaar 2024, indien deze groter zijn dan 0,5 miljoen euro of 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn. Dit betekent dat niet het totale verschil tussen 2024 en 2025 wordt toegelicht. Als er meer baten, lasten en mutaties in de reserves zijn ten opzichte van begrotingsjaar 2024 wordt dit met een positief getal aangegeven (+). Als er minder baten, lasten en mutaties in de reserves zijn ten opzichte van het begrotingsjaar wordt dit met een negatief getal aangegeven (-). De afkorting I in de verschillentabel staat voor incidenteel, de afkorting S voor structureel.

De programmabegroting bevat binnen de programma's informatie over de beïnvloedbaarheid van de lasten van een doelstelling. In een grafiek is zichtbaar welk percentage van de lasten beïnvloedbaar is. Daarbij wordt uitgelegd waar het beïnvloedbare deel van de lasten aan besteed wordt. Dit biedt extra inzicht in onderliggende keuzes. De beïnvloedbare ruimte kan niet ingezet worden voor nieuw beleid, zonder de bestaande kaders of activiteiten aan te passen.

Na de uitwerking van de doelstellingen wordt per programma een overzicht gegeven van risico's, investeringen, de verbonden partijen die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen, en subsidies.

Paragrafen

De begroting bevat naast programma's ook een toelichting op programma overstijgende onderwerpen, zoals investeringen die de gemeente heeft gedaan of van plan is te doen. Een deel van deze paragrafen is verplicht vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV art. 9 lid 2). De paragraaf Investeringen en Vastgoed zijn niet verplicht.

Financiën

Financiën bestaat uit het totaaloverzicht baten en lasten, de uiteenzetting en toelichting van de financiële positie, de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd in de programmabegroting en een overzicht reserves en voorzieningen.

Bijlagen

In de bijlagen zijn de (toelichtingen op) financiële overzichten op detailniveau opgenomen

Hoofdlijn

Voor u ligt de Programmabegroting 2025. Deze programmabegroting is een uitwerking van de Voorjaarsnota 2024. De keuzes die in de Voorjaarsnota zijn gemaakt en waarover de gemeenteraad heeft besloten, zijn in deze Programmabegroting verder uitgewerkt. Ook dit jaar presenteren we een sluitende begroting, ondanks het financieel zware weer. De maatregelen die we nu nemen, zorgen voor een structureel en houdbaar financieel beeld en dit biedt ons ruimte voor eventuele bijstellingen in de toekomst. Deze Programmabegroting biedt namelijk ook een doorkijk naar de komende jaren. We zien dat de financiële positie van de gemeente onze continu aandacht vraagt. We zullen keuzes moeten blijven maken om de gemeente nu en in de toekomst financieel gezond te houden. Want financiële stabiliteit is dus belangrijk om te kunnen anticiperen op toekomstige veranderingen in het financiële beeld, maar vooral ook omdat we willen blijven investeren in onze stad, onze inwoners en ondernemers. Dit college schuift de grote uitdagingen namelijk niet door. We blijven ons onverminderd inzetten voor kansengelijkheid, duurzaamheid en een woning voor iedereen. In onze groene, leefbare en levendige stad voor iedereen. Voor de toekomst.

Financiële beeld

De Programmabegroting 2024 liet vanaf 2026 een tekort zien van ruim 35 miljoen euro. Dit komt vooral omdat we onvoldoende gecompenseerd worden door het Rijk voor de taken die gemeenten doen. Bij de Voorjaarsnota 2024 was dit tekort opgelopen tot structureel 93,4 miljoen euro. Dit als gevolg van een verschil in geraamde inkomsten uit het gemeentefonds (40 miljoen euro structureel vanaf 2027). Van autonome en onvermijdelijke ontwikkelingen (loon-, prijs, en renteontwikkelingen), van compensatie via het gemeentefonds, het moeten voldoen aan Europese richtlijnen voor informatiebeveiliging en de bijstelling van budget om ons vastgoed te kunnen onderhouden.

Financiële maatregelen die we hebben genomen bij de Voorjaarsnota
We schuiven verantwoordelijkheden niet door naar de toekomst en hebben daarom bij de Voorjaarsnota 2024 een aantal stevige maatregelen genomen die nu zijn uitgewerkt in deze programmabegroting. Met vijf concrete (financiële) maatregelen brengen we onze financiën op orde en zorgen we dat de gemeente weer meer weerbaar en wendbaar is:

1. We lossen het tekort op korte en lange termijn op

Dit college wil blijven investeren in de stad en de gevolgen van de financiële tekorten zo min mogelijk bij de inwoners van Utrecht leggen. Daarom is gekozen om een deel van het tekort op te lossen door incidenteel middelen uit de reserves vrij te laten vallen. Financiële stabiliteit betekent dat er in de toekomst voldoende vrij besteedbaar vermogen moet zijn om nieuwe klappen op te kunnen vangen. Dit is de reden dat we terughoudend zijn met het inzetten van de algemene reserve.

2. We houden de investeringsbegroting tegen het licht: reëel ramen

De financiële situatie vraagt ons ook om kritisch te kijken naar onze investeringen. Kunnen investeringen uitgesteld worden? Zijn geplande investeringen echt nodig? Zijn de investeringen haalbaar? Door reëel ramen krijgen we hier een beter inzicht in. En ook door het invoeren van een investeringsplafond krijgen we meer grip op de uitgaven. De eerste stappen hiertoe zijn gezet en dit wordt verder ingevoerd in aanloop naar de Voorjaarsnota 2025.

3. We hebben concrete bezuinigingsvoorstellen doorgevoerd

In de Voorjaarsnota 2024 zijn voorstellen gedaan voor 35 miljoen euro structureel aan concrete bezuinigingsmaatregelen. Deze zijn voorgelegd aan de gemeenteraad. De raad heeft met de meeste voorstellen ingestemd, waardoor in deze programmabegroting concrete bezuinigingen van in totaal 32 miljoen euro structureel zijn verwerkt.

4. We zijn aan de slag met Hervormingsbezuinigingen

Hervormingsbezuinigingen
Met de groei van de stad is ook de gemeentelijke organisatie de afgelopen jaren sterk gegroeid. De oplossing voor het faciliteren van de groei van de stad zien we echter niet in de verdere groei van de organisatie, maar in efficiënter en slimmer organiseren en scherper prioriteren. We zullen duidelijke prioriteiten moeten stellen en scherpe keuzes moeten maken. Niet alles is mogelijk. Daarmee spelen we ook in op de krappe arbeidsmarkt en op de extra structurele bezuinigingen die nodig zijn. Goede uitvoering van beleid blijft onze prioriteit.

Er zijn drie hoofdrichtingen voor de hervormingsbezuinigingen:

1. Efficiënter werken in de gemeentelijke organisatie en prioriteren van beleid
2. Minder ambitie en kwaliteit
3. Verhoging van het verdienvermogen

Wij beogen met de hervormingen structureel 25 miljoen euro te bezuinigen met een ingroeipad van 20 miljoen euro vanaf 2026. Sinds de Voorjaarsnota zijn mogelijke hervormingsbezuinigingen in kaart te brengen. In de bijlage hervormingsbezuinigingen wordt dit verder toegelicht.

Hervormingen Sociale domein
In de Voorjaarsnota 2023 heeft de raad de kaders en de opgaven voor de hervormingen sociaal domein vastgesteld. Met de hervormingen wordt vanuit inhoudelijke veranderingen een taakstelling ingevuld van 16 miljoen euro structureel. Deze taakstelling is verwerkt in de budgetten voor aanvullende zorg Wmo en Jeugd. Met onze partners brengen we nu de kosten binnen begroting. Hiervoor is incidenteel budget nodig, dit om te kunnen investeren in nieuwe ondersteuningsvormen en de versterking van de basiszorg en sociale basis. We stellen aan de raad voor om hiervoor een transitiebudget in te stellen. De bijlage Hervorming Sociaal Domein bevat uitgebreide informatie over de voortgang en actualisatie.

5. We voeren een aantal lastenverzwaringen door

Als gevolg van de grote kortingen vanuit het Rijk zagen we ons genoodzaakt om een aantal lastenverzwaringen door te voeren. Het valt ons niet licht om van velen een bijdrage te vragen om de grote uitdagingen van Utrecht het hoofd te bieden. We vragen aan onze bezoekers een hogere toeristenbelasting. Ook verhogen we de parkeertarieven van onze eigen parkeergarages en we maken leges meer kostendekkend. Bij de verhoging van leges worden gerichte keuzes gemaakt om de meest kwetsbare doelgroepen te ontzien. Daarnaast stijgt de onroerendezaakbelasting (OZB). Daarbij tekenen we aan dat als het Rijk besluit tot een (meer) reële vergoeding van de taken van gemeenten, we deze maatregel als eerste zullen schrappen of verminderen.

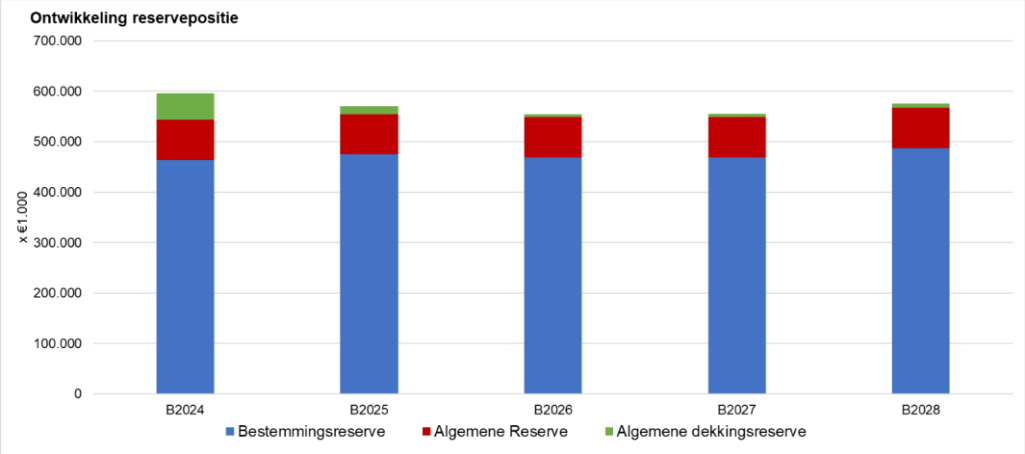
Financiële positie

Omdat we er voor kiezen te blijven investeren in onze stad en onze inwoners en ondernemers heeft dat uiteraard ook financiële consequenties. Ondanks dat we wederom een sluitende meerjarige

begroting hebben, is de flexibiliteit van de begroting verminderd en zijn de gevolgen voor de weerbaarheid van de programmabegroting zichtbaar. Dit alles is terug te zien in de financiële indicatoren.

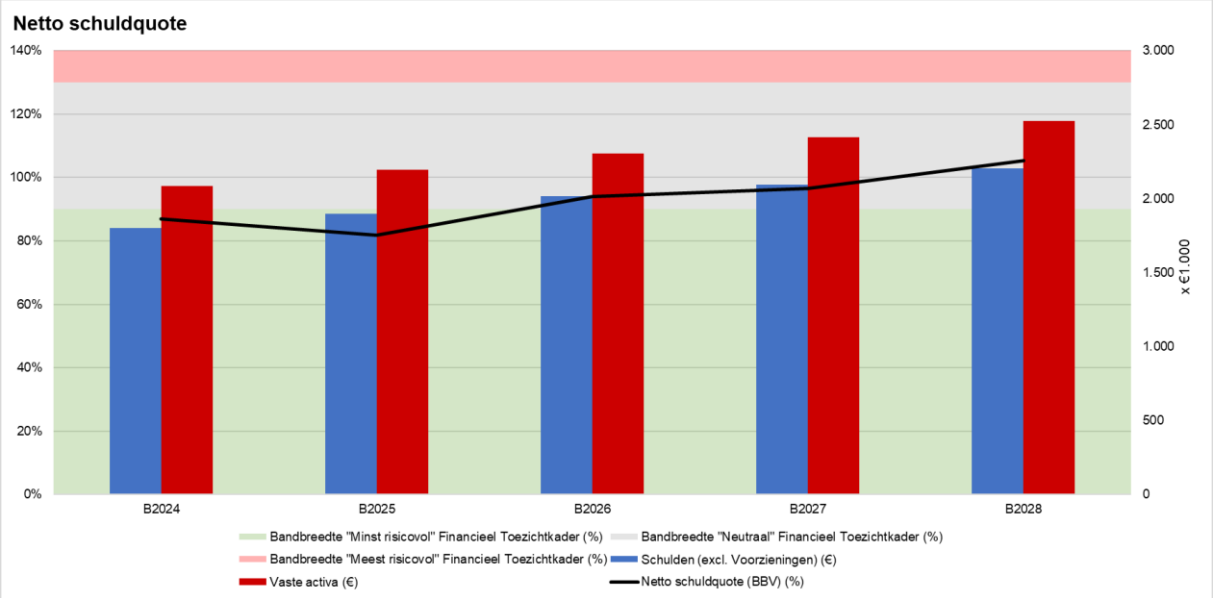
We hebben onze reserves aan moeten spreken. En dat is in deze financiële periode logisch. Deze zijn immers bedoeld om bijvoorbeeld risico's af te dekken of om een piek in de kosten over meerdere jaren te verdelen. Voor de periode 2025-2028 is onze weerstandscapaciteit voldoende. De verwachting is dat het weerstandsvermogen de komende jaren gemiddeld 1,0 blijft en hierdoor blijven we in staat om substantiële tegenvallers op te vangen zonder directe ingrepen in de begroting te hoeven doen.

Grafiek Ontwikkeling reservepositie 2024-2028

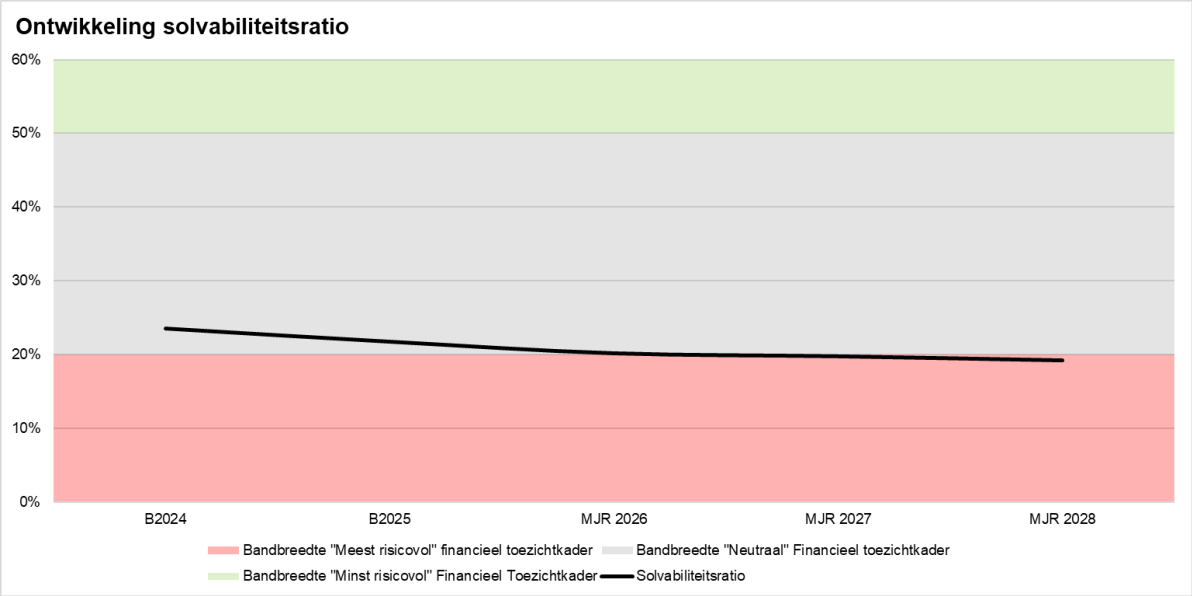
Investeren betekent ook dat we meer financieren met vreemd vermogen. De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast weer ten opzichte van het begrotingstotaal. Zoals u in de grafiek hieronder ziet, loopt de begrote netto schuldquote meerjarig op, maar blijft deze vooralsnog onder de 130% (meest risicovol). Dit is logisch, omdat we de geplande investeringen in de groei van onze stad financieren.
Omdat het belangrijk is dat onze ramingen reëel blijken, is er extra aandacht voor realistische planning van investeringsprojecten.

Grafiek Netto schuldquote 2024-2028

De solvabiliteitsratio duidt de financiële gezondheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit op de balans gefinancierd is door het eigen vermogen. En in de mate waarin de gemeente op korte en op lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. We zien dat het solvabiliteitsratio terugloopt van 21,7% in 2025 naar 19,2% in 2028. Dit is het gevolg van de investeringen die we blijven doen in de stad. Echter het geeft wel het belang aan om het eigen vermogen nu en in de toekomst te blijven versterken en grip te houden op de investeringen, mede ook met het oog op de ontwikkeling van de netto schuldquote.
Gezien het belang van een gezonde solvabiliteit zijn bij deze programmabegroting door het College reeds maatregelen genomen. Daarbij wordt het eigen vermogen versterkt en is kritisch gekeken naar de investeringsvolumes vooruitlopend op het instellen van een investeringsplafond.

Grafiek ontwikkeling solvabiliteit 2024-2028

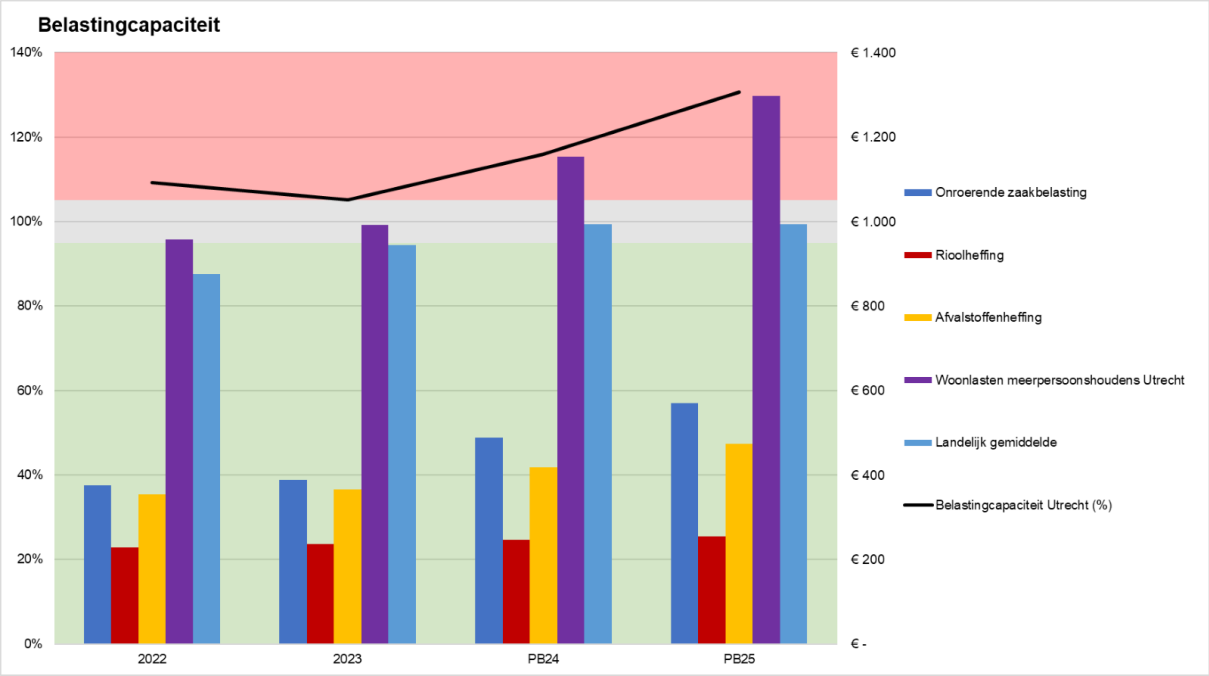

Naast de inkomsten van het Rijk zijn de lokale belastingen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. De belastingcapaciteit geeft aan hoe de lokale lastendruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het geeft een indicatie van de ruimte om extra inkomsten uit belastingen te genereren.

In 2025 neemt de belastingcapaciteit met 15% toe ten opzichte van het voorgaande jaar. De belastingcapaciteit kwam in 2024 uit op 116% en in 2025 komt de belastingcapaciteit uit op 131%. Dat houdt in dat de totale gemeentelijke kosten voor een meerpersoonshuishoudens 31% hoger liggen dan het landelijke gemiddelde. De stijging wordt mede veroorzaakt door enerzijds een tariefdifferentiatie bij afvalstoffenheffing. Waar voorheen twee tarieven werden gehanteerd voor de afvalstoffenheffing zijn er sinds 2024 vier tarieven. Anderzijds wordt het veroorzaakt door de extra verhoging van het OZB-tarief met 12%.

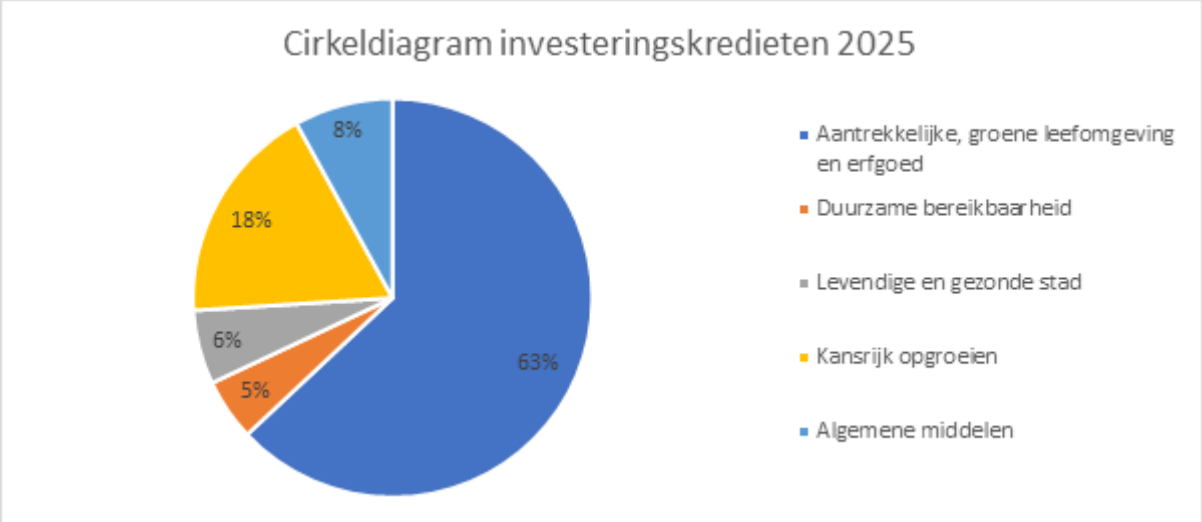
De regelgeving voor de bijdrage uit de verpakkingsindustrie is nog niet afgerond. Daarom hebben we de inkomsten voorlopig ondergebracht in de egalisatiereserve afvalstoffenheffing. Bij de Voorjaarsnota 2025 wordt afgewogen in hoeverre de egalisatiereserve wordt betrokken bij de tariefbepaling voor 2026 e.v.

Grafiek Belastingcapaciteit 2022-2025

We investeren jaarlijks vele miljoenen euro's in de groei van onze stad en om de stad in goede staat te houden en te verbeteren. Bij deze programmabegroting wordt voor 2025 in totaal 195,8 miljoen euro (2024: 178,3 miljoen euro) nieuw geïnvesteerd. Het totaal zogenaamde geautoriseerd investeringskrediet tot en met 2025 komt daarmee uit op 1,97 miljard euro, hiervan is 600,5 miljoen euro gerealiseerd. De rest wordt in de komende jaren uitgegeven, waarvan in 2025 372,9 miljoen euro. De nieuwe investeringskredieten voor 2025 zijn als volgt over de programma's verdeeld:

Grafiek Investeringskredieten 2025

In de geprognosticeerde balans wordt overigens rekening gehouden met een realisatie van 110 miljoen euro (excl. bijdrage van derden en afschrijvingen) per jaar. In de trend van de afgelopen jaren is zichtbaar dat de begrote investeringen versus gerealiseerde investeringen uiteenloopt en zich inmiddels beweegt rond de 100-110 miljoen euro. Op basis van de plannen en de programmeringen zijn de verwachte investeringsniveaus een stuk hoger. Het belang van reëel ramen en meer grip op

investeringen wordt hiermee onderstreept en is daarmee een belangrijk (of belangrijkst) onderdeel geworden van onze financiële strategie.

Wat doen we in 2025 en verder?

We blijven zoals gezegd investeren in mensen en op plekken waar dit het hardste nodig is, binnen een financieel solide beleid. Maar wat gaan we concreet doen in 2025 en verder? De programma's bevatten de doelstellingen en activiteiten die we in 2025 gaan uitvoeren, wanneer we verwachten deze te realiseren en wat het kost. Hieronder noemen we een aantal voorbeelden uit deze programma's binnen de thema's van het coalitieakkoord 2022-2026.

Kansengelijkheid
Utrecht wil een stad voor iedereen zijn. Een inclusieve stad waar het voor alle Utrechters goed, veilig en gezond wonen, werken en leven is. We voelen een grote verantwoordelijkheid om ongelijkheid tegen te gaan. Daarom investeren we in mensen en buurten die dit het hardste nodig hebben door middel van het principe Ongelijk Investeren voor Gelijke Kansen. In 2025, met de uitvoering van de beleidsnota Financiële Bestaanszekerheid, zetten we ons extra in voor gezinnen met kinderen. We gaan aan de slag met werk- en re-integratie-trajecten voor jongeren, huishoudens met kinderen, inburgeraars, statushouders en werkzoekenden met een structurele arbeidsbeperking. We implementeren de wetswijziging Van school naar duurzaam werk voor jongeren tot 27 jaar voor wie de arbeidsmarkt nog op afstand staat. We zetten in op het verbeteren van de overgang tussen activering en (beschut) werk. Op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid leggen we de focus op Utrechters en wijken en buurten waar de veiligheidsproblematiek het meest urgent is. We hebben vier prioriteiten: veiligere wijken, het tegengaan van excessen door maatschappelijke onrust, het tegengaan van ontwrichtende effecten van druggerelateerde criminaliteit en het vergroten van digitale veiligheid en online weerbaarheid. En we zetten in op het verkleinen van de gezondheidsverschillen door dit centraal te stellen in de nota Gezondheid 2023-2027.

Aanpakken woningnood
Woningzoekenden hebben te maken met lange wachttijden voor een sociale huurwoning. Dat geldt voor reguliere woningenzoekenden, maar ook voor kwetsbare mensen die een sociaal huurwoning nodig hebben zoals jongeren die nu verblijven in jeugdzorginstellingen, inwoners met een verblijfsvergunning en mensen die een beroep moeten doen op de maatschappelijke opvang. Het gevolg van de wachttijden is ook dat de doorstroom vanuit de sociale opvang stagneert. Daarom zet dit college vol in op de realisatie van zoveel mogelijk woningen in het sociale segment.

Het tempo waarmee woningen worden ontwikkeld, is lager dan gewenst. Dit komt omdat de grondstofprijzen en rentelasten zijn gestegen. Er is sprake van een tekort aan arbeidskrachten en we hebben te maken met de gevolgen van een vol stroomnet (netcongestie). Daarom blijven we inzetten op de Utrechtse Aanpak om de woningbouw op gang te houden. We richten ons op zowel het aanjagen van nieuwbouw als op het beter benutten van de bestaande voorraad. Wonen is een grondrecht in Nederland en wij zien het als een taak van de overheid om te zorgen dat er voldoende woningen zijn. Daarom zetten we de stap van woningmarkt naar volkshuisvesting.

Tegengaan klimaatcrisis
We werken aan een klimaatvriendelijker Utrecht. We richting ons hierbij hoofdzakelijk op het verduurzamen van energie en mobiliteit, op vergroening en het tegengaan van energiearmoede. Op dit moment wordt er gewerkt aan beleid om het Utrechtse energieverbruik in 2050 met 35% te verminderen. De klimaatvisie wordt in 2025 naar de raad gestuurd.

De netcongestieproblematiek in de regio Utrecht is groot. Het elektriciteitsnetwerk is bijna vol. Grote gebiedsontwikkelingen en opwekprojecten komen hierdoor in de knel. Om netcongestie het hoofd te

bieden, gaan we onder andere energie besparen en meer isoleren en de energie-infrastructuur aanpassen.

In 2025 gaan we aan de slag met het uitvoeringsprogramma Groene Schaalsprong. We gaan versnellen om gelijke tred te houden met de ontwikkeling van grijs en groen. Ook gaan we aan de slag met de aanbevelingen uit het Rekenkamerrapport. We werken aan vergroening met cofinanciering, zoals bij het icoonproject Rondje Stadseiland. We realiseren vergroening in de groenarme wijken Noordwest, West en Rivierenwijk. Als we de Groene Schaalsprong willen versnellen, betekent dit dat er ook inspanningen nodig zijn van inwoners en grondeigenaren. Natuurlijk zullen we dit van harte stimuleren.
De in de Voorjaarsnota afgesproken bezuinigingen betekenen echter ook dat we alles op alles moeten blijven zetten om onze lange termijn ambities te realiseren.

Een levendige en leefbare stad
We werken aan een gezonde en levendige stad. Dit vraagt om investeringen in sport- en culturele voorzieningen, in winkelgebieden en in de openbare ruimte. Dit betekent dat we investeren in een nieuw zwembad in het Maximapark en dat we de sportcapaciteit op het sportpark Rijnvliet vergroten. 72 culturele instellingen die van Utrecht een lokaal en (inter)nationaal aantrekkelijke cultuurstad maken, krijgen subsidie. Deze instellingen zorgen voor culturele aanbod in alle wijken van de stad. Met de zogenaamde impulssubsidie willen we de Utrechtse nachtcultuur bevorderen. De Utrechtse economie moet zo veel mogelijk bijdragen aan de maatschappelijke doelen van de stad. Dat is het uitgangspunt van de Actieagenda Economie ’23-’26. Kennisinstellingen en ondernemers die een bijdrage leveren aan onze maatschappelijke doelstellingen zijn daarom meer dan welkom en we starten daarom ook met het kennis- en activatieprogramma Nieuwe Economie voor ondernemers. De City Deal Binnenstad wordt uitgevoerd, waarbij de lessen uit Morgen Mooier Maken mee worden genomen om de leegstand in de binnenstad tegen te gaan. Samen met opleiders en werkgevers stimuleren we circulariteit en de arbeidsmarktparticipatie van inwoners met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt door arbeidsmarktprogramma’s en -projecten.

Goede uitvoering en contact met de stad
Onze dienstverlening wordt al jaren goed gewaardeerd. Toch zien we ruimte voor verbetering. Met ons beleid op dienstverlening werken we verder aan toegankelijke en betrouwbare dienstverlening voor alle Utrechters. De inwoner en diens leefomstandigheden staan centraal en daarom bieden we maatwerk als individuele omstandigheden hierom vragen. Met ons beleid *Samen stad maken: Geen stad zonder U* faciliteren we Utrechters om actief te zijn in de eigen omgeving en om invloed uit te oefenen op gemeentelijke plannen. We versterken het buurt- en wijkgericht werken met het programma Samen voor Overvecht, het uitvoeringsprogramma Buurt- en wijkgericht werken en buurtagenda’s in zes buurten. Met ingang van 2025 is er een gemeentelijk ombudsman als vervanging van het Ombudsloket.

Groei in balans
De grote uitdagingen waar we ons voor gesteld zien, brengen dilemma’s met zich mee. Zo zijn in de RSU 2040 grote ambities geformuleerd over de groei van de stad. We willen groeien in balans en zorgen dat Utrecht zoveel mogelijk een stad voor iedereen is. Een groene en gezonde stad, die in al haar ontwikkelingen oog heeft voor het karakter van de stad.

Deze ambities blijven bestaan, maar we zullen de komende jaren investeringen anders of later moeten doen. Wat we echter niet gaan doen, is stilstaan en een hek bouwen om de stad. Stilstand is achteruitgang. Daarom werken we aan de Utrechtse aanpak. Deze is vooral gericht op betaalbaar wonen. We zijn gestart met specifieke, projectgerichte maatregelen, gericht op betaalbaar wonen, waarin we soms concessies doen op eerder vastgesteld beleid om projecten vlot te trekken.

Meebewegen wanneer tegenwind wordt ervaren, is hierbij van belang. Als projecten door externe omstandigheden onder druk staan, ligt het meer voor de hand om per project maatwerk toe te passen, dan wanneer de omstandigheden voor woningbouw gunstig zijn.

Tot slot

Een sluitende begroting presenteren in financieel moeilijkere tijden is geen sinecure. Dit vraagt iets van ons allemaal: allereerst van de gemeentelijke organisatie, maar ook van organisaties in onze stad en van onze inwoners en ondernemers. Maar, zoals we in de Voorjaarsnota 2024 schreven: de huidige financiële situatie noopt tot realisme en niet tot pessimisme. Als niet alles meer kan, ga je extra kritisch kijken naar de eigen uitgaven. Alles opnieuw tegen het licht houden. Iets wat de afgelopen jaren heel veel Utrechters hebben moeten doen. Het leert ook dat misschien niet alles wat we doen nu nodig is. En het leert echt prioriteren: willen we een stad voor iedereen zijn, dan moeten we blijven investeren in diegenen die dit het hardste nodig hebben. En door financieel stabiel beleid te blijven voeren kunnen we de investeringen doen die ook echt nodig zijn, in onze inwoners en in onze prioriteiten. We repareren het dak als de zon schijnt. We schuiven niets door naar de toekomst. We kiezen nu voor de toekomst.

Beleidskaders

Voorjaarsnota 2024 en Eerste Bestuursrapportage 2024
De Voorjaarsnota 2024 is het document waarin de integrale afweging plaatsvindt en de beleidsmatige keuzes, inclusief de meerjarige doorkijk, worden gemaakt voor het komende begrotingsjaar. De keuzes worden in de begroting nader uitgewerkt.
In de eerste bestuursrapportage wordt de lopende begroting bijgesteld, zowel beleidsmatig als financieel.

Coalitieakkoord
Dit betreft het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat'. In de periode van 2022-2026 wordt er aan de slag gegaan met de groeiende ongelijkheid in onze stad, de grote woningnood en de klimaatcrisis.

Aangenomen moties en amendementen
Bij de behandeling van de programmabegroting 2025 in de raadsvergadering van 7 november 2025 zijn onderstaande amendementen en moties aangenomen. De aangenomen amendementen worden in de programmabegroting verwerkt. De verwerking van de financiële consequentie van Amendement 208 is niet zichtbaar in de programmabegroting omdat het een verschuiving van budget binnen een doelstelling betreft.

Amendement	Omschrijving	Financiële consequentie
A197	Uitsplitsen gerealiseerde tijdelijke en vaste woningen	Nee
A208	Utrechts fonds voor film- en beeldcultuur	Ja

Motie	Omschrijving
M407	Maximeer exoten
M408	Hardere maatregelen voor aanpak mbo-stagediscriminatie
M413	Realistisch sturen op Tijdelijk Wonen
M415	Weerstandsvermogen voor grote maatschappelijke opgaves
M416	Coördineer werk, onderdak en zorg voor EU-arbeidsmigranten
M422	Ook Utrecht verdient een jongerenraad

Programma 's

Betrouwbare overheid

Programmaoverzicht

We zorgen voor betrouwbare dienstverlening en rechtvaardige behandeling.

Portefeuillehouder(s): Sharon Dijksma, Rachel Streefland, Eva Oosters, Dennis de Vries en Linda Voortman

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	8.288	9.809	9.396	9.421	9.471	9.471
Lasten	56.793	61.677	61.151	59.659	57.753	57.654
Saldo Baten en Lasten	**-48.504**	**-51.869**	**-51.755**	**-50.239**	**-48.282**	**-48.183**
Onttrekking reserves	978	676	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**978**	**676**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-47.526**	**-51.193**	**-51.755**	**-50.239**	**-48.282**	**-48.183**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2025

De baten in dit programma zijn 9,4 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Bovengemeentelijke samenwerking (1,1 miljoen euro)
- Inkomsten uit leges burgerzaken (8,3 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 61,3 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Raad en college (11,9 miljoen euro)
- Bovengemeentelijke en internationale samenwerking (5,7 miljoen euro)
- Initiatievenfonds (5,3 miljoen euro)
- Wijkbureaus (8,5 miljoen euro)
- Dienstverlening Burgerzaken (15,5 miljoen euro; waaronder budget voor het organiseren van verkiezingen 2,3 miljoen euro)
- Dienstverlening klantcontactcentrum (8,6 miljoen euro) en Publieksdienstverlening (2,1 miljoen euro)
- Subsidie voor Het Utrechts Archief (3,7 miljoen euro)

Op dit programma vinden in 2025 geen mutaties op de reserves plaats.

Concrete bezuinigingsmaatregelen

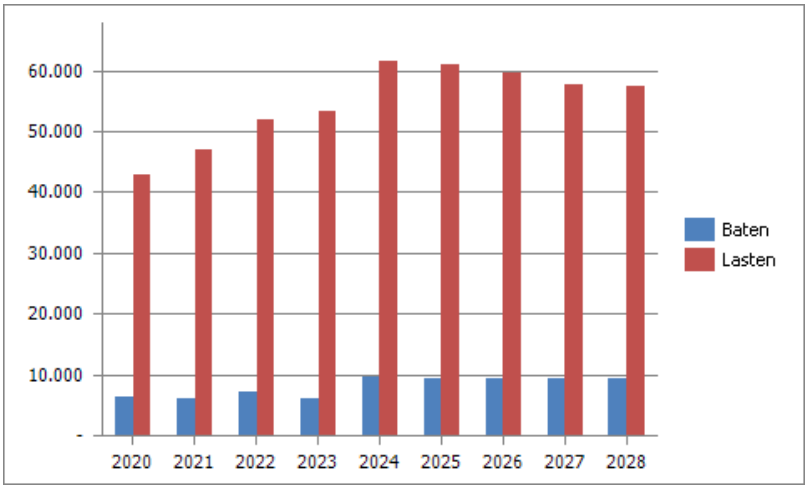
x €1.000

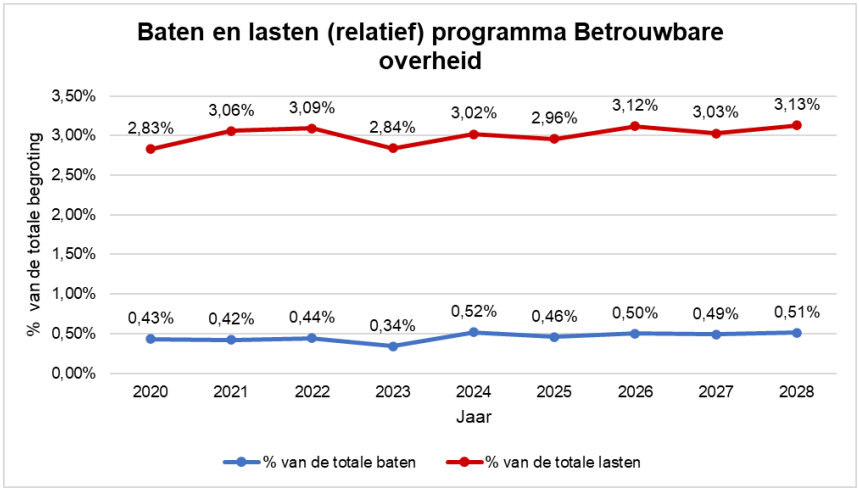
Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel
Stoppen met subsidie Stichting Utrecht4Globalgoals	-	-	66	66	66	66
Verlagen initiatievenfonds	-	-	770	770	770	770
Verlagen budget Samen stad maken en terugdraaien intensivering coalitieakkoord	-	-	149	149	149	149

Versoberen op de intensivering samen voor Overvecht (coalitieakkoord)	-	-	719	719	719	719
Fysieke locaties wijkbureaus - focus aanbrengen of differentiëren over de stad	-	-	103	103	103	103
Geen reserve aanhouden voor ongeplande verkiezingen	-	-	257	257	257	257
Versoberen dienstverleningskanalen	-	-	72	72	72	72
Stoppen met webcare, Amendement 119 (deel 1)		-	41	41	41	41
Verlagen investeringsbudget dienstverlening	-	-	-	514	514	514
Totaal	**-**	**-**	**2.177**	**2.691**	**2.691**	**2.691**

Baten en lasten meerjarig in beeld

De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

Doelstelling 1: Raad en College

De gemeenteraad en het college van b&w vormen samen een betrouwbaar bestuur van de stad.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Standaard voor de beleidscyclus	2023	Kaders ten behoeve van de rolverdeling tussen raad en college, en duidelijke afspraken over sturen en verantwoording van beleid.
Raadstoets Bewoners en Bestuur M249 Overnemen aanbevelingen raadstoets Bewoners en Bestuur Utrecht	2023	De aanbevelingen zoals verwoord in de Raadstoets Bewoners en Bestuur in goed overleg met raad over te nemen en te verwerken in de P&C documenten Betrouwbare Overheid.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
% Utrechters dat vertrouwen heeft in de gemeenteraad	55% (2021)	51%				

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteit in het begrotingsjaar

- Het Dagelijks Bestuur van de Raad en de Commissie Personeelszorg Raadsorganen hebben gezamenlijk een start gemaakt met het onderzoeken van structurele aanpassingen in de werkwijze van de raad en hebben vervolgens een raadslid als trekker met drie raadsleden in de klankbordgroep en externe begeleiding de vervolgopdracht gegeven die in Q3 en Q4 van 2025 moet leiden tot concrete maatregelen voor de lopende raadsperiode en een toekomstbeeld voor de raad vanaf 2026 (interne indicator).

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

Gemeenteraad

- Democratieprogramma: het Democratieprogramma richt zich op het enthousiasmeren en onderwijzen van jongere- en volwassen Utrechters over lokaal bestuur, de gemeenteraad, het besluitvormingsproces én hun eigen invloed hierop (externe indicator).
- Raad in de Wijk: de raad weet wat er speelt in wijken door aanwezig te zijn, het gesprek aan te gaan, te luisteren en vragen te stellen; de raad is zichtbaar en benaderbaar voor mensen in de wijk. We hebben hier het afgelopen jaar meer aandacht besteed waardoor we met betere agenda's inwoners kunnen spreken (externe indicator).

- Raadsinformatiebijeenkomsten: voor de beeldvorming van de raadsleden over een onderwerp worden er openbare raadsinformatiebijeenkomsten (RIB) georganiseerd die raadsleden zelf kunnen agenderen. We onderzoeken hoe wij hier een kwaliteitsimpuls aan kunnen geven (externe indicator).
- Het werkdrukonderzoek uit 2023 naar aanleiding van M367 Doeltreffende raad Utrecht heeft een aantal aanbevelingen opgeleverd waaraan het dagelijks bestuur van de raad invulling heeft willen geven. Zo gelden er nu eindtijden voor raadsinformatiebijeenkomsten en commissievergaderingen en is de aanvangstijd voor raadsvergaderingen vervroegd. Bovendien loopt er een pilot waarin voor een raadsvergadering twee (in plaats van drie) dagdelen worden ingepland. Ook in 2025 vindt er weer een onderzoek plaats naar de werkdruk voor raads- en commissieleden (interne indicator).

College

- Het college voert het dagelijks bestuur van gemeente Utrecht binnen de kaders die door de gemeenteraad zijn vastgesteld.
- Het college komt wekelijks bijeen voor besluitvorming.
- Het college zet de komende jaren in op de uitvoering van het coalitieakkoord ‘Investeren in Utrecht’ waarbij de aanpak van de groeiende ongelijkheid in de stad, de grote woningnood en de klimaatcrisis de belangrijkste 3 onderwerpen zijn om een levendige leefbare stad te blijven.
- De planning van de uitvoering van het coalitieakkoord wordt inzichtelijk gemaakt in de Planning & Control - cyclus.
- Het college informeert de gemeenteraad onder andere via raadsbrieven over de voortgang, toezeggingen en actuele ontwikkelingen.
- Collegeleden vertegenwoordigen het gemeentebestuur bij uiteenlopende gelegenheden op de diverse beleidsterreinen.
- Het college betrekt de inbreng van inwoners, ondernemers en organisaties bij hun werkzaamheden.
- Ook in 2025 worden voor de collegeleden (gezamenlijke) thematische werkbezoeken en kennismakingen/ontmoetingen met stedelijke en regionale partners georganiseerd.
- Het college is verantwoordelijk voor een nauwkeurige en transparante uitvoering van de referendumverordening.
- Het college ondersteunt verbindende feesten en bijeenkomsten, zowel de jaarlijks terugkerende (zoals Sinterklaasintocht, 4 en 5 mei etc.) als incidentele voor inwoners die een steuntje in de rug nodig hebben.

Financiën Raad en college

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	106	0	0	0	0	0
Lasten	10.785	11.671	11.946	11.946	11.946	11.946
Saldo Baten en Lasten	**-10.678**	**-11.671**	**-11.946**	**-11.946**	**-11.946**	**-11.946**
Onttrekking reserves	436	465	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**436**	**465**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-10.242**	**-11.206**	**-11.946**	**-11.946**	**-11.946**	**-11.946**

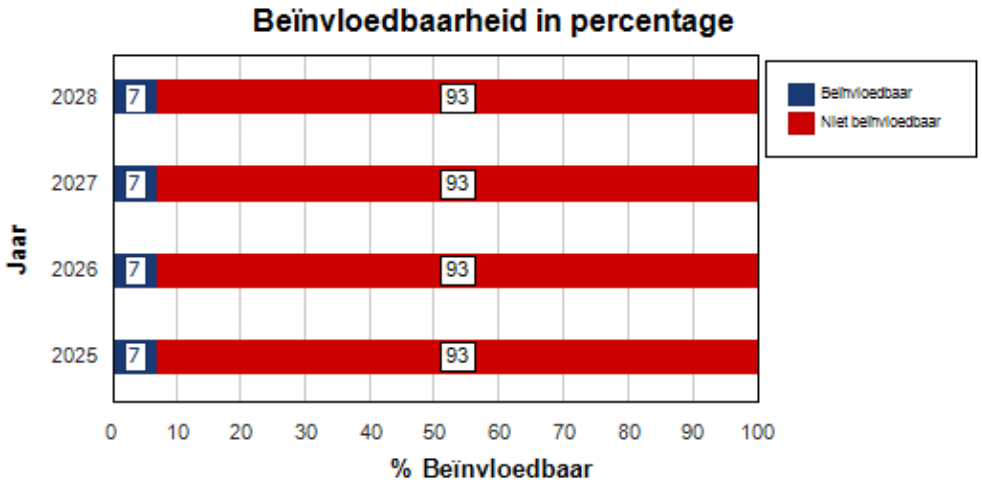
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Bij Raadorganen nemen de begrote lasten toe met 0,5 miljoen euro door de hogere bezoldiging van de raad & B&W als gevolg van de groei van de stad.	534	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 7 %, (2026 7 %, 2027 7 % , 2028 7 %)

Binnen deze doelstelling is slechts een beperkt deel van de lasten beïnvloedbaar. De kosten voor college en raad, zoals personeelskosten, raadsvergoedingen en fractiebijdragen zijn grotendeels wettelijk verplicht of liggen vast in verordeningen. De raad kan deze verordeningen wijzigen. Beïnvloedbaar zijn ook de bijdragen aan de volksfeesten. Dit zijn bijvoorbeeld de intocht van Sinterklaas, 4 mei viering, bevrijdingsfestival, de carnavalsoptocht en de Sint Maartensprocessie. Via subsidie aan vrijwilligersorganisaties en bewonersactiviteiten draagt onze gemeente Utrecht hieraan bij. Bezuinigingen op deze bijdragen zouden ten kosten kunnen gaan van verbinding met de stad en het behoud van tradities.

Doelstelling 2: Bovengemeentelijke belangen

De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal.

Beleidskader

Deze doelstelling heeft geen specifiek beleidskader.

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Vanaf 1 januari 2024 tot en met december 2025 is Utrecht voorzitter van het Europese netwerk POLIS, een netwerk van Europese steden en regio's die samenwerken op gebied van innovatieve oplossingen met betrekking tot mobiliteit (gereed in Q4 2025).

Activiteiten die we niet meer doen

- Als gevolg van het aannemen van amendementen 127 en 128 waarmee tot een bezuiniging op de lobby voor bovengemeentelijke belangen is besloten, is het nodig om scherpe keuzes te maken voor de lobby inzet. Dit zal invloed hebben op onze werkwijze. We denken aan: het opzeggen van lidmaatschappen van netwerken waarbij we kijken naar de impact in lobby, minder activiteiten organiseren zoals werkbezoeken en netwerkbijeenkomsten en hervormen (o.a. huurcontract beëindigen kantoor gemeente Utrecht in Den Haag). Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2024 zijn bovendien een aantal moties aangenomen (o.a. M310 en M331) welke oproepen tot een intensivering van de lobby inzet. In het licht van voorgenoemde taakstelling is het niet zeker dat we deze intensivering kunnen garanderen.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We vertalen het Utrechtse coalitieakkoord naar lobby inzet die we onder de aandacht brengen bij bewindspersonen, Eerste en Tweede Kamerleden en in Brussel, al dan niet samen met G4, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en andere partners.
  Prioritering hierin is noodzakelijk omdat wij niet over voldoende middelen beschikken om met alle activiteiten die hiervoor nodig zijn aan de slag te gaan. Hierin worden keuzes gemaakt.
- We bouwen verder aan een relevant regionaal en (inter)nationaal netwerk voor al onze bestuurders, met wie zij kunnen optrekken om de doelen uit het coalitieakkoord te halen en om de Utrechtse agenda te laten aansluiten op die van belangrijke partners.
- We werken samen met de regio om Utrechtse belangen te behartigen zoals het aantrekken van landelijke investeringen voor de OV schaalsprong (Merwedelijn). Dat doen we onder het label Metropool Regio Utrecht. Daarbij zetten we in op het versterken van het profiel van de regio middels positionering Utrecht, Heart of Health waarbij we onder andere samenwerken met de Economic Board Utrecht (EBU).
- Wij willen dat Utrecht een voortrekkersrol speelt bij de internationale klimaatdoelstellingen en daarom zoeken we zowel op regionaal, nationaal als op internationaal niveau strategische samenwerkingen op. Wij zetten ons o.a. in voor een grotere rol van steden in de klimaatafspraken.
- We werken samen met onze regiogemeenten in de UTRECHT10 (U10) aan de uitvoering van onze gezamenlijke opgaven onder andere door uitvoering te geven aan het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP).
- We zijn actief lid van onder andere de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Eurocities, ICLEI (local governments for sustainability) en POLIS (netwerk van Europese steden en regio's die samenwerken op gebied van innovatieve oplossingen met betrekking tot mobiliteit) en nemen waar nuttig bestuurlijke posities in. In het kader van bezuinigingen bekijken we lidmaatschappen opnieuw.
- We organiseren kennisuitwisseling met nationale en internationale partners door middel van ontvangst van delegaties en organisatie van werkbezoeken op verschillende onderwerpen. Ook zetten we in op het aantrekken van internationale evenementen of conferenties die passen bij de ambities van onze stad. In het kader van bezuinigingen zullen we dit in vergelijking met voorgaande jaren minder doen.
- We nemen gericht deel aan internationale (economische) missies die bijdragen aan het Utrechtse profiel en vestigingsklimaat in samenwerking met partners als Rijksdienst Voor Ondernemend

Nederland (RVO), Regionale Ontwikkelings Maatschappijen (ROM) en Economic Board Utrecht (EBU).

Financiën Bovengemeentelijke belangen

x €1.000

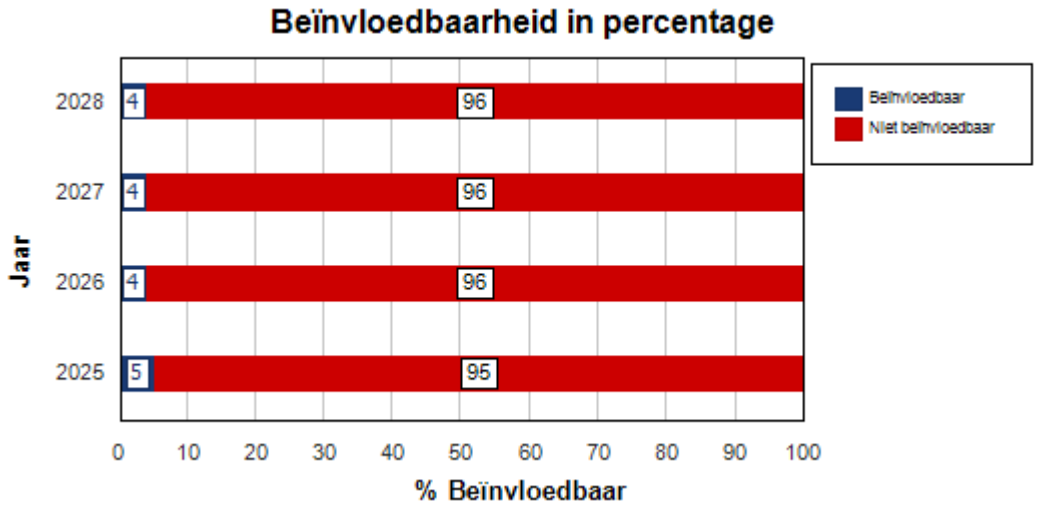
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	1.390	1.104	1.104	1.104	1.104	1.104
Lasten	5.128	5.451	5.521	5.455	5.455	5.455
Saldo Baten en Lasten	**-3.738**	**-4.348**	**-4.417**	**-4.351**	**-4.351**	**-4.351**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-3.738**	**-4.348**	**-4.417**	**-4.351**	**-4.351**	**-4.351**

Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten en lasten.

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 5% , (2026 4% , 2027 4%, 2028 4%)

Binnen deze doelstelling is slechts een beperkt deel van de lasten beïnvloedbaar. Bovengemeentelijke samenwerking wordt in convenanten en gemeenschappelijke regelingen, zoals U10, VNG en G4, aangegaan. Uittreding is mogelijk, maar heeft langdurige ontvlechtingstrajecten en frictiekosten tot gevolg. Internationale samenwerkingen zijn ook deels beïnvloedbaar. Hier gaat het om lokaal beleid gekoppeld aan de “Sustainable Development Goals, of Global goals (VN)”. Het is mogelijk te stoppen met de samenwerking, maar dat vraagt om een verandering van het Utrechts beleid.

Doelstelling 3: Betrokken Utrechters

Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk, en/of stad**.**

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Samen stad maken. Geen Utrecht zonder U.	2024	Beleidsnota geeft richting aan meer zeggenschap voor Utrechters.
Samen voor Overvecht	2019	Ambitiedocument Samen voor Overvecht.
Initiatievenfonds	2015	Subsidieregeling voor grote en kleine initiatieven, inwoners en organisaties, jong en oud. Alle Utrechters met een goed idee voor hun straat, buurt, wijk of de stad kunnen een aanvraag doen.

Voor buurt- en wijkgericht werken heeft het college eind 2024 een uitvoeringsprogramma vastgesteld.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
% Utrechters dat betrokken is in de buurt bij één of meerdere activiteiten	54% (2023)	54%	54%	55%	55%	57%
% Utrechters dat vertrouwen heeft in de lokale overheid	53% (2023)	53%	53%	54%	54%	56%
% Utrechters dat vindt dat de gemeente eerlijk en open is in het contact met inwoners.	27% (2023)	27%	27%	28%	28%	30%

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma buurt- en wijkgericht werken, waaronder het versterken van het buurt- en wijkgericht werken van de organisatie.
- Maken van een opzet monitoring beleidsnota Samen stad inclusief nulmeting doelstelling en indicatoren (gereed in Q1 2025).
- Aanpak voor het versterken van de samenwerking met kinderen en jongeren (jeugdparticipatie) (gereed in Q2 2025).
- Verwerken van leidende principes voor houding en gedrag in gemeentelijke personeelssturing (gereed in Q3 2025).
- Aanpak om beter gebruik te kunnen maken van inwonerssignalen (gereed in Q4 2025). Dit is in lijn met de vastgestelde visie op dienstverlening van Publieksdienstverlening. Zie ook doelstelling 4.
- Aanpak voor vergroten eigenaarschap van Utrechters, onder andere door betere samenwerking tussen gemeente, fondsen en bedrijfsleven bij ondersteuning van maatschappelijke initiatieven (gereed in Q4 2025).
- We werken motie 360 ‘Ontzie plan Einstein en samen stad maken zoveel mogelijk’ uit.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Faciliteren van bewoners en organisaties bij hun initiatieven in buurt, wijk en stad met onder andere het Initiatievenfonds.
- Bieden van laagdrempelige dienstverlening aan inwoners en ondernemers via het wijkbureau. Inwoners kunnen terecht met vragen, meldingen of ideeën over hun leefomgeving en kunnen terecht op het wijkspreekuur van de wijkwethouder.
- Samen met de stad de kennis van de buurten verbinden en vertalen naar wat nodig is in buurten.
- Het wijkbureau openstellen als netwerkplek voor medewerkers en professionals in de wijk om kennis en kunde over de Utrechtse buurten uit te wisselen en samen te laten komen.
- Met bewoners, ondernemers en organisaties die actief zijn in de wijk de buurtagenda's uitvoeren en prioriteiten bepalen voor het vervolg en bijsturen waar nodig.
- Doorgaan met het verbeteren van samenwerking en focus in de wijkaanpak Samen voor Overvecht met extra aandacht voor het leggen van verbindingen tussen alle inzet in de wijk.
- Aanscherpen van de sturing door de wijkcoalitie Samen voor Overvecht en versterken van de programmastructuur.
- Samen met samenwerkingspartners analyseren van resultaten en impact van de wijkaanpak Samen voor Overvecht voor toekomstige keuzes voor Overvecht.
- Ondersteunen, faciliteren en doorontwikkeling van wijkplatforms.
- Doorgaan met de reflectiegroep Samen stad maken van betrokken Utrechters en ambtenaren.
- Doorgaan met online samenwerking met Utrechters via onder andere ons digitale platform DenkMee.
- Werken met het kompas voor zeggenschap voor het kiezen van samenwerkingsvormen bij plan- en beleidsontwikkeling en uitvoering.
- Werken aan het vakmanschap van onze medewerkers op het gebied van Samen stad maken door systematisch leren, trainingen, intervisie, casusbesprekingen en kennisbijeenkomsten.
- Faciliteren, stimuleren en controleren op de toepassing van Samen stad maken bij gemeentelijke projecten.

Financiën Betrokken Utrechters

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	92	0	0	0	0	0
Lasten	12.194	15.009	13.784	12.762	11.372	11.372
Saldo Baten en Lasten	**-12.102**	**-15.009**	**-13.784**	**-12.762**	**-11.372**	**-11.372**
Onttrekking reserves	0	211	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**211**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-12.102**	**-14.798**	**-13.784**	**-12.762**	**-11.372**	**-11.372**

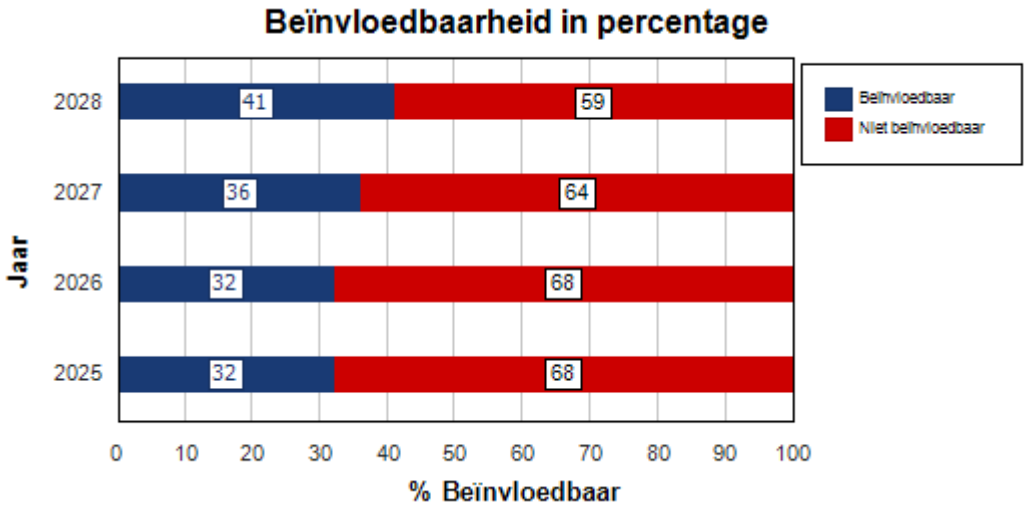
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Wijkbureaus: Burgerberaad en budget uitvoering uitkomst burgerberaad (2024: 1,7 miljoen euro en 2025: 0 miljoen euro).	-1.700	I
Wijkbureaus: Budgetimpuls voor wijk- en buurtaanpak. Deze is toegekend voor 4 jaar (2023: 0,800 miljoen, 2024: 1,100 miljoen euro, 2025: 1,377 miljoen euro, 2026: 1,377 miljoen euro). Van de 1,377 miljoen euro beschikbaar in de begroting 2025 is: • 0,826 miljoen euro voor de uitvoering van de buurtagenda; • 0,344 miljoen euro voor ondersteunende en faciliterende kosten (projectleiding, bijeenkomsten, werkbudget en communicatie); • 0,207 miljoen euro voor het uitvoeren van het uitvoeringsprogramma buurt- en wijkgericht werken, waaronder het versterken van buurt- en wijkgericht werken van de organisatie.	277	I
Initiatievenfonds en wijkbureaus: loon- en prijscompensatie	409	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 32 %, (2026 32 %, 2027 36 % , 2028 41 %)

De beïnvloedbare ruimte binnen deze doelstelling betreft de structurele middelen voor het Initiatievenfonds en de bij het coalitieakkoord beschikbaar gestelde incidentele middelen voor Samen stad maken en de Wijk- en buurtaanpak inclusief de buurtagenda's. Het Initiatievenfonds is voor lokale (wijk-)initiatieven van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisatie. Het gaat om initiatieven in het sociale domein en in het ruimtelijke domein.

Doelstelling 4: Informatie en dienstverlening

De informatievoorziening en dienstverlening aan de inwoners en ondernemers van Utrecht is betrouwbaar, actueel, begrijpelijk, toegankelijk en passend bij de vraag.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Visie en meerjarenperspectief 2023-2033 op dienstverlening	2023	Aanvullende richting gevende afspraken over de dienstverlening van de gemeente Utrecht.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Klanttevredenheid eerstelijns contactmomenten.		nvt	8	8	8	8
Klanttevredenheid Burgerzaken.		nvt	7,2	7,2	7,2	7,2

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Verkenning op verbeteren proces naturalisatie in samenwerking met de Immigratie- en Naturalisatiedienst. Verkenning gereed Q1 2025.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Het aanbieden van alle vormen van de dienstverlening van Burgerzaken.
- Informatievoorziening telefonisch, digitaal en fysiek (Gemeentelijk Servicepunt)
- Verbetering van de dienstverlening via het programma Publieksdienstverlening, waarin ook de aanbevelingen uit het rapport over de toeslagen affaire worden meegenomen.
- Uitvoeren van het project staatsloosheid.
- Investeren in het aantrekken, opleiden en behouden van voldoende (nieuwe) medewerkers om aan de groeiende vraag aan dienstverlening te kunnen blijven voldoen.

Financiën Informatie en dienstverlening

x €1.000

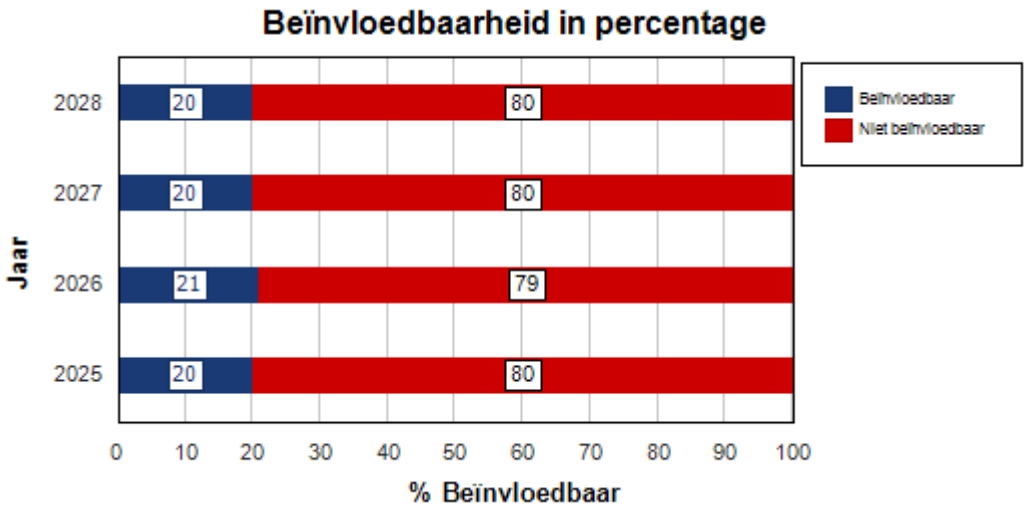
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	6.700	8.705	8.292	8.317	8.367	8.367
Lasten	28.686	29.546	29.900	29.496	28.980	28.881
Saldo Baten en Lasten	**-21.986**	**-20.841**	**-21.608**	**-21.179**	**-20.613**	**-20.514**
Onttrekking reserves	542	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**542**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-21.444**	**-20.841**	**-21.608**	**-21.179**	**-20.613**	**-20.514**

Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten en lasten.

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 20 %, (2026 21 %, 2027 20 % , 2028 20 %)

Binnen deze doelstelling vallen de onderdelen burgerzaken, Klantcontactcentrum (KCC) en publieksdienstverlening. De lasten van Burgerzaken (wettelijke taken) en KCC zijn beperkt beïnvloedbaar. De lasten van publieksdienstverlening en de ruimte die daar in is, wordt ingezet op innovaties en/of heeft een relatie met dienstverlening elders binnen de gemeentelijke organisatie. Het is mogelijk de ruimte vrij te spelen, echter dan vinden er bijvoorbeeld geen innovaties meer plaats en vragen van burgers komen terecht bij inhoudelijke “duurdere” afdelingen.
De kosten voor het Utrechts archief (HUA) zijn niet beïnvloedbaar, doordat we hier middels een gemeenschappelijke regeling in deel nemen. Er speelt momenteel een ontvlechtingstraject, maar de uitwerking daarvan is nog ongewis (Zie paragraaf Verbonden Partijen.). Voor het experiment BIZ geldt dat het gaat om een zogenaamd “gesloten systeem”. De opbrengsten vanuit de ondernemers van de woonboulevard Utrecht worden via een subsidie weer uitgekeerd aan de ondernemers.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
In onze ambities maken we keuzes die op gespannen voet kunnen staan met wat bewoners, ondernemers en organisaties willen voor hun buurt of wijk waardoor die het idee kunnen krijgen dat de gemeente niets heeft gedaan met hun bijdrage om het beleid te beïnvloeden.	We zijn aan de voorkant helder over kaders en verwachtingen en vertellen en leggen uit wat we wel en niet uit de participatie meenemen in onze besluiten.
Niet, niet goed, niet tijdig kunnen leveren van informatie en/of dienstverlening door acute incidenten / calamiteiten, zoals: uitvallen van ICT-systemen, ontoegankelijkheid gebouw en landelijke ontwikkelingen	Een actueel business continuïteitsplan (BCP), waarin beschreven is welke acties we ondernemen als het risico zich voordoet
Niet, niet goed, niet tijdig kunnen leveren van informatie en/of dienstverlening door onvoldoende beschikbaar personele capaciteit (kwalitatief en/of kwantitatief) om de veranderde vraag door onder andere de veranderende samenstelling van de populatie en ondermijnende criminaliteit, aan te kunnen.	Actieve arbeidsmarkt strategie gericht op uitbreiding van de vaste formatie ten opzichte van de flexibele schil en investeren in opleiding en training voor de werknemers.

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Het Utrechts Archief	Het verwerven, bewaren en beschikbaar stellen van de archieven van de gemeenten Utrecht en Nieuwegein, de provincie Utrecht en de archieven van het Rijk in de provincie Utrecht en een omvangrijke collectie beeldmateriaal en bibliotheek over Utrecht. Via digitale dienstverlening, de studiezaal en het publiekscentrum stelt HUA de collectie ter beschikking aan de burger voor onderzoek, educatie en cultuurbeleving. Daarnaast is Het Utrechts Archief toezichthouder en kennispartner bij het informatiebeheer van de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en verschillende decentrale overheden.	3.694

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2025
De gemeenteraad en het college van B&W vormen samen een betrouwbaar bestuur van de stad					
Volksfeesten	Organiseren en uitvoeren van volksfeesten	189	189	162	0
Ondersteunen raadgevend referendum	Subsidiëren van tegenstanders, voorstanders en subsidieaanvragers met een neutrale houding ter ondersteuning van het publieke debat voor campagneactiviteiten of de meningsvorming nadat een definitief verzoek tot het houden van een raadgevend referend	36	36	0	0
Totaal doelstelling 1		225	225	162	0
De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal					
ROM Regio Utrecht BV	Convenantbijdrage aan ROM Regio Utrecht BV	188	0	188	0
Totaal doelstelling 2		188	0	188	0
Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad					
Initiatievenfonds	Het Initiatievenfonds is er voor grote en kleine initiatieven, inwoners en organisaties, jong en oud. Alle Utrechters met een goed idee voor hun straat, buurt, wijk of de stad kunnen een aanvraag doen.	3.279	3.386	0	0
Totaal doelstelling 3		3.279	3.386	0	0
Totaal		**3.692**	**3.611**	**350**	**0**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Programmaoverzicht

We vinden het belangrijk dat iedereen die dat wil in onze stad een passende woning kan vinden.

Portefeuillehouder(s): Eelco Eerenberg, Dennis de Vries, Linda Voortman, Lot van Hooijdonk en Susanne Schilderman

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	118.945	134.178	219.108	139.848	145.425	85.893
Lasten	107.859	188.139	228.807	143.749	151.353	93.060
Saldo Baten en Lasten	**11.086**	**-53.961**	**-9.699**	**-3.901**	**-5.927**	**-7.167**
Onttrekking reserves	32.363	58.800	18.264	14.140	9.397	11.489
Toevoeging reserves	26.900	16.300	13.161	8.446	2.496	3.646
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**5.463**	**42.500**	**5.103**	**5.694**	**6.901**	**7.843**
Totaal	**16.549**	**-11.461**	**-4.596**	**1.793**	**974**	**675**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2025

De baten in dit programma zijn 219 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Inkomsten uit grondexploitaties (177 miljoen euro)
- Inkomsten uit erfpachtcontracten, conversie van erfpachtrechten en meerwaardeafdrachten uit bestemmingswijzigingen op erfpachtgronden (18 miljoen euro)
- Leges vergunningen en precario, boetes en dwangsommen (21 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 229 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Kosten voor grondexploitaties, bestaande uit kosten voor verwerving, tijdelijk beheer, plan- en VAT kosten, bouw- en woonrijp maken, sloopkosten en milieumaatregelen, rente en overige kosten (124 miljoen euro)
- Verrekening naar de balans van het onderhanden werk van de grondexploitaties (44 miljoen euro)
- Kosten voor overige gebiedsontwikkelingen en voor ruimtelijke ontwikkelingsprojecten (30 miljoen euro)
- Kosten voor de bebouwde omgevingen, bestaande uit personeelskosten, bijdrage aan de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD), juridische kosten en licentiekosten (25 miljoen euro)
- Subsidies en uitvoeringskosten voor beleidsontwikkeling van het deelprogramma huisvesting en voor het realiseren van versneld toevoegen van woonruimte (8 miljoen euro)

De mutaties reserves zijn 5 miljoen euro: 13 miljoen euro toevoeging en 18 miljoen euro onttrekking. Deze hebben betrekking op:

- De reserve Grondexploitaties: 4 miljoen euro toevoeging en 3 miljoen euro onttrekking;
- De reserve Investeringsimpuls RSU: 9 miljoen euro toevoeging en 13 miljoen euro onttrekking;
- Overige reserves: 2 miljoen euro onttrekking.

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Concrete bezuinigingsmaatregelen

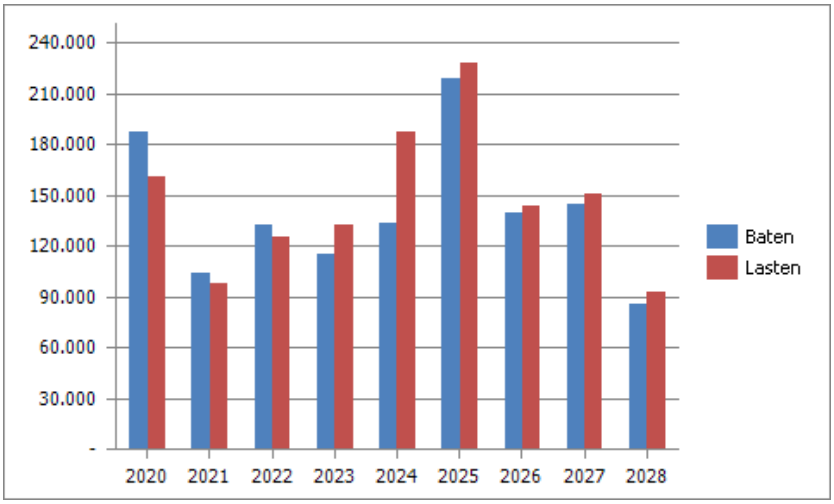
x €1.000

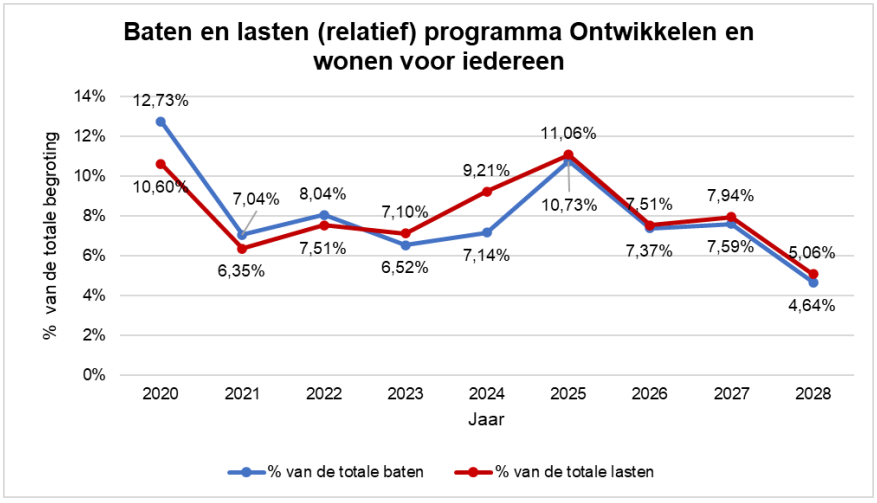
Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel
Meerwaardeafdrachten na Stop de verkoop	1.000	1.027	1.027	1.027	1.027	1.027
Stoppen met aanmoedigen wooncoöperaties	-	-	-	-	134	134
Halveren inzet Verhuisadviseur senioren incl. promotie	-	29	29	29	29	29
Lagere subsidie huurdersparticipatie/ doelgroepen incl. accres	-	22	22	22	22	22
Verminderen knelpuntenvoorziening	-	191	191	191	191	191
Risicogestuurd toezicht	-	-	411	411	411	411
Totaal	**1.000**	**1.269**	**1.680**	**1.680**	**1.814**	**1.814**

Baten en lasten meerjarig in beeld

De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

De grootste mutatie in 2025 wordt veroorzaakt door de actualisatie van onze grondexploitaties, zoals in het MPR 2024 is vastgesteld. Dit effect is zowel aan de baten als de lastenkant zichtbaar.

Doelstelling 1: Stedelijke omgeving

Diverse en veilige stedelijke omgeving draagt bij aan de randvoorwaarden voor een prettig en gezond leven.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	2021	Strategische visie voor de stad voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.
Aanvulling Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	2022	Aanvullende richtinggevende afspraken op de RSU2040 naar aanleiding van het coalitieakkoord.
Grondprijsbrief 2023	2023	Actualisatie van de geldende grondprijzen voor het jaar 2023.
Het Utrechts Grondbeleid	2024	Beschrijft de verschillende instrumenten van het grondbeleid die bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van de gemeente.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Algemeen buurtoordeel stad	7,3	7,3		7,3		7,3

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We maken in 2025 verschillende ontwikkelingen mogelijk via intentiedocumenten, bouwenveloppen, Stedenbouwkundige Plannen van Eisen, bestemmingplannen en er worden diverse tenders voorbereid.
- In 2025 maken we het Omgevingsplan voor de ontwikkeling van fase 1 van Merwedekanaalzone deelgebied 6 (gereed in Q3 2025).
- We starten met de bouw in Merwedekanaalzone deelgebied 5. De oplevering van de eerste bouwblokken is in 2027/2028. De laatste bouwblokken worden naar verwachting in 2033 opgeleverd.
- We starten met de herinrichting van Balijeplein/-laan en/of Waalstraat Oost. Balijeplein/-laan wordt naar verwachting in 2029/2030 opgeleverd en Waalstraat Oost in 2027.
- We stellen een Uitgangspuntennotitie op waarin de uitgangspunten voor de ontwikkeling van Rijnenburg worden vastgelegd. (notitie gereed in 2026)
- Er zal een nieuwe tijdelijke invulling worden gerealiseerd voor het gemeentelijk bezit aan de Ravellaan 96. Het pand wordt op dit moment tijdelijk verhuurd aan socius die hier studentenwoningen exploiteert, de verhuur loopt in 2025 af. We werken aan de definitieve ontwikkeling en verwachten in 2025 een SPvE voor te leggen aan de Raad.
- Naar aanleiding van de rioleringsvervanging wordt gekeken naar ruimtelijke optimalisaties van het Janskerkhof. (gereed in 2027/2028)
- Uitvoering definitieve herinrichting van het Park Paardeveld. (gereed in 2025)
- We bieden het SPvE van gebiedsontwikkeling Galgenwaard aan, aan de raad, waarbij ook wordt voorgesteld de grondexploitatie Galgenwaard te openen. (ontwikkeling gereed in 2031)

- We bieden het Masterplan Overvecht Centrum aan, aan de raad. (gereed in 2025)
- Omgevingswet: In 2025 onderzoeken wij hoe de Utrechtse omgevingsvisie zich verhoudt tot de uitgangspunten van de Omgevingswet en welke acties nodig zijn om de Utrechtse omgevingsvisie volledig in lijn te brengen met de eisen van de Omgevingswet.
- Erfpachtbeheer, Conversie en bestemmingswijzigingen en Uitgifte Gemeentelijke Eigendommen: Bij het einde van het 50 jarige tijdvak van de Algemene Bepalingen 1974 (AB74) worden de gewijzigde Algemene Bepalingen ter besluitvorming aangeboden inclusief de methode om de gewijzigde grondwaarde en canon vast te stellen.

Activiteiten die we niet meer doen

- In verband met de bezuinigingsopgave is er geen uitvoeringsbudget voor Maarschalkerweerd Noord.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We werken verder aan de lopende projecten in het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) en continueren investeringen in de openbare ruimte en infrastructuur.
- We zetten in op de Utrechtse Aanpak om de woningbouw op gang te houden en nemen gericht maatregelen om woningbouwprojecten doorgang te laten vinden.
- We werken verder aan de besluitvorming voor de MIRT-verkenning OV en Wonen en MIRT-onderzoek A12-zone en Rijnenburg.
- We voeren een nadere verdieping uit op het ontwikkelperspectief van de stedelijke knoop Lunetten-Koningsweg.
- Lombokplein: we zijn de bouwteamfase opgestart met de aannemer, we werken gezamenlijk de plannen uit tot een uitvoeringsfasering en uitvoeringsontwerp. Eneco verlegt in 2025 de stadsverwarming (tussen Damstraat en Croeselaan), vooruitlopend op de herinrichtingswerkzaamheden door onze aannemer.
- We werken verder aan de herontwikkelingsmogelijkheden sport bij Nieuw-Welgelegen
- Wij werken in Leidsche Rijn verder aan de ontwikkeling en bouw van woningen in Leeuwesteyn, Leidsche Rijn Centrum, Het Zand, Rijnvliet, Haarrijn en Terwijde. En zorgen voor het bouw- en woonrijpmaken van deze gebieden. Verder wordt Park Leeuwesteyn in samenspraak met bewoners aangelegd.
- Omgevingswet: de invoering van de Omgevingswet heeft op 1 januari 2024 plaatsgevonden. We bevinden ons in een transitieperiode, waarin nog een behoorlijke inzet nodig is om de instrumenten en doelen van de Omgevingswet vorm te geven. Voor 2032 zullen bijvoorbeeld alle “oude” bestemmingsplannen in het tijdelijk omgevingsplan omgezet worden naar het definitieve omgevingsplan. Voor 2027 moet de Utrechtse omgevingsvisie in lijn zijn met de eisen van de wet.
- Erfpachtbeheer, Conversie en bestemmingswijzigingen en Uitgifte Gemeentelijke Eigendommen: Bij lopende erfpachtcontracten waarvan de canon niet eeuwigdurend is afgekocht wordt de periodieke vergoeding voor het gebruik van de canon in rekening gebracht en periodiek herzien. Daarnaast wordt bij alle erfpachtcontracten, op het moment dat sprake is van een wijziging van het gebruik, beoordeeld of er sprake is van een economische meerwaarde en wordt deze meerwaarde (indien van toepassing) in rekening gebracht.

Financiën Stedelijke omgeving

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	96.051	99.119	195.966	118.516	124.093	64.561
Lasten	77.979	137.548	195.014	114.592	123.928	65.987
Saldo Baten en Lasten	**18.072**	**-38.429**	**952**	**3.924**	**166**	**-1.426**
Onttrekking reserves	31.527	57.707	18.264	14.140	9.397	11.489
Toevoeging reserves	23.000	16.300	13.161	8.446	2.496	3.646
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**8.527**	**41.407**	**5.103**	**5.694**	**6.901**	**7.843**
Totaal	**26.599**	**2.978**	**6.055**	**9.618**	**7.067**	**6.417**

x €1.000

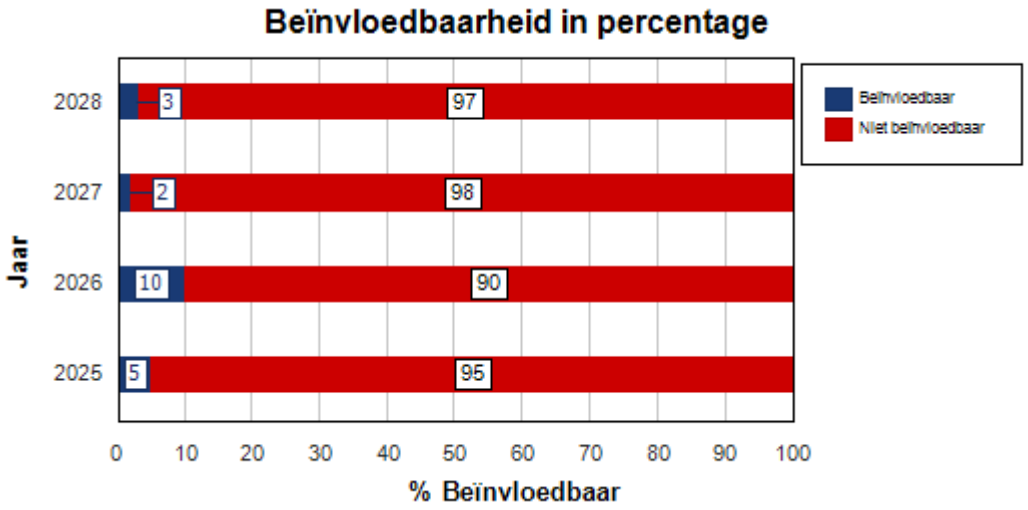
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Grondexploitaties: Meerjarige raming van de baten (cashflow) uit de actualisatie van de grondexploitaties conform MPR 2024.	96.569	I
Lasten		
Grondexploitaties: Meerjarige raming van de lasten (cashflow) uit de actualisatie van de grondexploitaties conform MPR 2024.	63.327	I
Strategie, Lobby en Stedelijke Sturing: In 2024 zijn incidenteel extra middelen voor implementatie Omgevingswet toegekend (corresponderende post uit de december circulaire 2023 en meicirculaire 2024).	-2.370	I
Investeringsimpuls RSU: Jaarlijkse fluctuatie (cashflow) op basis van de planning in het MPR 2024	-3.977	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Reserve Grondexploitaties: De onttrekking in 2025 is lager doordat in 2024 incidentele onttrekkingen zijn geraamd, bijvoorbeeld in verband met het openen van de grondexploitatie Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn.	-37.337	I
Reserve Investeringsimpuls RSU: Met de geraamde onttrekkingen worden de lasten op het product Investeringsimpuls RSU gedekt. Deze lasten fluctueren jaarlijks en zijn in 2025 hoger dan in 2024 (gebaseerd op de planning uit het Meerjaren Perspectief Ruimte 2024).	5.753	I
Reserve Betaalbaar wonen: De onttrekking in 2025 is lager doordat in 2024 incidentele onttrekkingen zijn geraamd in verband met het openen van de grondexploitatie Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn en voor investeringen in de openbare ruimte die nodig zijn om woningbouwprojecten op gang te houden.	-8.750	I
Reserve Europese subsidies: Vrijval in 2025	1.000	I
Toevoegingen		
Reserve Grondexploitaties: De storting in 2025 is lager doordat in 2024 incidentele stortingen zijn geraamd, bijvoorbeeld in verband met de middelen die in de voorjaarsnota 2017 beschikbaar zijn gesteld voor de Merwedekanaalzone OPG en Busstalling. De storting voor Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn uit de Voorjaarsnota 2018 is in 2025 hoger dan in 2024.	-2.762	I
Reserve Investeringsimpuls RSU: De storting is in 2025 lager doordat in 2024 de middelen betaalbaar wonen zijn teruggestort (conform besluitvorming Programmabegroting 2023). Daarnaast zijn er hogere stortingen omdat de bedragen die beschikbaar zijn gesteld voor ruimtelijke ontwikkelingsprojecten, zoals integrale projecten (bijvoorbeeld Overvecht Amazonekwartier) en fietsverbindingen gerelateerd aan gebiedsontwikkelingen, in 2025 hoger zijn dan in 2024.	-0.377	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 5 %, (2026 10 %, 2027 2 % , 2028 3 %)

Binnen deze doelstelling is slechts een beperkt deel van de lasten beïnvloedbaar:

- Ruimtelijke ontwikkelingsprojecten die bijdragen aan het realiseren van de ruimtelijke ambities uit de RSU 2040: In het coalitieakkoord zijn deze projecten onderdeel van het investeringspakket Groei in Balans. Het betreft lopende projecten die beïnvloedbaar zijn, maar bij beëindiging zal wel sprake zijn van kapitaalvernietiging.
- Het aanjagen en faciliteren van gebiedsontwikkelingen/versnelling van woningbouw: hierbij gaat het om bijvoorbeeld kosten voor het opstellen van ontwikkelstrategieën en (omgevings-)visies, loonkosten en (op de initiatiefnemer verhaalbare) plankosten voor anterieure overeenkomsten.
Strategie en ruimte brede kosten: Dit budget is o.a. bedoeld voor een (stevigere) stedelijke sturing (een van de speerpunten van het coalitieakkoord). Voor kosten die niet aan één opgave zijn toe te rekenen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de (personele) kosten van het Development Network Utrecht: het professionele vastgoednetwerk van marktpartijen en gemeente, dat zich inzet voor een duurzame (waarde)ontwikkeling van de stad. Voor het overige deel van de lasten binnen deze programmadoelstelling geldt dat het onderdelen van geopende grondexploitaties zijn met lasten en baten die netto voor een niet beïnvloedbare ruimte zorgen. Dit geldt ook voor werkzaamheden aan erfpacht, die gedekt worden uit baten.

- Voor het overige deel van de lasten binnen deze programmadoelstelling geldt dat het onderdelen van geopende grondexploitaties zijn met lasten en baten die netto voor een niet beïnvloedbare ruimte zorgen. Dit geldt ook voor werkzaamheden aan erfpacht, die gedekt worden uit baten.

Doelstelling 2: Bebouwde omgeving

De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Algemene Handhavingsstrategie bebouwde omgeving en openbare ruimte	2023	De strategie geeft op hoofdlijnen de uitgangspunten en doelen weer voor toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving in de stad Utrecht.

Uniforme Uitvoerings- en Handhavingsstrategie overgedragen milieutaken	2022	De strategie geeft op hoofdlijnen de uitgangspunten en doelen weer voor toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving in de regio Utrecht en stuurt hiermee de werkzaamheden van de twee Omgevingsdiensten aan (RUD en OdrU).
Handhavingstrategie Huisvesting 2018 gemeente Utrecht	2018	De strategie bevat een risicoanalyse, een basis voor prioriteitstelling en de manier waarop we toezicht houden.
Handhavingstrategie Bestaande Bouw	2017	De strategie bevat een risicoanalyse, een basis voor prioriteitstelling en de manier waarop we toezicht houden.
Handhavingsstrategie bedrijven en instellingen	2014	De strategie bevat een risicoanalyse, een basis voor prioriteitstelling en de manier waarop we toezicht houden.
Overig thematisch beleid		Het thematische beleid bevat kaders voor de uitvoering bij VTH.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
% slechte voorgevels in de kwaliteitsmonitor ten opzichte van de totale voorraad		0,10%	<0,30%	<0,30%	<0,30%	<0,30%

De prestatie-indicatoren met betrekking tot de bebouwde omgeving kunt u vinden in het handhavingsprogramma (uitvoeringsprogramma). In het handhavingsverslag informeren we u jaarlijks over de capaciteitsinzet en de behaalde resultaten gericht op het bevorderen van een veilige en kwalitatief goede woon- en leefomgeving in Utrecht.

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Het periodiek toezicht op milieu wet- en regelgeving bij bedrijven komt in plaats van de gemeente vrijwel geheel bij de RUD Utrecht (Omgevingsdienst) te liggen. Het soort toezicht is niet nieuw, wel wie de taken uitvoert.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We toetsen vergunningsaanvragen aan het Omgevingsplan, het Besluit bouwwerken leefomgeving en overige wet- en regelgeving. We hanteren de principes van de Omgevingswet.
- Wij houden toezicht op de naleving van vergunningen bij de oprichting, wijziging en sloop van gebouwen. We controleren, voor zover passen in onze rol, de uitvoering van bouwwerken volgens het Landelijk toezichtprotocol.
- Wij zetten ons in om bouwhinder te voorkomen en bouwoverlast te beperken.

- Wij houden toezicht op de naleving van milieuwet- en regelgeving bij bedrijven. We richten ons hierbij op het voorkomen en tegengaan van hinder, zoals geluidsoverlast.
- De RUD Utrecht voert het periodieke toezicht op milieu- en energiewetgeving bij bedrijven uit en behandelt meldingen van overlast van bedrijven in hun portefeuille. De RUD Utrecht houdt ook toezicht op bodemsaneringen, grondtoepassingen en bedrijfsmatige asbestsaneringen.
- Voor de bestaande bouw richt ons toezicht zicht naast het gebruik en de veiligheid ook op de gezondheid (binnenmilieu), energiebesparing, duurzaamheid en uitstraling van gebouwen.
- Samen met de woningcorporaties onderzoeken we meldingen van onrechtmatige bewoning (illegale bewoning van de sociale woningvoorraad).
- Wij controleren overlastmeldingen en we handhaven bij illegale situaties zoals illegale kamerverhuur en strijdig gebruik. We registreren alle meldingen. Meldingen over gevaar voor de veiligheid en gezondheid pakken we altijd op.
- Op basis van een goede afweging houden we projectmatig toezicht op bestaande bouwwerken. Onderwerp die we projectmatig oppakken beschrijven we jaarlijks in het Handhavingsprogramma.
- Het project 'Huisjesmelkers en ondermijnende criminaliteit' zetten we voort.
- Met het uitvoeringsprogramma Beschermen Woningvoorraad houden we datagedreven toezicht op het woonruimtegebruik in de stad. We bestrijden negatieve effecten en misstanden zoals slecht verhuurdersschap, leegstand, toeristische verhuur en het opkopen van woningen.
- We voeren het toezicht uit op de regels in de Wet goed verhuurderschap, gericht op het tegengaan van onjuiste huurprijzen.

Financiën Bebouwde omgeving

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	22.375	20.203	21.168	21.168	21.168	21.168
Lasten	23.574	25.036	25.384	24.411	23.692	23.474
Saldo Baten en Lasten	**-1.199**	**-4.834**	**-4.216**	**-3.243**	**-2.524**	**-2.306**
Onttrekking reserves	536	100	0	0	0	0
Toevoeging reserves	3.900	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-3.364**	**100**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-4.563**	**-4.734**	**-4.216**	**-3.243**	**-2.524**	**-2.306**

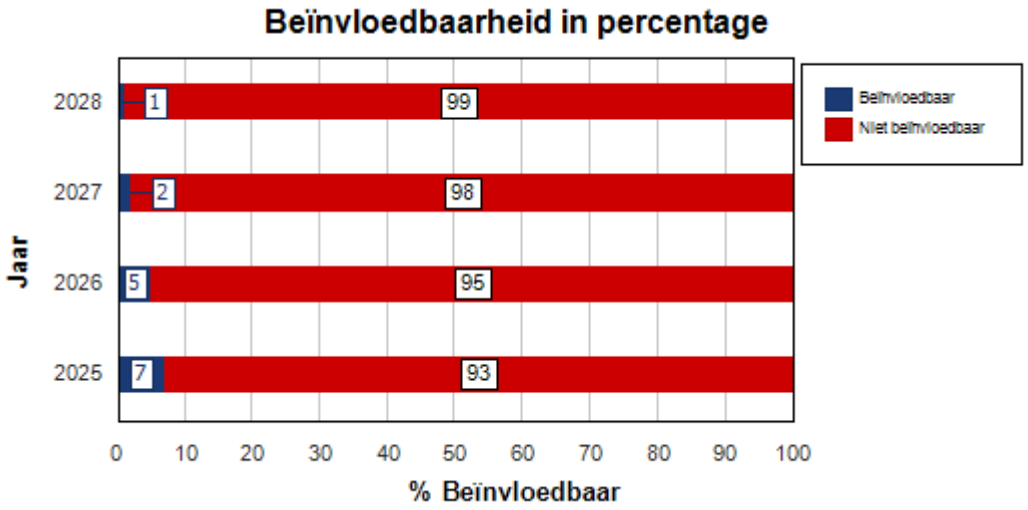
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Prijs- en looncompensatie	966	S
Lasten		
Overdracht taken aan RUD	606	S
Afloop middelen implementatie Omgevingswet	-1.000	S
Afloop middelen uitvoeringsprogramma 'Beschermen woningvoorraad'	-225	S
Prijs- en looncompensatie	966	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 7 %, (2026 5%, 2027 2% , 2028 1%)

Voor deze doelstelling geldt dat de beïnvloedbare ruimte relatief klein is. Het gaat om taken ten aanzien van bouw- en woningtoezicht en vergunningverlening. In beginsel is een aanzienlijk deel gemeentelijk (beïnvloedbaar) beleid. Echter, lagere personeelsinzet zal bijvoorbeeld leiden tot dalende precario en hogere juridische kosten. De overdracht van wettelijke taken (milieu, bodem en energie) naar de RUD Utrecht (Omgevingsdienst) beperkt de ruimte nog verder. Daarnaast hebben de bezuinigingen vanaf 2026 invloed op de beïnvloedbare kosten en is het percentage beïnvloedbaarheid voor 2025 en 2026 lager dan aangegeven.

Doelstelling 3: Huisvesting

Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Huisvestingsverordening	2024	Omdat nieuwbouw tijd vraagt en omdat de woningnood hoog is, is de urgentie om de bestaande voorraad te blijven reguleren hoog. Dit doet Utrecht met de huisvestingsverordening op basis van de Huisvestingswet 2014.
Actieplan Studentenhuisvesting	2023	Een actieplan om het aanbod studentenhuisvesting, met de nadruk op onzelfstandige eenheden, te vergroten.
Leegstandsverordening	2023	Een verordening in om de langdurige leegstand van woonruimten te bestrijden.

Actieplan Middenhuur (incl. gewijzigde voorwaarden)	2022	Actieplan om prijs en kwaliteit langjarig te borgen bij de bouw van nieuwe middenhuurwoningen.
Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	2021	Strategische visie voor de stad voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving
Actieplan Betaalbare koop	2021	Actieplan om het woningaanbod in het betaalbare koopsegment in Utrecht te beschermen en te vergroten.
Actieplan Wooncoöperaties	2021	Actieplan om meer ruimte te bieden aan bewonersinitiatieven en mensen die duurzaam betaalbaar willen wonen, door de coöperatieve woningsector een volwaardige positie te geven.
Woonvisie Utrecht beter in Balans	2019	Overkoepelende visie op het woonbeleid in de gemeente Utrecht.
Plan van Aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare groepen	2019	Plan van aanpak om urgente kwetsbare doelgroepen binnen korte termijn een passende woonruimte en passende ondersteuning aan te bieden.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal vergunde nieuwbouwwoningen	n.v.t.	3.932	3.000	3.000	3.000	3.000
Aantal opleveringen permanente woningen (nieuwbouw en overige toevoegingen)	n.v.t.	2.156	3.000	3.000	3.000	3.000
Aantal opleveringen tijdelijke woningen (nieuwbouw)	n.v.t.	0	471	450	312	onbekend
Maximaal aandeel toewijzingen aan kwetsbare groepen	n.v.t.	33%	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Verhouding toewijzingen sociale huurwoningen aan kwetsbare groepen en de vraag naar sociale huurwoningen van kwetsbare groepen	n.v.t.	n.v.t	100%	100%	100%	100%
Verhouding aantal actieve woningzoekende en aantal toewijzingen (binnen de 70% groep)	5%	4%	10%	10%	10%	10%

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Wij passen de Huisvestingsverordening aan in U10 verband (2de fase groeimodel).
- Twee jaar na invoering evalueren we de leegstandsverordening in 2025.
- Na invoering van de Wet betaalbare huur kunnen we starten met handhaving op te hoge huur via de Wet goed verhuurderschap. We starten hier ook een campagne over.
- We gaan het beleid en uitvoeringsprogramma voor het beschermen van de bestaande woningvoorraad evalueren.

- We gaan van beleid naar uitvoering en herijken ons beleid in een Volkshuisvestelijk programma (beleidsnota Wonen, gereed in 2025).
- Wij ontwikkelen de samenwerking met corporaties door en geven uitvoering aan de samenwerkingsafspraken met corporaties en huurdersorganisaties via een Uitvoeringsakkoord (continu gedurende looptijd tot en met 2026).
- Wij stellen de huisvestingsopgave voor de (T)huis voor Iedereen doelgroepen vast (jaarlijks gereed in Q4).
- Regionale woonzorgvisie opstellen (uitvoeringsafspraken met de regio waaronder fair share van aandachtsgroepen, eerste helft 2025),
- Wij voeren de acties beter benutten bestaande woningvoorraad uit.

Activiteiten die we niet meer doen

- De eerste twee jaar van de coalitieperiode lag het accent op het opzetten van nieuw en aanvullend beleid. Het accent verschuift in deze fase naar uitvoering en realisatie. Met de beleidsnota wonen wordt een stap gezet om te evalueren en agenda te vormen voor een verdergaande aanpak van de transitie van woningmarkt naar volkshuisvesting.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Uitvoeren Actieplan Studentenhuisvesting.
- Uitvoeren Actieplan Utrechtse Wooncoöperaties.
- Adviseren in gebieden om te komen tot meer gemengde wijken.
- Uitvoeren actieplan Betaalbare koopwoningen.
- We zetten ons blijvend in voor het realiseren van meer sociale woonplekken (kwetsbare en bijzondere groepen en reguliere woningzoekenden).
- We geven uitvoering aan diverse maatregelen voor het beschermen van de bestaande woningvoorraad waaronder opkoopbescherming.
- We voeren de leegstandsaanpak corporaties en leegstandsverordening uit.
- We blijven uitvoering geven aan de Wet goed verhuurderschap.
- We blijven ons inzetten voor het evenwichtig verdelen van schaarse betaalbare woonruimte en passen indien nodig de Huisvestingsverordering aan.
- Uitvoeren regelgeving zelfbewoningsplicht en het antispeculatiebeding voor nieuwbouwwoningen.
- Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Realisatie Sociale huisvesting 2024-2026 via de tredenaanpak:
    1. Permanente woningbouw;
    2. Samenwerking in de regio;
    3. Optimaliseren van de bestaande voorraad;
    4. Inzet van eigen vastgoed en/of aankoop van vastgoed;
    5. Tijdelijke woningbouw.
- Operationele woonruimte verdeling (Volkshuisvestingsdiensten).
- Uitvoeren Actieplan Middenhuur.
- Beleidssignalering, inspelen op actuele ontwikkelingen en monitoring van het wonen in Utrecht.
- wij geven uitvoering aan de regionale Woondeal.
- Updaten Actieplan Middenhuur naar aanleiding van het Landelijk beleidskader middenhuur vervalt, omdat het onderdeel wordt van de nieuwe beleidsnota wonen.
- Vaststellen van een lokale integrale Woonzorgvisie vervalt omdat dit onderdeel wordt van de beleidsnota wonen en de Sociale Visie Utrecht 2040.
- Jaarlijks opstellen prestatieafspraken (is ondervangen via de samenwerkingsafspraken die gelden voor een duur van drie jaar).

Financiën Huisvesting

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	519	14.856	1.974	164	164	164
Lasten	6.306	25.554	8.409	4.746	3.733	3.599
Saldo Baten en Lasten	**-5.787**	**-10.698**	**-6.435**	**-4.582**	**-3.569**	**-3.436**
Onttrekking reserves	300	993	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**300**	**993**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-5.487**	**-9.706**	**-6.435**	**-4.582**	**-3.569**	**-3.436**

x €1.000

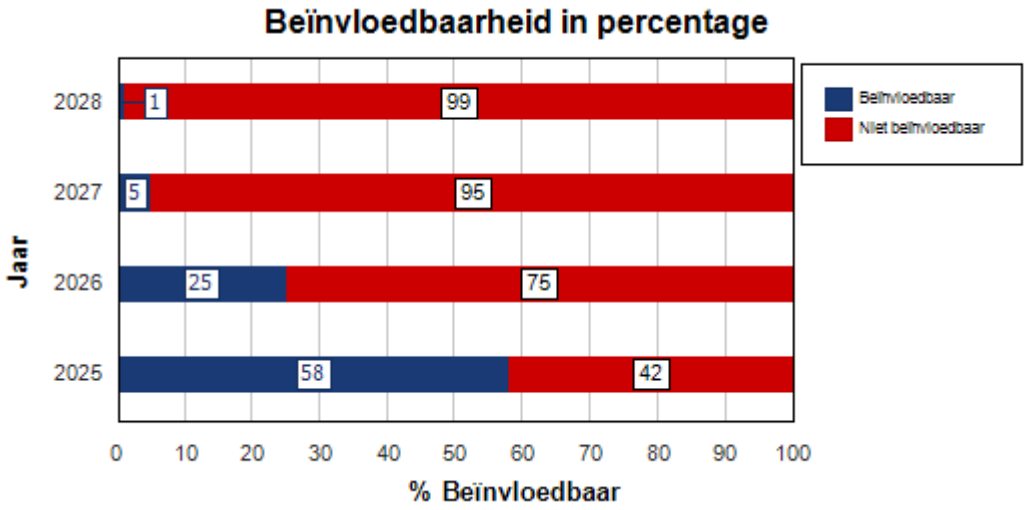
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
In 2025 ontvangen we minder subsidies (SPUKS) voor specifieke tijdelijke woningbouwprojecten.	-12.867	I
Lagere rentebaten	-22	I
Loon- en prijscompensatie	7	S
Lasten		
Tegenover lagere baten ivm SPUKS staan ook lagere lasten	-12.867	I
Incidentele middelen Fonds Betaalbare Koop in 2024	-3.000	I
In 2025 vallen incidentele lasten weg; subsidiemiddelen huisvesting kwetsbare doelgroepen (€ 0,292 miljoen), Wet goed verhuurderschap (€ 0,357 miljoen) en Taskforce (€ 0,344 miljoen).	-993	I
Het budget voor het Programmateam Sociale Huisvesting neemt af in 2025.	-492	I
Bezuinigingsmaatregelen (verhuisadviseurs en subsidie huurdersparticipatie)	-50	S
Lagere rentelasten	-12	I
Loon- en prijscompensatie	269	S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
In 2025 worden er geen onttrekkingen uit de reserves gedaan (in 2024 betroffen de onttrekkingen bestedings- en dekkingsvoorstellen, die via de algemene dekkingsreserve lopen)	993	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 58 %, (2026 25 %, 2027 5 % , 2028 1 %)

De beïnvloedbare lasten zijn incidentele budgetten toegekend uit het coalitieakkoord bijvoorbeeld budget voor Taskforce Versneld Toevoegen Woonruimte en budget voor studentenhuisvesting. Personeelscapaciteit is noodzakelijk om versneld tijdelijke woonruimte te realiseren, beleidsontwikkeling voor mogelijke regelgeving en om de huidige tekorten in de woningmarkt voor kwetsbare doelgroepen aan te pakken.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Ongunstige marktomstandigheden zoals stijgende rente, stijgende bouwkosten, schaarste bouwmaterialen en beschikbaarheid personeel (zowel markt als gemeente) zetten het bouwtempo onder druk. Als gevolg hiervan neemt de woningbouwproductie af.	Optimaliseren in projecten en/of het bijstellen van de ambities: • Project specifieke maatregelen die de haalbaarheid van een project mogelijk vergoten via de Utrechtse Aanpak. • Subsidies vanuit zowel gemeente, provincie als rijksoverheid. Zoals Rijkssubsidies als de Start Bouw Impuls (SBI) en Woning Bouw Impuls (WBI). • Inzet op tijdelijke woningbouw op gepaste locaties. • Lobby voor externe bijdragen. • Aanpassen van het Utrechts Plan Proces (UPP) gericht op verkorten voorbereidingstijd van bouwplannen (bekijken van de eenduidigheid, efficiëntie en kwaliteit van besluitvorming en werkprocessen). • Samen met marktpartijen (zoals partners DNU, Stadsakkoord) zoeken naar slimme oplossingen.
Door de complexe marktomstandigheden, gebrek aan sociale huurwoningen en stagnatie van de doorstroming dreigen in toenemende met Utrechters (reguliere en kwetsbare doelgroepen	• Blijvende inzet op voortgang permanente productie, realisatie flexwoningen, beter benutten bestaande voorraad, regionale samenwerking en inzet eigen vastgoed

die afhankelijk zijn van sociale huurwoningen) tussen wal en schip te vallen.	• Continu monitoring van de ontwikkeling woonvraag door kwetsbare doelgroep in relatie tot aanbod sociale huurwoningen. • Lobby voor ondersteuning vanuit Rijk, provincie. • Zet op versterkte samenwerking met wooncorporaties.
Verslechtering van congestiesituatie vormt risico voor bouwprojecten. Utrecht zit op dit moment in congestiefase 1, waarin geen nieuwe grootverbruikaansluitingen mogelijk zijn. Zonder ingrijpende maatregelen gaat Utrecht in 2025 naar congestiefase 2, waarin ook geen nieuwe kleinverbruikaansluitingen mogelijk zijn.	• De Utrechtse Energy Board waar gemeente lid van is werkt aan een pakket van maatregelen om verslechtering van de congestiesituatie te voorkomen, zie raadsbrief 6 juni 2024. De netbeheerders beoordelen in het najaar van 2024 of deze maatregelen voldoende effect hebben. • Uitbreiding elektriciteitsinfra, met name het hoofdnet door Tennet en Stedin. Realisatie 2029. • Betere netbenutting, bijvoorbeeld via alternatieve (dal)contracten i.c.m. batterijen. • Stimuleren van lokale oplossingen door netbewust te ontwikkelen zoals de pilot in de Merwedekanaalzone. • Lobby richting Rijk om passende maatregelen te treffen.
Beperkingen met betrekking tot stikstofdepositie kunnen leiden tot vertraging of afstel van ruimtelijke projecten.	• Samen met de provincie Utrecht onderzoeken of de rechterlijke uitspraak effect tav stikstof heeft op de bouwproductie in de komende jaren en wat eventuele mogelijkheden zijn om te versnellen. We zetten in op zoveel mogelijk inzet van schoon of elektrisch materieel om de emissies in de bouwfase zo laag mogelijk te houden.
Bijdragen vanuit derden (waaronder Rijk en andere overheden) zijn onvoldoende om de opgaven en ambities uit de RSU 2040 te kunnen realiseren.	• De bekostiging van verstedelijking staat centraal in onze aanpak voor lobby en public affairs. Mobiliteit is de grootste kostenpost in de RSU-ambities, met de ov-schaalsprong als belangrijkste component. De ov-schaalsprong krijgt hierin dan ook bijzondere aandacht. Mobiliteitsmaatregelen zijn nodig om onze woningbouwambities te realiseren.

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie van de geautoriseerde en de voor 2025 nog te autoriseren investeringen is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.
Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2025; vanaf 2026 worden de verwachte kredieten opgenomen waarvoor nu nog geen autorisatie wordt gevraagd.

Totaal investeringen programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen

x €1.000

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	13.143	0	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	35.310	0	0	0	0
Routine-investeringen	64	0	0	0	0
Totaal	**48.517**	**0**	**0**	**0**	**0**

Doelstelling Stedelijke omgeving

x €1.000

Doelstelling Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	13.143	0	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	35.310	0	0	0	0
Routine-investeringen	64	0	0	0	0
Totaal	**48.517**	**0**	**0**	**0**	**0**

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Regionale uitvoeringsdienst (RUD)	Het verlenen van milieuvergunningen en toezicht en handhaven van milieuregels.	3.929
Vleuten de Meern zelfstandig B.V.	Uitvoeren van grondexploitatie	0

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2025
Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans					
Lesgeven in een grootstedelijke context	Lesgeven in een grootstedelijke context	400	400	0	0
Ruimtelijke plannen	Bijdrage aan lokaal platform/ initiatieven voor onderzoek, debat, en infovoorziening over architectuur, stedenbouw en landschap	79	79	79	0
Totaal doelstelling 1		479	479	79	0
Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekende					
Doelgroepen	Stedelijke huurders participatie en vertegenwoordiging, informatiepunt studentenhuisvesting	72	50	50	0
Totaal doelstelling 3		72	50	50	0
Totaal		**551**	**529**	**129**	**0**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Klimaatvriendelijke stad

Programmaoverzicht

We leveren samen met de stad onze maximale bijdrage om klimaatverandering te beperken.

Portefeuillehouder(s): Lot van Hooijdonk

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	5.789	8.614	6.346	286	286	286
Lasten	14.441	20.209	16.623	10.612	8.192	8.192
Saldo Baten en Lasten	**-8.653**	**-11.595**	**-10.276**	**-10.327**	**-7.907**	**-7.907**
Onttrekking reserves	572	675	100	100	100	100
Toevoeging reserves	3.970	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-3.398**	**675**	**100**	**100**	**100**	**100**
Totaal	**-12.051**	**-10.920**	**-10.176**	**-10.227**	**-7.807**	**-7.807**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2025.

De baten in dit programma zijn 6,346 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Rijksmiddelen: Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) (5,98 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 16,623 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Buurtenaanpak Aardgasvrij (4.43 miljoen euro)
- Gebouwen verduurzamen (2,72 miljoen euro)
- Aanpassen Infrastructuur (2,09 miljoen euro)
- Bronnen verduurzamen (1,76 miljoen euro)
- Publiek eigendom (1,70 miljoen euro)
- Bedrijven en maatschappelijke organisaties (1,48 miljoen euro)

De mutaties reserves zijn 0,1 miljoen euro. Deze hebben betrekking op:

- Jaarlijks wordt er een bedrag aan de reserve onttrokken ter dekking van de kosten voor diverse subsidieregelingen en verduurzamingsmaatregelen binnen de opgave Energietransitie.

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Concrete bezuinigingsmaatregelen

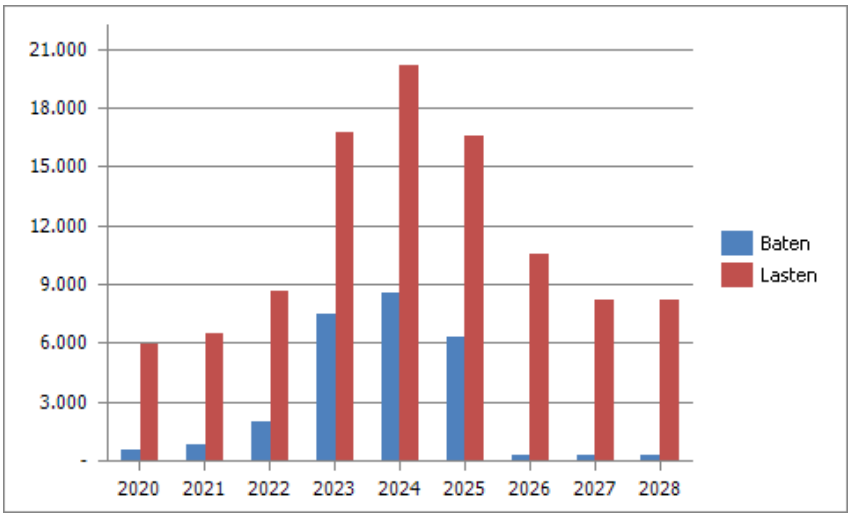
x €1.000

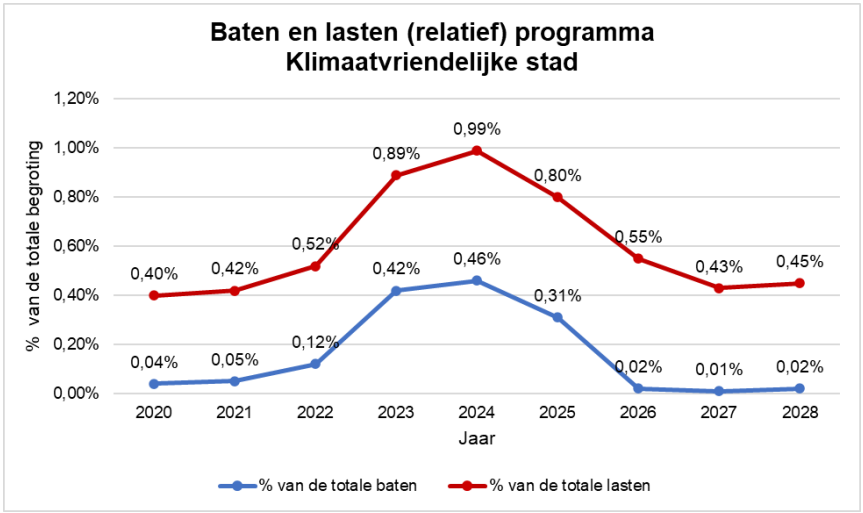
Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel
Taakstelling energietransitie: mix maatregelen	-	1.601	1.701	1.701	1.701	1.701
Totaal	**-**	**1.601**	**1.701**	**1.701**	**1.701**	**1.701**

Baten en lasten meerjarig in beeld

De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

Het financieel meerjarenbeeld van dit programma geeft nog geen inzicht in de middelen die vanuit het Rijk worden ontvangen voor de uitvoering van het Klimaatakkoord vanaf 2026. De getoonde afname van het lasten en baten budget vanaf 2026 geeft hierdoor nog een vertekend beeld. Op basis van de afspraken die zijn gemaakt met het rijk over deze regeling mogen deze bedragen meerjarig in de begroting worden verwerkt. In afwachting van de rijksbegroting en de mogelijke veranderingen in de wijze van uitkeren wordt de bijstelling van de meerjarenbegroting voor wat betreft de klimaatmiddelen in de bestuursrapportage 2025 meegenomen.

Doelstelling 1: Energieverbruik

Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen ten opzichte van 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Uitvoeringsprogramma Elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie 2023-2026	2024	Via twee programmalijnen: inpassing infrastructuur en netbewuste stad willen we structureel bijdragen aan knelpunten op het elektriciteitsnet.
Uitvoeringsprogramma verduurzaming Bedrijventerrein en 2024-2028	2024	In dit uitvoeringsprogramma geven we aan langs welke 4 sporen we op bedrijventerreinen aan de slag gaan met verduurzaming: netcongestie en energie-hubs, energiebesparing, verduurzaming bedrijfsprocessen en lobby richting rijksoverheid.
Actualisatie uitvoeringsprogramma's energie besparen gebouwde omgeving	2023	Actualisaties van de uitvoeringsprogramma's 2024 voor wonen en bedrijven en maatschappelijke organisaties behorende bij het vastgestelde programma besparen gebouwde omgeving.
Programma Besparen	2022	In het programma is een strategie, visie en doelstelling op energie besparen in de gebouwde omgeving van Utrecht uitgewerkt voor woningen, bedrijven en maatschappelijk vastgoed.
Programma zon op dak en netoplossingen	2022	In het programma is een strategie, visie en doelstelling voor zon op dak uitgewerkt en een aanpak voor netcongestie oplossingen die gelieerd zijn aan de zonnepanelen op daken.
Transitievisie Warmte deel I en deel II	2021	Deel I van de transitievisie warmte beschrijft de strategie en visie. Deel II beschrijft wanneer en in welke buurten we aan de slag gaan met de voorbereidingen om aardgasvrij te worden.
Regionaal Uitvoeringsprogramma 1.0 (RES U16)	2021	In de RES 1.0 staat opgenomen hoe de regio 1,8 Terawattuur (TWh) aan wind- en zonne-energie in 2030 wil opwekken en welke warmtebronnen mogelijk beschikbaar zijn. Utrecht zet zich in om een bijdrage van 0,523 TWh te leveren aan dit regionale bod.

Voor deze doelstelling is nieuw beleid in de maak (de Klimaatvisie).

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Verandering energieverbruik gebouwde omgeving tov 2020.	2020	Medio 2024	-4,7%	-5,8%	-7,0%	-8,2%
% gebouwen zonder aardgasaansluiting	2020	Medio 2024	35%	37%	38%	
% duurzame warmte	2020	54%	60%	60%	65%	65%
Aantal GWh opwek	2021	171 GWh	153 GWh	164 GWh	178 GWh	189 GWh

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Uitvoering geven aan beleidsnota Opwekgebieden voor schone energie in Utrecht 2024-2030 (indien door de raad vastgesteld in 2024) doorlopend.
- In de markt zetten of zelf realiseren van zonne-eilanden Nedereindse Plas (afhankelijk van raadsbesluit hierover).
- Oprichting publiek warmtebedrijf als de raad hiertoe besluit (Q2 2025).
- Bouwen en onderhouden van een netwerk van energieambassadeurs onder gemeentelijke regie (het netwerk moet eind 2024 in uitvoering gaan).

Activiteiten die we niet meer doen

- Aandeelhouderschap Stedin. Zie raadsbrief 20 december 2023: Raadsbrief Aandeelhouderschap Stedin Utrecht
- Als onderdeel van de uitvoeringsprogramma energie besparen gebouwde omgeving onderzoeken we met het stopzetten van het jouwhuisslimmer voorbeeldwoning in Overvecht en hoe we het laten zien van een voorbeeld in de praktijk op een andere manier kunnen inzetten.
- Elektrisch koken: Stadsbrede aanpak en gemeentelijke inzet in samenwerking met woningcorporaties lijkt ingewikkeld en vooralsnog niet haalbaar. Dit wordt verder toegelicht in de raadsbrief over de warmtetransitie (Q4 2024). Wel hebben corporaties zich gecommitteerd aan de doelstelling uit de transitievisie warmte en benutten natuurlijke momenten om complexen aan te pakken.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

Activiteiten bij doelstelling: aantal GWH opwek

- Vergunningverlening Geluidswal A12 (gereed Q2 2025)
- Begeleiding realisatie zon op Haarrijnseplas en zon in Ockhuizen.
- Zelf ontwikkelen zonnepark Nedereindse Plas en geothermie. Deze twee activiteiten komen voort uit onderzoek naar energie ontwikkelbedrijf. Mede op basis van deze projecten wordt bepaald of en hoe we energie ontwikkelbedrijf daadwerkelijk gaan oprichten.

Activiteiten die bijdragen aan o.a. de doelstelling: % duurzame warmte

- We blijven samenwerken met partners aan realisatie van warmtebronnen. Doorlopend 2025.
- Besluitvorming over warmteprogramma (actualisatie Transitievisie Warmte) Q2 2025, inclusief bronnenstrategie gereed.

- Uitvoering geven aan Uitvoeringsprogramma Elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie 2023-2026. Door te werken aan netbewuste oplossingen en de inpassing van de trafohuisjes in samenwerking met Stedin voor de buurten.
- Uitvoering geven aan Uitvoering programma zon op dak en netoplossingen.

Activiteiten die bijdragen aan o.a. de doelstelling: % gebouwen zonder aardgasaansluiting

- We passen het tempo van het opstellen van de wijkuitvoeringsplannen aardgasvrij aan op basis van de context waarbinnen we die moeten opstellen (wetgeving, medewerking Eneco).
- Routekaart voor aanpak aardgasvrij binnenstad opstellen en wijkuitvoeringsplan Oog in al (gereed eind 2025).
- Uitvoering geven aan keuze gemaakt op basis van op te stellen scenario's vervolg Overvecht-Noord. Keuze is voorzien eind 2024 en uitvoering in 2025.

Activiteiten bij doelstelling: Verandering energieverbruik gebouwde omgeving t.o.v. 2020

- Intensiveren van het programma besparen gebouwde omgeving om de beschikbare subsidiemiddelen voor isolatiemaatregelen zoveel mogelijk in 2025 uit te geven.
- We Intensivering de aanpak VvE's en energiescans MKB.
- Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma verduurzaming bedrijventerreinen inclusief intensivering van de inzet door de inzet van beschikbare Rijksmiddelen. Toewerken naar besluitvorming over uitvoeringsbedrijf voor buurtaanpak aardgasvrij gereed in Q4 2025.

Financiën Energieverbruik

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	5.789	8.614	6.346	286	286	286
Lasten	14.441	20.209	16.623	10.612	8.192	8.192
Saldo Baten en Lasten	**-8.653**	**-11.595**	**-10.276**	**-10.327**	**-7.907**	**-7.907**
Onttrekking reserves	572	675	100	100	100	100
Toevoeging reserves	3.970	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-3.398**	**675**	**100**	**100**	**100**	**100**
Totaal	**-12.051**	**-10.920**	**-10.176**	**-10.227**	**-7.807**	**-7.807**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Rijksmiddelen Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma (NIP) zijn nog niet opgenomen in de begroting 2025.	-2.463	I
Lasten		
Rijksmiddelen Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma (NIP) zijn nog niet opgenomen in de begroting 2025.	-2.463	I
Bezuinigingsmaatregelen Voorjaarsnota 2024: Taakstellende bezuiniging Energietransitie	-1.601	S
Loon- en prijsindexatie	793	S

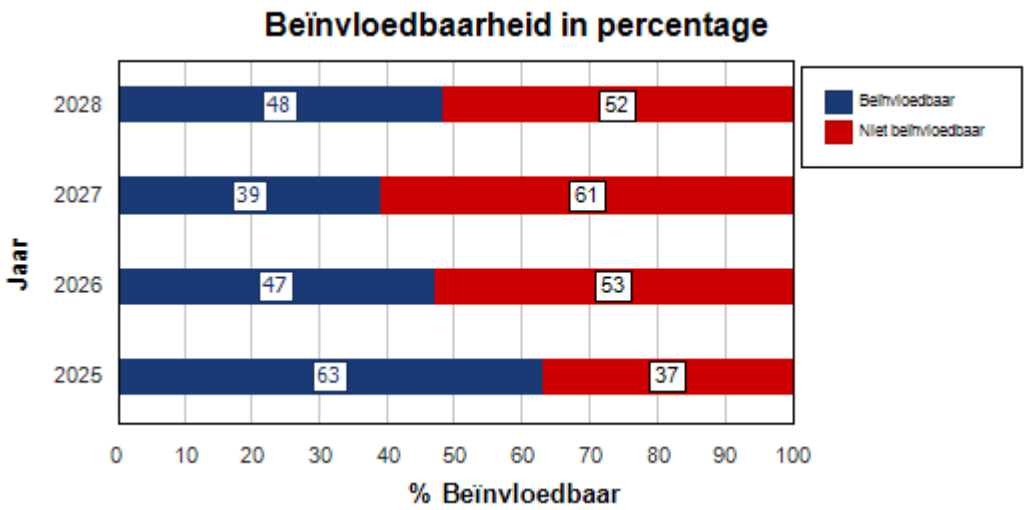
x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
In 2025 wordt er minder onttrokken aan de reserve Utrechtse Energie in verband met de inzet van de rijksmiddelen: Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	575	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

N.B. In de jaarplanbrief Energietransitie wordt meer gedetailleerd weergegeven op welke programmaonderdelen van de Energietransitie bezuinigen plaatsvinden en hoe de budgetten per programmaonderdeel in 2025 zich verhouden tot de budgetten uit 2024.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 63 %, (2026 47 %, 2027 39 % , 2028 48 %)

De afgelopen jaren was een groot deel van de lasten voor de opgave energietransitie beïnvloedbaar. Vanaf 2025 komt een steeds groter aandeel van het budget uit de rijksmiddelen en wordt het aandeel beïnvloedbaar steeds kleiner. In het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over de benodigde uitvoeringskosten voor decentrale overheden tot 2030. Op basis van een advies van de Raad voor Openbaar Bestuur is een inschatting gemaakt van de benodigde middelen voor gemeenten tot en met 2030. Deze middelen nemen de komende jaren toe omdat de uitvoering van de afspraken richting 2030 parallel aan elkaar moeten worden opgepakt. Het Rijk heeft de afgelopen jaren gewerkt aan wetgeving (WGIW en WCW) waarmee gemeenten kunnen sturen op doelstellingen uit het Klimaatakkoord. De WGIW ligt inmiddels ter besluitvorming in de Eerste Kamer en de WCW ligt ter besluitvorming in de Tweede Kamer. De planning is dat vanaf 1 januari 2025 de WGIW in werking treedt en per 1 juli 2025 de WCW. Daardoor worden taken die voortkomen uit de warmtetransitie een wettelijke taak van gemeenten. Middelen die wij krijgen van het Rijk worden ingezet voor de uitvoering van de afspraken uit het Klimaatakkoord. Denk dan aan het maken van beleid ten aanzien van de warmtetransitie, wijkuitvoeringsplannen, een publiek warmtebedrijf of de gehele besparingsaanpak.

Naast de structurele middelen is in het coalitieakkoord incidenteel geld ter beschikking gesteld voor duurzame opwekking (zon), klimaatberaad, en structureel voor de versnelling van de wijkaanpak. Deze gemeentelijke middelen zijn beïnvloedbaar.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Netcongestie (teruglevering) Doordat er steeds meer energie opgewekt is, is een netcongestieproblematiek in de regio Utrecht ontstaan. Hierdoor kunnen we (grote) opwek-projecten (zon op dak, zonnevelden en wind) mogelijk niet tijdig aansluiten op het net met als gevolg dat we minder duurzame elektriciteit kunnen opwekken.	In RESU16 verband wordt samen met Stedin naar een programmering van opwekprojecten gekeken in relatie met de investeringen die worden gedaan in het oplossen van de knelpunten in het elektriciteitsnetwerk. De gemeente zelf kijkt of we met maatregelen zoals slimme opslag of het stimuleren van oplossingen 'achter de meter' de belasting op het net kunnen verminderen.
Netcongestie (afname) **Verslechtering van congestiesituatie** Utrecht zit op dit moment in congestiefase 1, waarin geen nieuwe grootverbruikaansluitingen mogelijk zijn. Zonder ingrijpende maatregelen gaat Utrecht in 2025 naar congestiefase 2, waarin ook geen nieuwe kleinverbruikaansluitingen mogelijk zijn. Dit zou betekenen dat alle nieuwe ontwikkelingen die een stroomaansluiting nodig hebben op een wachtlijst komen: naast grootverbruikaansluitingen voor opwek en afname ook kleinverbruikaansluitingen voor woningen, winkels, warmtepompen en laadpalen. Dit heeft grote gevolgen voor de ontwikkeling en verduurzaming van de stad.	De Utrechtse Energy Board waar gemeente lid van is werkt aan een pakket van maatregelen om verslechtering van de congestiesituatie te voorkomen, zie raadsbrief 6 juni 2024. De netbeheerders beoordelen in het najaar van 2024 of deze maatregelen voldoende effect hebben.
Maatschappelijke ontwikkelingen In 2022 en begin 2023 zorgde de stijging van de energieprijzen bij bewoners en bedrijven voor veel urgentie om te verduurzamen. Nu de energieprijzen weer gedaald zijn, zien we dat ook terug in een dalende behoefte aan advies en het gedaalde aantal maatregelen om energie te besparen.	We blijven met communicatiecampagnes en proactieve acties de urgentie van energie besparen bij de Utrechtse bewoners en (maatschappelijk) ondernemers voor het voetlicht brengen en gidsen hen bij het zetten van stappen. We zorgen voor continuïteit in het aanbod van de Gemeente Utrecht om bewoners en ondernemers te helpen energie te besparen en schalen op wanneer de vraag aantrekt.
Vertraging of ongunstige aanpassingen in de wetgeving Vertraging of ongunstige besluitvorming over het wetsvoorstel collectieve warmte, regelgeving milieunormen en wind. Wanneer het Rijk kaders en regelgeving niet wil aanpassen om tot een betaalbaar warmte-alternatief voor het merendeel van de bewoners te komen.	In G4 en VNG-verband benadrukken we een spoedige behandeling van het wetsvoorstel collectieve warmte en kijken we mee op de uitwerking van de milieunormen wind op land. We dringen aan op een landelijke oplossing om tot een betaalbaar warmte-alternatief te komen. We verzoeken om bij de uitwerking van de

	voorkeursvolgorde zon op land door de provincie mee te mogen.
Door onzekerheden in wet- en regelgeving en de beschikbaarheid van onvoldoende rijksmiddelen zit het maken van afspraken over een duurzaam warmtealternatief in de buurtaanpak met warmtebedrijf Eneco in een impasse.	Naast het aandringen op spoedige behandeling van de wetten en het beschikbaar stellen van voldoende rijksmiddelen kijken we naar alternatieve scenario's voor een aanpak in Overvecht-Noord en de overige buurten waar een bestaand warmtenet van Eneco ligt.
Er is **schaarste voor personeel** op de arbeidsmarkt voor de energietransitie. Dit kan consequenties hebben voor de uitvoering van de energietransitie.	Een aantal stappen zijn gezet om aan de schaarste op de arbeidsmarkt voor energietransitie te werken (raadsbrief 14 mei 2024). Samen met partners zijn nieuwe ideeën voor deze arbeidsmarkt opgehaald. Die worden de komende tijd met een kwartiermaker verder uitgewerkt.
Er is beperkte fysieke ruimte voor alle maatschappelijke opgave 's waaronder Energietransitie (ruimte nodig voor hoog- en middenspanningstations, bronnen zoals wind, zon en geothermie en opslag van energie).	Bij concrete initiatieven maken we een integrale gebiedsafweging tussen de opgaven uit de RSU

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
WKO Merwede B.V.	Het exploiteren van de Energie-installatie voor het leveren van warmte en koude ten behoeve van Project Merwede	nog niet bekend

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2025
Energieverbruik gebouwde omgeving 2050					
Aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen	Woningcorporaties worden gesubsidieerd voor het nemen van energiebesparende maatregelen, ter vermindering van de energielasten van huurders	1.900	1.900	0	0
Duurzaamheidsleningen	Regeling voor duurzaamheidsleningen voor grondgebonden woningen	6.000	2.826	0	0
Energieadvies en Trajectbegeleiding	Energieadvies en Trajectbegeleiding voor grondgebonden woningen.	102	102	0	0
Maatschappelijk Vastgoed	Mogelijk maken duurzame investeringen in panden van maatschappelijke instellingen	165	165	0	0
Samen Verduurzamen	Het stimuleren van een collectieve aanpak voor energiemaatregelen bij particuliere bestaande woningen.	75	75	0	0
Duurzame monumentenadviezen	Duurzame monumentenadviezen	0	0	0	0
Energieloket Zakelijk Maatschappelijk Vastgoed	Verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed in Utrecht	100	100	0	0
Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	480	480	0	0
Subsidie bij collectieve inkoopactie	Het stimuleren van een collectieve aanpak voor energiemaatrregelen bij partuculiere woningen	900	900	0	0
Totaal doelstelling 1		9.722	6.548	0	0
Totaal		**9.722**	**6.548**	**0**	**0**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Duurzame bereikbaarheid

Programmaoverzicht

We geven voorrang aan gezonde en schone manieren van verplaatsen en creëren zo meer leefruimte.

Portefeuillehouders: Lot van Hooijdonk en Eva Oosters

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	73.599	83.972	110.552	103.267	117.282	107.535
Lasten	60.083	75.883	90.318	88.920	87.970	82.425
Saldo Baten en Lasten	**13.516**	**8.089**	**20.234**	**14.347**	**29.312**	**25.110**
Onttrekking reserves	7.727	59.271	7.715	20.183	3.300	5.112
Toevoeging reserves	27.915	21.182	23.731	20.544	20.944	26.355
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-20.188**	**38.089**	**-16.015**	**-361**	**-17.644**	**-21.242**
Totaal	**-6.671**	**46.177**	**4.219**	**13.986**	**11.668**	**3.868**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2025

De baten in dit programma zijn 110,552 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Subsidie voor een investeringsproject OV (19,4 miljoen euro)
- Inkomsten fietsparkeren (1,5 miljoen euro)
- Inkomsten autoparkeren (88,8 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 90,198 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Personele lasten en uitvoeringskosten van wettelijke en reguliere (beleids)taken (10,82 miljoen euro)
- Verwachte uitgaven voor het realiseren van meerjarige investeringsprojecten OV, Auto, Fiets en Verkeersveiligheid (27,08 miljoen euro)
- Lasten autoparkeren (33,48 miljoen euro)
- Lasten fietsparkeren (14,05 miljoen euro)
- Lasten voor de deelopgave Anders Reizen (4,77 miljoen euro).

De mutaties reserves zijn 16,1 miljoen euro. Deze hebben betrekking op:

- In dit programma wordt in 7,7 miljoen euro onttrokken en 23,8 miljoen euro toegevoegd aan de reserves. Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Concrete bezuinigingsmaatregelen x €1.000

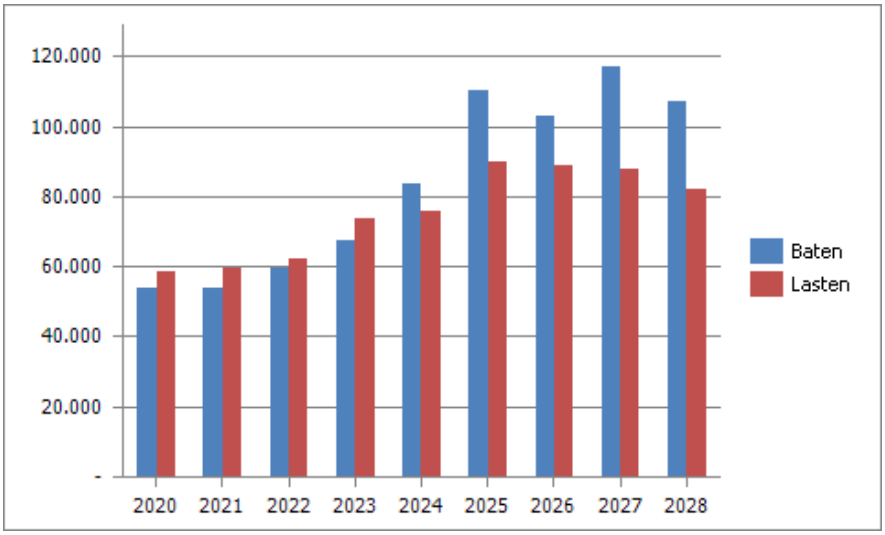
Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel
Temporiseren mobiliteitsbeleid	545	719	719	719	719	719
Besparen op parkeerbeleid	-	154	154	154	154	154
Bezuinigen op nieuwe bemenste inpandige fietsenstallingen	-	-	514	514	514	514
Totaal	**545**	**873**	**1.387**	**1.387**	**1.387**	**1.387**

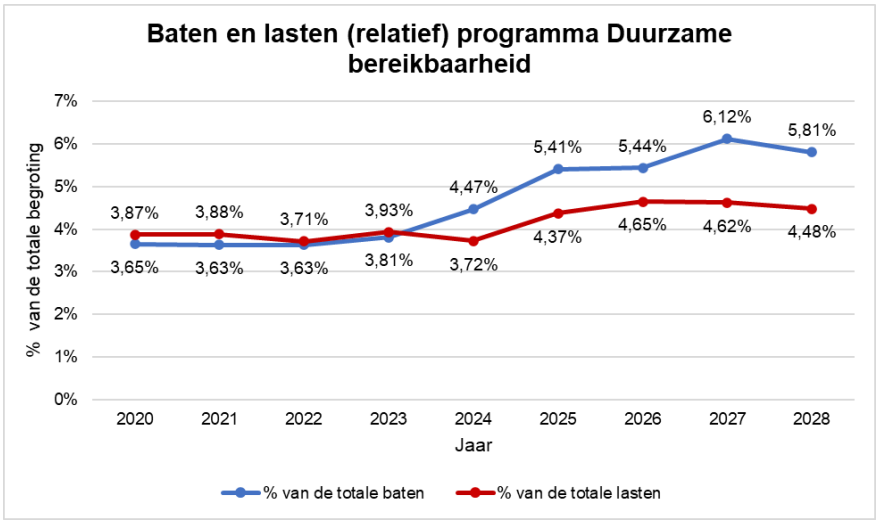
Bezuinigingen op ruimtelijke investeringen x €1.000

Opgave	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel
Mobiliteit	-	-	3.000	3.000	3.000	3.000
Totaal	**-**	**-**	**3.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**

Baten en lasten meerjarig in beeld

De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

Doelstelling 1: Duurzame vervoersmiddelen

Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte efficiënte vervoersmiddelen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Mobiliteitsplan 2040	2021	Voor een gezonde groei van de stad is het nodig om de mobiliteit anders te organiseren. De stad moet aantrekkelijk en bereikbaar zijn voor iedereen.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
% verplaatsingen binnen, van en naar de gemeente Utrecht dat lopend wordt gedaan.	13% (2018)	18%	21%	21%	21%	21%
% verplaatsingen binnen, van en naar de gemeente Utrecht dat fietsend wordt gedaan.	29% (2018)	28%	29%	29%	29%	29%
% verplaatsingen binnen, van en naar de gemeente Utrecht dat met het ov wordt gedaan.	20% (2018)	17%	15%	15%	16%	17%
% verplaatsingen binnen, van en naar de gemeente Utrecht dat met de auto wordt gedaan.	36% (2018)	34%	34%	34%	33%	32%

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We maken een plan Voor de Voetganger, om lopen vanuit de voordeur, in de wijken, voor iedereen vanzelfsprekender en beter mogelijk te maken. (Q1 2025 naar de Raad).

Activiteiten die we niet meer doen

Er zijn geen activiteiten die we gaan stoppen. Wel gaan we de werkzaamheden nog beter combineren met beheer en onderhoud om te zorgen dat we met een lager investeringsbudget zoveel mogelijk onze doelstelling halen. Sober is daarnaast de norm bij herinrichtingen. Er zullen ook scherpere keuzes worden gemaakt bij beleidsontwikkeling omdat we de personele inzet zullen verlagen als gevolg van de bezuinigingsmaatregelen. Uiteindelijk betekent het wel dat we minder nieuwe mobiliteitsprojecten kunnen uitvoeren.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We werken aan de volgende uitvoeringsprojecten voor verbetering van het openbaar vervoer:
    - verbeteren van de toegankelijkheid van de bushaltes;
    - doorstromingsmaatregelen OV.
    - aanpassingen als gevolg van Vervoerplan 2025.
    - uitvoering van de no regret-maatregelen OV-verbinding Overvecht-USP (Kardinaal de Jongweg) en de Europalaan-Zuid voor het openbaar vervoer.

- In 2025 starten we naar verwachting met de uitvoering van de Zuidpoort fase 1.
- In 2025 realiseren we o.a. de volgende projecten: Westelijke Stadsboulevard (deelgebied 4), Amsterdamsestraatweg, Socrateslaan, Jutfaseweg, Maliebaan en Weerdsingel OZ.
- We gaan door met het wegwerken van het tekort aan fietsenstallingen (met name op Utrecht CS en in en om de binnenstad) en fietsenrekken. Vanwege de bezuinigingen op de exploitatielasten van fietsenstallingen gaat het wel om minder bemenste fietsenstallingen dan eerder bedacht.
- We gaan verder met de uitwerking en uitvoering van fietsprojecten ter verbetering en uitbreiding van het fietsnetwerk, waaronder:
    - fietsverbindingen bij Boorstraat en Demkabrug;
    - regionale, stedelijke -en doorfietsverbindingen waaronder Utrecht – Amersfoort, Utrecht – Hilversum en Lage Weide – Houten.
- We ronden de MIRT-verkenning af en werken toe naar besluitvorming over een vervolg (planuitwerking) in het BO-MIRT 2025 dat we vervolgens aan de raad voorleggen.
- We werken aan de ontwikkelagenda OV Alliantie, vanuit de volgende aanpak:
    - Ontwerpprincipes en criteria;
    - Kwaliteit van het OV-netwerk;
    - Programmering van de OV-maatregelen.
- We voeren het Uitvoeringsprogramma Vervoersongelijkheid uit.
- We blijven werken aan het uitvoeringsprogramma Goederenvervoer 2023-2026 met meerdere actielijnen, onder andere; toegangsbeleid, modal shift, inpassing stadslogistiek, bundeling en slimme stadslogistiek.

Financiën Duurzame vervoersmiddelen

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	3.977	3.212	19.755	7.695	18.589	6.520
Lasten	17.527	26.423	36.045	30.587	30.374	24.214
Saldo Baten en Lasten	**-13.551**	**-23.211**	**-16.290**	**-22.892**	**-11.785**	**-17.694**
Onttrekking reserves	2.571	21.439	4.965	15.242	174	2.574
Toevoeging reserves	20.740	20.127	22.043	18.591	18.906	24.840
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-18.169**	**1.313**	**-17.078**	**-3.349**	**-18.732**	**-22.267**
Totaal	**-31.720**	**-21.898**	**-33.368**	**-26.241**	**-30.517**	**-39.961**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
De hogere raming van de baten in 2025 tov 2024 (met name subsidies voor de No Regret Maatregelen) voor het product OV is gebaseerd op de verwachte uitgaven (cashflow) voor de meerjarige projecten OV in 2024, waar deze subsidie de dekking voor is.	12.156	I
De hogere raming van de baten (met name subsidies) voor het product Auto verwachte uitgaven (cashflow) voor de projecten Auto, waar deze subsidie de dekking voor is.	679	I
De hogere raming van de baten (met name subsidies) voor het product Fiets is gebaseerd op verwachte uitgaven (cashflow) voor de projecten Fiets, waar deze subsidie de dekking voor is.	3.701	I
Lasten		
De lagere begrote lasten voor het programmamanagement zijn het gevolg van de bezuinigingsmaatregelen en het wegvallen van incidenteel budget. Daartegenover staat de indexering van dit budget.	-420	I

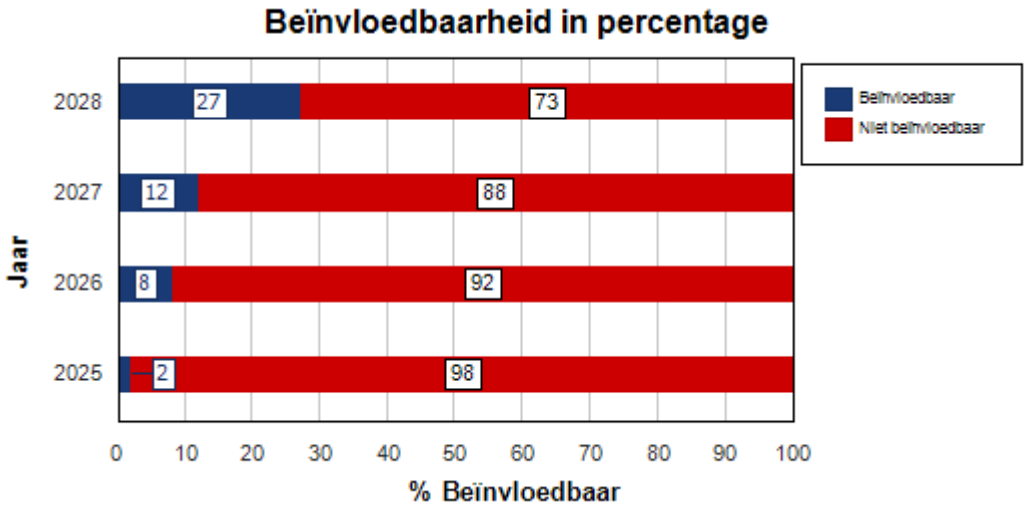
De hogere raming van de lasten voor het product OV is gebaseerd op de hogere verwachte uitgaven (cashflow) voor de projecten OV (met name de HOV-baan Europalaan Zuid en de verbinding Overvecht - USP). Hier staat ook subsidie tegenover.	17.717	I
Mutatie van het verwachte uitgaven (kasritme/cashflow) van de meerjarige projecten Fiets op basis van de uitvoeringsplanning.	-2.818	I
Verwerking knelpunten vanuit het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid 2024 voor de projecten Doorfietsroute Amersfoort, Maliebaan, N.Beetsstraattunnel, Koningsweg, Bestemming Catharijnesingel en Fietsroute om de Noord. Betreffende middelen zijn volledig begroot op 2024 en worden bij de tweede bestuursrapportage 2025 deels doorgeschoven naar 2025.	-4.200	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Verschillen in jaarlijkse verrekeningen met de reserve Bereikbaarheid en de vaste activa reserve op basis van actuele kasritmes	-16.474	I
Toevoegingen		
Verschillen in jaarlijkse verrekeningen met de reserve Bereikbaarheid op basis van actuele kasritmes.	-1.916	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 2 %, (2026 8 %, 2027 12 % , 2028 27 %)

Binnen deze doelstelling is slechts een beperkt deel van de lasten beïnvloedbaar. Bijvoorbeeld lopende projecten, met name bij 'Fiets', zijn beïnvloedbaar. Beëindiging van deze lopende projecten zal leiden tot kapitaalvernietiging. Daarnaast worden er projecten bekostigd met behulp van cofinanciering. Beëindiging of verlagingen hebben dan direct gevolgen voor de cofinanciering. Er is

ook een aantal projecten, bij bijvoorbeeld 'product auto', waarbij verplichtingen volledig zijn vastgelegd (Westelijke Stadsboulevard en NRU).
Verlaging van budgetten op de gebieden fiets, goederenvervoer en programmamanagement (personele inzet), heeft impact op de logistieke knelpunten in onze groeiende stad.

Doelstelling 2: Mobiliteitsgedrag

Mobiliteitsgedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Parkeervisie (inclusief modules)	2021	Ons parkeerbeleid staat in de nieuwe parkeervisie. Speerpunten zijn bereikbaarheid, kwaliteit openbare ruimte, duurzame mobiliteit en rechtvaardige verdeling van de schaarse parkeerruimte.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal fietsen dat buiten een fietsparkeervoorziening staat in binnenstad	7.100 (2018)	8615	6700	6300	6100	5900
Aantal fietsen dat buiten een fietsparkeervoorziening staat in stationsgebied	1.600 (2018)	1159	1200	800	400	400
% (zeer) tevreden inwoners over de stallingen in de binnenstad	73% (2014)	75%	79%	80%	80%	80%
% (zeer) tevreden inwoners over de stallingen bij Utrecht Centraal Station	70% (2014)	82%	88%	89%	89%	89%
Aandeel huishoudens zonder auto.	32% (2021)	36%	33%	34%	34%	38%
Gemiddeld aandeel gebiedsvreemd verkeer op de invalsroutes	21% (2022)	21%	20%	20%	19%	19%
Parkeerareaal op straat waar sprake is van betaald parkeren (% van het totale aantal parkeerplaatsen op straat)	25% (2022)	27%	38%	44%	50%	56%
Aantal parkeerplekken omgevormd naar ruimte voor groen, fiets en verblijf	55 (2022)	58	1126	1126	1118	1110
% huishoudens dat gebruik maakt van deelmobiliteit.	17% (2021)	26%	25%	32%	40%	45%

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We ontwikkelen een parkeerproduct voor professionele zorgverleners en parkeerproduct voor mantelzorg (gereed 2025).
- We ontwikkelen een mobiliteitscompensatiefonds voor (grote) bouw- en gebiedsontwikkelingen (gereed Q2 2025).
- We starten een onderzoek om het parkeerverwijssysteem (PRIS) te updaten / te optimaliseren.

Activiteiten die we niet meer doen

Er zijn geen activiteiten die we gaan stoppen.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We werken beleid en producten uit voor het stimuleren van parkeren in de parkeergarages voor bewoners in plaats van in de openbare ruimte (gereed in 2025).
- We verhogen de tarieven voor parkeren in garages en werken een voorstel uit voor verhogingen in de komende jaren.
- We ontwikkelen een parkeerproduct voor scholen door, en een tegemoetkoming in parkeerkosten voor bewoners met een laag inkomen (gereed in 2025).
- We gaan door met het versneld invoeren van betaald parkeren stadsbreed.
- We gaan door met het opheffen van parkeerplaatsen ten gunste van de kwaliteit van de openbare ruimte.
- We rollen het beleid en het product Parkeren op Afstand (POA) uit voor nieuwe bewoners in nieuwe wijken.
- We rollen de resultaten uit van het onderzoek voor het aanpassen van de ligging van de huidige algemene gehandicaptenparkeerplaatsen, met focus op de Binnenstad.
- We gaan door met het wegwerken van het tekort aan fietsenstallingen (met name op Utrecht CS en in en om de binnenstad) en fietsenrekken. We werken daarom plannen uit voor nieuwe gebouwde fietsenstallingen Jaarbeurspleingebouw, Dubbele Knoopstalling, Vaartsche Rijn, Hoog Catharijne (P1 en P4) en een nieuwe openbare stalling in de binnenstad.
- We gaan door met het uitwerken van de plannen voor de uitbreiding van fietsenparkeerplekken bij stations Overvecht, Zuilen, Lunetten, Leidsche Rijn Centrum en Vleuten.
- We gaan door met het uitwerken van de aanpak voor meer, innovatieve en betere fietsparkeerplekken in de binnenstad en in vooroorlogse wijken, en voor op te heffen van autoparkeerplekken.
- We blijven zoeken naar een toekomstbestendige locatie voor het fietsdepot waarbij we een locatie op het oog hebben die al in bezit van de gemeente is. De functie die nu op deze locatie zit werkt aan een nieuwe locatie.maar loopt daarbij tegen vertragingen aan, onder andere netcongestie. Voorlopig blijft het depot in Overvecht daarom open.
- De planvorming voor een update aan de fietsbewegwijzering is gereed, alleen is er momenteel onvoldoende budget beschikbaar om dit uit te voeren, door gestegen kosten. We blijven zoeken naar dekkingsmogelijkheden. De realisatie van de update staat daarom ‘on hold’ totdat we andere dekkingsmogelijkheden hebben gevonden.
- We gaan door met het uitvoeren van ons mobiliteitsmanagement via het regionale samenwerkingsverband Goedopweg, looptijd 2019 t/m 2024. Het vervolgplan voor Goedopweg vanaf 2025 is op hoofdlijnen gereed, de programmalijnen werken we verder uit.
- We gaan door met het uitreiken van de fietsdeals en met de scholen- en wijkenaanpak.
- We gaan door met de acties in kader van Verkeersmanagement, onder meer:
    - het voorbereiden en/of uitvoeren van verschillende Dynamisch VerkeersManagement (DVM) projecten.
    - het continueren van de regionale samenwerking voor multimodaal verkeersmanagement.
- We blijven uitvoering geven aan de korte termijn maatregelen uit het Plan van Aanpak Deelmobiliteit (2022-2024) en starten met de uitvoering van de acties onder kopje ‘straks’ (2025 – 2028) uit het Plan van Aanpak Deelmobiliteit.
- We werken verder aan activiteiten onder Smart Mobility:
    - we gaan door met proefopstellingen voor intelligente toegang logistiek verkeer en slim laden en lossen;
    - we evalueren en ronden een pilot af over fietsspreiding;
    - we verkennen en starten mogelijke pilots rond innovatieve (data) oplossingen voor gehandicaptenparkeerplaatsen en fietsparkeren;
    - we onderzoeken hoe we het regionaal ontsluiten en verbeteren van mobiliteitsdata (data top 15) kunnen doorzetten in 2025 en de jaren daarop.

Financiën Mobiliteitsgedrag

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	69.392	80.713	90.797	95.572	98.694	101.016
Lasten	39.540	46.802	52.299	56.505	55.730	56.094
Saldo Baten en Lasten	**29.852**	**33.912**	**38.498**	**39.066**	**42.964**	**44.922**
Onttrekking reserves	4.628	37.766	2.695	4.886	3.072	2.484
Toevoeging reserves	6.240	298	238	353	474	201
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-1.612**	**37.468**	**2.457**	**4.533**	**2.598**	**2.283**
Totaal	**28.240**	**71.379**	**40.955**	**43.599**	**45.562**	**47.205**

x €1.000

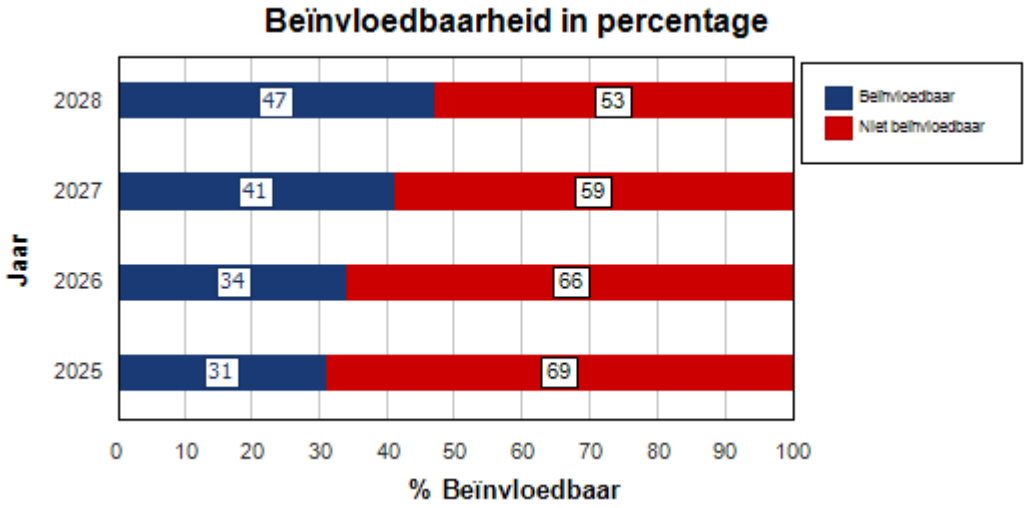
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Baten voor het project Buurthubs vervallen in 2025.	-300	I
Hoger subsidiebedrag voor het project DVM Zuidwest omdat de verwachting is dat in 2025 meer werkzaamheden worden opgepakt t.o.v. 2024 (50% gedekt door subsidie).	125	I
De baten autoparkeren nemen toe mede door het invoeren van betaald parkeren in de hele stad en verhoging van de opbrengsten P+R en openbare garages.	10.318	S
Lasten		
In 2025 gaan we meer inzetten op de uitvoering van deelmobiliteit door o.a. een inclusief en stadsdekkend netwerk van (bak)fietsen & diverse stimuleringsacties (o.a. tijdens het invoeren betaald parkeren) en inzet buurt- en wijkhubs.	525	I
We zetten vanaf 2025 een extra scanauto in. Hiermee zijn ook extra personele lasten gemoeid.	792	S
Vanaf 2025 breiden we het aantal parkeerautomaten uit.	383	S
We gaan vanaf 2025 meer vergunningen verlenen.	329	S
Vanaf 2025 worden de lasten van de garage aan de Springweg voor een heel boekjaar ingerekend, in 2024 zijn alleen de lasten ingerekend voor de periode dat de gemeente eigenaar is.	435	S
Voor de tijdelijke P+R papendorp zijn kosten ingerekend voor het opruimen van deze locatie.	306	I
De tegemoetkoming van lage inkomens voor de toegenomen parkeerkosten als gevolg van o.a. het invoeren van betaald parkeren in de hele stad leidt door vertraging in de besluitvorming tot lagere incidentele lasten in 2024 t.o.v. 2025	500	I
In het coalitieakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor de exploitatie van fietsstallingen die vanaf 2025 beschikbaar komen.	1.025	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Betreft incidentele vrijval van de vaste activa reserve. Hier komen structurele budgetten voor kapitaallasten tegenover te staan.	-35.324	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 31 %, (2026 34 %, 2027 41 % , 2028 47 %)

Binnen deze doelstelling is een groot deel van de lasten beïnvloedbaar, maar staat wel in relatie tot de parkeerinkomsten. Parkeren op straat is de grootste (beïnvloedbare) post en heeft betrekking op de kosten voor handhaving. Verlagen van het budget heeft als gevolg lagere betaalbereidheid en lagere opbrengsten.
Parkeren Offstreet betreffen exploitatie- en eigenaarslasten van gebouwen. Hiervan is een deel aanbesteed met contracten. Personele lasten hebben betrekking op beheer, contractmanagement en assetmanagement. De kosten worden volledig gedekt door de parkeeropbrengsten.
Voor fietsparkeren geldt dat de hoge mate van beïnvloedbaarheid samenhangt met het aantal fietsenstallingen die in eigendom zijn van de gemeente of worden gehuurd. Alleen besparen op beheer leidt tot een beperkte beïnvloedbaarheid van de kosten.
Duurzame mobiliteit is (grotendeels beïnvloedbaar) budget voor het stimuleren van deelmobiliteit, gedragscampagnes bij minder hinder projecten, uitvoering van wettelijke taken (o.a. digitalisering overheden – ontsluiten mobiliteitsdata) en voorbereiding op wetgeving om duurzaam reisgedrag af te dwingen en doorontwikkeling van onze verkeersmanagementsystemen. Deze maatregelen zijn nodig om de groeiende stad bereikbaar en ontsloten te houden (een wettelijke verplichting bij de ontwikkeling van de stad).

Doelstelling 3: Verkeersveiligheid

Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel verkeersveiligheid.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Mobiliteitsplan 2040	2021	Voor een gezonde groei van de stad is het nodig om de mobiliteit anders te organiseren. De stad moet aantrekkelijk en bereikbaar zijn voor iedereen.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Driejarig gemiddelde van verkeersslachtoffers	643 (2014-2016)	441 (2021-2023)	max. 372	max. 360	max. 360	afname t.o.v. eerdere jaren
% bewoners dat tevreden is over de verkeersveiligheid in de eigen buurt	63% (2021)	63%	63%	64%	64%	65%

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar 2025

- We starten met de uitvoering van de definitieve maatregelen op de Donaudreef, Niels Bohrweg, Griftstraat/Poortstraat en Sartreweg/Aartsbisschop Romerostraat.
- We gaan inzetten op bepaalde doelgroepen zoals middelbare scholieren en snelle fietsers.
- We werken aan een pilot om met extra flexflitsers de handhavingsdruk te verhogen.
- We ronden een onderzoek af naar de verkeerssituatie en verkeersveiligheid bij de Meernbrug

Activiteiten die we niet meer doen in het begrotingsjaar 2025

Er zijn geen activiteiten die we gaan stoppen.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We blijven betrokken bij landelijke ontwikkelingen zoals het kader voor Lichte Elektrische Voertuigen (LEV), het Aanvalsplan Fatbike en Meerjarenplan Fietsveiligheid.
- We gaan door met de versnelling van de 30km/uur aanpak om zoveel mogelijk straten om te vormen naar 30km/uur. We reflecteren daarbij ook op de aanpak na gereedkomen van evaluatieresultaten van de aanpak in Amsterdam.
- We blijven aanvragen indienenvoor vaste flitspalen, flexflitsers en focusflitser die handhaven op snelheid, roodlichtnegatie en telefoongebruik.
- We blijven inzetten op extra handhaving op verkeersveiligheid door boa's en door middel een verplaatsbare camera die controleert op de juiste plek op de weg van brom- en snorfietsers.
- We rollen de risicogestuurde aanpak verder uit; we focussen ons daarbij op de meest onveilige oversteken en fietsveiligheid.
- We blijven verkeersveiligheidseducatie op basisscholen uitvoeren en gaan door met het realiseren van schoolzones en schoolstraten.

- We gaan door met het verbeteren van de fietsverkeersveiligheid van ouderen via Doortrappen
- We gaan door met het oplossen van verkeersveiligheidsknelpunten door het realiseren van kleine fysieke maatregelen.
- We gaan door met het aanvragen van subsidies voor verkeersveiligheidsmaatregelen bij het Rijk en de provincie.

Financiën Verkeersveiligheid

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	231	46	0	0	0	0
Lasten	3.016	2.658	1.974	1.828	1.867	2.118
Saldo Baten en Lasten	**-2.785**	**-2.612**	**-1.974**	**-1.828**	**-1.867**	**-2.118**
Onttrekking reserves	528	66	55	55	54	54
Toevoeging reserves	935	758	1.449	1.600	1.564	1.314
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-406**	**-691**	**-1.394**	**-1.545**	**-1.510**	**-1.259**
Totaal	**-3.192**	**-3.304**	**-3.368**	**-3.373**	**-3.377**	**-3.377**

x €1.000

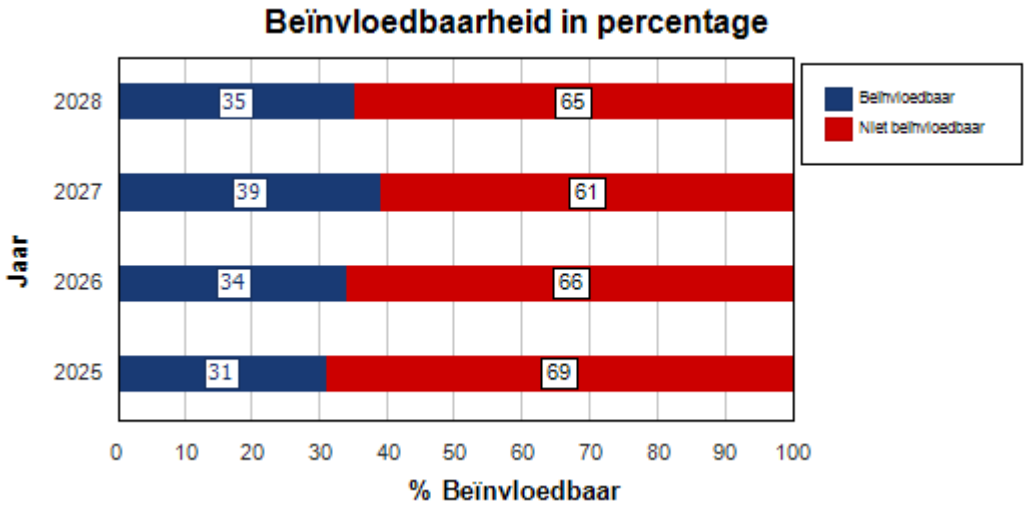
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
De lagere raming van de lasten voor het product Verkeersveiligheid is gebaseerd op de verwachte uitgaven (cashflow) voor de projecten verkeersveiligheid (MPB).	-744	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen onttrekkingen die dienen te worden toegelicht.		
Toevoegingen		
Verschillen in jaarlijkse verrekeningen met de reserve Bereikbaarheid op basis van actuele kasritmes.	751	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 31 %, (2026 34 %, 2027 39 % , 2028 35 %)

Voor verkeersveiligheid geldt dat verschillende projecten reeds zijn gestart of worden aanbesteed (Amsterdamse Straatweg en Damstraat). Voor het actieplan en impuls 30km straten geldt een bestuurlijke afspraak tot 2040. Lopende projecten en afspraken beperken de beïnvloedbaarheid, maar sluiten dit niet uit. Het beëindigen van projecten heeft acceptatie van reeds gemaakte kosten zonder afronding van een project tot gevolg.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Benodigde samenwerking en cofinanciering voor de noodzakelijke maatregelen komen niet rond. Hierdoor kan de **mobiliteitstransitie** niet volgens het gewenste tempo worden gerealiseerd.	Inzet op lobby richting regio en rijk en activeren van partners. Dit op basis van een stevige analyse van de impact van vertraging op andere beleidsterreinen zoals wonen, leefbaarheid, klimaat en milieu.
Benodigde **innovatie** als alternatief voor auto gaat niet snel genoeg of is niet voldoende voor groeistad (Dynamisch verkeersmanagement/ DVM, MaaS, parkeerhubs, etc.)	Convenant met deelautoaanbieders, stimuleringsregelingen voor deelmobiliteit, parkeerbeleid (hogere tarieven, lage parkeernormen, weghalen autoparkeerplaatsen). Meer onderzoek initiëren, bijvoorbeeld gebruikersmotieven gebruik P&R's.
Niet iedereen kan de plekken bereiken die ze zouden willen bereiken, bijvoorbeeld doordat zij moeilijk kunnen rondkomen, door een fysieke of cognitieve beperking, een taalachterstand of slechte verbindingen. Hierdoor zijn mensen onvoldoende in staat om deel te nemen aan de maatschappij. Er is sprake van vervoersongelijkheid.	In het Uitvoeringsprogramma Vervoersongelijkheid staat beschreven dat we vervoersongelijkheid verkleinen door drempels in het vervoer voor inwoners weg te nemen. Door actief met het thema aan de slag te gaan, leren we meer over deze vorm van ongelijkheid, en leren we ook wat de meest effectieve aanpak is. We monitoren actief en updaten de projectenlijst periodiek op basis van opgedane ervaring en aangescherpte inzichten.

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie van de geautoriseerde en de voor 2025 nog te autoriseren investeringen is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2025; vanaf 2026 worden de verwachte kredieten opgenomen waarvoor nu nog geen autorisatie wordt gevraagd.

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

Totaal investeringen programma Duurzame bereikbaarheid

x €1.000

Duurzame bereikbaarheid	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	0	0	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	334.229	9.145	0	0	0
Routine-investeringen	0	0	0	0	0
Totaal	**334.229**	**9.145**	**0**	**0**	**0**

x €1.000

Duurzame Bereikbaarheid investeringen Categorie B*	Actuele begroting 2024	Programmabegroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Uitbreidingsinvesteringen B	206.801	0	0	0	0
Totaal	**206.801**	**0**	**0**	**0**	**0**

(*) Categorie Uitbreidingsinvesteringen B wordt nu niet geautoriseerd

Doelstelling Duurzaam vervoer

x €1.000

Doelstelling Duurzaam vervoer	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programmabegroting 2026	Programmabegroting 2027	Programmabegroting 2028
Uitbreidingsinvesteringen A	245.688	8.595	0	0	0
Totaal	**245.688**	**8.595**	**0**	**0**	**0**

x €1.000

Doelstelling Duurzaam vervoer	Actuele begroting 2024	Programmabegroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Uitbreidingsinvesteringen B*	206.801	0	0	0	0
Totaal	**206.801**	**0**	**0**	**0**	**0**

(*) Categorie Uitbreidingsinvesteringen B wordt nu niet geautoriseerd

Toelichting doelstelling Duurzaam vervoer
Voor de volgende projecten vragen wij kredieten vrij: fietsnetwerk Lage Weide, Regionale doorfietsroutes Lage Weide-Houten en Utrecht-Hilversum en Fietsmaatregelen om de Zuid. Voor meer details verwijzen wij u naar de investeringsstaat Duurzaam Vervoer.

Doelstelling Mobiliteitsgedrag

x €1.000

Doelstelling Mobiliteitsgedrag	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Uitbreidingsinvesteringen A	66.277	550	0	0	0
Totaal	**66.277**	**550**	**0**	**0**	**0**

Toelichting doelstelling Mobiliteitsgedrag
Voor uitbreiding betaald parkeren 2025 vragen wij aanvullend krediet vrij vanuit het MPB 2024.

Het geautoriseerde bedrag t/m de Eerste Bestuursrapportage 2024 en de voorgestelde wijziging in het krediet kunnen niet openbaar worden gepubliceerd, omdat marktpartijen die kunnen gebruiken bij aanbestedingen en onderhandelingen met de gemeente. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de geheime bijlage B Investeringsprojecten parkeergarages bijgevoegd bij de Eerste Bestuursrapportage 2024 en de investeringsstaat Mobiliteitsgedrag die als geheime bijlage is toegevoegd bij de begroting.

Doelstelling Verkeersveiligheid

x €1.000

Doelstelling Verkeersveiligheid	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Uitbreidingsinvesteringen A	22.264	0	0	0	0
Totaal	**22.264**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting doelstelling Verkeersveiligheid
Voor het jaar 2025 vragen wij geen extra krediet vrij.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
VvE P&R Uithof/Sciencepark Utrecht	Door het bieden van een combinatie van een goede parkeervoorziening aan de rand van de stad gecombineerd met snel openbaar vervoer naar de binnenstad zet de gemeente in op het afvangen van autoverkeer in de stad. Op deze manier biedt de gemeente een goed alternatief voor automobilisten met bestemming Utrecht voor parkeren in de binnenstad. De gemeente is eigenaar van 500 van de 2.000 parkeerplaatsen in de P&R de Uithof.	287

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2025
Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen					
Uitvoeren maatregelen goederenvervoer	Uitvoeren maatregelen goederenvervoer	50	50	0	0
Totaal doelstelling 1		50	50	0	0
Totaal		**50**	**50**	**0**	**0**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Programmaoverzicht

We werken aan een gezonde en prettige omgeving als je de deur uitstapt.

Portefeuillehouder(s): Linda Voortman; Susanne Schilderman; Rachel Streefland en Eva Oosters

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	131.279	146.710	151.933	145.795	145.830	146.035
Lasten	230.518	244.208	244.427	244.287	244.033	245.064
Saldo Baten en Lasten	**-99.238**	**-97.498**	**-92.494**	**-98.492**	**-98.203**	**-99.028**
Onttrekking reserves	8.630	1.055	1.328	238	38	38
Toevoeging reserves	3.057	141	7.141	3.141	3.141	3.141
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**5.573**	**914**	**-5.813**	**-2.903**	**-3.103**	**-3.103**
Totaal	**-93.666**	**-96.584**	**-98.307**	**-101.396**	**-101.306**	**-102.132**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2025.

De baten in dit programma zijn 152 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Opbrengsten uit Afvalstoffenheffing (62 miljoen euro).
- Opbrengsten uit Rioolheffing (51 miljoen euro).
- Opbrengsten voor Single-Use Plastic (8 miljoen).
- Opbrengsten uit Leges Vergunningen (4 miljoen euro).

De lasten in dit programma zijn 244 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Personele lasten (68 miljoen euro).
- Onderhoudskosten voor onder andere openbare ruimte, Wervengebied, water- en rioleringssysteem, containers afvalinzameling, gronden en terreinen (bodemverontreiniging), schoonhouden openbare ruimte (60 miljoen euro).
- Investeringen in onder andere watersysteem, rioleringssysteem en luchtkwaliteit (25 miljoen euro).
- Afvalverwerkingskosten (18 miljoen euro).
- Overig kosten onder andere energielasten, kwijtschelden belastingen en betaalde subsidies (73 miljoen euro).

De mutaties reserves zijn 5,8 miljoen euro. Deze hebben betrekking op:

- Onttrekkingen 1,3 miljoen euro waarvan:
  - 1 miljoen euro amendement A108 Voorjaarsnota 2024
  - 0,3 miljoen euro amendement A092 Voorjaarsnota 2024
- Toevoegingen 7,141 miljoen euro waarvan:
  - 7 miljoen euro verwachte inkomsten voor Single-Use Plastic die worden toegevoegd aan de reserve en bij de Voorjaarsnota 2025 worden meegenomen bij de besluitvorming over keuzes tariefstelling.

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Concrete bezuinigingsmaatregelen

x €1.000

Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel
Stoppen met bomen voor bewoners	-	103	103	103	103	103
Minder inzet op het moeten voldoen aan EU grenswaarden voor luchtkwaliteit.	-	-	-	205	205	205
Minder beleids- en onderzoekscapaciteit Gezond Leefklimaat.	172	292	292	292	292	292
Concessie vergoeding laadpalen niet fixeren en/of verhogen	-	-	-	-	205	205
Geen structurele middelen beschikbaar houden voor Bodem	500	514	514	514	514	514
Minder beleid opstellen voor lood en bodembiodiversiteit	30	31	31	31	31	31
Stroomlijnen initiatieven vergroening buitenruimte	-	-51	668	565	565	565
Bezuiniging lobby voor bovengemeentelijke belangen, Amendementen 127 en 128 (deel 1)	-	51	51	154	154	154
Totaal	**702**	**940**	**1.659**	**1.864**	**2.069**	**2.069**

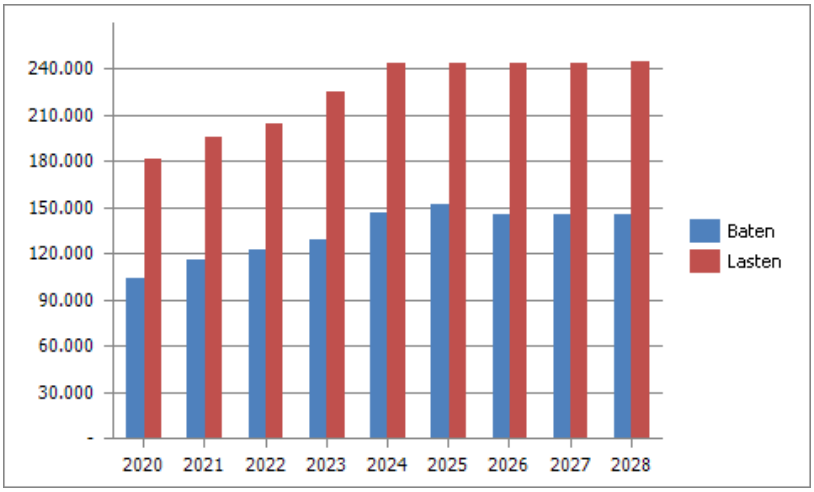
Bezuinigingen op ruimtelijke investeringen

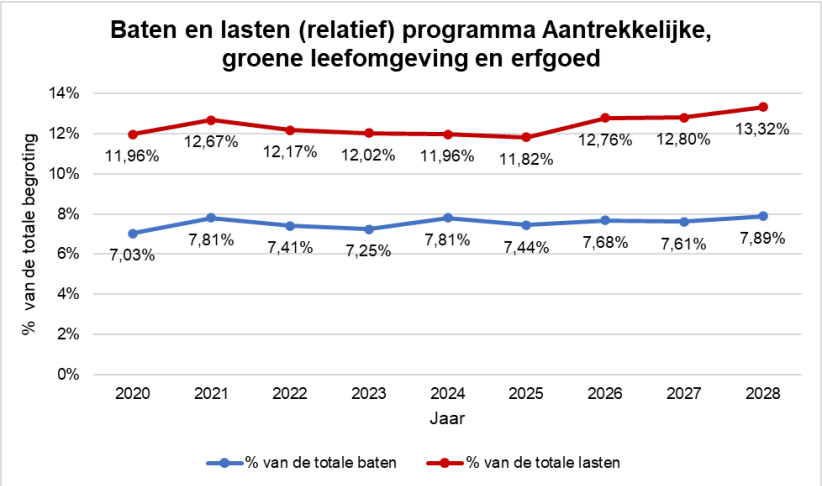
x €1.000

Opgave	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel
Gezond leefklimaat (Groen)	50	200	1.050	1.050	1.050	1.050
Spelen, sporten en bewegen in de openbare ruimte	-	-	150	300	300	300
Totaal	**50**	**200**	**1.200**	**1.350**	**1.350**	**1.350**

Baten en lasten meerjarig in beeld

De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

Doelstelling 1: Beheer openbare ruimte

Met goed beheer van de openbare ruimte zorgen we voor een gezonde, aantrekkelijke, robuuste en toekomstbestendige leefomgeving voor iedereen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota Beheer Openbare Ruimte	2021	In de nota brengen we in beeld wat de staat is van de kwaliteit van de openbare ruimte en beschrijven we hoe we de openbare ruimte ontwikkelend willen beheren, wat de omvang van het achterstallig onderhoud is en hoe we de verschillende opgaven willen financieren.
Programmaplan Werk aan de Werf	2021	In dit plan staat hoe we wal-, werf- en kluismuren en kelders in het historische wervengebied herstellen en werken aan maatregelen om schade aan muren en kelders in de toekomst te voorkomen.
Actieplan zelfbeheer openbaar groen	2021	Met dit actieplan geven we aan hoe we de samenwerking versterken met zelfbeheerders.
Notitie Aanpak plaagdierbeheersing: Ratten	2021	In deze notitie beschrijven we de aanpak van de Integrated Pest Management, de focus ligt op preventie.
Nota dierenwelzijn	2020	In deze nota staat het dierenwelzijnsbeleid.
Nota Utrechtse soortenlijst	2019	Lijst met soorten die voor Utrecht kenmerkend zijn, waarbij hun beschermde status zorgt voor continuïteit in het behoud en stimuleren van plant- en dierensoorten
Bomenbeleid	2018	In het Bomenbeleid staat onze ambities voor bomen

Groenstructuurplan	2009, 2018	De Actualisatie van het Groenstructuurplan 2018 maakt inzichtelijk hoe de ontwikkeling van groen gelijke tred gaat houden met de groei van de stad.
Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte	2007, 2018	In de nota is vastgelegd wat nodig is om de kwaliteit van de openbare ruimte goed aan te laten sluiten bij de omgeving.
Beleidsnota stadswater	2016	Voor dit onderwerp is nieuw beleid in de maak. Dit kan leiden tot een aanpassing van doelstellingen en indicatoren in de volgende programmabegroting. Het beleid richt zich op het gebruik van het openbare water waar je kan varen of zwemmen en op de oevers waar je kan verblijven en wandelen.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Waardering van het schoonhouden van de openbare ruimte in de buurt.	6,6 (2021)	6,5	-	6,5	-	6,5
Waardering van het onderhoud van de verharding in de buurt (zoals straten, pleinen, stoepen en fietspaden).	n.v.t. (2023)	6,6	-	6,8	-	6,8
Waardering van de verzorging van het openbare groen in de buurt.	n.v.t. (2023)	6,8	-	6,8	-	6,8

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We leggen beleid over de ondergrond ter besluitvorming voor aan de raad en vertalen het daarna naar een uitvoeringsprogramma (beleidsnota gereed in Q1 2025).
- We evalueren de beheerprogramma's bruggen, beweegbare bruggen en kademuren. Naar aanleiding van de evaluatie herijken we de programma's (gereed in Q4 2025).
- Wij hebben in 2025 de tarieven voor Brug-, schut- en havengelden verhoogd overeenkomstig de Voorjaarsnota 2024 en de daarbij aangenomen amendementen 93 Versterking van vrouwen in Utrechtse wijken, 125 Behoud inzet PrEP & Soa en Skatepark Utrecht en 131 Behoud Pretty Woman. Voor de verdere aanpassing van de tarieven in 2026 en volgende jaren onderzoeken we, mede met het oog op de ambities uit de beleidsnota Stadswater (onder voorbehoud van vaststelling), mogelijkheden en haalbaarheid van een meer beleidsrijke herziening van de Verordening brug-, schut- en havengelden en de bijbehorende tarieventabel.

Activiteiten die we niet meer doen

- In het kader van de structurele versoberingsopgave van 1,085 miljoen euro op het beheer van de openbare ruimte voeren wij een aantal activiteiten niet meer uit. U bent hierover geïnformeerd in de Raadsbrief Voortgang versoberingsopgave Openbare Ruimte (Q1 2025).

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We continueren onze acties voor het verbeteren van de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor mensen met een beperking.
- We werken achterstallig onderhoud in een redelijke termijn van tien jaar weg.
- We voeren geprogrammeerde groot onderhoud- en vervangingsprojecten in de openbare ruimte uit, die zijn opgenomen in het Meerjaren Investeringsprogramma 2025-2034 en geven daarbij invulling aan ontwikkelend beheer, met als streven om steeds een bijdrage te leveren aan de gemeentebrede opgaven voor een gezond stedelijk leefklimaat.
- We houden de openbare ruimte schoon en onderhouden het groen volgens de afgesproken kwaliteitsnormen.
- We zetten de begeleiding van en samenwerking met de vrijwilligers in het dagelijks beheer voort.
- We handhaven de algemene regelgeving en voorschriften van vergunningen in de openbare ruimte en controleren naar aanleiding van meldingen of eigen waarnemingen vanuit preventief toezicht.
- Het programmeren, herstel van schade aan het monumentale wervengebied, intensivering van beheer, voorkomen van schade, voorkomen van onveilige situaties en het invullen van de burenplicht en de maatschappelijke zorgplicht is elk jaar onderdeel van ons werk.
- We ronden conform motie 2023-M457 het onderzoek naar de haalbaarheid van officieel zwemwater op vijf locaties af en besluiten over het vervolgtraject.
- We ondersteunen de realisatie van een particuliere Islamitische begraafplaats.
- We stoppen met inkopen en planten en zaaien van met bestrijdingsmiddelen geteelde bollen en zaden.

Financiën Beheer openbare ruimte

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	13.878	16.364	25.336	21.757	21.842	21.842
Lasten	115.810	117.567	123.664	123.796	125.066	126.475
Saldo Baten en Lasten	**-101.932**	**-101.204**	**-98.329**	**-102.039**	**-103.224**	**-104.634**
Onttrekking reserves	1.808	149	3	3	3	3
Toevoeging reserves	0	0	7.000	3.000	3.000	3.000
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**1.808**	**149**	**-6.997**	**-2.997**	**-2.997**	**-2.997**
Totaal	**-100.124**	**-101.055**	**-105.326**	**-105.036**	**-106.221**	**-107.631**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Verpakkingsheffing: per 1 januari 2023 geldt wetgeving die uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) ten aanzien van onder andere zwerfafval regelt. De producenten betalen mee aan het inzamelen van het afval en het opruimen van zwerfafval en betalen daarvoor een vergoeding aan gemeenten.	8.000	S
Indexering tarieven, belastingen en leges. In bovenstaande tabel is in 2025 nog een algemene index toegepast op de baten van de tarieven en heffingen. Na vaststelling van de verordeningen voor 2025 zullen de aanpassingen in de baten worden verwerkt in de eerstvolgende begrotingswijziging.	594	S

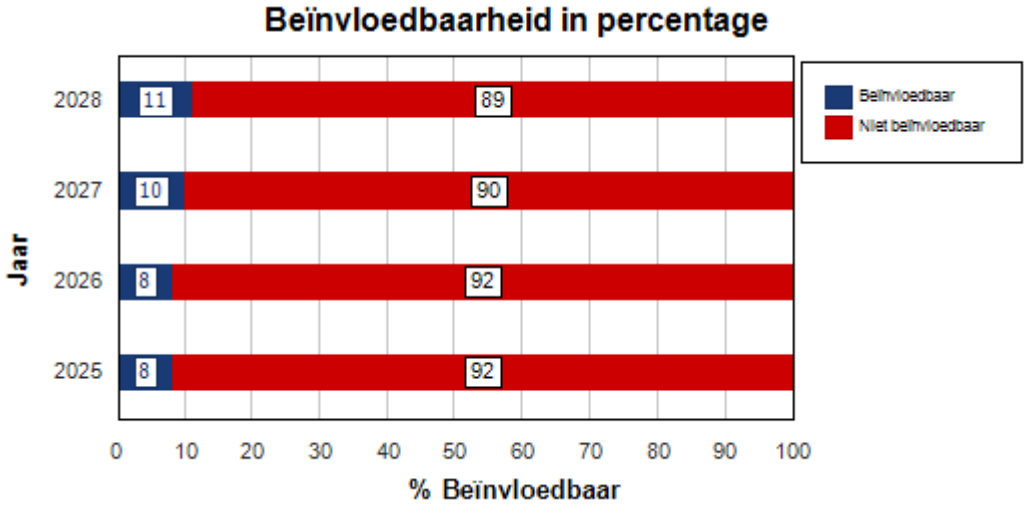
Kostendekkendheid leges wordt verhoogd zoals opgenomen in de Voorjaarsnota 2024 onderdeel 4.5 (opbrengstverhoging) en amendementen A093, A125 en A131.	441	S
Lasten		
Referentiekader Groei: budgettoename op basis van bevolkingstoename.	3.044	S
Loon- en prijsindexering	1.764	S
Start afschrijving per 1 januari: in 2024 is deze maatregel uit de Voorjaarsnota 2024 abusievelijk voor een te hoog bedrag op dit programma verwerkt, in de eerstvolgende begrotingswijziging wordt dit gecorrigeerd.	804	I
Nota Beheer Openbare Ruimte: toename budget overeenkomstig Nota Beheer Openbare Ruimte en de Voorjaarsnota 2021 punt 2.4.	500	S
Frictiekosten Leidsche Rijn: afname budget doordat voor 2025 nog geen budget is bepaald (budget 2025 staat op nul). In 2024 is het budget 1,780 miljoen. In de eerstvolgende begrotingswijziging wordt het budget voor 2025 toegekend en toegevoegd.	-1.780	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Vrijval vaste activa reserve: vaste activa reserve is opgeheven in de Voorjaarsnota 2024.	-146	I
Toevoegingen		
7 miljoen euro van de verwachte inkomsten voor Single-Use Plastic worden toegevoegd aan de reserve en bij de Voorjaarsnota 2025 meegenomen bij de besluitvorming over keuzes tariefstelling.	7.000	I/S

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 8 %, (2026 8 %, 2027 10 % , 2028 11 %)

De lasten binnen deze doelstelling zijn slechts beperkt beïnvloedbaar door wettelijke taken en koppeling tussen baten en lasten. De keuzeruimte wordt beperkt doordat het wettelijk verplicht is om

objecten veilig en heel te houden door onderhoud en vervanging. Vooral de opgave in naoorlogse wijken is groot. Keuzeruimte komt vooral neer op versobering, er is bijvoorbeeld op een aantal gebieden een kwaliteitsniveau afgesproken dat één trede hoger ligt dan wettelijk verplicht. Versobering gaat samen met een hoger risico op herstelkosten door achterstallig onderhoud. Toezicht en handhaving heeft betrekking op personeelskosten en aan personeel gerelateerd materieel, en betreft grotendeels gemeentelijk (beïnvloedbaar) beleid.

Doelstelling 2: Water- en rioleringssysteem

Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Visie Water en Riolering Utrecht	2022	De visie beschrijft hoe we invulling geven aan onze zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater.
Visie Klimaatadaptatie Utrecht	2022	De visie laat zien wat we op het gebied van hittestress, wateroverlast en droogte moeten doen om ons voor 2050 aan te passen aan het veranderende klimaat.

Effectindicatoren

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal geregistreerde meldingen van volledig gestremde wegen of hemelwater in panden vanuit de openbare ruimte bij extreme neerslag (buien t/m 80mm per uur).	0 (2020)	0	0	0	0	0
Aantal geregistreerde meldingen van grondwateroverlast door te hoge of te lage grondwaterstanden in de openbare ruimte.	7 (2012)	71	<=5	<=5	<=5	<=5
Aantal keer per jaar dat dusdanige oppervlaktewaterkwaliteitsproblemen optreden dat directe maatregelen zijn vereist. Het gaat hier om vissterfte, stank, botulisme, blauwalg en overmatig kroos.	2 (2012)	29	<=5	<=5	<=5	<=5

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We evalueren onze vervangingsstrategie (gereed in 2025).
- Uitvoering tweede ronde 6-jaarlijkse stresstesten conform landelijke aanpak waar nodig (gereed in 2025) en op basis daarvan de evaluatie van de visie water en riolering en visie klimaatadaptatie (gereed in 2026/2027).
- Uitvoering van een integrale communicatiestrategie voor water, klimaatadaptatie en groen om meer impact te creëren (gereed in Q4 2025).

- We koppelen minimaal 15,3 hectare af via bouwplannen, herinrichtingen, initiatievenfonds en subsidieregelingen, bij voorkeur door het vervangen van verharding door groen (gereed in Q4 2025).
- We vervangen minimaal 8,2 kilometer riolering waarbij we ernaar streven gelijktijdig de openbare ruimte te vernieuwen en zowel het rioleringssysteem als de openbare ruimte klimaatbestendig en circulair te maken (gereed in Q4 2025).

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We onderzoeken een nieuwe grondslag voor de rioolheffing en leggen deze ter besluitvorming voor aan de raad (gereed in Q1 2025).
- Om de oppervlaktewaterkwaliteit te verbeteren werken we samen met het waterschap HDSR aan het uitvoeren van maatregelen die zijn opgenomen in het Programma Gezond Water in Utrecht (gereed in 2028).
- We vertalen doelstellingen uit de Visie Water en Riolering en Visie Klimaatadaptatie in omgevingsplanregels en leggen deze ter besluitvorming voor aan de raad (gereed in 2025).
- Het beheren en onderhouden van het gemeentelijk rioolstelsel, rioolgemalen en drainagestelsel.
- Het beheren en onderhouden van de watergangen en oppervlaktewater assets die bij de gemeente in beheer en onderhoud zijn en het realiseren van de vastgestelde waterkwaliteitsdoelen samen met de waterschappen.
- Het waarborgen van de gemeentelijke watertaken in alle bouwplannen, gebiedsontwikkelingen en herinrichtingen via gebiedsadvisering, plantoetsing en vergunningverlening.
- Het stimuleren van eigenaren en gebruikers van de stad om hemelwater nuttig te gebruiken en ter plaatse te verwerken via voorlichting, facilitering en subsidiëring.
- Het programmeren, voorbereiden en uitvoeren van groot onderhoud, vervangingen en verbeteringen aan het water- en rioleringssysteem.
- Wateroverlast door extreme neerslag of schade door langdurige droogte voorkomen door het realiseren van meer ruimte voor de opvang van regenwater in het straatprofiel en het vasthouden van regenwater waar het valt door verharding te vervangen door groen.
- Het circulair maken van het water- en rioleringssysteem door onder andere het verminderen van het waterverbruik, het scheiden van vuile en schone waterstromen en het hergebruiken van grondstoffen en materialen.
- Het aanpassen van het water- en rioleringssysteem aan de groei van de stad, waaronder het op de lange termijn toewerken naar een andere locatie van de rioolwaterzuivering Utrecht.

Financiën Water- en rioleringssysteem

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	46.675	49.498	51.043	51.043	51.043	51.043
Lasten	34.927	35.395	35.819	35.819	35.819	35.819
Saldo Baten en Lasten	**11.749**	**14.102**	**15.224**	**15.224**	**15.224**	**15.224**
Onttrekking reserves	4.600	250	1.250	200	0	0
Toevoeging reserves	1.650	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**2.950**	**250**	**1.250**	**200**	**0**	**0**
Totaal	**14.699**	**14.352**	**16.474**	**15.424**	**15.224**	**15.224**

x €1.000

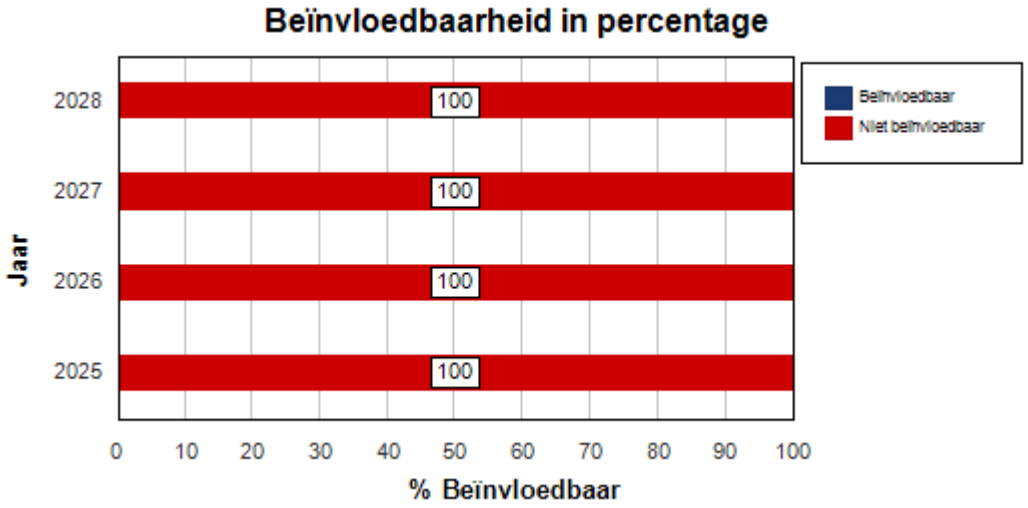
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Indexering tarieven, belastingen en leges. In bovenstaande tabel is in 2025 nog een algemene index toegepast op de baten van de tarieven en heffingen. Na vaststelling van de verordeningen voor 2025 zullen de aanpassingen in de baten worden verwerkt in de eerstvolgende begrotingswijziging.	1.545	S
Lasten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de lasten.		

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Reserve Rioolheffing: onttrekking in 2025 overeenkomstig amendement A108 bij de Voorjaarsnota 2024.	1.000	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 0 %, (2026 0 %, 2027 0 % , 2028 0 %)

De rioolheffing is 100% kostendekkend, en daarmee is deze doelstelling in principe niet beïnvloedbaar. Het is mogelijk om bij de jaarlijkse indexatie de toekomstige stijging van het tarief te beoordelen in combinatie met de afvalstoffenheffing en de OZB, de woonlastendruk. Door de rioolheffing minder te laten stijgen, kan de keuze worden gemaakt om de OZB meer te laten stijgen, wat meer algemene middelen oplevert.

Doelstelling 3: Extra groen

Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota spelen in je eigen buurt	2022	De nota Spelen in je eigen buurt geeft de ambities aan voor de verspreiding van speel- en sportruimte in de openbare ruimte.
Visie water en riolering Utrecht	2022	De visie beschrijft hoe we invulling geven aan onze zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater.
Visie klimaatadaptatie	2022	De visie laat zien wat we op het gebied van hittestress, wateroverlast en droogte moeten doen om ons voor 2050 aan te passen aan het veranderende klimaat.
Nota beheer Openbare Ruimte	2021	In de nota brengen we in beeld wat de staat is van de kwaliteit van de openbare ruimte, hoe we de openbare ruimte ontwikkelend willen beheren, wat de omvang van het achterstallig onderhoud is en hoe we de verschillende opgaven willen financieren.
Actieplan zelfbeheer openbaar groen	2021	Met dit actieplan geven we aan hoe we de samenwerking versterken met zelfbeheerders.
Notitie aanpak Plaagdierbeheersing: ratten	2020	In deze notitie beschrijven we de aanpak van de Integrated Pest Management, de focus ligt daarbij op preventie.
Nota dierenwelzijn	2019	In deze nota staat het dierenwelzijnsbeleid.
Nota Utrechtse soortenlijst	2018	Lijst met soorten die voor Utrecht kenmerkend zijn waarbij hun beschermde status zorgt voor continuïteit in het behoud en stimuleren van plant- en dierensoorten.
Bomenbeleid	2009, 2018	In het Bomenbeleid staan onze ambities voor bomen.
Groenstructuurplan	2007, 2018	De Actualisatie van het Groenstructuurplan 2018 maakt inzichtelijk hoe de ontwikkeling van groen gelijke tred gaat houden met de groei van de stad.
Kadernota kwaliteit Openbare Ruimte	2016	In de nota is vastgelegd wat nodig is om de kwaliteit van de openbare ruimte goed aan te laten sluiten bij de omgeving.

Beleidsnota stadswater	Voor dit onderwerp is nieuw beleid in de maak. Dit kan leiden tot een aanpassing van doelstelling en indicatoren in de volgende programmabegroting. Het beleid richt zich op het gebruik van het openbare water waar je kan varen of zwemmen en op de oevers waar je kan verblijven en wandelen.

Effectindicatoren

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Hoeveelheid (m2) openbaar groen en water per huishouden in de stad.	2018 (105)	100	105	105	105	105
Hoeveelheid (m2) openbaar groen en water per huishouden rondom de stad.	2018 (42)	32	42	42	42	42

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Voor Natuurgebied Zuilen werken we met een vastgesteld startdocument (mits eind 2024 vastgesteld) toe naar een IPvE/FO (Q4 2025).
- We realiseren de nieuwe speelplekken, onder andere in de Binnenstad, de Makassarstraat en in Park de Watertoren (Q4 2025).
- We gaan de gezamenlijke communicatiestrategie voor water, klimaatadaptatie & groen uitvoeren om inwoners meer te betrekken bij ons beleid (Q4 2025).
- We evalueren de visie klimaatadaptatie en voeren waar nodig klimaat-stresstesten uit (Q4 2025).
- We starten de gesprekken met de Algemene Utrechtse Hengelaars Vereniging over een nieuwe visrechtovereenkomst (Q4 2025).

Activiteiten die we niet meer doen

- We delen geen fruitbomen meer uit aan bewoners.
- We participeren niet langer actief in het provinciaal landbouwbeleid.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We benutten kansen voor meer groen en bomen, klimaatadaptatie, speelplekken en biodiversiteit in gebiedsontwikkelingen, initiatieven uit de stad en aanpassingen van de openbare ruimte.
- We realiseren vergroening in Noordwest, West, Rivierenwijk, Noordoost en Overvecht.
- Samen met de regio werken we aan recreatiegebieden.
- Samen met de dierenhulporganisaties zorgen we voor goede en snelle hulpverlening aan hulpbehoevende dieren in de stad. Voor zowel zwerfdieren als wilde dieren.
- We delen zaailingen uit aan bewoners in samenwerking met MeerBomenNu en Utrecht Natuurlijk.
- We blijven in onze communicatie over natuur en soorten in de stad een positieve grondhouding weergeven, waarbij we over dieren en planten niet meer spreken van ‘plagen’ en ‘overlastsoorten’ en dergelijke.

Financiën Extra groen

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	417	15	378	33	33	33
Lasten	14.668	16.572	17.808	20.057	19.938	19.559
Saldo Baten en Lasten	**-14.251**	**-16.557**	**-17.430**	**-20.025**	**-19.906**	**-19.527**
Onttrekking reserves	338	495	0	0	0	0
Toevoeging reserves	41	41	41	41	41	41
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**297**	**454**	**-41**	**-41**	**-41**	**-41**
Totaal	**-13.954**	**-16.103**	**-17.471**	**-20.066**	**-19.947**	**-19.568**

x €1.000

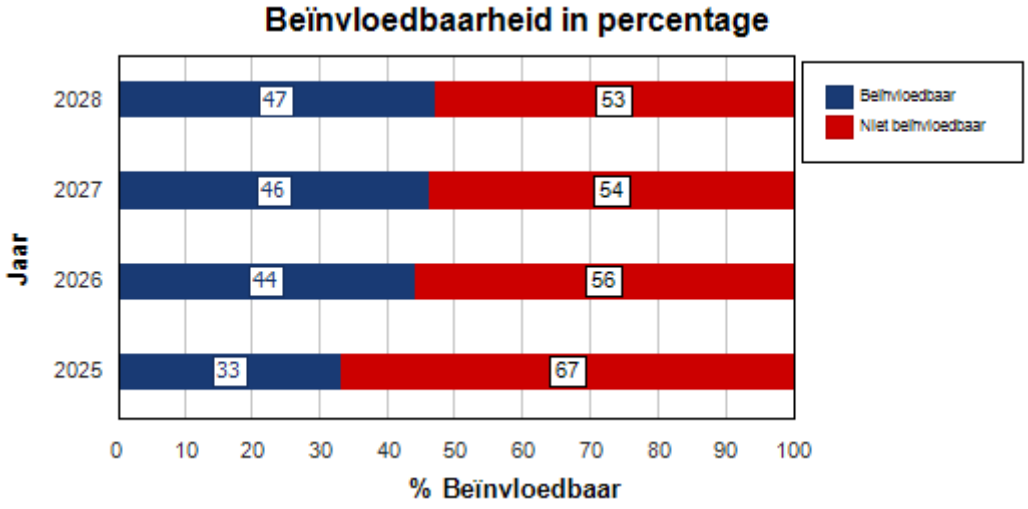
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Incidentele provinciale subsidie voor de realisatie parkzone Johan Wagenaarkade is verlengd t/m 2025.	345	I
Lasten		
Loon- en prijsindexering	577	S
Bezuinigingsmaatregelen UBA leidt tot lager budget in 2025 ten opzichte van 2024.	-171	S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
In 2024 heeft een incidentele onttrekking plaatsgevonden ten behoeve van de speelvoorzieningen (budgetoverhevelingen vanuit 2023).	-495	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 33 %, (2026 44 %, 2027 46 % , 2028 47 %)

Binnen deze doelstelling is een groot deel van de lasten beïnvloedbaar. Dierenwelzijn is een wettelijke taak voor dieren met een kennelijke eigenaar, maar met ruimte voor de wijze van invullen. Versobering treft de hulpbehoevende dieren zonder eigenaar (opvang, vervoer) en uitvoerende organisatie (Stichting Dierenbescherming). Van deze middelen is slechts een beperkt deel (<15%) beïnvloedbaar).
Groen en recreatie om de stad hebben we geregeld middels de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Stichtse Groenlanden. Uittreding leidt tot desintegratiekosten waardoor op het beëindigen van taken op korte termijn meer kost dan oplevert. Groenstructuurplan is de grootse post binnen Extra groen, hier is circa de helft beïnvloedbaar in 2025 en dit neemt toe naar 2028. De middelen Natuur- en Milieueducatie worden besteed aan een subsidie en een dienstverleningsovereenkomst aan Stichting Utrecht Natuurlijk.

Doelstelling 4: Afval voorkomen

Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Grondstoffennota	2020	In deze nota staat onze ambitie om in 2050 volledig circulair te zijn, waarbij afval verwerkt kan worden tot nieuwe grondstoffen en producten.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Tevredenheid over de afvalinzameling (cijfer)	6,5 (2019)	6,3	-	7,0	-	-
Restafval/inwoner (kg)	219 (2019)	202	197	178	-	-

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Eind 2025 breiden we met een pilot de inzameling van groente, fruit en etensresten (GFE) uit met een hoogwaardig brengsysteem, waarvoor een verzamelcontainer ontwikkeld is.
- We bereiden een pilot voor, voor het ophalen van afval op afspraak in de binnenstad.

Activiteiten die we niet meer doen

- We ronden Het Nieuwe Inzamelen (HNI) af. HNI is ingevoerd in de wijken en buurten die daar geschikt voor zijn.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We blijven huishoudelijk afval zoals GFE+t (tuinafval), oud papier en karton gescheiden inzamelen.

- We blijven sturen op het voorkomen van afval, door bijvoorbeeld het opt-in systeem en onze communicatiecampagnes.

Financiën Afval voorkomen

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	64.370	69.674	71.826	71.826	71.826	71.826
Lasten	49.966	53.302	54.833	54.829	54.829	54.829
Saldo Baten en Lasten	**14.404**	**16.372**	**16.992**	**16.996**	**16.996**	**16.996**
Onttrekking reserves	1.751	86	0	0	0	0
Toevoeging reserves	698	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**1.053**	**86**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**15.456**	**16.458**	**16.992**	**16.996**	**16.996**	**16.996**

x €1.000

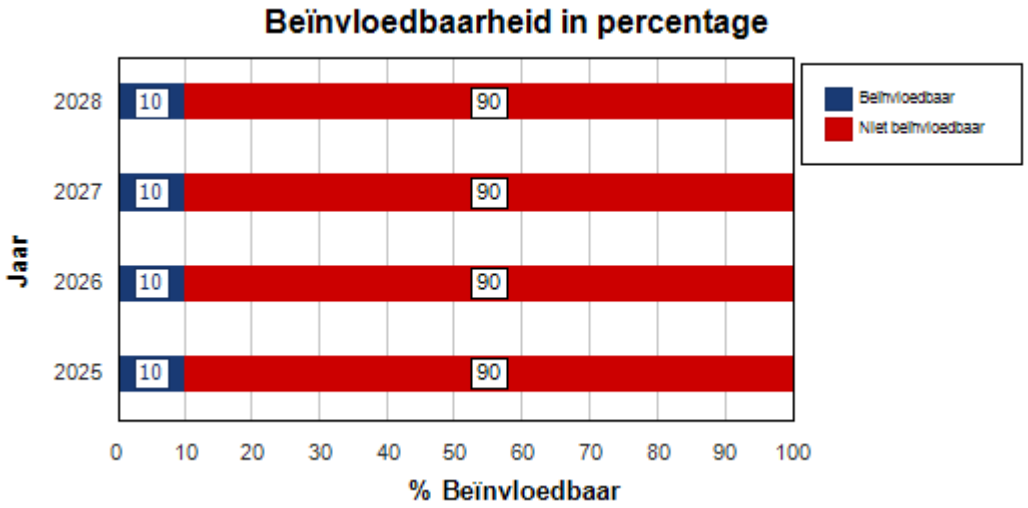
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Indexering tarieven, belastingen en leges. In bovenstaande tabel is in 2025 nog een algemene index toegepast op de baten van de tarieven en heffingen. Na vaststelling van de verordeningen voor 2025 zullen de aanpassingen in de baten worden verwerkt in de eerstvolgende begrotingswijziging.	2.152	S
Lasten		
Loon- en prijsindexering	948	S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Vrijval vaste activa reserve: vaste activa reserve is opgeheven in de Voorjaarsnota 2024.	-86	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 10 %, (2026 10 %, 2027 10 % , 2028 10 %)

De lasten binnen deze doelstelling zijn slechts beperkt beïnvloedbaar door de koppeling aan (kostendekkende) heffingen en tarieven. Er is alleen speelruimte in de (integrale) verhoging van de tarieven. Huishoudelijke afvalinzameling wordt gedekt door afvalstoffenheffing. Alleen door de indexatie van het tarief te beoordelen in combinatie met de rioolheffing en de OZB (woonlastendruk) en mogelijkerwijs de afvalstoffenheffing minder te laten stijgen kan de OZB meer stijgen, dit levert meer algemene middelen op. Bedrijfsafval inzameling is een commerciële taak, die via tarieven zelfs een kleine winst oplevert.

Doelstelling 5: Erfgoed

Behouden, beheren en benutten van erfgoed als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsregel Zonnepanelen en -collectoren op een beschermd monument en/of op een pand in een rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht gemeente Utrecht	2023	Regels over hoe om te gaan met zonnepanelen op monumenten en op panden in het beschermde stads- en dorpsgezicht.
Erfgoednota ‘Utrechts erfgoed verbindt mensen en tijden’	2022	Beleidsdocument over hoe we in Utrecht omgaan met erfgoed.
Actieagenda	2022	Agenda met acties die Erfgoed uitvoert tussen 2022 en 2024.
Visie Religieus Erfgoed	2017	Visie over hoe Utrecht omgaat met Religieus Erfgoed.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Het percentage inwoners dat tevreden is met het aanbod van monumenten en erfgoed	49% (2023)	49	55	55	55	55
Aantal uitgegeven omgevingsvergunningen voor archeologie en monumenten.	226 (2022)	248	200	200	200	200

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Erfgoed draagt bij aan klimaatopgaven in de stad door beleidsinstrumenten, kennis en informatie in te zetten om verduurzamen van monumenten te stimuleren, en te adviseren over ruimtelijk erfgoed binnen deze opgave.
- Beleidsinstrumenten op orde ten behoeve van de (inter)nationale wet- en regelgeving, verdragen en lokaal beleid, waaronder de Erfgoedwet, Omgevingswet en Unesco-werelderfgoederen.
- Erfgoed is het fundament voor ruimtelijke ontwikkelingen in de stad, zodat gebouwd, archeologisch en ruimtelijk erfgoed zichtbaar is bij planontwikkeling en bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit daarvan.
- Erfgoed verbindt Utrechters met hun geschiedenis, omgeving en elkaar door erfgoed toegankelijk en beleefbaar te maken voor iedereen.

Financiën Erfgoed

x €1.000

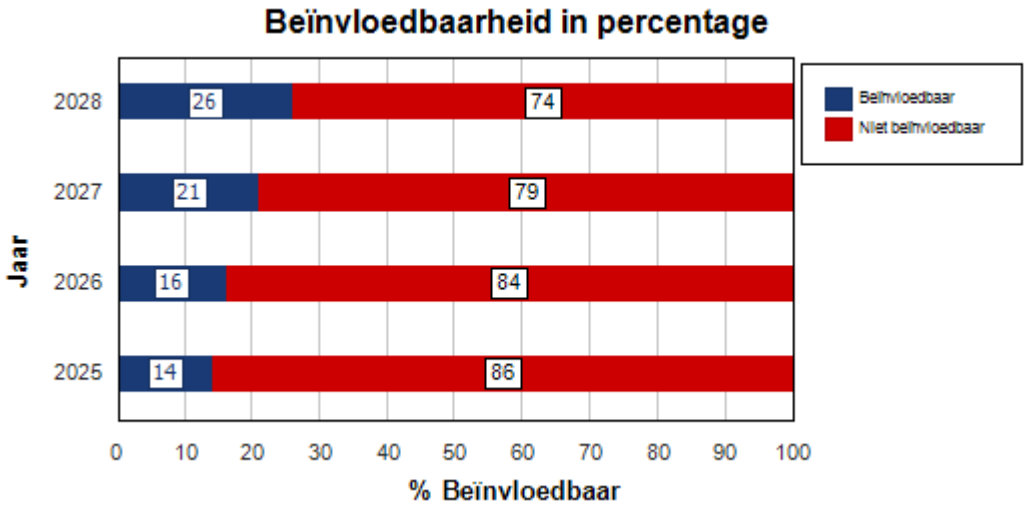
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	598	369	386	386	386	386
Lasten	3.494	3.265	3.353	3.183	3.183	3.183
Saldo Baten en Lasten	**-2.897**	**-2.896**	**-2.967**	**-2.797**	**-2.797**	**-2.797**
Onttrekking reserves	48	40	40	0	0	0
Toevoeging reserves	195	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-147**	**40**	**40**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-3.043**	**-2.856**	**-2.927**	**-2.797**	**-2.797**	**-2.797**

Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten en lasten die dienen te worden toegelicht.

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 14 %, (2026 16 %, 2027 21 % , 2028 26 %)

De lasten binnen deze doelstelling zijn deels beïnvloedbaar. Met een groot deel van het budget worden wettelijke kaders en regelgeving uitgevoerd, zoals de Erfgoedwet, Erfgoedverordening, Omgevingswet, Wet op de Archeologische Monumentenzorg en Archiefwet. Daarnaast zijn er meerjarige verplichtingen aangegaan voor beheer en onderhoud van museum Castellum Hoge Woerd en het depotbeheer van archeologische vondsten.

Doelstelling 6: Leefomgeving

Utrecht werkt aan het verbeteren van lucht- en geluidkwaliteit en een gezonde, veilige leefomgeving en ondergrond.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Ondergrond		Voor dit onderwerp is nieuw beleid in de maak. De Beleidsnota Ondergrond bevat het beleid voor het aanbrengen van de balans tussen benutten, beheren, beter maken en beschermen van de ondergrond. Dit kan leiden tot een aanpassing van doelstelling en indicatoren in de volgende programmabegroting.
Beleidsnota Stadswater		Voor dit onderwerp is nieuw beleid in de maak. Dit kan leiden tot een aanpassing van doelstellingen en indicatoren in de volgende programmabegroting. Het beleid richt zich op het gebruik van het openbare water waar je kan varen of zwemmen en op de oevers waar je kan verblijven en wandelen.

Beleidsnota Luchtkwaliteit		Voor dit onderwerp is nieuw beleid in de maak. Dit kan leiden tot een aanpassing van doelstelling en indicatoren in de volgende programmabegroting. De nota bevat beleid om met luchtkwaliteitsmaatregelen te streven naar de WHO-advieswaarden van 2021.
Beleidsnota Omgevingsveiligheid	2024	De nota vult de gemeentelijke beleidsvrijheid op gebied van vervoer van, en werken met, gevaarlijke stoffen in.
Beleidsnota Geluid en Trillingen	2024	De nota maakt het onder andere mogelijk om bij nieuwe ontwikkelingen strengere waarden te hanteren dan de wet.
Luchtkwaliteitsbeleid en –uitvoeringsprogramma ‘Utrecht kiest voor gezonde lucht	2020	Beleid en maatregelen om snel gezondheidswinst te bereiken door maatregelen te nemen die de luchtkwaliteit verbeteren op weg naar de WHO-advieswaarden-2005.
Gemeentelijk beleid inzake PFAS	2020	Aanvulling op de Nota Bodembeheer.
Actieplan Geluid	2019	Bevat concrete acties ter verbetering van de akoestische situatie door de aanpak van bestaande knelpunten.
Nota Bodembeheer 2017-2027	2017	Faciliteert het gebruik maken van bodemkwaliteitskaarten om de kwaliteit van de bodem te bepalen.
Actieplan Schoon Vervoer	2015	Beleid en maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren en om CO2 te reduceren door het faciliteren en stimuleren van schoon vervoer en -waar nodig- te reguleren.
Gebiedsplan gebiedsgericht grondwaterbeheer en visie op duurzaam gebruik van de ondergrond	2015	Beheer van de kwaliteit van het grondwater van een groot deel van de stad. Voor dit onderwerp is nieuw beleid in de maak. Dit kan leiden tot een aanpassing van doelstelling en indicatoren in de volgende programmabegroting.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
% inwoners dat vaak overlast van lawaai ervaart.	30% (2015)	39%	≤ 30%	≤ 30%	≤ 30%	≤ 30%
Jaargemiddelde concentraties fijnstof PM10.	32,6 µg/m³ (2011)	Verwacht eind 2024	max. 20 µg/m³	max. 19 µg/m³	max. 18 µg/m³	max. 17 µg/m³
Jaargemiddelde concentraties fijnstof PM2,5.	18,9 µg/m³ (2013)	Verwacht eind 2024	max. 12 µg/m³	max. 11 µg/m³	max. 10 µg/m³	max. 9 µg/m³
Jaargemiddelde concentraties stikstofdioxide NO2.	42 µg/m³ (2011)	Verwacht eind 2024	max. 32 µg/m³	max. 28 µg/m³	max. 25 µg/m³	max. 24 µg/m³

Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden:

- Duurzaamheidsverslag
- Inwonersenquête
- Beleidsnota Geluid en Trillingen
- Monitoringsrapportage Luchtkwaliteit

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

Geluid en trillingen:

- We voeren het actieplan/uitvoeringsprogramma Geluid en Trillingen uit (vanaf Q1 2025).

Luchtkwaliteit en stikstofdepositie:

- We werken de beleidsnota Luchtkwaliteit uit in een uitvoeringsprogramma om de luchtkwaliteit te verbeteren, strevend naar de WHO-advieswaarden uit 2021 (Q1 2025).
- We voeren de nieuwe luchtmaatregelen uit de beleidsnota en het uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit uit (vanaf Q2 2025).
- We scherpen de huidige milieuzone aan op 1 januari 2025 naar een blauwe zone, waarmee we dieselpersonenauto's tot en met emissieklasse 4 weren uit het gebied (Q1 2025).
- We voeren de nul-emissiezone voor bedrijfs-(bestel-) en vrachtauto's in op 1 januari 2025 (Q1 2025).

Emissieloos vervoer:

- We plaatsen op 17 locaties snelladers bij winkelcentra en sportvoorzieningen, waarbij ook de mogelijkheid wordt geboden een batterijopslag te plaatsen om netcongestie aan te pakken.
- Op alle ruim 2.000 publieke laadpalen wordt netbewust laden geïmplementeerd, zodat de druk van laadpalen op het elektriciteitsnet afneemt.

Emissieloos bouwen:

- We zoeken naar multifunctionele laadoplossingen en -voorzieningen (naast die voor personenvervoer) voor bijvoorbeeld logistiek, bouw, vaart en evenementen.

Bodem en Ondergrond:

- We vertalen de nog vast te stellen beleidsnota Ondergrond door de raad naar een uitvoeringsprogramma om richting en prioritering te geven aan de ambities (Q3 2025).
- We stellen beleid op voor bodemenergie (Q4 2024).

Activiteiten die we niet meer doen

- We maken geen beleid op het gebied van bodembiodiversiteit meer.
- We actualiseren het bestaand beleid onder andere op het gebied van PFAS en lood niet meer.
- We gaan de advisering op algemene duurzaamheidsthema's verminderen. We gaan het efficienter en meer integraal doen.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We blijven adviseren over milieu-aspecten bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij we ambities op projectniveau integraal afwegen.
- We maken jaarlijks het Duurzaamheidsverslag, waarin we gedetailleerd rapporteren over de stand van zaken met betrekking tot duurzaamheid.

Geluid en trillingen:

- Bij ruimtelijke ontwikkelingen stellen we compenserende voorwaarden, zoals geluidluwe gevels en rustige buitenruimten.
- We streven naar een maximaal geluidsniveau van 63 dB, strenger dan de wet voorschrijft, bij nieuwe woningbouwontwikkelingen (met uitzondering van flexwonen) langs gemeentelijke wegen en spoorwegen. Ook stellen we grenswaarden aan trillingen bij nieuwe woningen langs het spoor.
- We verbeteren bestaande knelpunten met maatregelen zoals het aanleggen van stiller asfalt, het verlagen van de maximumsnelheid van het wegverkeer en de aanleg van meer groen.
- We voeren geluidsaneringsprojecten uit die onder de ‘sanering verkeerslawaai’-regeling van het ministerie van I&W vallen. Op kosten van de Rijksoverheid voorzien we woningen die daarvoor in aanmerking komen van geluidisolatie.

Omgevingsveiligheid:

- We vullen het Register Externe Veiligheid als vervanger van de landelijke Risicokaart.

Luchtkwaliteit en stikstofdepositie:

- We voeren luchtkwaliteitsmaatregelen (milieuzones, bouwwerktuigen, houtstook) uit waarmee we voortdurend de emissies van vervuilende stoffen verminderen, en monitoren de effecten van onze maatregelen via berekeningen en metingen.
- We werken landelijk samen in het Schone Lucht Akkoord, met focus op verschoning van de mobiliteit, binnenvaart en mobiele (bouw)werktuigen, en vermindering van houtstookemissies.
- We zetten voor bouw en sloop zoveel mogelijk in op de inzet van elektrisch materieel om zo emissies in de bouwfase zo laag mogelijk toe houden.

Emissieloos vervoer:

- We stimuleren en faciliteren de transitie naar emissieloos vervoer door datagestuurd (op basis van de bezetting van de bestaande laadpalen) oplaadinfrastructuur bij te plaatsen, voor personen, logistiek en voor taxi’s.
- In de Nationale en Regionale Agenda's Laadinfrastructuur (NAL en RAL) werken we nauw samen met de andere steden in de G4.

Emissieloos bouwen:

- We voeren de inkoopmaatregelen uit die horen bij de routekaart van het landelijke convenant Schoon en Emissieloos Bouwen.

Bodem en ondergrond:

- We voeren regie op het gebruik van de ondergrond om nieuwe (complexe) opgaven mogelijk te maken met het oog op balans in de 4 B's (beschermen, beheren, benutten, beter maken).
- We nemen deel aan omgevingstafels (Omgevingswet) voor kleinere projecten, zodat we de ordening in de ondergrond in een vroegtijdig stadium kunnen helpen vormgeven.
- We ontwikkelen, actualiseren en gebruiken het 3D-model en digitale tools ten behoeve van regie en het gebiedsgericht grondwater beheer.
- We actualiseren het Gebiedsplan Gebiedsgericht Grondwaterbeheer.
- We voeren nazorgactiviteiten uit bij de Nedereindse Plas en het Griftpark en doen daarnaast onderzoek op historische spoedlocaties.
- We voeren de projecten uit op het gebied van historische spoedlocaties, gebiedsgericht grondwaterbeheer, nazorg, lood, PFAS, toevalsvondsten in het kader van de SPUK bodemsanering 2024-2030

Financiën Leefomgeving en ondergrond

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	5.341	10.791	2.965	751	701	906
Lasten	11.652	18.107	8.950	6.603	5.198	5.198
Saldo Baten en Lasten	**-6.311**	**-7.316**	**-5.985**	**-5.852**	**-4.497**	**-4.292**
Onttrekking reserves	85	35	35	35	35	35
Toevoeging reserves	473	100	100	100	100	100
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-388**	**-65**	**-65**	**-65**	**-65**	**-65**
Totaal	**-6.699**	**-7.381**	**-6.050**	**-5.917**	**-4.562**	**-4.357**

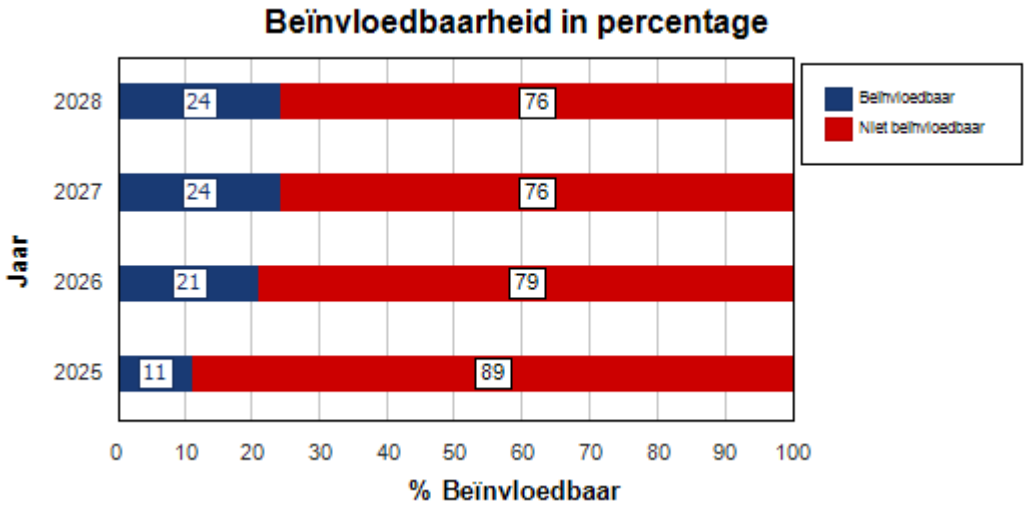
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Vervallen verschillende incidentele middelen (Specifieke Uitkering) voor o.a. historische spoedlocaties, Gebiedsgericht grondwaterbeheer, en Griftpark.	-9.911	I
Ontvangen incidentele middelen Specifieke Uitkering voor o.a. Gebiedsgericht grondwaterbeheer Omgevingswetproof.	1.959	I
Lasten		
Vervallen verschillende incidentele budgetten (Specifieke Uitkering) zie toelichting baten.	-9.911	I
Ontvangen incidentele middelen Specifieke Uitkering, zie toelichting baten.	1.959	I
Incidentele middelen voor herinvesteringen Griftpark waren deels doorgeschoven naar 2024 waardoor in 2024 hogere lasten.	-1.369	I

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 11 %, (2026 21 %, 2027 24 % , 2028 24 %)

De lasten binnen deze doelstelling zijn maar deels beïnvloedbaar, omdat dit grotendeels betrekking heeft op wettelijke taken. Lucht, Geluid, Trillingen en Omgevingsveiligheid betreft een mix van beleidsinzet, monitoring, advisering en verantwoording op de genoemde onderdelen en andere milieuaspecten (PFAS, Stikstof, bestrijdingsmiddelen). Dit in samenhang met het product Aanpak Luchtkwaliteit en Emissieloos vervoer waar diverse maatregelen op het gebied van Luchtkwaliteit worden uitgevoerd. Het budget voor bodemverontreiniging is beperkt beïnvloedbaar. De bekostiging van deze taak wordt op dit moment grotendeels via (incidentele) subsidies toegekend.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Verdichting en meer warme dagen door klimaatverandering hebben een intensiever recreatief gebruik van de openbare ruimte tot gevolg. Dit leidt tot **snellere slijtage** en er blijft **meer afval** achter. Extremer weer door klimaatverandering leidt ook vaker tot **overlast en schade**, zoals droogteschade aan wegen en meer ziektes en sterfte van planten en bomen. Dieren kunnen last ondervinden van verdichting en extremer weer, waardoor er meer hulpbehoevende dieren in de stad zijn.	• De openbare ruimte in gelijke tred uitbreiden met het aantal woningen, met name de hoeveelheid groene, recreatieve ruimte. • Klimaatadaptief maken van de openbare ruimte zodat deze beter bestand is tegen droogte, extreme buien en hitte conform doelstellingen Visie Klimaatadaptatie Utrecht. • We ontwerpen natuurinclusief en zetten in op goede en snelle hulpverlening voor dieren.
Door de stapeling van ambities zoals klimaatadaptatie, vergroening, een goed toegankelijke en beweegvriendelijke openbare ruimte en het aardgasvrij maken van de stad met een beperkte boven- en ondergrondse openbare ruimte, zetten we in op de aanpak: in één keer goed. Dit, en de onbekendheid met beperkingen in de ondergrond, kan leiden tot **weerstand bij bewoners**, **langere doorlooptijd**	• Opstellen van integrale beleidsnota's met een afwegingskader zoals een beleidsnota voor bodem en ondergrond en integrale stedelijke programmering voor de vernieuwing. van de openbare ruimte. • Vóór de start van integrale projecten met alle initiatiefnemers heldere uitgangspunten vaststellen. En

van projecten en meer **risico's** tijdens de uitvoering	vaststellen welke ambities leidend zijn, bij voorkeur al op gebiedsniveau. • Toepassen van standaard-methode voor projectmanagement en -beheersing, inclusief risicomanagement. • Bekendheid met ondergrond genereren bij initiatiefnemers. • We passen de methode uit het kompas van Samen Stad Maken toe die past bij de opgave die we te doen hebben.
De vele ontwikkel- en beheerprojecten in de stad kunnen leiden tot overlast en weerstand bij bewoners en ondernemers. Bovendien kan vertraging van het ene project leiden tot vertraging bij andere projecten. Dat kan de overlast versterken en leiden tot minder draagvlak bij inwoners en ondernemers.	• Door integraal stedelijk te programmeren kunnen we projecten bundelen of juist spreiden om overlast beperkt te houden. • Goede communicatie met inwoners en ondernemers.
De krappe arbeidsmarkt, beperkte beschikbaarheid van materialen en prijsstijgingen beperken onze uitvoeringskracht. Hierdoor kunnen we **projecten** mogelijk niet (tijdig) uitvoeren of leveren we niet de afgesproken kwaliteit bij dagelijks onderhoud en beheer.	• Via de actualisaties van de meerjarenramingen leggen we indien nodig bijstellingen aan de raad voor. • Binnen erfgoed temporiseren en uitstellen van bepaalde werkzaamheden door gebrek aan capaciteit, zoals genoemd in Actieagenda (2022).
Uitvoering van projecten van **het programma Wervengebied** is complex door de vele stakeholders, de lange doorlooptijd van het programma en de nauwe samenhang tussen kelders, muren, bruggen, straten en gevels. Van tevoren is niet altijd duidelijk wat de conditie van muren en kelders is. Er zijn soms onduidelijke eigendomsverhoudingen en verantwoordelijkheden van beheerders. Projecten en samenwerking kunnen hierdoor stagneren en er kunnen juridische conflicten ontstaan. Het vertrouwen in de gemeente raakt dan beschadigd.	• Samenhangend en gezamenlijk herstellen en behouden van het wervengebied. Daarbij werken we met Integrale Projectteams (IPM teams). • Het programma valt onder de Regeling risicovolle projecten met bij bijbehorende zwaardere projectbeheersing. • Invulling geven aan burenplicht. • Vooraf de conditie van muren en kelders onderzoeken en ervaringen van eerder uitgevoerde projecten gebruiken.
Installaties en systemen voor het functioneren en beheren van de openbare ruimte lopen in toenemende mate het risico om doelwit te worden van **cybercriminaliteit**.	• We implementeren in de komen jaren de aanpak van de weerbaarheid van installaties en systemen in kritische bedrijfsprocessen tegen cybercriminaliteit. Zie hiervoor ook de bijlage van de Raadsbrief Stand van zaken Digitale stad 2024.
De **ruimte in de ondergrond** is onvoldoende om alle ruimtelijke ambities te faciliteren. De druk is zo groot dat de balans in de ondergrond verstoord raakt en we niet kunnen voldoen aan de (maatschappelijke) doelen van de	• Strakkere regie op de ondergrond, en onderzoek naar en inzet van innovatieve oplossingen om optimaal gebruik te maken van de ruimte in de ondergrond.

Omgevingswet. Dit kan gevolgen hebben voor de kwaliteit van bodem en grondwater. De kwaliteit van het drinkwater komt bijvoorbeeld in gevaar als bodem- en grondwaterverontreinigingen onvoldoende beheerst en gesaneerd worden of als het 2e watervoerend pakket niet veilig of niet verantwoord wordt gebruikt.	• We stellen een beleidsnota op voor de ondergrond.
Onvoldoende Europese regelgeving op het gebied van milieu heeft als gevolg dat we onze doelen onvoldoende kunnen afdwingen en daarmee realiseren.	• Lobby (via de Rijksoverheid) naar de EU, innovaties stimuleren, start-ups binnenhalen, vanuit gemeentelijk beleid maatregelen nemen.
Doordat een groot deel van de luchtverontreiniging van buiten Utrecht komt, en we hier geen directe invloed op hebben, bestaat de kans op stagneren van de verbetering van de luchtkwaliteit, met gevolgen voor de gezondheid van inwoners, ondernemers en bezoekers.	• Lobby naar het Rijk (via het Schone Lucht Akkoord) en de EU voor een gezamenlijke aanpak. • Lokale luchtmaatregelen intensiveren zodat we het door ons beïnvloedbare deel maximaal aanpakken.
Door grotere **afhankelijkheid en toename van energiegebruik** bestaat de kans dat het stroomnet het niet meer aan kan, met als gevolg onvoldoende leveringsgarantie, en ook stagnatie van de realisatie van laadpalen.	• Nadere afspraken maken met netbeheerders over het tijdig opwaarderen van het stroomnetwerk. • Stimuleren van bi-directioneel lade en slim/netbewust laden door bedrijven en inwoners. • Analyseren welke beheersmaatregelen genomen kunnen worden bij stroomuitval.
Door de tijdelijke **depots van Erfgoed** zijn spullen kwetsbaar vanwege staat van onderhoud panden, inbraakgevoeligheid en geen goede omstandigheden voor de spullen. Hierdoor bestaat de kans dat spullen in de depots schade oplopen, met als gevolg dat deze depotstukken aangetast worden. Daarnaast loopt de huur van één van de tijdelijke locaties af voordat het nieuwe depot klaar is. Er wordt een nieuw depot gebouwd, deze loopt vertraging op, prognose 2027.	• Risicoanalyse uitvoeren op de fysieke situatie van de tijdelijke depots. • Aanbeveling(en) uit risicoanalyse uitvoeren.
Exploitatiesubsidie van gemeente Utrecht aan **DOMunder** stopt na 2025. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de financiële staat van de organisatie.	• Op verzoek van de gemeente volgt DOMunder een traject met het Erfgoed Expert Team van de Provincie om inzicht te krijgen in de werking van de exploitatie, de risico's in beeld te krijgen en toekomstige subsidiebehoefte te beoordelen. In het 3e kwartaal van 2024 volgt het advies van het Erfgoed Expert Team.
De gemeente en VUMO verschillen van inzicht in wat redelijke voorwaarden zijn voor de	• Met VUMO naar een oplossing blijven zoeken en de provincie Utrecht vragen

verkoop van de grond voor het realiseren van een Islamitische begraafplaats. Dit kan tot vertraging leiden.	een uitspraak te doen over de uitgangspunten voor de voorwaarden.

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie van de geautoriseerde en de voor 2025 nog te autoriseren investeringen is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.
Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2025; vanaf 2026 worden de verwachte kredieten opgenomen waarvoor nu nog geen autorisatie wordt gevraagd.

Totaal investeringen programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

x €1.000

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	287.615	84.119	14.872	14.872	14.872
Uitbreidingsinvesteringen A	18.041	6.185	0	0	0
Routine-investeringen	13.098	34.935	0	0	0
Totaal	**318.754**	**125.239**	**14.872**	**14.872**	**14.872**

Doelstelling Beheer openbare ruimte

x €1.000

Doelstelling Beheer openbare ruimte	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	230.485	55.816	14.872	14.872	14.872
Uitbreidingsinvesteringen A	0	0	0	0	0
Routine-investeringen	6.571	8.935	0	0	0
Totaal	**237.056**	**64.751**	**14.872**	**14.872**	**14.872**

Toelichting doelstelling Beheer openbare ruimte - vervangingsinvesteringen

Vervangingen Nota Beheer Openbare Ruimte
In de Nota Beheer Openbare Ruimte, vastgesteld op 18 februari 2021, is een nieuwe financiële strategie opgenomen om investeringen vanaf 0,1 miljoen euro te activeren. Dit betreft de vervangingsinvesteringen op het gebied van verhardingen, civiele constructies, groen, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties, speelobjecten en beeldende kunst.

Bovenstaande tabel sluit aan bij de Raadsbrief d.d. 16 mei 2024 met kenmerk 12301972 over de Meerjaren Investeringsprogramma Beheer Openbare Ruimte 2025-2034 en de 1e Bestuursrapportage 2024.

Programma Werven en Wal- en kluismuren
Op 15 juli 2021 is het programmaplan Wervengebied vastgesteld. In dit programmaplan is toegelicht wat we in de periode 2021-2023 voornemens zijn te gaan uitvoeren en welke budgetten hiervoor beschikbaar en nog benodigd zijn. Tot en met 2023 is 93,675 miljoen euro geautoriseerd voor vervangingsinvesteringen.
Het programmaplan 'Werk aan de Werf' heeft een looptijd van 30 jaar. Voor de uitvoering van het programmaplan kunnen we niet 30 jaar vooruitkijken. Daarom werken we steeds met een uitvoeringsprogramma voor de komende 4 jaar. In het uitvoeringsprogramma staat wat er de komende 4 jaar wordt gedaan en wat dat kost. Het uitvoeringsprogramma wordt ieder jaar aangevuld en geactualiseerd om zo de uitvoering van het programma gedurende de looptijd behapbaar en beheersbaar te houden.
Op 11 april 2023 is het uitvoeringsprogramma 2022 - 2026 vastgesteld. Hierin is opgenomen dat er in 2025 13,0 miljoen euro aan krediet wordt aangevraagd (prijspeil 2023).
In bovenstaande tabel is voor 2025 een bedrag van 14,872 miljoen euro opgenomen. Dit bedrag is inclusief indexering over 2024 en 2025.

Toelichting doelstelling Beheer openbare ruimte - routine-investeringen

Bedrijfsmiddelen (voertuigen en afvalbakken)
Aanschaf/vervanging van diverse voertuigen en big belly's (persafvalbakken) ten behoeve van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Bedrijfsmiddelen (asset informatiesysteem, routing)
Aanschaf en implementatie van een nieuw asset informatiesysteem ten behoeve van het beheer van de openbare ruimte.

Doelstelling Water en rioleringssystemen

x €1.000

Doelstelling Water en rioleringssystemen	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	45.577	21.350	0	0	0
Totaal	**45.577**	**21.350**	**0**	**0**	**0**

Toelichting Water en rioleringssystemen
We vervangen minimaal 8,2 kilometer riolering in 2025. Uitgangspunt daarbij is dat we bij de vervanging direct klimaatbestendige en circulaire maatregelen nemen.
Conform het uitgangspunt van ontwikkelend beheer willen we met de rioolvervanging een bijdrage leveren aan andere maatschappelijke opgaven zoals het klimaatbestendiger en verkeersveiliger maken van de openbare ruimte, alsmede het vergroenen van de openbare ruimte. Hiermee vormt de rioolvervanging een belangrijke impuls voor de gewenste vernieuwing van de openbare ruimte in de naoorlogse wijken.

Voor de vertaling van het vervangingsprogramma in concrete projecten stemmen we vanuit het principe van ontwikkelend beheer uitgebreid af met de programma's stedelijke ontwikkeling, mobiliteit, groen en groot onderhoud openbare ruimte.

Doelstelling Extra groen

x €1.000

Doelstelling Extra groen	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Uitbreidingsinvesteringen A	10.573	0	0	0	0
Totaal	**10.573**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting Extra groen

Voor het jaar 2025 vragen wij geen extra krediet vrij.

Doelstelling Afval voorkomen

x €1.000

Doelstelling Afval voorkomen	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	11.553	6.953	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	7.468	6.185	0	0	0
Routine-investeringen	6.527	26.000	0	0	0
Totaal	**25.548**	**39.138**	**0**	**0**	**0**

Toelichting Afval voorkomen

De vervangingsinvesteringen betreffen de vervanging van ondergrondse afvalcontainers. De uitbreidingsinvesteringen A betreffen het plaatsen van ondergrondse containers op nieuwe locaties. De routine-investeringen betreffen de aanschaf van kraantrechtervoertuigen en de aanschaf van elektrische voertuigen voor de binnenstad.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Stadsherstel NV	Verwerven, restaureren, onderhouden, beheren en exploiteren van monumenten. De Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV richt zich vanaf de oprichting met name op restauratie en behoud van voor de markt incourante objecten.	Geen bijdrage
Afvalverwerking Utrecht (AVU)	Gemeenschappelijke Regeling Afvalverwijdering Utrecht is een samenwerkingsverband van de gemeenten binnen de provincie Utrecht	17.478

	met uitvoeringstaken op het gebied van afvalverwijdering.	
Vereniging parkmanagement Papendorp	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.	335
Vereniging parkmanagement De Wetering - Haarrijn	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.	400
Recreatieschap Stichtse Groenlanden	Ontwikkeling, beheer en toezicht van regionale recreatieterreinen en routestructuren voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden in de gemeenten die deelnemen aan het recreatieschap.	1.427
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap (BghU)	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen in een gemeenschappelijke regeling uit oogpunt van kwaliteit, continuïteit en efficiency: Rioolheffing en Afvalstoffenheffing.	1.726

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2025
De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen					
Herstel kelders wervengebied	Herstel kelders wervengebied	1.800	1.800	0	0
Totaal doelstelling 1		1.800	1.800	0	0
Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen					
Groenblauwe daken	Voorkomen wateroverlast	700	700	0	0
Watervriendelijk Maatschappelijk vastgoed [kopie]	Wateroverlast en schade door droogte voorkomen	300	300	0	0
Totaal doelstelling 2		1.000	1.000	0	0
Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren					
Utrecht groen en duurzaam	Bijdrage aan Stichting Utrecht Natuurlijk ter ondersteuning van aantrekkelijke, laagdrempelige locaties, talrijke initiatieven door co-creatie en samenwerking op gebied van natuur, milieu en groen in de stad Utrecht	4.639	4.639	4.639	0
Dierenweides	Bijdrage aan exploitatie dierenweides	49	49	46	0
Totaal doelstelling 3		4.688	4.688	4.685	0
Behouden, beheren en benutten van erfgoed als cultuurhistorische dragen van het karakter van Utrecht					
Exploitatie Domunder	Ondersteuning exploitatie Domunder	40	40	0	40
Publieksbereik Erfgoed	Ondersteuning activiteit Open Monumenten Dag Utrecht en Kerken kijken Utrecht	65	86	86	0
Totaal doelstelling 5		105	126	86	40
Utrecht werkt aan het verbeteren van lucht- en geluidkwaliteit en een gezonde, veilige leefomgeving en ondergrond					
Terugdringen van emissies door houtstook	Terugdringen van emissies door houtstook	189	189	0	0
Totaal doelstelling 6		189	189	0	0
Totaal		**7.782**	**7.803**	**4.771**	**40**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Veilige stad

Programmaoverzicht

Dit programma is gericht op het werken aan een leefbare en veilige stad voor iedereen.

Portefeuillehouder(s): Sharon Dijksma

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	5.702	7.234	5.832	1.350	1.484	1.221
Lasten	68.609	76.291	75.716	70.093	68.952	68.689
Saldo Baten en Lasten	**-62.907**	**-69.057**	**-69.885**	**-68.744**	**-67.468**	**-67.468**
Onttrekking reserves	0	204	204	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**204**	**204**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-62.907**	**-68.853**	**-69.681**	**-68.744**	**-67.468**	**-67.468**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2025.

De baten in dit programma zijn 5,8 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Rijksbijdragen Preventie met Gezag voor de uitvoering van het Programma Grenzen Stellen en Perspectief Bieden (4,5 miljoen euro)
- Leges en Vergunningen (1 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 75,8 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Utrecht (VRU / 36,2 miljoen euro)
- Apparaatslasten (21,9 miljoen euro)
- Middelen Grenzen Stellen en Perspectief Bieden (7,5 miljoen euro, inclusief Rijksbijdrage Preventie met Gezag 4,5 miljoen euro).
- Subsidie Jongerenwerk en Veiligheid (5,8 miljoen euro)

De mutaties reserves zijn 0,2 miljoen euro. Deze hebben betrekking op:

- Amendement A107 extra Boa's Binnenstad vastgesteld tijdens het programmabegroting 2024.

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Concrete bezuinigingsmaatregelen

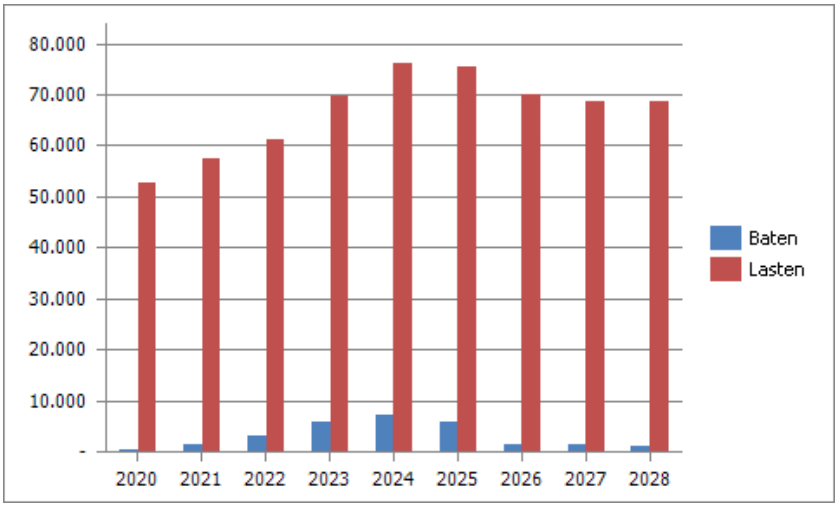
x €1.000

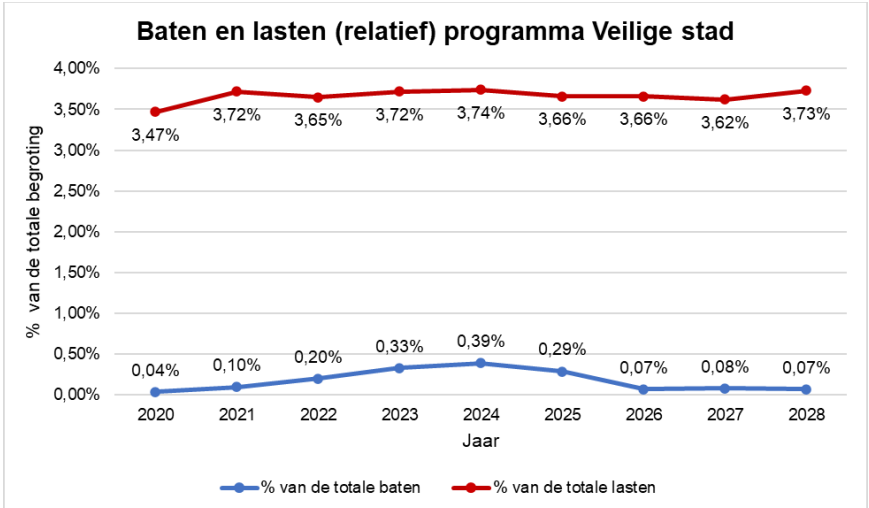
Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel
Bezuinigen op materiële budget ten behoeve van aanpak voorkomen van ontwrichtende effecten van ondermijnende criminaliteit	-	-	514	514	514	514
Verschuiving in verdeling nachtdiensten BOA's	-	-	257	257	257	257
Verlagen materieel budget Wijkveiligheid	-	205	205	205	205	205
Bezuiniging op het Digitale Opkoopregister, Amendement 111	-	70	19	19	19	19

Aanschaf en beheer openbare terrassen, Amendement 111	-	-70	-19	-19	-19	-19
Bezuiniging op het Digitale Opkoopregister in plaats van stoppen subsidie dierenweides (Programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed), Amendement 146	-	0	51	51	51	51
Halveren inzet THOR op bewonersmeldingen (gemeentelijk overlast auto GOA)	-	-	462	462	462	462
Totaal	**-**	**205**	**1.489**	**1.489**	**1.489**	**1.489**

Baten en lasten meerjarig in beeld

De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.
De specifieke uitkering Preventie met gezag loopt van 2022-2025. Dit is zowel aan de baten als de lastenkant zichtbaar.

Doelstelling 1: Aanpakken/ voorkomen criminaliteit

Aanpakken en voorkomen van criminaliteit.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota van uitgangspunten Met elkaar, voor elkaar, onderdelen van sociale basis en basiszorg 2025-2035	2024	We willen dat in Utrecht iedereen gezond, prettig en zelfstandig kan wonen en samenleven. Daar waar nodig bieden we passende zorg, ondersteuning en opvang aanvullend op wat mensen zelf en met elkaar organiseren.
Veiligheidsagenda 2023-2026	2023	In het Integraal Veiligheidsplan (IVP) staan de doelen die we op het terrein van veiligheid nastreven voor de komende vier jaar.
Agenda tegen uitbuiting	2023	Agenda over de prioriteiten om samen met onze partners meer zicht te krijgen op uitbuiting in de stad, uitbuiting te voorkomen, daders aan te pakken en slachtoffers snel en adequaat te helpen.
Aanpak tegen etnisch profileren	2023	Om een inclusieve stad te zijn en te blijven treden gemeente en politie hard op tegen discriminatie, (institutioneel) racisme en etnisch profileren. Gemeente en politie willen ook zelf inclusieve, discriminatievrije en professioneel handelende organisaties zijn.
Nota ‘Grenzen stellen, perspectief bieden’	2021	Een meerjarige aanpak om de veiligheid en leefbaarheid in de stad te vergroten door het tegengaan van de ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit.
Visie Digitale Stad	2021	Visie op het fundament en daarmee de randvoorwaarden, om succesvol te digitaliseren in Utrechtse opgaven.
Nota van Uitgangspunten Jongerenwerk 2020-2026	2019	Opdracht uitvoering jongerenwerk 2020-2026.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal misdrijven.	Peiljaar 2022: 24.117	25.358	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar	
Onveiligheidsgevoel in de eigen buurt.	Peiljaar 2021: 30%	34%	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar	

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Voortzetting uitvoering geven aan de nota Grenzen stellen, perspectief bieden (nota GSPB), met twee pijlers: doorbreken criminele carrières en doorbreken criminele geldstromen.
- Voortzetten controles en acties om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan door het Bestuurlijk Utrechts Interventieteam (BUIT).
- Uitvoering geven aan het Programma Detentie & Terugkeer.
- Voortzetting uitvoering Agenda Tegen Uitbuiting.
- Uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma Digitale Veiligheid en Weerbaarheid.
- De gemeentelijke handhavers werken in de wijken zo specifiek mogelijk op overlastlocaties en dragen bij aan diverse preventie acties o.a. tegen woninginbraak.
- We werken aan diverse preventieacties, nazorg na incidenten, weerbaarheidstrainingen en campagnes om de stad Utrecht veiliger te laten worden.
    - Voortzetten van acties vanuit de Aanpak Tegen Etnisch Profileren om etnisch profileren te voorkomen en tegengaan.

Financiën Aanpakken/ voorkomen criminaliteit

x €1.000

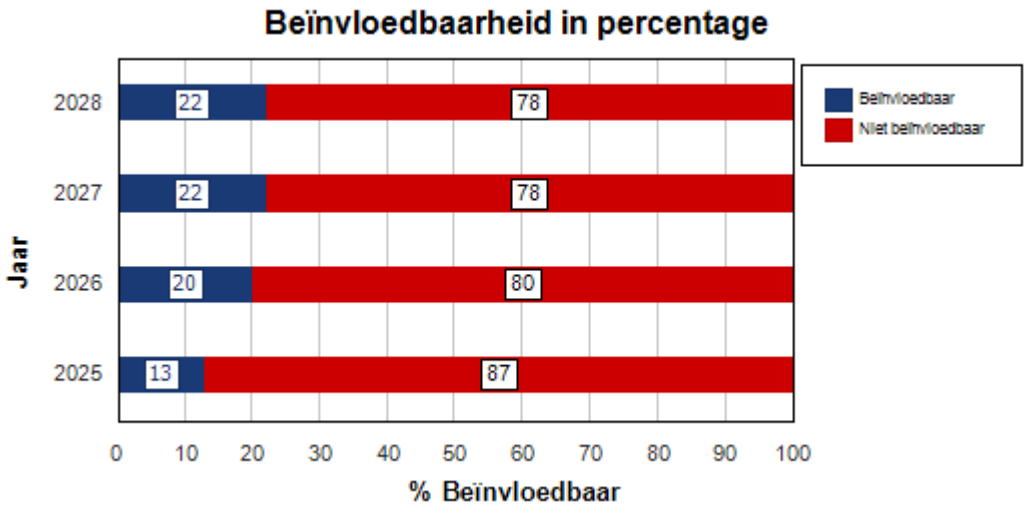
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	4.498	4.501	4.501	0	0	0
Lasten	24.172	19.424	19.475	14.432	14.274	14.274
Saldo Baten en Lasten	**-19.674**	**-14.923**	**-14.974**	**-14.432**	**-14.274**	**-14.274**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-19.674**	**-14.923**	**-14.974**	**-14.432**	**-14.274**	**-14.274**

Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten en lasten die dienen te worden toegelicht.

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 13 %, (2026 20 %, 2027 22 % , 2028 22 %)

De doelstelling Aanpakken en voorkomen van criminaliteit is beperkt beïnvloedbaar. De opgave Grenzen Stellen en Perspectief Bieden (GSPB) en de subsidies voor Jeugd en Veiligheid zijn de grootste beïnvloedbare posten van deze programmadoelstelling. De middelen vanuit het coalitie-akkoord voor GSPB worden tot 2026 ingezet als cofinanciering van de rijksmiddelen Preventie Met Gezag (PMG). Korting op het gemeentelijke budget, kan daardoor leiden tot een lagere toekenning van rijksmiddelen.
Als toenemende drugsgerelateerde criminaliteit met (nog) minder middelen moet worden tegen gegaan (met inachtneming van de reeds ingeboekte bezuinigingen van meer dan een half miljoen) zien we een fors risico kijkend naar de veiligheid in de stad. Er wordt met drugsgerelateerde criminaliteit veel geld verdiend. Minder inzet op het bestrijden/aanpakken van deze criminele geldstromen kan leiden tot vergroten van de parallelle schaduweconomie in kwetsbare wijken van de stad (de focusgroepen vanuit de aanpak ondermijning). Minder aansluiting van het jongerenwerk en de buurtteams op veiligheidsvraagstukken in de wijk en het bieden van hulp en perspectief aan jonge aanwas en doorgroeiers in kwetsbare posities (inclusief de terugkeerders uit detentie), zal het risico van recidive doen toenemen en daarmee de drugsgerelateerde geweldsincidenten in de stad. Terwijl het tegengaan van ontwrichtende effecten van drugscriminaliteit in de wijken nou juist het speerpunt is waar de raad focusgroepen en focusgebieden op hebben bepaald. Er kunnen op het gebied van Veiligheid nadelige gevolgen optreden als kwetsbare jongeren minder in beeld komen en niet meer (intensief) worden begeleid. Daarnaast kunnen we minder doen aan het (digitaal) weerbaar maken van jongeren/ondernemers en preventieve programma’s op scholen.

Doelstelling 2: Voorkomen/tegengaan overlast

Tegengaan en voorkomen van (ernstige) overlast door personen en groepen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Veiligheidsagenda 2023-2026	2023	In het Integraal Veiligheidsplan (IVP) staan de doelen die we op het terrein van de veiligheid nastreven voor de komende vier jaar.
Raadsbrief Stand van Zaken Programma Amsterdamsestraatweg en Programma Kanaalstraat Damstraat	2023	Stand van zaken Programma Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat/Damstraat.
Programma Detentie- en Terugkeer	2021	Programma waarin partijen gezamenlijk beter in staat worden gesteld om achterliggende problematiek bij gedetineerden aan te pakken en daarmee het risico op recidive terug te dringen.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Geregistreerde overlast (politieregistraties)	Peiljaar 2022: 13.821	14.379	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar	
Geregistreerde overlast (gemeentelijke meldingen).	Peiljaar 2023: 8.776	8.776	gelijk of minder dan in peiljaar	gelijk of minder dan in peiljaar	gelijk of minder dan in peiljaar	

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Voortzetting Programma Amsterdamsestraatweg en Programma Kanaalstraat-Damstraat.
- Voortzetting integrale aanpak overlastlocaties (zoals de Binnenstad) door een combinatie van inzet bestuurlijk instrumentarium (handhaving), toeleiding naar zorg- en hulpverlening en aansluiting op landelijke ontwikkelingen (aanpak criminele vreemdelingen).

- Voortzetting van de inzet op de ambitie veilige buurten uit de integrale wijkaanpak samen voor Overvecht.
- Voortzetting van Uitvoeringsprogramma Utrechtse Aanpak gericht op mensen met een samenloop van complexe problemen en een (potentieel) veiligheidsrisico.
- Voortzetting van Uitvoeringsprogramma Stedelijke Aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen.
- De gemeentelijke handhavers controleren, vaak met een preventieve insteek, in de wijken op verschillende vormen van overlast. Bijvoorbeeld jeugdoverlast, overlast door gebruik van alcohol, drugs en vuurwerkoverlast. Hierin spelen de wijkboa's een belangrijke rol.
- Met het zogenaamde flexteam van toezichthouders en het actualiteitenteam van Boa's zijn we wendbaar en kunnen we snel reageren op overlastsituaties en actuele openbare orde problematiek.
- De nachtelijke inzet van handhaving is per 1 juli 2024 teruggebracht naar 4 nachten. In 2025 verschuift de nachtelijke inzet in deze vier nachten naar voren om zo beter aan te sluiten op de momenten met relatief de meeste overlast (late avond/vroege nacht). Ter uitvoering van de VJN 2024 wordt vanaf 2026 op de nachtelijke inzet bezuinigd.
- We voeren regie op wijkveiligheid. We werken in netwerken en nemen met onze partners het initiatief om met gerichte integrale veiligheidsaanpakken de overlast en criminaliteit op hotspots duurzaam aan te pakken.
- Initiatieven uit de wijk om veiligheid en leefbaarheid te verbeteren, faciliteren en ondersteunen we.

Financiën Voorkomen/tegengaan overlast

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	468	1.353	311	263	263	0
Lasten	7.991	13.704	12.850	12.229	11.545	11.282
Saldo Baten en Lasten	**-7.522**	**-12.351**	**-12.539**	**-11.966**	**-11.282**	**-11.282**
Onttrekking reserves	0	204	204	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**204**	**204**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-7.522**	**-12.147**	**-12.335**	**-11.966**	**-11.282**	**-11.282**

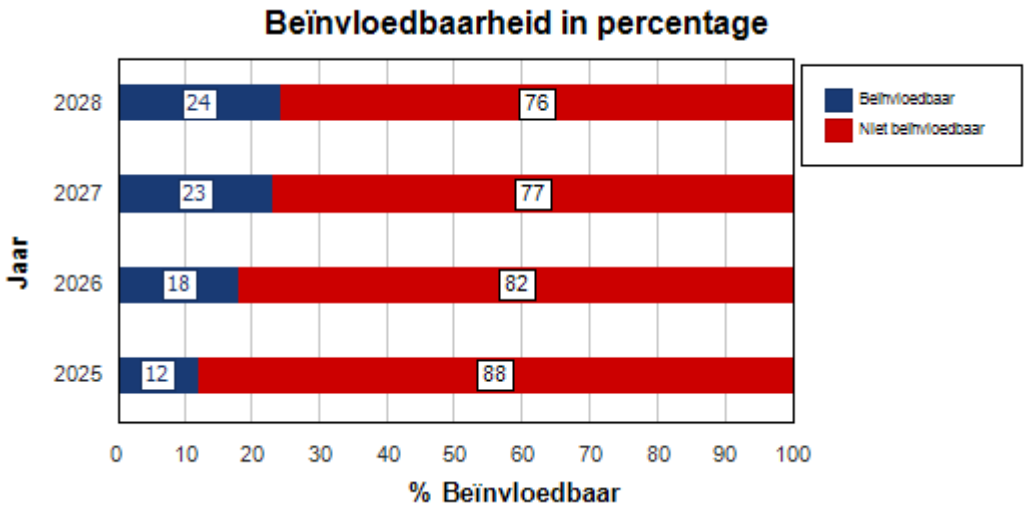
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
De subsidies Reintegratie Officer/Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (RIO/IPTA) zijn vooralsnog incidenteel toegekend voor 2023 en 2024. Hierdoor zijn de baten en lasten lager.	-796	I
Lasten		
De subsidies Reintegratie Officer/Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (RIO/IPTA) zijn vooralsnog toegekend voor 2023 en 2024. Hierdoor zijn de baten en lasten lager.	-796	I
VJN 2024: Bezuiniging UBA, verlaging materieel budget Wijkveiligheid	-205	S
VJN 2024: Loon en prijscompensatie	563	S
Coalitieakkoord 2022-2026: Terugbrengen van de nachtdiensten naar vier nachten	-185	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 12 %, (2026 18 %, 2027 23 % , 2028 24 %)

De doelstelling Voorkomen en tegengaan van overlast is beperkt beïnvloedbaar. Bezuinigen op deze doelstelling betekent dat we minder personele inzet op diverse terreinen kunnen doen om overlast aan te pakken. Het betekent bijvoorbeeld minder toezicht, minder PGA-experts op hoog risico personen, zoals ernstig overlastgevende en criminele verslaafden en vreemdelingen, minder gebiedsmanagers veiligheid en/of minder inzet op het onderhouden van netwerkcontacten met partners in de stad. Ook kunnen we minder inzetten op het voorkomen en beheersen van hotspots, waar veel overlast is. Bij bezuinigingen kunnen we in het veiligheidsbeleid onze regierol als gemeente minder goed uitvoeren. Uit evaluaties bij crises en casuïstiek blijkt dat deze regierol cruciaal is om de problemen aan te kunnen pakken.

Doelstelling 3: Verstoring OO en crises

Adequaat optreden bij -mogelijke- verstoringen van de openbare orde en bij crisissituaties.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Veiligheidsagenda 2023-2026	2023	In het Integraal Veiligheidsplan (IVP) staan de doelen die we op het terrein van de veiligheid nastreven voor de komende vier jaar.
Beleidskader Cameratoezicht 2023 – 2026	2023	Beleidskader waarin doel, criteria en werkwijze van vast en flexibel cameratoezicht is vastgelegd.
Uitvoeringsprogramma Utrecht zijn we samen Utrecht 2.0 (herijking)	2023	Met UZWS 2.0 versterken we onze aanpak tegen schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme en dragen we bij aan een veilige en weerbare stad.
Bestuursagenda beleidsperiode 2024-2027 van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	2023	Binnen deze agenda ligt de focus op vier thema's: toekomstbestendige brandweerzorg, veilige en gezonde leefomgeving, versterking crisisbeheersing en great place to work.

Aanpak Straatintimidatie	2021	Aanpak om het ongewenst en grensoverschrijdend gedrag op straat de komende jaren stevig aan te pakken.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting Realisatie	Doelstelling			
	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal openbare orde verstoringen en crises waaronder ook preparatie op mogelijke excessen zoals bij kraken, voetbal, demonstraties.	-	-	-	-	

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Uitvoering van het beleidskader cameratoezicht:
- Pilot doen voor algoritme op geweldherkenning.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- De gemeentelijke handhavers worden ingezet bij maatschappelijke onrust of bij actuele openbare orde problematiek.
- Voorzetten van de aanpak tegen straatintimidatie.
- Voortzetten van de uitvoering van het uitvoeringsplan Utrecht zijn we samen 2.0, waarmee we onze aanpak versterken tegen schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme.
- Voortzetten van de uitvoering beleidskader cameratoezicht 2023-2026 door monitoring huidige inzet en jaarlijkse analyse op cameraniveau, waar mogelijk vervanging van vaste camera's door tijdelijke mobiele camera's, screening van nieuwe aanvragen en informeren over wijzigingen.
- Het faciliteren van demonstraties en het voorkomen van en preparatie op openbare ordeverstoringen (onder andere met de inzet van de bestuurlijke maatregelen in het kader van openbare orde), waarbij de wijze waarop de demonstraties worden gefaciliteerd periodiek wordt geëvalueerd met de organisatoren en Amnesty International.
- Adequaat optreden bij dreigende situaties wanordelijkheden om wanordelijkheden te voorkomen en indien deze alsnog plaatsvinden, herstellen van de orde.
- Voortzetten van de inzet op de normalisatie van supportersbezoek bij voetbalwedstrijden en minder politie inzet tijdens de wedstrijden, onder andere door de inzet op een steviger persoons- en groepsgerichte aanpak.
- Voortzetten van de vergunningenverlening en handhaving op de APV en bijzondere wetten, zoals de Alcoholwet bij horecabedrijven, coffeeshops, seksinrichtingen en casino's.
- Uitwerken en implementeren van adviezen burgerberaad Jaarwisseling (o.a. vuurwerkverbod) ten behoeve van een feestelijke en veilige jaarwisseling.
- Crisisbeheersing: het risico op maatschappelijke ontwrichting neemt toe, hierop ontwikkelen we een aanvullende aanpak om de Utrechtse samenleving weerbaar te maken.

Financiën Verstoring OO en crises

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	736	1.380	1.020	1.087	1.221	1.221
Lasten	36.447	43.163	43.391	43.433	43.133	43.133
Saldo Baten en Lasten	**-35.711**	**-41.783**	**-42.372**	**-42.346**	**-41.912**	**-41.912**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-35.711**	**-41.783**	**-42.372**	**-42.346**	**-41.912**	**-41.912**

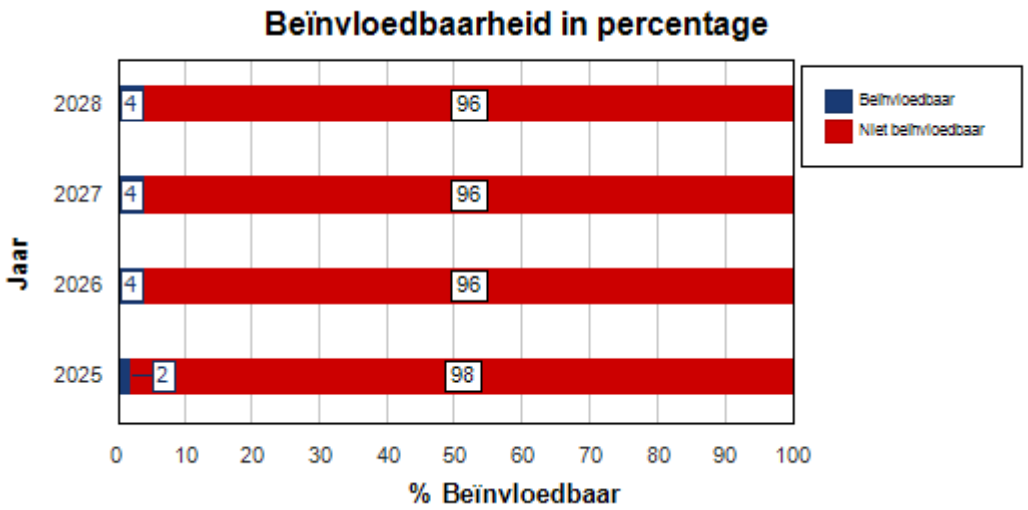
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
De subsidie Nationale Coördinator Terrorisme en Veiligheid (Versterkingsgelden NCTV) zijn vooralsnog toegekend voor 2023-2024. Hierdoor zijn de baten en lasten lager.	-468	I
Lasten		
De subsidie Nationale Coördinator Terrorisme en Veiligheid (Versterkingsgelden NCTV) is vooralsnog toegekend voor 2023-2024. Hierdoor zijn de baten en lasten lager.	-468	I
VJN 2024: Loon en prijscompensatie	1051	S
Coalitieakkoord 2022-2026 Afbouw individueel Gemeentelijk Pluspakket VRU	-100	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 2 %, (2026 4 %, 2027 4 % , 2028 4 %)

De doelstelling Verstoren openbare orde en crises is zeer beperkt beïnvloedbaar. Het percentage is relatief laag omdat het begrote bedrag op deze doelstelling voor het grootste gedeelte bestaat uit een bijdrage aan de veiligheidsregio Utrecht, een verbonden partij. Deze bijdrage is niet beïnvloedbaar.

De beïnvloedbare kosten op deze doelstelling zijn de personele inzet en het cameratoezicht. Bezuinigen op deze doelstelling betekent dat demonstraties minder goed gefaciliteerd kunnen worden, er meer grootschalige openbare orde verstoringen zouden kunnen plaatsvinden omdat preparatie en optreden minder goed verloopt (excessen voetbal, jaarwisseling, rellen, excessen bij kraken, excessen bij dreigingen en preparatie op terrorisme en crises). Ook kunnen we minder inzetten op het voorkomen en beheersen van hotspots, waar veel overlast is. Bij bezuinigingen kunnen we in het veiligheidsbeleid onze regierol als gemeente minder goed uitvoeren. Uit evaluaties bij crises en casuïstiek blijkt dat deze regierol cruciaal is om de problemen aan te kunnen pakken. Minder cameratoezicht op overlast gevende plaatsen kan leiden tot meer verstoringen/ onrust.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Beschikbare **capaciteit** bij de gemeente en de veiligheidspartners en (jeugd)zorgverleners. Capaciteitstekorten hebben gevolgen voor de uitvoeringskracht.	• Temporiseren dan wel prioriteren binnen Programma Veilige Stad.
Een tekort aan (sociale) woonruimte en knelpunten in het snel beschikbaar stellen van **passende (verblijfs)zorg** wanneer dit vanuit een veiligheidsbelang belangrijk is (bijvoorbeeld als een persoon met onbegrepen gedrag een gevaar voor zichzelf en/of voor de omgeving is).	• Extra investeren in opvangplekken vanuit de gemeente om tijdelijk de plaatsing op een (crisis)zorg- of behandelplek te overbruggen bij multiproblematiek en hoog risicovolle casuïstiek.
Nieuwe **crises** die veel van onze capaciteit vragen, zoals dit bijvoorbeeld speelt bij het Midden-Oosten conflict en andere geopolitieke ontwikkelingen.	• Prioriteiten stellen binnen Programma Veilige Stad.
Een belangrijke randvoorwaarde voor het slagen van onze ambities is dat we als één overheid optreden. Bestaande **wet- en regelgeving** beperkt in sommige gevallen informatiedeling en verdere samenwerking.	• Lobby voeren om beperkingen bij informatiedeling en verdere samenwerking op te lossen danwel te verminderen.
De inzet van Utrechtse OOV-kennis en expertise bij dreigende openbare ordeverstoringen en crises in **omliggende gemeenten** binnen de veiligheidsregio Utrecht kan een wissel trekken op de capaciteit in onze eigen organisatie en dus een wissel trekken op de inzet voor de gemeente Utrecht.	• We zijn in gesprek met RVS en VRU over mogelijkheid om extra capaciteit hiervoor bij de gemeente Utrecht/OOV te creëren, die in de gemeente Utrecht kennis en ervaring kan opdoen waarbij deze kennis en ervaring als nodig kan worden ingezet voor bijstand in de regio.

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie van de geautoriseerde en de voor 2025 nog te autoriseren investeringen is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

Investeringen programma Veilige stad

x €1.000

Totaal investeringen Veilige stad	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Routine-investeringen	64	0	0	0	0
Totaal	**64**	**0**	**0**	**0**	**0**

Doelstelling Voorkomen/tegengaan overlast

x €1.000

Doelstelling Voorkomen/ tegengaan overlast	Geautoriseerd t/m 2024	Programmabegroting 2025	Programmabegroting 2026	Programmabegroting 027	Programmabegroting 2028
Routine-investeringen	64	0	0	0	0
Totaal	**64**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting doelstelling Voorkomen/tegengaan overlast

Voor het jaar 2025 vragen wij geen extra krediet vrij.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Uitvoeren van taken op het terrein van de risicobeheersing en de voorbereiding op rampen en crises, uitvoeren van brandweerzorg (bestrijding en preventie) en uitvoeren van geneeskundige hulpverlening (GHOR).	34.120

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2025
Aanpakken en voorkomen van criminaliteit					
Politie Keurmerk Veilig Wonen	Subsidie op verkrijgen van Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) bestaande woningen	78	81	0	0
Buurtteams jeugd en gezin (veiligheid) subsidietender Jeugd	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	1.476	1.519	0	1.519
Jongerenwerk en veiligheid	Terugdringen van criminaliteit onder en ernstige overlast door jongeren en bieden van een duurzaam toekomstperspectief	4.403	4.381	0	4.381
Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de preventieve activiteiten in het kader van jeugd en veiligheid	1.637	1.397	1.397	0
Totaal doelstelling 1		7.594	7.378	1.397	5.900
Tegengaan en voorkomen van (ernstige) overlast door personen en groepen					
Samen voor Overvecht: Veiligheid	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	200	200	200	0
Totaal doelstelling 2		200	200	200	0
Adequaat optreden					
Hulpverlening bij ongevallen en rampen	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	232	242	242	0
Totaal doelstelling 3		232	242	242	0
Totaal		**8.026**	**7.820**	**1.839**	**5.900**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Passende ondersteuning en opvang

Programmaoverzicht

We bieden zo nodig passende zorg, ondersteuning en opvang aan Utrechters aanvullend op wat mensen zelf en met elkaar kunnen organiseren.

Portefeuillehouder(s): Linda Voortman en Rachel Streefland

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	7.487	3.269	5.041	5.059	5.059	5.059
Lasten	229.046	249.133	257.871	249.299	248.943	245.498
Saldo Baten en Lasten	**-221.559**	**-245.864**	**-252.830**	**-244.240**	**-243.884**	**-240.439**
Onttrekking reserves	4.308	358	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**4.308**	**358**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-217.251**	**-245.506**	**-252.830**	**-244.240**	**-243.884**	**-240.439**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2025

De baten in dit programma zijn 5,0 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Eigen bijdragen van cliënten voor maatwerkvoorzieningen Wmo zoals Hulp bij het huishouden (3,2 miljoen euro)
- Eigen bijdragen van cliënten voor zorg onder beschermd wonen (1,8 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 257,8 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Budget voor basiszorg waaronder het Buurtteam sociaal (32,2 miljoen euro)
- Aanvullende zorg waaronder individuele begeleiding en hulp bij het huishouden (94,5 miljoen euro)
- Budget voor de taken die wij als centrumgemeente uitvoeren voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang (122,4 miljoen euro)

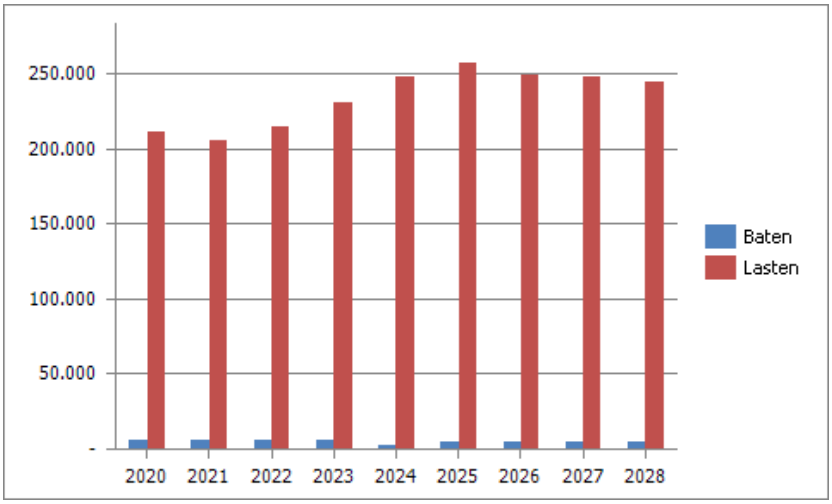
In dit programma vinden in 2025 geen mutaties op de reserves plaats.

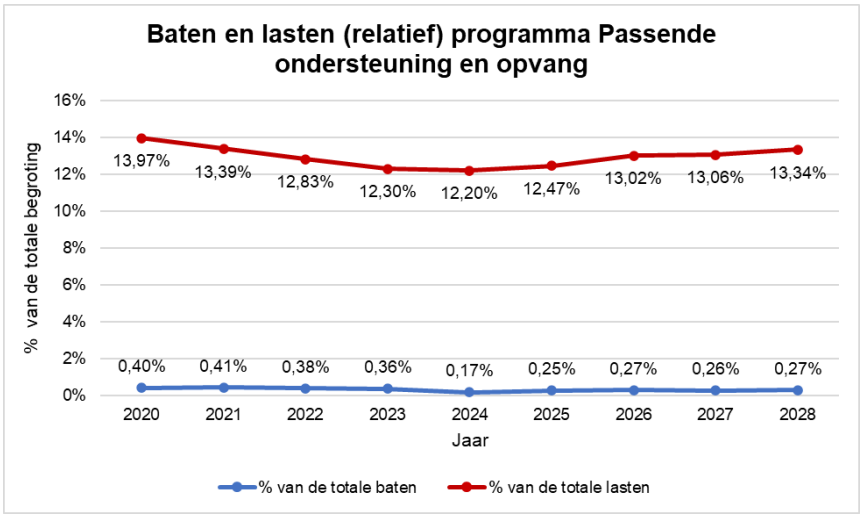
Concrete bezuinigingsmaatregelen x €1.000

Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel
Verlenging overeenkomsten aanvullende zorg 2025	-	258	516	516	516	516
Beperken keuzevrijheid dagbestedingsvoorziening	-	10	10	10	10	10
Domeinoverstijgende Samenwerking	-	-	51	51	51	51
Herinrichting Sociale Prestatie en Dagondersteuning	-	-	616	616	616	616
Beperken middelen tegen geweld in Afhankelijkheidsrelaties	-	-	-	51	51	51
Taakstelling Beschermd wonen	-	822	1.643	1.951	1.951	1.951
Stoppen subsidie opvang en begeleiding terugkerende gezinnen	-	-	103	103	103	103
Stoppen FIOM subsidie	-	308	308	308	308	308
Totaal	**-**	**1.398**	**3.247**	**3.606**	**3.606**	**3.606**

Baten en lasten meerjarig in beeld

De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

Doelstelling 1: Passende basiszorg

Utrechters met een hulpvraag krijgen tijdig een passende oplossing aanvullend op wat er in de sociale basis kan worden geboden.

Deze doelstelling is nieuw en vervangt de oude doelstelling uit de programmabegroting 2024, zie beleidsnota Samen Leven, Samen zorgen onder het beleidskader

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota van uitgangspunten met elkaar voor elkaar - onderdelen van sociale basis en basiszorg 2025-2035	2024	Kaders voor de opdracht aan de buurtteams, onafhankelijke cliëntondersteuning en informatie en advies voor 2025 - 2035.
Beleidsnota Samen Leven, Samen zorgen	2024	Utrechtse kader voor de Wmo 2024-2034.
Verordening maatschappelijke ondersteuning	2023	Verordening Wmo geldend in 2024.

Effectindicatoren

We hanteren indicatoren om te meten waar we staan. Voor deze doelstelling streven we naar een balans tussen bereik, beschikbaarheid en kwaliteit binnen het beschikbare budget. In gesprekken met partners kijken we naar de onderlinge samenhang tussen de indicatoren en volgen we de ontwikkelingen daarin.

Bereik

	2021	2022	2023
Aantal unieke klanten op basis van lopende casussen	11.289	10.953	10.351
Aantal lopende casussen	11.654	12.213	11.939
Aantal nieuw gestarte casussen	5.457	6.325	7.068

Bron: Jaarverslagen buurtteam

De bovenstaande tabel geeft het aantal unieke klanten, lopende casussen en nieuwe gestarte casussen voor 2021, 2022, 2023 weer. Omdat de wijze van registreren is gewijzigd bij het buurtteam zijn er niet voldoende data om op basis van data een meerjarige voorspelling te doen.
De druk bij het buurtteam neemt toe. Het aantal unieke klanten is afgenomen, dit komt door een administratieve opschoning waarbij dossiers van cliënten waar geen actieve inzet meer was, zijn afgesloten. De instroom blijft wel stijgen. De verwachting is dat deze trend doorzet door de groei van de stad en bewegingen zoals inzet op langer thuis wonen.

Beschikbaarheid

De wachttijd bij het Buurtteam is iets langer dan de streefnorm van 5 dagen (zie ook jaarstukken 2023). Dit komt (onder andere) door het personeelstekort en de stijgende vraag naar ondersteuning die terug te zien is in de stijging van de hoeveelheid nieuw gestarte casussen. Er wordt wel rekening gehouden met urgentie van de hulpvraag waardoor spoedeisende vragen zo snel mogelijk worden opgepakt, waardoor verergering van problemen wordt voorkomen. Samen met partners blijven we maximaal inzetten op het tijdig beschikbaar houden van de ondersteuning voor de meest kwetsbare inwoners van goede kwaliteit en binnen de financiële kaders ondanks de stijgende vraag. Of dit lukt is onder andere sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de vraag (omvang en complexiteit), de uitstroom en de beschikbare personeelscapaciteit, zowel binnen het Buurtteam als bij voorzieningen waarnaar wordt verwezen.

Kwaliteit
Om de kwaliteit te monitoren zetten we grotendeels de lijn van voorgaande jaren door. De buurtteams gebruiken de app Ervaringwijzer om cliëntervaringen uit te vragen. Ervaringwijzer meet de cliëntervaring op drie gebieden: ‘ervaren toegankelijkheid’, ‘ervaren kwaliteit’ en ‘ervaren effect’. In de tertaalgesprekken worden de resultaten met het buurtteam besproken. Over de uitkomsten van de Ervaringwijzer informeren we uw raad jaarlijks in de jaarstukken.
Daarnaast volgen we de ervaring van cliënten door rapportages van aanbieders, klachtenrapportages, signalen van aanbieders tijdens tertaalgesprekken, signalen uit de stad en de meldingen van incidenten en calamiteiten. Het Panel Meetellen blijft daarnaast onafhankelijk onderzoek uitvoeren naar de ervaring en beleving van de kwaliteit bij hun panelleden (zie bijvoorbeeld het onderzoek “vinden wat je nodig hebt”). Ook hebben wij regelmatig contact met verschillende cliëntraden, zoals de Wmo-cliëntenraad. Zij geven ons gevraagd en ongevraagd advies en geven signalen door over de ervaren kwaliteit van de ondersteuning en waar we deze kunnen verbeteren.

Aanvullend hierop houdt de GGDrU sinds 1 maart 2024 toezicht op de kwaliteit van alle vormen van Wmo-ondersteuning. Naast een mandaat voor kwaliteitstoezicht hebben zij ook een mandaat om het toezicht op incidenten en calamiteiten te houden.

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar
- We geven uitvoering aan de nieuwe contracten met de buurtteamorganisatie. Hierin geven we invulling aan ontwikkelopgaven uit de Nota van uitgangspunten Met elkaar, voor elkaar (gereed Q4 2028).
- We geven uitvoering aan de nieuwe opdracht voor sociaal raadslieden en hulp bij financiën door vrijwilligers (Gereed Q4 2028).
- We werken toe naar een nieuw contract voor de dienstverlening onafhankelijke cliëntondersteuning en informatievoorziening (gereed in Q4 2025).

Activiteiten die we niet meer doen
- We kijken op basis van het nieuwe contract van de buurtteamorganisatie kritisch naar wat er in de basiszorg thuishoort en wat niet.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen
- We werken aan de uitvoering van het actieplan ‘Een (t)huis voor ouderen’.
- De buurtteams helpen inwoners integraal met hun hulpvraag binnen de sociale basiszorg in samenwerking met andere partners in de stad.
- De sociaal raadslieden ondersteunen de buurtteams met vragen op sociaal-juridisch gebied.

Financiën Passende basiszorg x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	3.074	0	0	0	0	0
Lasten	32.584	31.457	32.183	32.144	32.144	32.144
Saldo Baten en Lasten	**-29.510**	**-31.457**	**-32.183**	**-32.144**	**-32.144**	**-32.144**
Onttrekking reserves	100	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**100**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-29.410**	**-31.457**	**-32.183**	**-32.144**	**-32.144**	**-32.144**

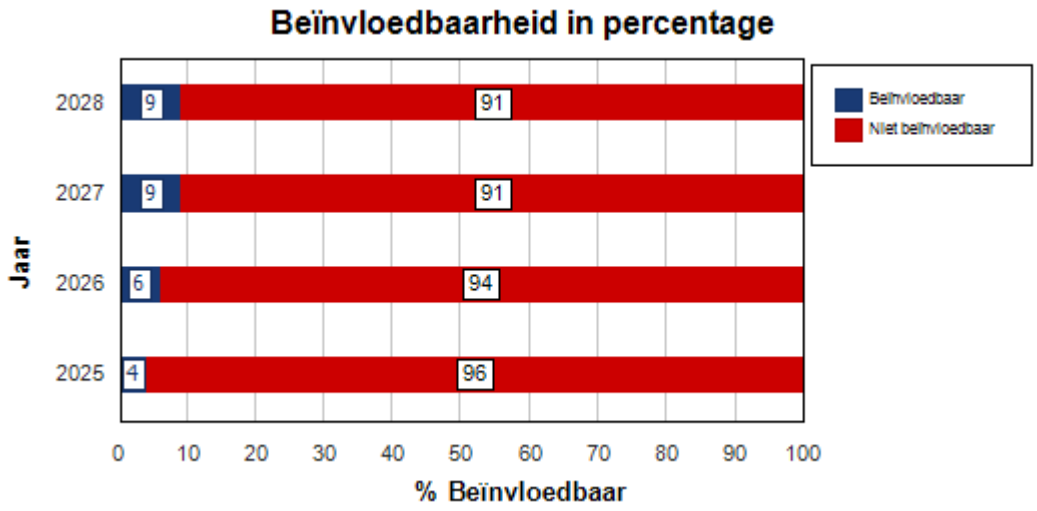
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Door de loon- en prijsindexatie op de budgetten is het budget 2025 hoger	767	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 4% , (2026 6% , 2027 9%, 2028 9%)

Het aanbod van buurtteams sociaal is vastgelegd in een meerjarige overeenkomst. Deze kan niet ongelimiteerd worden aangepast. De opgenomen percentages zijn gebaseerd op wat redelijkerwijs gevraagd kan worden van deze aanbieder.

NB: de beïnvloedbaarheid van de onderdelen van het programma is niet optelbaar. Bijvoorbeeld: verlagen van het budget voor basiszorg, zal een opdrijvend effect hebben op de kosten van aanvullende zorg en 24-uurs ondersteuning en wachtlijsten zullen toenemen.

Doelstelling 2: Passende aanvullende zorg

Utrechters krijgen bij een ondersteuningsbehoefte waarvoor specifieke expertise nodig is, tijdig passende aanvullende ondersteuning in samenhang met de basiszorg en sociale basis, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en mee doen.

Deze doelstelling is nieuw en vervangt de oude doelstelling uit de programmabegroting 2024, zie beleidsnota Samen Leven, Samen zorgen onder het beleidskader

Beleidskader

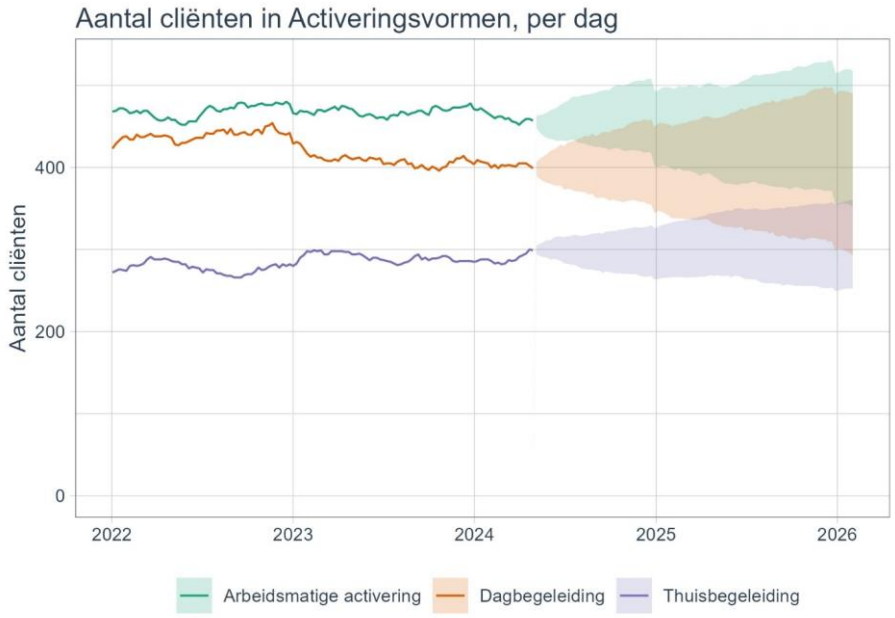
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Samen Leven, Samen zorgen	2024	Utrechtse kader voor de Wmo 2024-2034, waaruit nog uitvoeringplannen volgen (zie hiervoor nieuwe activiteiten in dit begrotingsjaar).
Visie vervoer voor iedereen	2021	Visie waarin de opgave op het gebied van doelgroepenvervoer wordt geschetst.
Visie toekomst hulp bij huishouden	2020	Kader voor de aanbesteding hulp bij het huishouden.
Strategie contracteren aanvullende zorg Wmo vanaf 2020	2018	Kaders voor contracteren van aanvullende zorg vanaf 2020.

Effectindicatoren

We hanteren indicatoren om te meten waar we staan. Voor deze doelstelling streven we naar een balans tussen bereik, beschikbaarheid, en kwaliteit binnen het beschikbare budget. In gesprekken met partners kijken we naar de onderlinge samenhang tussen de indicatoren en volgen we de ontwikkelingen daarin.

Bereik

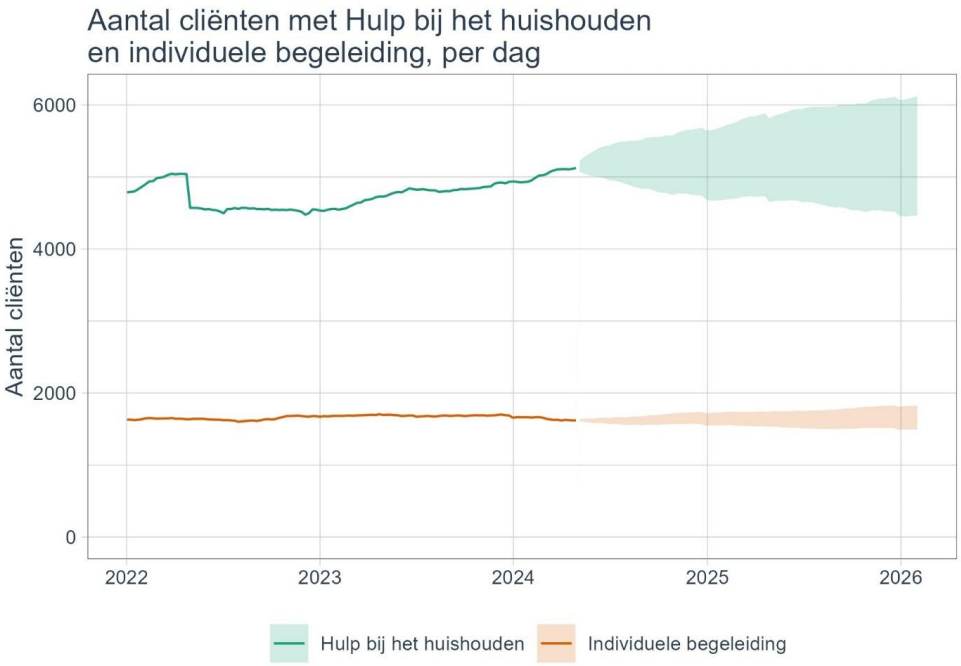

In de grafiek staat het aantal Cliënten dat gebruik maakt van Arbeidsmatige activering, dagbegeleiding en thuisbegeleiding in de periode T1 2022-T1 2024 en de prognose voor de periode T2 2024 – T1 2026.

De prognose is een statistische bewerking op basis van data uit het verleden en voortzetting van het huidige beleid, er wordt geen rekening gehouden met demografische of beleidsontwikkelingen. De impact van de maatregelen in het kader van de hervormingen sociaal domein, zoals groepsgericht

werken, blended care en inzet van technologie, kunnen leiden tot een iets ander beeld. We streven daarbij naar een balans tussen bereik, beschikbaarheid en kwaliteit binnen de financiële kaders.

Bron: iwmo berichtenverkeer

In de grafiek staat het aantal Cliënten dat gebruik maakt van Huishoudelijke hulp en Individuele begeleiding in de periode T1 2022-T1 2024 en de prognose voor de periode T2 2024 – T1 2026. .

De prognose is een statistische bewerking op basis van data uit het verleden en voortzetting van het huidige beleid, er wordt geen rekening gehouden met demografische ontwikkelingen. De impact van maatregelen zoals het verkennen van innoverende vormen van Individuele begeleiding en de transformatie hulp bij het huishouden kunnen leiden tot een wat afwijkend beeld waarbij we blijven streven naar een balans tussen bereik, beschikbaarheid en kwaliteit binnen de financiële kaders.

Bron: iwmo berichtenverkeer

Beschikbaarheid
Voor aanvullende zorg streven we ernaar inwoners binnen 14 dagen te helpen. Het blijkt in de huidige praktijk niet reeël om binnen deze termijn passende aanvullende zorg te bieden (beschikbaarheid). Dit komt door de ontwikkeling van de vraag (omvang en complexiteit) en de beschikbare personeelscapaciteit. Zie jaarstukken 2023 voor beschikbaarheidscijfers in 2023. De beschikbaarheid van de aanvullende zorg wordt ook beperkt door de druk op de financiën. We verwachten dat de druk op aanvullende zorg in 2025 en daarna nog steeds hoog is. Samen met de partners zetten we in op het tijdig beschikbaar houden van de ondersteuning voor de meest kwetsbare inwoners van goede kwaliteit en binnen de financiële kaders ondanks de stijgende vraag.

Kwaliteit
Ook bij de aanvullende zorgpartijen zetten we grotendeels de lijn van voorgaande jaren door. Zie voor een uitgebreidere toelichting de doelstelling laagdrempelige basiszorg.

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We geven uitvoering aan het nieuwe contract sociaal-recreatief vervoer dat per 1 september 2024 ingaat (gereed Q3 2028).
- We implementeren het uitvoeringsprogramma Wmo-toezicht (gereed Q4 2027).
- We werken aan de implementatie van de landelijke inkomensafhankelijke eigen bijdrage die per 1-1-2026 ingaat (gereed Q4 2025).

Hervormingen:

- Bij ongewijzigd beleid zouden kosten boven het beschikbare budget uitkomen, in het kader van het programma “hervormingen Sociaal domein” wordt met partners gewerkt aan manieren om meer inwoners te ondersteunen binnen het beschikbare budget (gereed in Q4 2026).
- We stellen uitvoeringsprogramma’s op rondom de onderwerpen Ouderen en Begeleiding en activering. (gereed in Q1 2025)
- We bereiden een marktuitvraag voor de gemeentetaken aanvullende zorg Wmo per 2027 voor. (gereed in Q2 2025).
- We geven uitvoering aan de aangepaste afspraken in het kader van de verlengde overeenkomsten aanvullende zorg waarmee is gekeken naar onder andere: mogelijkheden van digitaliseren en collectief werken, minder intensieve begeleidingsvormen en inzet van goedkopere passende zorgvormen en waakvlamfuncties. Hiermee geven we ook invulling aan de concrete maatregel in de voorjaarsnota 2024 over “verlengingen aanvullende zorg” (gereed in Q4 2026).
- We voeren gesprekken met het zorgkantoor over welke preventieve activiteiten door het zorgkantoor kunnen worden overgenomen. Hiermee geven we invulling aan de concrete maatregel in de voorjaarsnota 2024 (gereed in Q4 2025)
- We werken aan het herinrichten van de subsidieregeling sociale prestatie en dagondersteuning. Hiermee geven we invulling aan de concrete maatregel in de voorjaarsnota 2024 (gereed in Q4 2025)

Activiteiten die we niet meer doen

- We voeren de RTZ (regeling tegemoetkoming zorgkosten) niet meer uit per 1 april 2025
- We bieden niet meer volledige keuzevrijheid voor dagbegeleidings aanbod in plaats daarvan wordt gekeken naar het dichtstbijzijnde passende aanbod. Hiermee geven we invulling aan de concrete maatregel in de voorjaarsnota 2024.
- We stoppen met de subsidie aan FIOM, het expertisecentrum op het gebied van ongewenste zwangerschap. Hiermee geven we invulling aan de maatregel in de voorjaarsnota 2024.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Met de partners in de stad en met zorgverzekeraar en zorgkantoor geven wij invulling aan de gewenste transformatie vanuit het regioplan in het kader van het Integraal Zorg Akkoord. De hoofdthema's daarin zijn versterking samenwerking tussen de eerste lijn en het sociaal domein, de ouderen en mentale gezondheid. Daarnaast wordt er gewerkt aan de fundamenten digitalisering en arbeidsmarkt.
- We werken samen met de partners verder aan de uitvoering van het ADSU (Aan De Slag in Utrecht) convenant.
- We geven uitvoering aan het programma Thuis in je wijk.

Financiën Passende aanvullende zorg

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	1.761	1.660	3.219	3.237	3.237	3.237
Lasten	75.983	85.888	94.629	87.205	87.212	87.327
Saldo Baten en Lasten	**-74.221**	**-84.228**	**-91.410**	**-83.968**	**-83.975**	**-84.090**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-74.221**	**-84.228**	**-91.410**	**-83.968**	**-83.975**	**-84.090**

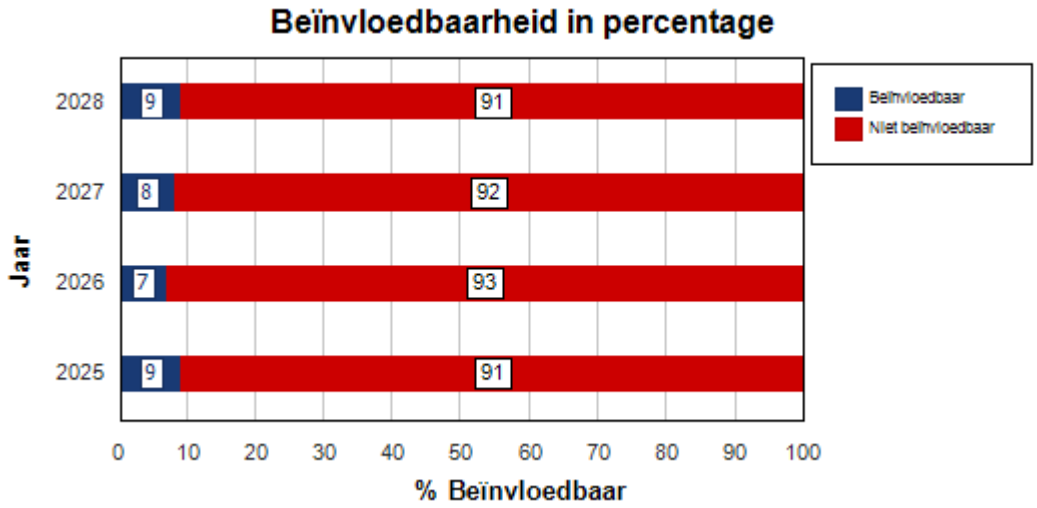
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Door de verwachte wijziging in het abonnementstarief zijn de baten hoger dan in 2024. Inmiddels is duidelijk dat deze wijziging door de rijksoverheid is uitgesteld is tot 2026, de correctie van de begroting hiervoor is op de lasten verwerkt in plaats van op de baten.	1.678	I
Lasten		
De indexatie vanaf 2024 is in 2025 overgeboekt van het product Maatwerkvoorzieningen 2 naar Maatwerkvoorziening 3	2.082	S
Door de loon- en prijsindexatie op de budgetten in het budget 2025 hoger	1.228	S
De budgetten zijn opgehoogd om de kwaliteit van dienstverlening op niveau te houden ondanks de groei van de stad	1.370	S
De mutatie van de baten als gevolg van het uitstel van de wijziging van het abonnementstarief is op de lasten verwerkt, die hierdoor hoger zijn (zie ook de toelichting op de baten).	1.678	I
In 2025 is er compensatie ontvangen voor de hogere zorgkosten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief	1.941	I
Het in de Voorjaarsnota 2023 opgenomen in groeipad voor de taakstelling Hervormingen sociaal domein voor de Wmo is hoger dan in 2024	800	I

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 9% , (2026 7% , 2027 8%, 2028 9%)

Het aanbod van passende aanvullende ondersteuning is vastgelegd in meerdere, meerjarige overeenkomsten. Deze kunnen niet ongelimiteerd worden aangepast. De opgenomen percentages zijn gebaseerd op wat redelijkerwijs gevraagd kan worden van aanbieders.

NB: de beïnvloedbaarheid van de onderdelen van het programma is niet optelbaar. Bijvoorbeeld: verlagen van het budget voor basiszorg, zal een opdrijvend effect hebben op de kosten van aanvullende zorg en 24-uurs ondersteuning en wachtlijsten zullen toenemen.

Doelstelling 3: Passende 24 uurs zorg en verblijf

Inwoners in de U16 regio wonen zoveel mogelijk zelfstandig en krijgen aanvullend op wat er in de sociale basis en de basiszorg kan worden geboden passende ondersteuning in de eigen leefomgeving. Als dit (tijdelijk) niet mogelijk is, heeft de U16-regio passende opvang- en verblijfsvoorzieningen.

Deze doelstelling is nieuw en vervangt de oude doelstelling uit de programmabegroting 2024, zie beleidsnota Samen Leven, Samen zorgen onder het beleidskader

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

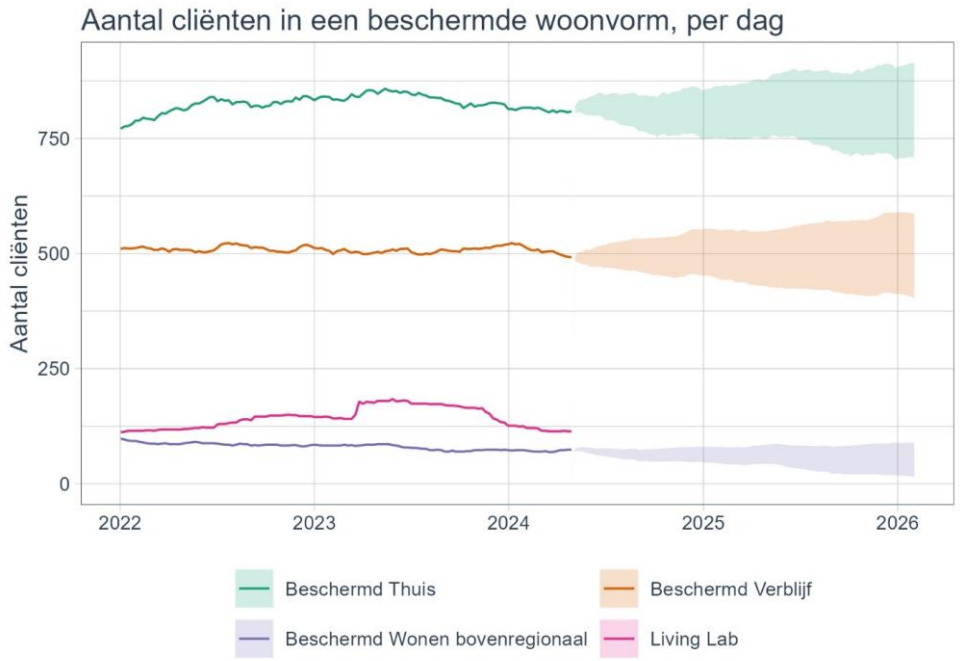
Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Utrecht Onderdak	2024	Utrechts kader voor de invulling van maatschappelijke opvang.
Regioplan U16 Beschermd wonen 2023-2028	2023	Utrechtse uitgangspunten voor onderlinge samenwerking in de U16-regio voor beschermd wonen.
Regioplan maatschappelijke opvang en beschermd wonen Utrecht-stad	2020	Utrechtse uitgangspunten voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

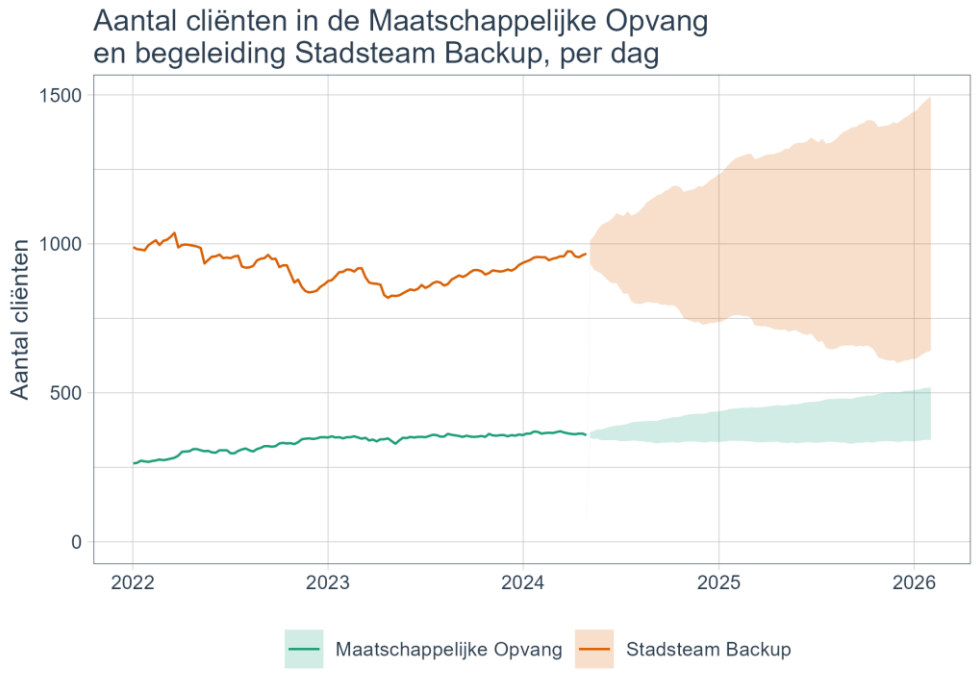
Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16	2017	Regionale koers voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

Effectindicatoren

We hanteren indicatoren om te meten waar we staan. Voor deze doelstelling streven we naar een balans tussen bereik, beschikbaarheid, en kwaliteit binnen het beschikbare budget. In gesprekken met partners kijken we naar de onderlinge samenhang tussen de indicatoren en volgen we de ontwikkelingen daarin.

Bereik

In de grafieken staat het aantal Cliënten dat gebruik maakt van beschermde woonvormen en opvang en begeleding in de periode T1 2022-T1 2024 en de prognose voor de periode T2 2024 – T1 2026. De lijn van Living lab stopt omdat dit als los project is afgerond en de werkwijze is opgenomen in de reguliere zorgvormen die we in Utrecht hebben.

De prognose is een statistische bewerking op basis van data uit het verleden en voortzetting van het huidige beleid. De impact van maatregelen zoals het beperken van instroom vanuit de Wlz kunnen leiden tot een wat afwijkend beeld waarbij we blijven streven naar een balans tussen bereik, beschikbaarheid en kwaliteit binnen de financiële kaders.

Bron: iwmo verkeer

Beschikbaarheid
We streven ernaar om inwoners binnen 91 dagen te kunnen helpen door het bieden van beschermde woonvormen en begeleiding. Voor maatschappelijke opvang en opvang in het kader van geweld in afhankelijkheidsrelaties is het streven om inwoners gelijk te kunnen helpen. Het blijkt in de huidige praktijk niet reeël om binnen deze termijn passende toegang te bieden. Dit komt door de ontwikkeling van de vraag (omvang en complexiteit), de uitstroom, de beschikbare personeelscapaciteit, beschikbare woningen. De beschikbaarheid van de beschermde woonvormen wordt ook beperkt door de druk op de financiën. Zie jaarstukken 2023 voor beschikbaarheidscijfers in 2023. We verwachten dat de druk op beschermde woonvormen in 2025 en daarna nog steeds hoog is. Samen met de partners zetten we in op het tijdig beschikbaar houden van de ondersteuning voor de meest kwetsbare inwoners van goede kwaliteit en binnen de financiële kaders ondanks de stijgende vraag.

Kwaliteit
Ook bij de partijen die beschermde woonvormen bieden zetten we grotendeels de lijn van voorgaande jaren door. Zie voor een uitgebreidere toelichting de doelstelling laagdrempelige basiszorg.
In aanvulling hierop hebben wij rondom de beschermde woonvormen regelmatig contact met de belangenbehartigers Maatschappelijk Opvang en Beschermd wonen. Zij geven ons gevraagd en ongevraagd advies en geven signalen door over de ervaren kwaliteit van de ondersteuning en waar we deze kunnen verbeteren.

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar
- We doen een nieuwe uitvraag voor de gecombineerde inloopvoorziening voor dakloze mensen en bereiden ons voor op een nieuwe contractering/subsidiëringsperiode (gereed in Q4 2025).
- We geven opvolging aan de uitkomsten van de evaluatie van de basiszorg voor dakloze mensen en bereiden ons voor op een nieuwe contractering/subsidiëringsperiode (gereed Q4 2025).
- We geven uitvoering aan de beleidsnota Utrecht Onderdak (gereed in Q4 2030).
- We zoeken naar een permanente locatie voor de KWR opvang (gereed in Q3 2025).

Hervormingen:
- Bij ongewijzigd beleid zouden kosten boven het beschikbare budget uitkomen, in het kader van het programma “hervormingen Sociaal domein” wordt met partners gewerkt aan manieren om meer inwoners te ondersteunen binnen het beschikbare budget (gereed in Q4 2026).

- We overwegen nieuwe contractering van de aanvullende zorg centrumgemeentetaken per 2027, hierover stemmen we af met de regio. Indien hiertoe wordt besloten, dan is de strategie gereed in Q2 2025, in samenhang met de gemeente taken.
- We geven uitvoering aan de aangepaste afspraken in het kader van de verlengde overeenkomsten aanvullende zorg waarmee is gekeken naar onder andere: mogelijkheden van digitaliseren en collectief werken, minder intensieve begeleidingsvormen en inzet van goedkopere passende zorgvormen en waakvlam functies. Hiermee geven we ook invulling aan de concrete maatregel in de voorjaarsnota 2024 over “verlengingen aanvullende zorg” (gereed Q4 2026).

Activiteiten die we niet meer doen

- We verlagen de uitgaven op beschermd wonen, samen met partners en de regio voeren we het gesprek over de benodigde veranderingen om dit te realiseren. Hiermee geven we invulling aan de maatregel in de voorjaarsnota 2024.
- In lijn met de beleidsnota Utrecht onderdak en de Voorjaarsnota 2024 stellen we grenzen aan de opvang van zelfredzame remigrantengezinnen waarbij we meer inzetten op eigen verantwoordelijkheid.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We schrijven samen met de regio het regionaal Plan van Aanpak Dakloosheid.
- We blijven uitvoering geven aan het Regioplan beschermd wonen 2023-2028 . We blijven werken aan de doorontwikkeling van de toegang Beschermd wonen zoals beschreven in de samenwerkingsoverkeenkomst met de U16.
- We blijven met de regio in gesprek over de huisvesting van mensen die uitstromen uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen. De gemaakte afspraken zullen we blijven monitoren en bijsturen indien nodig.
- We blijven de herstelacademie Enik doorontwikkelen.
- We voeren maatregelen uit in het kader van de landelijke aanpak beperking instroom Wlz van cliënten met GGZ-problematiek.
- We gaan door met de uitvoering van het actieprogramma gericht op inwoners met samenloop van problemen en (potentieel) veiligheidsrisico.
- We geven uitvoering aan het actieprogramma samen eropaf, waaronder het realiseren van prikkelarme opvang.
- We blijven het Centrum Seksueel geweld versterken in verband met de nieuwe zedenwet die in 2024 is ingegaan. Hierin werken we ook samen met de aanpak straatintimidatie.
- We bereiden ons voor op het uitbreiden van de Expertiseteams Veiligheid Utrecht (EVU, voorheen pilot ketenversnelling) naar de hele stad om de aanpak van huiselijk geweld en/of kindermishandeling (0-100) te versterken. Daarbinnen beproeven we specifieke onderdelen in voorbereiding op het landelijke Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. (Zie hiervoor ook programma kansrijk opgroeien).
- We blijven het brede gebruik van de verplichte meldcode huiselijke geweld en kindermishandeling extra onder de aandacht brengen. Bijvoorbeeld door middel van het faciliteren van een regionaal symposium gericht op de aanpak van huiselijk geweld.

Financiën Passende 24 uurs zorg en verblijf

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	2.652	1.609	1.822	1.822	1.822	1.822
Lasten	120.479	131.788	131.059	129.950	129.586	126.026
Saldo Baten en Lasten	**-117.827**	**-130.179**	**-129.237**	**-128.128**	**-127.764**	**-124.204**
Onttrekking reserves	4.208	358	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**4.208**	**358**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-113.619**	**-129.821**	**-129.237**	**-128.128**	**-127.764**	**-124.204**

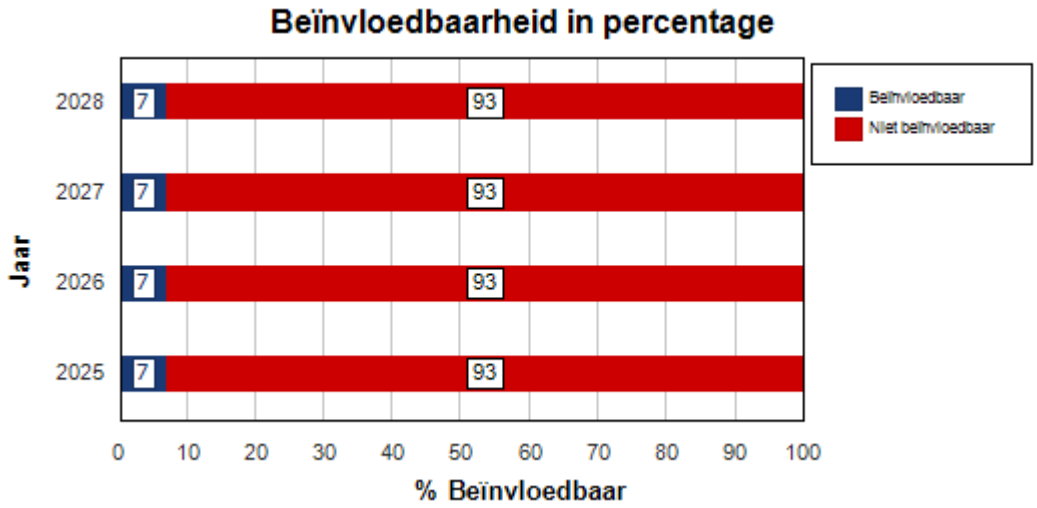
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
De eigen bijdragen zijn geïndexeerd	213	S
Lasten		
In 2024 waren er nog incidentele middelen beschikbaar uit de Voorjaarsnota 2022 voor de transformatie Beschermd wonen	-2.600	S
In de Voorjaarsnota 2024 is een taakstelling op Beschermd wonen opgenomen, in 2025 wordt het eerste deel van de taakstelling verwerkt	-822	S
De incidentele middelen Living lab Eerste een thuis zijn meerjarig ingezet en lopen af naar 2027. Het budget 2025 voor daklozenopvang is daardoor lager	-2.050	I
De middelen aanpak dakloosheid zijn in 2022 en 2023 incidentele verstrekt en zijn deels ingezet in 2024. Vanaf 2024 zijn de middelen structureel toegekend, dit is wel in de begroting 2025 verwerkt, maar nog niet in de cijfers voor 2024.	-1.263	I
In de meicriculaire 2024 zijn de indexatiemiddelen voor Beschermd wonen ontvangen, deze zijn in de begroting 2025 verwerkt, maar nog niet in de cijfers 2024	5.007	S
Door de loon- en prijsindexatie op de budgetten is het budget 2025 hoger	739	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 7% , (2026 7% , 2027 7%, 2028 7%)

Het budget voor de centrumgemeentetaken wordt ingezet in afstemming met de regiogemeenten. In principe blijven de rijksmiddelen beschikbaar voor deze taken en kan de gemeente Utrecht niet zelfstandig besluiten over anders inzetten van deze middelen.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Het tijdig kunnen bieden van zorg, ondersteuning en opvang op maat staat onder druk, wat resulteert in wachtlijsten. De vraag naar zorg neemt toe en is sterk afhankelijk van factoren zoals vergrijzing, afbouw van de GGZ en brede inzet op langer thuis wonen. Zonder voldoende passende woonplekken, zal de druk op de zorg en daarmee op de opvang zo erg toenemen, dat we zonder verdere maatregelen niet meer aan onze wettelijke taken op het gebied van de Wmo (maatschappelijke opvang), mensenrechten (opvang van zeer kwetsbare niet rechthebbende dakloze mensen) en huisvestingstaakstelling statushouders kunnen voldoen. Daarnaast neemt zorgduur en opvang toe door meer complexe problematiek en door stagnering van uitstroom door krapte op de woningmarkt. Parallel zien we dat de krapte op de arbeidsmarkt de levering van zorg onder druk zet. Dit kan leiden tot verergerde problematiek, meer mensen op straat en langer verblijf in (duurdere) niet passende vormen van zorg.	Samen met partners zoeken hoe we hulpvragen zoveel mogelijk in het gewone leven, met lichtere ondersteuning en door meer opgavegericht en integraal werken kunnen oplossen

Onzekere toekomst voor opvang ongedocumenteerde mensen en dakloze EU-(arbeids)migranten en grotere druk op het sociale stelsel. Door het regeerakkoord is de toekomst van de opvang voor ongedocumenteerde mensen en dakloze EU-(arbeids)migranten heel onzeker. Als de financiering wegvalt, zakken we door de humanitaire ondergrens. Het verminderen van opvang voor deze mensen een nóg grotere druk op de al overbelaste sociaal-maatschappelijke en gezondheidsvoorzieningen tot gevolg, door toename van het aantal (zeer kwetsbare) buitenslapers, van complexe lichamelijke en/of psychische medische problematiek en verslaving onder deze groep. We verwachten door afbouw van de opvang een toename van overlast en meer druk op politie en handhaving en andere veiligheidspartners. Daarbij is er een groter risico dat deze mensen slachtoffer worden van uitbuiting en mensenhandel. Een recente tool van het ministerie van VWS geeft inzicht in de rechten van EU-(arbeids)migranten binnen de Wmo. Als dit verder geïmplementeerd wordt, liggen onze wettelijke taken hoger dan hoe we deze nu uitvoeren. Concreet betekent dit dat meer mensen recht hebben op zorg vanuit de Wmo, terwijl het budget niet meegroeit.	Actieve lobby indien gewenst en mogelijk in G4- of VNG-verband
De landelijke akkoorden IZA, GALA, WOZO die inzetten op preventie ten opzichte van medische zorg vergroten de druk op en vraag aan het sociale domein. De omvang hiervan is moeilijk in te schatten. Aan de akkoorden zijn vooralsnog tijdelijke middelen gekoppeld in de vorm van specifieke uitkeringen (SPUKs). Dit geeft onzekerheid over de borging van de transformaties in de zorg die worden beoogd met deze akkoorden.	Bij de uitwerking van deze akkoorden in transformatieplannen worden aannames gemaakt op effect op sociaal domein, en deze worden ook gemonitord. Indien nodig wordt hier de lobby op ingezet.
Er zijn financiële onzekerheden. Het Landelijk houdbaarheidsonderzoek Wmo en landelijke eigen bijdrage regeling Wmo zijn nog steeds niet afgerond waardoor niet bekend is wat dit gaat betekenen voor de financieringen. Ook de kabinetswissel maakt dat vooruitkijken op deze grote bewegingen onzeker is.	Actieve lobby indien gewenst en mogelijk in G4- of VNG-verband

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

Dit programma heeft geen Verbonden partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2025
Utrechters kunnen met hun hulpvraag terecht voor laagdrempelige basiszorg					
Onafhankelijke cliëntondersteuning	Faciliteren en organiseren van onafhankelijke cliëntondersteuning	457	169	0	169
Ondersteuning schuldhulpverlening vanuit Informele zorg	Ondersteuning om inwoners op een toegankelijke en laagdrempelige wijze te leren omgaan met geld, schulden en administratie	1.149	1.300	0	1.300
Advies	Faciliteren en organisatie van advies door sociaal raadsliedenwerk	2.360	2.428	0	2.428
Buurtteams Sociaal	Doorontwikkeling en uitvoering van de buurtteams en het leveren van hoogwaardige sociale basiszorg. In co-creatie met de gemeente Utrecht leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van een nieuw en eenvoudiger stelsel van zorg en ondersteuning	23.152	23.315	0	23.315
Groepsgewijze activiteiten	Groepsgewijze activiteiten zorgen voor verbinding tussen cliënten onderling, waardoor zij onderling netwerken kunnen onderhouden, waarbij preventie, activering, lotgenotencontact en onderlinge hulp/steun centraal staan	323	332	332	0
Informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van informatie op breed sociaal domein	747	797	0	797
Totaal doelstelling 1		28.188	28.341	332	28.009
Utrechters krijgen passende aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen					
Buurtbemiddeling/ Aanpak Extreme Woonoverlast	Buurtbemiddeling leert en helpt mensen om al in een vroeg stadium burengeschillen op te lossen. De aanpak extreme woonoverlast wordt ingezet als de bewoner(s) van een woning het woongenot van omwonenden structureel verstoort c.q. verstoren.	887	913	913	0
FIOM	Aanbieden van gespecialiseerd maatschappelijk werk met betrekking tot zwangerschap, adoptie, seksueel geweld en hulp aan tienerouders	317	0	0	0

	Sociale prestatie en dagondersteuning	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke	6.634	6.826	6.472	0
	Totaal doelstelling 2		7.838	7.739	7.385	0
Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening						
	Veilig thuis 18+	Uitvoering van de activiteiten Veilig Thuis voor 18+ (volwassenen)	6.014	6.187	6.187	0
	Voorkomen huiselijk geweld	Voorkomen van huiselijk geweld bij alle slachtoffers. Bij ernstige dreiging en gevaar van huiselijk wordt een veilige situatie gecreëerd in de (crisis) opvang, onderduikadres, bij familie of via de informele netwerken.	2.040	2.611	2.611	0
	Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	Het bieden van een duidelijke ingang, snel bieden van tijdelijke opvang en integrale hulpverlening, bijdrage aan herstel van daklozen, vergroten van de door- en uitstroom uit de maatschappelijke opvang	2.124	1.793	0	1.793
	Totaal doelstelling 3		10.178	10.591	8.798	1.793
	Totaal		**46.204**	**46.671**	**16.515**	**29.802**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Programmaoverzicht

We werken aan zekerheid van werk en inkomen, nu en in de toekomst.

Portefeuillehouder(s): Linda Voortman, Susanne Schilderman, Eva Oosters

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	161.355	155.918	156.433	156.433	156.433	156.433
Lasten	320.624	285.690	287.616	283.928	280.222	279.289
Saldo Baten en Lasten	**-159.269**	**-129.772**	**-131.183**	**-127.495**	**-123.789**	**-122.856**
Onttrekking reserves	24.091	2.671	0	0	0	0
Toevoeging reserves	6.229	1.200	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**17.862**	**1.471**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-141.407**	**-128.301**	**-131.183**	**-127.495**	**-123.789**	**-122.856**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2025

De baten in dit programma zijn 156,4 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- BUIG; dit is het budget dat we van het Rijk ontvangen voor de verstrekking van bijstandsuitkeringen

De lasten in dit programma zijn 287,6 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Subsidieregeling Ondernemersfonds (11,2 miljoen euro)
- Sociale werkvoorziening en re-integratie (36,2 miljoen euro)
- Uitkeringslasten bijstandsuitkeringen (163,1 miljoen euro)
- Uitkeringslasten minimabeleid (21,9 miljoen euro)
- Schuldhulpverlening (5,6 miljoen euro)

In dit programma vinden in 2025 geen mutaties op de reserves plaats.

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Concrete bezuinigingsmaatregelen x €1.000

Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel
Versoberen Actieagenda Economie	-	308	411	411	411	411
Verkleinen werkbudget Economie (coalitieakkoord)	-	51	51	51	51	51
Stoppen subsidie werk naar werk	-	411	411	411	411	411
Verminderen evenementenfonds	-	154	154	154	154	154
Verminderen bijdrage Utrecht Marketing (optelling voorstellen van Cultuur, MCN en Economie)	-	-	822	822	822	822
Bijdrage ROM en EBU verlagen	-	-	21	51	82	82
Bijdrage aan International Welcome Centre Utrecht Region verminderen	-	-	26	26	26	26

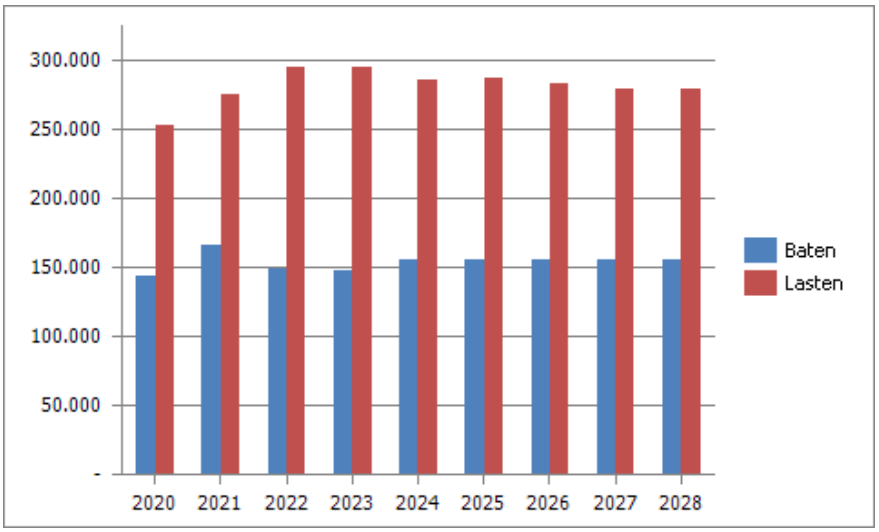
Invulling basisbanen via ontwikkelbanen UW	300	308	308	-	-	-
Bijdrage UW verlagen	-	-	308	308	308	308
Versoberen bijzondere bijstand	-	124	811	811	811	811
Stoppen met webcare, Amendement 119 (deel 2)	-	-	113	113	113	113
Schrappen 1000-banenplan	80	82	82	-	-	-
Totaal	**380**	**1.438**	**3.518**	**3.158**	**3.189**	**3.189**

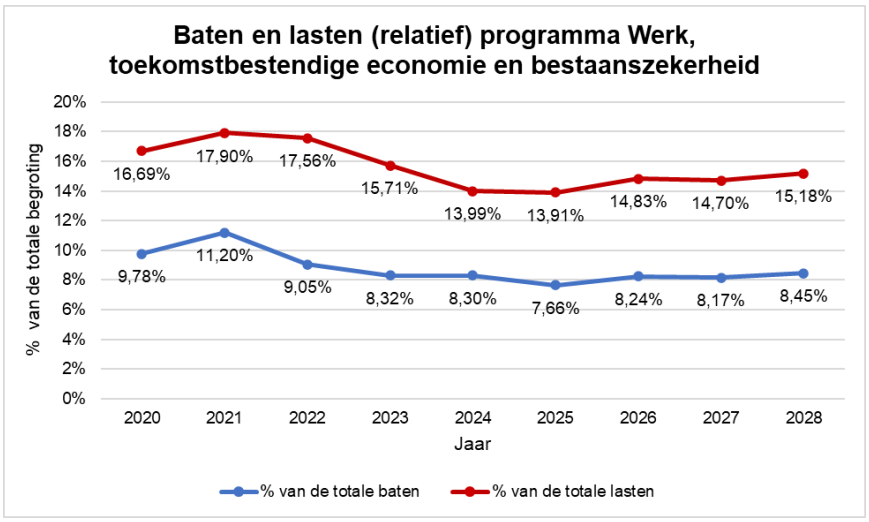
Bezuinigingen op ruimtelijke investeringen x €1.000

Opgave	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel
Vrijval in budget Lombokplein	-	-	-	3.350	2.200	2.200
Totaal	**-**	**-**	**-**	**3.350**	**2.200**	**2.200**

Baten en lasten meerjarig in beeld

De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.
De energievergoeding 2022 en 2023 (bijzondere bijstand) veroorzaakt een toename aan de lastenkant.

Doelstelling 1: Werknemers en -gelegenheid

Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	2021	De ambities die de gemeente Utrecht heeft op de grote vraagstukken voor de stad, nu en in de toekomst.
Regionale Economische Agenda Utrecht 2020 - 2027	2020	Schetst de kaders voor onze gemeentelijke strategie, beleid en uitvoering op het gebied van economie.
Beleid tijdelijk verblijf (short stay) en bijstelling hotels	2019	Nieuw beleid voor tijdelijk verblijf, bijstelling van het reguliere hotelbeleid.
Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018	2018	Kaders waarmee we willen bijdragen aan een gezonde groei van de stad en inspelen op nieuwe trends.
City Deal Health Hub	2016	Gezond (stedelijk) leven, via samenhangende aanpak en versterking van de gezondheidsgerelateerde economie.
Perspectief Toerisme 2020 - Live like a local	2015	Werkwijze gemeente Utrecht in relatie tot toeristische ontwikkelingen.
Bedrijventerreinenstrategie Utrecht 2012	2012	Bieden voldoende en toekomstbestendige werklocaties.
Ontwikkelingskader detailhandel	2012	Beleid dat bijdraagt aan een goede detailhandelsstructuur en leegstand tegengaat.
Hotelnota	2010	Beleid voor ontwikkelruimte hotels.

Voor deze doelstelling is nieuw beleid in de maak, onder meer beleidsnota arbeidsmarkt, beleidsnota werklocaties, locatieprofielen voor evenementen en actualisatie hotelbeleid.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Totale werkgelegenheid per inwoner (15-75 jaar).	0,96 (2018)	1.09	1.06	1.06	1.06	
Aantal banen (in fte) in de stad per ha.	28,0 (2018)	33.9	33.5	34	34.5	
Positie van regio Utrecht op EU-ranking economische competitiviteit (eens per 3 jaar).	1 (2022)	1	1	Top 3	Top 3	

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Verkenning kennis- en activatieprogramma Nieuwe Economie voor ondernemers in Utrecht.
- Opstellen beleidsnota Lage Weide (gereed in Q2 2025).
- Verkenning Social Impact Fonds voor impact ondernemers (via Kansen voor West).
- Voucherregeling voor o.a. circulaire en zorg ondernemers en ondernemers die kampen met netcongestie (via Kansen voor West).
- Voorbereidingen start Werkcentrum.
- Starten met een arbeidsmarktaanpak op Utrecht Circulair.

Activiteiten die we niet meer doen

- Evaluaties van specifieke beleidsinstrumenten die in 2024 afgerond zijn (o.a. Ondernemersfonds Utrecht, Ondernemer Centraal, Morgen Mooier Maken).
- Werk naar werk regeling. Via een reserve blijven we tijdelijk het regionaal talentfonds steunen.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Uitvoering Actieagenda Utrechtse Economie 2023 – 2026, inclusief jaarlijkse dialoog met ondernemers over de Utrechtse economie, advies van de Review Council en de jaarlijkse meting Utrechtse Nieuwe Economie Index (NEx).
- Investeren in verdichten en verduurzamen bedrijventerreinen via NV Ontwikkelings Maatschappij Utrecht (NV OMU).
- Investeren in en faciliteren van beginnende en groeiende ondernemers die maatschappelijke impact maken via de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (ROM) en de subsidie voor het versterken van het Utrechtse ecosysteem voor startups en scale-ups.
- Versterking wijkeconomie, onder andere via vastgoed-aanpak Wijk Ontwikkelingsmaatschappijen (WOM's).
- We voeren het nieuwe evenementenbeleid uit. Zo werken we mogelijkheden uit voor een nieuw groot evenemententerrein en doen we ervaring op met het werken van de 10 locatieprofielen.
- We voeren de City Deal Binnenstad uit. Hierbij nemen we de lessen uit Morgen Mooier Maken mee om leegstand in de binnenstad tegen te gaan.
- Helpen van internationale inwoners bij het vestigen, werken en leven in Utrecht via het Utrecht International Center (UIC).
- Ondersteunen van innovatieve en duurzame projecten via Europese subsidie uit het Kansen voor West programma (EFRO).
- Samenwerking met G6 en ministerie EZK met als doel ruimte voor werken.
- Lobby richting provincie Utrecht over kantorenbeleid .
- Regionale lobby voor meer ruimte voor (regionale) bedrijventerreinen.
- Structureel ondersteunen van het mkb in de stad door verschillende diensten te ontsluiten via het platform Ondernemer Centraal (samen met Werk en Inkomen).
- Versterken regioprofiel Utrecht, Heart of Health en bundelen regionale lobby-, netwerk- en denkkracht in de Economic Board Utrecht (EBU).
- Versterken aantrekkingskracht van Utrecht als stad voor duurzaam (zakelijk) bezoek en aantrekken van internationale congressen passend bij het profiel van de stad.
- Faciliteren Ondernemersfonds Utrecht en ondersteunen bij implementeren aanbevelingen uit evaluatierapport.
- Investeren in de oprichting en groei van een regionaal talentfonds.

- Samen met opleiders en werkgevers (triple helix verband) maken en onderhouden van arbeidsmarktprogramma's en -projecten in sectoren die de maatschappelijke transities ondersteunen zoals circulariteit, specifiek voor inwoners met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt (marktgroepen aanpak).
- Maken en uitvoeren van beleidsnota arbeidsmarkt.
- We leggen begin 2025 de beleidsnota's Werklocaties en Hotelbeleid ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad. En we starten de bijbehorende uitvoeringsprogramma's.
- Ontwikkeling circulair bedrijvenpark Strijkviertel.

Financiën Werknemers en -gelegenheid

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	612	453	468	468	468	468
Lasten	21.806	25.905	26.275	25.524	24.493	24.462
Saldo Baten en Lasten	**-21.194**	**-25.452**	**-25.807**	**-25.055**	**-24.025**	**-23.994**
Onttrekking reserves	210	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	1.400	1.200	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-1.190**	**-1.200**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-22.384**	**-26.652**	**-25.807**	**-25.055**	**-24.025**	**-23.994**

x €1.000

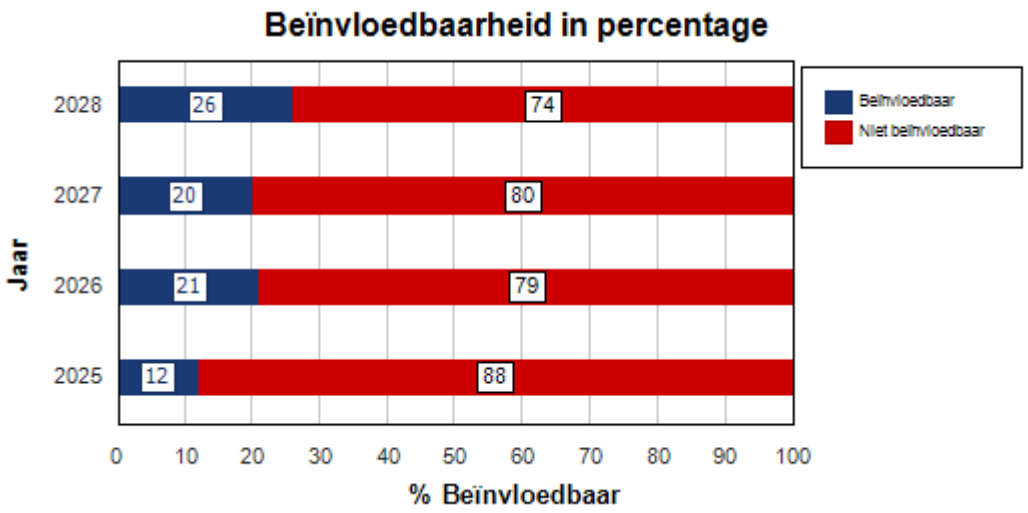
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Investeringsklimaat		
Middelen voor verdichten en verduurzamen van bedrijventerreinen via de OMU zijn in 2025 lager dan in 2024 conform het coalitieakkoord	-2.000	I
Werkgelegenheid voor Iedereen		
Stopzetten subsidieregeling van Werk naar Werk	-400	S
Vestigingsklimaat		
Eenmalig extra middelen voor Toeristenbelasting vanuit de Voorjaarsnota 2024	500	I
Het Ondernemersfonds stijgt vanaf 2025 omdat de OZB-niet woningen in hetzelfde jaar verhoogd worden met 12%	1.748	S
Loon- en prijsindexering	520	S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen onttrekkingen die dienen te worden toegelicht.		
Toevoegingen		
Dotatie reserve van Werk naar Werk conform Voorjaarsnota 2024	1.200	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 12 %, (2026 21 %, 2027 20 % , 2028 26 %)

Binnen het deelprogramma Arbeidsmarkt is een deel van het budget beïnvloedbaar. Het beïnvloedbare budget wordt onder andere ingezet voor de beleidsnota Werklocaties, het plan arbeidsmarkt discriminatie (raadsbesluit), het (door)ontwikkelen van een jaarlijks programma arbeidsmarkt, het geld voor uitvoering van het deelprogramma Arbeidsmarkt en verschillende bijdragen, zoals voor het regionaal talentfonds.
Binnen het deelprogramma Investeringsklimaat wordt gewerkt aan het investeringsklimaat van de Gemeente Utrecht middels de ROM en intensivering bedrijventerreinen via onder andere het OMU. Naast vaste kosten voor de ROM heeft Investeringsklimaat vooral personele lasten en extra kosten voor onderzoek en advies. De budgetten van dit deelprogramma zijn pas op middellange termijn beïnvloedbaar.
Het deelprogramma Vestigingsklimaat ontwikkelt nieuw beleid en houdt zich bezig met de implementatie en uitvoering van het beleid. Verder werkt Vestigingsklimaat aan de actieagenda Economie en levert personele inzet op de gebiedsadvisering.
Op dit deelprogramma landen de uitvoeringskrachtmiddelen voor de totale Economie begroting, deze middelen moeten per jaar verdeeld worden over de deelprogramma's. Dit wordt altijd aan het begin van het jaar gedaan.

Doelstelling 2: Circulair

We willen in 2050 volledig circulair zijn, in 2030 maximaal de helft aan primaire grondstoffen gebruiken en daarbij versterken we het vestigingsklimaat voor circulaire bedrijven.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Visie Utrecht circulair 2050	2024	In de Visie Utrecht Circulair beschrijven we hoe we in 2050 volledig circulair willen zijn. Gericht op 4 prioriteiten: bedrijvigheid en ondernemerschap, gebiedsontwikkeling en bouwen, opdrachtgeverschap en inkoop, materiaal- en reststromen (afvalvrij). De ambities per prioriteit worden uitgewerkt in concrete beleidsdoelstellingen in de beleidsnota Utrecht Circulair 2030.
Beleidsnota Utrecht Circulair 2030	Verwacht in Q4 2024	Voor deze doelstelling is nieuw beleid in de maak

Voor deze doelstelling is nieuw beleid in de maak. We verwachten de Beleidsnota Utrecht Circulair 2030 aan te kunnen bieden in Q4 2024.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
MPG-score (Milieu Prestatie Gebouwen) nieuwbouw van woningen van gemiddeld €0,54/m²bvo.	0,63 (2019)	0,63	0,56	0,52	0,50	
Minimaal 45% circulair inkopen.	16% (2018)	46%	45%	47%	50%	

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We maken uitvoeringsprogramma's voor de vier prioriteiten zoals bepaald in de beleidsnota Utrecht Circulair in aansluiting met de al vastgestelde uitvoeringsprogramma's zoals MVOI. (gereed in Q4 2025)
- We versterken circulair ondernemerschap door bijvoorbeeld mee te werken als partner van het regionaal project DigiC voor het bevorderen van de digitalisering in de circulaire bouweconomie
- We werken aan verminderen van reststromen met de uitvoering van het EFRO-Project Circulaire Grondstoffen Corridor Utrecht om bouwmaterialen te hergebruiken (pilotprojecten, oplossen belemmeringen en ontwikkeling van een groeimodel naar intensieve netwerksamenwerking).

Activiteiten die we niet meer doen

- We maken geen visie en beleid omdat Visie Utrecht circulair 2050 is vastgesteld en de Beleidsnota Utrecht circulair 2030 naar verwachting in Q4 2024 ter vaststelling voorligt.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We ontwikkelen, realiseren en exploiteren twee upcyclecentra (Vlampijpstraat en Zwarte Woud) verder, en daar wordt (onder voorbehoud positief besluit EFRO-subsidie) de ontwikkeling van de stadshoutketen aan toegevoegd.
- We gaan door met het implementeren van de procesaanpak Duurzaam GWW.

Financiën Circulair

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	171	2	2	2	2	2
Lasten	1.463	1.745	1.533	1.643	738	738
Saldo Baten en Lasten	**-1.292**	**-1.743**	**-1.532**	**-1.642**	**-737**	**-737**
Onttrekking reserves	0	38	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**38**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-1.292**	**-1.705**	**-1.532**	**-1.642**	**-737**	**-737**

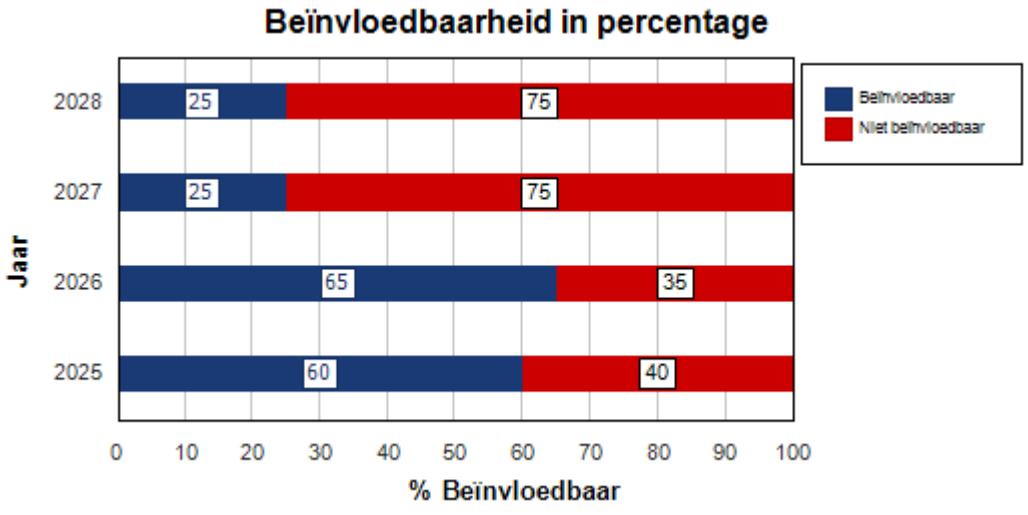
x€1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
In verband met een verschuiving van de realisatie van de twee Upcycle Centra zijn de lasten in 2025 0,305 miljoen euro lager dan in 2024.	-305	I

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 60 %, (2026 65 %, 2027 25 % , 2028 25 %)

De inzet op Utrecht circulair betreft een mix van beleidsinzet en advisering. Daarnaast worden er middelen ingezet voor de realisatie van upcyclecentra in de stad.

Doelstelling 3: Werken en re-integreren

Utrechters hebben duurzaam betaald werk, of krijgen de kans om zich te ontwikkelen richting de arbeidsmarkt. Zij ervaren dat de werkdienstverlening van Werk en Inkomen positief bijdraagt aan hun welbevinden.

Deze doelstelling is nieuw en vervangt de oude doelstelling "Werken of participeren" uit de programmabegroting 2024, zie beleidsnota Werk en Re-integratie onder het beleidskader.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Werk en Re-integratie	2024	Beleidskaders voor de periode 2023-2032 op het gebied van werk en re-integratie in het kader van de Participatiewet.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
% inwoners met werkdienstverlening dat de dienstverlening positief vindt bijdragen aan hun welbevinden.	2024 (volgt)	NVT	NVT	NNB		
% inwoners met aanbod dat succesvol is afgerond.	In 2024 (volgt)	NVT	NVT	NNB	NNB	
% bijstandsgerechtigden dat duurzaam aan het werk is gegaan.	In 2024 (volgt)	NVT	NVT	NNB	NNB	

In de beleidsnota Werk en re-integratie (2024) zijn nieuwe effectindicatoren opgenomen. De 0-meting vindt plaats in 2024. Op basis van deze 0-meting worden de streefwaarden voor de komende jaren bepaald. Daarom zijn er op dit moment nog geen streefwaarden opgenomen.

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We zetten in op het verbeteren van de overgang tussen activering en (beschut) werk
- Van school naar duurzaam werk; implementatie wetswijziging ten behoeve van doelgroep jongeren tot 27 jaar voor wie de arbeidsmarkt nog op afstand staat.
- We geven uitvoering aan het uitvoeringsprogramma Werk en Inkomen, waarin we de Basiswerkdienstverlening en Werkdienstverlening-Plus voor de specifieke doelgroepen uitwerken
- We intensiveren de intake in samenwerking met UW om beter zicht te krijgen op de mogelijkheden van werkzoekenden om stappen naar werk te maken.

Activiteiten die we niet meer doen

- 1000 Banenplan werkgevers werken we niet uit. Werkgeversdienstverlening werken we uit in het Uitvoeringsprogramma.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Werken in de wijk met onder andere werkwinkels en inzet bewonersverbinders.
- De regionale aanpak jeugdwerkloosheid (RAJ) gaat geleidelijk over in de nieuwe wet van school naar duurzaam werk. We evalueren welke extra dienstverlening vanuit RAJ doorgang moeten krijgen binnen de nieuwe wet.
- We vergemakkelijken parttime werk in de bijstand.
- We compenseren de eigen bijdrage kinderopvang om inwoners te ondersteunen om aan het werk te gaan.
- Inwoners met een arbeidsbeperking en/of psychische kwetsbaarheid begeleiden we naar duurzaam werk.
- Begegeleiden van inwoners voor de wie de arbeidsmarkt nog op afstand staat bij het maken van stappen richting werk met Arbeidsmarkt dichtbij.
- We geven invulling aan basisbanen door middel van ontwikkelbanen bij UW.
- We werken aan het vormen van het Regionaal Werkcentrum.
- Regionale werkgeversdienstverlening.
- We bieden een passende werkomgeving voor inwoners met een arbeidsbeperking via beschut werk en de voormalige Wsw.
- We bieden dienstverlening aan ondernemers met hulpvragen via Ondernemer Centraal.

Financiën Werken en re-integreren

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	5.830	-150	350	350	350	350
Lasten	51.728	51.358	46.167	45.360	44.591	43.831
Saldo Baten en Lasten	**-45.898**	**-51.508**	**-45.817**	**-45.010**	**-44.241**	**-43.481**
Onttrekking reserves	3.713	2.633	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**3.713**	**2.633**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-42.185**	**-48.875**	**-45.817**	**-45.010**	**-44.241**	**-43.481**

x €1.000

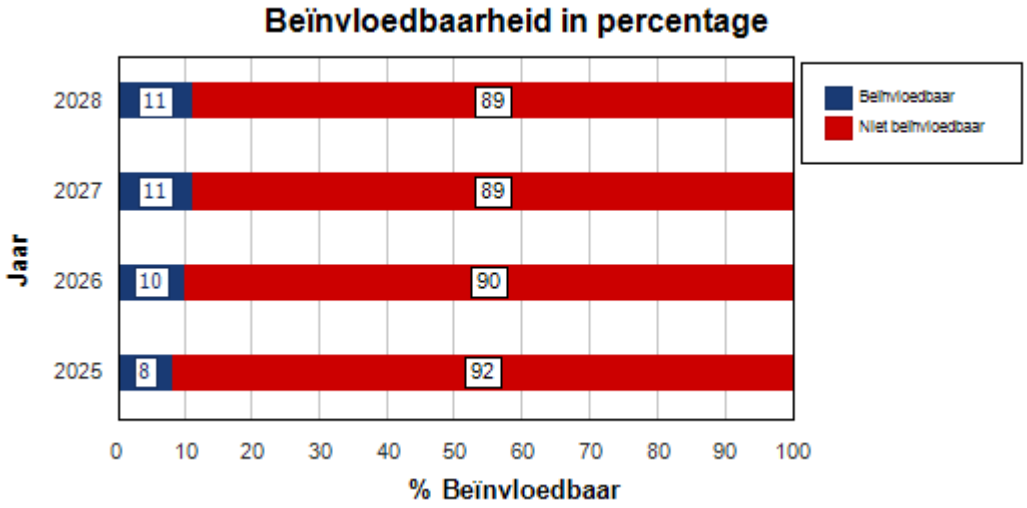
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Incidentele bijstelling baten ESF in 2024 (Tweede Bestuursrapportage 2023)	500	I
Lasten		
Bijsturingsvoorstel in Voorjaarsnota 2023 verrekening jaarresultaat UW 2023 en 2025	-350	I
Toenemen rijksbijdrage voor re-integratie	436	S
Incidentele rijksbijdrage voor regionale doelgroepspecifieke aanpak in 2025 en 2026	137	I
Incidenteel budget 2024 inzetten reserve Werk en Inkomen voor tekort UW (Voorjaarsnota 2024)	-796	I

Incidenteel budget 2024 voor regionaal actieplan jeugdwerkloosheid (Tweede Bestuursrapportage, 2023 Resultaatbestemming 2023 en Voorjaarsnota 2024)	-2.605	I
Incidenteel budget 2024 voor impuls re-integratie bijstandsgerechtigden (Tweede Bestuursrapportage 2023)	-958	I
Incidenteel budget 2024 voor regionaal mobiliteitsteam (Tweede Bestuursrapportage 2024)	-160	I
Incidenteel budget 2024 voor de Utrechtse Werktafel (Tweede Bestuursrapportage 2023)	-1.000	I
Incidenteel budget 2024 voor Ondernemer Centraal (Resultaatbestemming 2023)	-1.315	I
Toevoeging prijscompensatie vanaf 2025	335	S
Hogere kostentoerekening door o.a. indexatie en actualisatie van de toerekening	910	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 8 %, (2026 10 %, 2027 11 % , 2028 11 %)

De lasten binnen deze doelstelling zijn deels beïnvloedbaar. De subsidie voor de Wsw aan UW is een wettelijke verplichting, waardoor de middelen die besteed worden aan de UW niet beïnvloedbaar zijn. Re-integratie is deels beïnvloedbaar doordat dit budget veelal besteed wordt aan eigen dienstverlening, inkoop van dienstverlening en subsidies. Deze inzet zorgt wel voor uitstroom uit de bijstand. Het verminderen van deze inzet kan leiden tot een toename van Utrechters in de bijstand en daarmee per saldo tot extra kosten voor de gemeente als geheel.

Doelstelling 4: Inkomenszekerheid

Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en zijn schulden(zorg)vrij.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Financiële Bestaanszekerheid	2024	Beleidskader voor hulp aan inwoners bij rondkomen, meedoen en schulden

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal huishoudens dat inkomensondersteuning ontvangt volgens de participatiewet.	9.208 (2022)	9.341	9.100	9.400	NTB	
Van alle Utrechters die aangeven slecht te kunnen leven van hun inkomen stijgt het percentage dat 'weinig tot geen problemen ervaart met meedoen'	50% (2021)	58%	Nvt	52%	Nvt	54%
Aantal huishoudens met schulden dat professionele hulp krijgt.	2.200 (2018)	2.812	3.000	3.100	3.200	

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We geven uitvoering aan het Uitvoeringsprogramma financiële bestaanszekerheid.
- We geven een impuls voor kinderen voor meedoen aan sport en cultuur.
- We gaan de schuldhulpverlening voor bijzondere doelgroepen zelf uitvoeren.

Activiteiten die we niet meer doen

- We stoppen met het aanbieden van een collectieve zorgverzekering met korting aan inwoners met een laag inkomen.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We gaan verder met het doorontwikkelen van het digitaal loket voor de aanvraag van minimaregelingen.
- We verbeteren onze dienstverlening en vergroten het bereik van onze regelingen.
- We werken stresssensitief.
- We bieden van inkomensondersteuning in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en BBZ.
- We wijken af van de 4-weken zoektermijn voor jongeren tot 27 jaar.
- De inkomstenvrijlating voor jongeren tot 27 jaar blijven we uitvoeren, totdat dit wordt overgenomen in de Participatiewet.
- We bieden de U-pas aan.
- We voeren de minimaregelingen uit.
- We versoberen de Studietoeslag.
- We bieden schuldhulpverlening aan inwoner met problematische schulden.
- We geven uitvoering aan een herziene regeling Bijzondere Bijstand, waarin meer ruimte is voor medische kosten en de jongerentoeslag is verruimd. We houden hierbij rekening met de bij de

behandeling van de Voorjaarsnota 2024 aangenomen motie 315 'Hand in eigen boezem: taakstelling op vastgoed om de meest kwetsbaren te ontzien'.

- We voeren de verruimde Individuele inkomenstoeslag, met een kortere referteperiode en hogere inkomensgrens, uit.
- We lobbyen voor een herziening van de Participatiewet en een hoger sociaal minimum.
- We zetten in op vroegsignalering van schulden.

Financiën Inkomenszekerheid

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	154.742	155.613	155.613	155.613	155.613	155.613
Lasten	245.626	206.682	213.641	211.400	210.400	210.257
Saldo Baten en Lasten	**-90.884**	**-51.069**	**-58.028**	**-55.787**	**-54.787**	**-54.644**
Onttrekking reserves	20.168	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	4.829	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**15.339**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-75.545**	**-51.069**	**-58.028**	**-55.787**	**-54.787**	**-54.644**

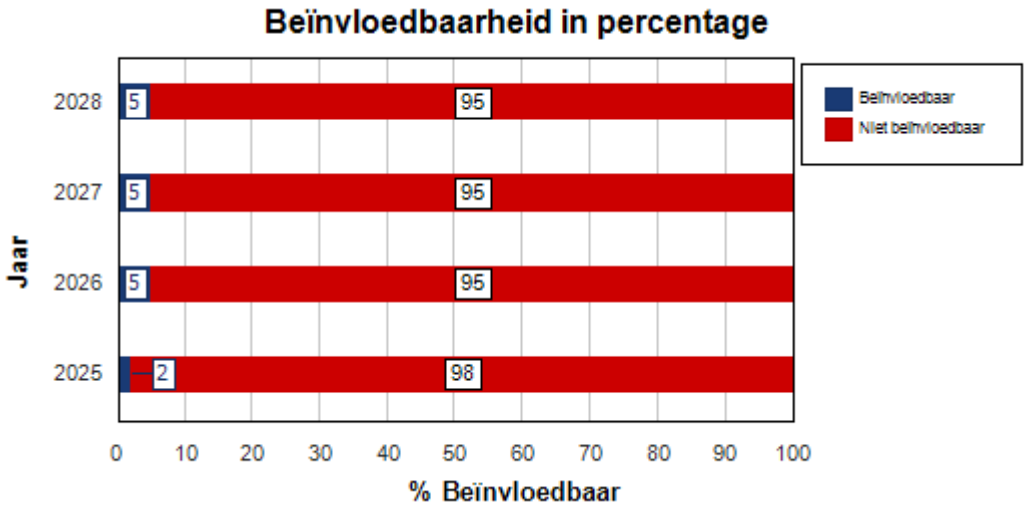
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
In 2025 wordt geen incidentele rijksbijdrage voor vroegsignalering en bijzondere bijstand ontvangen. Hierdoor zijn de lasten lager.	-1.046	I
De toevoeging van de structurele rijksbijdrage voor de aanpak armoede en schulden en de actualisatie van de structurele rijksbijdrage voor armoedebestrijding kinderen leiden vanaf 2025 tot hogere lasten.	960	S
De impuls op het armoedebeleid vanuit het coalitieakkoord neemt in 2025 verder toe.	250	S
Vanuit de kostentoerekening nemen de lasten o.a. door indexatie en actualisatie van de toerekening toe.	2.304	S
De toevoeging van middelen uit de prijscompensatie en het groeikader leidt tot hogere lasten	1.115	S
Als onderdeel van de bezuinigingsmaatregelen in de Voorjaarsnota 2024 zijn de lasten verlaagd door de bijzondere bijstand te versoberen. De besparing is in 2025 924. Vanaf 2026 bedraagt deze besparing structureel 811.	-924	S
Motie 2024/315 is incidenteel in 2025 verwerkt. De besparing van 925 op de bijzondere bijstand wordt daarmee in 2025 met 800 verlaagd.	800	I
Voor 2025 en volgende jaren wordt een tekort op de bijstandsverstrekking verwacht. Ter dekking van dit tekort is in 2025 3.500 vanuit de algemene middelen beschikbaar gesteld (2.000 in 2026 en vanaf 2027 structureel 1.000).	3.500	I

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 2 %, (2026 5 %, 2027 5 % , 2028 5 %)

Elke Utrechter die daar recht op heeft krijgt inkomensondersteuning volgens de Participatiewet, dit is landelijke regelgeving. Het is vrijwel onmogelijk om deze uitgaven te verminderen, vanwege de beperkte beleidsvrijheid die gemeenten hierin hebben. Ook de beïnvloedbaarheid van de personele inzet is zeer beperkt; minder personeel leidt tot hogere werkvoorraden en langere doorlooptijden. De uitgaven voor bijstand hangen sterk samen met de doelstelling ‘werken of participeren naar vermogen’ en de keuzes die daarin gemaakt worden.

De schuldenaanpak hangt nauw samen met de uitvoering van de wet gemeentelijke schuldhulpverlening, waardoor ook hier de beïnvloedbaarheid beperkt is.

Het wel beïnvloedbare gedeelte betreft de instrumenten die geen wettelijke verplichting zijn. Binnen het minimabeleid is de U-pas het belangrijkste voorbeeld.

Het stoppen of verminderen van een activiteit binnen deze doelstelling is direct voelbaar bij de inwoners die er nu gebruik van maken.

Risico's

Strategische programmarisico’s	Maatregel
Een **laagconjunctuur** leidend tot onder meer teruglopende investeringen in vastgoed heeft negatieve gevolgen voor de groei van bedrijven en werkgelegenheid.	• In ons arbeidsmarktbeleid focussen we ons op sectoren waarvan we verwachten dat deze in de toekomst en/of tijdens laagconjunctuur nog steeds werkgelegenheid bieden.
Krapte op de **arbeidsmarkt**, zowel in markt als bij gemeenten de markt leidt dit tot belemmeringen in ondernemerschap, bij de gemeente tot belemmeringen in het uitvoeren van onze ambities	• Marktgroepenaanpak, om zoveel mogelijk mensen toe te leiden naar duurzaam werk en passend bij de maatschappelijke opgaven van onze stad. • Actieve wervingscampagne voor vergroten uitvoeringskracht Economie

Ongunstige marktomstandigheden, zoals stijgende kosten voor grondstoffen en energie, netcongestie en inflatie. Dit kan leiden tot problemen in de bedrijfsvoering bij ondernemers, en stagneert groei en het aantrekken van kapitaal.	• Ondernemer Centraal • Uitvoeringsprogramma netcongestie inclusief aanpak bedrijven(terreinen) • Faciliteren verduurzaming / circulair ondernemen • Toeleiding naar kapitaal via ROM • Subsidie Vitale Winkelgebieden • Subsidieregeling Werk naar Werk.
Toenemend **ruimtegebrek** voor werkgelegenheid (kantoren, bedrijven, winkels, instellingen), waardoor er onvoldoende mogelijkheden zijn voor meegroeien van de werkgelegenheid met groei van de bevolking	• Aanpak intensivering werklocaties. • Regionale afstemming werklocaties • Uitgifte Strijkviertel (op termijn) • Acties vanuit beleidsnota Werklocaties worden uitgevoerd.
Door toenemende ruimtedruk komt de **betaalbaarheid** van diverse werkfuncties onder druk. Dit kan een negatieve impact hebben op de diversiteit van het Utrechtse bedrijvenbestand. Bedrijven die maatschappelijke waarde toevoegen kunnen niet goed doorgroeien in Utrecht.	• In de beleidsnota werklocaties worden voorstellen gedaan hoe hier mee om te gaan. Input hiervoor is onder andere een onderzoek naar betaalbaarheid dat wordt uitgevoerd • Investeren in verdichten en verduurzamen van bedrijventerreinen (samen met de OMU)
Door stijgende lasten en inflatie hebben Utrechters met hetzelfde inkomen minder te besteden. Bij huishoudens met een laag inkomen staat de **bestaanszekerheid** onder druk. Door de stijgende lasten bestaat het risico op een verbreding van deze problematiek richting de lage middeninkomens. De gemeente heeft niet de beleidsinstrumenten om structurele inkomenstekorten te dempen en het Rijk biedt tot nu toe geen oplossing in de vorm van toereikend inkomensbeleid.	• Inkomensbeleid is voorbehouden aan het Rijk. Wij monitoren de ontwikkelingen in wet- en regelgeving.
Nieuwe wetgeving of financieringssystematieken kunnen beteken dat er een groter beroep gedaan wordt op bepaalde instrumenten of dat er een nieuwe prikkel ontstaat om instrumenten meer in te zetten, zoals bij LKS.	• Monitoren ontwikkelingen wetgeving
Netcongestie kan leiden tot vertraging van uitgifte en verkoop van panden voor bedrijfsmatig vastgoed. Dit kan een remmend werking hebben op de economische ontwikkeling.	• Gemeente stimuleert en faciliteert bij het zoeken naar slimme alternatieve oplossingen (o.a. E-hubs) en tijdelijke maatregelen Voucherregeling voor advies over netcongestie voor ondernemers

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.
Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2025; vanaf 2026 worden de verwachte kredieten opgenomen waarvoor nu nog geen autorisatie wordt gevraagd.

Totaal investeringen programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

x €1.000

Programma Werk, toekomstige economie en bestaanszekerheid	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	0	0	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	2.000	0	0	0	0
Routine-investeringen	0	0	0	0	0
Totaal	**2.000**	**0**	**0**	**0**	**0**

Doelstelling Circulair

x €1.000

Doelstelling Circulair	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	0	0	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	2.000	0	0	0	0
Routine-investeringen	0	0	0	0	0
Totaal	**2.000**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting doelstelling Circulair

Voor het jaar 2025 vragen wij geen extra krediet vrij.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) Noord West Beheer BV	De Wijkontwikkelingsmaatschappij Noordwest (WOM Noordwest) is in 2008 opgericht om bij te dragen aan de sociaaleconomische vitaliteit in het gebied Noord West met het beheer en de ontwikkeling van vastgoed met een focus op de Amsterdamsestraatweg.	Geen bijdrage
Wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) Lombok BV	De WOM Lombok is een BV. Doel is om de economische structuur van Lombok te verbeteren door het aankopen, opknappen en aan gewenste branches te verhuren van panden.	Geen bijdrage
Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio BV	Aan de ROM gelieerde BV met als doel regionale fondsen en projecten op te zetten waar het ministerie van EZK geen aandeelhouder van is (onder andere POC fonds).	2% van de exploitatiebijdrage aan de ROM (zie hieronder)
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht BV	Stimuleren innovatief ondernemerschap rond maatschappelijke opgaven door te innoveren, investeren en internationaliseren.	860
Coöperatieve Vereniging Wigo4it U.A.	Het ontwikkelen en verrichten van administratieve en informatietechnologische ondersteuning aan de deelnemende gemeenten op het terrein van werk, inkomen en zorg. Daardoor verbetert de dienstverlening aan de inwoners en wordt de effectiviteit en doelmatigheid van de uitvoerende organisaties van de deelnemende gemeenten vergroot.	3.656
UW Holding B.V.	Uitvoering van de taken Wet sociale werkvoorziening. UW Holding BV is een belangrijke partner bij de uitvoering van de Participatiewet.	1.800

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2025
Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad					
Stimuleren van arbeidsmarkttransities	Stimuleren van arbeidsmarkttransities	200	0	0	0
Ecosysteem startups en scale-ups meerjarig (deel A)	meerjarige subsidie voor activiteiten van incubators en frontoffice/ecosysteemmanagement (deel A)	380	380	0	0
Ecosysteem startups en scale-ups activiteiten (deel B)	subsidie voor programma's, activiteiten en evenementen met nadruk op groeiondernemers (deel B)	120	120	0	0
Evenementenfonds	Evenementenfonds	300	150	0	0
BIZ Woonboulevard	BIZ subsidie (Bedrijf Investering Zone)	145	145	0	145
Ondernemersfonds Utrecht	Subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht voor stimulering economische structuur van Utrecht en economische vitaliteit van de stad	12.393	12.393	12.393	0
Subsidieplafond kwetsbare winkelgebieden	Ondersteuning verplaatsingen van kleinschalige ondernemers met retailfuncties	90	0	0	0
Utrecht Science Park (USP)	Subsidie voor de ontwikkelinging van het Utrecht Science Park voor het versterken zowel op economisch als op maatschappelijk gebied	50	50	50	0
Totaal doelstelling 1		13.678	13.238	12.443	145
Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en zijn schulden(zorg) vrij					
Werkgeverscheque	Werkgevers stimuleren om mensen met belemmeringen op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of op een proefplaatsing aan te stellen	200	200	0	0
Loonkostensubsidie	Loonkostensubsidie aan werkgevers die mensen uit de doelgroep WWB in dienst nemen	4.800	4.800	0	0
Inkomens en bestaanszekerheid ondernemers (ondernemer centraal)	Ondernemen preventief voorzien van passende dienstverlening om de toekomstigbestendigheid van de onderneming te borgen	650	300	0	0
Plusbonus	Eenmalige subsidie voor een werkgever als de werkgever een bijstandsgerechtigde die parttime werkt, een nieuw contract aanbiedt met een urenuitbreiding	50	50	0	0
Samen voor Overvecht (Werk en ondernemerschap)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	250	250	250	0

Wet Sociale werkvoorziening	Uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken	18.245	15.639	15.639	0
Actieagenda Utrechters schuldenvrij	Zorgen dat alle Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en blijvend schulden(zorg)vrij zijn. We doen dit door er op tijd bij te zijn en hulp op maat te bieden.	300	300	0	0
Huisvesting voedselbanken	Door het wekelijks verstrekken van voedsel aan de meest kwetsbare inwoners en/of hun huisdieren, kunnen kwetsbare inwoners rondkomen en meedoen	150	150	0	0
Levensgebeurtenissen	Ondersteuning met vrijwillige inzet ten behoeve van schuldhulpverlening	150	150	0	0
Totaal doelstelling 2		24.795	21.839	15.889	0
Totaal		**38.473**	**35.077**	**28.332**	**145**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Kansrijk opgroeien

Programmaoverzicht

We willen dat alle kinderen en jongeren in Utrecht kansrijk kunnen opgroeien.

Portefeuillehouder(s): Eelco Eerenberg en Dennis de Vries

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	35.227	19.522	20.211	20.211	20.211	20.211
Lasten	269.338	273.970	279.379	275.499	277.479	279.825
Saldo Baten en Lasten	**-234.111**	**-254.448**	**-259.168**	**-255.289**	**-257.269**	**-259.615**
Onttrekking reserves	5.926	58.805	2.667	2.667	2.667	2.667
Toevoeging reserves	1.110	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**4.816**	**58.805**	**2.667**	**2.667**	**2.667**	**2.667**
Totaal	**-229.295**	**-195.644**	**-256.501**	**-252.622**	**-254.602**	**-256.948**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2025.

De baten in dit programma zijn 20,2 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Vergoeding Materiële instandhouding (MI) onderhoud vanuit schoolbesturen (1,5 miljoen euro)
- Rijksmiddelen als specifieke uitkering voor Onderwijsachterstandenbeleid (13,3 miljoen euro)
- Rijksmiddelen RMC (2,5 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 279,1 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Lasten voor aanbieders die cliënten voorzien van specialistische zorg (90 miljoen euro)
- Lasten voor het organiseren van de buurteams jeugd en gezin in de wijken (28 miljoen euro)
- Aandeel van Jeugd in de subsidie aan Samen Veilig Midden Nederland voor de producten Veilig Thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (12,5 miljoen euro)
- Kapitaallasten voor afschrijving en rente onderwijshuisvesting (33,7 miljoen euro)
- Aanhuur gebouwen onderwijshuisvesting (13 miljoen euro)
- Subsidie Bibliotheek Utrecht (16 miljoen euro)
- Subsidie voorschoolse educatie (14 miljoen)
- Lasten en subsidies ter bevordering van scholen, schoolbesturen en instanties voor onderwijs en goede onderwijsprofessionals (10 miljoen euro)
- Lasten voor uitvoeren leerplicht en leerlingenvervoer (6 miljoen euro)

De mutaties reserves zijn 2,7 miljoen euro. Deze hebben betrekking op:

- Onttrekking Vaste Activa reserve ter dekking kapitaallasten onderwijshuisvesting (2,7 miljoen euro)

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Concrete bezuinigingsmaatregelen

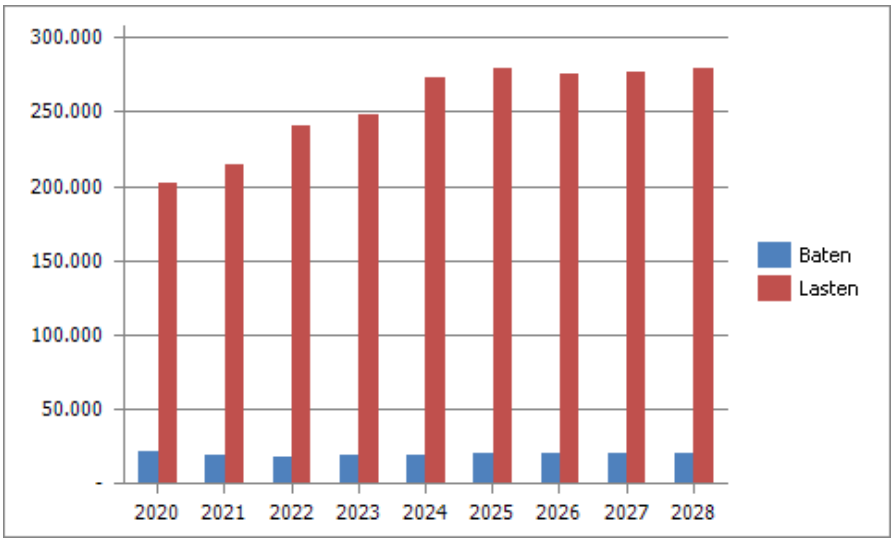
x €1.000

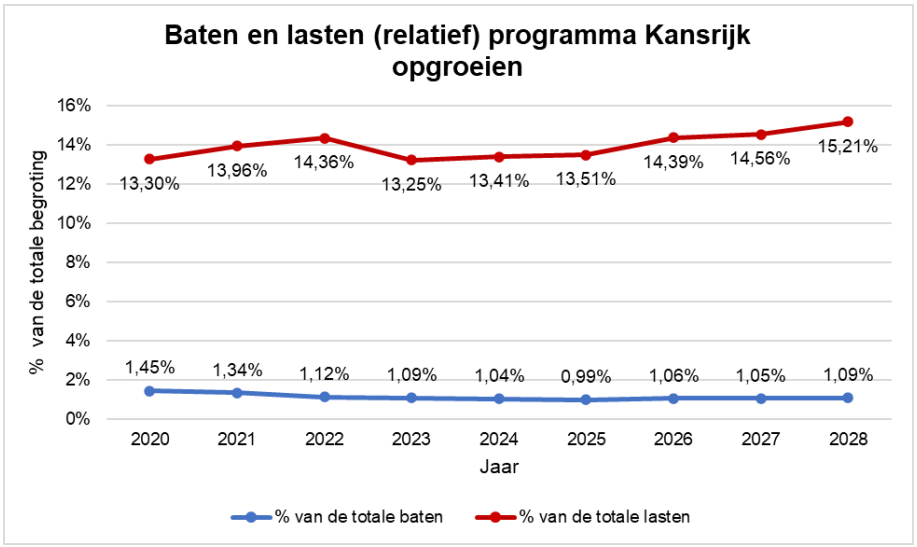
Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel
Stoppen onderwijsimpulsregeling	-	257	514	770	770	770
Totaal	**-**	**257**	**514**	**770**	**770**	**770**

aten en lasten meerjarig in beeld

De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

In het kader van versneld vernieuwen nemen de lasten voor specialistische zorg jeugd toe in 2024.

Doelstelling 1: Eigen pad in het onderwijs

Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad in het onderwijs naar kansrijke deelname aan de samenleving.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Utrechtse Onderwijsagenda 2024-2027	2024	De gezamenlijke agenda van schoolbesturen, kinderopvangpartners, (onderwijs)partners) en gemeente Utrecht.
Nota van Uitgangspunten Passende Kinderopvang vanaf 2024	2023	De uitgangspunten voor de beleidsregel die aanbieders van Voorschoolse Educatie (VE) de mogelijkheid biedt om subsidie aan te vragen voor het uitvoeren van VE. Deze nota is de opvolger van beleidsnota Voorschoolse Educatie.
Verordening bekostiging leerlingenvervoer	2022	Voorschriften op het gebied van leerlingenvervoer.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Bereik voorschoolse educatie		73	90	90	90	
Aantal beschikbare Voorschoolse Educatie (VE) plaatsen.			1350	1350	1350	
Aantal thuiszittende kinderen als gevolg van ontbrekend leerlingenvervoer.		0	0	0	0	0
Klanttevredenheid leerlingenvervoer.		7,1	8	8	8	8
% van de Utrechtse bevolking dat lid is van de bibliotheek.		26%	26%	26%	26%	26%
Aantal benaderde jongeren in de Focus aanpak			1000 leerlingen	1000 leerlingen	1000 leerlingen	
Aantal thuiszitters 5-18 jaar.		133	0	0	0	0
% niet vervulde vacatures in het primair onderwijs		9,1%	-	-	-	-

Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden op:

- Raadsbrief Voortgang uitvoering moties en coalitieakkoord Utrecht Leert 1e kwartaal 2023
- Raadsbrief Plan van aanpak Onderwijsregio Utrecht Stad en landelijke peiling personeelstekorten onderwijs 2023
- Raadsbrief Voortgang Voorschoolse Educatie

- Raadsbrief Korte termijn plan van aanpak Leerlingenvervoer
- Raadsbrief Voortgangsrapportage passend onderwijs en voortijdig schoolverlaten

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We voeren, samen met onderwijspartners in de stad, de Utrechtse Onderwijsagenda 2024-2027 uit. In deze agenda staan op vijf thema's doelstellingen geformuleerd die bijdragen aan het bereiken van de overkoepelende ambities: kansengelijkheid, voldoende professionals en inclusie.
- We gaan uitvoering geven aan de in juni 2024 door de raad vastgestelde Beleidsnota bibliotheek 2024 – 2034 De beleidsnota biedt inhoudelijke sturing ten behoeve van de te subsidiëren activiteiten. Bij deze inhoudelijke sturing hoort ook meer sturing op de impact van de bibliotheek en het monitoren van de ontwikkelingen aan de hand van een uitgebreide set indicatoren.
- We sturen op de kwaliteit van de voor- en vroegschool door samen met de Universiteit Utrecht een kwaliteitsmeting uit te voeren (gereed Q3 2025).

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We geven uitvoering aan het ‘mbo-uitvoeringsplan 2023-2026: Waardering voor vakmanschap’. Hiermee zorgen we ervoor dat mbo’ers gelijkwaardig deel kunnen nemen aan de samenleving en dat jongeren, het onderwijs en de arbeidsmarkt goed met elkaar verbonden zijn.
- We bieden samen met de kinderopvangpartners voorschoolse educatie in de stad voor alle peuters en zorgen ervoor dat we ouders van kinderen met een indicatie voor de voorschool weten te bereiken en stimuleren hen hier gebruik van te maken.
- Ook zetten we in op verschillende (extra) taal/ontwikkelingsinterventies voor kinderen jonger dan 2,5 jaar. Op deze manier proberen professionals en ouders in Utrecht samen de taalontwikkeling van kinderen zo vroeg mogelijk te stimuleren.
- We zorgen er samen met partners voor dat kinderen die dat nodig hebben extra ondersteund worden binnen de voorschool. Wanneer kinderen niet mee kunnen in de reguliere voorschool of kinderopvang bieden we een andere plek waar het kind zich kan ontwikkelen.
- We verstrekken verschillende subsidies aan het primair onderwijs (vroegschool), de bibliotheek en Taal doet Meer om kinderen met een taalachterstand optimaal te ondersteunen en extra mogelijkheden voor taal- en leesstimulering aan te bieden aan ouders en kinderen. Ook geven we subsidie aan de Taalschool en Ithaka als eerste opvang voor kinderen die als nieuwkomer in ons land aankomen en geen Nederlands spreken.
- Utrechtse kernpartners werken samen aan het bieden van een passende plek in het onderwijs voor alle leerlingen en aan het voorkomen van thuiszitten. De leidraad hierbij is de Utrechtse thuiszittersaanpak.
- Om het Utrechtse leerlingenvervoer toekomstbestendig en betaalbaar te houden zijn we voornemens de verordening en beleidsregel Leerlingenvervoer te wijzigen, zodat de uitgaven en beschikbare middelen meer in balans zijn. We zijn voornemens de nieuwe regelgeving per 1 januari 2025 in te laten gaan (gereed q1 2025).
- We zorgen dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie behalen en doorstromen naar een plek op de arbeidsmarkt die past bij hun mogelijkheden en talenten.
- We zorgen via de kernpartneraanpak dat alle kinderen een passend aanbod hebben van onderwijs, aangevuld met zorg en/of jeugdhulp indien nodig.

- Uitvoeren van de wettelijke taken van leerplicht en het regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten (RMC) en leerlingenvervoer.
- Met de Aanpak Utrecht Leert blijven we werken aan het werven, matchen, opleiden, begeleiden en professionaliseren van onderwijspersoneel om de lerarentekorten terug te dringen.
- In samenwerking met de afdeling volksgezondheid werken we aan een Gezond Gewicht op school: een samenhangend programma van schoolmaaltijden, voedseleducatie en meer bewegen op school (bewegingsonderwijs en bewegend leren).
- We zorgen dat (gezinnen van) kinderen die opgroeien in armoede via school gebruik kunnen maken van extra middelen door inzet van fondsen zoals JEF en Leergeld.
- Onderwijsimpulsregeling wordt versoberd in het kader van de bezuiningsopgave behorend bij Voorjaarsnota 2024, hierdoor zijn er minder middelen beschikbaar voor initiatieven en experimenten die bijdragen aan kwaliteitsverbetering, innovatie en aansluiting PO-VO.

Financiën Eigen pad in het onderwijs

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	18.181	16.493	17.181	17.181	17.181	17.181
Lasten	65.827	67.019	67.177	66.868	66.276	66.230
Saldo Baten en Lasten	**-47.645**	**-50.526**	**-49.996**	**-49.687**	**-49.095**	**-49.049**
Onttrekking reserves	472	1.142	2	2	2	2
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**472**	**1.142**	**2**	**2**	**2**	**2**
Totaal	**-47.173**	**-49.385**	**-49.994**	**-49.686**	**-49.094**	**-49.048**

x €1.000

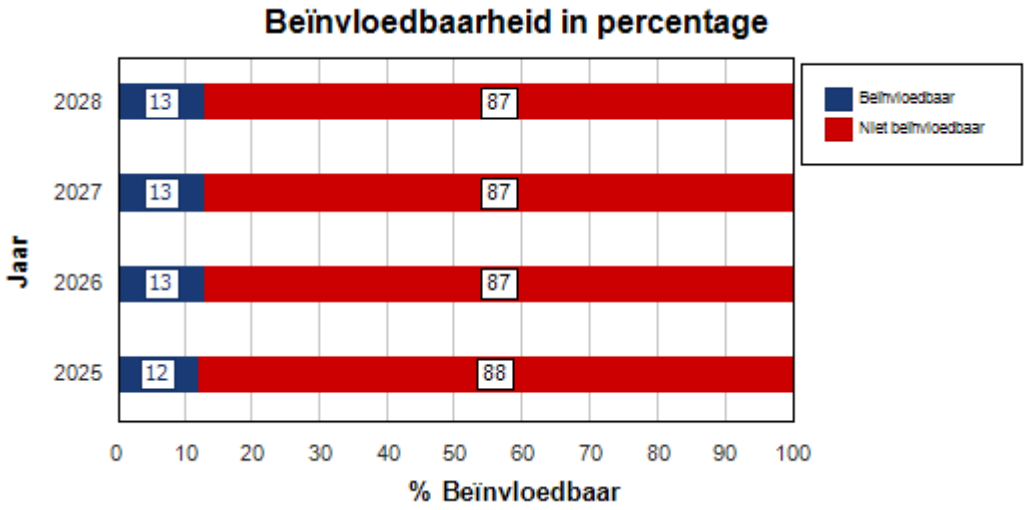
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Onderwijsachterstandenbeleid Hogere baten in verband met indexatie.	570	S
Lasten		
Onderwijsachterstandenbeleid Hogere lasten in verband met indexatie.	670	S
Voldoende goede onderwijsprofessionals Lagere lasten in 2025 in verband met het wegvallen van het incidenteel budget dat in het kader van aanpak lerarentekort was toegekend vanuit het Rijk in 2024.	1.000	I
Lagere lasten in verband met bezuinigingsmaatregel Onderwijsimpuls.	256	S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
G4 aanpak lerarentekort Incidentele onttrekking vanwege het meenemen van het door het Rijk toegekende incidentele bijdrage voor aanpak van lerarentekort voor de G4 gemeenten.	1.000	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 12 %, (2026 13 %, 2027 13 % , 2028 13 %)

De lasten binnen deze doelstelling zijn beperkt beïnvloedbaar. De langlopende subsidieverplichting aan de bibliotheek beperkt de beïnvloedbaarheid. Door een raadsbesluit zou dit aangepast kunnen worden en is daarmee op termijn wel beïnvloedbaar.

Gelijke kansen, onderwijsachterstandenbeleid, talentontwikkeling en voldoende goede onderwijsprofessionals zijn opgaven uit het coalitieakkoord.

Doelstelling 2: Huisvesting scholen

Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Verordening huisvesting scholen gemeente Utrecht | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)	2021	In deze verordening beschrijven we de regels waaraan wij en schoolbesturen ons houden bij het bouwen van schoolgebouwen.
Onderwijsbeleid | Gemeente Utrecht		Meerjarenplanning en leerlingenprognoses
Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting 2016-2025	2015	
Voortgangsrapportage Onderwijshuisvesting 2023	2022	
Leerlingproces 2023	2023	
Uitvoeringsplan Utrechtse Kindcentra	2021	Uitvoeringsplan Utrechtse kindcentra, regels rondom het gezamenlijk bouwen van Kinderopvang en onderwijs.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal wijken (van de 10) met voldoende schoolgebouwen voor primair onderwijs (112,5% of meer)		9	10	10	10	
Aantal wijken (van de 2) met voldoende schoolgebouwen voor voortgezet onderwijs (112,5% of meer)		1	0	0	1	
Schooldaken met zonnepanelen		43%	38%	55%	62%	
Schoolgebouwen zonder aardgasaansluiting		34%	34%	36%	40%	

Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden op:

- Voortgangsrapportage Onderwijshuisvesting 2023
- Raadsbrief Gevolgen Netcongestie en tijdelijke maatregel renovatieprojecten maatschappelijk vastgoed

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- 2025 staat in het teken van de afronding van het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting 2016-2025 (MPOHV), daarom krijgen nieuwe activiteiten krijgen een plek in de opvolger van het MPOHV, het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2026-2041 (IHP) (gereed q4 2024).

Activiteiten die we niet meer doen

- Om hoge kosten voor de lease van accu's te voorkomen is ervoor gekozen om bij renovatieprojecten voorlopig aan gas te blijven, er worden wel aanvullende installaties (hybride warmtepompen) geplaatst om de netcongestieproblematiek het hoofd te bieden en tijdig te blijven voorzien in de huisvesting van scholen.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- In 2025 blijven we ons samen met schoolbesturen inzetten voor de realisatie van moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen.
- We blijven op structurele basis met de schoolbesturen zowel stadsbreed, op wijk- of gebiedsniveau bespreken wat er aan huisvesting nodig is binnen het kader van het IHP.
- Binnen het programma realiseren we in iedere nieuwbouwwijk met voldoende omvang een nieuwe basisschool. Voor de VO scholen kijken we naar de stadsbrede spreiding.
- We realiseren ongeveer 4 nieuwe gymzalen, en renoveren 2 gymzalen.
- We realiseren de (vervangende) nieuwbouw, renovatie en uitbreiding van ongeveer 9 scholen.
- We kennen subsidie toe voor 10 groene schoolpleinen. De scholen realiseren op basis hiervan zelf de nieuwe schoolpleinen. Bij de realisatie kan om uiteenlopende redenen vertragingen oplopen, waardoor wellicht niet alle pleinen in 2025 gereed zijn.
- In 2025 willen we gaan werken met een nieuwe regeling voor groene schoolpleinen. Deze voorgenomen regeling maakt onderscheid tussen scholen in een wijk met een lage SES score en overige scholen en kent scholen in een wijk met een lage SES score een hogere bijdrage toe.

- Stimuleren van Utrechtse Kindcentra (UK). We zijn bezig met de voorbereidingen van de bouwplannen voor UK's in Cartesius, Groenewoud, Merwedekanaalzone. Het UK in Vleuten-dorp is onlangs opgeleverd.
- De door de gemeenteraad vastgestelde Utrechtse Onderwijsagenda (UOA) biedt de visie en ambities op onderwijs. Met onderwijshuisvesting faciliteren wij de realisatie van deze visie en ambities.
- We zetten ons in om verschillende functies (kinderopvang, zorg/welzijn, bibliotheek etc) in een gebouw te mengen en dubbelgebruik van ruimtes te integreren, uitgewerkt in het IHP onderwijs.

Financiën Huisvesting scholen

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	5.729	3.029	3.029	3.029	3.029	3.029
Lasten	55.368	63.813	66.293	69.462	72.516	74.899
Saldo Baten en Lasten	**-49.639**	**-60.784**	**-63.264**	**-66.433**	**-69.487**	**-71.870**
Onttrekking reserves	3.009	57.663	2.665	2.665	2.665	2.665
Toevoeging reserves	1.110	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**1.899**	**57.663**	**2.665**	**2.665**	**2.665**	**2.665**
Totaal	**-47.740**	**-3.121**	**-60.599**	**-63.768**	**-66.822**	**-69.205**

x €1.000

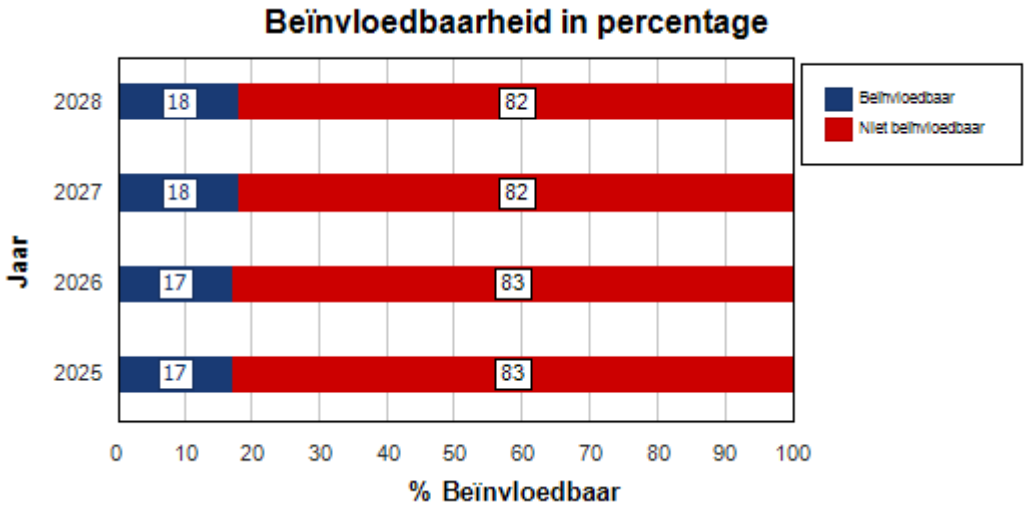
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Hogere kapitaallasten om vervangings- en uitbreidingsinvesteringen te kunnen dekken	1.300	S
Hogere pand gebonden kosten. Grotendeels veroorzaakt door verhoging tarief OZB	810	S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Lagere onttrekking vaste activa reserve. In 2024 éénmalig een fors bedrag onttrokken aan de VAR als UBA-maatregel (VJN 2024).	-54.998	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 17 %, (2026 17 %, 2027 18 % , 2028 18 %)

De lasten binnen deze beleidsdoelstelling zijn beperkt beïnvloedbaar. Huisvesting van scholen (basis-, voortgezet en speciaal onderwijs) is een wettelijke taak van gemeenten. Het merendeel van de kosten is structureel (o.a. kapitaallasten) en zeer beperkt beïnvloedbaar. De financiële ruimte betreft vooral incidentele middelen uit de programmabegroting en stelposten voor kapitaallasten. Deze stelposten worden gehanteerd als buffer om risico's en onzekerheden op te vangen. Het inzetten van de beïnvloedbare ruimte kan leiden tot knelpunten die op dat moment accuut zijn en dan geen dekking hebben.

Doelstelling 3: Versterken veerkracht

Jeugdigen, ouders, en opvoeders zijn veerkrachtig.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota van uitgangspunten Passende Kinderopvang Utrecht vanaf 2024	2023	Uitvoering passende kinderopvang
Nota van Uitgangspunten Jongerenwerk Utrecht 2020-2026	2019	Opdracht uitvoering jongerenwerk 2020-2026

Voor deze doelstelling is nieuw beleid in de maak.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting

.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling		
		2023	2024	2025	2026	2027
% ouders dat aangeeft weinig tot geen problemen te hebben met opvoeden.	32% (2018)	33%		35%		35%

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We starten met de voorbereiding van de nieuwe opdracht van het jongerenwerk die vanaf 1 januari 2027 loopt (zie voor een toelichting de bijlage Hervormingen sociaal domein).
- We verkennen met partners hoe professionals flexibeler kunnen worden ingezet op basis van vaardigheden/vakbekwaamheid.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- JoU voert de opdracht jongerenwerk uit conform de nota van uitgangspunten 2020-2026 (Nota van Uitgangspunten Jongerenwerk Utrecht 2020-2026).
- In samenwerking met de jeugdgezondheidszorg, JoU, Dock, buurtteams jeugd en gezin en KOOS en Spoor030 breiden we collectieve vormen van hulp en ondersteuning uit, ook benutten we kansen om het collectief werken te verbreden, met bijvoorbeeld samenwerkingen rondom sport en onderwijs. Op verschillende thema's, zoals mentale gezondheid jongeren, is de norm dat jongeren geholpen worden met een collectieve vorm (‘tenzij’), zoals Bukojou-groep.
- We ondersteunen informele zorgorganisaties en groepsactiviteiten op opgroeien, opvoeden en ontwikkeling (‘Vrijwillige inzet voor elkaar ’ en ‘Sociale prestatie en dagondersteuning’.).
- We versterken de samenwerking tussen partners in de sociale basis, basishulp en specialistische jeugdhulp.
- We gaan door met het versterken en vergroten van de Vreedzame Wijk-aanpak (Vreedzame stad) met focus op borging in de interne organisatie, doorgaande lijn op VO-scholen, ouderimpuls en de vreedzame visie bij partners.
- Zie programma Betrouwbare overheid voor inzet op jeugdparticipatie.
- We onderzoeken de mogelijkheden om een kinderrechtenscan in te zetten die inzichtelijk maakt waar de rechten van het kind volgens het internationale kinderrechtenverdrag kunnen worden versterkt.
- Kinderopvang plus en BSO plus partijen voeren de opdracht voor het bieden van passende kinderopvang verder uit conform de nota van uitgangspunten Passende Kinderopvang Utrecht (zie nota passende kinderopvang: Kinderopvang | Gemeente Utrecht - Zorgprofessionals)
- Partners in de sociale basis, (voor)school en kernpartners werken aan betere toeleiding van jeugdigen en ouders naar hulp in de sociale basis.

Financiën Versterken veerkracht

x €1.000

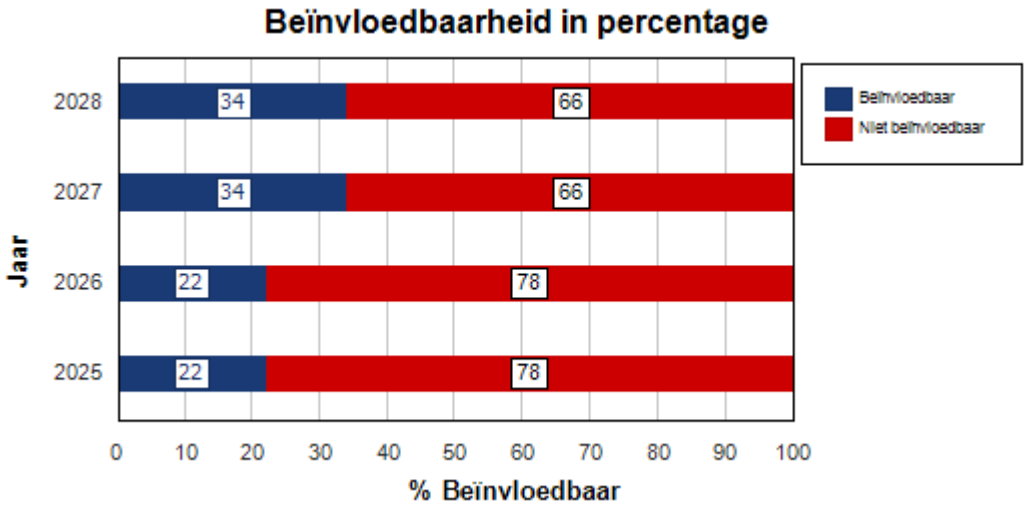
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	5.840	7.035	6.820	6.120	6.482	6.482
Saldo Baten en Lasten	**-5.840**	**-7.035**	**-6.820**	**-6.120**	**-6.482**	**-6.482**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-5.840**	**-7.035**	**-6.820**	**-6.120**	**-6.482**	**-6.482**

Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten en lasten.

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 22 %, (2026 22 %, 2027 34 % , 2028 34 %)

Het aanbod voor Jeugd in de Sociale Basis is vastgelegd in een meerjarige subsidiebeschikking. Vanaf 2027 zal deze worden opgevolgd door een overeenkomst en is er een mogelijkheid om het beschikbare bedrag te beïnvloeden.

NB: de beïnvloedbaarheid van de onderdelen van het programma is niet optelbaar. Het verlagen van dit budget zal een opdrijvend effect hebben op de kosten van basiszorg en aanvullende zorg en wachtlijsten zullen toenemen.

Doelstelling 4: Buurtteams

Jeugdigen en gezinnen groeien gezond en veilig op door, als het nodig is, inzet van laagdrempelige hulp van de buurtteams jeugd en gezin.

Beleidskader

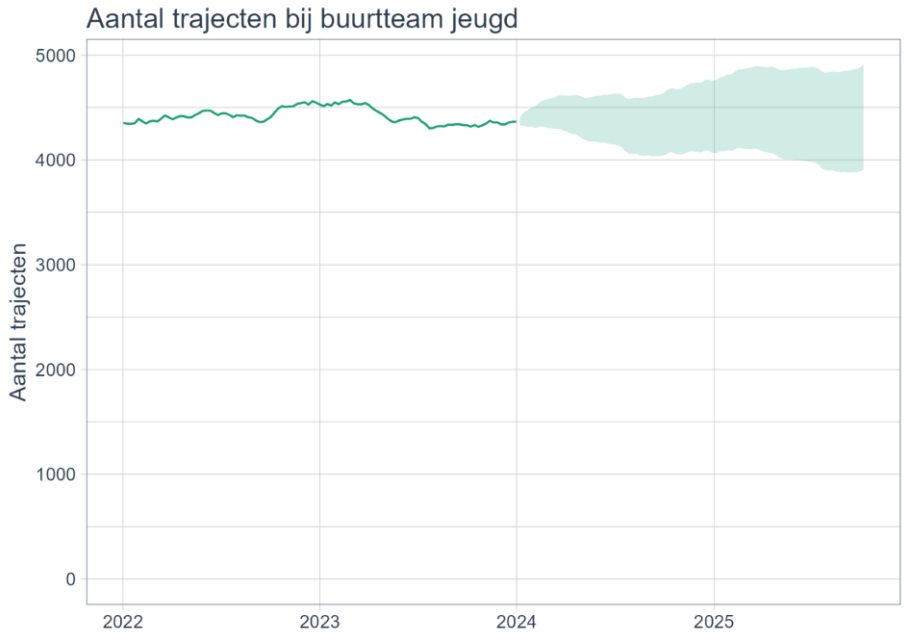
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota van uitgangspunten Met elkaar voor elkaar - onderdelen van sociale basis en basiszorg 2025-2035	2024	Opdracht o.a. basishulp buurtteams jeugd en gezin 2025-2035.
Verordening Jeugdwet gemeente Utrecht 2024	2023	Verordening waarin onder andere is vastgelegd welke jeugdhulpvoorzieningen de gemeente Utrecht biedt en hoe de toegang tot deze jeugdhulpvoorzieningen is geregeld.

Voor deze doelstelling is nieuwe beleid in de maak.

We hanteren indicatoren om te meten waar we staan. Voor deze doelstelling streven we naar een balans tussen bereik, beschikbaarheid, en kwaliteit binnen het beschikbare budget. In gesprekken met partners kijken we naar de onderlinge samenhang tussen de indicatoren en volgen we de ontwikkelingen daarin.

Bereik

Toelichting: in de grafiek staat het aantal Utrechtse gezinnen met kinderen onder de 18 jaar, en jongeren tot 23 jaar die onder de Jeugdwet vallen, die basishulp (begeleiding) krijgen van een buurtteam jeugd en gezin in de periode 2022 – 2023 en de prognose voor de periode 2024 – 2025. Analyse: de prognose is een statistische bewerking op basis van data uit het verleden (de cijfers over de eerste maanden van 2024 zijn nog niet volledig beschikbaar en daarom niet opgenomen) en

voortzetting van het huidige beleid. De impact van ontwikkelingen zoals Hervormingen sociaal domein en toenemende personeelskrapte kan leiden tot een andere realisatie.
Bron: dashboard jeugdhulp.

Beschikbaarheid
Of het lukt om tijdig jeugdhulp te bieden (beschikbaarheid) is sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de vraag (omvang en complexiteit), de uitstroom, de beschikbare personeelscapaciteit, de beschikbare financiën en de impact van de Hervormingen sociaal domein. Zie jaarstukken 2023 voor de beschikbaarheidscijfers in 2023. We verwachten dat druk op de jeugdhulp in 2025 verder toeneemt vanwege de financiële schaarste. Deze is groter dan voorgaande jaren wat gevolgen heeft voor de beschikbaarheid van jeugdhulp. We verwachten daarom dat het aantal wachtenden bij de buurtteams in 2025 gaat stijgen. Zie ‘activiteiten’ voor de inzet om deze stijging zoveel mogelijk te beperken.

Kwaliteit
De buurtteams gebruiken de app Ervaringwijzer om cliëntinformatie over ervaren kwaliteit, ervaren toegankelijkheid en ervaren effect uit te vragen. Meer informatie staat in jaarstukken 2023. Daarnaast volgen we de ervaring van jeugdigen en ouders door rapportages van aanbieders, klachtenrapportages, signalen van buurtteams uit de stad. Dit is onderdeel van de gesprekken met de buurtteams.

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar
- Buurtteams voeren de gewijzigde opdracht uit vanaf 1 januari 2025 (zie bijlage Hervormingen sociaal domein).

Activiteiten die we niet meer doen
Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen
- Buurtteams bieden tijdig passende ambulante generalistische basishulp.
- Buurtteams voeren met KOOS en Spoor030 gezamenlijke intakegesprekken met ouders en jeugdigen (ook bij verwijzing door bijvoorbeeld huisarts). Zie ook bijlage 'hervormingen sociaal domein'.
- Buurtteams benutten participerende consulten door KOOS en Spoor030 bij het maken van een plan met het gezin of een mogelijke verwijzing.
- Inzet op gezinswerkers bij huisartsenpraktijken (streven 100%).
- Buurtteams vergroten de kwaliteit en inzet van gezinswerkers bij veiligheidsvraagstukken in het kader van het toekomstscenario kind-en gezinsbescherming.
- We versterken de samenwerking van onderwijs en kernpartners. Zij richten zich gezamenlijk op eerder en anders kijken naar een hulpvraag.

Financiën Buurtteams

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	4.012	0	0	0	0	0
Lasten	32.558	27.776	28.447	27.660	27.098	27.098
Saldo Baten en Lasten	**-28.546**	**-27.776**	**-28.447**	**-27.660**	**-27.098**	**-27.098**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-28.546**	**-27.776**	**-28.447**	**-27.660**	**-27.098**	**-27.098**

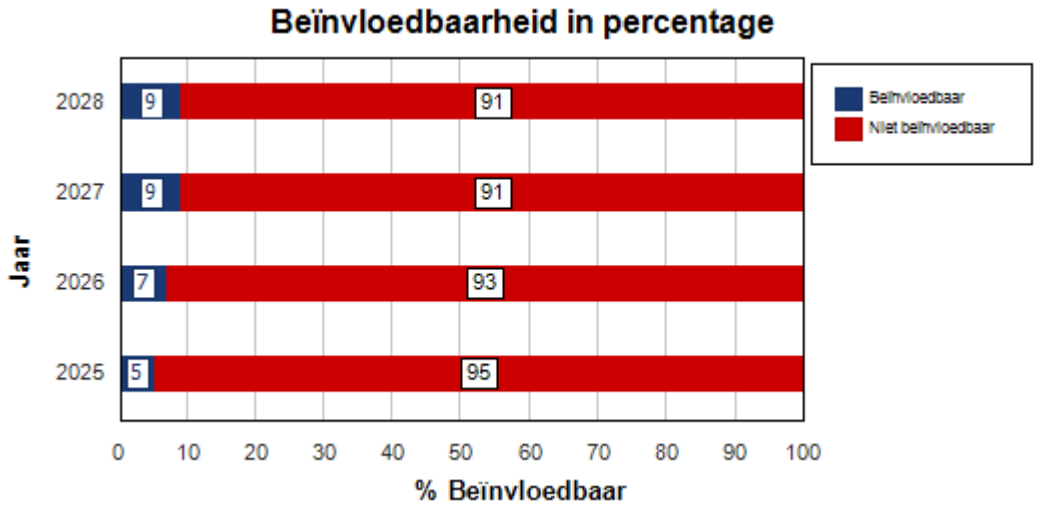
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Effect prijsindexatie 2025 inclusief effect aflopend volumeindexatie toename kosten jeugdzorg VJN23	672	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 5% , (2026 7% , 2027 9%, 2028 9%)

Het aanbod van buurtteams jeugd en gezin is vastgelegd in een meerjarige overeenkomst. Deze kan niet ongelimiteerd worden aangepast. De opgenomen percentages zijn gebaseerd op wat redelijkerwijs gevraagd kan worden van deze aanbieder.

NB: de beïnvloedbaarheid van de onderdelen van het programma is niet optelbaar. Bijvoorbeeld: verlagen van het budget voor basiszorg, zal een opdrijvend effect hebben op de kosten van aanvullende zorg en wachtlijsten zullen toenemen.

Doelstelling 5: Specialistische jeugdhulp

Jeugdigen groeien gezond, veilig en zoveel mogelijk thuis op door, als het nodig is, inzet van specialistische jeugdhulp.

Beleidskader

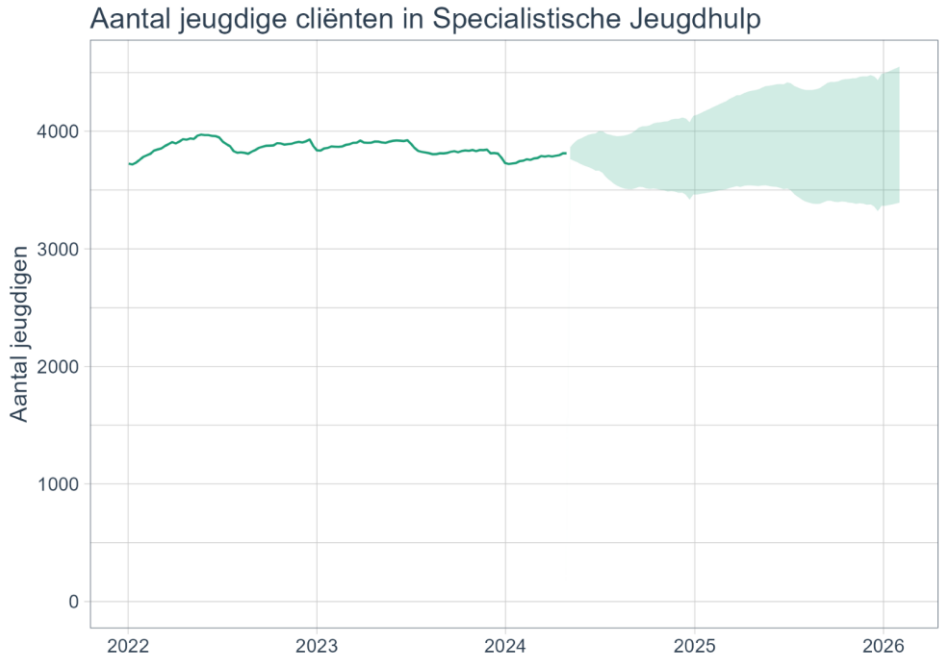
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Verordening Jeugdwet gemeente Utrecht 2024	2023	Verordening waarin onder andere is vastgelegd welke jeugdhulpvoorzieningen de gemeente Utrecht biedt en hoe de toegang tot deze jeugdhulpvoorzieningen is geregeld.
Strategie contracteren Aanvullende Zorg Jeugd vanaf 2020	2018	Ambities en ontwikkelopgaven Jeugd en de manier waarop deze worden vertaald naar afspraken met aanbieders van specialistische zorg voor de periode 2020 en verder.

Voor deze doelstelling is nieuw beleid in de maak.

We hanteren indicatoren om te meten waar we staan. Voor deze doelstelling streven we naar een balans tussen bereik, beschikbaarheid, en kwaliteit binnen het beschikbare budget. In gesprekken met partners kijken we naar de onderlinge samenhang tussen de indicatoren en volgen we de ontwikkelingen daarin.

Bereik

Toelichting: in de grafiek staat het aantal Utrechtse jeugdigen onder de 18 jaar en jongeren tot 23 jaar die onder de Jeugdwet vallen, die (zeer) specialistische jeugdhulp krijgen van KOOS Utrecht, Spoor030, Yeph of als gevolg van het woonplaatsbeginsel een andere aanbieder gedurende periode T1 2022 – T1 2024 en prognose voor de periode T2 2024 – T3 2025. Vanaf 2024 worden data gemonitord per tertaal (vier maanden) in plaats van kwartaal.

Analyse: de prognose is een statistische bewerking op basis van data uit het verleden en voortzetting van het huidige beleid. De impact van ontwikkelingen zoals Hervormingen sociaal domein en toenemende personeelskrapte kan leiden tot een andere realisatie.
Bron: dashboard jeugdhulp.

Beschikbaarheid
Of het lukt om tijdig jeugdhulp te bieden (beschikbaarheid) is sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de instroom (omvang en complexiteit), de uitstroom, de beschikbare personeelscapaciteit, de beschikbare financiën en de impact van Hervormingen sociaal domein. Zie jaarstukken 2023 voor de beschikbaarheidscijfers in 2023. We verwachten dat druk op de specialistische jeugdhulp in 2025 verder toeneemt vanwege de financiële schaarste. Deze is groter dan voorgaande jaren wat gevolgen heeft voor de beschikbaarheid van passende specialistische jeugdhulp. Zie 'activiteiten' voor de inzet om passende jeugdhulp beschikbaar te houden.

Kwaliteit
KOOS en Spoor030 gebruiken de app Ervaringwijzer om clientinformatie over ervaren kwaliteit, ervaren toegankelijkheid en ervaren effect uit te vragen. Meer informatie staat in jaarstukken 2023. Daarnaast volgen we de ervaring van jeugdigen en ouders door rapportages van aanbieders, klachtenrapportages, signalen van partners uit de stad. Dit is onderdeel van de gesprekken met onze partners.

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar
Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer doen
- Uitvoering nadere regel herstel en veerkracht Utrechtse jeugd vanuit versneld vernieuwen en NPO (raadsbrief Beantwoording toezegging benutting subsidie Herstel en Veerkracht) loopt in 2025 af.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen
- KOOS en Spoor030 bieden jeugdigen en ouders tijdig passende specialistische jeugdhulp vanuit teams in de buurt.
- KOOS en Spoor030 bieden zoveel als mogelijk groepsgerichte specialistische jeugdhulp.
- We bieden jeugdigen zoveel mogelijk een passende plek in reguliere kinderopvang (met extra ondersteuning), zodat er zo min mogelijk instroom in dagbehandeling is (zie voor een toelichting de bijlage Hervormingen sociaal domein).
- Yeph biedt zeer specialistische jeugdhulp en hun expertiseteam biedt vroegtijdig specialistische expertise en consultatie aan hulpverleners die al betrokken zijn bij een gezin.
- Waar mogelijk versterken KOOS en Spoor030 hun teams met de expertises die nodig zijn om meer vragen vanuit hun teams op te pakken waardoor op termijn minder inzet van onderaannemers nodig is.
- Partners zetten in op behoud en werven van professionals.
- Wel thuis: inzet op zo thuis mogelijk opgroeien (minder uithuisplaatsingen) en, als thuis blijven wonen toch niet mogelijk is, meer pleegzorg en gezinshuizen.
- We brengen met partners gesloten jeugdhulp (jeugdzorg+) verder terug door kwalitatieve verbetering (overgang naar kleinschaligheid, veiligheid bieden door nabijheid) en de ontwikkeling van (ambulante) alternatieven.

- We werken met omringende regio's samen om hoogspecialistische jeugdhulp in onze regio's beschikbaar te houden en verder te verbeteren (onder andere door Bovenregionaal Expertisenetwerk).

Financiën Specialistische jeugdhulp

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	6.470	0	0	0	0	0
Lasten	95.868	93.245	95.653	91.539	91.253	91.258
Saldo Baten en Lasten	**-89.397**	**-93.245**	**-95.653**	**-91.539**	**-91.253**	**-91.258**
Onttrekking reserves	1.275	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**1.275**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-88.122**	**-93.245**	**-95.653**	**-91.539**	**-91.253**	**-91.258**

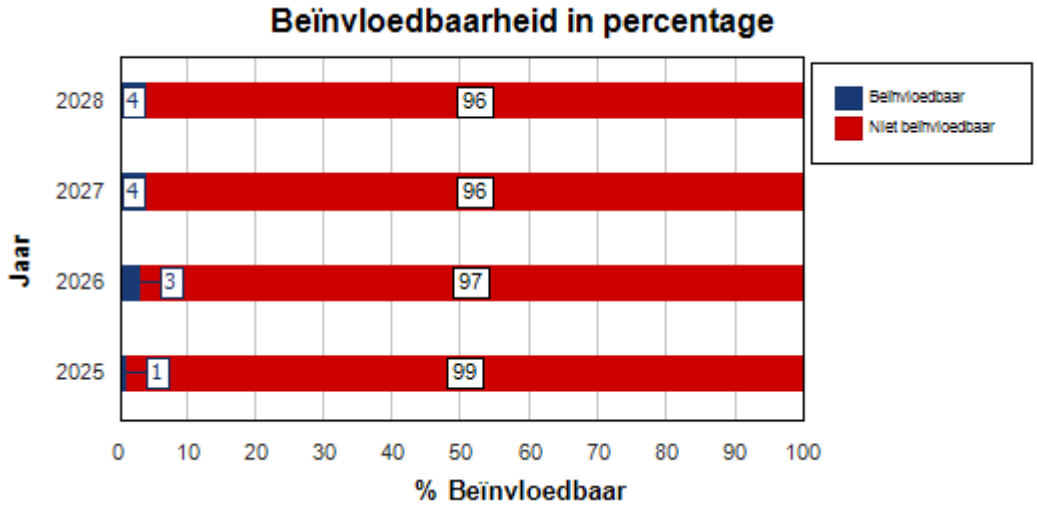
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Effect prijsindexatie 2025 inclusief effect aflopend volumeindexatie toename kosten jeugdzorg VJN23 op specialistische zorg voor jeugd	2.250	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 1% , (2026 3% , 2027 4%, 2028 4%)

Het aanbod van passende aanvullende ondersteuning is vastgelegd in meerdere, meerjarige overeenkomsten. Deze kunnen niet ongelimiteerd worden aangepast. De opgenomen percentages zijn gebaseerd op wat redelijkerwijs gevraagd kan worden van aanbieders.

NB: de beïnvloedbaarheid van de onderdelen van het programma is niet optelbaar. Bijvoorbeeld: verlagen van het budget voor basiszorg, zal een opdrijvend effect hebben op de kosten van aanvullende zorg en wachtlijsten zullen toenemen.

Doelstelling 6: Jeugdbescherming

Als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is, dan worden gezinnen en jeugdigen ondersteund door Jeugdbescherming en/of Jeugdreclassering.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Raadsbrief Geactualiseerde Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling	2021	De wijze waarop de 26 samenwerkende gemeenten in de regio Utrecht en hun maatschappelijke partners samenwerken aan zorg en veiligheid voor mensen die te maken hebben met huiselijk geweld en kindermishandeling.

Voor deze doelstelling is nieuw beleid in de maak.

Effectindicatoren

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
% jongeren met jeugdbeschermingsmaatregel en % jongeren met jeugdreclasseringsmaatregel.		0,8% 0,3% (voorlopige cijfers)	0,8% 0,3%	0,8% 0,3%	0,8% 0,3%	0,8% 0,3%

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Start van het één-jarig subsidiecontract per 1 januari 2025 voor uitvoering van de jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringstaken en het advies-en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling door Veilig Thuis en de Gecertificeerde Instellingen (GI). Inclusief volledige implementatie van het landelijk tarief voor jeugdbescherming en jeugdreclassering. Dit is ter overbrugging tot de nieuwe uitvraag vanaf 2026 (zie hieronder).

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We bereiden de uitvraag jeugdbeschermings-en jeugdreclasseringstaken en het advies-en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling vanaf 2026 en verder voor.

- Als de éénjarige subsidie in 2025 aan Samen Veilig Midden Nederland (SVMN) wordt verstrekt, dan volgen we het Koersprogramma ‘Samen doen wat helpt’ van SVMN dat voortbouwt op het Veranderprogramma.
- We zetten in op de samenwerking tussen de GI's en andere jeugdpartners, onder andere op een zo snel en soepel mogelijke toeleiding naar passende jeugdhulp.
- We leveren bouwstenen voor de landelijke wetgeving rond toekomstscenario kind- en gezinsbescherming met de EVU-teams, Lokalis, GI's, Raad voor de Kinderbescherming, vrouwenopvang en Altrecht.
- We werken met de Raad voor de Kinderbescherming en de Rechtbank samen aan het Uniform (Jeugd)hulpaanbod (UHA) bij complexe scheidingen, een samenwerking in de keten van jeugdhulp en rechtspraak.
- Deze activiteiten voeren we uit in samenhang en afstemming met programma Passende Ondersteuning, beschreven in het hoofdstuk laagdrempelige basiszorg (vrouwenopvang, versterking Centrum Seksueel Geweld en Veilig Thuis).

Financiën Jeugdbescherming

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	835	0	0	0	0	0
Lasten	13.878	15.082	14.989	13.850	13.854	13.858
Saldo Baten en Lasten	**-13.043**	**-15.082**	**-14.989**	**-13.850**	**-13.854**	**-13.858**
Onttrekking reserves	1.170	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**1.170**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-11.873**	**-15.082**	**-14.989**	**-13.850**	**-13.854**	**-13.858**

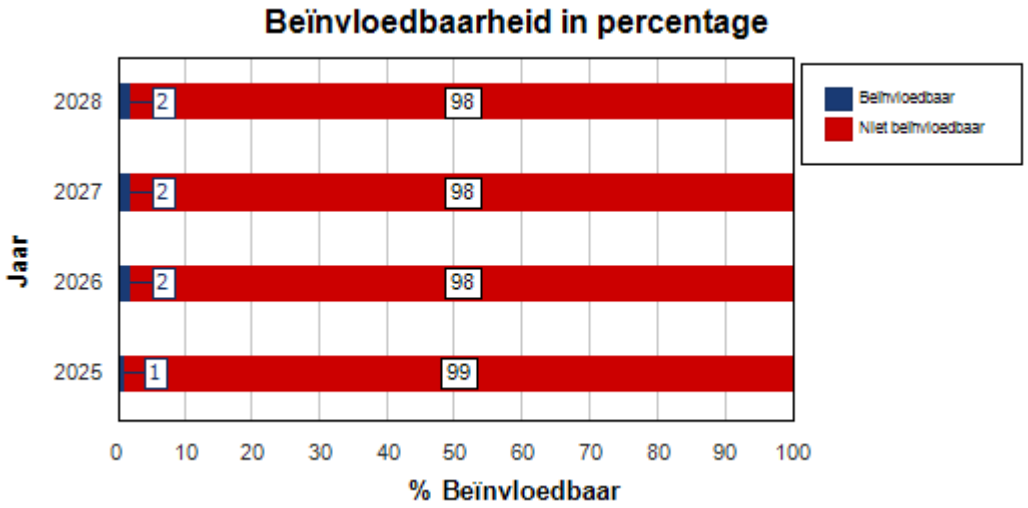
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Prijsindexatie 2025	450	S
Extra middelen werkdrukverlaging jeugdbescherming	570	S
Incidenteel toevoegen van POK middelen vanuit 2023 naar 2024	-1.122	I

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 1 %, (2026 2 %, 2027 2 % , 2028 2 %)

Het aanbod van aanvullende zorg gericht op Jeugdbescherming en -reclassering is zeer beperkt beïnvloedbaar. Verwijzingen naar deze vormen van Jeugdhulp liggen vaak buiten de invloedsfeer van de gemeente (bijvoorbeeld via de kinderrechter) en de tarieven voor Jeugdbescherming zijn landelijk vastgesteld. Het grootste deel is dus wettelijk vastgelegd.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Doordat we al het grootste deel van de **Hervormingsagenda Jeugd** hebben uitgevoerd is het risico dat we de taakstelling, die gepaard gaat met de Hervormingsagenda, alleen kunnen behalen door te bezuinigen op kwaliteit, toegankelijkheid en beschikbaarheid. De Hervormingsagenda heeft juist als doel om deze aspecten te verbeteren. Kortom, het risico is dat we afbreken wat zorgvuldig is opgebouwd en niet kunnen voldoen aan de wettelijke zorgplicht. Dit leidt ook tot druk op het (speciaal) onderwijs waardoor het moeilijk is om kinderen (tijdig) passend onderwijs te bieden. De financiële bijdrage vanuit het Rijk voor onderwijshuisvesting – mede door de stijgende marktprijzen en duurzaamheidseisen die worden gesteld – is ontoereikend. Door druk op de beschikbare ruimte wordt het duurder en ingewikkelder om nieuwe schoolgebouwen en kinderopvang in te passen.	• We lobbyen, indien mogelijk samen met de G4-steden en/of VNG op de Hervormingsagenda Jeugd en de vergoeding voor onderwijshuisvesting. • We bouwen een dossier op richting landelijke deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd die oordeelt over haalbaarheid van de taakstelling. • We monitoren met onze partners de kwaliteit, beschikbaarheid en bereik van de jeugdhulp. • Indien mogelijk stellen we het ambitieniveau van de projecten bij. Alleen is dit niet wenselijk gezien de ambities van de gemeente. • We bouwen zo efficiënt en slim mogelijk en zoeken naar mogelijkheden om gebouwen buiten schooltijden te blijven gebruiken en functies in een gebouw te combineren.

Door **krapte op de arbeidsmarkt** staat de personele capaciteit bij ons en onze partners (in (preventie, jeugdhulp, onderwijs en kinderopvang) onder druk. Dit kan leiden tot: • Langere wachttijden waardoor jeugdigen en gezinnen niet tijdig de juiste hulp en ondersteuning kunnen krijgen. • Toenemende druk op het (speciaal) onderwijs waardoor het moeilijker is om alle kinderen tijdig passend onderwijs te bieden. • Hogere werkdruk voor professionals, met risico op uitval of vertrek uit de sector. • Hogere kosten voor aanbieders specialistische jeugdhulp als gevolg van inhuur van zzp-ers. • Vermindering van de kwaliteit van jeugdhulp en onderwijs.	• We werken samen met onze partners die samen inzetten op werving en behoud van professionals. We verkennen met partners hoe professionals flexibeler kunnen worden ingezet op basis van vaardigheden/vakbekwaamheid. • Voor het onderwijs zetten we in op werving en behoud van leraren door middel van de aanpak 'Utrecht leert!'. Daarin is specifiek aandacht voor het tekort in het speciaal onderwijs. • Ook zetten onze partners meer in op groepsgerichte vormen van ondersteuning en e-health voor jeugdigen en gezinnen met een hulpvraag. • Er is een voorrangsregeling op sociale- en middenhuur van woonruimte voor onderwijs- en zorgpersoneel gerealiseerd en komt er een onderwijsparkeerproduct voor onderwijspersoneel waarover nog een raadsbesluit moet worden genomen.
Het lukt onvoldoende om de grondoorzaken van de vraag naar **jeugdhulp** (volwassenenzorg, bestaanszekerheid op gebied van inkomen/ financiën en wonen) aan te pakken, waardoor er toenemende vraag naar jeugdhulp blijft en wachtlijsten groeien. De druk op het (speciaal) onderwijs neemt hiermee ook toe.	• We gaan meer sturen op de kerntaken van onze jeugdhulppartners. Dit gaat gevolgen hebben voor partners in aanpalende terreinen. • We bevorderen de integrale samenwerking van Jeugd en andere domeinen zoals wonen, W&I, volwassen-GGz.
Als gemeente hebben we beperkt invloed op wat ouders en andere inwoners voor elkaar doen en wat de **maatschappelijke norm** is voor 'normaal', Daarom lukt het mogelijk niet om voldoende de beweging naar voren en de cultuuromslag naar normaliseren te maken. Jeugdigen en gezinnen die steun nodig hebben, kunnen dit onvoldoende in hun eigen netwerk en omgeving organiseren, waardoor ze vaker een beroep doen op professionele hulp en de schaarste in de zorg toeneemt.	• We betrekken ouders en jongeren meer bij de ondersteuning die zij krijgen, door aan te sluiten bij wat zij zelf met hulp van hun netwerk en omgeving kunnen doen en dat te faciliteren. • We kijken scherper naar de grenzen van de Jeugdwet die beroep doet op de eigen kracht van ouders, hun netwerk en de omgeving. • Met onder andere de pilot de Familieschool versterken we de gemeenschapskracht door ouders actief te stimuleren om elkaar te ontmoeten, contacten op te doen en hun vragen te stellen aan de school en de professionals in de wijk

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie van de geautoriseerde en de voor 2025 nog te autoriseren investeringen is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.
Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2025; vanaf 2026 worden de verwachte kredieten opgenomen waarvoor nu nog geen autorisatie wordt gevraagd.

Investeringen programma Kansrijk opgroeien

Kansrijk opgroeien	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	249.798	15.754	2.508	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	340.186	19.053	14.118	3.350	9.115
Routine-investeringen	0	0	0	0	0
Totaal	**589.984**	**34.807**	**16.626**	**3.350**	**9.115**

Doelstelling Onderwijshuisvesting

x €1.000

Doelstelling Onderwijshuisvesting	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	249.798	15.754	2.508	0	0
Uitbreidingsinvesteringen	340.186	19.053	14.118	3.350	9.115
Routine-investeringen	0	0	0	0	0
Totaal	**589.984**	**34.807**	**16.626**	**3.350**	**9.115**

Toelichting doelstelling Onderwijshuisvesting

Bij deze programmabegroting vragen wij autorisatie voor de investeringsprojecten die, conform het MPOHV 2024, in 2025 starten. Het gevraagde investeringskrediet bedraagt 15,754 miljoen euro voor vervangingsinvesteringen en 19,053 miljoen euro voor uitbreidingsinvesteringen.

Voor het deel vervangingsinvesteringen heeft 14,047 miljoen euro betrekking op primair onderwijs en 1,706 miljoen euro op voortgezet onderwijs. Binnen uitbreidingsinvesteringen A heeft 10,672 miljoen euro betrekking op primair onderwijs en 8,381 miljoen euro op voortgezet onderwijs. Voor een toelichting op de betreffende investeringsprojecten verwijzen wij u naar het MPOHV 2024.

Verbonden partijen

Dit programma heeft geen Verbonden partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2025
Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving					
Talentontwikkeling voortgezet onderwijs	Activiteiten voor brede talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs.	1.331	1.369	1.369	0
Uitvoering Voorschoolse Educatie	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van o.a. Voorschoolse Educatie.	12.800	12.802	0	0
Waardering voor Vakmanschap	Waardering voor Vakmanschap	175	180	0	0
Kinderopvang plus	Kinderopvang plus	1.000	1.000	0	0
Verbindingsgroepen	Verbindingsgroepen	220	300	0	0
Talentontwikkeling en combinatiefuncties brede school primair onderwijs	Combinatiefuncties onderwijs, activiteiten brede talentontwikkeling en programma Brede Scholen	1.591	1.661	1.661	0
OPDC Utrecht (voorheen School)	Voorziening waar overbelaste jongeren met meervoudige problematiek die dreigen uit te vallen op school worden versterkt in hun gedragsrepertoire en duurzaam teruggeleid naar de school van herkomst, of doorgeleid naar een andere passende school, of na	702	722	722	0
Verkeersexamen in de wijken	Resultaat Verkeersveiligheid PO groep 7/8 afsluiten met theoretisch en praktisch examen	34	0	0	0
Versterken van taal	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de inzet van Vroegschoolse educatie, Professionalisering van professionals op de vroegschool, Ouderbetrokkenheid op de vr	3.911	3.966	3.966	0
Versterken van taal: Brede school Academie (BSA)	De subsidie is tijdelijk beschikbaar voor 2021 en 2022 met als doel het borgen van activiteiten voor hogere taalprestaties en bredere maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijsaanbod. Voor leerlingen met een taalachterstand en talentvolle leerlin	137	0	0	0
Honours trajectum Utrecht (HTU)	De subsidie heeft als doel het borgen van activiteiten voor hogere taalprestaties en bredere maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijsaanbod. Voor leerlingen met een taalachterstand en talentvolle leerlingen	0	31	0	0
Taalschool: taalonderwijs voor nieuwkomers van 4 t/m 12 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de voorziening de Taalschool waar nieuwkomers (leerlingen in het PO) de Nederlandse taal leren	635	640	640	0

Overgang PO naar VO	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Schoolloopbaan 12-23.	277	285	285	0
Schoolmaatschappelijk werk PO (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Leerlingen ondersteunen bij achterstanden in hun ontwikkeling op school (Buurtteams)	1.503	1.546	1.546	0
Schoolmaatschappelijk werk VO (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Leerlingen ondersteunen bij achterstanden in hun ontwikkeling op school (Buurtteams)	1.014	1.043	1.043	0
VSV Regionaal	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	880	880	0	0
VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	333	343	343	0
Utrecht Leert!	Activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het plan van aanpak voor het terugdringen van het lerarentekort, Utrecht Leert!	1.000	1.000	0	0
Internationale Schakel Klassen (ISK): taal onderwijs voor nieuwkomers (VO) van 12 t/m 18 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 12-23	104	107	107	0
NPOnderwijs	Nationaal Programma Onderwijs	1.608	0	0	0
Ondersteunend personeel primair onderwijs (voorheen conciërges)	Verlaging werkdruk leraren	402	414	414	0
Ondersteuning peuter bij overgang naar primair onderwijs	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	571	588	588	0
Onderwijs ondersteuning talentontwikkeling	Kinderen en jongeren kunnen gebruik maken van een samenhangend aanbod van talentontwikkeling, ouderbetrokkenheid en pedagogische aanpak/burgerschap dat door een derde partij in samenwerking met de school wordt aangeboden.	40	0	0	0
Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	Het geven van een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs en het stimuleren van onderwijsinnovatie in Utrecht	1.399	1.149	1.104	45
Bibliotheek Utrecht	De Bibliotheek Utrecht laagdrempelig bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk houden	18.019	17.098	17.098	0
Combinatiefuncties brede school voortgezet onderwijs	Inzet van een combinatiefunctionaris die zorg draagt voor de organisatie van activiteiten in lijn met de visie Brede School VO, zodat leerlingen deelnemen aan talentontwikkelingsactiviteiten op het gebied van bijv. sport, kunst en cultuur.	1.236	0	391	0

Cultuureducatie (onderwijs)	Kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs in contact brengen met een breed aanbod van kunst en cultuur in en rondom de school. De scholen stimuleren om planmatig hun onderwijs cultuureducatie vorm te geven.	2.059	2.119	2.119	0
Totaal doelstelling 1		52.981	49.249	33.396	45
Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig					
Sociale prestatie en dagondersteuning (jeugd)	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maats. prestaties	293	301	301	0
Jongeren, relaties en seksualiteit	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving.	464	474	0	0
Ambulant jongerenwerk	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	4.485	4.551	0	4.551
De Stem van Utrecht	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	106	109	109	0
Jeugdhulp meedoen (subsidietender Sport	Meedoen kinderen met een beperking/ondersteuningsvraag	59	64	0	64
Kinder- en jongerenwerk MO	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	567	567	313	0
Totaal doelstelling 3		5.974	6.066	723	4.615
De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien					
Buurtteams jeugd en gezin (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	27.244	24.849	0	24.849
Jeugdhulp	Trajectmanagement, woonbegeleiding, onderwijshulpverlening en intensieve hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	386	397	397	0
Samen voor Overvecht (Ondersteuning op maat)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	1.500	1.500	1.500	0
Totaal doelstelling 4		29.130	26.746	1.897	24.849
Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien					
Basiszorg daklozen Regio Utrecht	Hulp en begeleiding aan dak- en thuisloze jongeren	3.546	3.264	0	3.264
Versneld Vernieuwen & Kansrijke start	Tegengaan en/of verzachten van de negatieve sociale effecten van Corona en de coronamaatregelen op inwoners en het ondersteunen van hen die daardoor extra zorg en ondersteuning nodig hebben.	2.200	1.100	0	0

	Totaal doelstelling 5		5.746	4.364	0	3.264
Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is						
	Veilig thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	Uitvoering van Veilig Thuis voor 18- (jeugd) en (preventieve) jeugdreclassering en jeugdbescherming	13.576	13.576	0	13.576
	Totaal doelstelling 6		13.576	13.576	0	13.576
	Totaal		**107.407**	**99.995**	**36.016**	**46.349**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Levendige en gezonde stad

Programmaoverzicht

We zorgen voor voorzieningen die de levendigheid en gezondheid in de stad bevorderen.

Portefeuillehouder(s): Eva Oosters, Linda Voortman, Eelco Eerenberg, Dennis de Vries, Rachel Streefland

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	103.565	108.432	66.036	64.577	61.670	61.670
Lasten	268.761	301.304	259.322	247.240	243.508	242.092
Saldo Baten en Lasten	**-165.197**	**-192.871**	**-193.286**	**-182.663**	**-181.838**	**-180.422**
Onttrekking reserves	9.360	108.398	9.161	5.661	5.365	5.056
Toevoeging reserves	17.238	20.718	4.007	4.007	4.007	4.007
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-7.878**	**87.680**	**5.154**	**1.654**	**1.358**	**1.049**
Totaal	**-173.075**	**-105.192**	**-188.132**	**-181.009**	**-180.480**	**-179.373**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2025

De baten in dit programma zijn 66,0 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Opbrengsten huur en servicekosten (34,5 miljoen euro)
- Inkomensoverdrachten Rijk, overige overheden en Europese Unie (16,6 miljoen euro)
- Vergoeding overige goederen en diensten (14,2 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 259,0 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Middelen ingezet bij maatschappelijke en culturele partners (105,4 miljoen euro)
- Exploitatielasten (57,7 miljoen euro)
- Personele lasten (53,1 miljoen euro)
- Kapitaallasten (51,1 miljoen euro)
- Interne verhuur vastgoed (opbrengst: -36,0 miljoen euro)
- Ontwikkeling cultureel vastgoed (8,5 miljoen euro)
- Aanhuur vastgoed (3,3 miljoen euro)
- Materiële kosten (2,6 miljoen euro)
- Gemeenschappelijke regeling (2,3 miljoen euro)

De mutaties reserves zijn -5,2 miljoen euro. Deze hebben betrekking op:

- Storting in reserves vastgoed t.b.v. leegstand en calamiteiten (2 miljoen euro)
- Storting in reserve t.b.v. onderhoud stadskantoor (2 miljoen euro)
- Onttrekking aan vaste activa reserves t.b.v. dekking kapitaallasten (-5,1 miljoen euro)
- Onttrekking aan reserve t.b.v. gebruiksinvesteringen culturele voorziening Leidsche Rijn (-2,5 miljoen euro)
- Onttrekking aan reserve t.b.v. dekking duurzaamheidsmaatregelen stadskantoor (-1 miljoen euro)
- Onttrekking aan reserves Sport (-0,6 miljoen euro)

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Concrete bezuinigingsmaatregelen

x €1.000

Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel
Verminderen ambitie plan Einstein	-	-	-	103	103	103
Verminderen inclusieaanpak	-	-	-	257	257	257
Stoppen exploitatiesubsidies Diedom	-	-	-	123	43	43
Korten op subsidie verslavingspreventie	-	-	257	257	257	257
Personele inzet op internationaal vanuit Volksgezondheid (deels) stopzetten	-	118	118	118	118	118
Stoppen inzet schoollunches	-	-	-	1.027	1.027	1.027
Stoppen inzet op (vecht)scheidingen	100	-	-	-	-	-
Bezuiniging lobby voor bovengemeentelijke belangen, Amendementen 127 en 128 (deel 2)	-	103	103	-	-	-
Subsidiebureau kostendekkend toerekenen aan regelingen/programma's	-	-	514	514	514	514
Dekking kapitaallasten Machinerie vrij laten vallen	226	226	226	226	226	226
Realiseren visie op jongerenontmoetingsplekken, Amendement 120	-226					
Kunst in de openbare ruimte prioriteren en selectie van projecten stopzetten	-	103	103	103	103	103
Vrijval onderbesteding nadere regel Amateurkunst Educatie		210				
Vrijval onbestede subsidiemiddelen Cultuurnota		210				
Vrijval nader te bepalen - uitwerking motie 311 "Behoud basissubsidie Amateurkunst"	-		420	420	420	1
Bezuiniging op subsidie Tivoli, Vredenburg en het Centraal museum, Amendement 94	-	-	-	-	-	420
Minder inzet op jongerencultuurhuis Vleuten of de Meern	-	-	250	250	250	250
Minder inzet op culturele voorbereiding Regio+-voorziening	-	185	185	185	185	185

Staken inzet op wijkcultuurhuis-hallencomplex Groenewoud	-	-	-	113	113	113
Verlagen budget projecten en knelpunten Cultuur	-	177	177	177	177	177
Stoppen met programma nachtsector	-	-	-	110	110	110
Verhogen tarieven sportaccommodaties	-	-	-	1.078	1.078	1.078
Totaal	**100**	**1.333**	**2.354**	**5.062**	**4.982**	**4.982**

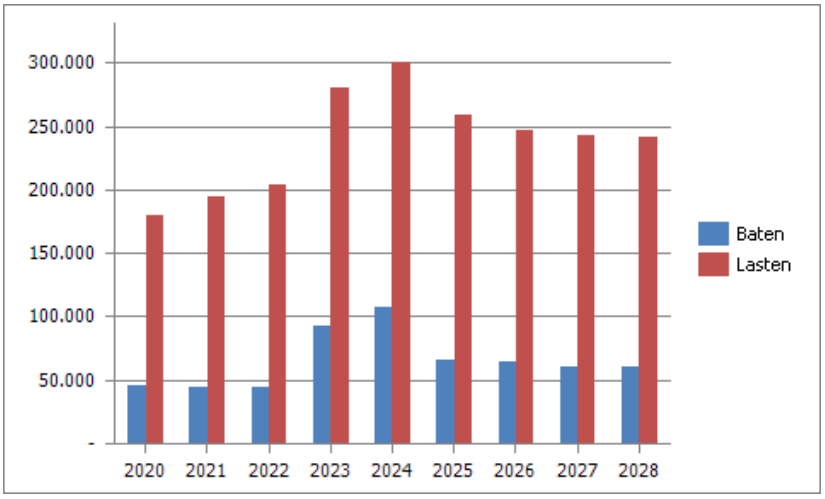
Bezuinigingen op ruimtelijke investeringen

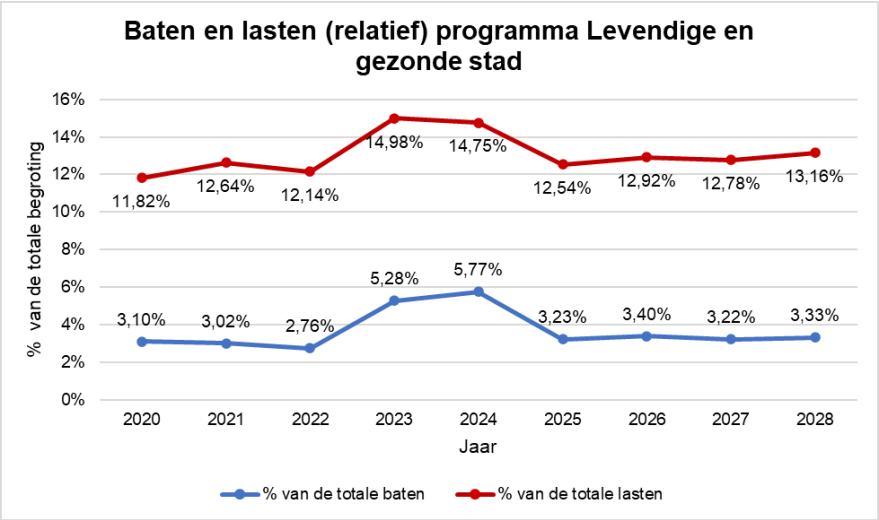
x €1.000

Opgave	2024	2025	2026	2027	2028	Structureel
Sport	263	-191	386	-398	1.950	152
Cultuur	-	25	328	570	623	623
Totaal	**263**	**-166**	**714**	**172**	**2.573**	**775**

Baten en lasten meerjarig in beeld

De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.
Door toegepaste loon- en prijscompensatie 2024 nemen de lasten toe.

Doelstelling 1: Nieuwkomers

Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Thuis in Utrecht	2021	Nota van uitgangspunten Inburgering.
Kaders nieuwe grootschalige opvanglocaties asielopvang Utrecht	2020	Uitgangspunten en randvoorwaarden voor realiseren van nieuwe locaties voor asielopvang in Utrecht met Plan Einstein.
Landelijke pilot LVV plus Utrechtse werkwijze	2019	Afspraken en aanpak van een landelijke pilot voor Opvang en begeleiding van ongedocumenteerden. Voor dit onderwerp is nieuw beleid in de maak. Dit kan leiden tot een aanpassing van doelstelling en indicatoren in de volgende programmabegroting.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
% van mensen die inburgeren dat “een gevoel van erbij te horen” ervaart in hun buurt en in Utrecht.	71%		-	hoger dan 71%	hoger dan 71%	
% van mensen die inburgeren dat werkt, opleiding volgt, of meedoet door vrijwilligerswerk.	Verwacht in Q1 2025		n.n.b	n.n.b.		
% mensen dat niet meer inburgeringsplichtig is (per cohort).	Verwacht in Q1 2025			ntb		

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We blijven bij de landelijke overheid pleiten voor een humaan asielbeleid. Met gemeenten en de VNG zetten we ons in voor het behouden van de Spreidingswet, van kwalitatief goede asielopvang en de voorrangsregeling voor statushouders op sociale huurwoningen. Voor ongedocumenteerde mensen blijven we de landelijke uitrol van de LVV ondersteunen. We werken -zover mogelijk- niet mee aan maatregelen die tot dakloosheid of strafbaarstelling leiden (motie 310).

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We zetten de zoektocht naar duurzame en kwalitatief goede asielopvanglocaties volgens Plan Einstein-concept met gemengd wonen en flexibele schil voort binnen kaders Spreidingswet en gemeentelijk beleid. Dit gaat zowel om reguliere asielzoekers als alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV).
- Voor 30 juni 2025 hebben we tenminste 1491 opvangplekken voor asielzoekers vanwege de nieuwe wettelijke taakstelling voor het realiseren van asielopvangplekken (spreidingswet).
- We zetten activiteiten en cursussen Plan Einstein op diverse asiellocaties (permanente-, tijdelijk- en noodopvang) voort en zetten meer in op toeleiding naar werk en op jongvolwassenen.
- We werken met de partners aan het realiseren van een Gezond pedagogisch klimaat voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen die worden opgevangen door het COA.
- We bereiden de matching van statushouders aan beschikbare woningen voor en dragen zo bij aan het realiseren van de huisvestingstaakstelling. Ook willen we tussenvormen (tussen opvang en huisvesting in) starten. Hier kunnen statushouders tijdelijk wonen, onder andere in afwachting van hun gezinshereniging, .
- Als de Rijksfinanciering voor de pilots Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) en kwetsbare EU-migranten stopt, zetten we een (beperktere) vorm van opvang en begeleiding van ongedocumenteerde mensen en van kwetsbare dakloze EU migranten voort binnen de mogelijke financiële kaders.
- We voeren de Wet inburgering 2021 uit en werken al lerende aan een goed werkend inburgeringsstelsel in Utrecht.
- We realiseren opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen en zorgen voor sociaal beheer op deze plekken. We ondersteunen Oekraïense vluchtelingen in de toegang tot stedelijke voorzieningen zoals (huisarts)zorg en onderwijs.
- We zetten in op verbetering van de participatie en zelfredzaamheid van Oekraïense vluchtelingen, waarbij het accent meer komt te liggen op ontwikkeling van de Nederlandse taal, duurzaam en passend werk en de weg vinden in de Nederlandse cultuur en maatschappij

Financiën Nieuwkomers

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	44.802	48.718	4.029	4.029	4.029	4.029
Lasten	43.051	63.278	14.095	13.030	12.928	12.747
Saldo Baten en Lasten	**1.751**	**-14.561**	**-10.067**	**-9.002**	**-8.899**	**-8.719**
Onttrekking reserves	1.079	2.685	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**1.079**	**2.685**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**2.830**	**-11.875**	**-10.067**	**-9.002**	**-8.899**	**-8.719**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
De verlenging van de bekostigingsregeling en de normvergoeding zijn bij opstellen programmabegroting 2025 onzeker, waardoor er voor het programma Oekraïne nog geen baten zijn begroot. Verwachting is dat we in 2025 circa 29 mln. baten ontvangen. Dit is lager dan in 2024. Deze lagere baten worden voornamelijk veroorzaakt doordat er in 2024 nog 5 miljoen aan Vooruit ontvangen middelen 2023 zijn geboekt en de normvergoedingen van de GOO, POO en transitiekosten zijn verlaagd met 11 miljoen.	-44.952	I
Lasten		
In 2024 zijn er extra lasten aan de begroting toegevoegd vanwege zoektocht en realisatie van meer asielopvangplekken en om meer tussenvormen voor statushouders mogelijk te maken.	-1.061	I
Extra lasten in 2024 in het kader van bestedings- en dekkingsvoorstel voor de zoektocht en realisatie van meer asielopvangplekken en om meer tussenvormen voor statushouders mogelijk te maken.	-791	I
Extra middelen bij de voorjaarsnota voor voortzetting van de LVV in 2025.	1.250	I
Incidentele en extra uitvoeringsmiddelen vanwege een verhoogde taakstelling om te huisvesten (en begeleiden/inburgeren) statushouders. Met de decembercirculaire 2022 zijn hiervoor middelen ontvangen, de inzet van deze middelen valt in 2024.	-900	I
Extra lasten in 2024 als gevolg van bestedings- en dekkingsvoorstel voor vertraagde instroom inburgeringsplichtigen.	-1.061	I
Extra lasten in 2024 als gevolg van een verhoogde taakstelling van te huisvesten (en begeleiden/inburgeren) statushouders.	-709	I
De verlenging van de bekostigingsregeling en de normvergoeding zijn bij opstellen programmabegroting 2025 onzeker, waardoor er voor het programma Oekraïne nog geen lasten zijn begroot. Verwachting is dat de lasten in 2025 circa 29 mln. zullen zijn. Dit is lager dan in 2024. Deze lagere lasten worden voornamelijk veroorzaakt doordat er in 2024 nog 5 miljoen aan Vooruit ontvangen middelen 2023 zijn geboekt en de normvergoedingen	-45.257	I

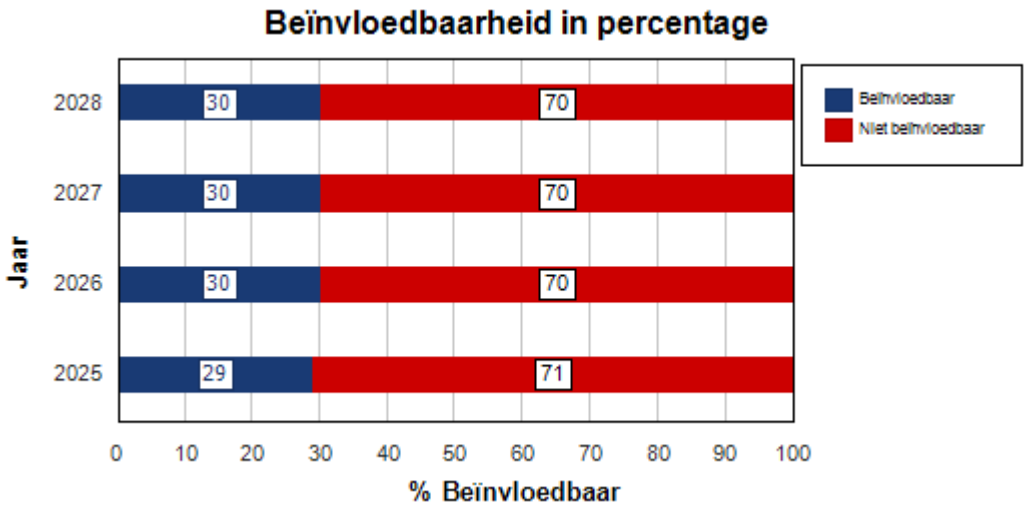
van de GOO, POO en transitiekosten zijn verlaagd waardoor met 11 miljoen.		
Extra middelen in 2024 vanuit de decembercirculaire 2023 voor zorgkosten en taal voor ontheemde Oekraïeners	-544	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Onttrekking van reserve in 2024 als gevolg van bestedings- en dekkingsvoorstel voor de zoektocht en realisatie van meer asielopvangplekken en om meer tussenvormen voor statushouders mogelijk te maken.	-791	I
Onttrekking van reserve in 2024 als gevolg van bestedings- en dekkingsvoorstel voor vertraagde instroom inburgeringsplichtigen.	-1.061	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 29 %, (2026 30 %, 2027 30 % , 2028 30 %)

De lasten binnen deze doelstelling zijn beperkt beïnvloedbaar. Om het budget substantieel te verlagen is een redelijke opzegtermijn nodig, daarom is 2025 beperkt beïnvloedbaar.

Veemdelingen: door de wet Inburgering 2021 is dit een wettelijke taak. De ambitie van Utrecht ligt hoger dan de wettelijke taak, maar niet veel. De beïnvloedbaarheid is daarmee beperkt.

Opvang: onder de Spreidingswet is dit een wettelijke taak, maar het is onzeker hoe de invulling en uitvoering daarvan zich ontwikkelt onder het nieuwe kabinet. De ambitie van Utrecht ligt ook hier

hoger, bijvoorbeeld bij Plan Einstein, waar bewoners van AZC en buurt samen leven, leren en werken.

Het loslaten van de ambities biedt financieel ruimte, met als consequentie dat vreemdelingen minder makkelijk meedoen in de samenleving. Dit kan verderop in de keten leiden tot hogere kosten in verband met werkloosheid en zorgbehoefte.

Doelstelling 2: Meedoen en voor elkaar zorgen

De verschillen in de mate van meedoen tussen (groepen) inwoners nemen af, inwoners zorgen meer voor elkaar en zijn meer betrokken in de buurt

Deze doelstelling is nieuw en vervangt de oude doelstelling ‘Inwoners doen mee, zorgen voor elkaar en zijn betrokken in de buurt’ uit de programmabegroting 2024, zie beleidsnota ‘Wmo Samen Leven, Samen Zorgen’ onder het beleidskader.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Wmo Samen Leven, Samen Zorgen	2024	Utrechts kader voor de Wmo 2024-2034.
Nota van Uitgangspunten Onderdelen van de Sociale basis en Basiszorg	2024	In de nota van uitgangspunten wordt voor de nieuwe uitvraag van o.a. de voorziening sociaal makelen en sociaal beheer het kader geschetst voor één of meerdere opdrachten. Hierbij zijn vijf generieke uitgangspunten geformuleerd, waaronder 'Gemeenschap centraal', 'Samenwerken in de wijk' en ‘Ongelijk investeren voor gelijke kansen'.
Beleidsnota Gezondheid: Samen gezondheidsverschillen verkleinen	2024	De beleidsnota gezondheid is gericht op het verkleinen van gezondheidsverschillen met 30% in 2040. Het betreft integraal beleid en geeft ook invulling aan het initiatiefvoorstel ‘Ongelijk Investeren in Gelijke Kansen’.
Agenda Utrecht voor iedereen toegankelijk	2020	In de visie beschrijven we 3 kansen om van Utrecht een stad te maken die werkelijk voor iedereen is.
Visie Versterken Sociale Basis	2018	De nota beschrijft de visie op het deel van de sociale basis dat valt onder de Wmo, benoemt de ontwikkelopgaven en geeft inzicht in de beschikbare budgetten.
Beleidskader Beheerde speeltuinen	2017	Het kader regelt het beheer en de exploitatie van de beheerde speeltuinen. Het doel van dit kader is de stimulering van de verzelfstandiging van de speeltuinen en het overdragen (op eigen tempo) van het beheer aan bewonersorganisaties, waar mogelijk.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
% inwoners dat meedoet.	82% (2023)	82%		82%		83%
% inwoners met een beperking dat meedoet.	64% (2023)	64%		64%		65%
% inwoners dat zich vrijwillig inzet.	39% (2023)	39%		40%		42%
% inwoners dat wil zorgen voor of hulp wil bieden aan buurtbewoners, maar dat nu nog niet doet	32% (2023)	32%		32%		32%
% inwoners dat van familie / vrienden / buren / vrijwilligers (organisatie) hulp ontvangt.	15% (2023)	15%		15%		16%
% inwoners dat zorgt voor of hulp biedt aan buurtbewoners *	19% (2023)	19%		19%		20%
% inwoners dat een bijdrage levert aan meer contact in de buurt *	14% (2023)	14%		14%		15%

**Nieuwe indicator: na aanpassing van de vraagstelling in de Inwonersenquête kiezen we ervoor de indicator '%inwoners dat zich in de buurt inzet met een of meer activiteiten' te splitsen in specifiekere inzet, meer passend bij dit programma. De bredere indicator is vanaf dit jaar wel opgenomen onder programma Betrouwbare Overheid.*

Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden:

- Utrecht monitor: maatschappelijke participatie, digitale vaardigheden en zelfredzaamheid.

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We stellen een uitvoeringsprogramma op rondom informele zorg en mantelzorg. Hierin beschrijven we onze inzet op mantelzorg, vrijwilligersbeleid en informele zorg en welke ontwikkelingen we op deze thema's zien (gereed in Q1 2025).
- We doen een aanbesteding voor sociaal makelaarschap (gereed in Q1 2026).
- We starten het traject om de subsidieregelingen sociale basis met ingang van 2027 te herzien, in lijn met de Hervormingen Sociaal Domein (zie bijlage), de Wmo-nota en Jeugdnota (gereed in Q1 2026).
- We doen een aanbesteding voor de opdracht om de informatievoorziening in de sociale basis nog laagdrempeliger en gerichter te organiseren (gereed in Q1 2026).

Activiteiten die we niet meer doen

- Wij geven Solgu geen opdracht meer om de app wheelmap te vullen, vanwege onvoldoende gebruik bij de doelgroep. Wij stimuleren partijen in de stad om op hun eigen site te communiceren over hun toegankelijkheid.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We ondersteunen en faciliteren vrijwillige inzet voor elkaar, we versterken gemeenschapskracht en faciliteren organisaties met een sterk netwerk in de leefwereld van kwetsbare inwoners via de subsidieregeling Vrijwillige inzet voor elkaar.

- We financieren de basisvoorziening ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgondersteuning.
- We verbeteren de toegankelijkheid in de stad met de subsidieregeling Toegankelijkheid, reiken de Toegankelijkheidsprijs uit, werken samen met partners in de stad in het Stadsakkoord Toegankelijkheid en nodigen hiervoor nieuwe partners uit.
- We ondersteunen belangenbehartiging door organisaties met de subsidieregeling De Stem van Utrechters.
- We voeren de activiteiten in het Uitvoeringsplan Eenzaamheid 2023-2026 uit, samen met de netwerkpartners van Utrecht Omarmt. We focussen hierin op migrantenouderen, jongvolwassenen en (alleenstaande) thuiswonende ouderen, waarbij extra wordt ingezet op het taboe doorbreken en nieuwe samenwerkingen aangaan.
- We financieren een overbruggingsperiode voor het sociaalmakelaarswerk, conform de Nota van Uitgangspunten Sociaal Makelen 2019-2024.
- We voeren het Uitvoeringsprogramma Basiseducatie Volwassenen 2023-2026 uit.
- We zijn partner in het programma Thuis in je wijk dat zich focust op mensen met een psychische kwetsbaarheid, NAH, LVB en/of een verleden in dakloosheid.

Financiën Meedoen en voor elkaar zorgen

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	4.170	4.760	3.964	3.708	2.918	2.918
Lasten	29.326	31.592	31.358	31.103	29.812	29.812
Saldo Baten en Lasten	**-25.156**	**-26.832**	**-27.395**	**-27.395**	**-26.895**	**-26.895**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-25.156**	**-26.832**	**-27.395**	**-27.395**	**-26.895**	**-26.895**

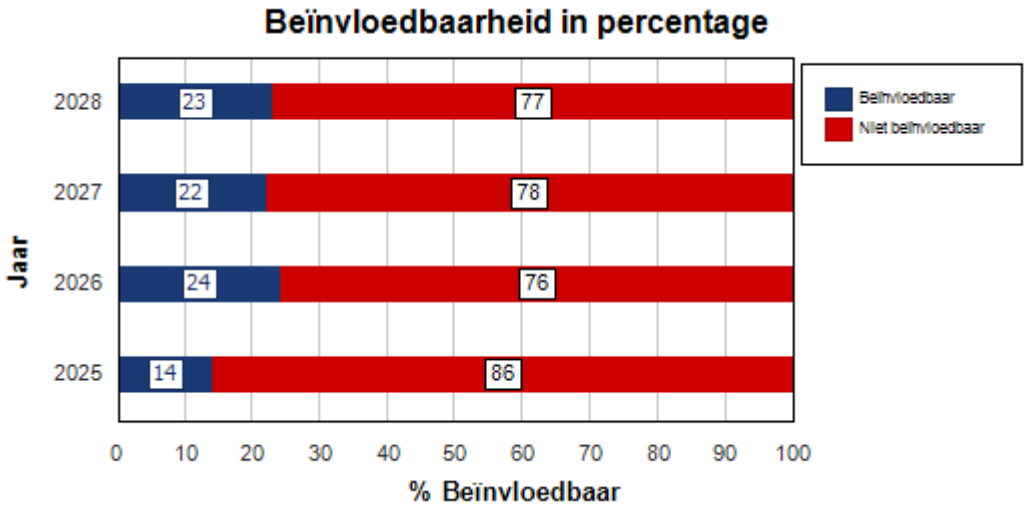
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Regeling SPUK Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB) loopt eind 2024 af (nieuwe regeling wordt momenteel uitgewerkt)	-887	S
Lasten		
Regeling SPUK Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB) liep t/m 2024 (nieuwe regeling wordt momenteel uitgewerkt)	-887	S
Loon- & prijscompensatie 2025 Sociaal Makelaarschap	289	S
Loon- & prijscompensatie 2025 Informele Zorg en Mantelzorg	212	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 14 %, (2026 24 %, 2027 22 % , 2028 23 %)

Het aanbod in de Sociale Basis is vastgelegd in meerdere, soms meerjarige subsidiebeschikkingen. Voor het verlagen van het budget is een redelijke opzegtermijn nodig, daarom ins 2025 beperkt beïnvloedbaar.

NB: de beïnvloedbaarheid van de onderdelen van het programma is niet optelbaar. Het verlagen van dit budget zal een opdrijvend effect hebben op de kosten van basiszorg en aanvullende zorg en wachtlijsten zullen toenemen.

Doelstelling 3: Prettig samenleven

Utrechters kunnen zichzelf zijn en leven prettig samen, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld en hebben gelijke kansen

Deze doelstelling is nieuw en vervangt de oude doelstelling "Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen" uit de programmabegroting 2024, zie het raadsbesluit Technische wijziging raadsbesluit Beleidsnota inclusie & diversiteit 2024-2033.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Inclusie en Diversiteit 2024 – 2033	2024	Beleidsnota om kaders te geven aan de brede intersectionele en integrale aanpak om inclusie in de stad en in onze organisatie verder te verbeteren.
Utrecht Zijn We Samen 2.0	2024	Hernieuwde aanpak van radicalisering, extremisme en (schadelijke) polarisatie.
Visie Digitale Stad 2021 - 2025	2021	Visie die zich richt op het maximaal benutten van de kansen die digitalisering aan Utrecht biedt en zo bij te dragen aan een gezonde leefomgeving voor iedereen.

VN verdrag handicap	2019	Aanpak om Utrecht voor alle inwoners toegankelijk te maken en te houden.

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Vanaf 1 januari 2025 kunnen inwoners gebruik maken van de Nadere Regel Inclusie en Diversiteit. Zij kunnen hier subsidie krijgen voor activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen in de beleidsnota Inclusie & Diversiteit 2024 – 2033.
- We gaan een self-assessment voor Utrecht Mensenrechtenstad ontwikkelen en inzetten.

Activiteiten die we niet meer doen

- Preventieve taken vanuit antidiscriminatievoorziening met betrekking tot horeca.
- De subsidieregeling “slavernijverleden zichtbaar maken”.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We blijven werken aan een bewuste, toegankelijke, verbonden en veilige stad voor Utrechters in een gemarginaliseerde positie.
- Werken aan bewustwording over ons koloniaal – en slavernijverleden en het tegengaan van de doorwerking daarvan.
- We geven uitvoering aan de herijkte aanpak antisemitisme en aanpak moslimdiscriminatie.
- We maken werk van mensenrechten, waaronder kinderrechten en het VN verdrag Handicap. Hierbij betrekken we de mensenrechtenambassadeurs.
- We werken aan de zichtbaarheid, emancipatie en veiligheid van de lhbtiq+ gemeenschap.
- We werken aan de zichtbaarheid en versterking van onze Antidiscriminatievoorziening.
- We zijn en blijven in gesprek met inwoners en partners in de stad om ervaringen en verhalen op te halen en ons beleid zo met een ‘bottom up’ methode samen met te stad te kijken wat nodig is om gezamenlijk tot een stad voor iedereen te komen.
- We geven verdere uitvoering aan het herijkte Utrecht zijn we samen 2.0, het uitvoeringsprogramma tegen schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme. De netwerkaanpak wordt voortgezet, met een grotere inzet op het bieden van trainingen op het gebied van gespreksvoering met mensen met extreme idealen. Daarnaast zullen we verder gaan met onze buurtaanpak op polarisatie en het wijkgerichte bondgenoten netwerk.

Financiën Prettig samenleven

x €1.000

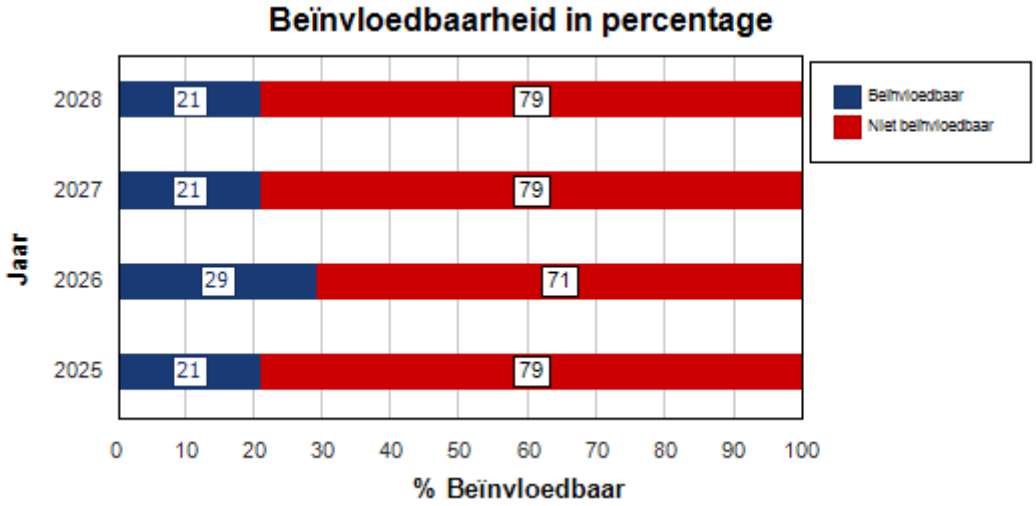
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	18	0	0	0	0	0
Lasten	1.353	1.839	1.824	1.824	1.517	1.517
Saldo Baten en Lasten	**-1.335**	**-1.839**	**-1.824**	**-1.824**	**-1.517**	**-1.517**
Onttrekking reserves	0	60	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**60**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-1.335**	**-1.779**	**-1.824**	**-1.824**	**-1.517**	**-1.517**

Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten en lasten.

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 21% , (2026 29% , 2027 21%, 2028 21%)

De lasten binnen deze doelstelling zijn voor bijna de helft beïnvloedbaar. Anti-discriminatie valt buiten de keuzeruimte, dit is grotendeels een wettelijke taak.

De beïnvloedbare ruimte zit bij diversiteit, LHBTI en Utrecht zijn we samen (preventie). Bezuinigingen zullen vooral ten koste gaan van subsidies aan externe partners en projecten en pilots.

NB: voor het substantieel verlagen van lopende subsidies dient een redelijke opzegtermijn in acht te worden genomen, daarom is 2025 beperkt beïnvloedbaar.

Doelstelling 4: Toegankelijke welzijnsaccommodaties

Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke welzijnsaccommodaties

Deze doelstelling is nieuw en vervangt de oude doelstelling ‘Utrecht heeft goede en toegankelijke buurtvoorzieningen’ uit de programmabegroting 2024, zie beleidsnota ‘Wmo Samen Leven, Samen Zorgen’ onder het beleidskader.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Wmo Samen Leven, Samen Zorgen	2024	Utrechts kader voor de Wmo 2024-2034.
Meerjarig perspectief buurtcentra 2022-2032	2023	De nota beschrijft onze visie op de functie en toekomst van de buurtcentra.
Meerjaren Perspectief Ruimte	2024	Het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) is het uitvoeringsprogramma van de RSU waarin staat hoe we de beschikbare middelen de komende jaren programmeren om onze ambities te realiseren.

Ruimtelijke Strategie Utrecht	2023	Strategische visie voor de stad voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.
Visie spelen, sporten en bewegen; Spelen in je eigen buurt	2022	Met deze visie willen we de ambities voor een stad waarin ruimte is om te spelen, concreet maken.
Koersdocument Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen	2020	In het koersdocument staan de ontwikkelopgaven voor scholen, sportplekken en andere maatschappelijke voorzieningen.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
% bewoners dat tevreden is over de beschikbaarheid van de welzijnsaccommodaties		-	-	-	-	-
Bezetting van buurtcentra in medebeheer (in uren per jaar)	1680 (2018)	1800	1800	1800	1800	1800

Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden:

- Utrecht monitor: maatschappelijke participatie.

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We werken aan het renoveren en verduurzamen van de volgende welzijnsaccommodaties:
  - Buurtcentrum Zuilen krijgt vervangende nieuwbouw op dezelfde locatie en wordt verduurzaamd (gereed in Q4 2025);
  - Jongerenhuiskamer De Boog wordt vernieuwd (gereed in Q4 2025).
- We treffen voorbereidingen voor het renoveren en verduurzamen van de volgende welzijnsaccommodaties:
  - Buurtcentra De Leeuw en Sterrenzicht worden verduurzaamd (gereed in 2026);
  - Jongerenhuiskamer Peltlaan wordt vernieuwd (gereed in 2026).

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We geven uitvoering aan de nota Meerjarig perspectief buurtcentra 2022-2032, met als doel met bewoners(initiatieven) en maatschappelijke organisaties, goede, toegankelijke en uitnodigende welzijnsaccommodaties te faciliteren, die naar tevredenheid optimaal gebruikt worden, goed worden onderhouden en toekomstbestendig zijn.

Financiën Toegankelijke welzijnsaccommodatie

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	724	901	965	965	965	965
Lasten	10.304	11.252	12.501	12.151	12.151	12.151
Saldo Baten en Lasten	**-9.580**	**-10.351**	**-11.536**	**-11.186**	**-11.186**	**-11.186**
Onttrekking reserves	19	111	16	16	16	16
Toevoeging reserves	757	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-738**	**111**	**16**	**16**	**16**	**16**
Totaal	**-10.318**	**-10.240**	**-11.520**	**-11.170**	**-11.170**	**-11.170**

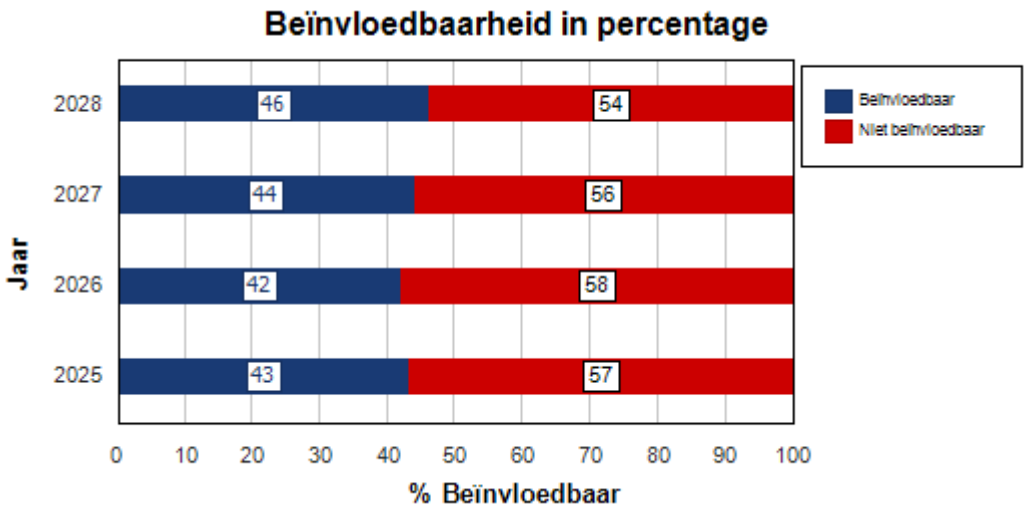
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Accommodaties MO:		
Stelpost groeimiddelen 2025 (wordt bij de 3e technische wijziging verdeeld over de betreffende doelstellingen)	630	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 43 %, (2026 42 %, 2027 44 % , 2028 46 %)

De gemeente heeft als taak om algemene voorzieningen te bieden aan ingezetenen die maatschappelijke ondersteuning behoeven. De exacte invulling hiervan is niet strak vastgelegd waardoor de beïnvloedbaarheid van dit onderdeel relatief groot is. Besparingen zullen ten kosten gaan van het aantal buurthuizen (incl. in zelfbeheer via subsidies), jongerenhuiskamers en beheerde speeltuinen (incl. in zelfbeheer via subsidies), waardoor vastgestelde normen van verdeling over de stad en kwaliteit niet behaald kunnen worden. Bij alleen versobering / lagere kwaliteit in de exploitatie is sprake van aanmerkelijk kleinere keuzeruimte.

Doelstelling 5: Op eigen manier en niveau sporten

Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Utrechtse Sportagenda	2021	De Utrechtse Sportagenda brengt focus in het sportbeleid van de gemeente Utrecht. In de sportagenda wordt het accent gelegd op vijf kernthema's waar de komende jaren aan wordt gewerkt.
Sportnota 2017 - 2020 Utrecht sportief en gezond	2017	In de sportnota zetten we de grote lijnen uit voor een optimale sportinfrastructuur die mensen uitnodigt tot sporten en bewegen als onderdeel van een gezonde leefstijl.

Voor deze doelstelling is nieuw beleid in de maak (beleidsnota sport en bewegen).

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
% kinderen met wekelijkse sportdeelname naar wijk (sport na schooltijd en bij vereniging).	85% (2021)	87%	-	87%	-	87%
% kinderen met zwemdiploma A.	95% (2018)	96%	-	98%	-	98%
% volwassenen dat wekelijks sport naar wijk	64% (2020)		67%		67%	

Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden:

- Sportdeelname | Utrecht Monitor (utrecht-monitor.nl)
- Beweging | Volksgezondheidsmonitor
- Zwemvaardigheid | Volksgezondheidsmonitor
- Voortgang Utrechtse Sportagenda 2021-2023

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Volgend op de nieuwe nota Sport en bewegen werken we het Uitvoeringsprogramma Sport en bewegen uit (gereed Q3 2025).
- Voor het gezond oud worden van onze oudere inwoners zullen we in samenwerking met zorg- en welzijnspartners passend sportaanbod opzetten.
- We werken kaders uit voor de tariefsverhoging van onze sportaccommodaties, conform M325 en nemen daarin de verkenning van solidariteitspotjes mee.

- We ronden de verkenning naar extra zwemmomenten bovenop de al de bestaande zwemactiviteiten voor vrouwen af en integreren die zo mogelijk in het aanbod van onze zwembaden
- We verkennen met de sportraad en onderwijsinstellingen hoe studentensport beter kan worden gefaciliteerd, ook voor MBO-studenten.

Activiteiten die we niet meer doen

- Met het stoppen van de rijkssubsidie voor de Maatschappelijke Diensttijd is de verwachting dat de activiteiten hierop vervallen en we niet meer samenwerken met lokale partijen hierop.
- In lijn met landelijke regelgeving geven we per 1 juli 2025 geen toestemming meer voor kansspelreclame bij sportevenementen en het sponsoren van sporters, clubs, competities en shirts.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We vragen SportUtrecht hun inzet op sportstimulering, vitale sportaanbieders en talentontwikkeling meer toe te spitsen op de wijken waar dat het meeste nodig is.
- We stimuleren 10 scholen om mee te doen met het Utrechts beweegprogramma, waaronder het speciaal onderwijs.
- Om de toegankelijkheid van sport te vergroten continueren we onze inzet op het verbeteren en vereenvoudigen van armoederegelingen.
- Met het Utrechts Sportakkoord 2 'Samen sterker' zetten we in op het versterken van het fundament van de sport, een groter bereik en meer zichtbare betekenis.
- We voeren het Plan van aanpak Sociaal veilige sport verder uit waardoor iedere sporter veilig en met plezier kan sporten en talenten kan ontwikkelen (update Q4 2025).
- We zetten in alle wijken en in het bijzonder in Overvecht in op het stimuleren van meer bewegen bij doelgroepen voor wie dit niet vanzelfsprekend is.
- We zetten in op talentontwikkeling via het stimuleren van kennisdeling en samenwerking. En het faciliteren van initiatieven en sportieve talentenprogramma's.
- We blijven bijzondere sportprestaties waarderen en herijken het huldigingenbeleid.
- We blijven inzetten op behoud van hoge zwemvaardigheidsscores door een ruim aanbod van particuliere zwemles in alle Utrechtse zwembaden, het schoolzwemmen en het zwemlespakket.
- We organiseren in de zomervakantie in alle binnenbaden particuliere vakantiecursussen en tijdens vakanties (behalve de kerstvakantie) vangnetlessen voor kinderen die schoolzwemmen.
- We zetten in op een breed, divers en laagdrempelig sportaanbod voor alle Utrechtse kinderen, zodat talent van onderaf zijn of haar weg kan vinden.
- We blijven Utrechtse sportevenementen ondersteunen door middel van subsidie en herijken de nadere regel subsidie sportevenementen voor 2026 (gereed Q3 2025).
- We ondersteunen Utrechtse sportevenementen in lijn met de afspraken uit het Convenant Gezonde Sportevenementen.
- We gaan in ons beleid opnemen dat bij gesubsidieerde sportevenementen waar veel jongeren t/m 17 jaar komen, evenemententerreinen rookvrij zijn en er verantwoord alcoholbeleid is.

Financiën Op eigen manier en niveau sporten

x €1.000

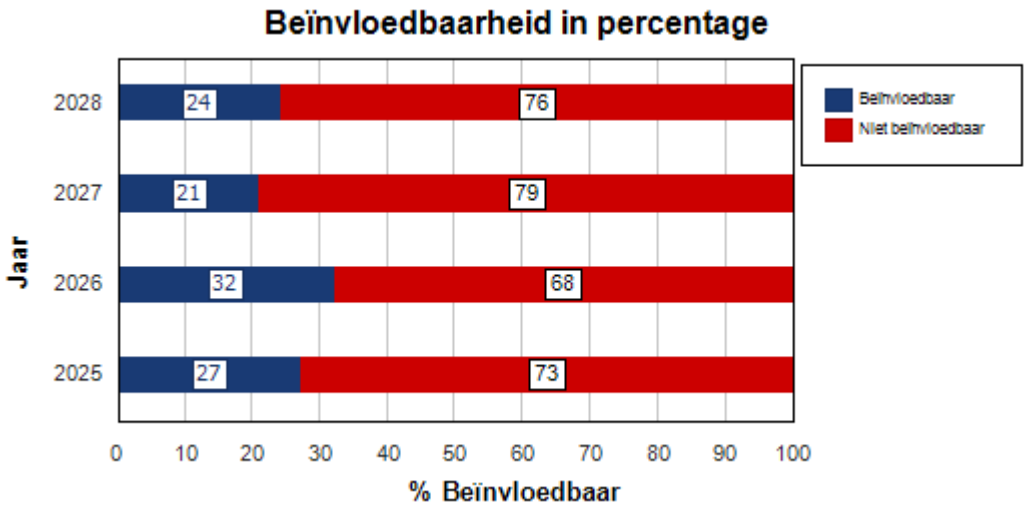
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	1.724	1.637	1.708	1.611	71	71
Lasten	6.557	7.305	7.655	7.559	6.018	6.018
Saldo Baten en Lasten	**-4.833**	**-5.668**	**-5.948**	**-5.948**	**-5.948**	**-5.948**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-4.833**	**-5.668**	**-5.948**	**-5.948**	**-5.948**	**-5.948**

Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten en lasten.

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 27 %, (2026 32 %, 2027 21 % , 2028 24 %)

Het aanbod binnen deze doelstelling is grotendeels vastgelegd in een meerjarige overeenkomst met Sport Utrecht. Deze kan niet ongelimiteerd worden aangepast. De weergegeven percentages zijn gebaseerd op wat redelijkerwijs van de aanbieder gevraagd kan worden.

In de percentages is -om technische redenen- niet de Brede Specifieke Uitkering verwerkt. Die uitkering verlaagt de beïnvloedbaarheid van het budget naar 5% in 2025 oplopend tot 15% in 2027.

Doelstelling 6: Toegankelijke sportvoorziening

Gelijk aan de groei van de stad heeft Utrecht voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Meerjaren Perspectief Ruimte	2024	Het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) is het uitvoeringsprogramma van de RSU waarin staat hoe we de beschikbare middelen de komende jaren programmeren om onze ambities te realiseren.
Uitvoeringsprogramma Utrechtse binnensport	2024	Het uitvoeringsprogramma geeft inzicht in hoe we kwantitatief en kwalitatief voldoende binnensportaccommodaties realiseren.
Ruimtelijke Strategie Utrecht	2023	Utrecht heeft haar koers t/m 2040 vastgelegd in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU2040) en de oplegger bij de RSU.
Visie spelen, sporten en bewegen; Spelen in je eigen buurt	2022	Met deze visie willen we de ambities voor een stad waarin ruimte is om te spelen, concreet maken.
Koersdocument Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen	2020	In het koersdocument staan de ontwikkelopgaven voor scholen, sportplekken en andere maatschappelijke voorzieningen.
Utrechtse Sportagenda	2019	De Utrechtse Sportagenda brengt focus in het sportbeleid van de gemeente Utrecht. In de sportagenda wordt het accent gelegd op vijf kernthema's waar de komende jaren aan wordt gewerkt.
Sportnota 2017 - 2020 Utrecht sportief en gezond	2017	In de sportnota zetten we de grote lijnen uit voor een optimale sportinfrastructuur die mensen uitnodigt tot sporten en bewegen als onderdeel van een gezonde leefstijl.

Voor deze doelstelling is nieuw beleid in de maak (beleidsnota sport en bewegen).

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
% inwoners dat tevreden is over het aanbod van sportvoorzieningen in de buurt.	66% (2021	64%		65%		65%
% inwoners dat tevreden is over het aanbod van sportvoorzieningen in de stad.	74% (2021)	70%		70%		70%

Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden:

- Utrecht Monitor, sportaccommodaties
- Utrecht in cijfers, sportvoorzieningen in de buurt
- Utrecht in cijfers, sportvoorzieningen in de stad

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Als netcongestie geen issue meer is, starten we met de aanbesteding van de bouw van sporthal Cartesiusdriehoek (onder voorbehoud netcongestie oplevering verwacht 2027).
- We verwachten het ontwerp voor de vervangende nieuwbouw van sporthal Lunetten in 2025 af te ronden en start bouwaanbesteding (onder voorbehoud netcongestie oplevering 2028).
- Het ontwerp voor de nieuwe sporthal in Merwedekanaalzone wordt in 2025 gestart. Volgens huidige planning vindt onder voorbehoud netcongestie oplevering plaats in 2028.
- We ronden de locatiestudie naar sporthal Overvecht af en starten met de ontwerpfase (onder voorbehoud netcongestie oplevering verwacht in 2029).
- We zetten het natuurgrasveld op sportpark De Dreef om naar kunstgras (gereed Q3 2025)
- In 2025 starten we met het ontwerp voor het nieuwe zwembad in het Maximapark. Volgens huidige planning en onder voorbehoud netcongestie oplevering 2029 verwacht.
- We verrijken het Nedereindse Park met voorzieningen gericht op spelen en sporten (uitvoering vanaf 2025).
- Op Sportpark Rijnvliet vergroten de sportcapaciteit door 2 rugbyvelden om te zetten naar 3 kleinere maar volwaardige rugbyvelden. Waarvan één kunstgrasveld (oplevering najaar 2025).
- We werken aan een oplossing voor het knelpunt op sportpark Overvecht-Noord.

Activiteiten die we niet meer doen

- We stoppen met de voorbereidingen voor sporthal Vleuten, bij de Voorjaarsnota 2024 is als bezuinigingsmaatregel besloten hier drie gymzalen te realiseren.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Beheren, onderhouden, renoveren, vervangen en verduurzamen van accommodaties (zoals kleedkamers, velden, gymzalen) op natuurlijke momenten.
- In overleg met sportbonden en verenigingen – en in samenwerking met SportUtrecht – de bezetting van sportvoorzieningen optimaliseren, zodat de capaciteit voor meer sporters ruimte biedt.
- Voortzetten van sportnetwerkbijeenkomsten van SportUtrecht en jaarlijkse gebruikersoverleggen per accommodatie/ sportpark of per thema (binnensport, buitensport, zwembaden).
- Het voortzetten van het proces Slim Samen (voor het optimaliseren van de interne en externe samenwerking), waarbij we SportUtrecht en sportverenigingen betrekken.
- We blijven werken aan de realisatie van sport- en beweegplekken in de openbare ruimte; nieuwe plekken in bestaande wijken vanuit de opgave sport, spelen en bewegen in de openbare ruimte, vervanging van bestaande plekken en nieuwe plekken bij gebiedsontwikkelingen.
- De variantenstudie voor Maarschalkerweerd Noord zal afgerond worden. De uitvoering met de uitbreiding van veldcapaciteit zal uitgesteld worden tot er weer zicht is op middelen.
- De voorbereidingen voor uitbreiding van sportvelden op Nieuw Welgelegen lopen door, maar uitbreiding van het aantal velden zal vanwege de beperkt beschikbare middelen gefaseerd worden. Twee velden worden uitgesteld tot na 2029.
- We blijven zoeken naar kansen om sport(velden) uit te breiden in de stad, zodat er ook voor nieuwe inwoners ruimte is om te kunnen sporten.

- We doen onderzoek naar de ruimtelijke en financiële haalbaarheid van roeiwater in Rijnenburg.

Financiën Toegankelijke sportvoorzieningen

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	17.060	16.331	16.408	16.408	17.486	17.486
Lasten	44.823	48.134	51.941	47.955	50.817	48.987
Saldo Baten en Lasten	**-27.764**	**-31.803**	**-35.534**	**-31.547**	**-33.331**	**-31.501**
Onttrekking reserves	2.528	36.322	3.171	3.171	2.566	2.566
Toevoeging reserves	5.623	16.500	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-3.095**	**19.822**	**3.171**	**3.171**	**2.566**	**2.566**
Totaal	**-30.859**	**-11.981**	**-32.363**	**-28.376**	**-30.765**	**-28.935**

x €1.000

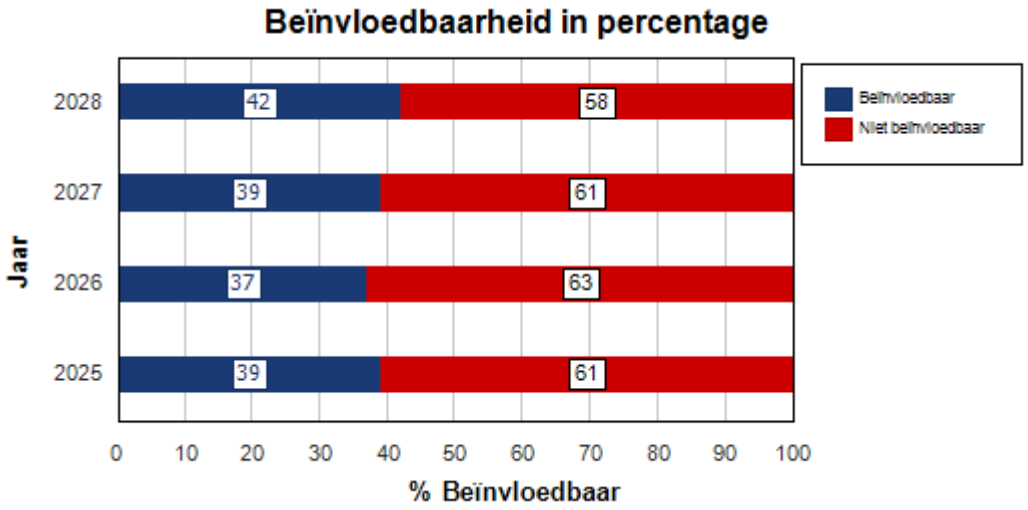
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Accommodaties beleid en ontwikkeling (MO):		
In 2024 waren incidenteel extra middelen voor de financiering van een geluidswal aan de begroting toegevoegd	-386	I
Lasten		
Accommodaties beleid en ontwikkeling (MO):		
In 2024 waren incidenteel extra lasten voor de financiering van een geluidswal aan de begroting toegevoegd	-386	I
Binnenaccommodaties UVO (VGU):		
Toevoeging kapitaallasten t.b.v. nieuwe sporthallen	412	S
Buitenaccommodaties UVO (VGU):		
Toevoeging kapitaallasten t.b.v. nieuwe sportvelden	1.868	S
Budget voor knelpunt sportpark Overvecht-Noord en verhuizing hondenvereniging URV (aangenomen amendement bij vaststelling VJN 2024 - A108)	1.000	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Lagere onttrekking door incidentele vrijval activareserve 2024	33.705	I
Hogere onttrekking uit reserve Zwembaden in 2025 t.b.v. een sporthal	-605	I
Toevoegingen		
Lagere toevoeging door incidentele toevoeging aan reserve Vervanging zwembaden in 2024, conform VJN2024	-11.500	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 39 %, (2026 37 %, 2027 39 % , 2028 42 %)

De beïnvloedbare ruimte is alleen te vergroten als gekozen wordt voor het afstoten/sluiten van sportlocaties. De investeringen en exploitatielasten nemen dan op termijn af. De huidige capaciteitsbenutting (zeker op piekmomenten) geeft op dit moment echter geen aanleiding tot inkrimpen van beschikbare voorzieningen. Inkrimping heeft ook als gevolg dat de beleidsdoelen voor bewegen en sporten naar beneden bijgesteld moeten worden.

Doelstelling 7: Volksgezondheid

Het percentage Utrechters met een goed ervaren gezondheid neemt toe

Deze doelstelling is nieuw. De doelstelling zoals opgenomen in voorgaande begroting, “In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaaleconomische groepen met 30% afgenomen t.o.v. 2012”, volgen we in de beleidscyclus. Hierop rapporteren we tweejaarlijks met als eerste moment eind 2025. Zie de beleidsnota Gezondheid onder het beleidskader.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Gezondheid 'Samen gezondheidsverschillen verkleinen 2024-2027'	2024	De beleidsnota gezondheid is gericht op het verkleinen van gezondheidsverschillen met 30% in 2040. Het betreft integraal beleid en geeft ook invulling aan het initiatiefvoorstel ‘Ongelijk Investeren in Gelijke Kansen’.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting Realisatie 2023	2024	Doelstelling 2025	2026	2027
% kinderen (groep 7/8) met een goed ervaren gezondheid	88% (2023)		>88%		
% jongeren (klas 2 en 4) met een goed ervaren gezondheid	81% (2023)		>81%		
% jongvolwassenen (16-25 jaar) met een goed ervaren gezondheid	65% (2022)			>65%	
% volwassenen (18-64 jaar) met een goed ervaren gezondheid	77% (2022)			>77%	
% ouderen (65 jaar en ouder) met een goed ervaren gezondheid	55% (2022)			>55%	

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer doen

- Met de bezuinigingsmaatregel op internationaal blijven we minimaal betrokken bij de WHO en prioriteren we onze inzet. We richten ons op kennisontwikkeling en (internationale) financiering van Utrechtse opgaven.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We geven uitvoering aan de verschillende thema's in de beleidsnota Gezondheid om gezondheidsverschillen te verkleinen. Inzet hierop vindt ook plaats vanuit andere programma's.
    - We werken aan gezonde leefgewoonten van onze inwoners op het gebied van roken, voeding, schoollunches, beweging en verslavingspreventie. Zie o.a. het uitvoeringsprogramma Gezond gewicht Utrechtse Jeugd, het preventie- en handhavingsplan alcohol, en de nadere regel verslavingspreventie 2025 t/m 2026. In 2025 geven we vorm aan de bezuinigingsmaatregel 'korten subsidie verslavingspreventie' die ingaat vanaf 2026.
    - We zetten in op het verbeteren en versterken van de mentale gezondheid van onze inwoners, met name kinderen, jongeren en jongvolwassenen. We werken o.a. aan de sociaal-emotionele ontwikkeling, het verminderen van prestatiedruk en het bieden van passende steun.We continueren een betere inhoudelijke en budgettaire afstemming met andere thema's en werken aan de verbetering van de doeltreffendheid en doelmatigheid van de gesubsidieerde interventies. Daarmee geven we nadere uitwerking aan passende indicatoren, monitoring en evaluatie.
    - We werken aan een gezonde leefomgeving met structurele advisering over gezondheid in ruimtelijke visies, tenders en omgevingsplannen.
    - We ondersteunen vanuit Kansrijke Start de veerkracht van ouders/gezinnen en voorkomen waar mogelijk problemen of houden deze zo klein mogelijk. Vanuit bestaanszekerheid hebben we extra aandacht voor vindbare en toegankelijke voorzieningen voor gezinnen met jonge kinderen met een laag inkomen.
    - We stimuleren gezonde leefgewoonten en gezondheidsvaardigheden bij ouderen, o.a. met Valpreventie, het programma Doortrappen en de interventie *Sociaal Vitaal in Kleur*.
    - We adviseren over gezondheid in breed gemeentelijk beleid en uitvoering, specifiek gericht op het verkleinen van gezondheidsverschillen.
    - We stimuleren de samenwerking tussen het sociale- en medische domein. Dit doen we o.a. in de wijk met de wijkalliantie+ opgavegericht door gebruik te maken van Wijkdata

Wijkdoen, stedelijk met eerstelijnsprofessionals over het thema geldzorgen en door realisatie van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) via projecten rondom o.a. ouderen, mentale gezondheid en digitalisering. Regionaal verbinden we de IZA-ontwikkelingen met de structuur en inzet van de Health Hub Utrecht.
    - Om impact te realiseren op gezondheid werken we wijk- en buurtgericht met partners en inwoners (aan het verkleinen van gezondheidsverschillen), voorbeelden zijn de gezonde wijkallianties en sleutelfiguren.
    - Met de Volksgezondheidsmonitor Utrecht brengen we de gezondheid van Utrechters continu in beeld waarmee we onze uitvoering aan de nota Gezondheid blijvend verbeteren. In 2025 vindt onder andere de Jeugdmonitor Utrecht plaats.

- We geven uitvoering aan de jeugdgezondheidszorg (JGZ), de inspectie kinderopvang (IKO) en de zorg voor kwetsbare Utrechters. Een deel van de taken in het kader van de Wet publieke gezondheid (Wpg) voert de GGD regio Utrecht (GGDrU) uit.
    - We leveren hoogwaardige Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en zorgen voor een goede uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP), waar de aanpak in de wijk onderdeel van is. In 2025 zetten we onze aanpak op het verhogen van de vaccinatiegraad voort en intensiveren we waar mogelijk, afhankelijk van beschikbare financiering, zie ook de raadsbrief van 21 juni 2024. Daarnaast werken we met onze partners meer collectief en onderzoeken we in 2025 welke consulten we groepsgericht kunnen aanbieden.
    - IKO inspecteert jaarlijks alle kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderbureaus op de kwaliteitseisen Wet kinderopvang. Geregistreerde gastouders inspecteren we met een steekproef van >50%.
    - We leveren en/of regelen zorg en hulp- en dienstverlening voor dak- en thuislozen, inwoners met overvolle of sterk vervuilde huishoudens en sekswerkers die in Utrecht wonen en/of werken. Uitstapprogramma's zijn hier onderdeel van. Op dit moment hebben we de sociaal medische zorg die we verlenen aan dak- en thuislozen op straat en in de maatschappelijke opvang (vanuit team SMZ dat valt onder organisatieonderdeel Volksgezondheid) georganiseerd binnen een zorgentiteit die we DomZorg noemen. Om de sociaal medische zorg die we verlenen aan deze doelgroep toekomstbestendig te borgen, werken we aan een doorontwikkeling van DomZorg. Daarnaast continueren we de uitvoering van modernisering Sekswerkbeleid als beschreven in de Raadsbrief d.d. 2 juni 2023, waaronder de start van de proeftuin thuiswerken en de voorbereiding van de proeftuin kleinschalige locatie waar sekswerkers zelfstandig ruimtes kunnen huren. Daarmee start ook het lerend evalueren.
    - De GGDrU voert een aantal taken uit de Wet publieke gezondheid uit, zoals infectiebestrijding en forensische zorg. De Soa-poli inclusief verstrekking PrEP en pilot Transkliniek worden gecontinueerd. Door extra middelen vanaf 1 augustus 2024 en een gewijzigde werkwijze verwachten we meer PrEP-zorg in 2025 te kunnen aanbieden waardoor de wachtlijst wordt ingelopen.

Financiën Volksgezondheid

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	5.451	6.157	5.722	4.616	2.961	2.961
Lasten	35.501	40.155	39.994	38.041	34.170	34.096
Saldo Baten en Lasten	**-30.049**	**-33.999**	**-34.272**	**-33.426**	**-31.210**	**-31.135**
Onttrekking reserves	298	1.070	117	116	117	117
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**298**	**1.070**	**117**	**116**	**117**	**117**
Totaal	**-29.751**	**-32.929**	**-34.155**	**-33.309**	**-31.093**	**-31.018**

x €1.000

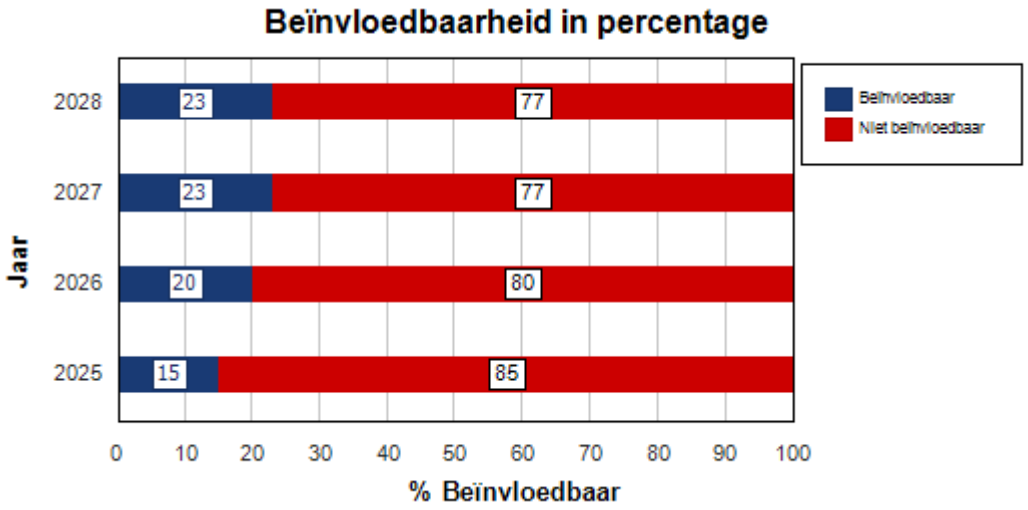
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
• Loon en prijs indexatie	223	S
• Afname baten waar tegenover ook lasten staan (onder andere Specifieke Uitkeringen (SPUKS) en internationale projecten)	-656	I
Lasten		
• Loon en prijs indexatie	1.189	S
• Afname lasten waar tegenover baten staan (onder andere Specifieke Uitkeringen (SPUKS) en internationale projecten)	-656	I
• Bezuinigingsmaatregel: verminderen internationale inzet (o.m. lobbyactiviteiten)	-118	S
• Additionele middelen Coalitieakkoord mentale gezondheid	250	I
• Afname middelen coalitieakkoord voor (gezond ouder worden -241k, inzet leefstijl programma's leefstijlinterventies -135k, mentale gezondheid -31k)	-407	I
• Extra JGZ inzet in 2024 t.b.v. opvang groei Nieuwkomers was incidenteel, mede in afwachting van onderzoek alternatieve dekkingsbronnen	-330	I
• Minder incidentele middelen project Modernisering sekswerkbeleid	-263	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
• B&D 2023-2024 (waaronder Sorgdrager en inc coalitiemiddelen)	-670	I
• Vaste activa reserve	-283	S
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 15 %, (2026 20 %, 2027 23 % , 2028 23 %)

Voor deze doelstelling ligt een deel van de bestedingen relatief vast in een gemeenschappelijke regeling (GGDrU).
Daarnaast ligt een deel van de bestedingen vast/is geoormerkt doordat ze bekostigd worden met Rijkssubsidies, waarvan SPUK GALA in 2025 en 2026 de grootste is, of middelen van derden.
Een belangrijk deel van de kosten van Volksgezondheid betreft personele lasten van de Jeugdgezondheidszorg. Deze zijn slechts beperkt beïnvloedbaar omdat het hier voornamelijk wettelijke taken (Wet publieke gezondheidszorg - WPG) betreft. De ruimte betreft onder meer incidentele en structurele coalitiemiddelen.
Bezuinigen betekent een risico voor de gezondheid van Utrechters, een prioriteit in Utrecht dat ‘gezond stedelijk leven voor iedereen’ nastreeft en het risico op verlies aan vertrouwen van de bewoners, een negatief signaal naar het Rijk en risico op uitblijven extra investeringen of ontbreken beschikbare cofinanciering.

Doelstelling 8: Aanbod cultuur

Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Cultuurnota 2025-2028 ’Kleur bekennen’	2023	Uitgangspunten voor cultuur in de periode 2025-2028, voortbouwend op de vier pijlers uit de Cultuurvisie 2030. Een solidaire, eigenzinnige en uitnodigende cultuursector staat centraal.
Uitvoeringsprogramma cultuurparticipatie 2024-2028	2023	Uitvoering van beleid en regelingen op het gebied van cultuur in de vrije tijd, cultuur in de wijk en cultuur op school.

Nachtvisie 2030 en Beleidsnota Nachtcultuur	2023	Visie, ambities en doelstellingen om de Utrechtse nachtcultuur te ondersteunen en stimuleren.
De kracht van cultuur - Kadernota Cultuurparticipatie 2022-2030	2022	De verschillende beleidsthema's en regelingen voor cultuur in de vrije tijd, cultuur in de wijk en cultuur op school, inclusief een visie op het geheel.
Uitvoeringsnota Kunst in de Openbare Ruimte	2021	In deze nota zijn de vier pijlers van de Cultuurnota op verschillende manieren verbonden met de uitgangspunten voor beeldende kunst in de openbare ruimte om de stad mooier en beter te maken.
Uitvoeringsnota Huisvesting Culturele en Creatieve Sector	2021	In deze nota staat hoe we meer ruimte willen maken voor culturele voorzieningen en creatieve werkplekken, hoe we de juiste plekken hiervoor bepalen en hoe we door meer grip op het vastgoed samen met de sector de doelen waar maken.
Kunst Kleurt de Stad - Cultuurvisie 2030 en Cultuurnota 2021-2024	2020	De cultuurvisie tot 2030 en de uitgangspunten voor Cultuurnota 2021-2024, met als pijlers: • pluriform aanbod • ruimte voor ontwikkeling • stimuleren van creatief vermogen • een inclusieve cultuursector

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting Realisatie	Doelstelling			
	2023	2024	2025	2026	2027
Landelijke positie als aantrekkelijke stad op grond van cultureel aanbod.	2	2	2	2	2
% Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op stedelijk niveau.	85%		87%		87%
% Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op buurtniveau.	50%		65%		65%

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Naar aanleiding van het amendement ‘Utrechts fonds voor film- en beeldcultuur’ zoals vastgesteld bij de begrotingsbehandeling, treffen wij een reservering binnen de doelstelling ‘aanbod cultuur’ (programma Levendige en gezonde stad) met als doel om de film- en beeldcultuur in Utrecht te versterken.
- Via de vierjarige regeling Cultuurnota 2025-2028 ontvangen 72 culturele instellingen die actief zijn in Utrecht subsidie voor de komende periode. Deze instellingen zijn divers van aard en voorzien in aanbod en activiteit in alle wijken van de stad; samen zorgen zij voor een gezond cultureel ecosysteem.
- Ook start de tweejarige regeling Cultuurnota 2025-2026, die laagdrempeliger aan te vragen is dan de vierjarige regeling en zich richt op kleinere en/of meer beginnende Utrechtse organisaties

en makers. We zorgen hiermee voor een opstap in ons subsidiesysteem, geven talent een kans, en bieden we ruimte voor kleinere instellingen waarvoor de vierjarige regeling te groot is.
- Om te zorgen voor voldoende fysieke ruimte voor de culturele sector, ondersteunen wij beheerorganisaties die betaalbare werkruimtes aanbieden. We verstrekken opdrachten aan organisaties die panden voor de cultuursector beheren en voeren een nadere regel uit waaruit een grotere beheerorganisatie gesubsidieerd wordt die de hele stad bedient.
- Op initiatief van een groep Utrechters uit de Indische diaspora onderzoeken we de realisatie van een monument ter gedachtenis aan de slavernij in de Oost in de koloniale context. We starten met een onderzoeks- en voorbereidingsfase naar draagvlak onder de betrokken gemeenschappen en een geschikte locatie.
- Om initiatieven op het vlak van nachtcultuur te bevorderen, starten we met een tijdelijke themaregeling van de impulssubsidie. Hiermee kunnen makers uit de nachtsector laagdrempelig subsidie aanvragen voor hun projecten en concepten op het gebied van nachtcultuur (gereed in Q1).
- We starten met een aantal pilots om publiek-private samenwerking in de cultuursector te bevorderen. We zetten hierbij in op kennisdeling, samenwerking met vermogensfondsen en matchfunding op basis van cultuurmakelaarschap.

Activiteiten die we niet meer doen

- De nadere regel voor een investeringsbijdrage aan muziekstudio's loopt af in 2024.
- We gaan minder kunstwerken in de openbare ruimte realiseren. I.v.m. een structurele bezuiniging op het Fonds Stadsverfraaiing kunnen we minder initiatieven uit de stad oppakken.
- We kijken naar het ophogen van de ondergrens van de percentageregeling voor kunstopdrachten. Dat wil zeggen dat we in principe geen kunstopdrachten met een budget onder 100 k meer opstarten. Dit heeft met name gevolgen voor kunstopdrachten bij scholen. We onderzoeken nog of we tot een meer gedifferiëntieerde aanpak kunnen komen, waarmee we dit gevolg kunnen ondervangen.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Het meerjarige kunstprogramma Gemene Grond werkt volgens het ‘commoning’ principe in de gebieden Lombokplein, Merwede en Beurskwartier, samen met bewoners en onderzoekers en in nauwe samenwerking met het programma Samen Stad Maken. In 2025 werken we aan de uitvoering van een kunstopdracht in de Sijpesteijntunnel en starten we kunstopdrachten in Merwede deelgebied 5.
- We zetten de vindopdracht voor nieuwe voorzieningen voor nachtcultuur voort. Hierbij ligt de focus op locaties die aansluiten bij de ambities uit de nachtvisie en een toevoeging zijn voor Utrecht: danwel omdat ze een doelgroep bedienen die nog niet/nauwelijks bediend wordt, danwel omdat er door een kleine capaciteit experiment mogelijk is, danwel omdat het een leemte vult in het bestaande aanbod.
- We blijven via de nadere regel ‘subsidie culturele broedplaatsen’ subsidie verstrekken aan beheerorganisaties die nieuwe culturele broedplaatsen willen realiseren of die bestaande culturele broedplaatsen willen uitbreiden.
- Wij onderzoeken welk gemeentelijk eigendom (vastgoed en grond) ingezet kan worden als culturele werkruimte of broedplaats, en werken aan de realisatie hiervan. Voorbeeld hiervan is het Attleeplantsoen 39.
- We werken aan de realisatie van het cultuurcluster Berlijnplein binnen de in mei 2021 door de raad vastgestelde kaders. Hiermee bieden we op termijn ruimte voor een groeiend aanbod van

culturele activiteiten voor wijk en stad, plekken voor makers en voor eigentijdse kunstvormen in flexibele, toekomstbestendige gebouwen.

- We werken aan het behoud van betaalbare culturele werkruimte in de Vlampijpateliers.
- Samen met de toekomstige gebruikers van het nieuwe depot werken we verder aan het ontwerp realisatie en inrichting van het gebouw.
- We werken aan de realisatie van één jongerencultuurhuis in ofwel Vleuten dan wel de Meern, in plaats van een jongerencultuurhuis in Vleuten én in De Meern.
- Met project- en impulssubsidies ondersteunen wij (startende) culturele projecten in alle kunstvormen om zo het culturele leven in de stad te steunen.
- We werken aan de realisatie van een wijkcultuurhuis in de Musketon. Hiermee dragen we bij aan een betere spreiding van de wijkgerichte culturele voorzieningen in de stad, en zorgen we voor de versterking van cultuur dichtbij de bewoners van Zuid.
- We werken aan de realisatie van zeker 10 kunstopdrachten in het kader van de 1,5 % regeling, bij scholen (o.a. Rietendakschool, Ariane de Ranitz school en VSO Kromme Rijn/ Rubenslaan), Magazijn de Zon en de bruggen over het Merwedekanaal. Er lopen 4 kunstopdrachten die op initiatief van de stad zijn gestart en we werken aan de verplaatsing of renovatie van minimaal 4 kunstwerken.
- We stellen samen met de Provincie en gemeentes binnen de regio een samenwerkingsconvenant op met OCW om zo op belangrijke beleidsmatige thema's afstemming te vinden. Daarnaast ondersteunen wij met het Cultuur Innovatie Fonds Utrecht culturele innovatie in de regio.
- De middelen GALA (Gezond Actief Leven Akkoord) worden deels ingezet voor pilots van projecten op het snijvlak van kunst en gezondheid die deelname aan culturele projecten in de eigen buurt stimuleren.

Financiën Aanbod cultuur

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	184	0	0	0	0	0
Lasten	52.730	57.284	62.733	59.451	58.791	58.646
Saldo Baten en Lasten	**-52.546**	**-57.284**	**-62.733**	**-59.451**	**-58.791**	**-58.646**
Onttrekking reserves	806	1.463	2.632	132	132	132
Toevoeging reserves	1.383	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-577**	**1.463**	**2.632**	**132**	**132**	**132**
Totaal	**-53.123**	**-55.822**	**-60.101**	**-59.320**	**-58.660**	**-58.514**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Loon en prijs compensatie - maatregel Voorjaarsnota 2024	1.977	S
Minder inzet op culturele voorbereiding regio+ voorziening - - maatregel Voorjaarsnota 2024	-185	S
Verlagen budget projecten en knelpunten Cultuur - maatregel Voorjaarsnota 2024	-177	S
Ontwikkel- en verhuisbudget nieuw depot Centraal Museum en Erfgoed - maatregel programmabegroting 2021	1.088	I

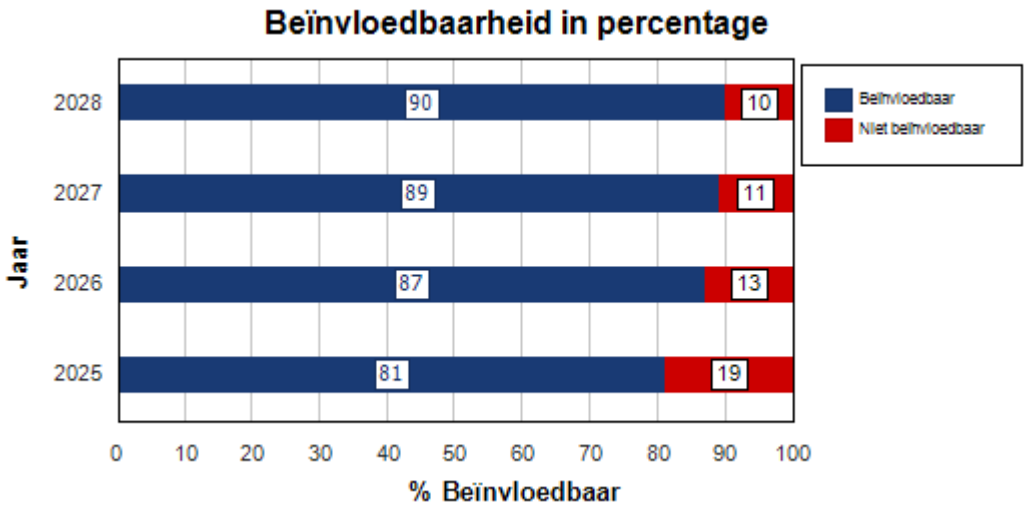
Bijdrage gebruikersinvesteringen Culturele voorziening Leidsche Rijn - onderdeel 2e bestuursrapportage 2022	2.500	I
Programmering voor jongeren Leidsche Rijn Vleuten de Meern - maatregel coalitieakkoord 2022 - 2026 (investeringspakket groei in balans)	305	S
Cultuurbudget groeit mee met de stad - maatregel coalitieakkoord 2022 - 2026	200	S
Bijdrage Fair practice code - maatregel coalitieakkoord 2022 - 2026	700	S
Nadere regel muziekstudio's- onderdeel programmabegroting 2021	-215	I
Nadere regel muziekstudio's- onderdeel bestedings- en dekkingsvoorstellen 2024	-404	I
Betaalbare huisvesting creatieve sector - onderdeel bestedings- en dekkingsvoorstellen 2024	-225	I
Culturele regiovorming - onderdeel bestedings- en dekkingsvoorstellen 2024	-131	I
Diverse verschillen	16	I/S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Technische verrekening algemene reserve i.h.k.v. de bestedings- en dekkingsvoorstellen 2024	-760	I
Onttrekking activa reserves	-571	I
Toevoegingen		
Technische verrekening reserve gebruikersinvesteringen Culturele voorziening Leidsche Rijn	2500	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 81 %, (2026 87 %, 2027 89 % , 2028 90 %)

Naast de verplichtingen in onder andere de cultuurnota 2025-2028, met een subsidieregeling voor 4 jaar, is deze doelstelling beperkt beïnvloedbaar. In 2025 is de beïnvloedbaarheid beperkt door reeds afgegeven beschikkingen en doorlopende contracten. De (maatschappelijke) consequenties die

samengaan met keuzeruimte in de begroting betreffen minder cultureel aanbod in de stad en wijken.

Het percentage beïnvloedbaarheid stijgt vanaf 2026. De verplichtingen nemen af per 2026 doordat de verplichting "Culturele voorziening Leidsche Rijn" afneemt.

Doelstelling 9: Deelname en cultuur bezoek

Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Cultuurnota 2025-2028 'Kleur bekennen'	2023	Uitgangspunten voor cultuur in de periode 2025-2028, voortbouwend op de vier pijlers uit de Cultuurvisie 2030. Een solidaire, eigenzinnige en uitnodigende cultuursector staat centraal.
Uitvoeringsprogramma cultuurparticipatie 2024-2028	2023	Uitvoering van beleid en regelingen op het gebied van cultuur in de vrije tijd, cultuur in de wijk en cultuur op school.
De Kracht van Cultuur - Kadernota Cultuurparticipatie 2022-2030	2022	De verschillende beleidsthema's en regelingen voor cultuur in de vrije tijd, cultuur in de wijk en cultuur op school, inclusief een visie op het geheel.
Uitvoeringsnota Kunst in de openbare ruimte 2021-2030	2021	In deze nota zijn de vier pijlers van de Cultuurnota op verschillende manieren verbonden met de uitgangspunten voor beeldende kunst in de openbare ruimte om de stad mooier en beter te maken.
Kunst Kleurt de Stad - Cultuurvisie 2030 en Cultuurnota 2021-2024	2020	De cultuurvisie tot 2030 en de uitgangspunten voor Cultuurnota 2021-2024, met als pijlers: • pluriform aanbod • ruimte voor ontwikkeling • stimuleren van creatief vermogen • een inclusieve cultuursector

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
% Utrechters dat minstens 1x per jaar een culturele activiteit bezoekt.		88%		>92%		>92%
Aantal bezoekers aan gesubsidieerde instellingen (in miljoenen).		3,1 miljoen	2,9 miljoen	2,9 miljoen	2,9 miljoen	2,9 miljoen
Aantal actieve deelnemers aan culturele activiteiten van gesubsidieerde organisaties in Utrecht.			9.000	9.500	10.000	10.000

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Via de nadere regel Subsidie Amateurkunsteducatie 2025-2028 ontvangen 9 organisaties (6 muziek, 2 dans en 1 theater) meerjarige subsidie. Het gaat hier over cultureel cursusaanbod voor kinderen, jongeren en volwassen op locaties in Vleuten/De Meern, Leidsche Rijn, Noordwest, Zuidwest, Zuid, Noordoost en de Binnenstad.
- Het meerjarige programma Creatief Vermogen Utrecht krijgt in de periode 2025-2028 een vervolg. Met Cultuur en School als penvoerder en de HKU als kennispartner werken 19 culturele instellingen samen op 42 basisscholen en 5 middelbaren scholen aan het vergroten van het creatieve vermogen van kinderen en jongeren.

Activiteiten die we niet meer doen

- Het budget voor PACT vervalt. PACT is de organisatie waarmee de naleving van de Code diversiteit en inclusie in de Utrechtse cultuursector gestimuleerd wordt.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Vanuit het uitvoeringsprogramma cultuurparticipatie hebben we 3 pijlers: cultuur op school, cultuur in de vrije tijd en cultuur in de wijk. Met dit programma streven we ernaar dat ook in 2025 iedereen de kans krijgt om met cultuur in aanraking te komen en hieraan deel te nemen, dit doen we o.a. aan de hand van verschillende regelingen.
- Vanaf 2025 gaat de nieuwe regeling combinatiefuncties cultuur in en kunnen organisaties weer voor een periode van twee jaar subsidie aanvragen voor de inzet van een cultuurcoach, die verbindingen maakt tussen cultuur, onderwijs en andere domeinen. In de regeling focussen we meer dan voorheen op een wijkgerichte aanpak van de cultuurcoach, waarbij we voorrang geven aan aanvragen voor een cultuurcoach in de wijken die sociaal-economisch lager scoren.
- Wij zullen ons er ook in 2025 voor blijven inzetten dat het pand aan Domplein 4-5 behouden blijft voor amateurkunsteducatie.
- We werken samen met Utrecht Creative Community aan het creeren van een podium voor creatieve mbo-afstudeerders.
- Dit is het laatste jaar waarin budget vanuit het rijk beschikbaar is voor de Impuls Jongerencultuur waarmee, middels een nadere regel, de actieve cultuurparticipatie van jongeren gestimuleerd wordt.
- Voor het Street Culture Overleg stellen we een externe coördinator aan die het overleg organiseert en als schakel tussen het netwerk en de gemeente fungeert, met als doel dit per 2026 zelfstandig te kunnen laten functioneren.
- We blijven zoeken naar nieuwe locaties voor het toevoegen wijkcultuurvoorzieningen waarbij we ook kijken naar de mogelijkheid van slim ruimtegebruik.
- Samen met en via Utrecht Marketing werken we aan het bevorderen van cultuurparticipatie (Culturele Zondagen en Uitfeest), collectieve cultuurmarketing (zoals de Uitagenda) en voeren we onderzoek uit (zoals het Culturele Doelgroepenmodel).
- Om de basissubsidie amateurkunst te kunnen behouden zetten we de onderbesteding van de regeling amateurkunsteducatie 2025-2028 en mogelijke bestemmingsfondsen die terugvloeien naar de gemeente in. Daarnaast gaan we door met de reeds ingezette gesprekken met de Stadsschouwburg, Centraal Museum en TivoliVredenburg over hun bijdrage aan de basissubsidie amateurkunst op de langere termijn.

Financiën Deelname en bezoek cultuur

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	451	381	0	0	0	0
Lasten	8.911	9.010	8.677	7.911	8.217	8.181
Saldo Baten en Lasten	**-8.460**	**-8.630**	**-8.677**	**-7.911**	**-8.217**	**-8.181**
Onttrekking reserves	204	98	0	0	309	0
Toevoeging reserves	103	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**101**	**98**	**0**	**0**	**309**	**0**
Totaal	**-8.359**	**-8.532**	**-8.677**	**-7.911**	**-7.908**	**-8.181**

x €1.000

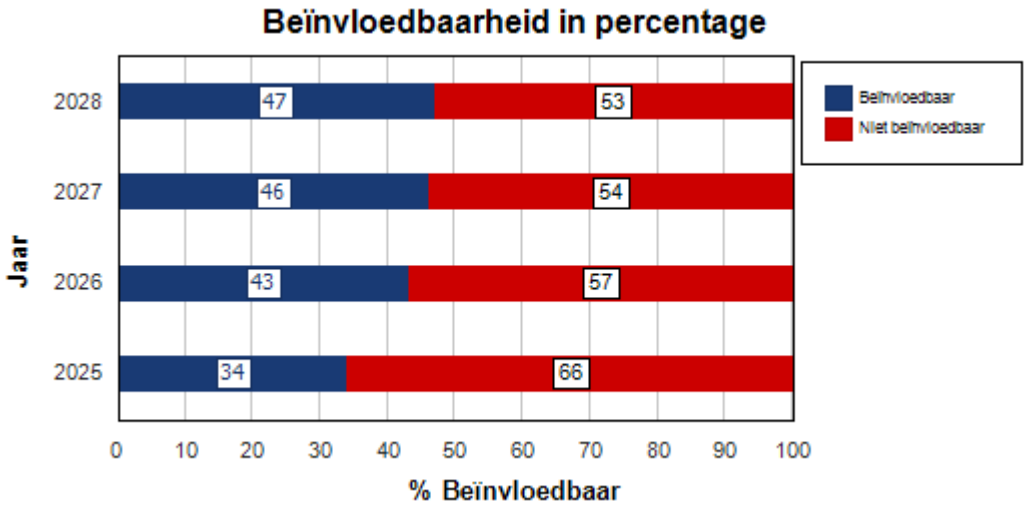
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Wegvallen van Rijksbijdrage impuls jongerencultuur (SPUK)	-381	I
Lasten		
Kunst in de openbare ruimte prioriteren en selectie van projecten stop zetten - maatregel Voorjaarsnota 2024	-103	S
Vrijvallende subsidiegelden Amateurkunsteducatie - maatregel Voorjaarsnota 2024	-210	I
Wegvallen van Rijksbijdrage impuls jongerencultuur (SPUK)	-381	I
Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone - maatregel coalitieakkoord 2022 - 2026 (investeringspakket groei in balans)	207	S
Wegvallen van incidentele middelen 2024 i.h.k.v. de bestedings- en dekkingsvoorstellen 2024	-98	I
Loon en prijs compensatie - maatregel Voorjaarsnota 2024	263	S
Diverse verschillen	-11	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Technische verrekening algemene reserve i.h.k.v. de bestedings- en dekkingsvoorstellen 2024	-98	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 34 %, (2026 43 %, 2027 46 % , 2028 47 %)

Naast de verplichtingen in onder andere de cultuurnota 2025-2028, met een subsidieregeling voor 4 jaar, is deze doelstelling beperkt beïnvloedbaar. In 2025 is de beïnvloedbaarheid beperkt door reeds afgegeven beschikkingen en doorlopende contracten. De (maatschappelijke) consequenties die samengaan met keuzeruimte in de begroting betreffen minder cultureel aanbod in de stad en wijken.

Doelstelling 10: Vastgoed

Voldoende en optimaal gespreid toekomstbestendig vastgoed dat bijdraagt aan klanttevredenheid huurders en maatschappelijke doelstellingen gemeente

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
MPUV 2023	2023	Het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) brengt jaarlijks bij de Voorjaarsnota transparant en systematisch het beheer van de gemeentelijke vastgoedportefeuille (panden en percelen) in beeld en geeft een toekomstperspectief voor de vastgoedportefeuille.
Ambitiedocument Maatschappelijke Meerwaarde Vastgoed	2021	Het Ambitiedocument Maatschappelijke Meerwaarde Vastgoed geeft de visie op het creëren van maatschappelijke waarde vanuit het instrument van gemeentelijk vastgoed; dit geeft richting voor de actualisatie van het vastgoedbeleidskader en het te voeren vastgoedbeleid.
Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023 (NKG)	2019	De Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023 (NKG) geeft inzicht in de geplande investeringen voor het maatschappelijk vastgoed van gemeente Utrecht binnen de voormalige programma's

		Utrechts Vastgoed, Bereikbaarheid en Samenleven en Sport.
Kaderbrief 2017	2017	De Kaderbrief Vastgoed 2017 is het uniforme beleidskader met de spelregels voor het gemeentelijk vastgoed.
Voortgangsrapportage Nota Kapitaal Goederen 2024 (NKG)	2024	De Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2024 geeft inzicht in de stand van zaken van de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen in het maatschappelijk vastgoed van de gemeente. In de afgelopen jaren was deze rapportage een onderdeel van het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV).

Voor deze doelstelling is nieuw beleid in de maak (Beleidsnota Vastgoed, opvolger van de kaderbrief 2017, Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed en de Nota Kapitaal Goederen).

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Meer informatie vindt u in de webversie van de begroting.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2023	2024	2025	2026	2027
Klanttevredenheid.		6,3	-	7,0	-	7,3
% panden op onderhoudsniveau 3.		PM	PM	PM	PM	PM
Gereduceerde CO2 uitstoot in tonnen.		-	-	PM	PM	PM

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Opvolging geven aan de pilot Right to Bid (gereed in Q3 2025).
- We evalueren het contract voor het kortlopend leegstandsbeheer met AdHoc om te kijken of we het verlengen (gereed in Q1 2025).
- We voeren opnieuw een klanttevredenheidsonderzoek uit (gereed in Q4 2025).
- Het uitvoeren van de maatregelen voortkomende uit de technische risicoinspecties, welke een onderdeel van het plan van aanpak is naar aanleiding van het informatieonderzoek over de wettelijke zorgplicht. (gereed in Q4 2025)
- Bij de behandeling van de VJN 2024 is de motie 315 ‘Hand in eigen boezem’ aangenomen om de verkoop van het pand aan de Ravellaan 96 te onderzoeken, alsmede een onderzoek te starten naar de verkoop van vastgoed dat niet bijdraagt aan gemeentelijke beleidsdoelstellingen.
  De verkoop van vastgoed als bedoeld in de motie wordt in 2024 en 2025 verder onderzocht. Verkoopopbrengsten op korte termijn niet zijn haalbaar onder andere om financieel technisch, procedurele en juridische redenen (lopende huurcontracten, bestemmingsplannen e.d.).

Activiteiten die we niet meer doen

- Nulmetingen van ons vastgoed opstellen als uitgangspunt voor de meerjarige strategieën. Deze zijn in 2024 allemaal gereed.

- Het afgelopen jaar is het verbeterproces van omzetten meerjaren onderhoudsplan (MJOP) in een jaarplan, inclusief financiële dekking, aangepast en daarmee afgerond.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We maken het 'jaarplan onderhoud' steeds concreter en zorgen dat het plan eerder gereed is. Hierover informeren we huurders.
- We voeren het Jaarplan Onderhoud 2025 uit.
- We gaan verder met het toegankelijk maken van het eigen gemeentelijk vastgoed, onder andere zoals genoemd in de raadsbrief van 27 mei 2024.
- Uitvoeren groot onderhoud en vervanging van het gemeentelijk vastgoed wat gebruikt wordt voor milieu- en natuureducatie (steedes).
- De uitrol van meer slimme meters voor het gebruik van elektriciteit, warmte, gas en water.
- Klantgesprekken voeren met huurders over de dienstverlening van de VGU.
- Het uitwerken van Meerjaren Strategische Programma's (MSP's).
- We werken verder aan het op orde brengen van de Vastgoedorganisatie, door onder andere het door ontwikkelen van de robuuste structuur voor projectbeheersing en het verbeteren van de informatiehuishouding.
- Gemeentelijk vastgoed zetten we in voor de huisvesting van kwetsbare doelgroepen zoals statushouders en Oekraïense vluchtelingen.
- Vastgoed maatschappelijke waarde geven door het opstellen van pandverkenningen (onderzoek naar geschikte maatschappelijke functies voor een gebouw) aan de hand waarvan een integrale inhoudelijke afweging kan worden gemaakt.
- Het Makelpunt blijft een bijdrage leveren aan het verhogen van de bezettingsgraad van de gemeentelijke locaties en die van onze samenwerkingspartijen. Daarmee vergroten we het maatschappelijk rendement verder en stimuleren we de (onderlinge) samenwerking in deze gebouwen.
- We geven invulling aan tijdelijk beheer leegstand door verschillende kleine panden te verhuren en via een aanbesteding grotere panden die leegkomen in gebruik te geven.

Financiën Vastgoed

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	28.981	29.549	33.241	33.241	33.241	33.241
Lasten	36.205	31.454	28.543	28.216	29.087	29.936
Saldo Baten en Lasten	**-7.224**	**-1.905**	**4.699**	**5.026**	**4.155**	**3.305**
Onttrekking reserves	4.426	66.589	3.225	2.225	2.225	2.225
Toevoeging reserves	9.372	4.218	4.007	4.007	4.007	4.007
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-4.946**	**62.370**	**-781**	**-1.781**	**-1.781**	**-1.781**
Totaal	**-12.170**	**60.465**	**3.917**	**3.244**	**2.373**	**1.524**

x €1.000

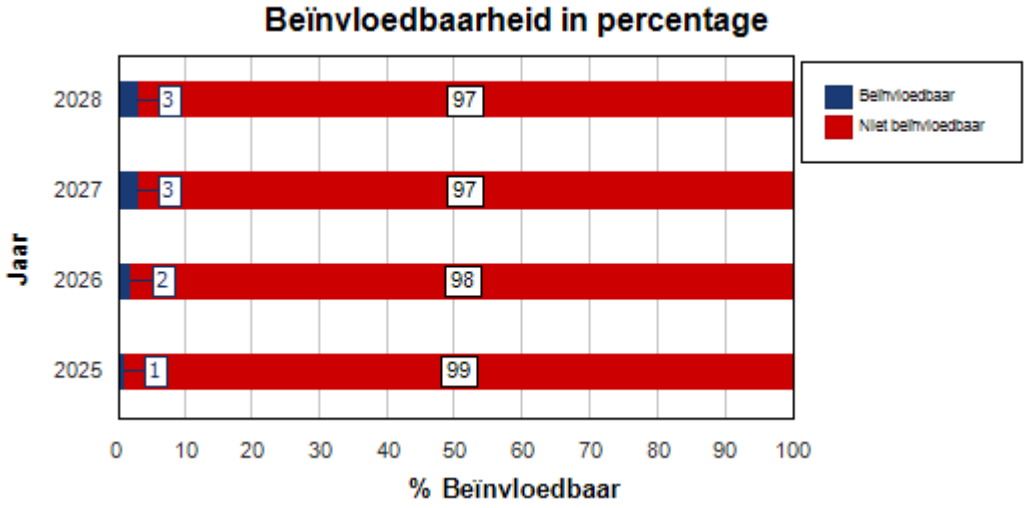
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Doorberekening kosten van erkende energiebesparende maatregelen (EML) aan gemeentelijke panden.	3.450	S
Loon & prijscompensatie 2025 te compenseren uit baten	1.111	S
Lasten		
Mutatie Reëel Ramen 2025	1.349	I
Uitvoeren Energie besparende maatregelen	1.000	I
Loon - en Prijscompensatie 2025 materiële lasten	236	S
Loon - en Prijscompensatie 2025 interne baten	-936	S
Einde extra budget planmatig onderhoud	-4.565	I

x€1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Lagere onttrekking i.v.m. eenmalige voor achterstallig onderhoud Attleeplantsoen	-145	I
Eénmalig aanvullende onttrekking reserve stadskantoor, voor verduurzamingsmaatregelen	1.000	I
Lagere onttrekking door incidentele vrijval activareserve 2024	-64.218	I
Toevoegingen		
Einde tijdelijk toevoeging reserve tbv de Domtoren	-451	I
Index kapitaallasten Stadskantoor toevoegen aan de reserve stadskantoor	239	S

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 1 %, (2026 2 %, 2027 3 % , 2028 3 %)

De financiële techniek achter de beleidsdoelstelling Vastgoed binnen het programma Levendige en gezonde stad werkt zo dat de lasten van vastgoed worden doorbelast naar de gebruiker, ook als dit de

gemeente zelf is. Daarmee valt het meerendeel van de lasten en baten tegen elkaar weg. Hierdoor is de beïnvloedbaarheid binnen deze beleidsdoelstelling zeer beperkt. De beïnvloedbare ruimte betreft slechts de incidenteel toegekende middelen.

De kosten van vastgoed zijn wel beïnvloedbaar op de beleidsinhoudelijke begrotingsprogramma's. Als de gemeenteraad bijvoorbeeld zou besluiten de bibliotheektaken minimaal in te vullen, kunnen bibliotheekgebouwen afgestoten worden en daarmee de vastgoedlasten dalen. Dat financiële effect wordt dan zichtbaar bij de betreffende beleidsdoelstelling.

De keuzeruimte bestaat uit enkele opties:

- Onderhoudsniveau verlagen van niveau 3 naar 4 (alleen panden in eigen gebruik). Zonder nader onderzoek is de keuzeruimte moeilijk te kwantificeren; doordat de huidige norm al niet volledig wordt gehaald is de mogelijke besparing klein.
- BAR-code (RSE2022): kosten verlagen door vastgoed/voorzieningen te concentreren op één of enkele plekken in de stad. Deze optie is eveneens moeilijk te kwantificeren zonder nader onderzoek/nulmeting. Bovendien staat dit haaks op het beleid van de gemeente om voldoende gespreide voorzieningen in de stad te realiseren. Aandachtspunt is dat bij de theoretische besparingen in dit scenario ook (huur)inkomsten wegvallen.
- Outsourcing. Kosten besparen door het uitbesteden van werkzaamheden en overgang naar regie-organisatie.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Door hoge kosten hebben Utrechters minder te besteden voor een gezonde voeding, sportactiviteiten en culturele activiteiten. En de stress over geldzorgen blijft bestaan onder inwoners. Daarnaast geven hoge kosten extra druk op onze begroting en die van onze subsidiepartners. Dit geldt ook voor culturele, maatschappelijke en sportorganisaties en initiatieven waarbij de inkomsten niet evenredig meestijgen met de hoogte van de kosten.	• We werken samen met maatschappelijke partners en de eerstelijnszorg om geldzorgen bespreekbaar te maken en tijdig door te verwijzen. • Voor subsidiepartners werken we waar mogelijk met een prijs-indexatie die een deel van deze stijgende kosten kan opvangen en vragen we hen scherpere keuzes te maken m.b.t. hun inzet voor de wijken waar dit het meeste nodig is. • Organisatieonderdelen werken nauw samen op dit vraagstuk om de kansengelijkheid te vergroten.
Het risico dat onze ambities op het gebied van duurzaamheid, toegankelijkheid en circulariteit niet kunnen worden gehaald. Voor duurzaamheid kan dit aan netcongestie liggen. Voor alle drie geldt dat er onvoldoende financiële middelen beschikbaar kunnen zijn. Dit kan liggen aan bezuinigingen op gemeentelijk niveau, het ontbreken van Rijkssubsidies, of (maatschappelijke) huurders die onvoldoende in staat zijn om een hogere kostprijs dekkende huur te betalen.	Realistisch zijn in wat we willen en kunnen doen binnen de financiële kaders. Ook zetten we in op het voeren van een lobby richting het Rijk voor extra financiële middelen. Voor netcongestie onderzoeken we andere technische oplossingen om gebouwen toch aan te sluiten op het energienet en inzetten op het gasloosready opleveren van gebouwen. Bij onvoldoende ruimte om gebouwen aan te sluiten op het energienet, moeten we een prioritering aanbrengen welke maatschappelijke voorzieningen voor gaan.
Personeels- en vrijwilligerstekort: Het is momenteel een krappe arbeidsmarkt waardoor mogelijk ambities moeten worden bijgesteld of de uitvoering vertraging oploopt. Zelf hebben we onder andere tekort aan zwemdocenten. Maar ook partijen in de stad hebben tekorten. Er is onder andere tekort aan zorg- en welzijnspersoneel, vrijwilligers, bouwpersoneel en cultuurpersoneel.	• Verhogen instroom en verminderen uitstroom medewerkers door binden en boeien. • extra inzet op werven en behouden van vrijwilligers. • We werken nauw samen met onze sociale partners en houden dit nauwlettend in de gaten. • Actieve en gerichte benadering van de arbeidsmarkt. • Maximaal gebruik maken van netwerken. • Flexibiliteit in de bezetting inbouwen voor pieken en dalen. Beloningsbeleid herzien.
De groei van de stad leidt tot druk op de beschikbare ruimte, middelen en voorzieningen en daarmee een gezonde leefomgeving. Als de vierkante meters en de middelen voor de maatschappelijke voorzieningen, waaronder sportaccommodaties,	• Realisatie van de barcode RSU jaarlijks monitoren en op basis daarvan zo nodig bijsturen. • Slim benutten van de ruimte en voorzieningen die er zijn

plekken voor cultuur en buurtcentra, onvoldoende meegroeien ontwikkelt de stad zich niet in balans.	• Investeringspakket 'groei in balans'.
De houdbaarheid van het sociaal domein staat onder druk, onder andere door een groeiende behoefte aan zorg en ondersteuning, krapte op de arbeidsmarkt, knellende kaders en het uitblijven van structurele financiële compensatie. Dit zet extra druk op de sociale basis, bij o.a. informele zorgorganisaties, vrijwilligers en mantelzorgers. Daarnaast raakt het ook aan samenwerkingen tussen zorg/preventie/welzijn/cultuur/sport.	We onderzoeken de mogelijkheid om budget te verschuiven van aanvullende zorg naar de sociale basis.
Door een veranderend klimaat komen extremen vaker voor, zoals extreme regenval en extreme hitte. Het kan voorkomen dat deze extremen gebouwen en daarmee inwoners in de gemeente Utrecht treffen.	Inzetten op vergroening rondom gemeentelijk vastgoed in een hoog stedelijke omgeving. Maar ook hittebestendige en geïsoleerde gebouwen opleveren.
Hoog ziekteverzuim onder personeel Volksgezondheid brengt uitvoering onder druk, waaronder bij de JGZ	Extra aandacht voor werkdruk en frequent verzuim om ziekteverzuim terug te dringen
We hebben wettelijke resultaatdoelen voor het realiseren van: • opvangplekken van Oekraïners, • asielopvang en opvang voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (spreidingswet), • Doorstroom statushouders naar een woning (huisvestingstaakstelling) Het wordt om diverse redenen steeds moeilijker deze wettelijke resultaten te behalen: • schaarste in de stad, • toename van het aantal te realiseren plekken, • Onzekerheid Rijksbeleid rond spreidingswet en huisvestingstaakstelling (regeerakkoord) • onzekere financiën voor opvang Oekraïne (hoogte en duur), • Onvoldoende rijksbudget voor uitvoering spreidingswet	Oekraïne: • Verlengen bestaande locaties • aanpassen beleid Asielopvang • Lobby • afwijken van lokale kaders asielopvang (minder plekken met behoud van de kwaliteit) Huisvesting statushouders: Samenwerking met woningbouwcorporaties
Risico's vanuit het hoofdlijnenakkoord van het Rijk: Het hoofdlijnenakkoord kent nog veel onzekerheden met mogelijk financiële gevolgen waardoor wij onze aanpak op onderdelen moeten herijken. Bijvoorbeeld op het gebied van de opvang van ongedocumenteerde mensen en dakloze EU-migranten, inzet vanuit gezond en actief leven(GALA) en het Integraal Zorgakkoord(IZA), en de toegankelijkheid van sport en culturele voorzieningen.	• Lobby richting het Rijk • Aanvullende financiering zoeken Ontwikkelingen rondom het hoofdlijnenakkoord nauw volgen. Zodra meer duidelijk is, nemen we passende maatregelen.
Budget voor uitvoeringskosten inburgering groeit nog niet mee met de opgave. Er zijn door het Rijk tot op	Actieve lobby indien mogelijk in G4- of VNG-verband.

heden alleen incidenteel middelen voor beschikbaar gesteld tot en met 2024.	
Ondersteuning voor primaire zorgprocessen van vanuit gemeente (jeugdgezondheidszorg en sociaal medische zorg aan kwetsbare volwassenen) is onvoldoende ingericht om aan zorgwetgeving en zorgkwaliteitseisen te (blijven) voldoen en de zorg continue te kunnen ontwikkelen, wat nodig is gezien o.a. de dalende vaccinatiegraad en het toenemend aantal dak- en thuisloze mensen in Utrecht.	Zoeken naar benodigde mogelijkheden voor extra investering in schil van ondersteunende diensten rond primaire zorgprocessen (oa projectondersteuning, kwaliteitsmanagement, IT innovatie).

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie van de geautoriseerde en de voor 2025 nog te autoriseren investeringen is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen. Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2025; vanaf 2026 worden de verwachte kredieten opgenomen waarvoor nu nog geen autorisatie wordt gevraagd.

Totaal investeringen programma Levendige en gezonde stad

x €1.000

Totaal investeringen programma Levendige en gezonde stad	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	267.148	4.192	46.167	376	1.000
Uitbreidingsinvesteringen A	208.724	7.837	11.782	0	2.340
Routine-investeringen	0	0	0	0	0
Totaal	**475.872**	**12.029**	**57.949**	**376**	**3.340**

x €1.000

Totaal investeringen programma Levendige en gezonde stad	Actuele begroting 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Uitbreidingsinvesteringen B*	6.331	0	0	0	0
Totaal	**6.331**	**0**	**0**	**0**	**0**

***Uitbreidingsinvesteringen B worden nu niet geautoriseerd**

Doelstelling Toegankelijke sportvoorzieningen

x €1.000

Doelstelling Toegankelijke sportvoorzieningen	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	71.318	1.723	4.702	376	0
Uitbreidingsinvesteringen A	101.579	0	4.179	0	2.340
Totaal	**172.897**	**1.723**	**8.881**	**376**	**2.340**

Toelichting doelstelling Toegankelijke sportvoorzieningen

Bij deze programmabegroting vragen wij autorisatie voor de investeringsprojecten die, conform het MPUV 2024, in 2025 starten.Het gevraagde investeringskrediet bedraagt 1,723 miljoen euro voor vervangingsinvesteringen. Dit heeft betrekking op buitensportaccommodaties. Voor een toelichting op de betreffende investeringsprojecten verwijzen wij naar het MPUV 2024.

Doelstelling Vastgoed

x €1.000

Doelstelling Vastgoed	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	195.830	2.469	41.465	0	1.000
Uitbreidingsinvesteringen A	107.145	7.837	7.603	0	0
Totaal	**302.975**	**10.306**	**49.068**	**0**	**1.000**

x €1.000

Doelstelling Vastgoed	Actuele begroting 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Uitbreidingsinvesteringen B*	6.331	0	0	0	0
Totaal	**6.331**	**0**	**0**	**0**	**0**

***Uitbreidingsinvesteringen B worden nu niet geautoriseerd**

Toelichting doelstelling Vastgoed

Er wordt autorisatie gevraagd voor de investeringen die, conform het MPUV 2024, in 2025 starten. Het gevraagde investeringskrediet bedraagt 2,469 miljoen euro voor vervangingsinvesteringen, 7,837 miljoen euro voor uitbreidingsinvesteringen A.

De vervangingsinvesteringen hebben betrekking op multifunctionele accomodaties. Van de uitbreidingsinvesteringen A heeft 5,277 miljoen euro betrekking op de portefeuille Cultuur en 2,560 miljoen euro op de portefeuille Welzijn. Voor een toelichting op de betreffende investeringsprojecten verwijzen wij u naar het MPUV 2024.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
GGD Regio Utrecht (GGDrU)	De GGD regio Utrecht verricht in de Wet Publieke Gezondheid beschreven taken voor ruim 1,3 miljoen inwoners van 26 Utrechtse gemeenten in de provincie Utrecht, waaronder Gemeente Utrecht. De precieze afspraken met de gemeente Utrecht staan in het arrangement Publieke Gezondheid dat de gemeenteraad in 2013 heeft vastgesteld.	2.457

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2025
Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders					
Ondersteuning van nieuwkomers: activiteiten Plan Einstein, de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), maatschappelijke begeleiding van statushouders en ondersteuning van voormalig alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV).	Reguliere ondersteuning van vluchtelingen, het continueren van de noodopvang voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers en het steunpunt Perspectief voor ex-AMA's (voormalig alleenstaande minderjarige asielzoekers)	12.000	12.000	12.000	0
Totaal doelstelling 1		12.000	12.000	12.000	0
Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar					
Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie: Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit.	636	654	654	0
Belangenbehartiging en Informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	1.467	1.509	969	53
Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk in de stad in alle maatschappelijke sectoren	830	854	0	0
Sociaal makelaarschap	Sociaal makelaars zetten in op het versterken van sociale netwerken in de wijk, zodat deze krachtiger worden en waarmee ook de veerkracht van bewoners in de wijk vergroot wordt.	8.803	9.057	0	9.057
Stimuleren vrijwilligerswerk	Stimuleren en faciliteren van stedelijk vrijwilligerswerk middels het verbreden van de groep van actieve burgers en belemmeringen wegnemen om te participeren en vrijwilligerswerk te doen	205	211	211	0
Taal en digitale vaardigheden (jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	100	103	0	0
Zorg voor elkaar - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren, ondersteunen en organiseren van informele zorg inclusief mantelzorgondersteuning	5.467	5.701	5.701	0
Laaggeletterdheid / taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Verbeteren van taalniveau en andere basisvaardigheden	1.814	2.306	2.306	0
Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	Advies, informatie en andere ondersteuning bieden aan mantelzorgers.	882	907	0	0

	Beheerde speeltuinen	Technisch en sociaal beheer en onderhoud voor beheerde speeltuinen die maximaal ondersteunend zijn voor die initiatieven en qua openheid, sfeer, en functionaliteit aansluiten bij wat bewoners willen, waardoor buurten levendiger en leefbaarder worden	2.562	2.636	2.636	0
	NT2 voor volwassenen	Hoger opgeleide nieuwkomers zonder inburgeringsplicht krijgen met deze subsidie de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren en waar mogelijk een Staatsexamen NT2 te behalen	192	198	198	0
	Totaal doelstelling 2		22.958	24.136	12.675	9.110
Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen						
	Meldingen van stigmatisering en discriminatie worden adequaat opgevolgd	Activiteiten op het gebied van preventie en voorlichting, met de nadruk op discriminatie op de arbeidsmarkt en in de horeca, uitgevoerd door Artikel 1 Midden-Nederland	479	493	493	0
	Voorlichting en zichtbaar maken diversiteit	Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit	257	264	264	0
	Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	68	70	0	0
	Totaal doelstelling 3		804	827	757	0
Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke welzijnsaccommodaties						
	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	78	80	0	0
	Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren van accommodaties voor maatschappelijke activiteiten. Uitgangspunten zijn een efficiënt gebruik en optimale toegankelijkheid.	1.051	1.236	901	0
	Totaal doelstelling 4		1.129	1.316	901	0
Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving						
	Grootschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige sportevenementen	162	215	0	55
	Grootschalige schoolsportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige schoolsportevenementen	107	110	0	0
	Grotere sportdeelname van kinderen	Grotere sportdeelname van kinderen	147	151	0	151
	Sport, bewegen en verenigingsondersteuning	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders en grotere sportdeelname	4.183	4.344	0	4.344
	Sport, bewegen en verenigingsondersteuning (topsport)	Ondersteunen van verenigingen, topsporters, topsporttalentenen vestiging talentcentra	267	275	0	275
	Talentenprogramma's sport	Ondersteunen van activiteiten gericht op het ontwikkelen van sportieve talenten	54	56	0	56
	Kleinschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren kleinschalige sportevenementen	66	73	0	0
	Challenge aangepast sportaanbod sportakkoord	Ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod	53	55	0	0
	Challenge buurtsportcoach sportakkoord	Grotere sportdeelname en verbinden zorg, welzijn en sport	74	76	0	76

Challenge samenwerking sportakkoord	Ondersteunen en stimuleren van vitale aanbieders, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	130	134	0	0
Challenge sportaanbieders sportakkoord	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders op het gebied van vitaliteit, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	62	64	0	0
Totaal doelstelling 5		5.305	5.553	0	4.957
Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen					
Basisvoorzieningen	Instandhouden van een aantal basisvoorzieningen	406	418	169	241
Tuinen en parken	Volkstuinen	189	194	194	0
Totaal doelstelling 6		595	612	363	241
Het percentage Utrechters met een goed ervaren gezondheid neemt toe					
Gezond Leren op School	Schoolbesturen PO kunnen voor scholen met een schoolweging hoger dan 30 en voor speciaal onderwijs een subsidie aanvragen voor een gezond aanbod van gezonde lunch, beweegactiviteiten, ouderbetrokkenheid en voedseleducatie. Doelstelling is een gezonde	700	787	0	0
Verslavingspreventie	Het verzorgen van voorlichting aan jongeren, hun peers, ouders en intermediairs. Bijvoorbeeld in de vorm van voorlichting op scholen, adviesgesprekken, interventies, drugstestservice, online informatieverstrekking, netwerkvorming	1.755	0	0	0
Gezonde leefstijl (subsidietender Sport)	Stimuleren gezonde leefstijl door sporten	151	156	0	0
Verslavingszorg	Het opsporen en toeleiden naar zorg van zeer sociaal kwetsbaren/OGGZ, het bieden van een heroïnebehandeling, het verspreiden en ophalen van spuiten en spuithulpmiddelen, en het afhandelen van spuitmeldingen	1.840	2.150	2.150	0
Sekswerk	Het bieden van laagdrempelige opvang en het vergroten v/h bereik onder de sekswerkers door outreachend werken en het ondersteunen en begeleiden van vrouwen bij het uitstappen uit het sekswerk	1.409	1.563	0	0
Samen voor Overvecht (Gezonde wijk)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	250	250	250	0
WMO collectieve GGZ preventie	Subsidie ten behoeve van een substantiële bijdrage aan de psychosociale gezondheid van burgers en ondersteuning van mantelzorgers in Utrecht	140	72	72	0
Toeleiding naar (bemoei)zorg	Toeleiding naar (bemoei)zorg	189	195	0	0
Verslavingspreventie basis	Bewustwording, motivering en gedragsverandering.	0	1.204	1.204	0
Verslavingspreventie Ongelijk investeren	Verslavingspreventie Ongelijk investeren	0	162	162	0

Preventie KOPP/KOV-kinderen	Preventie KOPP/KOV-kinderen	0	237	237	0
Totaal doelstelling 7		6.434	6.776	4.075	0
Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen					
Cultuurnota 2021-2024	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	42.053	0	0	0
Investeringsbijdrage Muziekstudio's	De realisatie van muziekstudio’s in de gemeente Utrecht, die tegen een betaalbaar tarief kunnen worden gehuurd door muzikanten en/of geluidskunstenaars en/of producers	646	0	0	0
Productie en programmering	Het faciliteren van artistiek interessante activiteiten van Utrechtse makers en culturele instellingen	4.072	899	0	99
Impulssubsidies cultuur	Het stimuleren van nieuwe, talentvolle makers en initiatieven die het culturele aanbod aanvullen	217	217	0	0
Cultuurnota 2-jarige regeling	Het stimuleren van startende culturele projecten.	0	768	0	0
Cultuurnota 4-jarige regeling	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	0	45.685	0	45.685
Projectsubsidies cultuur (ronde 1)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	182	217	0	0
Projectsubsidies cultuur (ronde 2)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	221	217	0	0
Projectsubsidies cultuur (ronde 3)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	221	217	0	0
Projectsubsidies cultuur (ronde 4)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	220	217	0	0
Stedelijk beheer cultureel vastgoed	Het beheren en verhuren van culturele werkruimtes en voorzieningen	0	447	0	447
Projecten Cultuur	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector	0	0	0	0
Totaal doelstelling 8		47.832	48.884	0	46.231
Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad					
Cultuurprogramma jongeren Leidsche Rijn - Vleuten de Meern	Het stimuleren van actieve cultuurparticipatie door jongeren in Leidsche Rijn en Vleuten de Meern	150	0	0	0
Amateurkunsteducatie	Amateurkunsteducatie, vrije cursusaanbod in de stad	1.116	1.149	0	1.149
Basissubsidie Amateurkunst	Het stimuleren van actieve participatie aan amateurkunst door inwoners van de gemeente Utrecht	410	0	0	0

Cultuurnota 2021-2024 participatie	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	3.274	0	0	0
Cultuurparticipatie	Het bevorderen van betrokkenheid bij cultuur van een breed publiek	1.063	1.071	0	1.071
Combinatiefunctionarissen	Het aanstellen van cultuurcoaches die een brede doelgroep laten kennismaken met kunst en cultuur.	278	278	0	278
Mediaplatform	Het beheren en uitvoeren van een stedelijke journalistiek mediaplatform	50	51	0	0
Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn/Vleuten - de Meern	De ontwikkeling van 3 jongerencultuurhuizen in Leidsche Rijn, Vleuten - de Meern	0	288	0	0
Impuls jongerencultuur	Het ondersteunen van initiatieven voor en door jongeren waarmee zij zich creatief kunnen ontwikkelen	300	300	0	0
Cultuurnota 4 jarige regeling participatie	Het stimuleren en faciliteren van een pluriform cultureel aanbod en ontwikkelruimte	0	3.925	0	3.925
Totaal doelstelling 9		6.641	7.062	0	6.423
Totaal		**103.698**	**107.166**	**30.771**	**66.962**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Algemene middelen en overhead

Programmaoverzicht

Wij staan voor een duurzaam financieel beleid, een gezonde financiële positie van de gemeente voor nu en in de toekomst. Met daarbij een lichte, betrouwbare en wendbare bedrijfsvoering, die qua omvang en werkzaamheden meebeweegt met onze gemeentelijke organisatie.

Portefeuillehouder(s): Susanne Schilderman, Rachel Streefland

Financiën

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	1.164.917	1.200.333	1.291.535	1.252.284	1.252.728	1.257.884
Lasten	261.681	265.774	267.203	240.896	237.551	238.287
Saldo Baten en Lasten	**903.237**	**934.558**	**1.024.333**	**1.011.388**	**1.015.177**	**1.019.597**
Onttrekking reserves	131.156	191.740	79.569	50.282	12.833	14.251
Toevoeging reserves	84.514	258.821	44.959	41.477	13.032	13.185
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**46.643**	**-67.081**	**34.611**	**8.805**	**-200**	**1.065**
Totaal	**949.879**	**867.477**	**1.058.943**	**1.020.193**	**1.014.977**	**1.020.662**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2025

De baten in dit programma zijn 1.291,5 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Algemene uitkering (1.067,8 miljoen euro)
- OZB (203,1 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 267,2 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

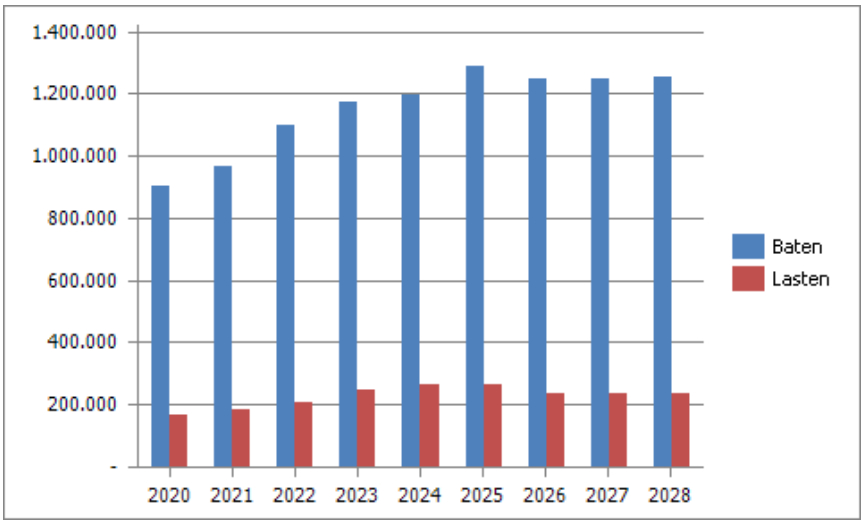
- Informatie- en procesmanagement (65,6 miljoen euro)
- Personeelszaken, facilitair en huisvesting (55,5 miljoen euro)
- Financiën, inkoop en juridische zaken (20,0 miljoen euro)
- Overige ondersteunende functies (29,0 miljoen euro)
- Overhead decentraal (78,5 miljoen euro)

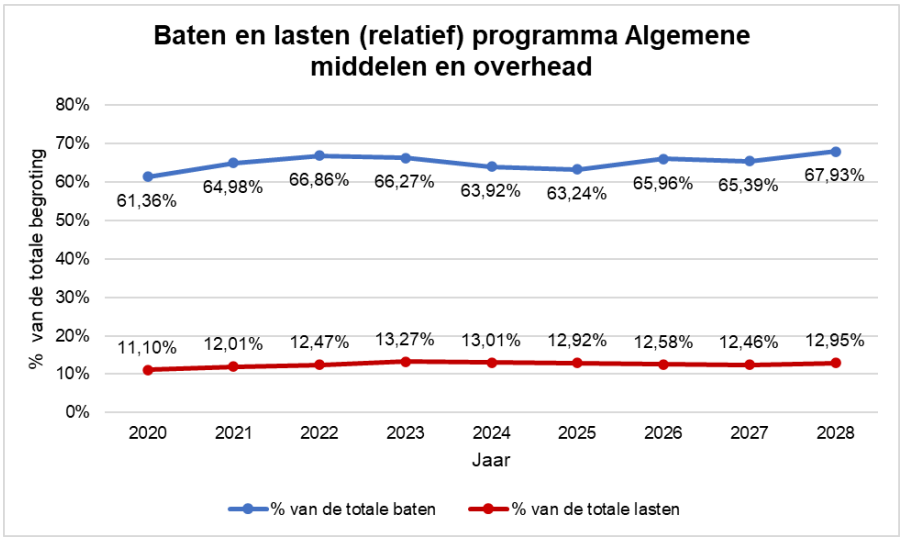
In dit programma wordt in 2025 79,6 miljoen euro onttrokken en 44,9 miljoen euro toegevoegd aan de reserves, vrijwel geheel uit de algemene dekkingsreserve.

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Baten en lasten meerjarig in beeld

De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

Doelstelling 1: Algemene middelen

Wij staan voor een duurzaam financieel beleid, een gezonde financiële positie van de gemeente voor nu en in de toekomst.

Financiën

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	1.158.560	1.195.740	1.286.729	1.247.478	1.247.921	1.253.077
Lasten	17.326	12.123	13.476	-6.948	-11.958	-11.412
Saldo Baten en Lasten	**1.141.234**	**1.183.617**	**1.273.253**	**1.254.426**	**1.259.879**	**1.264.490**
Onttrekking reserves	123.363	188.836	79.569	50.282	12.833	14.251
Toevoeging reserves	82.295	251.321	44.959	41.477	13.032	13.185
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**41.068**	**-62.485**	**34.611**	**8.805**	**-200**	**1.065**
Totaal	**1.182.303**	**1.121.132**	**1.307.864**	**1.263.231**	**1.259.680**	**1.265.555**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves ten opzichte van begrotingsjaar 2024 toegelicht.

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Gemeentefonds: Betreft de mutatie op het gemeentefonds die voortvloeit uit de bijstellingen van de omvang van het gemeentefonds voor groei, compensatie stijgende prijzen en mutaties van specifieke budgetten. In deze begroting is het effect van de meicirculaire verwerkt.	.56.102	I
Onroerendezaakbelasting: De onroerende-zaakbelasting neemt ten opzichte van 2024 met circa 28,7 miljoen euro toe. Dit wordt veroorzaakt door de tariefsverhoging van 12% en de index van 4,5% conform besluitvorming Voorjaarsnota 2024	28.667	S
Vrijval risicovoorziening diverse claims: In verband met diverse claims, juridische geschillen en rechtsgedingen was een voorziening ingesteld. Deze voorziening blijkt niet nodig te zijn en kan zodoende vrijvallen.	4.800	I
Verhoging toeristenbelasting van 7% naar 8,5%: Conform het bij de Voorjaarsnota 2024 aangenomen amendement A112 Humaan asielbeleid verhogen we de toeristenbelasting in 2025 naar 8,5% (was 7%) en wordt het incidenteel te winnen bedrag ingezet voor compensatie van de landelijke bezuiniging op de Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV).	1.125	I
Lasten		
Frictiefonds Leidsche Rijn: -	1.780	I
Het betreft het saldo tussen gereserveerde en gedeclareerde frictiekosten. In 2025 zijn er nog geen frictiekosten gedeclareerd. Het reserveren verhoogt de frictiekosten, het declareren verlaagt de frictiekosten		

NB De negatieve lastenontwikkeling vanaf 2026 is het gevolg van de stelpost hervormingen. Deze stelpost is opgenomen om toekomstige gemeentelijke hervormingen op te vangen.

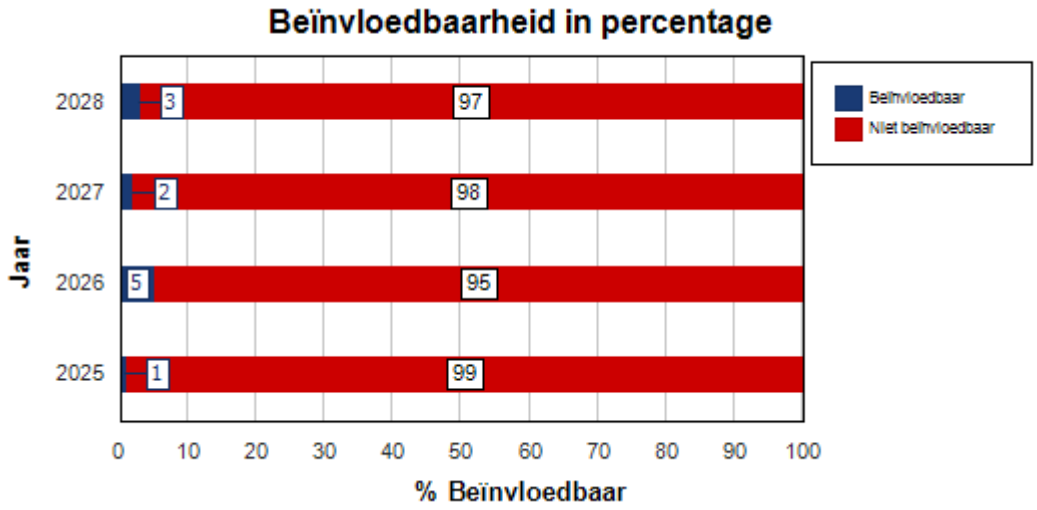
x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
De toelichting per reserve **Algemene dekkingsreserve:** De algemene dekkingsreserve wordt gebruikt voor gemeente brede reserveringen van incidentele baten zolang deze nog geen bestemming hebben gekregen. Daarnaast wordt de algemene dekkingsreserve gebruikt voor egalisatie tussen de jaren van de meerjarenraming en daarmee is het ook de verrekenplek voor rekeningresultaten, zowel positief als negatief Juist vanwege deze aard en het karakter van de reserve kan er door de jaren heen, sprake zijn van schommelingen. Het verschil tussen 2024 en 2025 wordt veroorzaakt door een lagere onttrekking aan de algemene dekkingsreserve. Op diverse P&C momenten was de verwachting dat de algemene dekkingsreserve aangesproken moest worden om tekorten op te vangen, deze hebben zich echter niet op dat moment met die omvang voorgedaan mede door besluitvorming bij de Voorjaarsnota 2024, waarbij diverse maatregelen zijn getroffen om tot een financieel sluitend meerjarenbeeld te komen.	-98.739	I
Algemene reserve: De algemene reserve maakt deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit en is de uiterste buffer voor het opvangen van de financiële gevolgen van optredende risico's. De noodzakelijke hoogte van de algemene reserve wordt jaarlijks bepaald op basis van de geactualiseerde risicoberekening. Vanwege verlagen risicoprofiel weerstandsvermogen is er in 2024 6,400 miljoen euro onttrokken. Overige -1,840 miljoen euro.	-8.240	I
Gemeentefonds - Algemene uitkering: Het reserveren van middelen vanuit de circulaires van het Rijk over het gemeentefonds. Aangezien de circulaires op verschillende momenten in het jaar verschijnen kunnen de bijbehorende acties/middelen vaak niet gerealiseerd worden in het lopende jaar. Via deze reserve kunnen verkregen bedragen van het Rijk voor specifieke onderwerpen (corresponderende posten) beschikbaar worden gehouden. Door aan het einde van het jaar toevoegingen aan de reserve te doen in afwijking van de begroting, Onttrekkingen worden geraamd bij de bestuursrapportages ten behoeve van de specifieke onderwerpen. Dit zijn corresponderende posten die tijdelijk zijn toegevoegd aan de reserve van het gemeentefonds. Zie blz. 80 Eerste bestuursrapportage 2024.	-2.529	I
Toevoegingen		
De toelichting per reserve **Algemene reserve:** In de Voorjaarsnota 2024 (blz. 31) is in 2024 er een dotatie gedaan van 28,563 miljoen euro ten behoeve van de Algemene reserve.	-30.403	I

Overige 1,840 miljoen euro.		
Algemene dekkingsreserve: Extra toevoegingen 2024 ten opzichte van 2025 zijn inzet eigen vermogen van 149,274 miljoen euro (zie Financieel beeld Voorjaarsnota 2024). Aanvulling in verband met nadelig resultaat 2023 van 21,064 miljoen euro vanwege dekkings- & bestedingsvoorstellen ; overige 2,793 miljoen euro.	-173.581	I
Reserve Groei in Balans: Deze reserve is ingesteld om de geoormerkte uitgaven en inkomsten van het investeringspakket Groei in Balans te egaliseren en daarmee deze middelen te reserveren voor het pakket aan maatregelen voor de groei van de stad In 2025 is er 4,378 miljoen euro minder aan deze reserve toegevoegd dan in 2024	-4.378	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 1% , (2026 5% , 2027 2%, 2028 3%)

De lasten binnen deze doelstelling zijn grotendeels niet beïnvloedbaar. Dit komt omdat veel posten technisch van aard zijn en een relatie hebben met andere inhoudelijke onderdelen van de begroting. In de analyse is de beïnvloedbaarheid reeds bij deze inhoudelijke onderdelen meegenomen. Het onderdeel Onroerende zaakbelasting (OZB) heeft betrekking op de uitvoering (oplegging en inning) van de OZB. De beïnvloedbaarheid van deze kosten is, zeker op korte termijn, beperkt. Volgens de verslaggevingsregels van het BBV zijn gemeente verplicht om een post onvoorzien in de begroting op te nemen. Voor de hoogte van het bedrag zijn echter geen richtlijnen meegegeven. Gemeenten kunnen theoretisch een heel laag bedrag ramen. De uitvoeringskosten voor de overige gemeentelijke belastingen hebben het grootste deel betrekking op de uitvoeringslasten van de BghU. De beïnvloedbaarheid van deze lasten is, zeker op korte termijn, beperkt. Het overige gedeelte betreft kwijtscheldingen en is volledig beïnvloedbaar. De consequentie hiervan is dat bewoners die nu in aanmerkingen komen voor kwijtschelding geconfronteerd worden met hogere lasten.

Doelstelling 2: Overhead

Een lichte, betrouwbare en wendbare bedrijfsvoering, die qua omvang en werkzaamheden meebeweegt met onze gemeentelijke organisatie.

Financiën

x €1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	6.357	4.593	4.806	4.806	4.806	4.806
Lasten	244.057	253.401	253.477	247.595	249.259	249.449
Saldo Baten en Lasten	**-237.700**	**-248.809**	**-248.671**	**-242.788**	**-244.452**	**-244.643**
Onttrekking reserves	7.793	2.904	0	0	0	0
Toevoeging reserves	2.219	7.500	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**5.574**	**-4.596**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-232.126**	**-253.404**	**-248.671**	**-242.788**	**-244.452**	**-244.643**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves ten opzichte van begrotingsjaar 2024 toegelicht.

x €1.000

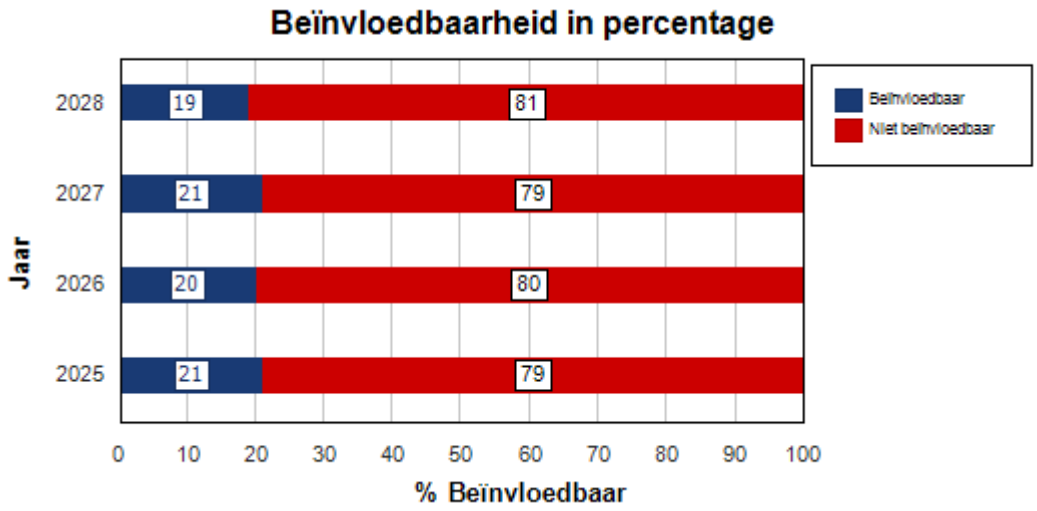
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de lasten.		

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Als gevolg van resultaatbestemmingen is er in 2024 een onttrekking begroot. In 2025 zijn geen onttrekkingen begroot.	-2.638	I
Toevoegingen		
Om de hervormingingsbezuinigingen mogelijk te maken, wordt er geïnvesteerd aan de voorkant. Zogezegd de kost voor de baat uit. Dit omvat kosten voor de implementatie van de maatregelen, de inhuur van specifieke expertise (zoals benchmarking en onderzoeken) en het programmateam. Hiervoor is 2,5 miljoen euro gereserveerd. Daarnaast is er 5 miljoen euro gereserveerd voor de frictiekosten voor personeel.	-7.500	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 21% , (2026 20% , 2027 21%, 2028 19%)

Overhead Centraal

Voor alle overheadtaken geldt dat, bij gelijkblijvend takenpakket (= dezelfde omvang van de organisatie en uitvoering van huidige taken), dat een beperkt deel van de totale kosten (personeels- en programmakosten) beïnvloedbaar is. De overhead heeft een directe samenhang met de ontwikkeling van de gehele organisatie. Dit komt tot uiting in de volgende punten:

- De percentages beïnvloedbare begroting voor het programma Overhead zijn gebaseerd op de huidige omvang van de organisatie. Bij verandering van de omvang van de organisatie beweegt ook de omvang van het programma Overhead mee, waardoor de percentages beïnvloedbare begroting Overhead opnieuw bekeken moeten worden. Bij krimp van de centrale overhead neemt het beïnvloedbare deel relatief af.
- Krimp van de overhead leidt per definitie tot een vermindering van de dienstverlening aan de gehele organisatie en daarmee mogelijk uitbreiding van de taken voor het primair proces elders in de organisatie met zich mee. Dit heeft mogelijk negatieve effecten op de dienstverlening aan burgers.
- Binnen de overhead worden taken uitgevoerd zoals de afhandeling van bezwaarschriften, verhelpen van ICT storingen en het uitbetalen van salarissen. Voor deze taken zal er altijd capaciteit noodzakelijk zijn. Daarnaast moeten binnen de overhead wettelijke taken uitgevoerd worden, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming, de Wet open overheid, het afhandelen van bezwaren et cetera. De uitvoering van dit soort taken is daarmee niet tot nauwelijks beïnvloedbaar. Tenslotte zijn er taken die zorgen voor check & balances in de organisatie zoals control, juridische zaken en inkoop. De beïnvloedbaarheid van deze taken is afhankelijk van het accepteren van risico’s.

Overhead Decentraal

Onder deze beleidsdoelstelling vallen de kosten van overhead die specifiek wordt ingezet voor afdelingen in het primaire proces. Het gaat hier bijvoorbeeld om overhead die doorberekend wordt in tarieven en heffingen of die worden toegerekend aan projecten (bijvoorbeeld grondexploitaties).
Bij volledige benutting van de beïnvloedbare ruimte gaat het niveau van de dienstverlening van de betreffende overhead taken naar het absolute minimum. Deze consequenties zijn vergelijkbaar met de andere overheadonderdelen, maar dan op decentraal niveau.

Doelstelling 3: Vennootschapsbelasting

We streven naar een correcte aangifte Vennootschapsbelasting en dragen zorg voor een tijdige betaling van de belasting.

Financiën

x €1.000

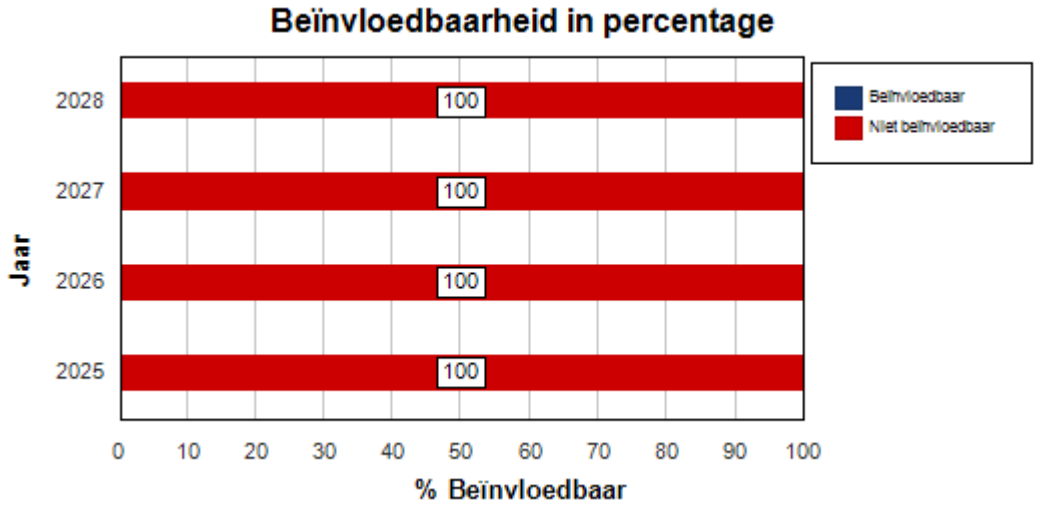
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	298	250	250	250	250	250
Saldo Baten en Lasten	**-298**	**-250**	**-250**	**-250**	**-250**	**-250**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-298**	**-250**	**-250**	**-250**	**-250**	**-250**

Toelichting

De gemeente is vanaf 2016 belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting(VpB). Vandaar dat vanaf 2016 de gemeente Utrecht voor de Vennootschapsbelasting 0,250 miljoen euro begroot uitgaande dat het merendeel van de activiteiten van de gemeente niet VpB-plichtig zijn. Er is echter een verschil van inzicht ontstaan met de Belastingdienst ten aanzien van winst op reclame. De belastingdienst stelt namelijk dat winst op reclame onder de VpB valt en wij daarover VpB verschuldigd zijn. Ons bezwaar en beroep bij de rechtbank is tot nu toe afgewezen. Het hoger beroep houden wij aan omdat een aantal gemeenten met een vergelijkbare zaak inmiddels naar de Hoge Raad is gegaan. De adviseur (advocaat generaal) van de Hoge Raad adviseerde in juni 2024 dat de procedures over de activiteit reclame opnieuw moeten worden beoordeeld door de feitenrechter (met het oog op normaal vermogensbeheer). Dit is goed nieuws. Het is nu wachten of de Hoge Raad dit advies overneemt.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2025 0% , (2026 0% , 2027 0%, 2028 0%)

Van beïnvloedbaarheid is geen sprake omdat de Vennootschapsbelasting volledig volgt uit de winstberekening van de aan deze belasting onderhavige producten. Tot nu toe is dit alleen de winst uit de inzameling van bedrijfsafval en de winst uit reclameconcessies.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie van de geautoriseerde en de voor 2025 nog te autoriseren investeringen is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de Programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.
Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2025; vanaf 2026 worden de verwachte kredieten opgenomen waarvoor nu nog geen autorisatie wordt gevraagd.

Investeringen programma Algemene middelen

x €1.000

Algemene middelen	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	0	360	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	0	1.260	0	0	0
Routine-investeringen	11.307	12.918	0	0	0
Totaal	**11.307**	**14.538**	**0**	**0**	**0**

Doelstelling Overhead

x €1.000

Overhead	Geautoriseerd t/m 2024	Programma begroting 2025	Programma begroting 2026	Programma begroting 2027	Programma begroting 2028
Vervangingsinvesteringen	0	360	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen	0	1.260	0	0	0
Routine-investeringen	11.307	12.918	0	0	0
Totaal	**11.307**	**14.538**	**0**	**0**	**0**

Toelichting doelstelling Overhead
De routine-investeringen hebben betrekking op de interne bedrijfsvoering, zoals Werken 3.0 concept, meubilair, laptops en telefoons. De kapitaallasten worden gedekt binnen de in de begroting opgenomen structurele kapitaallasten.
De vervangingsinvesteringen bestaan uit twee wasplaatsen en een transportlift.
De uitbreidingsinvesteringen hebben betrekking op het plaatsen van nieuwe aggregaten in verband met eventuele stroomuitval, nieuwe accukasten voor het opladen van elektrisch gereedschap in verband met veiligheid, het plaatsen van laadpalen in verband met uitbreiding elektrische vervoermiddelen en een nieuwe afzuiginstallatie bij een brandstofpomp in verband met veiligheid.

Het is de verwachting dat bij de Jaarstukken 2024 kredieten gereed wordt gemeld.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap (BGHU)	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken in een gemeenschappelijke regeling uit oogpunt van kwaliteit, continuïteit en efficiency	8.220
BNG Bank NV	Te ontvangen dividend in 2025	-1.500
Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV	Te ontvangen dividend in 2025	46

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Paragrafen

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Om onze ambities en doelstellingen te bereiken, moeten we ook de risico's kennen, weten wanneer het spannend wordt. In de programma's geven we inzicht in de belangrijkste strategische risico's, ontwikkelingen die het realiseren van onze doelstellingen mogelijk in de weg staan en welke maatregelen we hiervoor in onze programma's treffen. De focus van deze paragraaf ligt op de (mogelijke) financiële gevolgen van de risico's en of we voldoende financiële buffers hebben om deze risico's financieel op te vangen.

Belangrijkste uitgangspunten

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is om substantiële financiële tegenvallers op te vangen zonder directe ingrepen in de begroting te hoeven voeren. Conform de nota 'Risicomanagement en weerstandsvermogen' hanteren wij een weerstandsvermogen van 1,0 oftewel voldoende. Het weerstandsvermogen (= weerstandsratio) ligt idealiter tenminste op 1,0.

Voor de duiding van de BBV verplichte kengetallen op het gebied van financiële weerbaarheid en wendbaarheid worden de door de provincie Utrecht, in het kader van het financieel toezicht, gehanteerde signaleringswaarde aangehouden. De waarden voor het begrotingsjaar 2025 zij in de tabel grijs gearceerd.

	Categorie A "Minst risicovol"	Categorie B "Neutraal"	Categorie C "Meest risicovol"
Netto schuldquote	< 90%	90-130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90-130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
Kengetal grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit Woonlasten meerpersoonshuishoudens	< 95%	95-105%	>105%

Beleidskaders

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen	2019	De nota bevat de principes voor het risicomanagement en weerstandsvermogen die we in de gemeente Utrecht hanteren.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Onzekerheden Rijk

Deze begroting is opgesteld met een onzekerheden van een koerswijziging van het Rijk. Zo zijn de financiën van het Rijk zijn minder rooskleuring en vraagt om bijsturing door het nieuwe kabinet. Het is nog onbekend hoe het pakket van maatregelen eruit komt te zien en of (en hoe) deze gemeenten raakt. Dit pakket wordt met Prinsjesdag gepresenteerd. Dan wordt ook een nadere uitwerking van het hoofdlijnenakkoord verwacht. Deze uitwerking geeft ons meer inzicht over de keuzes en de impact van de maatregelen voor gemeenten.

Flexibiliteit begroting
Daarnaast is in de Voorjaarsnota 2024 een omvangrijk pakket aan bezuinigingen opgenomen om een sluitend financieel beeld te realiseren. Door deze maatregelen vermindert de flexibiliteit van de begroting om bij te sturen in het geval van tegenvallers.

De nota "Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen" wordt in Q4 2025 geactualiseerd.

Beoordeling financiële positie
De financiële positie moet in samenhang worden bezien. Deze begroting heeft een structureel sluitend financieel beeld, daarmee zijn de inkomsten en uitgaven in evenwicht. We zien dat een aantal financiële indicatoren in waardering zijn afgenomen. Daarbij zien we dat de solvabiliteit eerder dan verwacht tegen de ondergrens van de signaalwaarde aanzit, de netto-schuldquote toeneemt en de belastingdruk reeds hoog is. De weerstandsratio is licht toegenomen, passend bij de risico's en verminderde wendbaarheid van de begroting als gevolg van de bezuinigingsopgave. Het kengetal voor de structurele exploitatieruimte staat op langere termijn onder druk als gevolg onzekere rijksinkomsten. Het beeld voor deze begrotingsperiode is voldoende. Gezien onze ambities en groeiopgave is het van belang om voor de financiële positie te bepalen wat daarin passend is bij onze opgaven en een balans tussen groei en houdbare financiën. Daarnaast worden maatregelen getroffen om de financiële positie van de gemeente te verbeteren. In de bestuurlijke hoofdlijn wordt uitgebreid ingegaan op het financieel beeld en de financiële positie van gemeente.

Nieuwe risico's ten opzichte van voorgaande rapportage	**x €1.000**
Risico	**Verwacht Netto**
Financieel	
Specifieke uitkeringen	21.000
Extra verkiezingen	2.200

Grote stijgers/ **Dalers**	**x € 1.000**	
	Verwacht risicobedrag	**Verschil t.o.v. beginstand**
Inkomsten Gemeentefonds	22.000	2.072
Implementatie informatie onderzoek	0	2.500
Bijstandsbudget (BUIG)	16.000	4.000
UW Holding BV	6.000	4.875
Rijksbijdrage Jeugdzorg	0	5.600

Weerstandsvermogen
Conform de BBV wordt het weerstandsvermogen als volgt berekend:
Weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit/ Benodigde weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene reserve + Onbenutte belastingcapaciteit + Overige (onbenutte) financieringsbronnen.

De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de financiële risico's die onze gemeente loopt. Twee keer per jaar vindt er een gemeente brede risico-inventarisatie plaats op de financiële gevolgen van onze risico's.

Om het weerstandsvermogen te beoordelen, wordt gekeken naar de verhouding tussen het vermogen en de risico's, een weerstandsvermogen van 1 is gewenst.
Het weerstandsvermogen bedraagt 1,1

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit verwijst naar de financiële middelen en reserves waarover een organisatie beschikt om onverwachte gebeurtenissen of tegenvallende omstandigheden op te vangen. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit verschillende componenten, waaronder de algemene reserve, specifieke reserves en overige financiële middelen. Deze middelen kunnen worden ingezet om onvoorziene kosten of verliezen te dekken.

x €1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit	Begroting 2024	Verantwoording 2023	Begroting 2025
Totaal algemene reserves	57.664	57.607	79.827
Vrijval algemene reserve	-6.400	-7.002	0
Toevoeging algemene reserve		7.059	0
	51.264	57.664	79.827
Stille reserves		0	
Onbenutte belastingcapaciteit (twee jaar)	8.803	13.706	9.242
Niet ingevulde begrotingsruimte (vier jaar)	0	0	0
Post onvoorzien (vier jaar)	636	440	636
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**60.703**	**71.810**	**89.705**

Benodigde weerstandscapaciteit - Risicoprofiel

De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de financiële risico’s die onze gemeente loopt. Om die te kunnen bepalen vindt twee keer per jaar een gemeentebrede risico-inventarisatie plaats van de financiële gevolgen van onze risico’s.

Benodigde weerstandscapaciteit

De totale benodigde weerstandscapaciteit bedraagt 78.0 miljoen euro. Deze uitkomst is tot stand gekomen na een Monte-Carlosimulatie en kent een zekerheidspercentage van 90%. Voor de begroting 2025 kunnen we dus met 90% zekerheid aangeven dat we met 69.8 miljoen euro voldoende financiële buffer hebben om de financiële gevolgen van onze risico’s op te vangen. Dit is een toename ten opzichte van de vorige inventarisatie bij de Jaarstukken 2023.
Zo is er een nieuw risico opgenomen voor de effecten uit het Hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet. Dit betreft zowel beleidsinhoudelijke koerswijzigingen als financiële keuzes die ervoor zorgen dat gemeenten minder inkomsten van het Rijk ontvangen. Het is onzeker hoe deze maatregelen voor Utrecht uitwerken. Daarnaast is het risico van de inkomsten uit het gemeentefonds opnieuw beoordeeld en aangepast, daarbij is de onzekerheid voor een nieuwe herverdeling van het gemeentefonds opgenomen.

Top 10 financiële risico's

Top 10 risico's

In het onderstaande overzicht staan de top tien risico's met de grootste financiële impact kort toegelicht, inclusief de genomen beheersmaatregelen. Deze top tien telt op tot een benodigde weerstandscapaciteit van 69,8 miljoen euro. De top 10 risico's bedraagt dus 89,5% van de totaal benodigde weerstandscapaciteit.

x € 1.000.000

Risico	Maatregelen	Gemiddeld financieel gevolg (50% zekerheid)	Bijdrage benodigde weerstands-capaciteit (90% zekerheid)
1. Stationsgebied	Slimme ontwikkelingsstrategie en actieve marketing vastgoedprojecten, gemeentebrede proposities. Aanpassen van kaders op het gebied van tijd, geld en kwaliteit; aanbestedingsstrategie, 'just in time' besluiten. Gerichte communicatie, overleg met partijen, prioriteiten stellen en goodwillacties.	12,3	16,0
Het Stationsgebied blijft een complex en daardoor risicovol project. De uitvoering is ver gevorderd, maar tegelijkertijd worden er ook nog (detail-)onderhandelingen gevoerd met marktpartijen over de vastgoedprojecten. De uitvoering brengt ook nieuwe complexiteit met zich mee die te maken heeft met het bereikbaar, leefbaar en veilig houden van het gebied. Uit de risicoanalyse komen de volgende belangrijke risico's naar voren (in willekeurige volgorde): - Grondopbrengsten worden niet of later gerealiseerd. - Te treffen tijdelijke maatregelen tijdens de uitvoering worden onderschat			
2. Geheim risico		12,1	15,6
Geheim risico met betrekking tot het programma aantrekkelijke en groene leefomgeving			
3. SPUK'S	De uitwerking van de maatregelen uit het Hoofdlijnenakkoord is nog onbekend. Lobby richt zich ook op de nadere uitwerking van deze maatregelen. Zodra deze uitwerking bekend wordt is het mogelijk om bijsturingsmaatregelen in te stellen gericht op de beoogde verlaging van de administratieve lasten en beleidsvrijheid.	10,5	13,6
Het nieuwe kabinet heeft een hoofdlijnenakkoord gepresenteerd als kader voor de nieuwe regeerperiode. In dit akkoord zijn beleidswijzigingen opgenomen. Een aantal voorstellen hebben direct of indirect impact op de uitvoering van onze taken. Een directe impact betreft het stopzetten van de bekostiging van de LVV en korting op de SPUK's, dit betreft een extra korting op onze inkomsten of door een korting op het gemeentefonds of op omvang van het SPUK budget. Achtergrond van deze maatregel is dat administratieve lasten worden verminderd en door er sprake is van meer beleidsvrijheid om deze middelen te besteden. Echter bij een aantal van deze SPUK's is sprake van verplichtingen uit convenanten en/ of meerjarige afspraken met de stad. In welke mate wij deze korting (tijdig) kunnen invullen is onzeker. Wel is zeker dat deze bezuiningsmaatregel een effect heeft op de uitvoering van ons beleid. Zodra de uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord bekend is kan een nadere inschatting gemaakt worden van de impact van de maatregelen op ons beleid en inkomsten Rijk.			

4. Autonome groei volume Jeugdwet en Wmo	De oplossingen voor het verwachte tekort moeten overeenkomstig Amendement Utrechtse basis is een Absoluut minimum bij bezuinigingen, primair worden gevonden in het brede sociale domein op basis van de inhoudelijke uitgangspunten dat we: ·inzetten op wegnemen van de oorzaken die leiden tot behoefte aan zorg en ondersteuning ·Ongelijk investeren voor gelijke kansen als uitgangspunt hanteren bij het inzetten van de beperkte middelen voor de inwoners en buurten die dit het hardst nodig hebben ·Gaan kijken hoe we de zorg en ondersteuning in de stad en in de wijken simpeler kunnen organiseren ·Stoppen met pilots, tijdelijke programma's en regelingen die geen structurele bijdrage leveren aan het verbeteren van de uitvoeringspraktijk ·Inzetten op 100% compensatie vanuit het Rijk op de 'extra' Utrechtse inzet boven op het wettelijk minimum. Deze aanpak moet er toe leiden dat we duurzaam in staat zijn de zorg en ondersteuning te bieden. In de raadsbrief Hervormingen sociaal domein van 21 december 2023 met kenmerk 11923054 bent u hier nader over geïnformeerd."	9,0	11,7
De vraag neemt toe en is sterk afhankelijk van externe factoren als prestatiedruk bij jeugd, vergrijzing en inzet op langer thuis wonen. Daarnaast neemt zorgduur en opvang toe door complexere problematieken en krapte op de woningmarkt waardoor uitstroom stagneert. Er is een inschatting gemaakt van de compensatiemiddelen Wmo vergrijzing voor de komende jaren en structureel. Bij de VJN was de inschatting behoedzamer. Aangezien het prognoses blijven, kan richting de toekomst mogelijk sprake zijn van een risico in termen van andere inkomsten dan nu geprognosticeerd en of ontwikkelingen op het gebied van Wmo vergrijzing. Daarom blijft het van belang daarop alert te zijn en gedurende de P&C cyclus waar nodig bij te sturen.			
5. Bijstandsbudget (BUIG)	Het model is inmiddels uit-ontwikkeld, wel zullen we ons blijven inzetten voor verdere (kleine) verbeteringen van het model die recht doen aan de Utrechtse situatie.	3,9	5,1
Het risico is dat het jaarlijkse budget dat Utrecht vanuit het Rijk ontvangt voor de Participatiewet en BBZ onvoldoende is voor de uitkeringslasten. Iedereen die een uitkering aanvraagt en daar recht op heeft ontvangt de uitkering vanuit de gemeente, maar het jaarlijkse budget dat gemeentes hiervoor ontvangen hangt af van de landelijke ontwikkelingen in het macrobudget en het verdeelmodel (het verdelingspercentage per gemeente).			

6.UW Holding BV	Eind 2022 is het Ondernemingsplan UW 2023-2026 vastgesteld. In 2023 viel het financiële resultaat aanmerkelijk slechter uit dan volgens het ondernemingsplan begroot. Naar aanleiding hiervan is het verscherpte toezicht op UW nader aangescherpt, dat zeker nog tot en met 2024 doorloopt. Er vinden maand- en kwartaaloverleggen plaats waarin de van belang zijnde kpi's en de exploitatie en prognose worden besproken. De financiële situatie is in 2023 geanalyseerd en in 2024 is door UW een uitgebreid Herstelplan opgeleverd dat erop gericht is om op korte termijn weer in control te komen. Hierin zijn ook de rollen van gemeente, RvC en directie benoemd. In 2024 worden ook scenario's voor de toekomst uitgewerkt.	2,3	2,9
Het Rijk heeft de Wsw per 1 januari 2015 dichtgezet waardoor de Wsw-groep steeds kleiner en ouder wordt. Daarbij zijn in de periode 2015 t/m 2020 grote bezuinigingen op het budget doorgevoerd. Tegenover de uitstroom uit de Wsw staat nieuwe instroom vanuit o.a. de Participatiewet. Deze is echter niet eenvoudig te realiseren. Een sluitende begroting vormt ieder jaar een uitdaging. Het risico bestaat dat UW een omvangrijk tekort realiseert. Als enig aandeelhouder en vanuit de verantwoordelijkheid voor de Wsw etc. loopt de gemeente daarmee een risico.			
7. Inkomsten gemeentefonds	Bij de begrotingsmomenten de ontwikkelingen beoordelen op het (gewijzigde) effect op het de inkomsten van het Rijk. Daarnaast worden via lobby specifieke onderwerpen onder de aandacht gebracht van het kabinet en de Kamerleden. Daarbij trekken we op met de VNG.	1,1	1,4
De ontwikkelingen rond de Algemene uitkering zijn niet altijd goed in te schatten. Dit betreft de reguliere groei van het gemeentefonds (BBP-systematiek indexatie en volume), korting voor WOZ-waarde en de verwachte ontwikkelingen van het Rijk. We maken een inschatting van deze ontwikkelingen, hierin schuilt een financieel risico. De verwachte ontwikkelingen van het Rijk zijn (deels) opgenomen in het financieel beeld als risico-inschatting, zoals Hervormingsagenda jeugd, uitvoeringskosten Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouw. Het is onzeker of deze inkomsten ook werkelijk worden verwerkt in het gemeentefonds, met welk bedrag en wat het aandeel voor Utrecht is. De inkomsten van het Rijk zijn vanaf het jaar 2026 is veel lager dan de voorgaande jaren (“ravijn 2026”). Hierdoor hebben we minder financiële ruimte om structurele uitgaven te dekken in de begroting. Het is onduidelijk of het nieuwe kabinet deze korting wil herstellen.			
8. Stopzetten Pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV)	• Lobby met VNG en 5 pilotgemeenten naar nieuw kabinet en JenV om te voorkomen dat pilot wordt afgebroken per 1 januari 2025. • Onderzoek naar juridisch recht op afbouwvergoeding voor 2025 mocht toch tot stopzetten Rijksfinanciering besloten worden. • Afhankelijk uitkomst zal onderzoek naar deels voortzetten voorzieningen o.b.v. bestaande gemeentefinanciering plaatsvinden.	1,0	1,3

Door de val van het kabinet zijn de onderhandelingen over de toekomst van de LVV niet afgerond. Het is vooralsnog onduidelijk in hoeverre de Rijksbijdrage na 2024 wordt gecontinueerd.			
9. Terugverdienen Erkende Maatregelenlijsten Energiebesparende maatregelen	Het inrichten van een proces waarbij aantoonbaar is dat uitgevoerde maatregelen leiden tot lagere service- en stookkosten voor gebruikers. Het maken van afspraken met gebruikers op dit punt	0,9	1,1
Het risico dat voor de huurder uitgevoerde EML maatregelen niet terug worden verdiend door een hogere huur of door een lagere subsidie via het beleidsveld			
10. Opvang Oekraïne: looptijd van de opvang	Indien de taakstelling en bekostigingsregeling afloopt, onderzoeken we welke andere doelgroepen we in tijdelijke opvanglocaties onder kunnen brengen. Daarnaast zullen we bij het Rijk lobbyen voor een overgangsregeling. Het is ook mogelijk om enkel opvang te organiseren voor de periode dat de bekostiging van het Rijk gegarandeerd is.	0,8	1,0
Het Rijk heeft de gemeenten, waaronder de Gemeente Utrecht, gevraagd te voorzien in opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen. Hoewel de kosten gecompenseerd worden is nog geen duidelijkheid over de vraag naar opvangplekken en dus ook niet tot wanneer de regeling van het Rijk loopt. Tegelijkertijd lopen er meerjarige financiële verplichtingen waarmee we aan het eind van deze verplichtingen financieel risico lopen wanneer het niet meer nodig is om Oekraïense vluchtelingen op te vangen.			
Bijdrage top 10 aan benodigde weerstandscapaciteit		**53,9**	**69,8**
Totaal benodigd weerstandscapaciteit			**78,0**

Kengetallen

In deze paragraaf zijn de verplichte BBV-indicatoren opgenomen die de financiële positie van de gemeente schetsen. Deze indicatoren moeten in samenhang bezien worden in plaats van deze afzonderlijk te beoordelen.

Netto schuldquote

De netto schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van de begroting. Daarnaast presenteren we ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug).

Begroting jaar 2025

In %

	Verslag 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028
Netto schuldquote	69,40%	87,00%	81,90%	94,00%	96,60%	105,40%
Af: uitleenquote	-1,60%	-1,30%	-1,30%	-1,30%	-1,20%	-1,30%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	67,80%	85,70%	80,60%	92,70%	95,40%	104,10%

Stand van zaken
De netto schuldquote neemt over de periode 2023 t/m 2028 toe als gevolg van de volgende in het EMU-saldo onderscheiden posten:

- Een over die jaren in totaal geraamd negatief exploitatiesaldo voor bestemming van ca. 184 miljoen euro;
- Een boekwaarde van investeringen die met circa 550 miljoen euro toeneemt;
- Per saldo circa 104 miljoen euro aan grondexploitatie-investeringen;
- Daarentegen zijn ervoor circa 142 miljoen mutaties op voorzieningen die een positief EMU-effect hebben.

Daarmee komen de EMU-tekortsaldi over de periode 2024 tot en met 2028 in totaal uit op circa 696 miljoen euro. Dit moet extern gefinancierd worden en vormt daarmee de voornaamste oorzaak van toename van de netto schuld(quote).

Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen worden uitgeleende gelden in mindering gebracht. Die verstrekte leningen zijn constant op een niveau van 1,2 à 1,3%. Dat wordt als een vorderingspositie gezien, vandaar dat de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen met genoemd verschil lager uitvalt.

Vanuit de Databank Financiën Decentrale Overheden is het mogelijk om de uitkomsten van onze gemeente te vergelijken met het landelijk gemiddelde of met gemeenten in een vergelijkbare grootteklasse. Ten tijde van het opstellen van deze begroting zijn op die website de realisatiecijfers tot en met 2022 op te vragen. Ter indicatie: per eind 2022 bedroeg de netto schuldquote van:

- Utrecht 60,4% (netto schuldquote incl. uitgeleende gelden 58,9% + uitleenquote 1,5%)
- Gemeenten landelijk 47,9%
- Gemeenten met meer dan 300.000 inwoners 55,4%.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit op de balans gefinancierd is door het eigen vermogen. Solvabiliteit is een term uit de bankwereld. Dat is voor een bank belangrijk bij zijn beslissing om een bedrijf al dan niet een langlopende lening te verstrekken. De betekenis van financiële kengetallen bij overheden anders kan zijn dan bij bedrijven. Bij de gemeente heeft de solvabiliteit als losstaand getal een beperktere betekenis. Voor de overheid is het wenselijk om inzicht te hebben in de mate waarin zij zowel op lange termijn als op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. De kredietwaardigheid van de gemeente wordt niet bepaald door de solvabiliteit en is het risico van wanbetaling klein. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan: het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves, en het resultaat uit het overzicht baten en lasten.

Begroting jaar 2025

x €1.000.000

	Verslag 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028
Eigen vermogen	759,4	680,0	569,1	553,4	563,3	575,0
Totaal passiva / totaal vermogen	2.342,9	2.711,9	2.619,8	2.745,2	2.851.0	2.993.8
Solvabiliteitsratio	32,4%	25,1%	21,7%	20,2%	19,8%	19,2%

Stand van zaken
De gemeentelijke solvabiliteitsratio laat een daling zien naar een niveau van rond 19,2% per eind 2028. Deze daling wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat:

- het eigen vermogen over de periode vanaf eind 2023 tot eind 2028 met circa 184 miljoen euro afneemt als gevolg van verwachte negatieve exploitatiesaldi vóór bestemming in de jaren 2024, 2025 en 2026.
- het balanstotaal over de periode eind 2023 tot en met eind 2028 juist met circa 0,65 miljard euro toeneemt, vooral als gevolg van verwachte investeringsuitgaven.

Om te voorkomen dat de solvabiliteit in de hoogste risicocategorie terecht komt, is het van belang om maatregelen te treffen. Deze maatregelen zijn gericht op het versterken van het eigen vermogen en de grip op investeringen te verhogen, mede met het oog op de ontwikkeling van de netto-schuldquote.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. Als maatstaf hanteren we de omvang van de onderhanden werken, exclusief de robuuste posten Leidsche Rijn, als absoluut bedrag ten opzichte van het totaal van de baten (vóór reserves). Hoe lager de uitkomst, hoe gunstiger voor de financiële weerbaarheid. Een uitkomst van 10% of hoger beschouwen we als kwetsbaar.

Formule: [bouwgronden in exploitatie / totaal van de baten vóór reserves, uitgedrukt in %]

Algemeen
Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd lang is. Hoe verder inkomsten in de toekomst liggen, des te meer rentekosten en risico's dit met zich meebrengt. Ieder jaar rapporteren wij bij het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) en de tweede bestuursrapportage (peilstok Stedelijke Ontwikkeling) over de actuele stand en prognoses. Daarin volgen wij de variabelen die van belang zijn voor de financiële resultaten: programma/projecten, planning, prijs, parameters, projectkosten en programmarisico's (de zes P's). Ook bevat het MPR en de peilstok gevoeligheidsanalyse op basis van verschillende slechtweerscenario's.

Tabel: Grondexploitaties

Begroting jaar 2025 x €1.000.000

	Verslag 2023	Begroting 2024 [1]	Begroting 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028
Bouwgronden in exploitatie:						
• Leidsche Rijn	-60,8	-15,8	-40,6	-28,1	-19,3	-16,8
• Stationsgebied	102,8	126,2	102,2	22,1	31,3	32,9
• Binnenstedelijk	80,0	123,0	137,8	121,8	91,8	110,3
Activa gronden in exploitatie	**114,0**	**233,4**	**199,5**	**115,8**	**103,8**	**126,4**
Robuuste posten Leidsche Rijn	107,9	107,9	107,9	107,9	107,9	107,9
Totaal baten vóór reserves	1.817	1.879	2.017	1.877	1.898	1.831
Relatieve omvang onderhanden werk	**6,27%**	**12,42%**	**9,89%**	**6,17%**	**5,47%**	**6,90%**

[1] Begroting 2024 geeft de gewijzigde Begroting 2024 weer

Stand van zaken
De relatieve waarde van de gezamenlijke grondexploitaties neemt tot en met 2024 toe naar 12,4% en neemt daarna af. Het kengetal neemt voornamelijk toe doordat de binnenstedelijke bouwgronden verder in ontwikkeling komen en daarmee de waarde van de bouwgronden in exploitatie.

Naarmate de uitvoeringsfase van plannen vordert en projecten kunnen worden opgeleverd en administratief afgesloten, nemen de financiële risico's af. Naar verwachting loopt het onderhanden werk van de grondexploitatie Stationsgebied tot en met 2025, waarna de grondexploitatie wordt afgesloten en het saldo onderhanden werk verrekend wordt met de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied. Dit heeft vanaf 2026 een aanzienlijk gunstig effect op het kengetal grondexploitaties. Een uitgebreide toelichting van de grondexploitaties, inclusief 'slechtweerscenario's', staat in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2024.

Sturingsmogelijkheden
Contractuele zekerheden beperken het risico op nog te ontvangen baten, maar 100% zekerheid is niet te geven. Bij onzekerheid over de mogelijkheid om gemaakte kosten terug te verdienen verlagen we het begrote saldo van de betreffende grondexploitatie. Bij een negatieve grondexploitatie leidt dit automatisch tot een voorziening. Daarnaast zijn wij in staat risico's op te vangen door middel van ingebouwde financiële buffers.

Structurele exploitatieruimte

De indicator structurele exploitatieruimte geeft aan hoe de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten.

Begroting jaar 2025 In %

	Verslag 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028
Structurele exploitatieruimte	-1,18%	1,53%	0,97%	1,08%	-0,11%	-0,07%

Stand van zaken
De begroting laat tot en met 2026 een gezonde structurele exploitatieruimte zien. Dit betekent dat structurele kosten ook worden gedekt uit structurele inkomsten. In 2027 slaat deze verhouding om, dit komt door de onzekere Rijksinkomsten vanaf 2027. Dit onderstreept de noodzaak om de begroting structureel op orde te brengen door middel van de aangekondigde hervormingsbezuinigingen.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit wordt berekend door de gemiddelde woonlasten van een meerpersoonshuishouden af te zetten tegen het landelijk gemiddelde. Dat gemiddelde wordt gebaseerd op de Atlas van de Lokale Lasten van het COELO. Een belastingcapaciteit hoger dan 100% betekent dat de gemiddelde woonlasten in onze gemeente hoger zijn dan het landelijk gemiddelde. Aangezien het landelijk gemiddelde voor 2025 nog niet bekend is, is gerekend met het gemiddeld over 2024. Dit is afgezet tegen onze woonlasten van 2025.

Tabel: Belastingcapaciteit

Belastingcapaciteit Utrecht (BBV)	Verslag 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Onroerende-zaakbelasting	389	489	570
Rioolheffing	237	246	254
Afvalstoffenheffing*	366	418	474
Utrecht woonlasten meerpersoonshuishoudens	992	1.153	1.298
Landelijk gemiddelde	944	994	994
Belastingcapaciteit Utrecht (100% = Landelijk gemiddelde)	105%	116%	131%

* vanaf 2024 is het tarief aangepast op het gemiddelde van meerpersoonshuishoudens.

Stand van zaken

In 2025 neemt de belastingcapaciteit met 15% toe ten opzichte van het voorgaande jaar. De belastingcapaciteit kwam in 2024 uit op 116% en in 2025 komt de belastingcapaciteit uit op 131%. Dat houdt in dat de totale gemeentelijke kosten voor een meerpersoonshuishoudens 31% hoger liggen dan het landelijke gemiddelde.

De stijging wordt mede veroorzaakt door enerzijds een tariefdifferentiatie bij afvalstoffenheffing. Waar voorheen twee tarieven werden gehanteerd voor de afvalstoffenheffing, zijn er sinds 2024 vier tarieven geïntroduceerd, waarbij wij rekening hebben gehouden met een overgangsperiode van twee jaar (2025 is het tweede jaar). De uitbreiding van de tariefklassen en de aanpassing van de tarieven komt voort uit de motie 21/M360, die streeft naar een eerlijke afvalstoffenheffing. Anderzijds wordt het veroorzaakt door het voorstel uit de Voorjaarsnota 2024, waarbij het OZB-tarief met 12% extra wordt verhoogd. Dit komt voort uit de afwegingen die zijn gemaakt om de lasten te verlagen (bezuinigingen) en de inkomsten te verhogen. De extra tariefsverhoging is aanvullend op de reguliere verhoging van de OZB voor de compensatie van prijsstijgingen (indexatie).

Financiering

Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Dit betreft met name het gemeentelijke (bank)saldobeheer en de financiering. In het verlengde daarvan komt ook de schuldontwikkeling aan bod alsmede het beheersen van de renterisico's die verbonden zijn aan kortlopende en langlopende schulden.
Daarnaast wordt ingegaan op de verstrekte leningen en borgstellingen en de daaruit voortvloeiende kredietrisico's.

Belangrijkste uitgangspunten

- De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie, ook wel aangeduid als Treasury, dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen.
- Uit bovenstaande wetgeving vloeien onderstaande kwantitatieve normen voort:

x €1.000.000

Wettelijke normen	Norm 2024	Norm 2025 prognose
Kasgeldlimiet	171,1	175,8
Renterisiconorm (*)	402,6	413,7
Drempelbedrag Schatkistbankieren	13,0	13,1

- Het streven is er op gericht om binnen deze normen te opereren.
- De treasuryuitvoering is voorts gericht op een prudente, risicomijdende taakuitvoering ten behoeve van de Utrechtse publieke taak. Daarmee draagt Treasury bij aan de financiële continuïteit van de gemeente op korte en lange termijn.
- De gemeente financiert op totaalniveau.

(*) Intern hanteren wij een strengere norm voor het renterisico op onze langlopende schuld; zie Financierings- en schuldenpositie, tabel 4.

Beleidskaders

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Regeling schatkistbankieren decentrale overheden	2022	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. Hierin is de plicht omschreven dat tijdelijk overtollige geldmiddelen in 's Rijks Schatkist moeten worden aangehouden, dit rekening houdend met een drempelbedrag.
Gemeentelijk financieel toezichtskader GTK 2020 (versie 12 april 2022)	2020	Hierin zijn onder andere signaleringswaarden opgenomen voor diverse kengetallen waaronder de netto schuldquote.
Financieringsstatuut gemeente Utrecht	2020	Hierin zijn de interne (beleids)kaders, doelstellingen en richtlijnen bepaald voor de uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie.
Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof)	2019	Middels deze wet zijn de Europese afspraken rond beheersing van begrotingsdoelstellingen op nationaal niveau uitgewerkt. De wet bevat voorschriften voor het EMU-saldo.
Kader geldverstrekkingen	2014	Het gemeentelijke beleidskader met betrekking tot subsidies, waaronder het verstrekken en waarborgen van geldleningen.

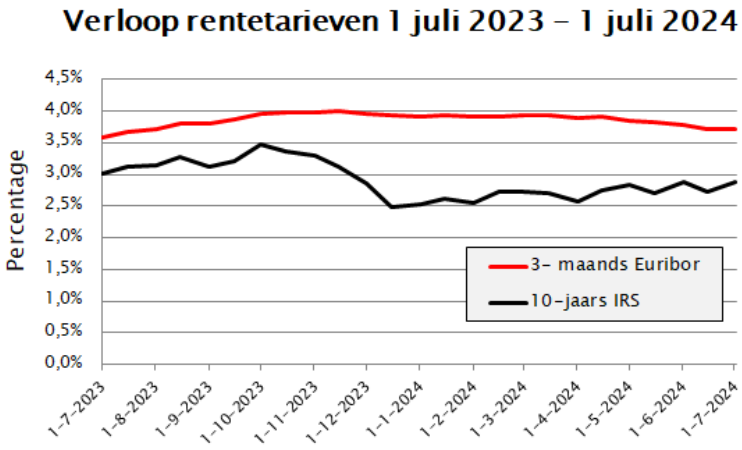
Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo)	2014	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. Betreft regelgeving over het uitzetten van gelden en het aangaan van transacties in financiële derivaten.
Raadsbrief interne schuldnormering	2014	Hierin zijn een viertal interne schuldnormen bepaald, te weten voor de netto schuldquote, renterisiconorm, de rentedruk op de begroting en het EMU-saldo. **NB** voor de netto schuldquote wordt sinds 2022 aangesloten bij het bovenstaande GTK 2020. De overige normen gelden nog onverkort.
Wet financiering decentrale overheden (Wet fido)	2013	Het wettelijk kader voor uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplichte financieringsparagraaf in de begroting en in het jaarverslag. De risicobeheersing richt zich vooral op renterisico's en kredietrisico's.
Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden	2009	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. In deze regeling zijn o.a. de kwantitatieve normen bepaald voor renterisico's op kortlopende en langlopende schuld.
Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden (Bldo)	2001	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. Hierin is bepaald dat transacties uitsluitend in Euro mogen worden gedaan en dat hoofdsommen niet onderhevig mogen zijn aan indexatie.

Algemeen beeld

Gemeenten lenen doorgaans om investeringen te financieren. Al in de afgelopen jaren hebben we flink geïnvesteerd in de stad en met de voorliggende begroting is de verwachting dat dit de komende jaren doorgaat. Daarmee zal de gevestigde schuld naar verwachting oplopen tot circa 1,61 miljard euro in 2028. Dat is een forse verhoging ten opzichte van de stand per eind 2023 (circa 1,04 miljard euro).

De afgelopen jaren is de aandacht voor schuldposities van en bij overheden, sterk toegenomen. Een goed zicht op de schuldpositie draagt bij aan het besef dat de uit geleende gelden voortvloeiende rentelasten beslag leggen op toekomstige middelen van de gemeente. Hoe hoger de schulden en rentelasten, hoe minder de gemeente aan andere publieke voorzieningen kan besteden.

Tot ongeveer medio 2022 hebben we geprofiteerd van zeer lage tot zelfs negatieve rentes. Daarna zijn de rentes in korte tijd sterk opgelopen, waarna deze stabiliseerden. Dat laatste blijkt ook uit onderstaande grafiek. Daarin is te zien dat zowel de korte als lange rente het afgelopen jaar vooral horizontaal bewogen hebben, waarbij opvalt dat de rente voor kortlopende leningen hoger is dan die voor langlopende. Het effect van de gestegen marktrentes werkt vertraagd door in de gemeentelijke rentelasten. Dit komt doordat we onze externe schuld hebben afgesloten middels langlopende leningen tegen een vaste rente. Het hogere renteniveau heeft echter wel gevolgen bij het aanvullend opnemen van leningen en bij het herfinancieren van aflopende leningen. Daardoor zullen de rentelasten in de komende jaren naar verwachting toch toenemen.

Door de stijgende schuld verslechteren ook de schuldratio's. Voor het meerjarige beeld van deze schuldratio's wordt verwezen naar de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

De ontwikkeling van de externe schuld, rente en enkele schuldratio's lichten we verder toe in deze paragraaf. Ook gaan we in op de renterisico's en op kredietrisico's met betrekking tot verstrekte en gewaarborgde geldleningen.

Financierings- en schuldenpositie

Financieringsbehoefte / EMU-saldo

Decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen) zijn zowel bij hun begroting als bij hun jaarrekening verplicht om een EMU-saldo te berekenen. Het EMU-saldo heeft het karakter van een resultaatbepaling op kasbasis. Om die reden geeft de uitkomst van het EMU-saldo een goede richting in de gemeentelijke financieringsbehoefte: een negatief EMU-saldo duidt op een aanvullende financieringsbehoefte.

Jaarlijks worden in de September- of Decembercirculaire van het Gemeentefonds voor alle gemeenten zogenoemde individuele referentiewaarden berekend. Dit betreft een richtwaarde voor het maximaal portie tekort dat een gemeente zou mogen hebben. De in de Septembercirculaire voor 2025 berekende referentiewaarde bedraagt 106,6 miljoen. In onderstaande tabel wordt deze waarde ook gebruikt voor het bepalen van de verwachte afwijking voor 2026.

Tabel 1 EMU-saldo 2023 – 2026

x €1.000.000

	Gerealiseerd 2023	Geactualiseerde raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
EMU-saldo (minteken = tekort)	-211,6	-328,9	-85,9	-113,2
Gemeentelijke referentiewaarde	-62,2	-106,6	-106,6	-106,6
Afwijking (minteken = overschrijding)	**-149,4**	**-222,3**	**20,7**	**-6,6**

Voor een nadere specificatie van de belangrijkste posten die tezamen het EMU-saldo vormen wordt verwezen naar de bijlage EMU-saldo. Uit die bijlage blijkt dat verwachte investeringsuitgaven een belangrijke rol spelen bij deze uitkomsten. Ten aanzien hiervan wordt opgemerkt dat een investeringsplanning altijd enige onzekerheidsmarge kent. Dit heeft te maken met de grote aantallen projecten waarvan zowel de omvang van de uitgaven als het kasritme daarvan over de jaren heen soms moeilijk zijn in te schatten.

Met uitzondering van 2023 vertoonde het EMU-saldo van onze gemeente in voorgaande jaren telkens een positievere uitkomst dan geraamd. Dit werd met name veroorzaakt door afwijkingen in het exploitatiesaldo voor bestemming, in mutaties op grondexploitaties en in achterblijvende realisatie van investeringsuitgaven. Met betrekking tot dat laatste wordt in overleg met de organisatieonderdelen getracht om in financiële termen telkens tot een zo nauwkeurig mogelijke investeringsplanning te komen. De voor deze begroting ingeschatte investeringskasstromen zijn niet gecorrigeerd voor planningsoptimisme.

Een negatief EMU-saldo leidt wel tot het oplopen van de gemeentelijke schuldquote. Voor een meerjarige doorkijk op de schuldquote wordt verwezen naar de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Afgezien het effect op de schuldquote hebben de in tabel 1 berekende overschrijdingen slechts een signaalfunctie. Weliswaar is in de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) een sanctiemechanisme voorzien indien de EMU-norm structureel wordt overschreden, maar het is van belang te onderstrepen dat dergelijke sancties alleen, achteraf, aan werkelijke uitkomsten op landelijk niveau verbonden zijn en niet aan verwachtingen zoals becijferd in begrotingen van individuele gemeenten.

Schuldpositie en -ontwikkeling

Schulddefinities

Binnen gemeenteland worden verschillende schulddefinities gehanteerd. In dit verband kunnen worden genoemd:

- De bruto gevestigde schuld
  Dit betreft het totaal van de aangetrokken korte en lange financiering.
- EMU-schuld
  De EMU-schuld wordt gedefinieerd als het totaal van de uitstaande leningen ten laste van de collectieve sector. Dit is de bruto gevestigde schuld onder aftrek van de leningen die van medeoverheden zijn opgenomen.
- Netto schuld
  Dit betreft het (balans)saldo van enerzijds lang- en kortlopende schulden en anderzijds lang- en kortlopende financiële activa en vorderingen. Zie voor de opbouw van de netto schuld tabel 3.
  Dit schuldbegrip maakt onderdeel uit van de berekening van de zogenoemde netto schuldquote. Hierbij wordt de netto schuld uitgedrukt als aandeel van de inkomsten. Inkomsten bepalen immers in belangrijke mate hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Dit kengetal maakt onderdeel uit van onze interne schuldnormering (zie hierna tabel 4, kengetal 1)

Opgenomen en op te nemen financiering

Op grond van de geprognotiseerde balans wordt voor 2025 en 2026 een aanvullende financieringsbehoefte voorzien van in totaal 180 miljoen euro. De betreffende bedragen komen in tabel 2 tot uitdrukking in de posten Onderhandse leningen en MTN's.
Op renteswaps wordt zowel in 2025 als in 2026 een bedrag van 5 miljoen euro regulier afgelost.
In 2025 lopen twee leningen af voor een totaalbedrag van 90 miljoen euro. In 2026 lopen geen leningen af. Gelet op het voor 2025 verwachte negatieve EMU-saldo zullen de in dat jaar aflopende leningen geherfinancierd moeten worden. Herfinanciering heeft een neutraal effect op de gemeenteschuld.

In onderstaande tabel is het verwachte verloop weergegeven van de bruto gevestigde schuld en, daarvan afgeleid, de EMU-schuld. De in deze tabel voor 2025 en 2026 opgenomen bedragen aan kortlopende leningen zijn gebaseerd op een circa 50-procents benutting van de gemeentelijke kasgeldlimiet.

Tabel 2: Verwacht verloop leningenportefeuille en EMU-schuld tot en met eind 2026

x €1.000.000

Soort	Ultimo 2023 conform jaarrekening	Raming stand per 31-12-2024	Raming stand per 31-12-2025	Raming stand per 31-12-2026
Onderhandse leningen	585,0	935,0	1.015,0	1.125,0
Renteswaps (derivaten)	278,0	273,0	268,0	263,0
Subtotaal BBV-categorie onderhandse leningen van binnenlandse banken	**863,0**	**1.208,0**	**1.283,0**	**1.388,0**
Medium Term Notes (MTN's; BBV-categorie obligaties)	161,0	141,0	141,0	141,0
Subtotaal langlopende leningen	**1.024,0**	**1.349,0**	**1.424,0**	**1.529,0**
Kortlopende leningen	12,0	85,0	85,0	80,0
Bruto gevestigde schuld	**1.036,0**	**1.434,0**	**1.509,0**	**1.609,0**
Waarvan opgenomen van mede-overheden	40,0	90,0	90,0	90,0
EMU-schuld	**996,0**	**1.344,0**	**1.419,0**	**1.519,0**

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt neemt de bruto gevestigde schuld over de periode 2023 tot en met 2026 naar verwachting toe met ruim 500 miljoen euro. Een gevolg daarvan is ook dat rentelasten een toenemend beslag op de begroting zullen gaan leggen.

Netto schuld

De opbouw en het verwachte verloop van de netto schuld kan als volgt worden weergegeven:

Tabel 3 Verwacht verloop netto schuld tot en met eind 2026

x €1.000.000

Soort	Ultimo 2023 conform jaarrekening	Raming stand per 31-12-2024	Raming stand per 31-12-2025	Raming stand per 31-12-2026
Bruto gevestigde schuld:				
• Vaste schuld	1.024,0	1.349,0	1.424,0	1.529,0
• Vlottende schuld	12,0	85,0	85,0	80,0
Subtotaal bruto gevestigde schuld	**1.036,0**	**1.434,0**	**1.509,0**	**1.609,0**
Overige vaste schulden	11,5	11,5	11,5	11,5
Overige vlottende schulden	47,2	40,0	37,2	34,5
Overlopende passiva	415,6	315,4	338,8	362,1
Subtotaal schulden (A)	**1.510,3**	**1.800,8**	**1.896,5**	**2.017,1**
Minus:				
Uitzettingen >1jr Schatkist	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige uitzettingen >1jr	0,2	0,2	0,2	0,2
Uitzettingen <1jr	157,0	138,6	138,4	138,1
Liquide middelen	5,1	0,4	10,2	17,5
Overlopende activa	87,1	74,3	75,6	76,9
Subtotaal financiële activa en overige vorderingen (B)	**249,4**	**213,5**	**224,4**	**232,6**
Netto schuld (A – B)	**1.260,9**	**1.587,3**	**1.672,1**	**1.784,5**

Uit deze tabel blijkt dat per eind 2026 een netto schuld wordt verwacht van circa 1,8 miljard euro. Ten opzichte van de stand per eind 2023 betekent dit een toename met circa 0,52 miljard euro. Dit houdt sterk verband met de uitkomsten van de EMU-saldi over die periode (zie tabel 1 en ook de bijlage EMU-saldo).

Interne schuldnormering

In 2014 hebben wij in een raadsbrief uiteengezet hoe wij de gemeentelijke schuld willen beheersen en welke normeringen c.q. kengetallen daarbij in hun onderlinge samenhang worden gebruikt bij het beoordelen van de schuldpositie en schuldontwikkeling. Daarnaast is op basis van het Coalitieakkoord 2022-2026 besloten dat de netto schuldquote niet hoger mag zijn dan 130%. Dit leidt tot het volgende beeld:

Tabel 4 Interne schuldnormering voor 2025

Kengetal	Eenheid	Norm 2025	Raming 2025
1. Netto schuldquote = Netto schuld (1.672,1 miljoen euro) / Baten voor bestemming (2.042,4 miljoen euro)	percentage	130%	81,9%
2. Interne risiconorm = Netto aflossingen en renteherzieningen niet hoger dan 10% van de leningenportefeuille	miljoen euro	134,9	95,0
3. Netto rentelasten in % van de exploitatielasten	percentage	4,0%	1,3%
4. EMU-referentiewaarde	miljoen euro	-106,6 (1)	-85,9

1) Minteken = (geraamd) tekort; met betrekking tot het normbedrag zie ook tabel 1 en de toelichting daarbij.

Uit voorgaande tabel blijkt dat wij naar verwachting in 2025 binnen de intern bepaalde normen zullen opereren.
In meerjarig perspectief verwachten wij een verder oplopende schuldquote. Dit hangt samen met de ambitie om de komende jaren te blijven investeren in de stad.

Kengetallen BBV

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) dienen enkele (schuld)kengetallen te worden opgenomen voor het begrotingsjaar en voor de drie daarop volgende jaren. Dit ter bevordering van onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten. Vanuit de financieringsfunctie zijn dit:

- Netto schuld
- Netto schuld gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- Solvabiliteit

Het verwachte verloop van deze kengetallen is opgenomen in de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Interne rente

De gemeente Utrecht past de vanuit BBV voorgeschreven renteomslagmethodiek toe. Door middel van deze methodiek worden aan investeringen de gemiddelde rentekosten toegerekend die voortvloeien uit de opgenomen geldleningen en/of eigen middelen waarmee zij zijn gefinancierd.
In onderstaande tabel is het verwachte financieringsresultaat becijferd aan de hand van het rekenschema zoals voorgeschreven vanuit BBV.

Tabel 5 Financieringsresultaat x €1.000

Omschrijving	Raming 2024	Raming 2025
a. Externe rentelasten lange en korte financiering	32.690	27.695
b. Externe rentebaten	223	359
Saldo externe rentebaten en -lasten	**32.468**	**27.336**
c1. Rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	-3.438	-2.994
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0
c3. Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	29.030	24.342
d1. Rente over eigen vermogen	5.800	5.774
d2. Rente over voorzieningen	0	1.400
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**34.830**	**31.516**
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	35.413	31.861
Renteresultaat op het taakveld Treasury (financieringsresultaat)	**583**	**345**

Bij de meerjarenraming is voor (her)financiering uitgegaan van de volgende renteniveaus:

	2025	2026	2027	2028
Lange rente	3,50%	3,75%	4,00%	4,00%
Korte rente	3,50%	3,00%	3,00%	3,00%

Een positief renteresultaat betekent dat de rente die intern aan investeringen wordt toegerekend hoger is dan het totaal aan in- en externe rentelasten. Het renteresultaat maakt onderdeel uit van het programma Algemene Middelen.

Wettelijke normen

De wettelijke normen die van toepassing zijn voor de financieringsfunctie hebben betrekking op:

- renterisico's en
- het schatkistbankieren.

Alle normen zijn conform de voorschriften berekend op basis van het begrotingstotaal aan lasten voor bestemming.

Renterisico's

In de Wet fido worden de volgende renterisico's onderscheiden:

- Het renterisico van de vlottende (kortlopende) schuld. Om dit risico te beheersen is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren: de kasgeldlimiet. Hiermee wordt voorkomen dat de fluctuatie van de korte rente een te grote invloed heeft op het niveau van de rentelasten in het begrotingsjaar.
- Het renterisico van de langlopende schuld. Om dit risico te beheersen is in de Wet fido een norm gesteld om renteherzieningen en aflossingen van financieringen goed in de tijd te spreiden: de renterisiconorm. Het doel daarvan is het voorkomen van een overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één bepaald jaar.

Tabel 6	x €1.000.000
Bepaling kasgeldlimiet en renterisiconorm 2025	
Begrotingstotaal aan lasten	2.068,4
Kasgeldlimiet; percentage conform Wet Fido (Ufdo)	8,5%
Kasgeldlimiet 2025	**175,8**
Renterisiconorm; percentage conform Wet Fido (Ufdo)	20,0%
Renterisiconorm 2025	**413,7**

Voor de renterisiconorm is relevant dat wij intern een strengere norm hanteren dan de wet voorschrijft. De interne norm is gesteld op 10% van het schuldrestant van de leningenportefeuille aan het begin van het jaar. Zie hiervoor tabel 4 onder het kopje Financierings- en schuldenpositie.

Schatkistbankieren

Op grond van de Regeling Schatkistbankieren dienen decentrale overheden eventuele overtollige geldmiddelen in ’s Rijks Schatkist aan te houden, dit met uitzondering van een zeker drempelbedrag. Uit onderstaande tabel blijkt dat het gemeentelijke drempelbedrag voor 2025 ruim 13 miljoen euro bedraagt. Zolang het gemeentelijke banksaldo op kwartaalbasis bezien onder dat bedrag blijft hoeft de gemeente geen geldmiddelen in de Schatkist te stallen.

Tabel 7

x €1.000.000

Bepaling drempelbedrag Schatkistbankieren 2025			
Begrotingstotaal aan lasten	2.068,4		
Waarvan:		**Relevant percentage**	**Opbouw drempelbedrag**
1e schijf	500,0	2,00%	10,00
2e schijf	1.568,4	0,20%	3,14
Drempelbedrag Schatkistbankieren voor 2025			**13,14**

Uit het onderdeel Financierings- en schuldpositie komt duidelijk naar voren dat de gemeente in termen van financiering voornamelijk aan de opnemende kant zit. Daarmee is de verwachting dat de gemeente slechts in een incidenteel geval genoodzaakt zal zijn om geldmiddelen in de Schatkist aan te houden.

Verstrekte leningen en borgstellingen aan derden

Uit hoofde van de publieke taak heeft de gemeente geldleningen verstrekt en borgstellingen afgegeven. Het beleid ten aanzien van deze zaken is vastgelegd in het Kader geldverstrekkingen. Daarin is bepaald dat wij bij voorkeur een lening waarborgen in plaats van verstrekken.
Indien de gemeente leningen verstrekt of waarborgt is daaraan een kredietrisico verbonden, ofwel het risico dat de geldnemer niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Verstrekte geldleningen

De gemeente Utrecht heeft uit hoofde van de publieke taak een aantal leningen verstrekt aan lokaal opererende organisaties. Deze leningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 8 Verstrekte geldleningen x €1.000

Omschrijving	Verwachte restant hoofdsom per eind 2025	Risicoprofiel
A Leningen waarvoor beleidsregels zijn vastgesteld		
Startersleningen uitbesteed via SVn	3.310	Laag
• Restauratie- en energieleningen uitbesteed via URF/NRF	4.639	Laag
• Particuliere woningverbetering- en duurzaamheidsleningen via SVn	7.896	Laag
• Kredietbankleningen	1.000	Laag
B Overige leningen		
• Stichting Bibliotheek	935	Middel
• Stichting Energie Transitie	5.050	Hoog
• Stichting Nieuw Rotsoord	421	Laag
• Stichting Muziekpaleis (kredietfaciliteit, max. 10 miljoen euro) (1)	1.000	Laag
• Stichting Centraal Museum (kredietfaciliteit, max. 4,7 miljoen euro)	1.000	Laag
• SV Rivierwijkers	60	Laag
Totaal	**25.311**	

(1) Om de vijf jaar wordt deze faciliteit herzien. De komende herziening zal in 2027 plaatsvinden.

Voor de leningen met een hoog risicoprofiel zijn deels afzonderlijke risicovoorzieningen opgenomen of wordt deels rekening gehouden in het gemeentebrede risicomodel voor de bepaling van de noodzakelijke omvang van de algemene reserve.

Gewaarborgde geldleningen

Borgstellingen kunnen op twee manieren voorkomen:

1. Directe borgstelling. Hierbij staat de gemeente jegens geldgevers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door lokale organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken die veelal activiteiten verzorgen die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Bij borgstellingen in de sfeer van sport kan er sprake van zijn dat de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) als mede-borg optreedt. In dat geval wordt het risico gezamenlijk gedragen.
2. Achtervang. Dit houdt in dat de gemeente, al dan niet samen met het Rijk, een rol speelt in de zekerheidsstructuur van een waarborgfonds, bijvoorbeeld de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Door deze structuur kunnen instellingen die bij het waarborgfonds aangesloten zijn tegen de laagst mogelijke rente lenen. Mede vanwege de strenge toelatingscriteria en periodieke toetsing door het fonds loopt de gemeente hierbij een lager risico dan bij directe borgstellingen. Betrokkenheid van waarborgfondsen betekent dat de borgstelling wordt gedeeld. In dat geval is de netto geborgde schuld lager dan de restant hoofdsom van de lening.

De portefeuille aan gewaarborgde geldleningen zal per eind 2025 naar verwachting het volgende beeld te zien geven:

Tabel 9 Gewaarborgde geldleningen x €1.000

Omschrijving/categorie	Verwachte restant hoofdsom per eind 2025	Verwacht netto geborgd bedrag per eind 2025	Netto geborgd in % van totaal
Directe borgstellingen			
Organisaties volkshuisvesting en monumenten	5.884	5.884	
Maatschappelijke- en zorginstellingen	7.428	7.428	
Sportorganisaties	3.626	2.395	
Subtotaal directe borgstellingen	**16.938**	**15.707**	**2,7%**
Achtervang in waarborgfondsen			
Waarborgfonds Sociale Woningbouw, WSW (1)	2.299.453	574.865	97,3%
Waarborgfonds Eigen Woningen, WEW (2)	pm	pm	
Totaal	**2.316.391**	**590.572**	**100,0%**

(1) Het hierboven weergegeven netto geborgde bedrag is gewaardeerd op 25% van de door het WSW voor lokale woningcorporaties geborgde schuldrestant, dit op basis van de vastgestelde verliesverdeling bij calamiteiten: 25% als (eigen) schadegemeente-deel, 50% Rijk en 25% overige gemeenten.

(2) Het WEW is de uitvoerder van de Nationale Hypotheekgarantie (NHG). Gemeenten zijn per 1-1-2011 uit de WEW-achtervang getreden. Voor NHG-garanties die tot dat moment zijn afgegeven blijft de gemeente nog wel aanspreekbaar. De tot 2011 afgegeven en nog lopende Utrechtse NHG's kenden per eind 2023 een oorspronkelijke hoofdsom van circa 0,71 miljard euro (ter vergelijking: per eind 2022 bedroeg dit nog 0,8 miljard euro). Het WEW heeft geen informatie beschikbaar waaruit blijkt hoeveel daarvan nog openstaat.

Zowel WSW als WEW geven elk jaar een meerjarenprognose af met betrekking tot het mogelijke beroep op de achtervang. Gezien de eigen garantievermogens van beide fondsen wordt dat risico vooralsnog als nagenoeg nihil ingeschat.

Onder normale omstandigheden is het risicoprofiel van de direct gewaarborgde geldleningen laag. Een verhoogd risico doet zich voor bij de volgende borgstellingen:

x €1.000.000

Categorie	Omschrijving	Verwacht netto geborgd per eind 2025	Risico
Monumenten	NRF Stichting Domplein	0,890	Hoog
Maatschappelijke instellingen	Stichting de Bibliotheek	1,138	Middel
Sport	Stichting Rijnvliet	0,441	Middel

Op grond van het Kader geldverstrekkingen dient per nieuw gewaarborgde geldlening een aparte risicovoorziening te worden ingericht, tenzij de betreffende post wordt meegenomen in het gemeentelijke risicomodel. Wij informeren u afzonderlijk indien het risicoprofiel van verstrekte leningen en van verstrekte waarborgen op leningen zich ongunstig ontwikkelt.

Voor verdere specificatie verwijzen wij naar het Overzicht van Gewaarborgde geldleningen elders in deze begroting.

Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf gaan wij in op de lokale heffingen en onze voornemens voor 2025. Bij lokale heffingen onderscheiden we belastingen en retributies. Het kwijtscheldingsbeleid is ook onderdeel van deze paragraaf.

Belangrijkste uitgangspunten

Hieronder volgen de belangrijkste uitgangspunten:

- Algemene rechtsbeginselen voor tariefstelling: Bij het vaststellen van de tarieven wordt rekening gehouden met onder andere het verbod op willekeur, gelijkheidsbeginsel, profijtbeginsel, rechtszekerheidsbeginsel, stelselmatigheid en maximale kostendekkendheid voor heffingen en retributies.
- Wettelijke maxima: Voor een aantal tarieven gelden er wettelijke maxima. De gemeente mag de tarieven dan niet hoger vaststellen dan dit maximum. Dat doet zich bijvoorbeeld voor bij de tarieven voor rijbewijzen en reisdocumenten. Het Rijk stelt hiervoor jaarlijks de maximale tarieven vast die een gemeente in rekening mag brengen. Voor Utrecht leiden deze tarieven tot opbrengsten die de kosten niet volledig dekken.
- Sociaal-wenselijke tarieven: Een maximale kostendekkendheid kan in een aantal gevallen tot een tarief leiden dat maatschappelijk niet gewenst is. Dat doet zich bijvoorbeeld voor bij de gehandicaptenparkeerkaart (bereikbaarheid) en de leges voor huwelijken. De tarieven zouden dan gelet op de aard van de dienstverlening voor de aanvrager van de dienstverlening te hoog worden.
- Economisch-wenselijke tarieven: Utrecht opereert in een competitieve markt. Tarieven die de gemeente vraagt kunnen voor ondernemers reden zijn om niet voor Utrecht, maar voor een andere gemeente te kiezen. Dat doet zich bijvoorbeeld voor bij de havengelden. Meer kostendekkende tarieven kunnen er dan voor zorgen dat ondernemers voor havens in de omgeving kiezen.
- Het indexeren van tarieven: De tarieven worden jaarlijks met de inflatie verhoogd.
- De kwijtscheldingsnorm: We hanteren de meest ruime kwijtscheldingsnorm van 100%.

Beleidskaders

Hieronder volgen de beleidskaders:

Tabel: Beleidskaders

Beleidsnota (inclusief link)	Geldend	Inhoud
Nota Lokale Heffingen	2019 - heden	Actuele kaders voor het beleid.
Verordening onroerendezaakbelasting	2025	Beleid en tarieven voor onroerende zaken.
Verordening rioolheffing	2025	Beleid en tarieven voor riolering.
Verordening afvalstoffenheffing	2025	Beleid en tarieven voor afval.
Verordening hondenbelasting	2025	Beleid en tarieven voor honden.
Verordening toeristenbelasting	2025	Beleid en tarieven voor toerisme.
Verordening parkeerbelastingen	2025	Beleid en tarieven voor parkeren.
Verordening precariobelasting	2025	Beleid en tarieven voor precario.
Verordening leges	2025	Beleid en tarieven voor burgerzaken.
Verordening leges omgevingsvergunning	2025	Beleid en tarieven voor (bouw)leges.
Verordening brug-, schut- en havengelden	2025	Beleid en tarieven voor brug, schut- en havengelden.

Verordening begraafplaatsrechten	2025	Beleid en tarieven voor begraafplaatsen.
Verordening marktgelden	2025	Beleid en tarieven voor markten.
Verordening Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Woonboulevard	2021 - heden	Beleid en tarieven voor de bedrijveninvesteringszone.
Verordening kwijtschelding	2023 - heden	Beleid voor kwijtscheldingen.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Hieronder volgen de ontwikkelingen en actualiteiten:

Opbrengstenverhoging

In de voorjaarsnota 2024 is voorgesteld om naast de compensatie van prijsstijgingen (indexatie van 4,5%) de opbrengsten voor 2025 op verschillende manieren te verhogen. De meest opvallende zijn de onroerende-zaakbelasting (OZB) met een extra opslag van 12% en de verhoging van de toeristenbelasting, waarbij het tarief wordt verhoogd naar 8,5% van de overnachtingsprijs.

Vermogensgrens

Vanuit het coalitieakkoord 2022-2026 wordt in het kader van bestaanszekerheid onderzocht hoe de vermogensnorm kan worden opgehoogd, om zodoende meer kwijtscheldingen op lokale belastingen te kunnen geven. De Utrechtse gemeenteraad heeft december 2023 het besluit genomen om de vermogensgrens voor het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen te verhogen, zie Raadsbesluit Initiatiefvoorstel tot wijziging van 'Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen gemeente Utrecht'. De regering heeft dit besluit echter vernietigd. Het besluit zou in strijd zijn met het recht en het algemeen belang. De Utrechtse gemeenteraad is het hier niet mee eens en is bij de Raad van State in hoger beroep tegen de vernietiging het raadsbesluit. De zitting van het beroep heeft in juni 2024 plaatsgevonden, een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak naar aanleiding van het beroep volgt.
Tegelijkertijd zijn we de eerste maanden van 2024 gestart met een stevig lobbytraject om de wettelijke bepalingen waarin de vermogensgrens voor kwijtschelding wordt geregeld alsnog aan te passen. De Kamer heeft uiteindelijk een motie aangenomen die uit twee delen bestaat:
Allereerst vraagt de motie om gemeenten zo snel mogelijk de beleidsruimte te geven om de vermogensgrens op te trekken naar het niveau van de Participatiewet. Het gaat daarbij om een vrijwillige keuze. Gemeenten mogen ook een lagere vermogensgrens (blijven) hanteren.
De motie vraagt verder om ‘de Kamer te informeren over de wettelijke mogelijkheden en implicaties voor het volledig gelijktrekken van de vermogensgrenzen, en daarbij de maatschappelijke opbrengsten van de preventieve werking van een financiële buffer mee te nemen’. Het gaat dan om een verplichte ophoging naar het niveau van de Participatiewet die in heel Nederland gaat gelden. Gemeenten verliezen dan de beleidsruimte om de vermogensnorm – binnen grenzen - zelf te bepalen. De aangenomen motie heeft nog niet het gewenste resultaat opgeleverd, maar we blijven nauw in contact met MinBZK (Utrecht lijnrecht tegenover het rijk (binnenlandsbestuur.nl).

Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

De kwaliteit van dienstverlening vanuit de BghU is verminderd, waardoor niet meer aan de gestelde kwaliteitsnormen wordt voldaan. Er zijn achterstanden ontstaan, welke voornamelijk voortkomen uit de ICT-transitie en uit de toename van het aantal bezwaarschriften met betrekking tot de WOZ-waardering. De BghU werkt aan het structureel verbeteren van de dienstverlening en bedrijfsvoering. In de raadsbrief Voortgang uitvoering wet WOZ en dienstverlening BghU is de raad op de hoogte gebracht over de hiervoor genoemde ontwikkelingen aan de hand van de Informatiememo van BghU.

Belastingen

Belastingen zijn verplichte bijdragen aan de gemeente zonder dat hier meteen een tegenprestatie tegenover staat. De opbrengsten komen ten gunste van de algemene middelen van de gemeente, waardoor de middelen voor uiteenlopende doelen kunnen worden ingezet. Een uitzondering hierop vormen de rioolheffingen en de afvalstoffenheffing. Dit zijn algemene belastingen. Voor deze heffingen mogen de opbrengsten alleen worden ingezet om de kosten te dekken die de gemeente maakt voor het rioolstelsel en het inzamelen van afvalstoffen.

Tabel: (Geschatte) opbrengsten belastingen x € 1.000

Belastingsoorten	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
Onroerende-zaakbelasting (OZB) (*)	160.399	174.519	203.186	203.186	203.186	203.186
Rioolheffing (**)	46.309	48.759	51.190	51.190	51.190	51.190
Afvalstoffenheffing (**)	51.321	55.473	59.604	59.604	59.604	59.604
Hondenbelasting	834	834	834	834	834	834
Precariobelasting:						
Terrassen, uitstallingen e.d.	689	689	819	819	819	819
Inname openbare grond	437	437	629	629	629	629
Toeristenbelasting	4.214	4.514	7.352	8.477	8.477	8.477
Parkeerbelastingen (***)	45.318	54.670	66.211	69.729	72.641	72.641

(*) opbrengst onroerende-zaakbelasting (OZB).
(**) opbrengst ná kwijtschelding.
(***) het betreft de inkomsten exclusief garage parkeren.

Tabel: Tarievenoverzicht belastingen x € 1.000

	Tarieven		Opbrengst		Grondslag
Belastingsoorten	2024	2025	2024	2025	heffing
Onroerende-zaakbelastingen (*)			174.519	203.186	
Eigenaren woningen	0,0844%	<volgt>			WOZ-waarde
Eigenaren niet-woningen	0,4516%	<volgt>			WOZ-waarde
Gebruikers niet-woningen	0,3647%	<volgt>			WOZ-waarde
Rioolheffing (**)			48.759	51.190	
Aansluitrecht	245,77	254,13			Per aansluiting
Afvoerrecht					
0 – 50.000 m3	1,88	1,94			Per m3
50.001 – 100.000 m3	1,80	1,86			Per m3
100.001 – 150.000 m3	1,67	1,73			Per m3
> 150.000 m3	1,50	1,55			Per m3
Afvalstoffenheffing (**)			55.473	59.604	
Eenpersoonshuishouden	313,00	313,05			Per perceel
Tweepersoonshuishouden	387,35	400,80			Per perceel
Driepersoonshuishouden	425,30	477,20			Per perceel
Vier en meerpersoonshuishouden	442,20	542,55			Per perceel
Hondenbelasting (**)	95,16	99,00	834	834	Per hond

Precariobelasting					
Terrassen, uitstallingen etc.	Diverse	Diverse	819	819	Voorwerpen
Inname openbare grond	Diverse	Diverse	437	629	Voorwerpen
Toeristenbelasting	7%	8,5%	4.514	7.352	Overnachtingsprijs
Parkeerbelastingen (***)	Diverse	Diverse	54.670	66.211	Parkeergebruik
Totaal			**340.025**	**389.825**	

(*) opbrengst onroerende-zaakbelasting (OZB).
(**) opbrengst ná kwijtschelding.
(***) het betreft de inkomsten exclusief garage parkeren.

Onroerende-zaakbelasting

Algemeen

Alle eigenaren van woningen en alle eigenaren en gebruikers van niet-woningen betalen onroerende-zaakbelasting (hierna: OZB). De grondslag van de belasting is de waarde van een woning of niet-woning. Deze waarde wordt elk jaar opnieuw vastgesteld.

De tarieven voor de OZB worden op een later moment in het jaar berekend. Het op een later moment berekenen van de tarieven hangt samen met het tijdspad van de vaststelling van de WOZ-waarden. Door van de verwachte waardeontwikkeling in oktober uit te gaan, wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met het meest actuele inzicht in ontwikkeling van de WOZ-waarden. De BghU heeft dan onder meer de markttransacties over het grootste deel van het jaar kunnen meenemen in de modelmatige waardebepaling.

Ontwikkelingen

Conform de voorjaarsnota 2024 is besloten om de OZB vanaf 2025 met 12% te verhogen. Dat is aanvullend op de reguliere toename van de OZB voor de compensatie van prijsstijgingen (indexatie).

Vervolg

De tarieven zijn opgenomen in de Verordening onroerende-zaakbelastingen. De verordening wordt aan het eind van het jaar voorgesteld aan de gemeenteraad. Na goedkeuring van de raad zal de verordening per 1 januari 2025 inwerking treden.

Rioolheffing

Algemeen

Op grond van artikel 228a van de Gemeentewet (Gw) kunnen de kosten van de verschillende watertaken verhaald worden op burgers en bedrijven. Dit geld wordt door de burgers en bedrijven in de gemeente Utrecht opgebracht door betaling van de rioolheffing. De rioolheffing bestaat uit een eigenarentarief en een grootverbruikerstarief. Alle eigenaren betalen hetzelfde bedrag. Grote lozers die meer dan 250 m3 water lozen op de riolering betalen daarnaast nog een apart bedrag per m3 geloosd water. De rioolheffing is 100% kostendekkend.

Vervolg

De tarieven zijn opgenomen in de Verordening rioolheffing. De verordening wordt afzonderlijk bij de behandeling van de begroting voorgelegd aan de gemeenteraad. Na goedkeuring van de raad zal de verordening per 1 januari 2025 inwerking treden. De berekening en toelichting op de kostendekkendheid van de tarieven staat in de Bijlage kostendekkendheid Tarieven en Leges.

Afvalstoffenheffing

Algemeen

De afvalstoffenheffing is een gemeentelijke belasting die wordt geheven om de kosten te dekken voor het inzamelen en verwerken van afval. De afvalstoffenheffing wordt berekend op basis van de grootte van het huishouden.

Ontwikkelingen

In het raadsbesluit van 9 november 2023 heeft de raad besloten een tariefdifferentiatie toe te passen van 2 naar 4 tarieven met een ingroeiperiode van twee jaar. Het jaar 2025 is hierbij het 2e jaar. Het genoemde ingroei effect heeft tot gevolg dat de tariefstijging per klasse anders uitvalt dan de gemiddelde tariefstijging van 7,7%. Deze tarieven zijn bepaald overeenkomstig amendement A82 De vervuiler betaalt.

Vervolg

De tarieven zijn opgenomen in de Verordening afvalstoffenheffing. De verordening wordt afzonderlijk bij de behandeling van de begroting voorgelegd aan de gemeenteraad. Na goedkeuring van de raad zal de verordening per 1 januari 2025 inwerking treden. De berekening en toelichting op de kostendekkendheid van de tarieven staat in de Bijlage kostendekkendheid Tarieven en Leges.

Hondenbelasting

Algemeen

De houder van een hond betaalt hondenbelasting. Het houden van blindengeleidehonden en andere honden met een specifieke functie zijn vrijgesteld van deze belasting. De belasting geldt per hond.

Ontwikkelingen

Bij de opbrengst hondenbelasting is rekening gehouden met een bedrag van 0,023 miljoen euro, dat uit voorgaande jaren in 2025 ontvangen zal worden.

Vervolg

De tarieven zijn opgenomen in de Verordening hondenbelasting. De verordening wordt afzonderlijk bij de behandeling van de begroting voorgelegd aan de gemeenteraad. Na goedkeuring van de raad zal de verordening per 1 januari 2025 inwerking treden.

Toeristenbelasting

Algemeen

Personen van buiten de stad die in Utrecht overnachten in een hotel, B&B of een andere betaalde gelegenheid betalen toeristenbelasting. De belasting is een vast percentage van de overnachtingsprijs en wordt door de logies biedende ondernemer ingehouden en aan de gemeente afgedragen.

Ontwikkelingen

In de voorjaarsnota 2024 is besloten om het tarief vanaf 2026 te verhogen naar 10% van de overnachtingsprijs. Conform Amendement A112: Humaan asielbeleid is een ondergrens waar wij Utrecht niet doorheen laten zakken wordt dit gerealiseerd met een ingroeipad, waarbij we het tarief van 7% verhogen naar 8,5% in 2025.

Vervolg

De tarieven zijn opgenomen in de Verordening toeristenbelasting. De verordening wordt afzonderlijk bij de behandeling van de begroting voorgelegd aan de gemeenteraad. Na goedkeuring van de raad zal de verordening per 1 januari 2025 inwerking treden.

Precariobelasting

Algemeen

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen op, onder of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Het gaat bijvoorbeeld om uithangborden en terrassen, maar ook voor bouwterreinen op gemeentegrond wordt in het kader van inname openbare grond precario geheven.

Vervolg

De tarieven zijn opgenomen in de Verordening precariobelasting. De verordening wordt aan het eind van het jaar voorgesteld aan de gemeenteraad. Na goedkeuring van de raad zal de verordening per 1 januari 2025 inwerking treden.

Parkeerbelasting

Algemeen

Parkeerbelastingen vormen een regulerende belasting. De belasting verbindt een prijs aan het parkeren in de stad op plaatsen waar de parkeerdruk hoog is. Op die manier wordt het parkeergedrag beïnvloed.

Bezoekers van bewoners in het betaald parkeergebied kunnen tegen een gereduceerd tarief parkeren, als er bewonerskorting voor bezoek is gekocht. Voor deze korting geldt een maximum van 70 uur per kwartaal in zone A1 en A1, in zone B1 maximaal 120 uur per kwartaal. Er zijn aparte vergunningen voor zorgverleners die vaak parkeren in de stad zoals artsen, verloskundigen en mantel-/thuiszorg

Ontwikkeling

De tarieven voor straat parkeren worden geïndexeerd per 1 januari 2025. Het betaald parkeren wordt ook in 2025 uitgebreid met nieuwe gebieden conform raadsbesluit dd 25 april 2024.

Vervolg

De tarieven zijn opgenomen in de Verordening parkeerbelasting. De verordening wordt afzonderlijk bij de behandeling van de begroting voorgelegd aan de gemeenteraad. Na goedkeuring van de raad zal de verordening per 1 januari 2025 inwerkingtreden.

Bedrijveninvesteringszone

Algemeen

Utrecht kent één Bedrijveninvesteringszone (hierna: BIZ). Deze BIZ is gevestigd op de Woonboulevard. De aldaar gevestigde ondernemers betalen een belasting, waarvan de opbrengst door de gemeente weer wordt doorgestort aan een door deze ondernemers opgerichte vereniging die daarmee investeringen pleegt in het openbare gebied.

Vervolg

De tarieven zijn opgenomen in de Verordening op de heffing en invordering van een BIZ-bijdrage en op de subsidie voor de BI-zone Woonboulevard 2021 gemeente Utrecht en zijn sinds 1 januari 2021 van rechtswege geldig.

Retributies

Inleiding

Retributies ('verplichte betalingen') zijn leges, gelden of rechten. Voorbeelden hiervan zijn het aanvragen van een paspoort, een rijbewijs of een vergunning om een dakkapel te bouwen. Met retributies kan de gemeente (een deel van) de kosten die gemaakt worden met de dienstverlening verhalen bij de burger.

De legesverordening is de meest algemene verordening. De leges voor de aanvraag van een omgevingsvergunning is ondergebracht in een aparte verordening. De Omgevingswet (Ow) en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) zijn per 1 januari 2024 tegelijkertijd ingegaan. Met de brug-, schut- en havengelden en de marktgelden vraagt de gemeente een vergoeding voor de kosten van het bedienen van de bruggen en schutten, het gebruik van de havens en het mogelijk maken van de markten in de stad. De rechten begraafplaatsen zien op de kosten die de gemeentelijke begraafplaatsen oproepen.

De Gemeentewet vereist dat de begrote opbrengsten van de retributies de begrote kosten niet overstijgen. Deze opbrengstlimiet geldt voor de verordening als geheel. Dat houdt in dat binnen een verordening sommige tarieven meer dan honderd procent mogen zijn, terwijl andere minder dan honderd procent kostendekkend zijn.

Beleidstarieven

Tabel: Kostendekkendheid retributies x €1.000

	2024			2025		
Retributies	**Baten**	**Lasten**	**KD-%**	**Baten**	**Lasten**	**KD-%**
Algemeen (geen programma)	1	1	100	1	1	100
Betrouwbare overheid						
• Huwelijk en partnerschap	653	887	74	710	936	76
• Uittreksels/afschriften	616	621	99	641	652	98
• Reisdocumenten	4.253	4.331	98	4.457	4.523	99
• Rijbewijzen	1.209	1.217	99	1.268	1.280	99
Duurzame bereikbaarheid						
• Leges Mobiliteits- en parkeergedrag	299	803	37	291	1.036	28
Aantrekkelijke en groene leefomgeving						
• Vergunningen openbare ruimte	2.369	2.301	103	2.459	2.438	101
• Evenementen(*)	641	1.181	54	650	1.285	51
Veilige stad						
• Vergunning voetbalwedstrijden	16	33	48	35	35	100
• Horeca(*)	855	1.123	76	930	1.281	73
• Gokken	18	13	138	3	3	100
• Sekswerk	9	9	100	1	1	100
• Exploitatievergunning	2	25	8	3	54	6
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
• Woonruimtezaken	534	609	88	521	529	98
Totaal legesverordening	**11.474**	**13.153**	**87**	**11.968**	**14.053**	**85**
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
• Leges omgevingsvergunning	18.301	18.327	100	21.050	21.151	100
Aantrekkelijke en groene leefomgeving						
• Begraafplaatsrechten	1.366	1.483	92	1.455	1.542	94

• Brug-, schut- en havengelden(*)	781	1.604	49	1.073	1.601	67
• Marktgelden	767	848	90	807	984	82
Totaal	**32.689**	**35.415**	**92**	**36.354**	**39.331**	**92**

(*) In de voorjaarsnota is voorgesteld om door tarieftoename extra structurele opbrengsten op te halen. De tarieftoename zijn verwerkt in de programmabegroting en in de verschillende legesverordeningen. Bij de onderdelen evenementen, horeca en marktgelden is de verwachting dat het aantal aanvragen zullen afnemen in 2025. Daardoor is het effect van de tarieftoename niet direct zichtbaar.

Toelichting
De geraamde baten en lasten voor 2025 stijgen ten opzichte van 2024. De stijging wordt veroorzaakt door onder meer het voorstel uit de voorjaarsnota om de kostendekkendheid van de leges te verhogen door tariefsverhoging en de indexaties. De totale kostendekkendheid komt uit op 92% en blijft gelijk aan die van 2024. Dit komt mede doordat het aantal aanvragen voor evenementen, horeca en marktgelden zullen dalen.

Voor de berekeningen en toelichting op de kostendekkendheid van de leges verwijzen we u naar de Bijlage Kostendekkendheid Tarieven en Leges

Kwijtscheldingsbeleid/Oninbaarheid

Kwijtscheldingsbeleid
In de gemeente Utrecht bestaat de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor kwijtschelding. In het kwijtscheldingsbeleid staat dat kwijtschelding kan worden verleend voor aanslagen ten name van natuurlijke personen voor belastingaanslagen in de privésfeer. Kwijtschelding kan alleen worden verleend voor de onderstaande belastingen:

- onroerende-zaakbelasting;
- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing, als bedoeld in art. 3, eerste lid, onderdeel a, van de verordening rioolheffing; en
- hondenbelasting, voor ten hoogste twee honden per houder.

De gemeente Utrecht hanteert bij de kwijtschelding de maximaal door het Rijk toegestane kwijtscheldingsnorm.

Tabel: Kwijtschelding in aantallen en bedragen x € 1.000

	2024		2025	
Belastingsoorten	**Aantal**	**Bedrag**	**Aantal**	**Bedrag**
OZB	0	0	0	0
Rioolheffing	0	0	0	0
Afvalstoffenheffing één persoon	8.305	2.883	8.476	2.839
Afvalstoffenheffing twee personen	2.353	891	3.038	1.218
Afvalstoffenheffing drie personen	1.107	459	1.549	739
Afvalstoffenheffing vier en meer personen	1.799	831	2.111	1.146
Hondenbelasting	900	77	900	77
Totaal		**5.141**		**6.019**

Toelichting op kwijtscheldingen
Voor de OZB en de rioolheffing zijn geen aantallen en bedragen aan kwijtschelding opgenomen. De reden hiervoor is dat de aanslagen voor deze belastingen worden opgelegd aan de eigenaren van woningen. Een eventuele overwaarde van de woning telt mee bij de vermogenstoets bij de

kwijtschelding. Vanwege de sterk gestegen huizenprijzen is daardoor het vermogen al reeds te hoog om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Bij de afvalstoffenheffing en de hondenbelasting zijn er wel aantallen en bedragen opgenomen. De verwachting is dat bij de afvalstoffenheffing de aantallen zullen toenamen en daarmee ook stijgende kosten. Bij de hondenbelasting is de verwachting dat deze gelijk blijven aan het voorgaande jaar.

Oninbaar

Van oninbaarheid is sprake als een belastingschuldige wel moet betalen, maar invordering op de gebruikelijke wijze in de praktijk niet (meer) mogelijk is. Dat doet zich bijvoorbeeld voor als de belastingschuldige failliet is gegaan of de belastingschuldige vertrokken is zonder dat de nieuwe verblijfplaats bij de invorderingsambtenaar bekend is.

Tabel: Bedrag aan oninbaarheid x € 1.000

Belastingsoorten	2024	2025
OZB	464	350
Rioolheffing	48	15
Afvalstoffenheffing	87	69
Hondenbelasting	4	2
Toeristenbelasting	21	3
Precariobelasting	20	7
Parkeerbelasting	176	228
Totaal	**820**	**674**

De begrote bedragen zijn gebaseerd op de vastgestelde jaarstukken van de BghU. De verwachting voor 2025 is dat de totale omvang van oninbaarheid minder dan 1% bedraagt van de totale opbrengsten vanuit opgelegde aanslagen.

Verbonden partijen

De paragraaf Verbonden Partijen geeft inzicht in de belangrijkste beleidsvoornemens en ontwikkelingen van rechtspersonen waarin de gemeente Utrecht een financieel én bestuurlijk belang heeft. Deze rechtspersonen worden ook wel de ‘verbonden partijen’ genoemd.

Belangrijkste uitgangspunten

- Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Dit zijn onder andere gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen die een publiek belang behartigen en waarvan de aandelen geheel of gedeeltelijk in het bezit van de gemeente zijn.
- Onder bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.
- Financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
- Om het primaat van de gemeenteraad zoveel mogelijk te waarborgen zijn we terughoudend met het aangaan van verbonden partijen.
- Hoofdregel is dan ook ‘nee, tenzij…’ daar waar het om beleidsrijke onderwerpen gaat, die directe democratische legitimering vragen. De volgende indicatoren rechtvaardigen een uitzondering op de hoofdregel (niet limitatief):
    - Wettelijk verplicht
    - Schaalvoordelen of optimalisering bedrijfsvoering
    - Gebiedsindeling
    - Samen sterk, bundelen van bestuurlijke krachten
    - Kennis en expertise
    - Samen verantwoordelijk
    - Beleidsarm- of neutraal
- Bij het aangaan van een verbonden partij wordt het afwegingskader altijd vooraf aan het college van B en W en de gemeenteraad voorgelegd.

Beleidskaders

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Nota Verbonden Partijen 2015	2015	Hierin is het gemeentelijke beleid met betrekking tot verbonden partijen opgenomen.

Ontwikkelingen en actualiteiten

De huidige nota verbonden partijen uit 2015 wordt in 2024 geactualiseerd. Het doel is onder meer om in de geactualiseerde nota meer handvatten te bieden voor het maken van een beleidsmatige afweging; hoe het publieke belang het best geborgd kan worden. Daarnaast wordt ingezet op het verder professionaliseren van de governance (sturing, verantwoording, beheersing en toezicht) met betrekking tot de verbonden partijen. Daarin zal aandacht worden besteed aan het eenduidig beleggen van interne verantwoordelijkheden voor het toezicht en het beheer van verbonden partijen, waaronder de invulling van de zeggenschapsrechten. Onderdeel hiervan is verder het in beeld brengen en houden van de risico's per samenwerkingsverband. De uitkomsten van de analyse zullen in de paragraaf verbonden partijen worden gepresenteerd.

Hieronder geven we een overzicht van de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen en actualiteiten uit de individuele overzichten van de diverse verbonden partijen.

Afvalverwerking Utrecht;
De begroting 2025 van Afvalverwerking Utrecht staat onder invloed van de sterk fluctuerende prijzen als gevolg van de grote vraag naar energie. Tel daarbij op de krapte op de arbeidsmarkt waardoor de lonen blijven stijgen, dan blijft er onzekerheid over de ontwikkeling van de toekomstige bijdrage aan deze gemeenschappelijke regeling.

Het Utrechts Archief;
In 2024 rondt HUA de huidige meerjarenbeleidsperiode af. Tijdens deze periode heeft HUA zich gericht op het opzetten, experimenteren en evalueren van digitale programma's. In 2024 wil HUA de opgedane kennis borgen en de innovatieve processen opnemen in de lijnorganisatie. In het licht van de aankomende bezuinigingen bij de Gemeente Utrecht (GU) en Provincie Utrecht (PU) heeft het bestuur HUA gevraagd om een fasering en prioritering aan te brengen in het meerjarenbeleidsplan 2025-2028
Met betrekking tot de voorgenomen uittreding van het Rijk per 2024 uit alle Regionaal Historische Centra (RHC's), inclusief HUA, is nu bekend welke constructie het Rijk voor zich ziet: een delegatiebepaling via de nieuwe archiefwet en een Specifieke Uitkering (SPUK) om het beheer van de papieren Rijkscollectie bij de RHC's onder brengen. Deze door het Rijk gewenste constructie stelt de achterblijvende partners, provincie Utrecht en Gemeente Utrecht, voor juridische en financiële risico's, waarvoor bureau Berenschot een aantal scenario's heeft uitgewerkt. Het Algemeen Bestuur van HUA heeft de voorkeur uitgesproken voor het scenario 'Voortzetten gemeenschappelijke regeling' met noodzakelijke aanpassingen. Hiervoor zijn twee werkgroepen ingesteld: Een werkgroep onder leiding van HUA voor de uittredingsregeling en een werkgroep onder leiding van GU voor de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling om dit vorm te gaan geven.
Het Rijk heeft eveneens besloten dat RHC's vanaf 2024 geen gebruik meer mogen maken van de nationale e-depot voorziening (=digitale archiefbewaarplaats) van het Nationaal Archief. De GR HUA werkt daarom aan een eigen lokale e-depotvoorziening waar digitaal archief materiaal van partners in beheerd worden.

Regionale Uitvoeringsdienst;
In de Provincie Utrecht zijn 2 omgevingsdiensten actief, zijnde RUD en ODRU. Vanwege kennisborging en efficiency lijkt het beter om 1 omgevingsdienst die dienstverlening binnen de Provincie Utrecht te laten verzorgen. Het voornemen is dat de RUD per 1 januari 2026 fuseert met de ODRU. Deze fusie wordt in 2024 voorbereid.

Veiligheidsregio Utrecht;
In februari 2024 heeft de VRU een onderzoek gedaan naar de impact van de ontwikkeling van de Merwedekanaalzonde op de dekking van de brandweerzorg. De conclusie van dit onderzoek luidt dat er op basis van de beoordelingskaders snelheid van optreden en capaciteit geen aanleiding is dat er bij realisatie van de Merwedekanaalzone in de toekomst behoefte is aan uitbreiding van de huisvesting of herpositionering. Als kanttekening hierbij wordt meegegeven dat verdere verdichting kan leiden tot een hogere inzetdruk en daarmee een grotere kans op gelijktijdig beroep op de aanwezige capaciteit. Nader onderzoek moet uitwijzen of deze hypothese klopt.

Coöperatie Wigo4it U.A.;
In de periode tot en met 2023 is Wigo4it afgebouwd tot een zogenaamde fit-for-purpose-organisatie. De begroting is afgebouwd tot het niveau van de meerjarenbegroting.
In de periode van de afbouw bestaat het risico van vertraging bij zowel Wigo4it als bij de gemeente Utrecht. Dit risico heeft zich in 2023 voorgedaan.

De geplande invoerdatum voor de overgang naar de opvolger van de applicatie RMW is in 2023 aangepast naar 1 juli 2024. Op dit moment wordt gewerkt aan herijking van deze planning waarbij het streven is om RMW dit jaar uit te faseren. We sturen op scope en resultaat om deze termijn te realiseren.

Vleuten de Meern Zelfstandig BV;
De B.V. wordt in 2024 geliquideerd.

N.V. Vitens;
Het financiële kader waarbinnen alle landelijke waterbedrijven opereren is de WACC. Dit is een methodiek die borgt dat waterbedrijven geen overwinsten maken. In november 2024 wordt de nieuwe WACC voor de periode tot en met 2027 vastgesteld. De WACC heeft ook invloed op de watertarieven. Mede als gevolg van de watertransitie voorziet Vitens de komende jaren een sterke toename van haar investeringsniveau. Daarvoor moet Vitens geld lenen. De geldende WACC-regulering belemmert Vitens om voldoende eigen vermogen op te bouwen. Dat EV is nodig om voldoende externe financiering aan te kunnen trekken. Omdat het EV nog niet het minimumniveau heeft dat Vitens in haar financiële continuïteitsbeleid heeft bepaald keert zij al enige jaren geen dividend uit en de verwachting is dat dit voorlopig zo zal blijven.

UW Holding B.V.;
De gemeente (als aandeelhouder) en de raad van commissarissen hebben eind 2023 besloten om UW onder verscherpt toezicht te plaatsen (raadsbrief 23 december 2023). Daarnaast heeft UW de opdracht gekregen een realistisch herstelplan voor de toekomst te maken om de doelstellingen uit het Ondernemingsplan 2023-2026 en de transitie naar een sociaal ontwikkelbedrijf te realiseren. UW heeft hierin ondersteuning gekregen van de Galan Groep (zie raadsbrief 3 juni 2024). In het herstelplan is een delivery agenda opgenomen. Deze bevat de onderwerpen en sturing om op de korte termijn in control te komen en prestaties te realiseren. De voortgang op de delivery agenda wordt maandelijks door de gemeente gemonitord. In het vierde kwartaal 2024 wordt aan de raad een brief gestuurd met mogelijke toekomstscenario's voor UW.
Ook in 2024 verwacht UW een tekort. Hiervoor hebben we een aanvullende subsidie van 2,6 miljoen euro toegekend (raadsbrief 10 juli 2024). De totale bijdrage van Utrecht in aanvulling op het rijksbudget voor de Wsw bedraagt daarmee in 2024 4,4 miljoen euro (1,8 miljoen euro + 2,6 miljoen euro). In hoeverre in 2025 ook nog sprake zal zijn van een tekort is onzeker. In de begroting 2025 is hiervoor geen aanvullende subsidie opgenomen. In de Voorjaarsnota 2024 is voor de uitvoering van de Wsw conform Ondernemingsplan 2023-2026 vanaf 2026 een besparing van 0,3 miljoen euro per jaar opgenomen. De bijdrage bedraagt daarmee vanaf 2026 1,5 miljoen euro per jaar. In 2025 is de bijdrage eenmalig 1,45 miljoen euro (verrekening 2023 en 2025; zie Voorjaarsnota 2023 bijlage 7).

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) regio Utrecht;
De ROM stelt beleidsdoelen in lijn met haar Meerjarenstrategie 2023-2026 en de Regionale Economische Agenda 2020-2027. Binnen de kerntaken op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren is er specifieke focus bij de ROM op de kleinere, innovatieve bedrijven die nu nog ontbreken in de waardeketens en het verder uitbouwen van de regionale ecosystemen. Hierdoor worden missende schakels toegevoegd die het bestaande bedrijfsleven versterken en die innovatieve oplossingen bieden voor maatschappelijke opgaven. De aandeelhouders zijn met de ROM in gesprek over de financiële bijdrage en in 2025 dient de bestuursovereenkomst ROM vernieuwd te worden.

Vereniging Parkmanagement Papendorp;
Het huidig contract met de vereniging loopt tot 31-12-2025. Er wordt in 2025 een traject gestart die moet leiden tot de aanbesteding voor een nieuw contract.

Vereniging Parkmanagement De Wetering - Haarrijn;
Het contract voor parkmanagement met deze vereniging loopt af in mei 2024. Het contract wordt verlengt voor de duur van twee jaar; conform de voorwaarden in het huidige contract.

Lijst van verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Afvalverwerking Utrecht (AVU)

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Soest
Website	http://www.avu.nl/cms/
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Publiek belang	Gemeenschappelijke Regeling Afvalverwijdering Utrecht is een samenwerkingsverband van de gemeenten binnen de provincie Utrecht met uitvoeringstaken op het gebied van afvalverwijdering.
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën
- Percentage eigenaarsbelang	0%
- Percentage stemrecht	9,33%
Deelnemers	Overige gemeenten provincie Utrecht: Amersfoort, Baarn, De Bilt, De Ronde Venen, Bunnik, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	De begroting 2025 van Afvalverwerking Utrecht staat onder invloed van de sterk fluctuerende prijzen als gevolg van de grote vraag naar energie. Tel daarbij op de krapte op de arbeidsmarkt waardoor de lonen blijven stijgen, dan blijft er onzekerheid over de ontwikkeling van de toekomstige bijdrage aan deze gemeenschappelijke regeling.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	0	100	0
Vreemd vermogen	21.104	14000	14100
Resultaat	14912		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	16659	17478	nog niet bekend	nog niet bekend

Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap (BghU)

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	https://bghu.nl/
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Publiek belang	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken in een gemeenschappelijke regeling uit oogpunt van kwaliteit, continuïteit en efficiency.
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	
- Percentage stemrecht	
Deelnemers	Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Zeist en Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	In navolging van afgelopen jaar is er een verbetertraject gestart met als doel de reguliere dienstverlening te verbeteren, de achterstanden in te lopen, de kosten en daarmee de deelnemersbijdrage te beperken en alvast een proces in te richten voor het gezamenlijk uitwerken van een aantal scenario's met mogelijk besparingen.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	2.478	2486	1604
Vreemd vermogen	8.823	3799	4594
Resultaat	747		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	8220	8220	8220	8220

GGD regio Utrecht (GGDrU)

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Zeist
Website	https://www.ggdru.nl/inwoners.html
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Publiek belang	De GGD regio Utrecht verricht in de Wet Publieke Gezondheid beschreven taken voor ruim 1,3 miljoen inwoners van 26 Utrechtse gemeenten in de Provincie Utrecht, waaronder de Gemeente Utrecht. De precieze afspraken met de gemeente Utrecht staan verwoord in het arrangement Publieke Gezondheid dat de gemeenteraad in 2013 heeft vastgesteld.
Bestuurlijk belang	Wethouder Volksgezondheid
- Percentage eigenaarsbelang	4,00%
- Percentage stemrecht	13,00%
Deelnemers	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, IJsselstein, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg en Zeist
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	• Verschuiving van zorg naar gezonde leefstijl: De focus ligt op preventie en het bevorderen van een gezonde levensstijl, met specifieke aandacht voor de eerste duizend dagen van een kind, een veerkrachtige jeugd, en het terugdringen van gezondheidsachterstanden. • Een gezonde en veilige leefomgeving: GGDrU zet zich in voor het signaleren en bestrijden van bedreigingen voor de publieke gezondheid, het ondersteunen van gemeenten bij het realiseren van een gezonde leefomgeving, en de voorbereiding op rampen en crises. • Kansrijk opgroeien: Er wordt ingezet op het verbeteren van de (mentale) gezondheid van jongeren, het ondersteunen van ouders en kinderen door jeugdgezondheidszorg, en het bevorderen van een gezond leerklimaat. • Langer gezond zelfstandig: GGDrU richt zich op het bevorderen van gezond ouder worden door middel van preventie en het ondersteunen van kwetsbare groepen, waaronder mensen met onbegrepen gedrag en ouderen. • Vitale en wendbare organisatie: Het versterken van de interne organisatie om flexibel en weerbaar te zijn, met aandacht voor continuïteit en innovatie in de publieke gezondheidszorg.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	4.619	2609	2669
Vreemd vermogen	32.366	25354	21085
Resultaat	1341		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	2390	2457	2457	2457

Het Utrechts Archief (HUA)

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	https://hetutrechtsarchief.nl/
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Publiek belang	Het verwerven, bewaren en beschikbaar stellen van de archieven van de gemeenten Utrecht en Nieuwegein, de provincie Utrecht en de archieven van het Rijk in de provincie Utrecht en een omvangrijke collectie beeldmateriaal en bibliotheek over Utrecht. Via digitale dienstverlening, de studiezaal en het publiekscentrum stelt HUA de collectie ter beschikking aan de burger voor onderzoek, educatie en cultuurbeleving. Daarnaast is Het Utrechts Archief toezichthouder en kennispartner bij het informatiebeheer van de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en verschillende decentrale overheden.
Bestuurlijk belang	Wethouder Cultuur en Wethouder Erfgoed
- Percentage eigenaarsbelang	48%
- Percentage stemrecht	40%
Deelnemers	De minister van OCW, gedeputeerde staten provincie Utrecht en de Gemeente Utrecht in de gemeenschappelijke regeling. Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is in 2019 een geactualiseerde gemeenschappelijke regeling van kracht geworden
Status-risico	Midden

Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	• In 2024 rondt HUA de huidige meerjarenbeleidsperiode af. Tijdens deze periode heeft HUA zich gericht op het opzetten, experimenteren en evalueren van digitale programma's. In 2024 wil HUA de opgedane kennis borgen en de innovatieve processen opnemen in de lijnorganisatie. In het licht van de aankomende bezuinigingen bij de Gemeente Utrecht (GU) en Provincie Utrecht (PU) heeft het bestuur HUA gevraagd om een fasering en prioritering aan te brengen in het meerjarenbeleidsplan 2025-2028 • Met betrekking tot de voorgenomen uittreding van het Rijk per 2024 uit alle Regionaal Historische Centra (RHC's), inclusief HUA, is nu bekend welke constructie het Rijk voor zich ziet: een delegatiebepaling via de nieuwe archiefwet en een Specifieke Uitkering (SPUK) om het beheer van de papieren Rijkscollectie bij de RHC's onder brengen. Deze door het Rijk gewenste constructie stelt de achterblijvende partners, provincie Utrecht en Gemeente Utrecht, voor juridische en financiële risico's, waarvoor bureau Berenschot een aantal scenario's heeft uitgewerkt. Het Algemeen Bestuur van HUA de voorkeur uitgesproken voor het scenario 'Voortzetten gemeenschappelijke regeling' met noodzakelijke aanpassingen. Hiervoor zijn twee werkgroepen ingesteld: Een werkgroep onder leiding van HUA voor de uittredingsregeling en een werkgroep onder leiding van GU voor de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling om dit vorm te gaan geven. • Het Rijk heeft eveneens besloten dat RHC's vanaf 2024 geen gebruik meer mogen maken van de nationale e-depot voorziening (=digitale archiefbewaarplaats) van het Nationaal Archief. De GR HUA werkt daarom aan een eigen lokale e-depotvoorziening waar digitaal archief materiaal van partners in beheerd worden.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	2.338	1839	1497
Vreemd vermogen	1.105	1003	1016
Resultaat	382		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	3586	3694	3823	3823

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	https://www.recreatieschapstichtsegroenlanden.nl/
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Publiek belang	Ontwikkeling, beheer en toezicht van regionale recreatieterreinen en routestructuren voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden in de gemeenten die deelnemen aan het recreatieschap.

Bestuurlijk belang	Wethouder WMO, Welzijn en Groen
- Percentage eigenaarsbelang	23,70%
- Percentage stemrecht	10% Algemeen Bestuur / 18,75% Dagelijks Bestuur
Deelnemers	Provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht, de Bilt, Houten, Nieuwegein, IJsselstein, Woerden, Stichtse Vecht en Lopik
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	Opstellen van Toekomstvisie en TBM (Terreinbeheer modellen) voor beheer en ontwikkeling van de recreatiegebieden en paden van SGL en werken binnen de begroting 2025.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	Nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	Nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat	nog niet bekend

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	1421	1369	1369	nog niet bekend

Regionale uitvoeringsdienst (RUD)

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	https://www.rudutrecht.nl/
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Publiek belang	Het verlenen van milieuvergunningen en toezicht en handhaven van milieuregels.

Bestuurlijk belang	Wethouder Milieu en Emissieloos vervoer
- Percentage eigenaarsbelang	11,36%
- Percentage stemrecht	8,30%
Deelnemers	Provincie Utrecht en de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht en Woudenberg.
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	Het voornemen is dat de RUD per 1 januari 2026 fuseert met de Odru. Deze fusie wordt in 2024 voorbereid.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	1.517	1520	1522
Vreemd vermogen	6.243	7278	7278
Resultaat	302		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	2543	2669	nog niet bekend	nog niet bekend

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	https://www.vru.nl/
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Publiek belang	Uitvoeren van taken op het terrein van de risicobeheersing en de voorbereiding op rampen en crises, uitvoeren van brandweerzorg (bestrijding en preventie) en uitvoeren van geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR).
Bestuurlijk belang	Burgemeester (voorzitter dagelijks bestuur)
- Percentage eigenaarsbelang	32%
- Percentage stemrecht	4%
Deelnemers	Alle 26 gemeenten in de Provincie Utrecht. De politie Midden-Nederland is met een convenant verbonden aan de Veiligheidsregio
Status-risico	Midden
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	In februari 2024 heeft de VRU een onderzoek gedaan naar de impact van de ontwikkeling van de Merwedekanaalzonde op de dekking van de brandweerzorg. De conclusie van dit onderzoek luidt dat er op basis van de beoordelingskaders snelheid van optreden en capaciteit geen aanleiding is dat er bij realisatie van de Merwedekanaalzone in de toekomst behoefte is aan uitbreiding van de huisvesting of herpositionering. Als kanttekening hierbij wordt meegegeven dat verdere verdichting kan leiden tot een hogere inzetdruk en daarmee een grotere kans op gelijktijdig beroep op de aanwezige capaciteit. Nader onderzoek moet uitwijzen of deze hypothese klopt.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	28319	22976	22746
Vreemd vermogen	64945	73919	69557
Resultaat	4501		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	32829	33549	33549	33549

Vennootschappen en coöperaties

Coöperatieve Vereniging Wigo4it U.A.

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Den Haag
Website	https://www.wigo4it.nl/
Juridische vorm	Vereniging coöperatief verband met uitsluiting van aansprakelijkheid
Publiek belang	Wigo4it verzorgt de administratieve en informatietechnologische ondersteuning aan de deelnemende gemeenten op het terrein van werk, inkomen en zorg. Hierdoor ontvangen de inwoners (onder meer) tijdig de juiste bijstandsuitkering.
Bestuurlijk belang	Wethouder Werk en Inkomen
- Percentage eigenaarsbelang	9,584%
- Percentage stemrecht	25%
Deelnemers	Gemeenten Utrecht, Amsterdam, Rotterdam en Den Haag
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	In de periode tot en met 2023 is Wigo4it afgebouwd tot een zogenaamde fit-for-purpose-organisatie. De begroting is afgebouwd tot het niveau van de meerjarenbegroting. In de periode van de afbouw bestaat het risico van vertraging bij zowel Wigo4it als bij de gemeente Utrecht. Dit risico heeft zich in 2023 voorgedaan. De geplande invoerdatum voor de overgang naar de opvolger van de applicatie RMW is in 2023 aangepast naar 1 juli 2024. Op dit moment wordt gewerkt aan herijking van deze planning waarbij het streven is om RMW dit jaar uit te faseren. We sturen op scope en resultaat om deze termijn te realiseren.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	2632	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	16684	nog niet bekend	nog niet bekend
Resultaat	-357		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	1960	2058	2161	2269

Vleuten-De Meern zelfstandig BV

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Er is geen Website
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Publiek belang	Uitvoeren van grondexploitatie.
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	100%
- Percentage stemrecht	100%
Deelnemers	Gemeente Utrecht
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	De B.V. wordt in 2024 geliquideerd.
Status Verbonden partij	Te beëindigen

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	18	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	0	nog niet bekend	nog niet bekend
Resultaat	0		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	0	0	0	0

BNG Bank NV

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Den Haag
Website	https://www.bngbank.nl/
Juridische vorm	Naamloze (structuur)vennootschap
Publiek belang	De BNG Bank NV is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Dat leidt voor de inwoners tot zo laag mogelijke kosten voor maatschappelijke voorzieningen.
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	1,37%
- Percentage stemrecht	1,37%
Deelnemers	Staat der Nederlanden, Provincies, gemeenten en een Hoogheemraadschap
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	De BNG is voor haar bedrijfsvoering voor een belangrijk deel afhankelijk van externe renteontwikkelingen. BNG heeft de status van inkoopcombinatie van financiering voor o.a. gemeenten. Daar zijn richting de BNG-klanten geen verdere beleidsdoelen aan verbonden.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	4.721.000	5000000	5000000
Vreemd vermogen	110.819.000	110000000	110000000
Resultaat	254.000		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	-1500	-1500	-1500	-1500

NV Vitens

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Zwolle
Website	https://www.vitens.nl/
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Publiek belang	Maken en leveren van drinkwater voor bedrijven en inwoners in het verzorgingsgebied.
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	4.95%
- Percentage stemrecht	4,95%
Deelnemers	Provincies Overijssel, Friesland, Gelderland, Utrecht en Flevoland en 92 gemeenten.
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	Het financiële kader waarbinnen alle landelijke waterbedrijven opereren is de WACC. Dit is een methodiek die borgt dat waterbedrijven geen overwinsten maken. In november 2024 wordt de nieuwe WACC voor de periode tot en met 2027 vastgesteld. De WACC heeft ook invloed op de watertarieven. Mede als gevolg van de watertransitie voorziet Vitens de komende jaren een sterke toename van haar investeringsniveau. Daarvoor moet Vitens geld lenen. De geldende WACC-regulering belemmert Vitens om voldoende eigen vermogen op te bouwen. Dat EV is nodig om voldoende externe financiering aan te kunnen trekken. Het is mogelijk dat Vitens in de toekomst aan de aandeelhouders vraagt om aandelenkapitaal bij te storten. Omdat het EV al langere tijd niet het minimumniveau heeft dat Vitens in haar financiële continuïteitsbeleid heeft bepaald keert zij al enige jaren geen dividend uit en de verwachting is dat dit voorlopig zo zal blijven.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	677700	700000	700000
Vreemd vermogen	1559700	1800000	2000000

Resultaat	27,2 miljoen euro

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	0	0	0	0

Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel N.V.

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	https://www.stadsherstel-utrecht.nl/
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Publiek belang	Verwerven, restaureren, onderhouden, beheren en exploiteren van monumenten. De Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV richt zich vanaf de oprichting met name op restauratie en behoud van voor de markt incourante objecten. Voorbeelden daarvan zijn het Doelenhuis, de voormalige Brandweerkazerne Korte Minrebroederstraat/ Stadhuisplein, woningcomplex De Zeven Steegjes, Molen De Ster en recent gasthuis Leeuwenbergh, het project Lofen en als exploitant van landhuis Oud-Amelisweerd. De NV houdt belangrijke monumenten in stand, om die reden is de gemeente Utrecht sinds de oprichting van de NV in 1985 aandeelhouder. Het bezit van de NV omvat per 2020 216 wooneenheden en 40 bedrijfs-/kantoorruimten in de gemeente Utrecht en daarnaast 20 wooneenheden in De Bilt.
Bestuurlijk belang	Wethouder Erfgoed
- Percentage eigenaarsbelang	10%
- Percentage stemrecht	10%
Deelnemers	Aandeelhouders met een belang van meer dan 5%: Coöperatieve Rabobank Utrecht en omstreken UA, ASR Levensverzekering NV, REI Fund Netherlands BV, F. van Lanschot Bankiers NV, Syntrus Achmea Pensioenbeheer, gemeente Utrecht (ca. 10% van de aandelen). En daarnaast diverse fondsen, bedrijven, organisaties en particulieren.
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	Geen verwerving van panden voorzien, wel extra investeringen in duurzaamheid.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	7.670	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	9.023	nog niet bekend	nog niet bekend
Resultaat	1.046		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	0	0	0	0

UW Holding BV

Algemene gegevens

Vestigingsplaats	Utrecht
Website	https://www.uw.nl/
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Publiek belang	Uitvoering van de taken Wet sociale werkvoorziening. UW Holding BV is een belangrijke partner bij de uitvoering van de Participatiewet.
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	100%
- Percentage stemrecht	100%
Deelnemers	Gemeente Utrecht (100% aandeelhouder)
Status-risico	Hoog
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	De gemeente (als aandeelhouder) en de raad van commissarissen hebben eind 2023 besloten om UW onder verscherpt toezicht te plaatsen (raadsbrief 23 december 2023). Daarnaast heeft UW de opdracht gekregen een realistisch herstelplan voor de toekomst te maken om de doelstellingen uit het Ondernemingsplan 2023-2026 en de transitie naar een sociaal ontwikkelbedrijf te realiseren. UW heeft hierin ondersteuning gekregen van de Galan Groep (zie raadsbrief 3 juni 2024). In het herstelplan is een delivery agenda opgenomen. Deze bevat de onderwerpen en sturing om op de korte termijn in control te komen en prestaties te realiseren. De voortgang op de delivery agenda wordt maandelijks door de gemeente gemonitord. In het vierde kwartaal 2024 wordt aan de raad een brief gestuurd met mogelijke toekomstscenario's voor UW. Ook in 2024 verwacht UW een tekort. Hiervoor hebben we een aanvullende subsidie van 2,6 miljoen euro toegekend (raadsbrief 10 juli 2024). De totale bijdrage van Utrecht in aanvulling op het rijksbudget voor de Wsw bedraagt daarmee in 2024 4,4 miljoen euro (1,8 miljoen euro + 2,6 miljoen euro). In hoeverre in 2025 ook nog sprake zal zijn van een tekort is onzeker. In de begroting 2025 is hiervoor geen aanvullende subsidie opgenomen. In de Voorjaarsnota 2024 is voor de uitvoering van de Wsw conform Ondernemingsplan 2023-2026 vanaf 2026 een besparing van 0,3 miljoen euro per jaar opgenomen. De bijdrage bedraagt daarmee vanaf 2026 1,5 miljoen euro per jaar. In 2025 is de bijdrage eenmalig 1,45 miljoen euro (verrekening 2023 en 2025; zie Voorjaarsnota 2023 bijlage 7).
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens

	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Resultaat	nog niet bekend		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	4400	1450	1500	1500

Wijkontwikkelingsmaatschappij Lombok BV

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Geen
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Publiek belang	Economische ontwikkeling in de wijk Lombok stimuleren door panden te kopen, te herstellen en te verhuren of verkopen om een grotere diversiteit aan ondernemingen te bewerkstelligen.
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	95%
- Percentage stemrecht	33,3%
Deelnemers	Gemeente Utrecht (95% aandelen), Plegt- Vos, Rabobank en B0-ex
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	Voortzetten van bestaande werkzaamheden
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Resultaat	nog niet bekend		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	0	0	0	0

WOM Beheer Noordwest BV

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Geen
Juridische vorm	Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
Publiek belang	Het bevorderen van de stedelijke herstructurering in de wijk Noordwest in de gemeente Utrecht met het oog op verbetering van de leefbaarheid en de sociaaleconomische ontwikkeling in die wijk, alsmede het verkrijgen, vervreemden, bezwaren, ontwikkelen, beheren, verbeteren, exploiteren en verhuren van onroerende zaken en rechten waaraan deze zijn onderworpen, en ten slotte al hetgeen met het vorenstaande in de ruimste zin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Het speerpunt van de WOM is gericht op verbeteren van de sociaaleconomische ontwikkeling van de Amsterdamsestraatweg.
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	100%
- Percentage stemrecht	100%
Deelnemers	Gemeente Utrecht
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	Voortzetten van bestaande werkzaamheden
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Resultaat	nog niet bekend		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	0	0	0	0

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	ROM Regio Utrecht
Juridische vorm	BV (opgericht in 2020)
Publiek belang	De ROM levert een relevante bijdrage aan de economische structuurversterking door het ondersteunen van het innovatief MKB dat door haar groei en ontwikkeling bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven zoals verwoord binnen de thema's van de Regionaal Economische Agenda (REA). De kerntaken van de ROM liggen op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren ter versterking en ondersteuning van het regionale economische ecosysteem.
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	11,65%
- Percentage stemrecht	11,65%
Deelnemers	Ministerie EZK, Provincie Utrecht, Gemeente Utrecht, Gemeente Amersfoort, Gemeente Hilversum, Universiteit Utrecht, UMC Utrecht
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	De ROM stelt beleidsdoelen in lijn met haar Meerjarenstrategie 2023-2026 en de Regionale Economische Agenda 2020-2027. Binnen de kerntaken op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren is er specifieke focus bij de ROM op de kleinere, innovatieve bedrijven die nu nog ontbreken in de waardeketens en het verder uitbouwen van de regionale ecosystemen. Hierdoor worden missende schakels toegevoegd die het bestaande bedrijfsleven versterken en die innovatieve oplossingen bieden voor maatschappelijke opgaven. De aandeelhouders zijn met de ROM in gesprek over de financiële bijdrage en in 2025 dient de bestuursovereenkomst ROM vernieuwd te worden.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	49.162	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	9.861	nog niet bekend	nog niet bekend
Resultaat	1.464		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	1056	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend

Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Rom regio Utrecht
Juridische vorm	BV (opgericht in 2020)
Publiek belang	De ROM levert een relevante bijdrage aan de economische structuurversterking door het ondersteunen van het innovatief MKB dat door haar groei en ontwikkeling bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven zoals verwoord binnen de thema's van de Regionaal Economische Agenda (REA). De kerntaken van de ROM liggen op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren ter versterking en ondersteuning van het regionale economische ecosysteem. De Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht BV is opgericht om in fondsen te kunnen deelnemen anders dan het ROM Participatiefonds.
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	11,65%
- Percentage stemrecht	11,65%
Deelnemers	Provincie Utrecht, Gemeente Utrecht, Gemeente Amersfoort, Gemeente Hilversum, Universiteit Utrecht, UMC Utrecht
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	De ROM stelt beleidsdoelen in lijn met haar Meerjarenstrategie 2023-2026 en de Regionale Economische Agenda 2020-2027. Binnen de kerntaken op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren is er specifieke focus bij de ROM op de kleinere, innovatieve bedrijven die nu nog ontbreken in de waardeketens en het verder uitbouwen van de regionale ecosystemen. Hierdoor worden missende schakels toegevoegd die het bestaande bedrijfsleven versterken en die innovatieve oplossingen bieden voor maatschappelijke opgaven. De aandeelhouders zijn met de ROM in gesprek over de financiële bijdrage en in 2025 dient de bestuursovereenkomst ROM vernieuwd te worden.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	42	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	3.998	nog niet bekend	nog niet bekend
Resultaat	305		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	0	0	nog niet bekend	nog niet bekend

WKO Merwede B.V.

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	-
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Publiek belang	Het exploiteren van de Energie-installatie voor het leveren van warmte en koude ten behoeve van Project Merwede.
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	37,12%
- Percentage stemrecht	50%
Deelnemers	Gemeente Utrecht, Merwede Real Estate, OC Merwede-C, DD Invest, Merwede Vijf en BPD
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Resultaat	nog niet bekend		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	0	0	0	0

Mobiliteitsbedrijf Merwede B.V.

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Geen
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Publiek belang	De gebiedsontwikkeling van het gebied Merwerekanaalzone deelgebied 5 in Utrecht.
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	Nog te bepalen

- Percentage stemrecht	Nog te bepalen
Deelnemers	Gemeente Utrecht, Merwede Real Estate Holding B.V. te Eindhoven, Merwede Vijf B.V. te Utrecht, OC Merwede-C Beheer B.V. te Zoetermeer
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat	nog niet bekend

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	0	0	0	0

Stichtingen en verenigingen

Vereniging parkmanagement Papendorp

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Geen
Juridische vorm	Vereniging
Publiek belang	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.

Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	
- Percentage stemrecht	
Deelnemers	Erfpachters die lid zijn van de vereniging
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	Huidig contract loopt tot 31-12-2025. aanbesteding in 2025
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat	nnb

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	337	335	350	nog niet bekend

Vereniging parkmanagement De Wetering - Haarrijn

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Geen
Juridische vorm	Vereniging
Publiek belang	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	
- Percentage stemrecht	
Deelnemers	Erfpachters die lid zijn van de vereniging
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	Contractverlenging mei 2024 voor de duur van twee jaar; conform contract na aanbesteding.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat	nnb

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	361	400	400	nog niet bekend

VvE P&R Uithof/Sciencepark Utrecht

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	VvE P+R Utrecht Science Park: https://www.spark-parkeren.nl/project/vve-pr-utrecht-science-park
Juridische vorm	Vereniging
Publiek belang	Door het bieden van een combinatie van een goede parkeervoorziening aan de rand van de stad gecombineerd met snel openbaar vervoer naar de binnenstad zet de gemeente in op het afvangen van autoverkeer in de stad. Op deze manier hoopt de gemeente een goed alternatief te bieden voor automobilisten met bestemming Utrecht voor parkeren in de binnenstad. De gemeente is daarom eigenaar van 500 van de 2.000 parkeerplaatsen in de P&R de Uithof. De Vereniging van eigenaren regelt het beheer, de vaste lasten en het onderhoud.
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	
- Percentage stemrecht	
Deelnemers	Universiteit Utrecht, Universitair Medisch Centrum Utrecht, Hogeschool Utrecht, gemeente Utrecht
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voor 2025 te melden.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	1.055	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	68	nog niet bekend	nog niet bekend
Resultaat	-47		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	186	186	186	186

VvE Gebiedsvereniging Merwede

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Geen
Juridische vorm	Vereniging
Publiek belang	Onderhoud tijdens gebiedsontwikkeling van het gebied
Bestuurlijk belang	Wethouder Financiën en Economische Zaken
- Percentage eigenaarsbelang	
- Percentage stemrecht	
Deelnemers	Erfpachters die lid zijn van de vereniging
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2025	
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2023	Prognose 01-01-2025	Prognose 31-12-2025
Eigen vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Resultaat	nog niet bekend		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2024	2025	2026	2027
Jaarlijks	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend

Grondbeleid

De paragraaf bevat op hoofdlijnen de beleidsmatige uitgangspunten voor het grondbeleid zoals opgenomen in de beleidsnota grondbeleid.

De gemeente Utrecht heeft de verantwoordelijkheid voor de regie op gebiedsontwikkelingen in de stad. Voor veel lokale activiteiten is grond nodig. Plannen op het gebied van wonen, werkgelegenheid en recreatie hebben gevolgen voor het grondgebruik in de gemeente. Bij verandering van het grondgebruik moet het toegestane grondgebruik worden veranderd binnen de geldende regels en maatregelen van de gemeente.

Belangrijkste uitgangspunten

- Het grondbeleid is een middel om de doelstelling Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen en de bijbehorende ambities op het gebied van voldoende betaalbare woningen, circulair bouwen, mobiliteit, duurzaamheid en een groene openbare ruimte te kunnen realiseren.Op basis van de nieuwe, nog vast te stellen Beleidsnota Grondbeleid zal de gemeente hiervoor, indien nodig, een stevigere rol oppakken om deze maatschappelijke doelen te halen. De inzet van actief grondbeleid en de strategische inzet van grondposities wordt toegepast waar dit toegevoegde waarde heeft. Uiteraard alleen op het moment dat de risico's verbonden aan actief grondbeleid beheersbaar zijn. Deze beleidslijn staat ook in het Coalitieakkoord "Investeren in Utrecht".
- De tussentijdse winstnemingen worden bepaald door de in het BBV voorgeschreven POC-methodiek (percentage of completion), waarbij de winst wordt berekend naar de mate van realisatie.
- Aan de basis van het Utrechts Grondbeleid ligt de Omgevingswet (OW) en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV); deze zorgen ervoor dat de gemeente de door haar gewenste rol zo goed mogelijk kan vormgeven.

Beleidskaders

Beleidsnota (inclusief link)	Datum	Inhoud
Beleidsnota Grondbeleid Gemeente Utrecht 2024	2024	Beschrijft de verschillende instrumenten van het grondbeleid die bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van de gemeente. Vaststelling door gemeenteraad najaar 2024.
Meerjaren Perspectief Ruimte	2024	In het Meerjaren Perspectief Ruimte analyseren wij jaarlijks de voortgang van de uitvoering van ambities uit de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU2040).

Ontwikkelingen en actualiteiten

Het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) met daarin onder andere de voortgang van de lopende grondexploitaties maakt onderdeel uit van de Voorjaarsnota. Onderdeel van deze rapportage is een vertrouwelijke bijlage met gedetailleerde informatie per grondexploitatieproject.
Bij de behandeling van de begroting wordt in de tweede bestuursrapportage op basis van actuele informatie gerapporteerd over (mogelijke) wijzigingen ten opzichte van het MPR voor de lopende grondexploitatieprojecten. Dit gebeurt aan de hand van de belangrijkste indicatoren, zoals de grondprijs, het aantal m2 kantoorruimte, de fasering van de woningmarkt (en eventuele noodzakelijk geachte herprogrammering), de rente en de mogelijke impact van andere ontwikkelingen/politieke keuzes. Naast de actuele informatie over de grondexploitatieprojecten, de tussentijdse

winstnemingen, het verloop van de reserve grondexploitatie waaronder de omvang van de robuuste posten binnen de grondexploitatie Leidsche Rijn en de stand van de voorziening ten behoeve van negatieve grondexploitaties, wordt ook gerapporteerd over de investeringsimpuls RSU en de voortgang van de woningbouwproductie.
De inhoudelijke ontwikkelingen binnen Leidsche Rijn, Stationsgebied en bestaand stedelijk gebied worden in het programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen toegelicht.

In 2023 is een geactualiseerde BBV-Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken verschenen. Eén van de wijzigingen ingaande 1 januari 2025 is dat het voor grondexploitaties die een resterende looptijd hebben van langer dan 10 jaar niet meer toegestaan is om winst te nemen op basis van een positieve eindwaarde. Dit doet zich in Utrecht voor bij de grondexploitatie Leidsche Rijn. Daarom werken wij aan een voorstel om de huidige grondexploitatie Leidsche Rijn per 31-12-2024 af te sluiten en tegelijkertijd twee nieuwe grondexploitaties te openen. Eén grondexploitatie zal bestaan uit projecten die binnen 10 jaar worden opgeleverd en de resterende grondexploitatie bestaat uit projecten met een langere looptijd dan 10 jaar.

Grondbeleid

- Het Utrechts Grondbeleid beschrijft de verschillende instrumenten van het grondbeleid die hieraan kunnen ondersteunen. De daadwerkelijke inzet van instrumenten wordt per project door de raad vastgesteld.
- Per gebied en locatie moet de rol van de gemeente worden gedefinieerd. De hogere dichtheden die we bijvoorbeeld in de Merwedekanaalzone en het Beurskwartier willen realiseren in samenhang met de hoge ambities als het gaat om gezonde verstedelijking op het gebied van duurzaamheid en mobiliteit, vragen om een expliciete en regisserende rol. De uitgangspunten voor de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 – waarbij nadrukkelijk wordt gekozen om de groei van de stad te benutten om gezonde stedelijk leven voor iedereen te versterken met als eerste prioriteit verdichting - zijn hierbij richtinggevend.

Instrumenten grondbeleid

Het instrumentarium waarvan gebruik gemaakt kan worden bij het uitvoeren van het grondbeleid zijn, naast vrijwillige verwerving, onder meer voorkeursrecht, onteigening, kostenverhaal en erfpacht. Het beschikbare instrumentarium alsmede de bestuurlijke en ambtelijke bevoegdheden ten aanzien van de inzet van het instrumentarium staan beschreven in het Utrechts Grondbeleid en het bijbehorende Verwervings- en taxatieprotocol.

Prognose van de te verwachten resultaten

Zoals vermeld in het MPR 2024, zijn de te verwachten resultaten op netto contante waarde als volgt:

Grondexploitatie	Saldo MPR 2023	Mutatie lopende grond-exploitaties	Winstneming over 2023	Saldo MPR 2024
Leidsche Rijn	+17,7 miljoen	+2,4 miljoen	5,9 miljoen	+14,2 miljoen
Stationsgebied	-89,2 miljoen	+0,7 miljoen		-88,5 miljoen
Binnenstedelijke grondexploitaties	+14,3 miljoen	-9,5 miljoen	0,7 miljoen	+4,2 miljoen

De te verwachten resultaten op eindwaarde zijn als volgt:

Grondexploitatie	2024
Leidsche Rijn	+42,0 miljoen euro
Stationsgebied	-91,6 miljoen euro
Binnenstedelijke grondexploitaties	+5,5 miljoen euro

Voor nadere detaillering en een overzicht van de eindresultaten per grondexploitatie verwijzen wij naar de geheime bijlage bij het MPR 2024 "Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht".

In de Tweede Bestuursrapportage 2024 (hoofdstuk Peilstok Stedelijke Ontwikkeling) lichten wij de ontwikkelingen toe die het geprognosticeerd saldo van de grondexploitaties zoals gepresenteerd in het MPR 2024 kunnen beïnvloeden. Wij verwachten geen noemenswaardige aanpassingen op het geprognosticeerd eindresultaat. Wel verwachten wij dat o.a. voor de grondexploitaties Leidsche Rijn en Merwedekanaalzone het risico op vertraging verder toeneemt. Deze vertragingen zijn mede het gevolg van de onzekere marktomstandigheden en hoge werkdruk bij de Raad van State rondom de behandeling van beroepsprocedures bij bestemmingsplannen. Deze ontwikkelingen verwerken wij bij de actualisatie van de grondexploitatie 2025 die wij aan u voorleggen in het MPR 2025.
Daarnaast wordt binnen de gemeente continu onderzocht wat de impact is van de risico's voortkomend uit de netcongestieproblematiek. Bij het MPR 2025 zullen wij de risico- en scenarioanalyses opnieuw actualiseren.

Onderbouwing van de geraamde winstnemingen

De richtlijnen van het BBV schrijven voor dat winsten over grondexploitaties genomen worden naar rato van de voortgang van de gebiedsontwikkeling. Om de mate van voortgang te berekenen wordt de POC-methode (percentage of completion) gebruikt.

$$\text{POC} = \frac{\text{gerealiseerde uitgaven}}{\text{begrote uitgaven}} \times \frac{\text{gerealiseerde opbrengsten}}{\text{begrote opbrengsten}}$$

De formule is als volgt:
In het geval dat 80% van de kosten in een gebiedsontwikkeling is gerealiseerd en 50% procent van de kavels is uitgegeven, dan is deze gebiedsontwikkeling volgens de POC-methode voor 40% compleet. Dit betekent dat 40% van de winstverwachting op de eindwaarde als tussentijdse winst genomen moet worden.

Op basis van de POC-methode verwachten we voor de komende jaren winstnemingen, zoals vermeld in het MPR 2024. Deze winstnemingen zijn terug te vinden onder het kopje Stortingen bij het verloop van de reserve grondexploitatie. De verwachte toekomstige reeks is als volgt geraamd:

Toevoeging	2024	2025	2026	2027	2028
Winstafdracht grondexploitatie Leidsche Rijn	6.869	6.724	4.655	3.990	4.348
Eindsaldo binnenstedelijke grondexploitaties	10	0	64	0	2.039

Reserves Grondzaken in relatie tot de risico's

De reserve grondexploitaties is bestemd voor het opvangen van niet begrote financiële tegenvallers in grondexploitatieprojecten en voor het afdekken van financiële risico's bij het nemen van initiatieven in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Sinds 2021 is ook de tussentijdse winstneming over de robuuste posten uit de grondexploitatie Leidsche Rijn in deze reserve opgenomen. De geprognosticeerde resultaten op de binnenstedelijke grondexploitaties en tussentijdse winstnemingen op de grondexploitatie Leidsche Rijn worden als storting meegenomen in het meerjaren verloop van de reserve grondexploitaties en zijn onderdeel van het huidig saldo.

De reserve grondexploitaties heeft een negatief meerjarig beeld van 0,050 miljoen euro in jaarsnede 2028. Als het verloop van de reserve zich de komende jaren niet positief ontwikkelt zullen wij in een volgende voorjaarsnota voorstellen doen om de reserve meerjarig op een sluitend niveau te brengen. Voor een verdere toelichting van het verloop van de reserve grondexploitaties: zie het MPR 2024.

x €1.000

	2024	2025	2026	2027	2028
Beginsaldo per 1 januari	174.225	146.773	158.997	164.322	168.918
Stortingen	11.937	15.368	8.470	7.740	10.137
Onttrekkingen	39.389	3.144	3.144	3.144	3.144
Saldo na stortingen en onttrekkingen	146.773	158.997	164.322	168.918	175.912
Reserveringen	140.451	140.451	142.651	146.401	150.151
Risicoreserveringen	25.811	25.811	25.811	25.811	25.811
Ruimte reserve grondexploitaties	-19.489	-7.265	-4.139	-3.294	-50

Overige onderwerpen

Rente en Parameters

Voor een grondexploitatie is de bepaling van parameters voor indexatie essentieel om de berekeningen in de tijd uit te kunnen zetten. Zo liggen de prijzen van bijvoorbeeld bouwmaterialen in de toekomst waarschijnlijk hoger dan nu. Met behulp van indexcijfers kunnen deze prijzen bij benadering ingeschat worden.

Op basis van de vastgestelde kaders 2024 zijn de volgende parameters vastgesteld:

Parameters	2023	2024	Looptijd
Rente	1,48%	1,74%	gehele looptijd
Disconteringsvoet	1,48%	1,74%	gehele looptijd
Opbrengstenstijging	0%, 1%, 0%	0%, 1%, 0%	0% 1 jaar (2024), 1% (2025-2033), daarna 0%
met uitzondering van bedrijfskavels	0%	0%.	gehele looptijd
met uitzondering van kantoren	0%	0%.	gehele looptijd
met uitzondering van detailhandel en horeca	0%	0%.	gehele looptijd
Kostenstijging	4%, 3%, 2%	3%, 2%	1 jaar 3% (2024), daarna 2% gehele looptijd
met uitzondering van verwervingskosten	n.v.t.	n.v.t.	Project specifiek bepalen

VPB

Per 1 januari 2016 is belastingplicht voor vennootschapsbelasting ingevoerd voor ondernemingen van overheden. In het coalitieakkoord van 2022 is met betrekking tot het grondbeleid besloten om binnen gebiedsontwikkelingen een stevigere rol te pakken om de maatschappelijke doelen van de coalitie te kunnen realiseren. In tegenstelling tot voorgaande jaren worden actief grondbeleid en strategische grondposities ingezet waar dit een toegevoegde waarde heeft, mits de risico's zijn gewaarborgd. Het openen van nieuwe grondexploitaties is een vorm van actief grondbeleid. De afgelopen jaren zijn nieuwe grondexploitaties geopend, tezamen met de lopende grondexploitaties zijn deze fiscaal verlieslatend. Daarmee is aan een eerste vereiste van ondernemerschap, namelijk winstgevendheid, niet voldaan. Bij de actualisatie van de grondexploitaties wordt dan ook geen rekening gehouden met de druk van vennootschapsbelasting op de grondexploitaties.

Onderhoud Kapitaalgoederen

Inleiding

De paragraaf onderhoud Kapitaalgoederen gaat over het onderhoud van gemeentelijk eigendom dat vele jaren meegaat. De actuele meerjarennota's en -plannen op het gebied van bereikbaarheid, maatschappelijk vastgoed, openbare ruimte, rioleringen en de gemeentelijke watertaken liggen ten grondslag aan deze paragraaf.

Belangrijkste uitgangspunten

- Onderhoudskosten kapitaalgoederen zijn uitgaven om de kwaliteit van gemeentelijk eigendom dat vele jaren meegaat op een van tevoren vastgesteld onderhoudsniveau te houden of weer te brengen.
- We onderscheiden klein onderhoud en groot onderhoud. Klein en groot onderhoud hebben geen invloed op de gebruiksduur van een gebouw of object. Het klein en groot onderhoud wordt opgenomen in een meerjarige onderhoudsplanning.
- Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties en kort-cyclisch onderhoud. De kosten ervan komen ten laste van de exploitatie.
- Groot onderhoud ontstaat over een langere periode en is ingrijpender van aard. De kosten ervan komen ten laste van een egalisatievoorziening. In een egalisatievoorziening worden de schommelingen in de uitgaven opgevangen.
- Bij het maatschappelijk vastgoed onderscheiden we correctief, preventief en planmatig onderhoud, waarbij correctief en preventief onderhoud onder de noemer klein onderhoud vallen.
- Wanneer een aanpassing leidt tot een belangrijke kwaliteitsverbetering en/of een significant langere gebruiksduur, wordt het niet gerekend tot groot onderhoud, maar is het een investering die geactiveerd wordt. Voor verdere toelichting zie Paragraaf Investeringen . Hier vindt u ook het totaal aan vervangingsinvesteringen.
- Het achterstallig onderhoud wordt in maximaal tien jaar weggewerkt.
- Investeringen met een maatschappelijk nut vanaf 0,1 miljoen euro worden volledig geactiveerd.
- Voor Onderwijshuisvesting geldt dat het onderhoud nagenoeg geheel voor rekening van de scholen komt.

Beleidskaders

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Visie Water en Riolering Utrecht	2022	De gemeente heeft zorgplicht op het gebied van afval-, hemel- en grondwater. De Visie Water en Riolering beschrijft hoe we met deze verschillende waterstromen om gaan en welke doelen we daarbij willen behalen.
Visie Klimaatadaptatie Utrecht	2022	In de Visie Klimaatadaptatie Utrecht wordt beschreven hoe we omgaan met het veranderende klimaat, met vaker hitte, droogte en wateroverlast.
Nota Beheer Openbare Ruimte (2021)	2021	In de Nota Beheer Openbare Ruimte brengen we in beeld wat de staat is van de kwaliteit van de openbare ruimte, hoe we de openbare ruimte ontwikkelend willen beheren, wat de omvang van het achterstallig onderhoud is en hoe we de verschillende opgaven willen financieren.

Kaderbrief Vastgoed 2017	2017	De Kaderbrief Vastgoed 2017 is het uniforme beleidskader met de spelregels voor het gemeentelijk vastgoed.

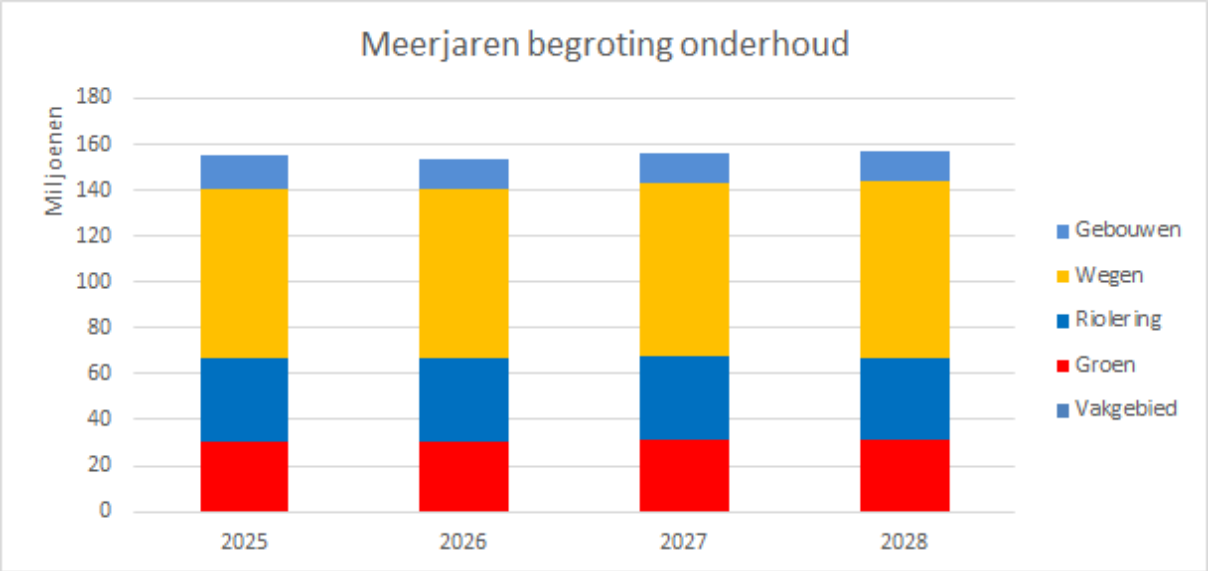
Onderhoud in beeld

x €1.000

Onderhoudskosten (volgens BBv-categorieën)	2025	2026	2027	2028
Riolering	**35.964**	35.964	35.964	35.964
Wegen	**73.761**	73.884	75.975	76.925
Groen	**31.243**	31.186	31.870	31.861
Gebouwen	**14.562**	12.934	12.934	12.934
	155.530	**153.968**	**156.743**	**157.684**

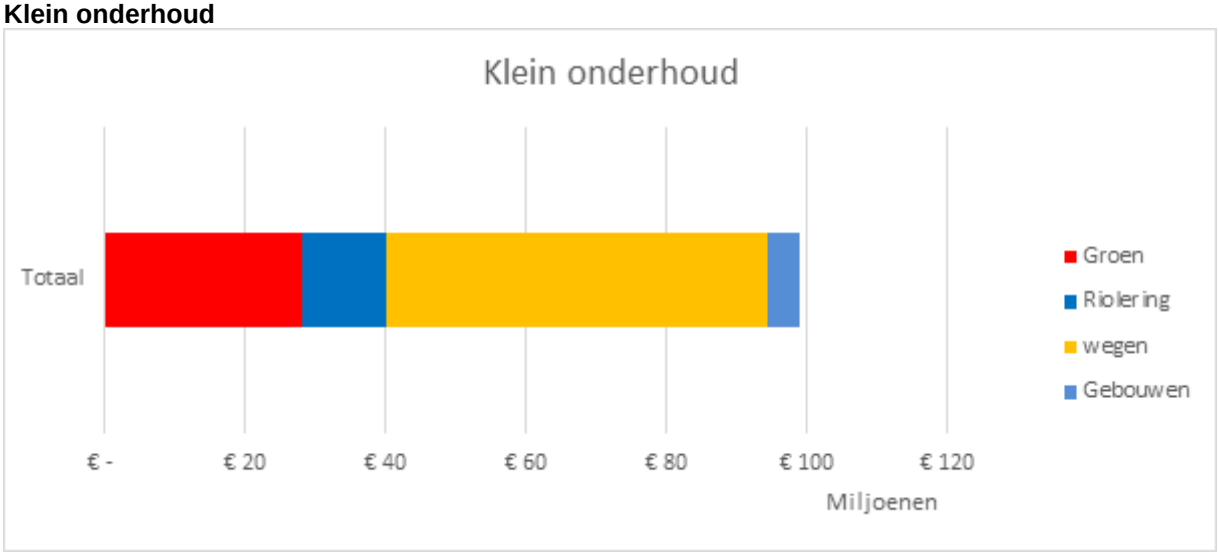
Onderhoud in beeld

Onderstaande grafiek laat zien hoeveel geld er nodig is voor onderhoud, vervangingen en om achterstanden in het onderhoud weg te werken in de komende jaren.

Onderhoudskosten 2025 naar kostencategorie

Klein onderhoud

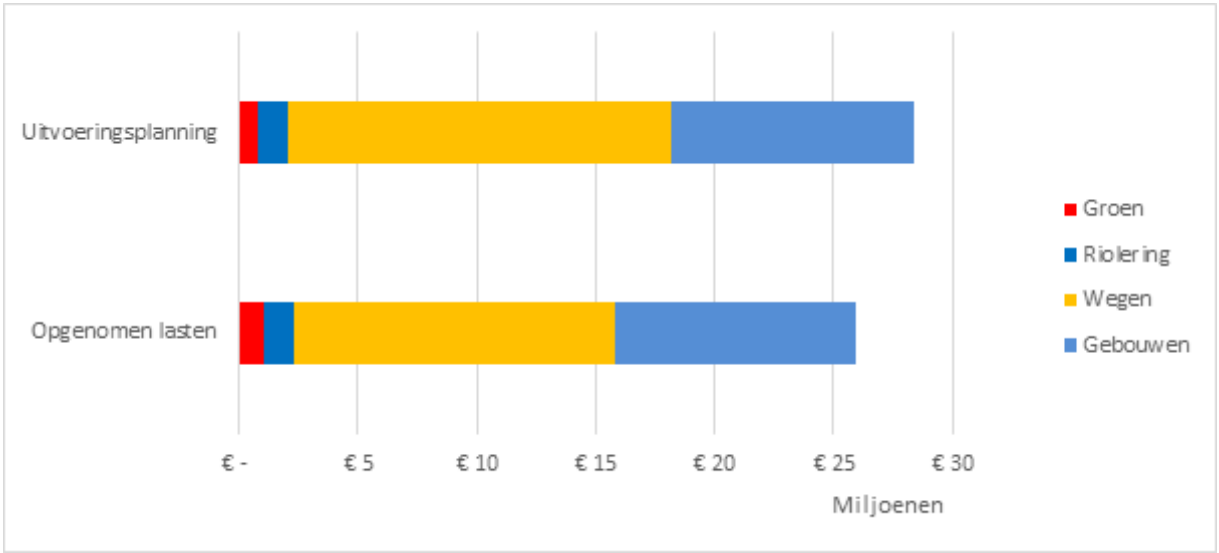
Algemeen

Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau. Hierbij moet worden gedacht aan maatregelen die noodzakelijk zijn om het object blijvend naar behoren te laten functioneren of haar representativiteit te laten behouden. Klein onderhoud is het onderhoud dat vanaf het eerste of het lopende planjaar op een klein gedeelte van het object wordt uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan het vervangen van lampen in verlichtingsarmaturen of het snoeiwerk van een boom na een hevige storm. Klein onderhoud is veelal bedoeld om direct gebreken en gevaarlijke situaties op te heffen.

Financieel

De kosten voor klein onderhoud worden jaarlijks direct opgenomen in de begroting als lasten.

Groot Onderhoud

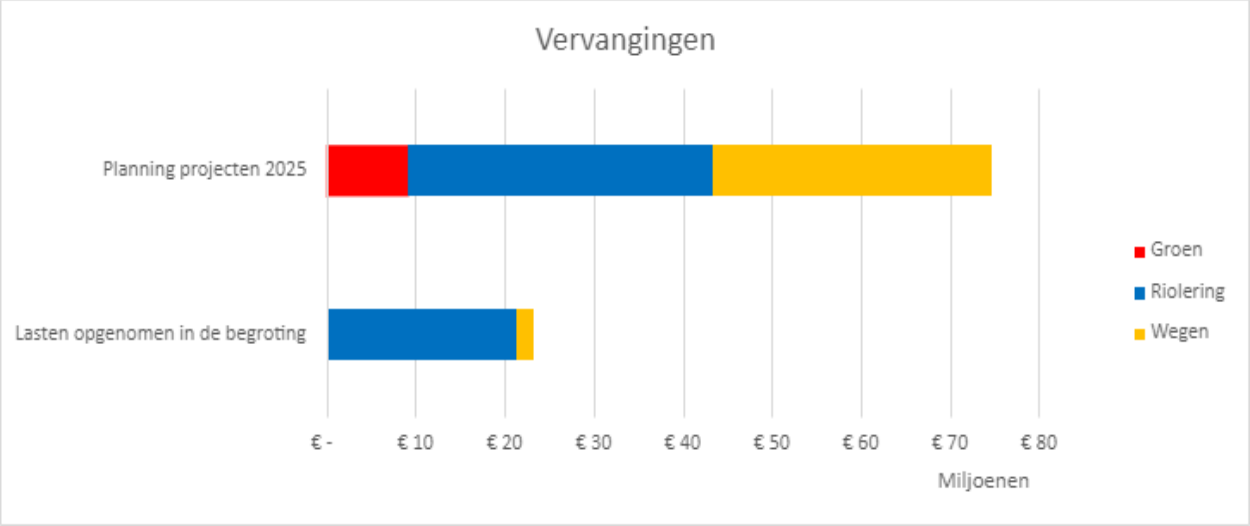
Algemeen
Lasten van groot onderhoud ontstaan na een langere periode van gebruik van een object als gevolg van slijtage. Groot onderhoud is in de regel gepland onderhoud van veelal ingrijpende aard als gevolg van slijtage, dat op een substantieel deel van het object wordt uitgevoerd en na een langere periode van gebruik moet worden verricht. De kosten verschillen hierdoor sterk per jaar. Voorbeelden hiervan zijn het vervangen van pompen van een rioolstelsel of het periodiek baggeren van watergangen.

Financieel
Om het groot onderhoud uit te kunnen voeren hebben wij voorzieningen. De in bovenstaande grafiek opgenomen lasten betreffen de storting in de voorzieningen voor het aankomende jaar, verdeeld per assetgroep. Op het moment dat wij kosten maken worden de noodzakelijke kosten uit deze voorzieningen onttrokken. De uitvoeringsplanning betreft de verwachte uitvoeringskosten voor het aankomende jaar en is een financiële vertaling van MeerJaren Investerings Planning (MJIP), waarover jaarlijks gerapporteerd wordt. Deze uitvoeringskosten worden onttrokken uit de voorziening en lopen niet via de exploitatie.

Kwaliteitsniveau
We werken bij het onderhoud van de openbare ruimte conform de onderhoudsrichtlijn, dit is het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Deze kwaliteit garandeert dat de openbare ruimte veilig en functioneel en prettig in gebruik is. En we werken het achterstallig onderhoud weg, zie hiervoor het kopje Achterstallig onderhoud.

Vervangingsinvesteringen

Vervangingen

Algemeen
Vervangingsinvesteringen zijn investeringen ten behoeve van de vervanging van een bestaand actief als gevolg van economische veroudering of slijtage. Duidelijk is dat de levenscyclus niet voor elk object hetzelfde is, wegen gaan bijvoorbeeld doorgaans langer mee dan speeltoestellen.

Financieel
Voor bovenstaande geplande projecten voor 2025 wordt krediet aangevraagd. Voor een specificatie hiervan wordt verwezen naar de geheime investeringsstaten die zijn bijgevoegd bij de begroting. De in de begroting opgenomen lasten betreffen de kapitaallasten die ontstaan na afronding van een investeringsproject.

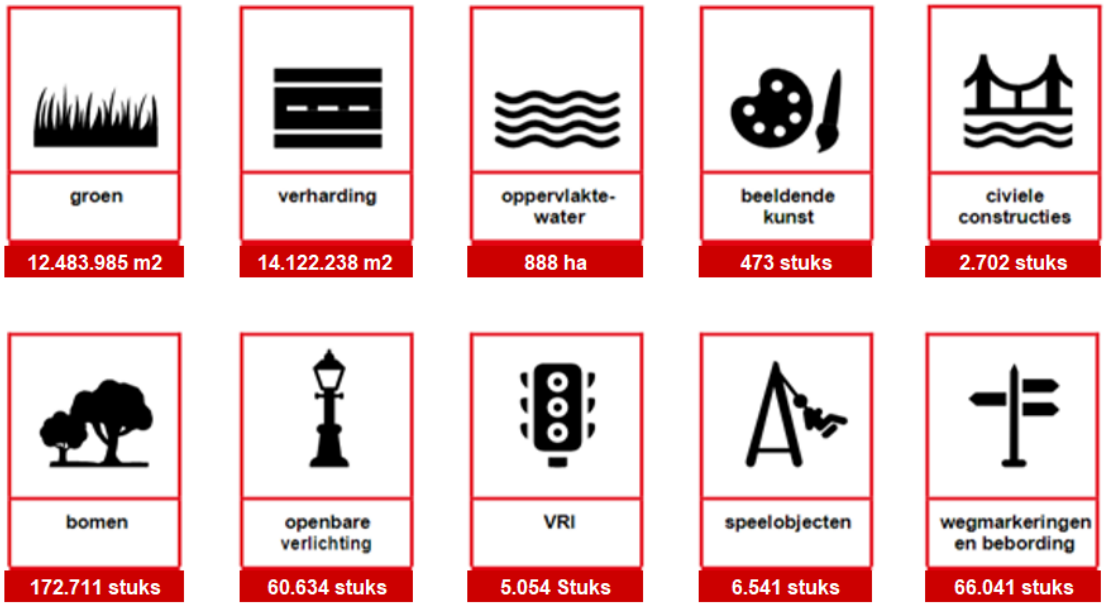
Achterstallig Onderhoud

Algemeen
Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau, wordt aangemerkt als achterstallig onderhoud. Achterstallig onderhoud vanwege niet tijdige uitvoering van onderhoud, eventueel door onvoldoende beschikbaar gesteld budget, kan leiden tot schade (hogere herstelkosten = kapitaalvernietiging) en/of onveilige situaties. Er kan ook sprake zijn van achterstallig onderhoud zonder dat dit leidt tot kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. Daar is sprake van wanneer de onderhoudstoestand van een kapitaalgoed lager is dan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau.

Financieel
Voor achterstallig onderhoud wordt geen separaat budget opgenomen in de begroting. De werkzaamheden waarmee achterstallig onderhoud wordt weggewerkt zijn meegenomen bij de kredietaanvragen voor vervangingen en meegenomen in de planning voor groot onderhoud. De jaarlijkse effecten op de hoogte van het achterstallig onderhoud zijn meegenomen in de Nota Beheer Openbare Ruimte (2021) en in de jaarlijkse raadsbrief Meerjaren investeringsprogramma beheer openbare ruimte 2025-2034.

Gemeentelijk eigendom in beeld

Overzicht areaal gemeente Utrecht

In dit overzicht staat het areaal van de gemeente Utrecht. We hebben 12.483.985 m2 groen, 14.122.238 m2 verharding, 888 hectare oppervlakte water, 473 stuks beeldende kunst, 2.702 stuks civiele constructies, 172.711 bomen, 60.634 stuks openbare verlichtingen, 5.054 stuks VRI's, 6.541 speelobjecten en 66.051 wegmarkeringen en bebording.

De gemeente Utrecht heeft circa 1.300 kilometer riolering. Het symbool voor riolering ontbreekt.

Het overzicht van het areaal bevat verouderde gegevens. Naar verwachting wordt dit overzicht in 2025 geactualiseerd met het opstellen van een nieuwe versie van de Nota Beheer Openbare Ruimte.

Onderhoud naar kostencategorieën

Wegen

Algemeen

Naast wegen vallen ook openbare verlichting (OV), verkeersregelinstallaties (VRI), civiele constructies en onderhoud Water onder de onderhoudsbegroting van wegen. Het beleid is opgenomen in de Nota Beheer Openbare Ruimte (2021). In deze nota wordt beschreven welk onderhoudsniveau we hanteren voor de openbare ruimte, welke kosten daarbij gemoeid zijn en hoe we hier begrotingstechnisch mee omgaan.

Financieel

x €1.000

Onderhoudskosten Wegen	2025	2026	2027	2028
Wegen (incl. Water)	51.849	55.429	57.520	58.470
Openbare Verlichting	5.932	5.932	5.932	5.932
Verkeersregelinstallaties	4.087	4.134	4.134	4.134
Civiele constructies	11.893	8.389	8.389	8.389
Totaal onderhoudskosten Wegen	**73.761**	**73.884**	**75.975**	**76.925**

Relevante ontwikkelingen in de begroting

Vanwege de keuzes in het coalitieakkoord is in de begroting een besparing opgenomen van 0,485 miljoen euro in 2023, oplopend tot 0,735 miljoen euro in 2024 en 1,085 miljoen euro structureel in 2025 door bij het beheer van de openbare ruimte te kiezen voor standaardiseren van het materiaalgebruik en voor versobering van het beeldkwaliteitsniveau.

Riolering

Algemeen

Momenteel is het gemeentelijke hoofdrioolstelsel circa 1.300 kilometer lang. Door de groei van de stad komt daar elk jaar rond de 20 kilometer aan nieuwe riolering bij. Naast het hoofdrioolstelsel hebben we 41 kilometer aan duikers (buisverbindingen tussen watergangen), 239 kilometer aan drainageleidingen, 149 kilometer aan pers- en drukleidingen en 246 kilometer aan watergangen in eigendom en beheer. Het beleid is opgenomen in de beleidskader Visie Water en Riolering Utrecht (Vastgesteld 3 februari 2022).

Financieel

x € 1.000

Onderhoudskosten riolering	2025	2026	2027	2028
Onderhoudskosten riolering	**35.964**	35.964	35.964	35.964
Totaal	**35.964**	**35.964**	**35.964**	**35.964**

Relevante ontwikkelingen in de begroting

Om de doelstellingen op het gebied van riolering te behalen koppelen we in 2025 minimaal 15,3 hectare af via bouwplannen, herinrichtingen, initiatievenfonds en subsidieregelingen. Wij doen dit bij voorkeur door het vervangen van verhardingen door groen. Verder zijn kosten opgenomen voor het vervangen van minimaal 8,2 kilometer riolering waarbij we ernaar streven gelijktijdig de openbare ruimte te vernieuwen en zowel het rioleringssysteem als de openbare ruimte klimaatbestendig en circulair te maken. Conform de visie streven we naar een jaarlijkse toename van de rioolvervangingsinspanning om ons stelsel op orde te houden, bij voorkeur in combinatie met gelijktijdige vernieuwing van de openbare ruimte. Door de huidige financiële situatie zijn er momenteel geen structurele extra financiële middelen beschikbaar voor de integrale, wijkgerichte aanpak in

Kanaleneiland, Overvecht-Noord en Hoograven. Dit vraagt dat we onze vervangingsstrategie moeten herzien. In afwachting daarvan laten we de rioolvervanging in 2025 niet groeien, waardoor deze gelijk is aan 2024.

Groen

Algemeen

De onderhoudskosten groen zijn onderverdeeld in bos, bomen, stedelijk openbaar groen en sport buitenaccommodaties. Het beleid is vastgelegd in het beleidskader Nota Beheer Openbare Ruimte (2021). Het onderhoud van bos, bomen en stedelijke openbare groen is van belang om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen. Periodiek worden daarom inspecties uitgevoerd. Onder Sport buitenaccommodaties valt het groen van de sportvelden, de speeltuinen en de volkstuinen.

Financieel

x €1.000

Onderhoudskosten groen	2025	2026	2027	2028
Bos, bomen en stedelijk openbaar groen	**30.659**	30.602	31.286	31.277
Programma Levendige en Gezonde Stad; Doelstelling Toegankelijke sportvoorzieningen (buitenaccommodaties)	**584**	584	584	584
Totaal	**31.243**	**31.186**	**31.870**	**31.861**

Relevante ontwikkelingen in de begroting

Bos, bomen en stedelijk openbaar groen

Vanaf 2024 zijn in de begroting middelen opgenomen ten behoeve van het onderhoud van de vergroeningsopgave uit het coalitieakkoord. In 2024 is dit een bedrag van 0,3 miljoen euro, oplopend naar 1,2 miljoen euro vanaf 2027.

Levendige en gezonde stad (doelstelling Toegankelijke sportvoorzieningen)

Onder deze doelstelling wordt het onderhoud opgenomen van de buitenaccommodaties, voor zowel het gebruikersonderhoud als het eigenaarsonderhoud. Schommelingen in de uitgaven voor groot onderhoud tussen jaren worden opgevangen binnen de 'Voorziening Vastgoedonderhoud Sport'

Gebouwen

Algemeen

Onderhoudskosten gebouwen:

Het onderhoud van gebouwen is gebaseerd op het in stand houden van de kapitaalgoederen in een redelijke staat, conform de norm zoals vastgelegd in kader 8 van de Kaderbrief Vastgoed 2017 (conditieniveau 3 volgens de NEN 2767, tenzij er concrete plannen zijn voor herontwikkeling/sloop of uitgifte).

Onderhoudskosten gebouwen komen bij de volgende programma's voor:

- Duurzame bereikbaarheid
- Kansrijk opgroeien
- Levendige en gezonde stad

Financieel

x €1.000

Onderhoudskosten gebouwen per programma	2025	2026	2027	2028
Duurzame bereikbaarheid (Mobiliteitsgedrag)	**993**	993	993	993
Kansrijk Opgroeien (Onderwijshuisvesting)	**3.108**	2.030	2.030	2.030
Levendige en gezonde stad (Toegankelijkheid sportvoorzieningen)	**584**	584	584	584
Levendige en gezonde stad (Vastgoed)	**9.877**	9.327	9.327	9.327
Totaal Onderhoudskosten gebouwen	**14.562**	**12.934**	**12.934**	**12.934**

Duurzame bereikbaarheid (doelstelling Mobiliteitsgedrag)
Onder de gebouwen binnen het programma Bereikbaarheid vallen de parkeergarages en fietsenstallingen. Dit betreft het eigenaars- en gebruikers onderhoud van de stallingsvoorzieningen voor auto's (belanghebbende garages, openbare garages en P+R transferia) en fietsen (openbare stallingen, buurtstallingen en fietstrommels). Schommelingen in de uitgaven voor groot onderhoud tussen jaren worden opgevangen binnen de 'Voorziening Vastgoedonderhoud Bereikbaarheid'.

Kansrijk Opgroeien (doelstelling Huisvesting scholen)
Alleen het onderhoud aan schoolgebouwen waar de gemeente zelf eigenaar van is, behoort bij deze doelstelling. Dus niet het onderhoud van schoolgebouwen waar de schoolbesturen eigenaar van zijn. In 2025 wordt meer uitgegeven vergeleken met de jaren erna. Dit verschil wordt veroorzaakt door extra onderhoud aan de locaties waar scholen tijdelijk worden gehuisvest. Daarnaast wordt er in 2025 een pand overgedragen van de gemeente naar het schoolbestuur. Bij overdracht van een pand aan het schoolbestuur is de gemeente Utrecht verplicht om een bruidsschat mee te geven voor het gespaarde onderhoud.

Levendige en gezonde stad (doelstelling Toegankelijke sportvoorzieningen)
Onder deze doelstelling wordt het onderhoud van de zwembaden, de gymzalen, sportzalen en sporthallen en de opstallen op de sportparken opgenomen, voor zowel het gebruikersonderhoud als het eigenaarsonderhoud. Jaarlijkse schommelingen in de uitgaven voor groot onderhoud worden opgevangen binnen de 'Voorziening Vastgoedonderhoud Sport'.

Levendige en gezonde stad (doelstelling Vastgoed)
Onder deze doelstelling vallen alle overige panden, waaronder de multifunctionele accommodaties en historisch erfgoedobjecten. Bovenstaande onderhoudskosten zijn een gemiddelde, gebaseerd op een tien jaren onderhoudsplanning. Schommelingen in de uitgaven voor groot onderhoud tussen jaren worden opgevangen binnen de 'Egalisatievoorziening VGB onderhoud'.

Relevante ontwikkelingen in de begroting
Het hogere bedrag in 2025 in vergelijking met de jaren daarna komt door een extra toevoeging aan het budget voor planmatig onderhoud, om zodoende voldoende middelen te reserveren voor de langere termijn.
We merken daarbij dat de kosten van onderhoud steeds verder oplopen. Dit heeft twee belangrijke oorzaken. Op de eerste plaats zien we ook bij onderhoud dat de inkoopkosten sterk stijgen door marktontwikkelingen. Dit past in de trend die we ook bij investeringen zien. Op de tweede plaats krijgen we steeds beter zicht op de wettelijke verplichtingen die gelden voor onderhoud, zoals de brandveiligheid van gebouwen. Dit voortschrijdend inzicht leidt ook tot een toename van de kosten.

Investeringen

Inleiding

De paragraaf Investeringen geeft het totale overzicht van de te autoriseren routine-, vervangings- en uitbreidingsinvesteringen in het gemeentelijke eigendom voor het komende begrotingsjaar. Bij het vaststellen van deze programmabegroting wordt in totaal 192,257 miljoen euro geautoriseerd.

Belangrijkste uitgangspunten

Investeringen zijn de uitgaven die de gemeente doet voor de aanschaf of vervaardiging van kapitaalgoederen. Dat wil zeggen, zaken die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen, die zij aan haar burgers levert, te produceren. Ook uitgaven die leiden tot een significante kwaliteitsverbetering, levensduurverlenging en/of aanpassing om aan wet- en regelgeving te voldoen worden aangemerkt als investering.
Binnen de gemeente Utrecht worden de volgende categorieën investeringen onderscheiden:

Vervangingsinvesteringen:
Deze investeringen houden de bestaande functionaliteit of kwaliteit van de kapitaalgoederen op peil. Hierbij valt te denken aan renovatie en restauratie, herbouw en levensduur verlengend groot onderhoud.

Routine-investeringen:
Routine-investeringen richten zich op de vervanging van bestaande activa die essentieel zijn om de dagelijkse interne bedrijfsvoering van de gemeente op het huidige niveau te handhaven.
Het betreft voornamelijk investeringen in automatisering, meubilair, voertuigen en materieel. Het college autoriseert de onderliggende projecten, uw gemeenteraad autoriseert de bandbreedte.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A:
Aankoop of vervaardiging van een nieuw kapitaalgoed dat een toevoeging betekent aan het volume en/of de kwaliteit van de bestaande kapitaalgoederen.

Uitbreidingsinvesteringen categorie B:
Uitbreidingsinvesteringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoordracht alvorens wij met het project van start gaan. Het gaat hierbij om zeer grote, politiek gevoelige of risicovolle projecten. De benodigde middelen worden niet geautoriseerd bij deze programmabegroting.

Uitgangspunten totaaloverzicht tabellen

- In onderstaande tabellen worden de bedragen die bij het jaar 2025 zijn vermeld geautoriseerd.
- In het jaar dat een investering start, wordt in één keer autorisatie aangevraagd voor het volledige investeringskrediet.
- In de kolom 'Totaal geautoriseerd t/m 2024' zijn de autorisaties opgenomen tot en met de Tweede Bestuursrapportage 2024.
- De programmabegroting voor 2025 en de meerjarenraming van de verwachte uitgaven wordt onderstaand in twee tabellen weergeven:
  Tabel I: Verwachte uitgaven per programma per categorie investering
  Tabel II: Verwachte uitgaven per programma per doelstelling

Beleidskaders

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de, voor investeringen, relevante beleidsnota's.

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Algemeen		
Nota waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA)	2020	De nota Waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa bepaalt het financiële beleid ten aanzien van de grondslagen voor waardering en activering van vaste activa.
Ontwikkelen en wonen voor iedereen – Stedelijke omgeving		
Meerjaren Perspectief Ruimte 2024	2024	In het Meerjaren Perspectief Ruimte analyseren wij jaarlijks de voortgang van de uitvoering van ambities uit de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU2040).
Duurzame bereikbaarheid		
Meerjaren Perspectief Ruimte 2024	2024	Het Meerjaren Perspectief Bereikbaarheid is onderdeel van het Meerjaren Perspectief Ruimte.
Aantrekkelijke en groene leefomgeving		
Nota Beheer Openbare Ruimte (2021)	2021	De Nota Beheer Openbare Ruimte is het beleidskader waarin staat wat de kwaliteit van de openbare ruimte is, hoe we ontwikkelend willen beheren en hoe we de verschillende opgaven willen betalen.
Visie Water en Riolering Utrecht	2022	De gemeente heeft zorgplicht op het gebied van afval-, hemel- en grondwater. De Visie Water en Riolering beschrijft hoe we met deze verschillende waterstromen om gaan en welke doelen we daarbij willen behalen.
Visie Klimaatadaptatie Utrecht	2022	In de Visie Klimaatadaptatie Utrecht wordt beschreven hoe we omgaan met het veranderende klimaat, met vaker hitte, droogte en wateroverlast.
Levendige en gezonde stad – Toegankelijke buurtvoorzieningen		
Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2023	2023	In het Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) leggen wij verantwoording af over het gevoerde vastgoedbeleid in het afgelopen boekjaar. Dit betreft zowel het gehele programma Vastgoed, als het vastgoeddeel in de programma's Bereikbaarheid en Sport. Het MPUV kijkt ook vooruit naar de positie van de vastgoedportefeuille in de toekomst. Het MPUV brengt het beheer van de vastgoedportefeuille (panden en percelen) transparant en systematisch in beeld. Wij geven middels het MPUV inzicht in de keuzes van investeringen in vastgoed op middellange en lange termijn.
Levendige en gezonde stad – Toegankelijke sportvoorzieningen		
Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023	2019	De Nota Kapitaal Goederen 2020 – 2023 Maatschappelijk Vastgoed gaat over het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Utrecht binnen de programma's Vastgoed, Sport en Bereikbaarheid. In deze nota wordt een kwalitatieve en kwantitatieve raming gegeven voor de investeringen in het maatschappelijk vastgoed voor de komende vier jaar.
Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2023	2023	Zie bij doelstelling Toegankelijke buurtvoorzieningen.

Capaciteitsonderzoek sportaccommodaties	2022	Stand van zaken met betrekking tot de benodigde capaciteit voor sportaccommodaties in het kader van de groei van de stad.
Levendige en gezonde stad – Vastgoed		
Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2023	2023	Zie bij doelstelling Toegankelijke buurtvoorzieningen.
Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023	2019	Zie bij doelstelling Toegankelijke sportvoorzieningen.
Kansrijk opgroeien		
Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting (MPOHV) 2016-2025	2016	Het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting 2016-2025 (MPOHV) geeft invulling aan de ambities rondom het realiseren van goede, gezonde en duurzame scholen voor alle Utrechtse leerlingen. Het MPOHV is het gezamenlijk bereikte resultaat van schoolbesturen en gemeente. Door de onderwijshuisvestingsbehoefte opnieuw in een meerjarenperspectief te plaatsen kan tijdig worden voorzien in voldoende en kwalitatief goede onderwijsvoorzieningen.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Onderbesteding op investeringen en planningsoptimisme hebben al langer de aandacht van organisatie, bestuur en accountant. De uniformiteit, toelichtingen en leesbaarheid van de meerjareninvesteringsplannen zijn het afgelopen jaar verbeterd en ook voor gemeentebrede investeringsinformatie is een verbetering uitgewerkt. Vanaf de Programmabegroting 2025 wordt per programma een uitgavenraming per jaarschijf opgenomen van de geautoriseerde en te autoriseren investeringen, met uitsplitsing naar investeringscategorieën en doelstellingen. Voor de komende meerjarenplannen is een betere aansluiting voorzien van de investeringsinformatie in deze plannen op de informatie in de P&C-cyclus.

Voor de lange termijn streven wij naar betere grip op investeringen: reëel begroten van investeringen en kapitaallasten via een normerende aanpak met centrale regie op programmering en financiële spelregels, zoals een gemeentebreed investeringsplafond en een consistente lijn voor het inspelen op planningsoptimisme. Hierbij maken wij ook de inzet van de onderbesteding van de kapitaallasten voor andere doeleinden inzichtelijk en doen we voorstellen om deze kosten begrotingstechnisch goed te ramen. Daarnaast blijven we planningsoptimisme jaarlijks monitoren en betrekken bij de integrale afweging voorjaarsnota.

Voor de Voorjaarsnota 2025 richten we ons op de verbetering van de (centrale) sturing op de investeringsvolumes en kapitaallasten, met aandacht voor planningsoptimisme en realistisch begroten.

***De tabellen zijn niet compatibel voor het boekwerk, er wordt verwezen naar de website ***

Vastgoed

De paragraaf Vastgoed gaat over al het maatschappelijk vastgoed dat in eigendom is of beheerd wordt door de vastgoedorganisatie van de gemeente Utrecht.

Algemeen

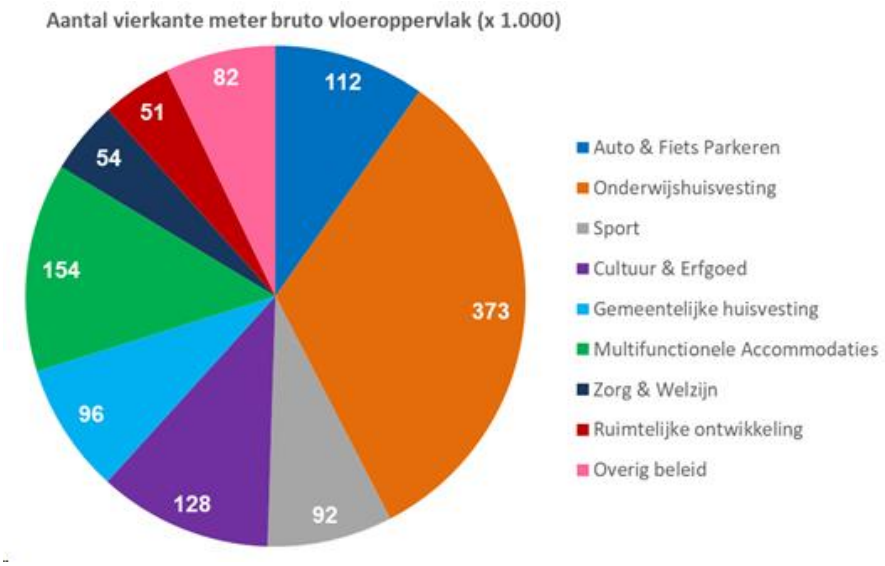
Het vastgoed wordt ingezet voor verschillende beleidsvelden, die ondergebracht zijn in de verschillende programma's.
Vanaf 2024 is het maatschappelijk vastgoed ondergebracht in de volgende drie programma's:

1. Levendige en gezonde stad
2. Kansrijk opgroeien
3. Duurzame bereikbaarheid

Onder het eerste programma, Levendige en gezonde stad, vallen de volgende opgaven:

- Sport
- Cultuur en Erfgoed
- Gemeentelijke huisvesting
- Multifunctionele accommodaties
- Zorg en Welzijn

Overige panden
Onder het tweede programma, Kansrijk opgroeien, valt de onderwijshuisvesting.
Onder het derde programma, Duurzame bereikbaarheid, vallen de parkeergarages en de fietsenstallingen. In onderstaande grafiek wordt zichtbaar gemaakt hoe de vierkante meters die de gemeente beheert, zijn verdeeld naar opgave. De peildatum hiervoor is 1 juli 2024.

Belangrijkste uitgangspunten

Het maatschappelijk vastgoed van de Gemeente Utrecht zetten we gericht in om de maatschappelijke opgave van een "Gezond stedelijk leven voor iedereen" mogelijk te maken. We voorzien in de groeiende behoefte aan ruimte voor maatschappelijk relevante partijen door de investeringen in vastgoed zoveel mogelijk mee te laten groeien met de groei van de stad. Hierin de juiste balans vinden, zal de komende jaren een uitdaging met zich meebrengen.

- Het maatschappelijk vastgoed moet maatschappelijk en financieel rendabel zijn. Dit uitgangspunt houdt enerzijds in dat het vastgoed bijdraagt aan de doelstellingen van de

gemeente. Anderzijds is het uitgangspunt dat de kostprijs van het vastgoed via de huur (al dan niet met aanvulling via de beleidsvelden aan de huurder) wordt vergoed.

- Het huurprijsbeleid houdt in dat we voor beleidsondersteunend vastgoed een kostprijsdekkende huur hanteren; voor alle overige (commerciële) huurders geldt de markthuur. We verstrekken geen subsidie via de huur.
- Voor het maatschappelijk vastgoed geldt conditie-gestuurd onderhoud als uitgangspunt. Het vastgestelde minimale kwaliteitsniveau is conditieniveau 3 (op basis van NEN 2767).
- Het uitgangspunt is dat de panden, die door de gemeente geëxploiteerd worden, toegankelijk zijn voor iedereen. We borgen dit door middel van de Utrecht Standaard Toegankelijk.
- Wij streven naar energieneutraal bij renovatie en nieuwbouw. Voor bestaande panden versnellen we – met inachtneming van de technische en financiële mogelijkheden – de verduurzaming. We maken daarom per gebouw een afweging van de maatregelen en hun bijdrage aan gezonde verstedelijking.
- Leegstandsbeheer is gericht op het efficiënt inzetten van vastgoed bij leegstand met de focus op maatschappelijk gebruik, waarbij we onderscheid maken tussen korte en lange termijn.

Beleidskaders

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2024 (NKG)	2024	De Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2024 geeft inzicht in de stand van zaken van de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen in het maatschappelijk vastgoed van de gemeente. In de afgelopen jaren was deze rapportage een onderdeel van het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV).
MPUV 2023	2023	Het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) brengt jaarlijks bij de Voorjaarsnota transparant en systematisch het beheer van de gemeentelijke vastgoedportefeuille (panden en percelen) in beeld en geeft een toekomstperspectief voor de vastgoedportefeuille.
Ambitiedocument Maatschappelijke Meerwaarde Vastgoed	2021	Het Ambitiedocument Maatschappelijke Meerwaarde Vastgoed geeft de visie op het creëren van maatschappelijke waarde vanuit het instrument van gemeentelijk vastgoed; dit geeft richting voor de actualisatie van het vastgoedbeleidskader en het te voeren vastgoedbeleid.
Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023 (NKG)	2019	De Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023 (NKG) geeft inzicht in de geplande investeringen voor het maatschappelijk vastgoed van gemeente Utrecht binnen de toenmalige programma's.
Kaderbrief Vastgoed 2017	2017	De Kaderbrief Vastgoed 2017 is het uniforme beleidskader met de spelregels voor het gemeentelijk vastgoed.
Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting 2016-2025	2015	De ambities en plannen voor gezonde, duurzame en passende scholen zijn vastgelegd in dit meerjarenperspectief.

We stellen nieuw beleid op (Beleidsnota Vastgoed, opvolger van de kaderbrief 2017, Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed en de Nota Kapitaal Goederen). Deze nota wordt in Q4 2024 aan de raad aangeboden.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Voor 2025 zien we de volgende relevante ontwikkelingen die de ambitie bedreigen.

Betaalbaarheid door huurders onder toenemende druk

Door stijgende bouwkosten (als gevolg van een hoge inflatie en de energiecrisis) en hogere onderhoudskosten, stijgt de kostprijsdekkende huur. Hierdoor nemen de zorgen over de betaalbaarheid door de huurders toe. Dit geldt voor alle nieuwe huurovereenkomsten, bij de aanvang wordt immers de huurprijs vastgesteld, of bij herziening van bestaande huurovereenkomsten.

Vertragingen in projecten

De afgelopen jaren merken we dat de kosten van het ontwikkelen en beheren & onderhouden van al het maatschappelijk vastgoed blijven stijgen. Oorzaken zijn de marktontwikkeling, hoge inflatie, het bouwen in hoge dichtheden en onze doelstellingen ten aanzien van duurzaamheid en circulariteit. In diverse projecten over de hele stad, maar zeker in gebieden als Leidsche Rijn Centrum, omgeving Berlijnplein, Beurskwartier en Merwede zien we dat de normbudgetten die we hanteren niet meer passen bij de hoogstedelijke uitgangspunten en ambities. Het stapelen van functies versterkt deze problematiek. Samen met aanleverproblemen en beschikbare capaciteit in de markt veroorzaakt dit vertraging binnen projecten.

Netcongestie

Begin 2022 is door de landelijke beheerder van ons elektriciteitsnet netcongestie afgekondigd in Utrecht. Op 6 juni 2024 is de Raad met de Verzamelbrief Aanpak Netcongestie verder geïnformeerd over de aanpak van netcongestie. Voor VGU betekent dit dat we bij renovatie panden aardgasvrij ready maken, de laatste stap naar aardgasvrij wordt gezet zodra netcapaciteit beschikbaar is.

Stijgende onderhoudskosten, mede door wettelijke verplichtingen aan onderhoud

We merken dat de kosten voor onderhoud steeds verder oplopen. Dit heeft twee belangrijke oorzaken. Op de eerste plaats zien we ook bij onderhoud dat de inkoopkosten sterk stijgen door marktontwikkelingen. Dit past in de trend die we ook bij projecten zien. Op de tweede plaats krijgen we steeds beter zicht op het onderhoud. Dit voortschrijdend inzicht leidt ook tot een toename van benodigde middelen. Op korte termijn zijn de stijgende kosten nog op te vangen. Na beoordeling door de accountant is in de Voorjaarsnota een aanvulling opgenomen in de onderhoudsvoorziening in relatie tot het meerjarenonderhoudsplan.

Leegstandsbeheer

De leegstand van vastgoed wordt op twee manieren tijdelijk beheerd. Kortdurend leegstandsbeheer (0-6 maanden) wordt ingezet via een externe partij.
Voor de periode van meer dan zes maanden hebben we onderzocht op welke wijze we onze panden in kunnen zetten om tijdelijk maatschappelijke initiatieven te ondersteunen. Uit dit onderzoek volgt een aanbesteding.
Hierbij kijken we in hoeverre we maatwerk en flexibiliteit kunnen bieden, zodat er ingespeeld kan worden op initiatieven in de wijk en er per pand en per duur van de leegstand de juiste keuze gemaakt kan worden. We bekijken welke financiële, juridische en praktische consequenties dit heeft.

Ambitie maatschappelijk vastgoed

De gemeente staat met het maatschappelijk vastgoed voor een aantal grote uitdagingen. Deze uitdagingen hebben enerzijds betrekking op het vastgoed zelf (marktomstandigheden, netcongestie, verduurzaming) en anderzijds op de organisatie (voldoende personeel, processen op orde). De gemeente wil in staat zijn om te voorzien in de groeiende behoefte aan vastgoed voor maatschappelijk relevante partijen. Daarbij is het belangrijk dat het vastgoed goed onderhouden wordt en blijft,

duurzaam en toegankelijk is. De afgelopen periode is duidelijk geworden dat het onvermijdelijk is dat er keuzes zullen moeten worden gemaakt. De opgaven waarvoor de Vastgoedorganisatie staat, zal een voortdurende afweging vragen tussen ambitie en realisme.

In 2025 zijn de Beleidsnota en het Uitvoeringsprogramma Vastgoed gereed. Het Uitvoeringsprogramma, die ook met uw raad wordt gedeeld, vervangt het Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) en de Nota Kapitaal Goederen (NKG). Met een voortgangsrapportage informeren we de raad jaarlijks over het Uitvoeringsprogramma.

In de Programmabegroting 2025 hebben we onze ambitie in de volgende doelstellingen vertaald:

- Binnen het programma Kansrijk opgroeien werken we aan de doelstelling: Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is.
- Binnen het programma Levendige en gezonde stad werken we aan de doelstellingen: Gelijk aan de groei van de stad heeft Utrecht voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen en Voldoende en optimaal gespreid toekomstbestendig vastgoed dat bijdraagt aan de tevredenheid van huurders en de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Binnen het programma Duurzame bereikbaarheid werken we aan de doelstelling: Mobiliteitsgedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad.

Wij werken op tactisch niveau door aan de volgende onderwerpen:
Klanttevredenheid

- In 2025 gaan we verder met het verbeteren van de punten die voortkomen uit de benchmark gemeentelijk vastgoed uit 2023.

Wij gaan door met verbeteren, dat doen wij langs de volgende lijnen:

- Voor de dienstverlening blijven wij de processen optimaliseren en waar het kan automatiseren;
- We gaan verder met het bestendigen van de relatie met de huurder;
- Met de grootste huurders, met complexiteit aan pand, onderhoud of techniek, wordt jaarlijks het jaarplan door de assetmanagers besproken, de overige huurders worden tijdig geïnformeerd wanneer er onderhoud wordt uitgevoerd.

Verduurzaming

- Wij werken verder aan het reduceren van CO2 uitstoot. Afhankelijk van de uitkomsten van de pilot kan deze uitgangspunten leveren voor het reduceren van CO2 uitstoot. In deze pilot wordt een methode gehanteerd om bij investeringen de reductie van CO2 als maatstaf te hanteren om bij te dragen aan de energietransitie. We informeren uw Raad hierover in Q4 2024 verder.

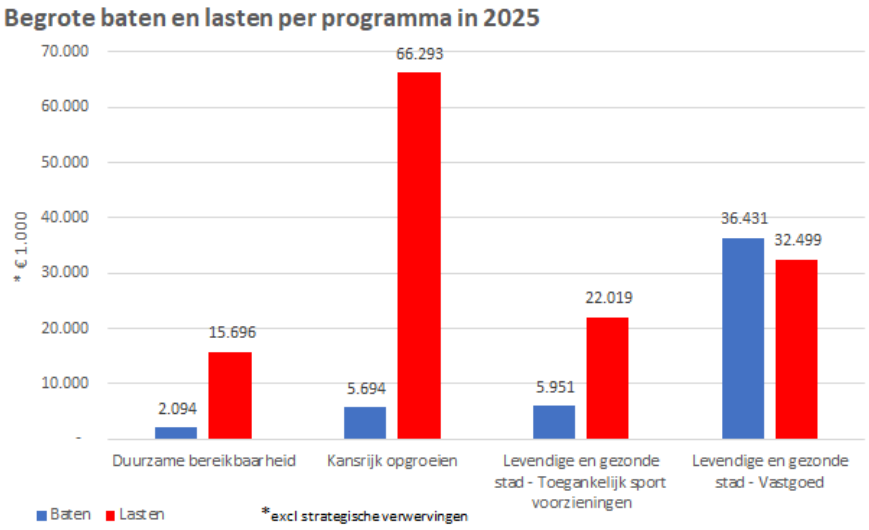
Toegankelijkheid

- We hebben professionele inventarisaties voor mogelijke aanpassingen aan verschillende panden laten uitvoeren.
- De inventarisaties zijn opgeleverd en er wordt aan de uitvoering gewerkt. Hiervoor worden gesprekken met huurders en gebruikers gevoerd en afspraken gemaakt voor het daadwerkelijk uitvoeren van de maatregelen op locatie. In de technische sessie van 3 september is uw Raad verder geïnformeerd over de voortgang.

Financiën

De grafiek geeft inzicht in de waarde die de gemeente hecht aan het in eigendom hebben van vastgoed ten behoeve van haar beleidsdoelen in 2025. In deze grafiek bestaan de baten uit huur- en serviceopbrengsten en onttrekkingen uit de reserves, de lasten bestaan met name uit kapitaallasten,

aanhuurkosten, belastingen, onderhoud en toevoegingen aan de reserves. Er zijn grote verschillen tussen de programma's, dit komt vooral door het verschil in het aantal gebouwen, de grootte en het gebruik daarvan.

De financiën in tabelvorm geven het volgende beeld over de jaren heen.

Beleidsdoelen		2025	2026	2027	2028
Duurzame bereikbaarheid	Baten	1.065	1.065	1.065	1.065
	Lasten	15.696	15.163	15.134	14.207
	Onttrekking reserves	1.029	1.029	1.029	1.029
Totaal Duurzame bereikbaarheid		**13.603**	**13.069**	**13.040**	**12.113**
Kansrijk opgroeien	Baten	3.029	3.029	3.029	3.029
	Lasten	66.293	69.462	72.412	74.899
	Onttrekkingen reserves	2.665	2.665	2.665	2.665
Totaal Kansrijk opgroeien		**60.599**	**63.768**	**66.718**	**69.205**
Levendige en gezonde stad - Toegankelijk sport voorzieningen	Baten	2.822	2.822	2.822	2.822
	Lasten	22.019	21.677	24.572	22.742
	Onttrekkingen reserve	3.129	3.129	2.524	2.524
Totaal Levendige en gezonde stad - Toegankelijk sport voorzieningen		**16.068**	**15.726**	**19.226**	**17.396**
Levendige en gezonde stad - Vastgoed	Baten	33.206	33.206	33.206	33.206
	Lasten	28.492	28.165	29.036	29.886
	Onttrekking reserves	3.225	2.225	2.225	2.225
	Toevoeging reserves	4.007	4.007	4.007	4.007
Totaal Levendige en gezonde stad - Vastgoed		**-3.993**	**-3.260**	**-2.389**	**-1.539**
Totaal Vastgoed		**86.337**	**89.303**	**96.595**	**97.175**

Vastgoed kent een levensduur van minimaal 40 jaar waarover zij waarde toevoegt aan de verschillende programma's en opgaven en daarmee aan de stad.

Bedrijfsvoering

Inleiding

Het sturen op en beheersen van de bedrijfsprocessen is de primaire verantwoordelijkheid van het college. De raad moet zich wel een oordeel kunnen vormen over de inrichting en het functioneren van de bedrijfsvoering. De paragraaf Bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens van het college ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Speerpunten 2025

De uitdagingen waar we als organisatie voor staan zijn groot, óók de komende jaren. Te denken valt aan schaarste (woning- energiecrisis), afnemende middelen (Jeugdwet en Wmo), ambities (klimaat) en Wet- en regelgeving (Wet open overheid). Dit heeft ook gevolgen voor onze bedrijfsvoering en de keuzes die wij moeten maken in onze dienstverlening. Daar komt bij dat we met de besparingsmaatregelen en de komende hervormingsbezuinigingen dit ook slim en efficiënter moeten gaan organiseren. Dit vormt een extra grote opgave, omdat wij onze bedrijfsvoering tegelijkertijd op onderdelen (financiën en juridische functie) moeten verstevigen. Wij zullen hiervoor in 2025 in de bedrijfsvoering scherpe keuzes moeten maken. Hiertoe ontwikkelen en implementeren wij in 2025 een nieuwe ‘koers voor de bedrijfsvoering’ die in lijn is met de gemeentebrede organisatieontwikkeling.

We zetten hiermee stappen in het verder professioneel inrichten en verrichten van onze bedrijfsvoering en diensten om de opgaven van onze stad beter te ondersteunen. Dit doen wij door een goede balans te vinden enerzijds tussen efficiency en effectiviteit en anderzijds tussen de 3 rollen van bedrijfsvoering: kadersteller, businesspartner (adviseur en dienstverlener) en toezichthouder.

Wij concretiseren deze koers door de komende jaren in te zetten op onderstaande 4 speerpunten:

1. (meer) Centraliseren en prioriteren

Redenerend vanuit de gemeentelijke sturingsfilosofie centraliseren wij die bedrijfsvoeringsfuncties waar meerwaarde van centralisatie duidelijk is (bijv meer slagkracht, professionaliseren van functie, efficiency voordelen). We borgen daarbij de nabijheid en kennis van de business. Vanuit het totaaloverzicht (ambities die impact hebben op de BV, aankomende wet en regelgeving, groei van de organisatie en impact op BV uitvoering, nieuwe kaders) stellen wij als organisatie prioriteiten voor de bedrijfsvoering op basis van een continue gesprekscyclus tussen bedrijfsvoering en de organisatieonderdelen, ondersteund door juiste en actuele managementinformatie.

2. Aanscherpen kaderstelling en handhaving

We werken met een veelvoud aan, soms niet (h)erkende, bedrijfsvoeringskaders binnen de organisatie, die onvoldoende gericht zijn op de doelstellingen die wij als organisatie beogen. Door het stellen en implementeren van enkel scherpe en nuttige kaders die herkend en erkend worden en het inrichten van duidelijke handhavingslijnen met mandaat vindt er betere sturing plaats op de resultaten die wij als organisatie beogen. Dit vraagt ook om het meer in balans brengen van de 3 rollen van bedrijfsvoering kadersteller, businesspartner en toezichthouder.

3. Capaciteit en kwaliteit

Op bepaalde bedrijfsvoeringsonderdelen (Informatie- en Procesmanagement en Financiën, Inkoop en Juridische zaken) lopen we als organisatie een toenemend bedrijfsrisico, omdat deze kwetsbaar zijn zowel wat betreft de capaciteit als de kwaliteit. Mede in het licht van de zeer krappe arbeidsmarkt voor deze functies vraagt dit om extra aandacht en interventies. Ook het structureel meten van onze geleverde dienstverlening op alle disciplines en het hierop kort cyclisch acteren hoort bij dit speerpunt.

Hierbij redeneren we, daar waar dit een toegevoegde waarde heeft, vanuit een producten-en-diensten-catalogus.

4. Procesverbetering en automatisering
We verbeteren bedrijfsvoeringsprocessen om deze efficiënter te maken, de juiste checks en balances in te bouwen en vervolgens de processen, taken en verantwoordelijkheden ook duidelijk vast te leggen. Daarbij zetten we automatisering nadrukkelijker in om onze processen efficiënter en kwalitatief hoogwaardiger in te richten. We zetten in op het gebruiken van de kracht van informatiesystemen. Door middel van data-analyse op onze beschikbare data professionaliseren wij onze dienstverlening zowel intern als extern.

In de volgende paragrafen beschrijven we ontwikkelingen binnen de verschillende domeinen binnen de bedrijfsvoering.

Bedrijfsvoering

Personeel en Organisatie
Op het gebied van Personeel & Organisatie zijn het borgen van voldoende geschikte personele capaciteit en een inclusieve en diverse organisatie belangrijke onderwerpen.

Personele capaciteit
Met het oog op de groei van de stad, een structureel verkrappende arbeidsmarkt en rekening houdend met de (ook op lange termijn) beschikbare financiële middelen, is het voor onze organisatie belangrijk om grip te houden op in-, door- en uitstroom van alle medewerkers. Met capaciteitsmanagement managen we de vraag naar, en het aanbod van, arbeid. Hierdoor kunnen we beter sturen op de gewenste beschikbaarheid van interne en externe medewerkers. Dit geldt zowel kwantitatief als kwalitatief en met zicht op de kosten. We richten ons daarbij ook op het bevorderen van doorstroom en het binden en boeien van medewerkers aan de organisatie.

Balans tussen interne en externe medewerkers
Het uitgangspunt ten aanzien van inhuur is en blijft dat regulier en structureel werk wordt uitgevoerd door eigen medewerkers. Alleen in situaties van ‘piek’, ‘ziek’, specialistische expertise en bij langdurig niet-invulbare vacatures zijn we genoodzaakt om te kiezen voor het inhuren van medewerkers. We hanteren daarbij in 2025 de volgende kaders: Het gebruikelijke uitgaveplafond voor de inhuur van medewerkers (=inhuurplafond): voor de hoogte van het inhuurplafond van 2025 kiezen we voor uitsluitend een indexatie ten opzichte van het plafond in 2024 en geen verdere verhoging. Uitgaande van de geldende prijsindexatie (IMOC: 2%) komt het inhuurplafond van 2025 uit op € 92,5 mln. Het hanteren van dit inhuurplafond heeft tot gevolg dat de effecten hiervan in beeld moeten worden gebracht. Gedurende 2025 zullen mogelijk keuzes moeten worden gemaakt over wat dit kan betekenen voor de uitvoering en prioritering van werkzaamheden. Mochten deze effecten ongewenst zijn dan zal hierover nader met de organisatie worden gesproken en zal de Raad hierover zo nodig worden geïnformeerd.

- Een maximum van 10% ingehuurde medewerkers van de medewerkers in functies t/m salarisschaal 9 conform Amendement 52A uit 2018.
- We streven per 2025 naar maximaal 10% inhuur van de totale bezetting medewerkers conform motie 294 uit 2023

Een inclusieve en diverse organisatie

In 2025 werken we verder aan het realiseren van een inclusieve en diverse organisatie aan de hand van het Uitvoeringsplan Inclusie en Diversiteit voor de organisatie van november 2023. Met daarin een strategie op basis van 3 pijlers:

- Pijler 1: We werken aan een veilige inclusieve organisatie waarin alle medewerkers zichzelf kunnen zijn, gezien, gehoord en gewaardeerd worden, mee doen en denken en gelijke kansen krijgen en hebben. Dit doen we door inclusie, vooroordelen, uitsluiting en discriminatie bespreekbaar te maken en heldere normen voor sociale veiligheid te stellen en deze te handhaven.
- Pijler 2: We zijn een diverse organisatie waar inwoners zich in herkennen en waar we de diversiteit aan kwaliteiten en achtergronden van medewerkers benutten. We werken hier blijvend aan door in te zetten op inclusieve werving en selectie en ons te richten op het behoud en de doorstroom van medewerkers. We hebben hierin specifiek aandacht voor culturele diversiteit in schaal 12 en hoger, medewerkers met een arbeidsbeperking en medewerkers met een mbo-opleiding.
- Pijler 3: Door maatschappelijke sensitiviteit sluiten we in ons professioneel handelen (beleid en uitvoering) aan bij alle Utrechters. Dat betekent dat we alle inwoners in gelijke gevallen gelijk behandelen én ongelijk investeren voor gelijke kansen. Dit doen we door versterking van het ambtelijke vakmanschap en door te sturen op inclusie in inkoop en bij onze partners in de stad.

Onderwerp	Toelichting	Doelstelling 2025
Inhuur externen (inhuurplafond)	Jaarlijks wordt een uitgaveplafond voor de inhuurkosten vastgesteld.	Het inhuurplafond is € 92,5 miljoen euro.
Inhuur externen	In juli 2023 is motie 294 (‘Ambitie op minder inhuur’) aangenomen op basis waarvan de organisatie per 2025 streeft naar maximaal 10% inhuur ten opzichte van de totale personele bezetting.	Streven naar maximaal 10% inhuur van de totale personele bezetting. Incl. maximum van 10% voor de functies t/m salarisschaal 9.
Culturele diversiteit	We zetten in op vergroting van culturele diversiteit in hogere functies. Op grond van motie 93 uit 2021 heeft de organisatie eerder bepaald dat het streeft naar 20% culturele diversiteit bij de functies in salarisschaal 12 en hoger per 2026.	Verhoging van de culturele diversiteit vanaf salarisschaal 12 ten opzichte van het jaar 2024.
Stages	De gemeente Utrecht wil als werkgever kansen creëren voor jongeren. Dit doen we ook in de vorm van het aanbieden van stage- en werkervaringsplekken.	Minimaal 250 reguliere stageplaatsen, waarvan minimaal 150 mbo-stageplaatsen.
Verzuim	De organisatie zet blijvend in op het terugdringen van verzuim. In 2025 krijgt een geïntensiveerde aanpak van verzuim verder vorm.	De structurele norm van het ziekteverzuim in de organisatie is 5,7%. Met een geïntensiveerde aanpak streeft de organisatie naar een verlaging van het ziekteverzuim eind 2026 (maximaal 6,5%). In 2025 hoopt de organisatie een eerste verlaging ten opzichte van 2024 te realiseren.

Informatievoorziening en automatisering
In 2025 gaat de hoogste prioriteit uit naar verbetering van ons informatiebeheer en de continuïteit van de dienstverlening van de gemeente.

Verbeterd informatiebeheer zorgt voor betere en snellere informatievoorziening aan inwoners en efficiëntere werkprocessen in de gemeentelijke organisatie. Ook is het nodig om aan wetgeving (Wet open overheid, Archiefwet) te doen. Middels het programma *Informatie op orde* werken we aan de verbetering van ons informatiebeheer. In de paragraaf hieronder wordt verder toegelicht wat de belangrijkste activiteiten in 2025 zijn voor dit programma.

De continuïteit van onze dienstverlening bevorderen we op 3 manieren: verder professionaliseren van onze beveiliging; bestaande systemen op orde en zorgen dat we klaar zijn voor nieuwe technologische ontwikkelingen in de toekomst.

- We nemen maatregelen om de informatiesystemen goed beveiligd te houden. De implementatie van de nieuwe Cyberbeveiligingswet (gebaseerd op de Europese NIS2 richtlijn) is daarbij het wetgevende kader.
- In 2024 hebben we (programma Continuïteit Zaakgericht werken) ons zaaksysteem vervangen omdat het na 1 januari 2025 niet meer ondersteund wordt. In 2025 concentreren we ons op het afronden van de implementatie. Middels de programma's *Cloud transitie* en *Versterken Common Ground* die hieronder toegelicht worden werken we aan de infrastructuur van de toekomst.

Informatie op orde
Met het programma Open Utrecht en Verbeteren Informatiebeheer brengen we informatiebeheer op orde en zorgen we ervoor dat de gemeente voldoet aan de Wet open overheid. Dit meerjarig programma is gestart in 2022. De doelen ervan zijn het op orde brengen van ons informatiebeheer en het stimuleren van veilig, volledig en vindbaar opslaan en vernietigen van informatie door medewerkers van de gemeente. We zorgen in 2025 voor training van medewerkers in slim digitaal werken en vergroten voortdurend de bewustwording van het belang van zorgvuldig beheer van informatie. Daarnaast verstevigen we toezicht op en handhaving van de afspraken over informatiebeheer in de organisatie. Het actief openbaar maken van informatie (een verplichting uit de Wet open overheid) is ook onderdeel van het programma. Daarnaast werken we aan het toegankelijker maken van bouwdossiers. In 2023 heeft de gemeenteraad besloten dat de Regeling risicovolle projecten van toepassing is.

Versterken Common Ground
In vervolg op de keuze voor Samen Organiseren in de Programmabegroting 2020 werkt de gemeente samen met andere gemeenten aan een meerjarig programma voor gestandaardiseerde informatiehuishouding voor gemeenten (ook wel 'common ground' genoemd). Doel van dit programma is verbeterde dienstverlening aan inwoners. Maar het legt ook de basis voor verbeterd informatiebeheer, Open Utrecht en klantgerichte samenwerking in ketens. De gemeente Utrecht is hierin één van de Koplopergemeenten. Na in 2024 het loket en de digitale formulieren te hebben vervangen op gemeenschappelijke informatievoorziening, staat 2025 vooral in het teken van inregelen van (landelijk) beheer en verdere uitbreiding en doorontwikkeling van het Common Ground platform dienstverlening. Dit beheer en doorontwikkeling is voorwaardelijk om het zaakgericht werken in Utrecht op Common Ground vorm te kunnen geven.

Cloudtransitie
Stapsgewijs brengen we onderdelen van onze informatievoorziening en ICT over naar cloud-infrastructuur bij gespecialiseerde (cloud)dienstverleners. Dit heeft tot gevolg dat het werk van de ICT-afdeling verschuift van zelf beheren naar regievoering. Zo maken we de transitie naar een toekomstbestendiger, veiliger en Flexibeler ICT. Ons eigen datacenter aan de Manitobadreef is

ontmanteld. De laatste stap die we vanaf 2025 doorvoeren is onze productie-applicaties naar de Cloud-infrastructuur verplaatsen.

Onderwerp	Toelichting	Doelstelling 2025
Continuïteit en beschikbaarheid van ICT-systemen	We optimaliseren onze processen en de informatiehuishouding op basis van de ambities rondom dienstverlening, participatie, bedrijfsvoering en het nieuwe werken. Tijdens deze innovatie zorgen we ervoor dat de bedrijfskritische systemen beschikbaar zijn en de continuïteit blijft gewaarborgd.	Behoud van prestaties op beschikbaarheid en continuïteit van resp. 99% en 24/7.
Open data/ Open overheid	We werken toe naar een meer open en transparante gemeente Utrecht.	Minimaal 350 open datasets en 200 open documenten op Utrechtse Open Platform.

Financiën en Inkoop
In de Raadsbrief over het groter tekort op inkomsten vanuit het Rijk is toegezegd dat de gemeentebrede financiële functie wordt doorgelicht en er een aanpak volgt voor versterking daarvan. Aanleiding zijn situaties waaruit blijkt dat er onvoldoende grip is, waardoor o.a. betrouwbare sturings- en verantwoordingsinformatie voor bestuurders en managers niet voldoende geborgd zijn.

Met het verbeterprogramma (programmatische aanpak) en de interventies die daarmee samenhangen (verbeteringen door de reguliere lijn), wordt gewerkt aan een weerbare en wendbare gemeentebrede financiële functie die versterkte grip heeft op de inkomende en de uitgaande geldstromen.

Het programma start in 2024 en loopt door in 2025. Onze aandacht gaat daarbij in het bijzonder uit naar:

- Strategie en kaderstelling: de continue opvolging en borging van wet- en regelgeving het waar nodig en gewenst actualiseren van financieel beleid en spelregels en de visie inclusief ambitie op de gemeentebrede financiële functie
- Organisatie en processen; de herijking van de organisatie van de gemeentebrede financiële functie, de interpretatie en toepassing van het 3-lines-model (‘3 lines of defense’ > uitvoering, controle en systeemcontrole); taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden) en het uitwerken van de financieel administratieve werkprocessen.
- Besturing en beheersing: denk aan het versterken van de grip op de inkomende en de uitgaande geldstromen. We nemen robuuste interne maatregelen en gaan de specialistische kennis en de checks en balances versterken.
- Informatievoorziening en systemen: de registratie, verwerking en ontsluiting van informatie ten behoeve van sturing en verantwoording. Daarnaast 1 bron van de waarheid, met als uitgangspunt dat financiële informatie afkomstig is uit authentieke bronsystemen (intracomptabel) en wanneer dat (nu) niet mogelijk is (bijv. ramingen in Excel), zorgdragen voor beheersmaatregelen die toezien op de integriteit, vertrouwelijkheid en beschikbaarheid van de financiële informatie en de oorsprong daarvan.
- Mensen en cultuur: hieronder begrepen intensivering van de begeleiding, ondersteuning en opleiding van huidige medewerkers en aansluiting bij gemeentebreed organisatieontwikkeltraject gericht op duidelijkheid, resultaatgerichtheid en aanspreken.

Rechtmatigheidsverklaring
Over 2023 hebben we voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording afgegeven, ondanks het feit dat deze destijds nog niet wettelijk verplicht was. De aanleiding hiervoor was het advies van het ministerie van Binnenlandse Zaken om invulling te geven aan de beoogde situatie waarin ons college verantwoording aflegt over de rechtmatigheid van haar financiële beheershandelingen en de externe accountant hierover het getrouwheidsoordeel geeft.

Wij gaan ervan uit dat de benodigde wijzigingen van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en het Besluit begroting en verantwoording (BBV) in 2024 van kracht worden. Daarom zal in de jaarstukken over verslagjaar 2025 een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen worden. Voor 2025 wordt dit onderbouwd met behulp van de eerder opgezette en verbeterde Verbijzonderde Interne Controles (VIC's).

Impactvol inkoop en opdrachtgeverschap

- In 2023 is het plan 'Impactvol inkoop en opdrachtgeverschap' vastgesteld door de Directieraad waarin wij voor de komende jaren vier speerpunten voor de inkoopfunctie hebben vastgesteld. Het betreft in feite een doorontwikkeling van de transitie Inkoop uit 2018. Dit zijn:

1. Inkoopbesturing en structuur;
2. De nieuwe maatschappelijke aanpak en categoriemanagement;
3. Inkoop HRM;
4. Workflowmanagement en sturingsinformatie.

Onderwerp	Toelichting	Doelstelling 2025
Financiën		
Robuustheid ramingen	Onze budgetrapportages en prognoses moeten zoveel mogelijk overeenkomen met de verantwoording.	Maximaal 5% afwijking tussen de jaarrekening en de laatst vastgestelde geactualiseerde begroting.
Inkoop		
Naleving inkoopregels	Om de rechtmatige inkoop en aanbesteding te borgen, vindt er jaarlijks een controle op de naleving van de Europese aanbestedingsregels plaats	De omvang van de geconstateerde onrechtmatigheden als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels bedraagt maximaal 1% van de uitgaven voor inkoop.
Plaatsingen Social return on Investment	Bij het inschrijven op aanbestedingen vragen we de opdrachtnemer om ter waarde van een percentage van de opdrachtsom een inspanning te plegen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (kansen op) werk te bieden.	De doelstellingen die wij hanteerden voor 2024 (800 plaatsingen en 0,1 miljoen euro volume) vinden wij te weinig ambitieus. In de praktijk blijken een hogere realisatie mogelijk (2023: 931 plaatsingen en 5 miljoen euro volume). Op dit moment wordt het team Social Return vanuit Werk & Inkomen overgedragen naar Inkoop. Nadat de overdracht is gerealiseerd worden met het team realistische, maar ambitieuzere doelstellingen voor 2025 vastgesteld. Tot dat

		moment vormen de cijfers over 2023 ons referentiekader.
Circulair inkopen	Vanuit de Visie Utrecht Circulair is beschreven hoe we in 2050 volledig circulair willen zijn. Dit is gericht op 4 prioriteiten: 1. Circulaire bedrijvigheid en ondernemerschap; 2. Circulaire gebiedsontwikkeling en circulair bouwen; 3. Circulair opdrachtgeverschap en inkopen; 4. Circulaire materiaal- en reststromen2030. Waarbij prioriteit 3 zich richt op inkopen.	In 2025 is minimaal 47% van de inkopen circulair.
Maatschappelijk verantwoord inkopen	In 2023 is gestart met het opstellen van dit uitvoeringsprogramma. Dit uiitvoeringsprogramma is in het eerste kwartaal van 2024 vastgesteld in de raad. Hierin staan zes verbeterpunten benoemd.	1. Betere vertaling van MVOI-beleidsthema's naar inkooprichtlijnen; 2. Versterken opdrachtgeven met impact; 3. MVOI beter borgen in het inkoopproces & contractmanagement; 4. Verbeteren van monitoring; 5. Inzet op communicatie; 6. Inzet op kennisontwikkeling.

Juridische Zaken

Tot het najaar van 2023 liep er een extern onderzoek naar de inrichting van de juridische functie binnen de gemeente. Doel van het onderzoek was om de juridische functie nog beter te laten aansluiten bij overstijgende opgaven en het lerend vermogen van de organisatie te vergroten. Per 1 juli 2024 is Juridische Zaken een zelfstandig organisatieonderdeel. Waarmee de juridische functie steviger is gepositioneerd en vanuit een eenduidige visie het onderscheid in eerste- tweede- en derdelijns rollen, taken en verantwoordelijkheden (verder) kan worden vormgegeven. Er is een kwartiermaker aangesteld, die in deze fase de rol van directeur vervult en het traject tot versterking van de juridische functie gaat vormgeven. Het versterken van de juridische functie vindt plaats langs twee sporen:

1. Het verhogen en borgen van de juridische kwaliteit van de eerste lijn, in de primaire processen. Het gaat dan bijvoorbeeld om hoe we samenwerken met onze partners en hoe we onze inwoners rechtsbescherming bieden.
2. Het verder op orde brengen van de tweede lijn (de afdeling Juridische Zaken). Hieronder begrepen het uitwerken van een systeem voor juridische kwaliteitszorg en het organiseren hiervan.

Wij zijn zeker tot ver in 2025 druk om deze sporen uit te werken in een plan van aanpak en gestalte te geven. Tegelijkertijd blijven we ons in 2025 en daarna inzetten om een rechtmatige en rechtvaardige gemeente met aandacht voor de inwoner en voor maatwerk te zijn. We kijken daarbij ook naar de juridische kwaliteit van het werk dat we vanuit de gemeente verzetten. Zo voorkomen we zoveel als mogelijk onnodige procedures. We zijn tegelijkertijd duidelijk en transparant, ook over onze kaders. En

als het erop aankomt, dan staan we voor onze zaak. Inwoners vinden in de gemeente een professionele en responsieve instantie die het gesprek aangaat om tot een oplossing te komen of om meer begrip te scheppen met duidelijke uitleg.

Onderwerp	Toelichting	Doelstelling 2025
Juridische zaken		
Zorgvuldige Juridische procedure	Inwoners mogen zorgvuldige primaire besluiten, heroverweging hiervan en beroepsprocedures van de gemeente verwachten. Dit voorkomt ook aanvullende kosten. Het percentage gegrondverklaringen geeft een indicatie van de kwaliteit van de primaire besluiten en heroverweging.	Voor elk type juridische procedure (bezwaar, beroep, hoger beroep) streven wij ernaar dat maximaal 20% gegrond wordt verklaard.
Beperken beroepzaken	Wij willen het aantal beroepzaken beperken door in bezwaarzaken aandacht te hebben voor inhoudelijke kwaliteit en communicatie.	Tegen alle afgeronde bezwaarzaken wordt in maximaal 15% van de gevallen beroep aangetekend.
Termijn/doorlooptijd bezwaar	Beslissingen op bezwaar worden tijdig (binnen de wettelijke of de afgesproken termijn) afgerond, zodat juridische procedures zo snel mogelijk worden opgelost en bezwaarmakers zo snel mogelijk duidelijkheid hebben.	In minimaal 80% van de gevallen worden bezwaarprocedures binnen de wettelijke of afgesproken termijn afgehandeld.

Wet open overheid

Inleiding

Open en transparant bestuur is belangrijk voor het functioneren van de overheid. De ambitie is om stapsgewijs meer informatie actief openbaar te maken. Deze paragraaf bevat onze beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Wet Open overheid (Woo).

Belangrijkste uitgangspunten

Open en transparant bestuur is een belangrijk voor het functioneren van de overheid. Om te voldoen aan de eisen van de Wet Open Overheid wordt ingezet op:

- Meer informatie actief openbaar maken
- Sneller beslissen op Woo-verzoeken
- Structurele capaciteit informatiebeheer vergroten
- Bewustzijn van belang van openbaarheid in de organisatie vergroten

Beleidskader

De uitvoering van de Woo is wettelijk geregeld. De wetgever heeft bij de Invoeringstoets Woo aangegeven in 2025 met landelijke richtlijnen te komen over de wijze waarop overheden moeten omgaan met zeer omvangrijke verzoeken. Dit betreft richtlijnen voor het maken van afspraken als een verzoek zeer omvangrijk is en daarop niet binnen zes weken kan worden besloten en gedragsregels daarbij voor zowel de overheid als de verzoeker.
Daarnaast heeft de rijksoverheid aangegeven welke tranches van informatie tot 2026 actief openbaar moeten worden gemaakt.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Meer informatie actief openbaar maken

De wetgever heeft aangegeven dat het actief openbaar maken van de 11 categorieën open documenttypen in 4 tranches zal plaatsvinden. In 2025 wordt stapsgewijs ons Utrechts Open Documenten Platform gevuld met open categorieën Woo-dossiers, convenanten, klachten en een deel van de beschikkingen. We hebben al een aantal open categorieën openbaar beschikbaar gesteld, zoals wet- en regelgeving, vergaderstukken van de raad, het subsidieregister en Woo-dossiers. Om actieve openbaarmaking op deze manier succesvol te laten zijn, wordt informatiebeheer en openbaarheid op duurzame en structurele wijze ingericht in de gemeentelijke processen. We verwachten dat het actief openbaar maken van informatie op termijn zal leiden tot minder verzoeken tot openbaarmaking.

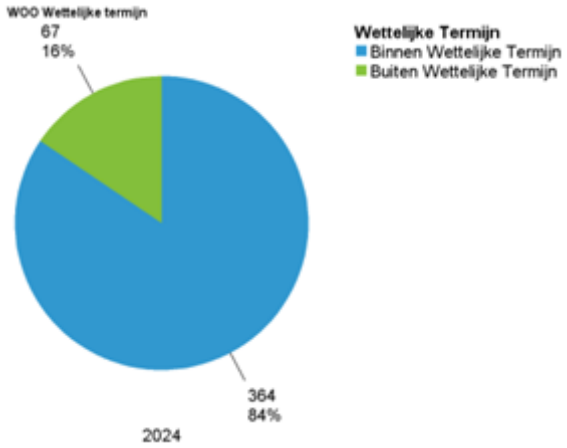
Opleiding openbaarheid

De verplichte en gemeentebrede opleiding Slim Digitaal Werken voorziet medewerkers van concrete informatie en handvatten over de toepassing van openbaarheid binnen hun werkzaamheden. Het risicovol programma Informatie Op Orde vervult een faciliterende rol om de doelstellingen op openbaarheid te bereiken.

Sneller beslissen en meer afspraken maken

In het eerste halfjaar van 2024 werd 84% van de Woo-verzoeken afgehandeld binnen zes weken. In 2023 was dat nog 80%. Voor zeer omvangrijke verzoeken geldt dat meer tijd mag worden genomen. Dit kan door middel van het nemen van deelbesluiten om de informatie gefaseerd te verstrekken en

door het maken van afspraken met de verzoeker. De afgesproken termijn treedt dan in plaats van de wettelijke termijn. In 88% van de gevallen maken we afspraken met verzoeker. We streven ernaar om dit percentage naar minimaal 95% te brengen in 2025.

De structurele verbetering van informatiebeheer is randvoorwaardelijk om sneller en beter de gevraagde informatie in de organisatie te vinden en dus om het verzoek tijdig en juist af te handelen. Daarnaast is voldoende personele capaciteit bij het Woo-team van Juridische Zaken en bij decentrale archiefmedewerkers een vereiste. Tot slot wordt ingezet op meer automatiseren van het zoeken naar documenten en het verbeteren van het sturingsmodel waardoor sneller in beeld is waar processen bijgestuurd moeten worden.

Financiën

Overzicht baten en lasten

Cijfers jaarstukken 2023

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.

In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

In de kolom resultaat komt een positief bedrag ten gunste van de algemene reserve, en een negatief bedrag ten laste van de algemene reserve.

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	8.288	56.793	-48.504	48.209	-295	0	978	683
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	118.945	107.859	11.086	-1.157	9.930	26.900	32.363	15.392
Klimaatvriendelijke stad	5.789	14.441	-8.653	11.783	3.130	3.970	572	-268
Duurzame bereikbaarheid	73.599	60.083	13.516	7.253	20.769	27.915	7.727	581
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	131.279	230.518	-99.238	89.154	-10.084	3.057	8.630	-4.511
Veilige stad	5.702	68.609	-62.907	63.738	831	0	0	831
Passende ondersteuning en opvang	7.487	229.046	-221.559	226.002	4.443	0	4.308	8.751
Werk,toekomstbestendige economie en best	161.355	320.624	-159.269	120.872	-38.397	6.229	24.091	-20.535
Kansrijk opgroeien	35.227	269.338	-234.111	238.512	4.402	1.110	5.926	9.217
Levendige en gezonde stad	103.565	268.761	-165.197	182.420	17.223	17.238	9.360	9.345
Algemene Middelen en Overhead	1.164.917	261.681	903.237	-986.786	-83.550	84.514	131.156	-36.907
Totaal	**1.816.155**	**1.887.752**	**-71.597**	**0**	**-71.597**	**170.933**	**225.111**	**-17.419**

Overzicht baten en lasten 2024

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.

In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	9.809	61.677	-51.869	51.193	-676	0	676	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	134.178	188.139	-53.961	11.461	-42.500	16.300	58.800	0
Klimaatvriendelijke stad	8.614	20.209	-11.595	10.920	-675	0	675	0
Duurzame bereikbaarheid	83.972	75.883	8.089	-46.177	-38.089	21.182	59.271	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	146.710	244.208	-97.498	96.584	-914	141	1.055	0
Veilige stad	7.234	76.291	-69.057	68.853	-204	0	204	0
Passende ondersteuning en opvang	3.269	249.133	-245.864	245.506	-358	0	358	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	155.918	285.690	-129.772	128.301	-1.471	1.200	2.671	0
Kansrijk opgroeien	19.522	273.970	-254.448	195.644	-58.805	0	58.805	0
Levendige en gezonde stad	108.432	301.304	-192.871	105.192	-87.680	20.718	108.398	0
Algemene Middelen en Overhead	1.200.333	265.774	934.558	-867.477	67.081	258.821	191.740	0
Totaal	**1.877.990**	**2.042.279**	**-164.289**	**0**	**-164.289**	**318.364**	**482.653**	**0**

Overzicht baten en lasten 2025

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.

In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	9.396	61.151	-51.755	51.755	0	0	0	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	219.108	228.807	-9.699	4.596	-5.103	13.161	18.264	0
Klimaatvriendelijke stad	6.346	16.623	-10.276	10.176	-100	0	100	0
Duurzame bereikbaarheid	110.552	90.318	20.234	-4.219	16.015	23.731	7.715	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	151.933	244.427	-92.494	98.307	5.813	7.141	1.328	0
Veilige stad	5.832	75.716	-69.885	69.681	-204	0	204	0
Passende ondersteuning en opvang	5.041	257.871	-252.830	252.830	0	0	0	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	156.433	287.616	-131.183	131.183	0	0	0	0
Kansrijk opgroeien	20.211	279.379	-259.168	256.501	-2.667	0	2.667	0
Levendige en gezonde stad	66.036	259.322	-193.286	188.132	-5.154	4.007	9.161	0
Algemene Middelen en Overhead	1.291.535	267.203	1.024.333	-1.058.943	-34.611	44.959	79.569	0
Totaal	**2.042.423**	**2.068.432**	**-26.009**	**0**	**-26.009**	**92.999**	**119.008**	**0**

Overzicht baten en lasten 2026

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.

In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	9.421	59.659	-50.239	50.239	0	0	0	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	139.848	143.749	-3.901	-1.793	-5.694	8.446	14.140	0
Klimaatvriendelijke stad	286	10.612	-10.327	10.227	-100	0	100	0
Duurzame bereikbaarheid	103.267	88.920	14.347	-13.986	361	20.544	20.183	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	145.795	244.287	-98.492	101.396	2.903	3.141	238	0
Veilige stad	1.350	70.093	-68.744	68.744	0	0	0	0
Passende ondersteuning en opvang	5.059	249.299	-244.240	244.240	0	0	0	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	156.433	283.928	-127.495	127.495	0	0	0	0
Kansrijk opgroeien	20.211	275.499	-255.289	252.622	-2.667	0	2.667	0
Levendige en gezonde stad	64.577	247.240	-182.663	181.009	-1.654	4.007	5.661	0
Algemene Middelen en Overhead	1.252.284	240.896	1.011.388	-1.020.193	-8.805	41.477	50.282	0
Totaal	**1.898.530**	**1.914.184**	**-15.654**	**0**	**-15.654**	**77.615**	**93.270**	**0**

Overzicht baten en lasten 2027

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.

In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	9.471	57.753	-48.282	48.282	0	0	0	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	145.425	151.353	-5.927	-974	-6.901	2.496	9.397	0
Klimaatvriendelijke stad	286	8.192	-7.907	7.807	-100	0	100	0
Duurzame bereikbaarheid	117.282	87.970	29.312	-11.668	17.644	20.944	3.300	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	145.830	244.033	-98.203	101.306	3.103	3.141	38	0
Veilige stad	1.484	68.952	-67.468	67.468	0	0	0	0
Passende ondersteuning en opvang	5.059	248.943	-243.884	243.884	0	0	0	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	156.433	280.222	-123.789	123.789	0	0	0	0
Kansrijk opgroeien	20.211	277.479	-257.269	254.602	-2.667	0	2.667	0
Levendige en gezonde stad	61.670	243.508	-181.838	180.480	-1.358	4.007	5.365	0
Algemene Middelen en Overhead	1.252.728	237.551	1.015.177	-1.014.977	200	13.032	12.833	0
Totaal	**1.915.877**	**1.905.956**	**9.921**	**0**	**9.921**	**43.621**	**33.700**	**0**

Overzicht baten en lasten 2028

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.

In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	9.471	57.654	-48.183	48.183	0	0	0	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	85.893	93.060	-7.167	-675	-7.843	3.646	11.489	0
Klimaatvriendelijke stad	286	8.192	-7.907	7.807	-100	0	100	0
Duurzame bereikbaarheid	107.535	82.425	25.110	-3.868	21.242	26.355	5.112	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	146.035	245.064	-99.028	102.132	3.103	3.141	38	0
Veilige stad	1.221	68.689	-67.468	67.468	0	0	0	0
Passende ondersteuning en opvang	5.059	245.498	-240.439	240.439	0	0	0	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	156.433	279.289	-122.856	122.856	0	0	0	0
Kansrijk opgroeien	20.211	279.825	-259.615	256.948	-2.667	0	2.667	0
Levendige en gezonde stad	61.670	242.092	-180.422	179.373	-1.049	4.007	5.056	0
Algemene Middelen en Overhead	1.257.884	238.287	1.019.597	-1.020.662	-1.065	13.185	14.251	0
Totaal	**1.851.697**	**1.840.075**	**11.622**	**0**	**11.622**	**50.334**	**38.712**	**0**

Overzicht Incidentele Baten en Lasten

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste incidentele baten en lasten voor het jaar 2025 en verder gespecificeerd.

Uitgangspunten die bij het samenstellen van dit overzicht gehanteerd zijn:

- Posten als incidenteel worden aangemerkt indien sprake is van eenmalige baten en lasten
- Hoofdzakelijk posten van materiële betekenis zijn opgenomen (minimaal 0,1 miljoen euro)
- Posten boven de 0,5 miljoen euro worden in ieder geval afzonderlijk opgenomen en toegelicht
- Incidentele lasten (budget toekenning) worden als min aangegeven; Incidentele baten als plus
- Minder incidentele lasten (taakstelling) worden als plus aangegeven, minder incidentele baten als min
- Extra toevoeging reserves worden als min aangegeven, extra onttrekking reserves als plus aangeven
- De resultaten van de lang(er)durende programma's niet als incidenteel zijn aangemerkt, zoals het programma Bereikbaarheid en de grondexploitaties (waaronder Stationsgebied en Leidsche Rijn)

Staat van incidentele lasten en baten

x €1.000

Presentatie van het structureel begrotingsaldo	2025	2026	2027	2028
Saldo baten en lasten	-26.009	-15.654	9.924	11.622
Toevoegingen en ontrekking aan reserves	26.009	15.654	-9.924	-11.662
Begrotingsaldo na bestemming	0	1	0	0
Af: incidentele lasten	-35.831	-10.788	289	304
Af: incidentele baten	14.365	509	0	0
Af: incidentele toevoeging aan reserves		-10.909		
Af: incidentele onttrekking reserves	1.605	605	1.735	957
Structureel saldo begroting	**19.861**	**20.583**	**-2.024**	**-1.261**
Totale baten voor mutaties reserves	2.042.423	1.898.530	1.915.877	1.851.697
Structurele exploitatieruimte	0,97%	1,08%	-0,11%	-0,07%

De incidentele baten en lasten zijn in onderstaande tabel verantwoord en verder toegelicht op de programma's.
De incidentele lasten (zoals extra toegekend incidenteel budget) worden als min aangegeven; Incidentele baten zoals een subsidie etc. worden als plus aangegeven.

Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2025	2026	2027	2028
Betrouwbare overheid						
PB 2024	Project Staatsloosheid	Lasten	-200	0	0	0
PB 2024	POK middelen, stadskamer	Lasten	-90	-90	-90	0

Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2025	2026	2027	2028
PB 2024	Autonome groei publieksdienstverlening	Lasten	0	0	0	0
PB 2024	POK middelen systeemleren	Lasten	-115	-115	-115	0
PB 2024	Programma Samen stad maken	Lasten	-90	-90	0	0
PB 2024	Impuls Wijk- en buurtaanpak	Lasten	-1.300	-1.300	0	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
PB 2024	Taskforce versneld toevoegen woonruimte	Lasten	-850	0	0	0
PB 2024	Coalitieakkoord 2022-2026:					0
PB 2024	Taskforce versneld toevoegen woonruimte	Lasten	-500	0	0	0
PB 2024	-(T)huis voor iedereen	Lasten	-335	-335	0	0
PB 2024	Bijzondere woonvormen	Lasten	-335	-335	0	0
PB 2024	Stimuleringsregeling studentenhuisvesting	Lasten	-150	-150	0	0
PB 2024	Versterken huurteam	Lasten	-100	0	0	0
PB 2024	Uitvoeringsprogramma Beschermen bestaande woningvoorraad	Lasten	-1321	-1104	-1087	-218
PB 2024	Pilot voorrang beroepsgroepen	Lasten	-70	-70	0	0
Klimaatvriendelijke stad						
PB 2024	Rijksmiddelen tijdelijke regeling capaciteit voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	Lasten	-5.982	0	0	0
PB 2024	Rijksmiddelen tijdelijke regeling capaciteit voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	Baten	5.982	0	0	0
PB 2024	Impuls uitvoeringskosten energietransitie	Lasten	-1.670	-1.670	0	0

Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2025	2026	2027	2028
PB 2024	Netcongestie	Lasten	-750	-750	0	0
PB 2024	Investering warmte, water en energie	Lasten	-250	-250	0	0
PB 2024	Klimaatberaad	Lasten	-50	0	0	0
Duurzame bereikbaarheid						
PB 2023	Energielasten 2023-2025	Lasten	-137	0	0	0
PB 2024	P+R Papendorp opruimkosten (MPR 2021)	Lasten	-306	0	0	0
VJN 2024	Tijdelijke beheer parkeergarage Springweg	Lasten	-1.304	-1.304	-1.304	-435
Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed						
1e BERAP 2024	Specifieke Uitkeringen Bodem en Ondergrond	Lasten	-1.959	0	0	0
1e BERAP 2024	Specifieke Uitkeringen Bodem en Ondergrond	Baten	1.959	0	0	0
PB 2023	Coalitieakkoord: Extra impuls schone lucht	Lasten	-750	-750	0	0
PB 2023	Coalitieakkoord: Aanpak schoon vervoer laadinfrastructuur	Lasten	-500	-400	0	0
VJN 2021	Vergroening Ravellaan-Noord	Lasten	-500	-500	0	0
VJN 2024	Ondersteuning Utrecht Natuurlijk	Lasten	-365	-315	0	0
PB 2024	Rijksmiddelen tijdelijke regeling capaciteit voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	Lasten	-355	0	0	0
PB 2024	Rijksmiddelen tijdelijke regeling capaciteit voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	Baten	355	0	0	0
3e BGW 2023	Provinciale subsidie realisatie parkzone Johan Wagenaarkade	Lasten	-345	0	0	0
3e BGW 2023	Provinciale subsidie realisatie parkzone Johan Wagenaarkade	Baten	345	0	0	0

Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2025	2026	2027	2028
PB 2023	Coalitieakkoord: Icoonproject Gedeelte van rondje Stadseiland	Lasten	-317	-362	0	0
1e BERAP 2024	Prullenbakken vergoeding 2024-2026	Lasten	-275	-275	0	0
1e BERAP 2024	Prullenbakken vergoeding 2024-2026	Baten	275	275	0	0
PB 2023	Coalitieakkoord: Digitale Weerbaarheid	Lasten	-250	-250	0	0
PB 2023	Coalitieakkoord: Aanleg groene ommetjes	Lasten	-240	-240	-200	0
PB 2023	Coalitieakkoord: Icoonproject Krommerijnlinie Landschap	Lasten	-240	-180	0	0
PB 2023	Coalitieakkoord: Loket meer groen in de straat	Lasten	-100	-100	0	0
PB 2023	Coalitieakkoord: Impuls toegankelijkheid stadswater	Lasten	-100	-100	0	0
VJN 2021	Digitalisering Erfgoed	Lasten	-90	0	0	0
VJN 2020	Budget tijdelijke huisvesting depot	Lasten	-40	0	0	0
Veilige stad						
PB 2024	Specifieke uitkering preventie met gezag 2022-2025 (PmG)	Lasten	-4.501	0	0	0
PB 2024	Specifieke uitkering preventie met gezag 2022-2025 (PmG)	Baten	4.501	0	0	0
PB 2024	Subsidie ZonMW project Samen erop af	Lasten	-311	0	0	0
PB 2024	Subsidie ZonMW project Samen erop af	Baten	311	0	0	0
PB 2024	Coalitieakkoord 2022-2026:					0
PB 2024	Focusgebieden ASW en Kanaalstr/Damstr	Lasten	-500	-500	0	0
PB 2024	Digitale weerbaarheid	Lasten	-250	-250	0	0

Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2025	2026	2027	2028
Passende ondersteuning en opvang						
PB 2024	Living lab Eerst een thuis	Lasten	-1117	-875	-875	0
Werk, toekomstbestendige econome en bestaanszekerheid						
VJN 2024	Reserve toeristenbelasting	Lasten	-500	0	0	0
PB 2024	Coalitieakkoord verdichten en verduurzaming bedrijventerreinen via OMU	Lasten	-1.000	-1.000	0	0
PB 2024	Twee stedelijke upcycle-centra	Lasten	-295	-905	0	0
	Versterken vestigingsklimaat circulaire bedrijven	Lasten	-500	0	0	0
PB 2025	Regionale doelgroepspecifieke aanpak	Lasten	-137	-137		
Kansrijk opgroeien						
PB 2023	Energielasten 2023-2025	Lasten	-269	0	0	0
VJN 2022	Tijdelijke huisvesting door groei van de stad	Lasten	-1.000	0	0	0
VJN 2024	Netcongestie onderwijshuisvestingsprojecten	Lasten	-169	-425	-718	-861
VJN 2024	Zorgplicht voor adequate en voldoende onderwijshuisvesting	Lasten	0	-950	-950	0
VJN 2024	Reëel ramen: incidentele aframing kapitaallastenbudget onderwijshuisvesting	Lasten	3.453	3.547	2.468	-778
VJN 2024	Reëel ramen: incidentele verhoging personeelskostenbudget onderwijshuisvesting	Lasten	-1.225	-1.225	-1.225	-1.225
PB 2024	Utrecht Leert! (coalitieakkoord 2022-2026)	Lasten	-150	-150	0	0

Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2025	2026	2027	2028
PB 2024	Verbeteren aansluiting MBO en arbeidsmarkt (coalitieakkoord 2022-2026)	Lasten	-300	-300	0	0
Levendige en gezonde stad						
VJN 2022	Betaalbare huisvesting creatieve sector	Lasten	-564	-564	0	0
PB 2021	Verhuizing nieuw depot centraal Museum en Erfgoed	Lasten	-840	0	0	0
VJN 2023	Kostprijsdekkende huur en beheer Domplein 4	Lasten	-200	0	0	0
VJN 2023	Taakstelling Domplein 4	Lasten	100	0	0	0
PB 2024	Coalitieakkoord: Versnellen verduurzamen vastgoed	Lasten	-100	-100	0	0
PB 2024	Coalitieakkoord: Vastgoedorganisatie aansluiten op behoefte maatschappelijke partijen	Lasten	-100	-100	0	0
PB 2023	Energielasten 2023-2025	Lasten	-320	0	0	0
VJN 2023	Vervanging verlichting Stadskantoor in het kader van uitvoering energiemaatregelen (EML)	Lasten	-1.000	0	0	0
VJN 2023	Onttrekking reserve Stadskantoor in verband met vervangen verlichting Stadskantoor in het kader van uitvoering energiemaatregelen (EML)	Reserves	1.000	0	0	0
JR 2022	Extra dotatie voorziening planmatig onderhoud	Lasten	-550	0	0	0

Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2025	2026	2027	2028
VJN 2024	Reëel ramen: incidentele aframing kapitaallastenbudget vastgoed	Lasten	6.249	5.990	5.260	4.410
VJN 2024	Reëel ramen: incidentele verhoging personeelskostenbudget vastgoed	Lasten	-2.025	-2.025	-2.025	-2.025
VJN 2023	Onttrekking reserve Zwembaden	Reserves	605	605	0	0
VJN 2024	Reëel ramen: incidentele aframing kapitaallastenbudget sport	Lasten	1.623	3.494	2.254	1.886
VJN 2024	Reëel ramen: incidentele verhoging personeelskostenbudget sport	Lasten	-450	-450	-450	-450
VJN 2024	Budet voor knelpunt sportpark Overvecht-Noord/verhuizing URV	Lasten	-1.000	0	0	0
PB 2024	Coalitieakkoord: Ondersteuning digitale vaardigheden	Lasten	-500	-500	0	0
	Gezondheidsverschillen					
2E BERAP 2023	SPUK GALA	Lasten	-843	0	0	0
2E BERAP 2023	SPUK GALA	Baten	843	0	0	0
2E BERAP 2022	Coalitieakkoord: Stevige inzet mentale zorg	Lasten	-500	-500	0	0
2E BERAP 2022	Coalitieakkoord: (extra) inzet op preventie vechtscheidingen	Lasten	-100	-100	0	0
2E BERAP 2022	Coalitieakkoord: Versterken inzet leefstijlprogramma's gezonde leefstijl	Lasten	-300	-300	0	0
2E BERAP 2022	Coalitieakkoord: advisering gezonde leefomgeving	Lasten	-290	-290	0	0

Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2025	2026	2027	2028
VJN 2023	Uitwerking Commissie Sorgdrager (Voorjaarsnota 2023).	Lasten	-645	0	0	0
VJN 2023	Toezicht en handhaving Zandpad (Voorjaarsnota 23)	Lasten	425	0	0	0
VJN 2023	Subsidies Zandpad (Voorjaarsnota 2023) vanaf 2023	Lasten	220	0	0	0
1E BERAP 2024	VESTA	Lasten	-483	-80	0	0
1E BERAP 2024	VESTA	Baten	483	80		
1E BERAP 2024	Cultivate	Lasten	-154	-154	0	0
1E BERAP 2024	Cultivate	Baten	154	154		
2E BERAP 2022	Coalitieakkoord: Gezond ouder worden	Lasten	-250	-250	0	0
Algemene middelen en Overhead						
PB 2024	Verdeling versneld middelen (Coronapakket 2)	Lasten	1.482	0	0	0
VJN 2024	Kasschuif/Algemene dekkingsreserves	Reserves	0	-10.909	1.735	957
VJN 2022	Wet Open Overheid	Lasten	-1.500	0	0	0
VJN 2024	Handhavingsdossier	Lasten	-654	-654	-654	0
PB2023	Incidentele energie	Lasten	-1.115	0	0	0
Totaal incidenteel saldo			**-18.673**	**-20.583**	**2.024**	**1.261**

Financiële toelichting

Betrouwbare overheid

- **Projectgeld staatsloosheid**: in de Voorjaarsnota 2020 heeft Publiekszaken incidenteel geld gekregen voor het project staatsloosheid. Dit budget is over een aantal jaren heen begroot.
- **Pok middelen rechtsbeschermingssysteem (Stadskamer):** het Rijk heeft van 2022 tot 2027 middelen beschikbaar gesteld voor de verbetering van de dienstverlening in het kader van de lessen uit de toeslagenaffaire kinderopvang. Dit budget is beschikbaar voor 2e actielijn, specifiek de eerstelijns klachtenafhandeling (U-radar, voorheen Stadskamer)
- **Pok middelen systeemleren:** het Rijk heeft vanaf 2022 tot 2027 middelen beschikbaar gesteld voor de verbetering van de dienstverlening in het kader van de lessen uit de toeslagenaffaire kinderopvang.
- **Programma de Stad maken:** vanuit Coalitieakkoord 2022-2026 budget toegekend.
- **Impuls Wijk & Buurtaanpak:** vanuit Coalitieakkoord 2022-2026 budget toegekend.
- **Burgerberaad:** bij de Voorjaarsnota 2023 is 0,400 miljoen euro beschikbaar gesteld voor organiseren Burgerberaad. Voor uitvoeringskosten adviezen Burgerberaad is aanvullend 1,300 miljoen euro beschikbaar gesteld voor 2024.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

- **Taskforce versneld toevoegen woonruimte:** aanvullend op het coalitieakkoord 2022-2026 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor het versterken van de Taskforce versneld toevoegen woonruimte 0,850 miljoen euro
- **Versterken huurteam:** er zijn incidentele middelen toegekend zodat het huurteam meer meldingen kan oppakken en juridische ondersteuning kan bieden
- **Uitvoeringsprogramma Beschermen bestaande woningvoorraad:** bij het coalitieakkoord 2022-2026 en vanuit het rijk zijn er incidentele middelen beschikbaar gesteld om het programma uit te voeren.

Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is in 2023 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar voor de beleidsprioriteiten:

- Taskforce versneld toevoegen woonruimte 0,500 miljoen euro
- Bijzondere woonvormen 0,335 miljoen euro
- Thuis voor iedereen 0,335 miljoen euro
- Stimuleringsregeling studentenhuisvesting 0,150 miljoen euro
- Versterken huurteam 0,100 miljoen euro
- Pilot voorrang beroepsgroepen 0,070 miljoen euro 2024-2026

Klimaatvriendelijke stad

- **Tijdelijke regeling capaciteit voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE):** voor de jaren 2023 t/m 2025 zijn er vanuit het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor de apparaatslasten voor klimaat en energiebeleid een deel hiervan wordt besteed in het programma Klimaatvriendelijke stad voor 5.982 miljoen euro.
- **Impuls uitvoeringskosten energietransitie:** in het Coalitieakkoord 2022-2026 is in 2024 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de uitvoeringskosten van de energietransitie, dit betreft onder andere de kosten voor Zon op Dak en de klimaatvisie; 1,670 miljoen euro in 2024 tot en met 2026.
- **Netcongestie:** in de Voorjaarsnota 2023 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van de netcongestieproblematiek voor het creëren van transportcapaciteit voor het uitvoeren van grote gebiedsontwikkeling, slimme netoplossingen, nieuwe samenwerkingen en innovatie.

- **Investering warmte, water en energie:** in de Voorjaarsnota 2023 zijn middelen beschikbaar gesteld om een bijdrage te kunnen leveren aan de benodigde ontwikkelingen binnen de energietransitie en uitvoering te kunnen geven aan investeringsvragen op het gebied van warmte, water en energie.
- **Klimaatberaad:** in het Coalitieakkoord 2022-2026 zijn er middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het Klimaatberaad.

Duurzame bereikbaarheid

- In de Programmabegroting 2021 is 7,8 miljoen euro beschikbaar gesteld voor stijging van energie- en brandstofprijzen. Dit budget is verdeeld over de verschillende programma's.
- In het MPR 2021 is 0,306 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de opruimkosten van parkeerterrein Papendorp.
- In 2024 komt het beheer van de parkeergarage Springweg tijdelijk (voor 4 jaar) bij de Vastgoedorganisatie te liggen. De exploitatielasten zijn als incidentele lasten in de begroting opgenomen. Na 4 jaar zal de parkeergarage gesloopt worden.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

- **1,959 miljoen euro Specifieke Regelingen Bodem en Ondergrond:** voor 2025 is er vanuit het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor diverse Bodem en Ondergrond projecten (o.a. Gebiedsplan Omgevingswetproof en Griftpark Nazorg en Communicatie).
- **0,750 miljoen euro Extra impuls schone lucht:** budget toegekend in het coalitieakkoord 2022-2026 voor het geven van een extra impuls aan schone lucht met het uitvoeringsprogramma voor luchtmaatregelen.
- **0,500 miljoen euro Aanpak schoon vervoer laadinfrastructuur:** budget toegekend in het coalitieakkoord 2022-2026 voor het versterken van de laadinfrastructuur in de stad.
- **0,500 miljoen euro Vergroening Ravellaan-Noord:** uitvoeringsbudget toegekend in de Voorjaarsnota 2021.
- **0,365 miljoen euro Ondersteuning Utrecht Natuurlijk:** in de Voorjaarsnota 2024 is er incidenteel budget beschikaar gesteld voor ondersteuning van Stichting Utrecht Natuurlijk (0,365 miljoen euro in 2025 en 0,315 miljoen euro in 2026).
- **0,355 miljoen euro Tijdelijke regeling capaciteit voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE):** voor de jaren 2023 tot en met 2025 zijn er vanuit het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor de apparaatslasten voor klimaat en energiebeleid. Een deel hiervan wordt besteed in het programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed.
- **0,345 miljoen euro Provinciale subsidie realisatie parkzone Johan Wagenaarkade:** de middelen die we vanuit de Provincie Utrecht hebben ontvangen voor de realisatie parkzone Johan Wagenaarkade zijn ook nog in 2025 beschikbaar.
- **0,317 miljoen euro Icoonproject Gedeelte van rondje Stadseiland:** budget toegekend in het coalitieakkoord 2022-2026 voor onder andere de realisatie van deelgebied 3 (Jaarbeurs).
- **0,275 miljoen euro Prullenbakken 2024-2026 baten en lasten:** in 2022 is de zwerfafvalvergoeding gestopt. Per 2023 is hier een gedeeltelijke vervanging voor in de plaats gekomen in de vorm van de prullenbakkenvergoeding. Hiermee wordt voor een belangrijk deel het Actieplan Utrecht Schone Stad gefinancierd. Na 2026 zal de vergoeding opnieuw worden vastgesteld.
- **0,250 miljoen euro Digitale Weerbaarheid:** budget toegekend in het coalitieakkoord 2022-2026.
- **0,240 miljoen euro aanleg groene ommetjes:** budget toegekend in het coalitieakkoord 2022-2026.
- **0,240 miljoen euro Icoonproject Krommerijnlinie Landschap:** budget toegekend in het coalitieakkoord 2022-2026.

- **0,100 miljoen euro Loket meer groen in de straat:** budget toegekend in het coalitieakkoord 2022-2026.
- **0,100 miljoen euro Impuls toegankelijkheid stadswater:** budget toegekend in Coalitieakkoord 2022-2026.
- **0,090 miljoen euro Digitalisering Erfgoed:** in de Voorjaarsnota 2021 is er incidenteel budget beschikbaar gesteld voor digitalisering van de opgave Erfgoed voor de periode 2021 t/m 2025.

Veilige stad

- Specifieke uitkering voor voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit (Preventie met Gezag 2022-2025).
- Subsidie ZonMW, project Samen erop af!. Een gerichte domein overstijgende aanpak vanuit Zorg en Veiligheid met als doel om de ondersteuning opvang en zorg voor mensen met een samenloop van complexe en langdurige problemen te verbeteren en knelpunten te verkleinen.
- Budget toegekend in het Coalitieakkoord 2022-2026 voor Focusgebieden ASW en Kanaalstraat/Damstraat.
- Digitale weerbaarheid, budget toegekend voor de periode van het coalitieakkoord 2022-2026.

Passende ondersteuning en opvang

- **1,117 miljoen euro in 2025 voor Living lab Eerst een thuis**: in 2020 en 2021 zijn incidentele middelen ontvangen voor de aanpak van dakloosheid. Deze hebben wij meerjarig ingezet op Living lab Eerst een thuis.

Werk,toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

- Tweede stedelijke upcycle-centra: investeringsbudget voor het realiseren van twee stedelijke upcycle-centra (Tractieweg en Lunetten) waarvoor middelen zijn toegekend bij het coalitieakkoord 2022-2026.
- Versterken vestigingsklimaat circulaire bedrijven: in het Coalitieakkoord 2022-2026 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het versterken van het vestigingsklimaat van circulaire bedrijven.
- Reserve toeristenbelasting: Eenmalig 0,500 miljoen euro toegekend in de Voorjaarsnota 2024 voor een nieuwe reserve Toeristenbelasting.
- Verdichten en verduurzaming bedrijventerreinen via OMU: in het Coalitieakkoord 2022-2026 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het verdichten en verduurzaming bedrijventerreinen via de OMU. In 2025 en 2026 is dit incidentele budget respectievelijk 1 miljoen euro.
- Banenplan in samenwerking met werkgevers: 0,080 miljoen euro. In het Coalitieakkoord 2022-2026 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het banenplan in samenwerking met werkgevers.
- Basisbanen: in het coalitieakkoord is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor basisbanen. Het betreft 0,200 miljoen euro in 2024 en 0,300 miljoen euro in de jaren 2025 en 2026.

Kansrijk opgroeien

- In de Programmabegroting 2021 is 7,8 miljoen euro beschikbaar gesteld voor stijging van energie- en brandstofprijzen. Dit budget is verdeeld over de verschillende programma's.
- In de Voorjaarsnota 2023 is voor 2023 t/m 2025 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor tijdelijke huisvesting van onderwijs. De kosten hebben betrekking op de uitvoering van de reguliere wettelijke taak.
- In de Voorjaarsnota 2024 is incidenteel geld beschikbaar gesteld om de problematiek rondom netcongestie het hoofd te bieden bij het realiseren van onderwijshuisvesting en de maatschappelijke voorzieningen die daarmee verbonden zijn.

- In de Voorjaarsnota 2024 is geld beschikbaar gesteld voor een nieuw Integraal Huisvestingsplan Scholen (IHP). In dit plan zijn o.a. incidentele meerkosten opgenomen in 2026 en 2027 (0,950 miljoen euro) om uitdagingen bij de uitvoering van projecten het hoofd te kunnen bieden.
- In de Voorjaarsnota 2024 is een incidentele bezuiniging op het kapitaallastenbudget voor onderwijshuisvesting verwerkt voor de jaren 2024 t/m 2028 in het kader van het reëel ramen van investeringen en de hieruit volgende kapitaallasten. Hiertegenover is incidenteel personeelsbudget toegevoegd, omdat de afgelopen jaren de extra personeelskosten voor dit programma werden gedekt uit het overschot op het kapitaallastenbudget.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2024-2026 jaarlijks 0,150 miljoen euro beschikbaar gesteld voor Utrecht Leert!.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2024-2026 jaarlijks 0,300 miljoen euro beschikbaar gesteld voor verbeteren aansluiting MBO en arbeidsmarkt.

Levendige en gezonde stad

- Betaalbare huisvesting creatieve sector; als onderdeel van het Coalitieakkoord 2022-2026 is in de periode 2022-2026 incidenteel budget beschikbaar gesteld om betaalbare huisvesting mogelijk te maken voor de creatieve sector.
- Verhuizing nieuw depot Centraal Museum en Erfgoed; bij de programmabegroting 2021 is besloten om budget beschikbaar te stellen ter dekking van de kosten die samenhangen met de verhuizing van de collecties van het Centraal Museum en de afdeling Erfgoed naar het nieuwe depot.
- Domplein 4; om de exploitatie van Domplein 4 sluitend te krijgen is bij de Voorjaarsnota 2023 besloten om in 2024 en 2025 budget beschikbaar te stellen voor het beheer van Domplein 4.
- In de Voorjaarsnota 2023 is voor 2024 en 2025 in het kader van bezuinigingen op het huidige beleid een taakstelling opgenomen voor Domplein 4 van 0,100 miljoen euro.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2023-2026 jaarlijks 0,100 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het versnellen verduurzamen vastgoed.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2024-2026 jaarlijks 0,100 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het aansluiten van de vastgoed organisatie op de behoefte van maatschappelijke partijen.
- In de Programmabegroting 2021 is 7,8 miljoen euro beschikbaar gesteld voor stijging van energie- en brandstofprijzen. Dit budget is verdeeld over de verschillende programma's.
- In de Voorjaarsnota 2022 is voor 2023 en 2024 4,565 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het verhogen van de jaarlijkse dotatie aan de voorziening Vastgoedonderhoud Utrechts Vastgoed (Egalisatievoorziening VGB Onderhoud)
- In de Voorjaarsnota 2023 is in het kader van bezuinigingen en herschikking van budget een incidentele onttrekking uit de reserve Stadskantoor opgenomen van 0,1000 miljoen euro in 2025, in verband met de vervanging van de verlichting in het Stadskantoor.
- In afstemming met de accountant is bij de jaarafsluiting 2022 besloten een extra bedrag van 0,550 miljoen euro in de jaren 2022 t/m 2025 toe te voegen aan de voorziening planmatig onderhoud, zodat de voorziening ook in de toekomst toereikend is.
- In de Voorjaarsnota 2024 is een incidentele bezuiniging op het kapitaallastenbudget verwerkt voor vastgoed voor de jaren 2024 t/m 2028 in het kader van het reëel ramen van investeringen en de hieruit volgende kapitaallasten. Hiertegenover is incidenteel personeelsbudget toegevoegd, omdat de afgelopen jaren de extra personeelskosten voor dit programma werden gedekt uit het overschot op het kapitaallastenbudget.
- Bij de vaststelling van de Voorjaarsnota 2024 is een amendement aangenomen(A108 Geef sport de ruimte, maak voorkeursscenario mogelijk) waardoor er in 2025 een incidenteel

budget van 1,000 miljoen euro is toegekend voor het knelpunt op sportpark Overvecht Noord en de verhuizing van hondenvereniging URV.

- In de Voorjaarsnota 2023 is in het kader van bezuinigingen en herschikking van budget een incidentele onttrekking uit de reserve Zwembaden opgenomen van 0,605 miljoen euro in 2025 en 2026.
- In de Voorjaarsnota 2024 is een incidentele bezuiniging op het kapitaallastenbudget verwerkt voor vastgoed en sport voor de jaren 2024 t/m 2028 in het kader van het reëel ramen van investeringen en de hieruit volgende kapitaallasten. Hiertegenover is incidenteel personeelsbudget toegevoegd, omdat de afgelopen jaren de extra personeelskosten voor dit programma werden gedekt uit het overschot op het kapitaallastenbudget.
- In de Voorjaarsnota 2023 is het knelpunt asiel opgenomen voor 1,060 miljoen euro, waarvan 0,142 miljoen euro gedekt wordt uit incidentele baten. Het restant (0,918 miljoen euro) is opgenomen als incidentele lasten.
- Als gevolg van het bestuurlijk akkoord opvang asielzoekers zijn de lasten in 2024 incidenteel verhoogd met 0,709 miljoen euro. Dit bestuurlijk akkoord loopt tot en met 2024.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2024-2026 jaarlijks 0,500 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van digitale vaardigheden.
- Vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ontvangen wij tot en met 2026 extra middelen voor o.a. sport en bewegen en het versterken van de sociale basis is dit (€ 0,843 miljoen euro in 2025 en € 0 miljoen euro in 2026 incidenteel).
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2025-2026 jaarlijks 0,500 miljoen euro beschikbaar gesteld voor een stevige inzet op mentale zorg.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2025-2026 jaarlijks 0,100 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de extra inzet op preventie vechtscheidingen.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2025-2026 jaarlijks 0,300 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het versterken van de inzet leefstijlprogramma's gezonde leefstijl.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2025-2026 jaarlijks 0,290 miljoen euro beschikbaar gesteld voor advisering gezonde leefomgeving.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2025-2026 jaarlijks 0,250 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de extra inzet op Gezond ouder worden.
- We werken aan een stad waar sekswerkers schoon, veilig transparant hun beroep kunnen uitoefenen de Commissie Sorgdrager deed hiervoor verschillende aanbevelingen. Om deze aanbevelingen uit te voeren zetten we de middelen (0,645 miljoen euro) in die we hebben gereserveerd voor Hulpverlening, Toezicht en Handhaving van het Nieuwe Zandpad.
- Diverse projecten bij Volksgezondheid voor 2025 en 2026 die met externe middelen worden gedekt: Vesta 2025: 0,483 miljoen euro en Vesta 2026: 0,080 miljoen euro. Cultivate: voor de periode 2025-2026 jaarlijks 0,154 miljoen euro.

Algemene Middelen en Overhead

- Betreft een herverdeling van beschikbare middelen Coronapakket 2/badzijde 103 Voorjaarsnota 2023/Eerste Bestuursrapportage 2023.
- Mutaties in de algemene dekkingsreserve hebben een vereveningsfunctie / incidenteel karakter.
- Bij de Voorjaarsnota 2022 is voor "Wet open overheid" incidentele middelen toegekend tot en met 2025.
- Bij de Voorjaarsnota 2024 is voor de extra kosten als gevolg van het "Handhavingsdossier Binnenstad" voor de periode van 2024 tot en met 2028 jaarlijks 0,654 miljoen euro beschikbaar gesteld.
- Voor de hogere energie lasten Stadskantoor is er voor 2024 en 2025 incidenteel budget beschikbaar gesteld.

Actualisatie Financieel Beeld 2025

Na het vaststellen van de Programmabegroting 2024 in november 2023 is het financiële beeld aangepast aan actuele ontwikkelingen. In de tabel hieronder wordt het meerjarig geactualiseerde financieel beeld zichtbaar, van Programmabegroting 2024 naar de Programmabegroting 2025. De Programmabegroting 2025 is in principe de financieel technische uitwerking van de Voorjaarsnota 2024. Dit betekent dat alleen de door de raad geautoriseerde actualisaties bij de Voorjaarsnota 2024 zijn verwerkt in deze begroting.
Na de vaststelling/na de aanbieding van de Voorjaarsnota 2024 door/aan de raad hebben nog een aantal actualisaties en bijstellingen voorgedaan die van invloed zijn op het financieel beeld en nu bij de vaststelling van de Programmabegroting 2025 door de raad worden geautoriseerd. Bijvoorbeeld de uitkomsten van de Meicirculaire 2024, actualisatie risico-inschatting (scherp aan de wind varen), amendementen en moties bij de Voorjaarsnota 2024. Deze actualisaties worden onder de onderstaande tabel financieel toegelicht (onderdeel A tot en met J). Voor de actualisaties voorafgaand en die uit de Voorjaarsnota verwijzen we naar de onderliggende Voorjaarsnota 2024.

Tabel Geactualiseerd financieel beeld 2025-2028

Financieel beeld Programmabegroting 2025

	2025	2026	2027	2028	x € 1.000 Structureel
Programmabegroting 2024	0	-35.596	-37.436	-35.870	-35.870
Autonome ontwikkelingen	-47.034	-46.386	-43.226	-45.984	-47.441
Groeikader – baten	9.151	6.621	8.911	12.336	12.336
Groeikader – lasten	-9.151	-6.621	-8.911	-12.336	-12.336
Knelpunten	-10.799	-13.619	-13.912	-10.200	-7.940
Bijsturingen	-3.420	-2.319	-2.152	-2.152	-2.152
Startsaldo Voorjaarsnota 2024	**-61.253**	**-97.921**	**-96.726**	**-94.207**	**-93.404**
1. Financieel-technisch beleid	23.399	10.518	13.327	10.357	12.806
2. Reëel ramen	8.475	10.181	7.132	2.668	850
3. Concrete bezuinigingsmaatregelen	10.337	24.247	31.583	32.807	31.659
4. Hervormingsbezuinigingen	0	20.000	23.000	24.000	25.000
5. Opbrengstenverhoging	19.283	22.545	23.090	23.090	23.090
6. Kasschuif	-240	10.429	-1.406	1.286	0
Financiële strategie	**61.253**	**97.921**	**96.726**	**94.207**	**93.404**
Eindsaldo Voorjaarsnota 2024	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Actualisatie					
A Meicirculaire	1.141	2.807	971	390	390
B Aanpassing risico-inschatting inkomsten					
Bestaande uit					

	2025	2026	2027	2028	x € 1.000 Structureel
Aanvullende compensatie WMO		*1.400*	*2.800*	*4.300*	*3.200*
Bijdrage Single-Use Plastic	*7.000*	*3.000*	*3.000*	*3.000*	*3.000*
Landelijke vreemdelingen voorziening	*2.000*				
C Amendementen en moties Voorjaarsnota 2024	-800	800			
D Nadere uitwerking Voorjaarsnota 2024	694	694	694	694	2.122
E Reservering SUP voor zwerfvuil	-7.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
F Landelijke vreemdelingen voorziening	-2.000				
G Analyse reserves	6.050	500	500	750	
Saldo Actualisatie	**7.085**	**6.201**	**4.965**	**6.134**	**5.715**
Bijstellingen					
H Hervormingen sociaal domein	-2.000				
I Aanpassing prognose BUIG	-3.500	-2.000	-1.000	-1.000	-1.000
J Versterken eigen vermogen	-1.585	-4.201	-3.965	-5.134	-4.712
Saldo bijstellingen	**7.085**	**6.201**	**4.965**	**6.134**	**5.715**
Begroting 2025	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Actualisatie:

A. Meicirculaire 2024

De meicirculaire verschijnt nadat de Voorjaarsnota 2024 aan de raad is verzonden. De programmabegroting 2025 is nu aangepast conform de raadsbrief Meicirculaire gemeentefonds 2024. Onze inkomsten uit het gemeentefonds nemen toe door de gebruikelijke actualisatie van de landelijke maatstaven. Dit positieve effect wordt echter verkleind door een lagere compensatie voor prijsstijgingen, omdat de inflatieverwachting van het CPB naar beneden is bijgesteld. Ook is voor het jaar 2025 een eenmalige korting opgenomen.

B. Aanpassing risico-inschatting inkomsten

Zoals aangegeven in het coalitieakkoord varen we scherper aan de wind en nemen verwachte inkomsten mee in het financieel beeld op als deze reëel te verwachten zijn. In deze begroting nemen we mee:

- *Aanvullende compensatie Wmo* (2025: 0, 2026: 1,4 miljoen euro, 2027: 2,8 miljoen euro, 2028: 4,3 miljoen euro en structureel 3,2 miljoen euro)
  Het Rijk heeft extra middelen in het vooruitzicht gesteld voor de vergrijzing en daarmee de extra kosten voor de WMO. Het nieuwe kabinet heeft bevestigd dat de gereserveerde middelen uit de Voorjaarsnota van het Rijk op korte termijn beschikbaar komen in het gemeentefonds. Aangezien het prognoses zijn van inkomsten en ontwikkelingen, is dit een risico
  Daarom blijven we alert en sturen we als nodig bij.

- *Bijdrage Single-Use Plastic (SUP)* (2025: 7 miljoen euro en vanaf 2026 structureel € 3,0 miljoen euro)

  De regelgeving voor deze bijdrage uit de verpakkingsindustrie is nog niet afgerond. Wel hebben we een beschikking ontvangen voor de eerste bijdrage. Deze is opgenomen in de Tweede bestuursrapportage 2024. Tegen de verdeling heeft de G4 bezwaar aangetekend. Er is nu wel meer zekerheid over de omvang van de inkomsten en daarom staan deze in de begroting. De inkomsten worden ondergebracht in de egalisatiereserve afvalstoffenheffing. Bij de VJN 2025 wordt afgewogen in hoeverre de egalisatiereserve wordt betrokken bij de tariefbepaling voor 2026 e.v.
- *Landelijke vreemdelingen voorziening* (2025: 2 miljoen euro)

  Als gevolg van het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet stopt de Rijksbijdrage voor de Landelijke Vreemdelingenvoorziening. Het besluit om te stoppen met de opvang ongedocumenteerde vreemdelingen en dakloze arbeidsmigranten gaan lijnrecht in tegen de Utrechtse aanpak om te voorkomen dat met onder inhumane omstandigheden op straat belanden. Op dit moment vinden er dan ook stevige gesprekken plaats met de VNG over de voortzetting van de financiële bijdrage. Op dit moment zijn er gesprekken gaande om een deel van de middelen die wij voor de LVV ontvangen (via het gemeentefonds) te behouden voor 2025 en wellicht voor een langere periode. Voor 2025 schatten wij hierdoor 2 miljoen euro te ontvangen voor de LVV.

C. Amendementen en moties Voorjaarsnota 2024

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2024 zijn vijftien amendementen en negentien moties aangenomen. Alle amendementen zijn conform het genomen besluit verwerkt bij deze programmabegroting. Moties 311 en 315 hebben een financieel effect vanaf 2025 en zijn vooralsnog alleen incidenteel voor 2025 verwerkt. Hierbij opgemerkt dat uitvoering van deze moties in 2025 niet realistisch wordt geacht. De doorwerking van deze moties vanaf 2026 wordt verder nader uitgewerkt en betrokken bij de integrale afweging Voorjaarsnota 2025. Concreet betreft dit:

- M311 Behoud basis subsidieamateurkunst: de bezuiniging voor 2025 van 0,42 miljoen euro wordt teruggedraaid. De kosten worden gedekt door terugontvangen subsidiebedragen uit voorgaande jaren. Voor de bekostiging vanaf 2026 worden gesprekken gevoerd met de grote culturele instellingen. Als deze gesprekken leiden tot een positief resultaat wordt de motie structureel uitgevoerd.
- M315 Hand in eigen boezem: de bezuiniging op de bijzondere bijstand van 0,8 miljoen euro wordt voor het jaar 2025 teruggedraaid. De in de motie aangedragen dekking is onzeker. De beoogde “winst” door de verkoop van een pand is, ondanks deze onzekerheid, opgenomen in de begroting in het jaar 2026, omdat verkoop voor 2025 niet realistisch wordt geacht. Indien de inkomsten niet gerealiseerd kunnen worden is een aanvullende incidentele bezuiniging noodzakelijk.

De moties zonder financieel effect worden binnen de uitvoering van het beleid afgewogen en uitgewerkt, indien mogelijk.

D. Nadere uitwerking Voorjaarsnota 2024 (2025-2028: 0,6 miljoen euro en structureel 2,1 miljoen euro)

Bij het opstellen van deze begroting zijn de mutaties in budgetten, waaronder de prijsindexatie, vertaald naar de specifieke uitvoeringsbudgetten. Daarbij zijn positieve verschillen ontstaan. Deze worden toegevoegd aan het financieel beeld.

E. Reservering SUP voor zwerfvuil (2025: 7,0 miljoen en vanaf 2026 structureel 3,0 miljoen)

Zoals hierboven aangegeven bij onderdeel B is de regelgeving nog niet formeel afgerond. De wet is nog in consultatie. Daarom reserveren we deze middelen in de reserve Afvalstoffenheffing. Bij de Voorjaarsnota 2025 komen we met een voorstel voor de inzet van de middelen.

F. Reservering LVV (2025: 2,0 miljoen euro en 2026: 3,0 miljoen euro)

De middelen die wij voor de LVV verwachten te ontvangen (2 miljoen euro), zetten wij in om de opvang voort te zetten. Door de extra verwachte inkomsten, middelen uit het coalitieakkoord en amendement A112 bij de Voorjaarsnota 2024 kunnen wij de opvang in 2025 en 2026 voortzetten.

G. Analyse reserves

Bij de begrotingsbehandeling is aangekondigd dat we de reserves gaan analyseren. De bevindingen van deze analyse zijn opgenomen als bijlage. We laten een aantal bedragen vrijvallen, passend binnen de mogelijkheden van de nota reserves: uit de reserve Frictiekosten Leidsche Rijn (2025: 0,25 miljoen euro, 2026: 0,5 miljoen euro, 2027: 0,5 miljoen en 2028 0,75 miljoen euro) , en de reserve Europese subsidies wordt opgeheven (2025: 1 ,0 miljoen euro). Het risico van terugbetaling en overprogrammering van deze subsidies wordt laag ingeschat en, in navolging van de andere G4-steden, wordt er geen specifieke reservering meer ingesteld. De vrijval van deze reserves komen ten bate van de algemene reserve waarmee het eigen vermogen op peil blijft. De voorziening lichtreclame komt vanwege positieve ontwikkelingen mbt het dispuut lichtreclame ook te vervallen (2025: 4,8 miljoen euro).

Bijstellingen:

H. Hervormingen Sociaal domein (2025: 2,0 miljoen euro)

Om de hervormingen in het sociaal domein te realiseren zijn incidentele investeringen nodig voor de ontwikkeling en implementatie van nieuwe zorgvormen die de aanvullende zorg vervangen. De inschatting is dat 2 à 4 miljoen euro nodig is. In deze programmabegroting hebben wij 2 miljoen euro vrijgemaakt en toegevoegd aan een nieuw in te stellen reserve. Mocht bij de Jaarstukken 2024 binnen het Sociaal domein een positief resultaat gerealiseerd worden, zullen we dit indien nodig een voorstel doen de reserve te verhogen.

I. Aanpassing prognose BUIG

In 2024 is er een aanzienlijk tekort op de uitkeringen. Het Utrechtse uitkeringenbestand neemt toe. Dit is tot nu toe tegen de landelijke trend in. Landelijk zien we nu een beperkte afname van het bestand. In de toekomst zien we echter dat ook landelijk het aantal bijstandsgerechtigden groeit.

Wij verwachten dat het verschil tussen de compensatie van het Rijk en de uit te betalen uitkeringen in 2025 afneemt en daarom verhogen we het budget met 3,5 miljoen euro. Structureel worden de budgetten met 1 miljoen euro verhoogd, omdat de afgelopen jaren de inkomsten van het Rijk en onze uitgaven een tekort laten zien. Het is lastig een inschatting te maken van het effect op onze begroting, omdat het Rijk pas eind september een prognose geeft voor de compensatie BUIG 2025. Overigens wordt het risico op de BUIG standaard opgenomen in het risicoprofiel.

J. Versterken eigen vermogen

De meerjarige geprognosticeerde balans wordt één keer per jaar en wel bij de programmabegroting geactualiseerd. Deze actualisatie werkt door in de uitkomsten van de financiële kengetallen (voor uitwerking zie ook paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing). Ons uitgangspunt is een programmabegroting met ruimte voor noodzakelijke investeringen in onze stad en inwoners, die financieel in evenwicht is en leidt tot een toereikend weerstandsvermogen om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Daarom versterken we het eigen vermogen door het begrotingssaldo toe te voegen aan de Algemene dekkingsreserve. Hiermee houden we een stabiele solvabiliteitpositie voor nu en in de toekomst, die ook binnen de signaleringswaarde van de provincie blijft (risico Neutraal). Maar we blijven scherp op de optimale balans tussen toekomstige investeringsvolumes (nader onderzoek investeringsplafond) en onze solvabiliteit.

Grondslagen PB 2025

Hieronder geven we de financiële kaders weer, waarbinnen de Programmabegroting 2025 is opgesteld.

Indexeringen

De begroting vraagt aanpassing als gevolg van loon- en prijsstijgingen. Deze regel is als volgt opgebouwd. Voor de loonkosten is uitgegaan van de collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) 2024, die eind 2023 is vastgesteld met een looptijd tot en met maart 2025. Voor de laatste 9 maanden van het jaar 2025 is een verhoging opgenomen die is gebaseerd op de laatst bekende cijfers van het Centraal Planbureau (CPB). Vanwege de extreme prijsstijgingen in de afgelopen jaren en verwachtingen voor de komende jaren hebben we de indexering van materiële kosten niet zoals gebruikelijk gebaseerd op de ontwikkeling van de afgelopen drie jaren, maar op de laatste CPB-cijfers. Voor de bouwindex en index Grond-, weg- en waterwerken is wel de gebruikelijke systematiek gehanteerd, waarbij het jaar 2022 buiten beschouwing is gelaten vanwege de extreme prijsstijgingen in dat jaar.

Subsidiebudgetten indexeren we met een aandeel voor loon- en materiële index. Zoals we aangaven in de Programmabegroting 2024 is de subsidie-index voor 2024 niet verlaagd als gevolg van de herberekening van de loonkosten, omdat de subsidiebudgetten bij de Voorjaarsnota 2023 zijn gecommuniceerd naar onze partners en zij hierop hun begroting 2024 hadden gebaseerd. De verlaging over 2024 wordt nu zoals aangekondigd verwerkt in de subsidie-index.

Omschrijving	Indexatie 2024	Basis
Loonkosten	5,6%	Verwachte loonkostenontwikkeling
Materiële kosten	2,0%	CPB overheidsconsumptie (IMOC), gemiddelde van drie jaar
Weg en waterbouw	2,0%	Grond-, weg- en waterbouw index (GWW), gemiddelde van drie jaar
Bouwkosten	2,0%	Bouwindex (BDB), gemiddelde van drie jaar
Subsidiebudgetten/verbonden partijen budgetten	4,3%	Gewogen gemiddelde van loon- en materiële x
Belastingen en heffingen	4,5%	Verwachte loon- en prijsontwikkelingen

Omslagrente

Gemeenten financieren doorgaans niet per investering maar doen dit op totaalniveau. Dit wordt concernfinanciering genoemd. Het gevolg van concernfinanciering is dat er geen directe relatie meer is tussen financiering en een betreffende investering. Om de met financiering gepaard gaande rentelasten toch aan investeringen toe te rekenen passen gemeenten omslagrente toe. Daarbij worden de totale rentelasten aan investeringen (activa) toegerekend op basis van hun boekwaarde. Zowel het jaarlijks bepalen van de omslagrente als het toerekenen van de rentelasten aan investeringen vindt plaats op basis van richtlijnen van de Commissie BBV. Aan de hand van deze richtlijnen zijn bij de Voorjaarsnota 2024 meerjarige doorrekeningen gemaakt waarbij rekening is gehouden met de opgelopen renteniveau's voor zowel kortlopende als langlopende financiering. Die renteniveaus hebben zowel invloed op toekomstige aanvullend op te nemen financiering als op herfinancieringen. Uit die doorrekeningen kwam naar voren dat het omslagpercentage met ingang van 2024 verhoogd zou moeten worden van 1,5% naar 2%. Daartoe is dan ook besloten bij het vaststellen van de Voorjaarsnota 2024.

Gemeentefonds

De raming van het gemeentefonds is gebaseerd op meicirculaire 2024 met geactualiseerde waarden van maatstaven. Daarnaast is een aantal inschattingen gemaakt van nog te verwachten inkomsten voor bijv. Aanvullende compensatie jeugdhulp en Uitvoeringskosten Omgevingswet.

Ontwikkelingen inwoners en woningen

De ontwikkeling van het aantal inwoners en woningen zijn belangrijke parameters in de verdeling van de algemene uitkering gemeentefonds. Deze cijfers zijn daarnaast het uitgangspunt bij de berekening van de opbrengst onroerendezaakbelastingen en opbrengsten bouwleges. Ze worden ook gebruikt in de berekening van de benodigde maatschappelijke voorzieningen in het kader van de groei van de stad.

Omschrijving	2025	2030
Inwoners	377.938	401.950

Omschrijving	2025-2029	2030-2034	2035-2039
Woningen	13.836	21.700	12.890

Geprognosticeerde balans

Activa

x €1.000

	Gerealiseerde stand per 31-12-2023	Prognose stand per 31-12-2024	Prognose stand per 31-12-2025	Prognose stand per 31-12-2026	Prognose stand per 31-12-2027	Prognose stand per 31-12-2028
Immateriële vaste activa	**10.463**	**10.463**	**10.463**	**10.463**	**10.463**	**10.463**
Materiële vaste activa	**1.926.787**	**2.036.787**	**2.146.787**	**2.256.787**	**2.366.787**	**2.476.787**
Financiële vaste activa	**42.375**	**39.800**	**38.698**	**37.918**	**37.273**	**36.736**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	13.180	13.180	13.180	13.180	13.180	13.180
Leningen aan deelnemingen	0	0	0	0	0	0
Leningen aan overige verbonden partijen	0	0	0	0	0	0
Overige langlopende leningen	28.988	26.413	25.311	24.531	23.886	23.349
Uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	207	207	207	207	207	207
Voorraden	**114.161**	**233.639**	**199.657**	**207.569**	**195.537**	**218.139**
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**157.019**	**138.637**	**138.354**	**138.070**	**137.787**	**137.503**
Vorderingen op openbare lichamen	86.370	80.679	80.537	80.396	80.254	80.112

Uitzettingen in 's Rijks Schatkist	7.000	0	0	0	0	0
Rekening courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	6.851	6.851	6.851	6.851	6.851	6.851
Overige vorderingen	56.798	51.107	50.965	50.824	50.682	50.540
Liquide middelen	**5.073**	**358**	**10.231**	**17.492**	**25.137**	**34.741**
Overlopende activa	**87.070**	**74.316**	**75.584**	**76.852**	**78.120**	**79.388**
Totaal Activa	**2.342.948**	**2.534.000**	**2.619.773**	**2.745.151**	**2.851.103**	**2.993.757**

Passiva

x €1.000

	Gerealiseerde stand per 31-12-2023	Prognose stand per 31-12-2024	Prognose stand per 31-12-2025	Prognose stand per 31-12-2026	Prognose stand per 31-12-2027	Prognose stand per 31-12-2028
Eigen vermogen	**759.373**	**595.084**	**569.075**	**553.421**	**563.342**	**574.964**
Voorzieningen	**73.257**	**138.079**	**154.209**	**174.589**	**194.969**	**215.349**
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	**1.035.490**	**1.360.490**	**1.435.490**	**1.540.490**	**1.595.490**	**1.690.490**
Obligatieleningen	161.000	141.000	141.000	141.000	141.000	91.000
Onderhandse leningen van openbare lichamen	40.000	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	823.000	1.118.000	1.193.000	1.298.000	1.353.000	1.498.000
Voor derden belegde gelden	205	205	205	205	205	205
Waarborgsommen	11.285	11.285	11.285	11.285	11.285	11.285
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**59.189**	**124.954**	**122.238**	**114.523**	**111.807**	**104.092**
Bank en giro	0	0	0	0	0	0
Kasgeldleningen	12.000	85.000	85.000	80.000	80.000	75.000
Overige kortlopende schulden	47.189	39.954	37.238	34.523	31.807	29.092
Overlopende passiva	**415.639**	**315.393**	**338.760**	**362.128**	**385.495**	**408.862**
Totaal Passiva	**2.342.948**	**2.534.000**	**2.619.773**	**2.745.151**	**2.851.103**	**2.993.747**

Overzicht Reserves

Stand en verloop reserves

De totaaltabel Reserves laat het verloop van de algemene reserves en de bestemmingsreserves per programma zien. In de bijlagen bij deze begroting wordt een nadere toelichting op de reserves gegeven.

Belangrijkste uitgangspunten

- Reserves zijn uitgestelde begrotingsposten die zijn gereserveerd om te dienen als financiële dekking voor toekomstige lasten
- In principe zijn middelen in een reserve gereserveerd voor het beleidsdoel waar de Raad het voor heeft bestemd. Mocht de Raad de bestemming van deze middelen willen wijzigen is hier een Raadsbesluit voor nodig. In het geval dat er verplichtingen zijn afgesloten binnen de reserve, is het niet mogelijk dit verplichte budget elders te alloceren.
- Financiële middelen in een reserve behoren tot het eigen vermogen van de gemeente
- Er zitten geen wettelijke restricties aan reserves, behalve dat ze niet negatief mogen zijn
- In het algemeen worden twee typen reserves onderscheiden:
    - Algemene reserve: bestaat uit de algemene dekkingsreserve en de algemene risicoreserve.
        - Algemene dekkingsreserve: Hiervan is de bestemming door de Gemeenteraad nog niet vastgesteld. De algemene dekkingsreserve wordt ook gebruikt voor egalisatie tussen de jaren van de meerjarenraming.
        - Algemene risicoreserve: dient als buffer om de financiële gevolgen van risico's op te vangen.
    - Bestemmingsreserves: reserves met een specifiek, door de Raad vastgesteld (beleids-)doel, die alleen aan dat doel mogen worden besteed

- Het budget binnen een reserve kan vrij besteedbaar worden in een aantal gevallen:
    - De looptijd van de reserve is op het eind;
    - de desbetreffende reserve is 4 jaar niet gemuteerd is;
    - de Raad heft de reserve op door middel van een Raadsbesluit
- Over het algemeen wordt geen interne rente toegevoegd aan reserves tenzij de raad bij instelling van een reserve gemotiveerd anders besluit.

Beleidskaders

Beleidsnota (inclusief link)	Datum	Inhoud
Nota Reserves	2019	Een classificatie met kenmerken van de verschillende type reserves, met een uitleg van de spelregels voor het instellen, muteren en opheffen van een reserve.

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	B&D voorstellen 2023	Saldo 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Algemene dekkingsreserve	52.552	-26.448	26.104	26.232	52.336	-36.981	15.355	-9.506	5.849	1.139	6.988	2.394	9.382
Algemene Reserve	57.664	0	57.664	22.163	79.827	0	79.827	0	79.827	0	79.827	0	79.827
Totaal Algemene reserve	**110.216**	**-26.448**	**83.768**	**48.395**	**132.163**	**-36.981**	**95.182**	**-9.506**	**85.676**	**1.139**	**86.815**	**2.394**	**89.209**
Betrouwbare overheid	1.037	-928	110	0	110	0	110	0	110	0	110	0	110
Ontwikkeling en wonen voor iedereen	226.707	8.044	234.751	-41.502	193.250	-5.306	187.942	-5.693	182.250	-6.901	175.348	-7.842	167.505
Klimaatvriendelijke stad	14.600	0	14.600	-675	13.925	-100	13.825	-100	13.725	-100	13.625	-100	13.525
Duurzame bereikbaarheid	46.511	0	46.511	2.644	49.156	315	49.471	-10.160	39.311	9.661	48.973	11.161	60.134
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	24.361	0	24.361	871	25.232	5.775	31.007	2.865	33.872	3.065	36.937	3.065	40.002
Veilige stad	143	0	143	0	143	0	143	0	143	0	143	0	143
Passende ondersteuning en opvang	2.250	-2.250	0	0	0	2.000	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000
Werk, toekomstbestendige economie en ondersteuning	11.330	-100	11.230	344	11.574	0	11.574	0	11.574	0	11.574	0	11.574
Kansrijk opgroeien	19.403	5.047	24.451	0	24.451	0	24.451	0	24.451	0	24.451	0	24.451
Levendig en gezonde stad	29.946	-849	29.097	20.267	49.364	-98	49.266	3.402	52.668	3.698	56.366	4.007	60.373
Algemene middelen en overhead	14.747	-55	14.692	9.591	24.283	412	24.695	742	25.437	-898	24.539	-3.418	21.121
Vaste activa	275.540	120	275.660	-203.072	72.588	7.975	80.563	2.796	83.358	257	83.615	2.356	85.970
Totaal Bestem-mingsreserves	**666.575**	**9.029**	**675.606**	**-211.532**	**464.076**	**10.973**	**475.047**	**-6.148**	**468.899**	**8.782**	**477.681**	**9.229**	**486.908**
Totaal reserves per programma	**776.791**	**-17.419**	**759.374**	**-163.137**	**596.239**	**-26.008**	**570.229**	**-15.654**	**554.575**	**9.921**	**564.496**	**11.623**	**576.117**

De toelichting op de reserves is te vinden in de bijlage toelichting reserves.

Overzicht Voorzieningen

Stand en verloop voorzieningen

In dit hoofdstuk laten we het verloop van de voorzieningen per programma zien. In de bijlage bij deze begroting wordt een nadere toelichting op de voorzieningen gegeven.

Belangrijkste uitgangspunten

- Voorzieningen hebben een verplicht karakter en bevatten wettelijke bepalingen en restricties waardoor ze niet vrij te besteden zijn door de Raad.
- De volgende categorieën voorzieningen mogen getroffen worden volgens de wettelijke bepalingen:
    - **Verplichtingen en verliezen:** wanneer verplichtingen en verliezen verwacht worden waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten, moet een voorziening worden getroffen
    - **Risico's:** wanneer risico's ontstaan door verwachte verplichtingen of verliezen, maar de omvang toch redelijkerwijs te schatten is, moet een risicovoorziening worden gevormd
    - **Egalisatie:** een egalisatievoorziening dient om kosten verdeeld over meerdere begrotingsjaren, met de oorsprong in het huidige begrotingsjaar, gelijkmatig te verdelen over een aantal begrotingsjaren
    - **Toekomstige vervangingsinvesteringen:** de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven
    - **Middelen van derden:** wanneer middelen van derden verkregen worden die specifiek besteed moeten worden, moet een voorziening worden getroffen. Voorschotbedragen vanuit de EU en de overheid zijn hiervan uitgesloten
- Voorzieningen vallen onder het vreemd vermogen omdat de gemeente niet vrij over de middelen kan beschikken.
- Minstens eenmaal per jaar wordt getoetst of de omvang van de voorziening overeenkomt met de verplichte uitgaven.
- Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Beleidskaders

Beleidsnota (inclusief link)	Datum	Inhoud
Nota Reserves	2019	Verplichtingen van voorzieningen, en de verschillen tussen reserves en voorzieningen.

x €1.000

	Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029
	a	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
Ontwikkelen en Wonen voor iedereen	622	39.390	40.012	0	40.012	0	40.012	0	40.012	0	40.012
Kansrijk opgroeien	518	0	518	0	518	0	518	0	518	0	518
Verplichtingen en verliezen	**1.140**	**39.390**	**40.530**	**0**	**40.530**	**0**	**40.530**	**0**	**40.530**	**0**	**40.530**
Betrouwbare overheid	3.870	190	4.060	190	4.250	190	4.440	190	4.630	190	4.820
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	995	0	995	0	995	0	995	0	995	0	995
Algemene Middelen en Overhead	6.885	0	6.885	-4.800	2.085	0	2.085	0	2.085	0	2.085
Risico's	**11.750**	**190**	**11.940**	**-4.610**	**7.330**	**190**	**7.520**	**190**	**7.710**	**190**	**7.900**
Duurzame Bereikbaarheid	1.262	344	1.606	344	1.950	344	2.294	344	2.638	344	2.982
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	1.534	13.343	14.877	13.343	28.220	13.343	41.563	13.343	54.905	13.343	68.248
Levendige en gezonde stad	10.726	11.173	21.899	6.608	28.507	6.058	34.565	6.058	40.623	6.058	46.681
Algemene Middelen en Overhead	41	0	41	0	41	0	41	0	41	0	41
Egalisatievoorzieningen	**13.563**	**24.860**	**38.423**	**20.295**	**58.718**	**19.745**	**78.463**	**19.745**	**98.207**	**19.745**	**117.953**
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	25.494	0	25.494	0	25.494	0	25.494	0	25.494	0	25.494
Toekomstige vervangingsinvesteringen	**25.494**	**0**	**25.494**	**0**	**25.494**	**0**	**25.494**	**0**	**25.494**	**0**	**25.494**
Ontwikkelen en Wonen voor iedereen	19.784	0	19.784	0	19.784	0	19.784	0	19.784	0	19.784

Duurzame Bereikbaarheid	87	-10	77	-10	67	-10	57	-10	47	-10	37
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	1.377	455	1.832	455	2.287	455	2.742	455	3.197	455	3.652
Werk, Toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	63	-63	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Van derden verkregen middelen	**21.311**	**382**	**21.693**	**445**	**22.138**	**445**	**22.583**	**445**	**23.028**	**445**	**23.473**
Totaal Voorzieningen	**73.258**	**64.822**	**138.080**	**16.130**	**154.209**	**20.380**	**174.589**	**20.380**	**194.969**	**20.380**	**215.348**

De toelichting op de voorzieningen is te vinden in de bijlage toelichting voorzieningen.

Bijlagen

Toelichting Reserves

Betrouwbare overheid

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	B&D voorstellen 2023	Saldo 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Reserve Verkiezingen	1.037	-928	110	0	110	0	110	0	110	0	110		110
Betrouwbare overheid	**1.037**	**-928**	**110**	**0**	**110**	**0**	**110**	**0**	**110**	**0**	**110**	**0**	**110**

Betrouwbare overheid

Reserve Verkiezingen

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-1992
Waarom is de reserve ingesteld	Doel waarvoor deze reserve is ingesteld: Egalisatie voor de kosten die met verkiezingen samenhangen én tot 2026 het opvangen van (een deel van) de kosten van een ongeplande verkiezing. Het faciliteren en organiseren van verkiezingen is een structurele taak van Publiekszaken waar jaarlijks in de exploitatiebegroting een structureel budget beschikbaar voor is. In een jaar waarin er geen verkiezingen zijn, wordt dit budget gestort in de reserve. In een verkiezingsjaar gebruiken we de reserve ter dekking van de uitgaven die we niet uit het structurele budget gedekt kunnen worden.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties voor 2025 en verder.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	B&D voorstellen 2023	Saldo 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Europese subsidies	1.562	0	1.562	-109	1.452	-1.109	343	-109	234	0	234	0	234
Betaalbaar wonen en woningbouwprojecten	18.778	4.115	22.893	-8.750	14.143	0	14.143	0	14.143	0	14.143	0	14.143
Investeringsimpuls RSU	19.931	3.929	23.860	2.063	25.923	-4.067	21.855	-5.658	16.198	-3.625	12.573	-5.716	6.856
Egalisatiereserve bouwleges	4.872	0	4.872	0	4.872	0	4.872	0	4.872	0	4.872	0	4.872
Woonfonds	799	0	799	0	799	0	799	0	799	0	799	0	799
Taakstelling inkoop LR	5.752	0	5.752	-719	5.033	-719	4.314	-719	3.595	-719	2.876	-719	2.157
Ondersteunen Handhaven	407	0	407	-204	204	-204	0	0	0	0	0	0	0
Revolverend fonds woningrenovatie	381	0	381	0	381	0	381	0	381	0	381	0	381
Grondexploitatie	174.225	0	174.225	-33.783	140.443	793	141.235	793	142.028	-2.557	139.470	-1.407	138.063
Ontwikkeling en wonen voor iedereen	**226.707**	**8.044**	**234.751**	**-41.502**	**193.250**	**-5.306**	**187.942**	**-5.693**	**182.250**	**-6.901**	**175.348**	**-7.842**	**167.505**

Ontwikkeling en wonen voor iedereen

Europese subsidies

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.184.866
Minimum bedrag	100.000

Datum Raadsbesluit	1-7-2006
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Europese subsidies fungeert als risicoreservering voor de subsidies die wij van Europa ontvangen. Aan de uitvoering en beheer van Europese projecten en structuurfondsenprogramma's zijn strikte voorwaarden en eisen verbonden. Deze brengen financiële risico's met zich mee voor de gemeente. Het gaat om risico's zoals lagere subsidievaststelling dan was begroot, hogere uitvoeringskosten die bij aangaan van de verplichting niet waren te voorzien, en het financiële risico dat ontstaat uit overcommittering bij het structuurfondsprogramma 'Kansen voor West'. Hierbij wordt overcommittering ingezet omdat de praktijk uitwijst dat veel projecten uiteindelijk minder subsidie toegekend kunnen krijgen dan begroot. Overcommittering draagt bij aan een optimale inzet van het beschikbare budget, maar levert tevens een risico op.
Toelichting op het verloop	Er wordt 0,109 miljoen euro onttrokken ter dekking van de extra programmabijdrage aan 'Kansen voor West III'. Daarnaast wordt een vrijval van 1,0 miljoen euro begroot. Het restantsaldo in de reserve is bestemd ter dekking van de bijdragen aan het programma Kansen voor West III.

Betaalbaar wonen en woningbouwprojecten

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-5-2033
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	25.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2023
Waarom is de reserve ingesteld	Het realiseren van meer betaalbare woningen in het sociale en middenhuursegment en het op gang houden van woningbouwprojecten. Bij het Meerjaren Perspectief Ruimte wordt jaarlijks een vertrouwelijke bijlage 'Overzicht voorstellen betaalbaar wonen (opbrengsten Conversieregeling Erfpacht 2017)' opgenomen met geïnventariseerde projecten als richtinggevend kader voor het nog te bestemmen bedrag in de reserve. De daadwerkelijke bestemming wordt ter besluitvorming aan de raad voorgelegd, bijvoorbeeld bij voorstellen over de financiële kaders van projecten. Bij de Voorjaarsnota 2023 heeft de raad motie 291: Toekomstige inzet reserve betaalbaar wonen aangenomen over de toekomstige inzet van de reserve betaalbaar wonen. Bij besluitvorming over de toekomstige inzet van de reserve zullen wij rekening houden met deze motie.
Toelichting op het verloop	In de Voorjaarsnota 2024 is in 2024 een onttrekking geraamd van 3,3 miljoen euro voor investeringen in de openbare ruimte die nodig zijn om woningbouwprojecten op gang te houden. Daarnaast is conform raadsvoorstel Voorjaarsnota 2024 5,45 miljoen euro geraamd om te onttrekken ter dekking van het geprognosticeerde tekort van de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied in het kader van de te openen grondexploitatie Lombokplein en doorvaarbare Leidsche Rijn.

Investeringsimpuls RSU

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	25.000.000

Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2016
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is bestemd voor vastgestelde projecten die bijdragen aan het realiseren van de ruimtelijke ambities uit de RSU 2040. In het coalitieakkoord 2022-2026 zijn deze projecten onderdeel van het investeringspakket Groei in Balans.
Toelichting op het verloop	De ontwikkeling van de reserve Investeringsimpuls RSU wordt jaarlijks toegelicht bij de actualisatie van het MPR. In 2025 is de dotatie aan deze reserve 9,411 miljoen euro. Conform besluitvorming Voorjaarsnota 2016 en Programmabegroting 2021 is hiervan 1,739 miljoen euro bestemd voor projecten in de binnenstad, voor fietsmaatregelen gekoppeld aan gebiedsontwikkeling en voor sanitaire voorzieningen. In het investeringspakket Groei in Balans en conform besluitvorming Voorjaarsnota 2023 is 7,762 miljoen euro bestemd voor de integrale projecten in Welgelegen, Amazonekwartier, Taagdreef, Rotsoord, voor overige integrale projecten op korte termijn en voor de icoonprojecten Paardenveld, Tuinen van Moreelse en Maarschalkerweerd. Er wordt 13,478 miljoen euro onttrokken aan de reserve. Een bedrag van 11,728 miljoen euro wordt onttrokken om de lasten op het product Investeringsimpuls RSU te dekken. Daarnaast wordt conform besluitvorming Voorjaarsnota 2023 0,900 miljoen euro onttrokken voor het project Amazonekwartier en 0,850 miljoen euro voor het project Rotsoord vanwege de gewijzigde fasering van de projecten.

Egalisatiereserve bouwleges

Aard van de reserve	Kapitaallastenreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	15-6-1997
Waarom is de reserve ingesteld	Egalisatiereserve om de jaarlijkse schommelingen in de legesopbrengsten omgevingsvergunningen op te vangen en voor de inzet van personeel voor werkzaamheden na inwerkingtreding van de WKB die niet meer onder de leges vallen.
Toelichting op het verloop	Op basis van de huidige inzichten worden geen mutaties verwacht in 2024 en 2025.

Woonfonds

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	19-3-2003
Waarom is de reserve ingesteld	Het woonfonds wordt ingezet voor bijzondere doelgroepen en initiatieven die extra woonvoorzieningen vragen en niet in het reguliere pakket zijn opgenomen. Daarnaast dient de reserve als risicoreserve voor enkele leningen. De stortingen aan dit fonds geschieden door de afwikkeling van oude volkshuisvestingsregelingen, rentevergoedingen, saldi NRF en leges.

Toelichting op het verloop	Er zijn geen mutaties begroot in 2025.

Taakstelling inkoop LR

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2031
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	21.536.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-2013
Waarom is de reserve ingesteld	In 2013 zijn de benodigde middelen voor de aan Leidsche Rijn opgelegde taakstelling in een bestemmingsreserve gestort.
Toelichting op het verloop	De taakstelling alsmede de onttrekking aan de reserve bedraagt jaarlijks 0,719 miljoen euro.

Ondersteunen Handhaven

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	5-4-2018
Waarom is de reserve ingesteld	In de raadsbrief van 5 april 2018 (kenmerkt 5234988) is de raad geïnformeerd over het revolverend principe in het kader van het handhavingsprogramma 2018. Daarbij is aangegeven dat Woonfraude kan leiden tot dwangsommen en boetes. Maar ook Handhaving in het kader van de horeca, kansspelen en seksinrichtingen, (ver)bouwen en slopen kan ook leiden tot dwangsommen en boetes. Deze geïnde dwangsommen en boetes worden via de begroting direct weer ingezet voor verdere handhavingsactiviteiten.
Toelichting op het verloop	De raad heeft besloten deze reserve in te zetten voor 2 BOA's binnenstad.

Revolverend fonds woningrenovatie

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-6-2007

Waarom is de reserve ingesteld	Ingesteld bij de Verantwoording 2006. Geen einddatum vanwege revolverend karakter. Het fonds is in het leven geroepen voor het verstrekken van zachte leningen aan eigenaren/bewoners die deelnemen aan gemeentelijke renovatieprojecten. De uitvoering van deze regeling loopt via de SVn (Stichting Volkshuisvesting Nederland). De reserve is gelijk aan de omvang van de uitstaande leningen en is ter dekking van het risico en van de rentekosten.
Toelichting op het verloop	Er zijn geen mutaties begroot in 2025.

Grondexploitatie

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	200.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2005
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is ten behoeve van het opvangen van niet begrote financiële tegenvallers in grondexploitatieprojecten en ten behoeve van het afdekken van financiële risico's bij het nemen van initiatieven in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Sinds 2021 zijn ook de robuuste posten uit de grondexploitatie Leidsche Rijn in deze reserve opgenomen. De ontwikkeling van de reserve grondexploitaties wordt in het MPR toegelicht.
Toelichting op het verloop	In 2025 wordt 2,957 miljoen euro onttrokken in verband met de jaarlijkse afdracht aan de algemene middelen (2,125 miljoen euro), promotie en acquisitie (0,080 miljoen euro) en dekking product gebiedsmanagement (0,752 miljoen euro). Er wordt 3,750 miljoen euro gestort. Dit zijn de middelen die in de Voorjaarsnota's 2017 en 2018 en in de Programmabegroting 2021 beschikbaar zijn gesteld voor Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn.

Klimaatvriendelijke stad

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	B&D voorstellen 2023	Saldo 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Utrechtse energie aardgasvrije wijken	8.740	0	8.740	0	8.740	0	8.740	0	8.740	0	8.740	0	8.740
Reserve Energiemaatregelen Utr. Scholen	185	0	185	0	185	0	185	0	185	0	185	0	185
Utrechtse Energie	1.668	0	1.668	-675	993	-100	893	-100	793	-100	693	-100	593
Leningen Utrechtse Energie	4.007	0	4.007	0	4.007	0	4.007	0	4.007	0	4.007	0	4.007
Klimaatvriendelijke stad	**14.600**	**0**	**14.600**	**-675**	**13.925**	**-100**	**13.825**	**-100**	**13.725**	**-100**	**13.625**	**-100**	**13.525**

Klimaatvriendelijke stad

Utrechtse energie aardgasvrije wijken

Aard van de reserve	Projectenreserve
Looptijd t/m	1-1-2036
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.115.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	20-6-2019
Waarom is de reserve ingesteld	Utrecht wil zo snel mogelijk klimaatneutraal zijn. Dat doet de gemeente door te kiezen voor een warmtevoorziening, die duurzaam, betaalbaar en betrouwbaar is. Om geen oude gasleidingen meer te hoeven vervangen wordt er in Overvecht Noord gewerkt met duurzame alternatieven. De bestemmingsreserve is gevormd om op termijn grootschalige initiatieven te kunnen bekostigen. De reserve is gevoed vanuit de Rijksmiddelen voor de proeftuinen aardgasvrije wijken .
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Reserve Energiemaatregelen Utr. Scholen

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	1-1-2028

Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	185.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	5-7-2012
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de berekening van de verwachte voordelen als gevolg van energiemaatregelen aan Utrechtse scholen in het kader van Utrechtse Energie is uitgegaan van bepaalde parameters (bijvoorbeeld verwachte toename van energiekosten). Met de schoolbesturen zijn overeenkomsten gesloten waarin hun aandeel in de investering is vastgelegd op basis van de verwachte besparingen. Als nadien zal blijken dat de verwachte besparing onvoldoende is behaald als gevolg van afwijkingen in de contractueel vastgelegde parameters, dan zijn wij als gemeente gehouden de schoolbesturen daarvoor financieel te compenseren.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Utrechtse Energie

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-1-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	12.193.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	5-7-2012
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is ingesteld om de schommelingen in de uitgaven van de Energietransitie op te kunnen vangen.
Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt er een bedrag aan de reserve onttrokken ter dekking van de kosten voor diverse subsidieregelingen en verduurzamingsmaatregelen binnen de opgave Energietransitie.

Leningen Utrechtse Energie

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	1-1-2038
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	50.500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	16-9-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Vanuit de beschikbaar gestelde budgetten voor Utrechtse Energie is een renteloze lening van vijftien jaar verstrekt aan het Energiefonds. De bestemmingsreserve is voor de afdekking van het risico en een deel van de rentelasten.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties in 2025 en verder

Duurzame bereikbaarheid

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	B&D voorstellen 2023	Saldo 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Meerjarige investeringen bereikbaarheid	37.809	0	37.809	2.652	40.461	597	41.058	-10.233	30.825	9.467	40.292	11.240	51.532
Parkeerexploitatie	8.702	0	8.702	-8	8.695	-282	8.413	73	8.486	194	8.681	-79	8.602
Duurzame bereikbaarheid	**46.511**	**0**	**46.511**	**2.644**	**49.156**	**315**	**49.471**	**-10.160**	**39.311**	**9.661**	**48.973**	**11.161**	**60.134**

Duurzame bereikbaarheid

Meerjarige investeringen bereikbaarheid

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2040
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	151.446.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-2007
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Meerjarige investeringen Bereikbaarheid (reserve MIB) wordt ingezet voor de uitvoering van de meerjarige investeringsplannen uit het programma Bereikbaarheid en Luchtkwaliteit. De fasering van de begrote uitgaven van projecten in het MPB hoeven niet gelijk te lopen met de beschikbare budgetten in een bepaald jaar. De verschillen worden verrekend met de reserve. Door vertraging of versnelling van projecten gedurende het jaar ontstaan er afwijkingen van het kasritme van de projecten. Deze fluctuaties worden met deze reserve opgevangen.

Toelichting op het verloop	De mutaties bestaan uit het saldo van baten en lasten op de meerjarige investeringen Bereikbaarheid. Een gedetailleerd overzicht van de projecten is opgenomen in de investeringsstaat van het programma bereikbaarheid. Ieder jaar krijgen we budget vanuit de algemene middelen en subsidies (rijk/provincie) en worden nieuwe projecten geprogrammeerd. Voor nieuwe en bestaande projecten wordt de uitvoeringsplanning over de jaren geraamd. Omdat we een reserve hebben hoeven de uitgaven in een jaar niet gelijk te lopen met het beschikbare budget voor een jaar. Geven we in een jaar meer uit dan onttrekken we het aan de reserve, geven we minder uit dan doteren we dat jaar meer aan de reserve. De onttrekking en dotatie aan de reserve Bereikbaarheid voor de komende jaren is dus gebaseerd op de uitvoeringsplanning van de projecten. Vanwege de meerjarige projecten is gekozen voor dit "gesloten" systeem. De uitvoering van meerjarige projecten kunnen afwijken van de geplande uitvoering in een jaar en zullen in een volgend jaar alsnog worden afgerond. Daarnaast zal in de toekomst de reserve gaan toenemen omdat we gaan sparen voor de systeemsprong. Om deze reden is er geen vrijval van de reserve.

Parkeerexploitatie

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-1-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	3.376.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-2007
Waarom is de reserve ingesteld	Het doel van de egalisatiereserve parkeerexploitatie is om schommelingen in bepaalde baten of lasten tussen de jaren te egaliseren. Dit kunnen verwachte en onverwachte schommelingen zijn. De reserve heeft een plafond van maximaal 15% van de parkeerbaten. Begrote onttrekkingen in een jaar zullen alleen in werkelijkheid plaatsvinden wanneer dit nodig is voor een sluitende begroting.
Toelichting op het verloop	De begrote onttrekking aan de parkeerreserve in 2025 is -0,283 miljoen euro. De voornaamste mutaties zijn: De begrote storting in de parkeerreserve is in 2025 0,238 miljoen euro. Deze storting betreft het begrote exploitatieresultaat van parkeergarage Springweg. De begrote onttrekking aan de parkeerreserve is in 2025 0,524 miljoen euro. Deze onttrekking dient ter dekking van de begrote aanloopverliezen van parkeergarage Croeselaan en Berlijnplein.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	B&D voorstellen 2023	Saldo 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Domplein 13	80	0	80	-40	40	-40	0	0	0	0	0	0	0
Archeologisch opgravingen	970	0	970	0	970	0	970	0	970	0	970	0	970
Utrechts restauratiefonds (URF)	3.279	0	3.279	0	3.279	0	3.279	0	3.279	0	3.279	0	3.279
Risicoreserve Bodem	1.634	0	1.634	100	1.734	100	1.834	100	1.934	100	2.034	100	2.134
Nedereindseplas	6.592	0	6.592	-35	6.557	-35	6.522	-35	6.487	-35	6.452	-35	6.417
Egalisatiefonds rioleringen	5.625	0	5.625	0	5.625	-1.250	4.375	-200	4.175	0	4.175	0	4.175
Ophaaldienst	3.702	0	3.702	0	3.702	7.000	10.702	3.000	13.702	3.000	16.702	3.000	19.702
Essentaksterfte 1002	1.732	0	1.732	0	1.732	0	1.732	0	1.732	0	1.732	0	1.732
Reserve Extra Groen	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	100
Grondbank	647	0	647	0	647	0	647	0	647	0	647	0	647
Reserve Aanpak Luchtmaatregelen	0	0	0	846	846	0	846	0	846	0	846	0	846
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	**24.361**	**0**	**24.361**	**871**	**25.232**	**5.775**	**31.007**	**2.865**	**33.872**	**3.065**	**36.937**	**3.065**	**40.002**

Aantrekkelijke en groene leefomgeving

Domplein 13

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2026
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	400.000
Minimum bedrag	40.000
Datum Raadsbesluit	1-9-2016
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve wordt ingezet ter dekking van de subsidiëring aan Stichting Domplein. Onder voorwaarden wordt aan de stichting een subsidie van in totaal 0,4 miljoen euro verstrekt over een periode van tien jaar, van 2016 tot en met 2026.
Toelichting op het verloop	Jaarlijkse onttrekking van 0,04 miljoen euro ter dekking van de subsidie aan de Stichting Domplein.

Archeologisch opgravingen

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-1998
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve heeft twee doelen. Een deel is bestemd als egalisatiereserve van baten en lasten van de interne archeologische opdrachten. Daarnaast wordt een deel van deze reserve ingezet ten behoeve van het ontwikkelen van het cultuurcentrum Hoge Woerd, vooral ter dekking van een deel van de kapitaalslasten.
Toelichting op het verloop	De verrekening voor interne archeologische opdrachten vindt niet altijd plaats in hetzelfde boekjaar als het jaar waarin de lasten geboekt worden. Wanneer er een resultaat ontstaat wordt dit gestort in of onttrokken aan de reserve archeologische opgravingen.

Utrechts restauratiefonds (URF)

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	13.200.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-6-2007

Waarom is de reserve ingesteld	Uit het Utrechts Restauratiefonds worden laagrentende leningen verstrekt ter ondersteuning van particuliere eigenaren. Het Restauratiefonds richt zich op de restauratie van gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden en op werkzaamheden voor energiebesparing in deze panden. De reserve is ingesteld ter dekking van het risico van de verstrekte leningen en de dekking van de rentekosten. In 2020 is het risicopercentage dat wordt gehanteerd verlaagd naar 75%.
Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt bij de bestedings- en dekkingsvoorstellen het saldo van de rentekosten, rentebaten uitstaande leningen en beheerkosten NRF verrekend met de reserve.

Risicoreserve Bodem

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2043
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	29-6-2017
Waarom is de reserve ingesteld	Binnen het Gebiedsplan bodem worden kosten gemaakt voor de monitoring van grondwaterverontreiniging, waarvoor budget is binnen de bodembegroting, en het treffen van maatregelen (zoals tegenbemalingen) ingeval de doelstellingen van het Gebiedsplan in gevaar zijn of dreigen te komen. Ook derden kunnen deelnemen aan het Gebiedsplan van de gemeente door middel van een bijdrageregeling. Saneringsverplichtingen van derden worden met de bijdrage overgedragen aan de gemeente. Ook de risico's worden overgedragen aan de gemeente; door deze bijdragen te reserveren kunnen de risico's worden gedekt.
Toelichting op het verloop	Conform begroting is een bedrag van 0,100 miljoen euro gedoteerd aan de reserve.

Nedereindseplas

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-1-2031
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	7.305.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Het beschikbaar houden van middelen verkregen uit het aanvullend bodemconvenant 2018 voor de sanering en monitoringsverplichting van de Nedereindseplas en voor mogelijke terugbetaling aan het Rijk.
Toelichting op het verloop	Conform begroting is een bedrag van 0,035 miljoen euro onttrokken aan de reserve voor extra nazorgwerkzaamheden.

Egalisatiefonds rioleringen

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050

Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	15.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	29-3-1988
Waarom is de reserve ingesteld	Deze egalisatiereserve is gevormd om al te grote schommelingen in de tarieven voor de rioolheffing op te vangen. Bij de tariefvaststelling voor het komende jaar wordt van het lopende jaar besloten om eventueel bedragen aan de reserve te onttrekken. Verder wordt bij de Verantwoording van het lopende jaar besloten om, indien nodig, eventuele overschotten te storten in de reserve en eventuele tekorten te onttrekken aan de reserve.
Toelichting op het verloop	B&D voorstellen 2023 staat op nul: het resultaat op de baten en lasten van boekjaar 2023 is verwerkt in boekjaar 2023 en opgenomen in de stand per 31 december 2023. De begrote mutaties vanaf 2025 zijn overeenkomstig de amendementen A108 en A092 van het slotdebat Voorjaarsnota 2024.

Ophaaldienst

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	3.500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2005
Waarom is de reserve ingesteld	Deze egalisatiereserve is gevormd om al te grote schommelingen in de tarieven voor de afvalstoffenheffing op te vangen. Bij de tariefvaststelling voor het komende jaar wordt bij de voorjaarsnota van het lopende jaar besloten om eventueel bedragen aan de reserve te onttrekken. Verder wordt bij de Verantwoording van jaar t besloten om, indien nodig, eventuele overschotten te storten in de reserve en eventuele tekorten te onttrekken aan de reserve.
Toelichting op het verloop	B&D voorstellen 2023 staat op nul: het resultaat op de baten en lasten van boekjaar 2023 is verwerkt in boekjaar 2023 en opgenomen in de stand per 31 december 2023. De begrote mutaties 2025 (7 miljoen euro) en vanaf 2026 (3 miljoen per jaar) zijn de verwachte inkomsten voor Single-Use Plastic als compensatie voor schoonhouden openbare ruimte/zwerfafval. Deze verwachte inkomsten worden toegevoegd aan de reserve en bij de Voorjaarsnota 2025 meegenomen bij de besluitvorming over keuzes voor tariefstelling.

Essentaksterfte 1002

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	29-6-2017

Waarom is de reserve ingesteld	Bij de Voorjaarsnota 2017 is de ernst van de Essentaksterfte en de gevolgen van deze ziekte inzichtelijk gemaakt. Gezien de onzekerheid over het verloop van de ziekte is toen besloten een bedrag van 5,0 miljoen euro beschikbaar te stellen en te storten in een reserve. Daarmee zijn wij naar verwachting in staat gedurende vijf jaren de noodzakelijke maatregelen uit te voeren en de gevolgen van het daadwerkelijke verloop van de ziekte in de praktijk te monitoren. Monitoring vindt jaarlijks plaats in augustus. Op basis van de daaruit voortvloeiende beheersmaatregelen wordt in het najaar opdracht verstrekt ten laste van het niet-verplichte deel van de reserve. De Raad wordt op de hoogte gehouden door middel van voortgangsrapportages.
Toelichting op het verloop	Eventuele onttrekking wordt jaarlijks meegenomen in 2e Bestuursrapportage. Bij de Jaarrekening wordt het resultaat op de lasten verrekend met de reserve.

Reserve Extra Groen

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	7-6-2039
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	3.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	20-6-2019
Waarom is de reserve ingesteld	Binnen het Meerjaren Groen Programma wordt gewerkt met een jaar budget, terwijl hierbij projecten voorkomen die een meerjarige uitvoer hebben. Hierdoor kunnen binnen de jaarschijf verschillen ontstaan, waarbij de besteding van de budgetten wel al is verplicht. Deze reserve kan deze verschillen opvangen.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Grondbank

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	16-7-2020
Waarom is de reserve ingesteld	De Grondbank voert een kostendekkende exploitatie. Met deze reserve worden de kosten gedekt die binnen de exploitatie niet kunnen worden opgevangen, zoals het risico van ernstig vervuilde grond of zwaardere milieueisen. Maar ook kosten zoals: voorraad en verwerkingskosten van de grond, ontmantelingskosten van depots, herstel- en onderhoudskosten voor depot(s), ontwikkelingskosten reststoffenbank en bomenbank, kosten voor digitalisering, aanbesteden van de aannemer en kosten voor de tijdelijke opslag voor PFAS-houdende grond.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties begroot in 2025.

Reserve Aanpak Luchtmaatregelen

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-1-2044

Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	9-11-2023
Waarom is de reserve ingesteld	Doel van deze reserve is om schommelingen in de uitgaven op de maatregelen van het luchtmaatregelenpakket en emissieloos vervoer op te kunnen vangen.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Veilige stad

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	B&D voorstellen 2023	Saldo 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Projecten cameratoezicht	143	0	143	0	143	0	143	0	143	0	143	0	143
Veilige stad	**143**	**0**	**143**	**0**	**143**	**0**	**143**	**0**	**143**	**0**	**143**	**0**	**143**

Veilige stad

Projecten cameratoezicht

Aard van de reserve	Projectenreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	252.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	20-6-2003
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Cameratoezicht is al in 2003 in het leven geroepen met als doel verplaatsingen van camera's bij herinrichtingen te kunnen dekken. In het beleidskader cameratoezicht 2023-2026, die op 16 mei 2023 is vastgesteld door de raad, is opgenomen dat vanuit deze reserve bijgedragen kan worden aan het verplaatsen en weghalen van camera's. Daarnaast wordt er een onderzoek naar de haalbaarheid en doelmatigheid van een eigen gemeentelijke toezichtscentrale vanuit deze reserve gedekt.
Toelichting op het verloop	Er zijn nog geen onttrekkingen begroot, maar de verwachting is dat de reserve voor 2027 besteed is, conform het beleidskader cameratoezicht.

Passende ondersteuning en opvang

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	B&D voorstellen 2023	Saldo 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Transformatie en decentralisatie Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang	2.250	-2.250	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hervormingen Sociaal Domein	0		0	0	0	2.000	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000
Passende ondersteuning en opvang	**2.250**	**-2.250**	**0**	**0**	**0**	**2.000**	**2.000**	**0**	**2.000**	**0**	**2.000**	**0**	**2.000**

Passende ondersteuning en opvang

Transformatie en decentralisatie Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2024
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	8.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	9-7-2020
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve heeft als doel om de transformatie en decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang in de hele U16 regio mogelijk te maken.
Toelichting op het verloop	Vanaf 2024 zijn er met de regiogemeenten afspraken gemaakt over de inzet van de totale middelen voor Beschermd wonen en de inzet van deze middelen voor de transformatie en decentralisie Beschermd wonen binnen de hele U16 regio. De reserve is daarom niet meer gevuld.

Hervormingen Sociaal Domein

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2027
Rentetoerekening	Nee

Maximum bedrag	4.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-11-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Dekken van incidentele lasten van specifieke projecten om randvoorwaarden te creëren waarbinnen de Hervormingen Sociaal Domein gerealiseerd kunnen worden, bijvoorbeeld ontwikkelen nieuwe vormen van ondersteuning, training en ontwikkeling en uitvoeren van professionals en het projectmatig uitvoeren en uitrollen van werkvormen.
Toelichting op het verloop	2 miljoen te storten uit incidentele voordelen in de actualisatie van het financieel beeld bij de programmabegroting 2025. Gedurende de looptijd toevoegen van resultaten van de verbonden programma's tot een maximum van 4 miljoen euro. Hiervoor bestedingsvoorstellen indienen bij de jaarrekening.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	B&D voorstellen 2023	Saldo 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Ontwikkelmaatschappij Utr (OMU)	3.400	-100	3.300	0	3.300	0	3.300	0	3.300	0	3.300	0	3.300
Armoedebestrijding & schuldhulpverlening	4.829	0	4.829	0	4.829	0	4.829	0	4.829	0	4.829	0	4.829
Werk en inkomen	796	0	796	-796	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Revolverend Fonds Jongeren schulden	79	0	79	-60	19	0	19	0	19	0	19	0	19
Toeristische stadspromotie	226	0	226	0	226	0	226	0	226	0	226	0	226
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000
Werken naar werk	0	0	0	1.200	1.200	0	1.200	0	1.200	0	1.200	0	1.200
Werk, toekomstbestendige economie en ondersteuning	**11.330**	**-100**	**11.230**	**344**	**11.574**	**0**	**11.574**	**0**	**11.574**	**0**	**11.574**	**0**	**11.574**

Werk, toekomstbestendige economie en ondersteuning

Ontwikkelmaatschappij Utr (OMU)

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	29-5-2025
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	8-7-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Om de groei van banen gelijk op te laten lopen met de groei van de stad is het nodig de komende jaren 70.000 arbeidsplaatsen te realiseren. Dit vraagt wat van het huidige aanbod aan werklocaties. In de programmabegroting 2021 is onder Maatregelen Corona 'Werken, opleiden en begeleiden' opgenomen dat we extra gerichte investering doen in de ROM en dat we bijdragen aan een herstructureringsfonds voor werklocaties van de Ontwikkelmaatschappij Utrecht (OMU). Met deze maatregel nemen we proactief positie op werklocaties waar herontwikkeling voor de lange termijn kansen biedt voor de Utrechtse werkgelegenheid. Inzet van deze middelen zijn grotendeels revolverend. Doel van deze reserve is afdekking van dit risico (voor maximaal 50%).
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Armoedebestrijding & schuldhulpverlening

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-7-2027
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2023
Waarom is de reserve ingesteld	Vanwege de koopkrachtcrisis en het toenemende gebruik van armoederegelingen en schuldhulpverlening wordt de reserve Financiële bestaanszekerheid gevormd. Extra inzet en knelpunten in het kader van armoederegelingen en schuldhulpverlening kunnen met de inzet van deze reserve worden gedekt. Het exacte bestedingsplan is op voorhand niet precies bekend. Dit is afhankelijk van de behoefte en hangt bijvoorbeeld samen met de daadwerkelijke ontwikkeling van de koopkrachtcrisis en de ontwikkeling van het gebruik van armoederegelingen en schuldhulpverlening.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Werk en inkomen

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050

Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.564.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	27-6-2013
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de resultaatbestemming 2012 is deze reserve gevormd. De reserve komt voor het eerst voor in de Programmabegroting 2013. Oorspronkelijk was de reserve deels bedoeld als een soort van egalisatiereserve. Met overschotten op het inkomensdeel Participatiewet werd de reserve gevuld, zodat tekorten op het inkomensdeel aan de reserve kunnen konden worden onttrokken. Omdat het bij de bijstand om grote bedragen gaat, kon op deze manier al grote schommelingen worden voorkomen. Daarnaast is de reserve bestemd voor kosten voortvloeiende uit de reorganisatie 2011-2013. Bij de Voorjaarsnota 2017 is het doel van de reserve uitgebreid met aanvullende kosten contributie Wigo4it en uitvoeringskosten Professional Portal Innovatie (PPI). Inmiddels wordt de reserve alleen hiervoor gebruikt. Bij de vorming van de reserve is geen maximum/minimum vastgesteld.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Revolverend Fonds Jongeren schulden

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	2-8-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	560.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	30-6-2016
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de Voorjaarsnota 2016 is amendement 28 ‘fonds met jongeren met problematische schulden’ aangenomen. De opgekochte schulden van de jongeren wordt zoveel mogelijk omgezet in een zachte lening, waardoor het fonds een revolverend karakter krijgt. Met raadsbesluit 11748 is op 23 januari 2020 besloten het fonds anders in te zetten. Jaarlijks zal een bedrag onttrokken worden en ingezet worden ten behoeve van de intensieve begeleiding van jongeren, voor het eerst in 2020.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Toeristische stadspromotie

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	525.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-2008

Waarom is de reserve ingesteld	In 2003 is de bestemmingsreserve toeristenbelasting ingesteld voor onbepaalde tijd. De reserve is gekoppeld aan de inkomsten toeristenbelasting met als doel een buffer op te bouwen voor de tegenvallende inkomsten toeristenbelasting waardoor activiteiten doorgang kunnen vinden. Het maximum van de reserve is bijgesteld van 15% naar 30% van de geraamde omzet toeristenbelasting van het programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen. Door deze reserve te hanteren kunnen bij tegenvallende inkomsten activiteiten toch doorgaan en kan inhoud gegeven blijven worden aan de ambities van het college. Deze ambities kunnen ook betrekking hebben op proposities voor activiteiten/congressen passend binnen de beleidsdoelen van het programma Economie die leiden tot meerdaags verblijf.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties.

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	29-5-2025
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	3.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	De gemeente Utrecht is in 2020 medeoprichter van de Regionale Ontwikkelmaatschappij (ROM) Regio Utrecht BV. Eén van de pijlers van de ROM is het ROM-participatiefonds. Doel van dit revolverende fonds is het aanjagen en ondersteunen van het innovatieve MKB bij het realiseren van hun groei en ontwikkeling. Hiermee wordt de ondernemersbasis in de regio versterkt en een aantrekkelijk economisch en vestigingsklimaat geschapen. De initiële fondsomvang is 22 miljoen euro, het aandeel van de gemeente Utrecht is 3 miljoen euro. Doel van deze reserve is afdekking van dit risico en neutraliseren van de interne rente die wordt gerekend over het FVA Kapitaalverstrekking aan deelnemingen.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Werken naar werk

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.200.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-7-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Middelen die bijdragen aan het stimuleren van omscholing naar een beroep in een kansrijke sector (ict, zorg, bouw &techniek, onderwijs of circulariteit)
Toelichting op het verloop	Geen mutaties voor 2025

Kansrijk opgroeien

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	B&D voorstellen 2023	Saldo 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Piekopvang onderwijs LR	158	0	158	0	158	0	158	0	158	0	158	0	158
Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting	10.664	0	10.664	0	10.664	0	10.664	0	10.664	0	10.664	0	10.664
Onderhoud en kapitaallasten Buitenschoolse opvang (BSO)	1.980	0	1.980	0	1.980	0	1.980	0	1.980	0	1.980	0	1.980
Huisvestingsprogramma	6.601	5.047	11.649	0	11.649	0	11.649	0	11.649	0	11.649	0	11.649
Kansrijk opgroeien	**19.403**	**5.047**	**24.451**	**0**	**24.451**	**0**	**24.451**	**0**	**24.451**	**0**	**24.451**	**0**	**24.451**

Kansrijk opgroeien

Piekopvang onderwijs LR

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	200.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-1997
Waarom is de reserve ingesteld	De reservering wordt ingezet voor de piekopvang in Leidsche Rijn. Bij de herijking van het referentiekader Leidsche Rijn zijn bedragen beschikbaar gekomen voor inrichting, huur en exploitatie van extra leslokalen ten behoeve van piekopvang. De bedragen betreffen vergoedingen voor een langere periode en worden tot aan besteding opgenomen in de reserve piekopvang LR.
Toelichting op het verloop	In de begroting zijn geen mutaties in deze reserve opgenomen voor 2025 e.v. De jaarlijkse mutatie van de reserve is afhankelijk van de werkelijk gemaakte kosten. Deze mutatie wordt opgenomen in de begroting zodra meer duidelijkheid is over de kosten per jaarschijf.

Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting

Aard van de reserve	Onderhoudsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2005
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is ingesteld voor de uitvoering van het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting.
Toelichting op het verloop	In de begroting zijn geen mutaties in deze reserve opgenomen voor 2025 e.v. De jaarlijkse mutatie van de reserve is afhankelijk van de werkelijk gemaakte kosten. Deze mutatie wordt opgenomen in de begroting zodra meer duidelijkheid is over de kosten per jaarschijf.

Onderhoud en kapitaallasten Buitenschoolse opvang (BSO)

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	12.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2006
Waarom is de reserve ingesteld	De reservering is bestemd voor het onderhoud en de kapitaallasten van de gedane investeringen BSO. Op diverse plekken in de stad wordt BSO gerealiseerd in schoolgebouwen. Het schoolbestuur ontvangt een huurbedrag van de BSO instelling, en draagt deze af aan de gemeente ter compensatie van de kosten die de gemeente heeft. Enerzijds gaat dit om een onderhoudsvergoeding. Deze bijdrage zal gereserveerd worden voor het onderhoud dat in de toekomst aan het betreffende lokaal uitgevoerd zal moeten worden. Anderzijds kan het gaan om een vergoeding ter compensatie van investeringen die de gemeente mogelijk doet voordat de BSO haar intrek neemt. Er worden marktconforme huren gevraagd. Uitgangspunt is dat de gemeente binnen de looptijd van het huurcontract met de BSO haar lasten van de investering terugverdient. Er ontstaat dan een verschil in huurontvangst en werkelijke kapitaallast. Dit verschil wordt in de reserve opgenomen en dient ter dekking van de gemeentelijke kapitaallasten van de betreffende investering na afloop van of bij voortijdige beëindiging van het huurcontract.
Toelichting op het verloop	In de begroting zijn geen mutaties in deze reserve opgenomen voor 2025 e.v. De jaarlijkse mutatie van de reserve is afhankelijk van de werkelijk gemaakte kosten. Deze mutatie wordt opgenomen in de begroting zodra meer duidelijkheid is over de kosten per jaarschijf.

Huisvestingsprogramma

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.975.000

Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2007
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld voor de uitvoering van de huisvestingsprogramma's onderwijs van eerdere jaren.
Toelichting op het verloop	In de begroting zijn geen mutaties in deze reserve opgenomen voor 2025 e.v. De jaarlijkse mutatie van de reserve is afhankelijk van de werkelijk gemaakte kosten. Deze mutatie wordt opgenomen in de begroting zodra meer duidelijkheid is over de kosten per jaarschijf.

Levendige en gezonde stad

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	B&D voorstellen 2023	Saldo 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Gebruikersinvst Cultr voorzng Leidsche R	2.500	0	2.500	0	2.500	-2.500	0	0	0	0	0	0	0
Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	309	0	309	0	309	0	309	0	309	-309	0	0	0
Energieneutraal Kernvastgoed	2.420	0	2.420	0	2.420	0	2.420	0	2.420	0	2.420	0	2.420
Vastgoedbeheer	2.738	0	2.738	0	2.738	0	2.738	0	2.738	0	2.738	0	2.738
Leegstand Utrechts Vastgoed	1.314	0	1.314	1.700	3.014	1.700	4.714	1.700	6.414	1.700	8.114	1.700	9.814
Calamiteiten Utrechts Vastgoed	619	0	619	315	934	315	1.249	315	1.564	315	1.879	315	2.194
Toegankelijk Vastgoed	3.715	-68	3.647	0	3.647	0	3.647	0	3.647	0	3.647	0	3.647
Vervanging zwembaden	8.400	0	8.400	11.500	19.900	-605	19.295	-605	18.690	0	18.690	0	18.690
Stadskantoor	7.326	-781	6.545	1.752	8.297	992	9.289	1.992	11.281	1.992	13.273	1.992	15.265
Utrechtse Cultuurlening	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	100
Fonds Broedplaatsen	505	0	505	0	505	0	505	0	505	0	505	0	505
Tarieven sportaccommodaties	0	0	0	5.000	5.000	0	5.000	0	5.000	0	5.000	0	5.000
Levendig en gezonde stad	**29.946**	**-849**	**29.097**	**20.267**	**49.364**	**-98**	**49.266**	**3.402**	**52.668**	**3.698**	**56.366**	**4.007**	**60.373**

Levendig en gezonde stad

Gebruikersinvst Cultr voorzng Leidsche R

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-1-2028
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	4.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-9-2022
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld ter dekking van de gebruikersinvesteringen van de culturele voorziening Leidsche Rijn. Een deel van de investering t.a.v. de culturele voorziening in Leidsche Rijn valt in demarcatie bij de gebruikers en zal niet worden geactiveerd als gemeentelijk vastgoed. De investeringen die in dit kader zijn toe te schrijven aan stichting Raum en De Plaatsmaker zullen voor een groot deel worden gedekt vanuit deze reserve.
Toelichting op het verloop	Verwachting is dat de gebruikersinvesteringen door stichting Raum en De Plaatsmaker in 2025 zullen plaatsvinden.

Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2027
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	309.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld ten behoeve van de incidentele dekking van de exploitatiesubsidie aan het wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone.
Toelichting op het verloop	Het gaat om incidentele dekking. Nu niet bekend dat deze reserve in 2025 aangesproken wordt.

Energieneutraal Kernvastgoed

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-7-2019

Waarom is de reserve ingesteld	De bestemmingsreserve ten behoeve van 'volledig duurzaam gemeentelijk vastgoed in 2040' dient om toekomstige besparingen en nog niet bestede middelen voor de onrendabele top te reserveren voor toekomstige projecten. Hiermee blijft de raad budgetrecht houden over de middelen bestemd voor volledig duurzaam gemeentelijk vastgoed in 2040 en zijn deze middelen geoormerkt voor CO2 reductie bij het Utrechtse kernvastgoed. Het is van belang dat de bestemming van de middelen ongewijzigd blijft, omdat zonder deze middelen de onrendabele top van investeringen en onrendabele kapitaallasten niet gedekt kunnen worden.
Toelichting op het verloop	In de begroting zijn geen mutaties in deze reserve opgenomen voor 2025 e.v. De jaarlijkse mutatie van de reserve is afhankelijk van de gemaakte kosten in het kader van duurzaamheidsinvesteringen. De mutaties worden in de begroting opgenomen zodra deze bekend zijn, bijvoorbeeld op het moment dat investeringsprojecten administratief gereed gemeld worden.

Vastgoedbeheer

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	4.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	9-7-2019
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve dient om het jaarlijkse resultaat op de vastgoedportefeuille te egaliseren.
Toelichting op het verloop	In de begroting zijn geen mutaties in deze reserve opgenomen voor 2025 e.v. Uit onderzoek blijkt dat de komende jaren de huuropbrengsten van diverse panden achterblijven bij de begroting. Dit wordt nog extra versterkt door de nieuwe systematiek van indexeren, waardoor de vastgoedorganisatie in de begroting de huuropbrengsten moet indexeren met een hoger percentage dan conform de huurovereenkomsten is toegestaan. In de loop van het jaar wordt bepaald welk bedrag onttrokken dient te worden aan de reserve Vastgoedbeheer om het jaarlijkse resultaat op de vastgoedportefeuille te egaliseren.

Leegstand Utrechts Vastgoed

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Een vastgoedportefeuille heeft altijd te maken met leegstand. Een zekere mate van leegstand is noodzakelijk om de flexibiliteit te hebben om snel huisvesting mogelijk te maken. Binnen de huurberekening wordt een percentage van gemiddeld 3,85% aangehouden om de leegstandskosten af te dekken. Door deze bedragen te reserveren in een reserve en aan het eind van het jaar de aan leegstand gerelateerde kosten te onttrekken aan deze reserve zal de begroting beter aansluiten op de werkelijke kosten.

Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt vanuit de huuropbrengsten 1,700 miljoen euro gestort in de reserve. In de loop van het jaar wordt bepaald welk bedrag uit de reserve onttrokken dient te worden om de financiële gevolgen van leegstand op te vangen. Dit is op voorhand niet te bepalen en daarom niet in de begroting opgenomen.

Calamiteiten Utrechts Vastgoed

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	3.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	In de kostprijsdekkende huurberekening zit een opslag van 0,70% om kosten die voortkomen uit calamiteiten mee te kunnen dekken. Door deze bedragen te reserveren in een reserve en aan het eind van het jaar de aan calamiteiten gerelateerde kosten te onttrekken aan deze reserve zal de begroting beter aansluiten op de werkelijke kosten.
Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt vanuit de huuropbrengsten 0,315 miljoen euro gestort in de reserve. In de loop van het jaar wordt bepaald welk bedrag uit de reserve onttrokken dient te worden om de kosten gerelateerd aan calamiteiten op te vangen. Dit is op voorhand niet in te schatten en daarom niet opgenomen in de begroting.

Toegankelijk Vastgoed

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld om uitvoering te geven aan Motie 199 ‘Maak werk van UST’. Deze motie is bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2021 unaniem aanvaard. De bestemmingsreserve dient om de beschikbaar gestelde middelen te reserveren voor de uitvoering van de motie.
Toelichting op het verloop	In de begroting zijn geen mutaties in deze reserve opgenomen voor 2025 e.v. Stortingen vinden plaats op het moment dat de raad middelen beschikbaar stelt voor de uitvoering van Motie 199 'Maak werk van UST'. Onttrekkingen aan de reserve vinden plaats op het moment dat toegankelijkheidsmaatregelen in het kader van de motie zijn gerealiseerd.

Vervanging zwembaden

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	20.500.000
Minimum bedrag	100.000

Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Binnen het programma Levendige en gezonde Stad; doelstelling Toegankelijke sportvoorzieningen is een budgettaire bandbreedte voor investeringen. Op lange termijn wordt een knelpunt voorzien op het moment dat de zwembaden Den Hommel en De Kwakel vervangen moeten worden. Door overschotten te reserveren kan dit toekomstige knelpunt worden beperkt.
Toelichting op het verloop	In de Voorjaarsnota 2023 is in het kader van bezuinigingen en herschikking van budget besloten tot een verlaging van het spaarbedrag in de reserve zwembaden met 0,605 miljoen euro voor de jaren 2025 en 2026. Dit is in de begroting opgenomen als onttrekking aan de reserve. Om voldoende geld in de reserve te hebben voor de op termijn noodzakelijke vervanging van de zwembaden Den Hommel en De Kwakel, is in de Voorjaarsnota 2024 besloten tot een extra storting in 2024 van 11,500 miljoen euro.

Stadskantoor

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	90.800.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de kredietaanvraag voor de aankoop van het Stadskantoor is afgesproken om een voorziening op te bouwen ter dekking van onderhoudskosten. Om aan de BBV regelgeving te voldoen, is deze voorziening omgezet in een reserve Stadskantoor. De reserve wordt in de eerste jaren gebruikt voor het onderhoud. Aan het einde van de looptijd loopt de reserve op ten behoeve van het op prijspeil krijgen van kapitaallastenbudget benodigd voor vervangingsinvesteringen.
Toelichting op het verloop	De jaarlijkse storting in de reserve bestaat uit prijscompensatie van 1,5% over de kapitaallasten van zowel gebouw, grond als gebruikersinvesteringen van het Stadskantoor. Vanaf 2025 wordt hierdoor jaarlijks 1,992 miljoen euro toegevoegd aan de reserve. Daarnaast wordt in 2025 nog 1,0 miljoen euro onttrokken aan de reserve in verband met de vervanging van de verlichting in het Stadskantoor. De werkelijke onderhoudskosten voor het Stadskantoor worden in de loop van het jaar bepaald op basis van het MJOP en onttrokken aan de reserve.

Utrechtse Cultuurlening

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	200.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	15-5-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Wij hebben 0,100 miljoen euro gereserveerd om het financieel risico af te dekken van de Utrechtse Cultuurlening dat onder beheer is geplaatst van Cultuur & ondernemen (raadsbesluit 14.010565).
Toelichting op het verloop	Het is nu niet bekend of er in 2025 een bedrag afgedekt moet worden. Daarom geen verloop in 2025.

Fonds Broedplaatsen

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	700.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	3-4-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Wij hebben 0,505 miljoen euro gereserveerd om het financieel risico af te dekken van het borgstellingsfonds Creatieve Broedplaatsen dat onder beheer is geplaatst van de Triodos bank (raadsbesluit 14.002504).
Toelichting op het verloop	Geen mutaties voor 2025 en verder.

Tarieven sportaccommodaties

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	11-7-2029
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-7-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Vanuit de Utrechtse Begrotings Alternatieven (2024) moeten de sportaccommodaties per 2027 structureel meer opbrengsten genereren. Om fricties bij de structurele verhoging van de tarieven op te kunnen vangen is deze reserve ingesteld.
Toelichting op het verloop	Reserve is in 2024 ingesteld, geen verdere mutaties.

Algemene middelen en overhead

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	B&D voorstellen 2023	Saldo 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Reserve Overheadvierkant	128	0	128	0	128	0	128	0	128	0	128	0	128
ICT Investeringsprogramma	9.780	0	9.780	0	9.780	0	9.780	0	9.780	0	9.780	0	9.780
Groei in Balans	704	0	704	5.032	5.736	662	6.398	1.242	7.640	-398	7.242	-2.668	4.574
Budgetstructuur Leidsche Rijn	811	-55	756	0	756	-250	506	-500	6	-500	-494	-750	-1.244
Decentralisatie Sociaal Domein	795	0	795	-412	383	0	383	0	383	0	383	0	383
Reserve Gemeentefonds	2.529	0	2.529	-2.529	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Implementatie en uitvoering hervorming	0	0	0	2.500	2.500	0	2.500	0	2.500	0	2.500	0	2.500
Personeelskosten bezuinigingen	0	0	0	5.000	5.000	0	5.000	0	5.000	0	5.000	0	5.000
Algemene middelen en overhead	**14.747**	**-55**	**14.692**	**9.591**	**24.283**	**412**	**24.695**	**742**	**25.437**	**-898**	**24.539**	**-3.418**	**21.121**

Algemene middelen en overhead

Reserve Overheadvierkant

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	11-11-2026
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-11-2021

Waarom is de reserve ingesteld	Om de schommelingen per jaar in de bijdragen uit het overheadvierkant op te vangen heeft de raad bij de vaststelling van de Programmabegroting 2022 op 11 november 2021 besloten om een nieuwe reserve in te stellen. Op die manier kunnen de pieken en dalen geëgaliseerd worden.
Toelichting op het verloop	De reserve zal de komende jaren volgens de meerjarenplanning worden ingezet. Over de besteding is reeds besloten.

ICT Investeringsprogramma

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2029
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-6-2006
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de Verantwoording 2013 is besloten om de voordelen op het structurele budget van het ICT-Investeringsprogramma in te zetten ter dekking van incidentele nadelen en om eventuele restanten voortaan te storten in de reserve ICT Investeringen. Het doel en de reikwijdte van de reserve is hiermee verbreed naar het volledige budget van het ICT Investeringsprogramma.
Toelichting op het verloop	In de afgelopen jaren zijn toegekende middelen voor grote ICT-programma's, die in het betreffende boekjaar niet zijn besteed, toegevoegd aan de reserve. Deze middelen worden vanaf 2025 ingezet voor de verdere uitvoering van deze ICT-programma's, waardoor de reserve nagenoeg volledig zal worden uitgeput.

Groei in Balans

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2030
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	10-11-2022
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld om de geoormerkte uitgaven en inkomsten van het investeringspakket Groei in Balans te egaliseren en daarmee deze middelen te reserveren voor het pakket aan maatregelen voor de groei van de stad.

Toelichting op het verloop	Voorts verrekenen we incidentele overschotten en tekorten in de dekkingsbronnen voor ruimtelijke investeringen met de reserve groei in balans (m.n. groeikader en parkeerinkomsten, zie MPR2024, blz. 11) en we gebruiken de reserve om schommelingen in de parkeerexploitatie op te vangen. Voor het opvangen van zulke schommelingen is in 2029 en 2030 opgeteld 1,6 mln euro benodigd. Met de reserve anticiperen we op eventuele bijstellingen van het groeikader in de Voorjaarsnota 2025. Zoals in de Voorjaarsnota 2024 is aangekondigd werken we richting Voorjaarnota 2025 aan een toekomstbestendige berekeningssystematiek voor het groeikader. Die kan aanleiding geven om investeringsbudgetten aan te passen. De reserve Groei in balans zetten we in om de overgang met zo min mogelijk schokken te laten verlopen. Daarvoor is circa 3 mln euro beschikbaar. In de jaren 2024 tot en met 2027 gebruiken we de reserve voor egalisatie van uitgaven aan sportinvesteringen. Ook dit wordt toegelicht in het MPR2024 (blz. 11).

Budgetstructuur Leidsche Rijn

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2030
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	35.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-9-1997
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld in 1997 en is bestemd voor het opvangen van frictiekosten bij de realisatie van voorzieningen in Leidsche Rijn. Dit betreft vooral de kosten van tijdelijke voorzieningen, eerste inrichting van scholen en het verevenen van tijdelijke tekorten op de stelpost Budgetstructuur Leidsche Rijn. Bij de start van de ontwikkeling van Leidsche Rijn is ervoor gekozen de voorzieningen te realiseren vóórdat de bewoners zich vestigen. De gedachte hierachter was dat het stadsdeel van meet af aan kon functioneren op een vergelijkbaar niveau als de bestaande stad. In het referentiekader Leidsche Rijn is in verband hiermee een frictiesysteem opgenomen. Doordat de voorzieningen eerder zijn gerealiseerd ontstaan negatieve frictiekosten. Naast eigenaarslasten van onderwijs-, sport-, en welzijnsvoorzieningen bestaat een belangrijk deel van de frictie uit onderhoudskosten van gedane investeringen in de weg- en waterbouw en het groen van Leidsche Rijn. De frictie loop terug naarmate Leidsche Rijn dichter bij de geplande einddatum van 2030 komt. Op basis van actuele prognoses zal deze reserve toereikend zijn om de voorziene frictiekosten in Leidsche Rijn voor de komende jaren op te vangen.
Toelichting op het verloop	Naijlende frictiekosten 2023 Leidsche Rijn van 0.055 mil;joen zijn conform beslispunt 43 Resultaat bestemming 2023 ten laste van deze bestemmingsreserve gebracht. Per abuis zijn de structurele reservemutaties (Onttrekkingen en stortingen) niet geboekt. Hiermee rekening houdend bedraagt het jaarlijkse eindbedrag ca 0,3 miljoen euro.

Decentralisatie Sociaal Domein

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2020
Rentetoerekening	Nee

Maximum bedrag	6.705.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-7-2014
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Decentralisaties sociaal domein is in 2014 ingesteld. Aanvankelijk diende hij ter financiële dekking van de risico's voor de in- en uitvoering van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Bij de Voorjaarsnota 2016 is de benodigde omvang vastgesteld op 18 miljoen euro; 13 miljoen euro ter afdekking van de berekende risico’s en 5 miljoen euro voor innovatie. Bij voorjaarsnota 2017 zijn de risico's volgens de principes van risicomanagement gewaardeerd en gedekt via de algemene risicoreserve. Daardoor kon van de gereserveerde middelen 13 miljoen euro uit de reserve Decentralisatie Sociaal Domein vrij vallen. De resterende 5,120 miljoen euro bleef gereserveerd voor innovatie.
Toelichting op het verloop	Conform bijstellingsvoorstel 2e Bestuursrapportage blz 21 wordt er 0,412 miljoen onttrokken aan deze bestemmingsreserve.

Reserve Gemeentefonds

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	9-11-2023
Waarom is de reserve ingesteld	Het reserveren van middelen vanuit de circulaires van het Rijk over het gemeentefonds. Aangezien de circulaires op verschillende momenten in het jaar verschijnen kunnen de bijbehorende acties/middelen vaak niet gerealiseerd worden in het lopende jaar. Via deze reserve kunnen verkregen bedragen van het Rijk voor specifieke onderwerpen (corresponderende posten) beschikbaar worden gehouden. Door aan het einde van het jaar toevoegingen aan de reserve te doen in afwijking van de begroting, Onttrekkingen worden geraamd bij de bestuursrapportages ten behoeve van de specifieke onderwerpen.
Toelichting op het verloop	Onttrekking betreft middelen voor corresponderende posten omdat de bijbehorende taken in 2024 worden uitgevoerd. Geen mutaties voor 2025 en verder.

Implementatie en uitvoering hervorming

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	11-7-2029
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.500.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-7-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Om hervormingensbezuinigingen mogelijk te maken zullen we moeten investeren aan de voorkant. Dit gaat om kosten voor het programmateam, inhuur van specifieke expertise(zoals benchmarking en onderzoeken) en eventueel implemantatiekosten van de maatregelen. Hiervoor is in 2024 een reserve gevormd.

Toelichting op het verloop	In 2024 is 2,5 miljoen euro gereserveerd voor de verwachte implementatiekosten gerelateerd aan de hervormingsbezuinigingen.

Personeelskosten bezuinigingen

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	11-7-2029
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	11-7-2024
Waarom is de reserve ingesteld	In 2024 is voor de frictiekosten die naar verwachting ontstaan door de concrete bezuinigingen en de hervormingen een reserve gevormd.
Toelichting op het verloop	Naar verwachting ontstaan er door de concrete bezuinigingsmaatregelen en de hervormingsbezuinigingen frictiekosten. In 2025 wordt hiervoor wordt 5 miljoen euro gereserveerd.

Algemene Reserves

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	B&D voorstellen 2023	Saldo 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Algemene dekkingsreserve	52.552	-26.448	26.104	26.232	52.336	-36.981	15.355	-9.506	5.849	1.139	6.988	2.394	9.382
Algemene Reserve	57.664	0	57.664	22.163	79.827	0	79.827	0	79.827	0	79.827	0	79.827
Algemene reserve	**110.216**	**-26.448**	**83.768**	**48.395**	**132.163**	**-36.981**	**95.182**	**-9.506**	**85.676**	**1.139**	**86.815**	**2.394**	**89.209**

Algemene reserve

Algemene dekkingsreserve

Aard van de reserve	Algemene reserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	100.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-1997
Waarom is de reserve ingesteld	De algemene dekkingsreserve wordt gebruikt voor gemeente brede reserveringen van incidentele baten zolang deze nog geen bestemming hebben gekregen. Daarnaast wordt de algemene dekkingsreserve gebruikt voor egalisatie tussen de jaren van de meerjarenraming. Jaarlijks wordt het rekeningresultaat in de algemene dekkingsreserve gestort, waarna het als ‘nog te besteden resultaat’ opnieuw beschikbaar komt bij de eerstvolgende voorjaarsnota.

Toelichting op het verloop	Op basis van besluitvorming in programmabegroting (PB), bestuursrapportages (Berap), voorjaarsnota (VJN) etc. : De mutaties in de algemene dekkingsreserve in 2024 bestaan uit mutaties PB 2024 39,895 miljoen euro (onttrekking) , mutaties 2e Berap 2023 18,519 miljoen euro (onttrekking), mutaties VJN 2024 57,354 miljoen euro (toevoeging), mutaties 1e Berap 2024 0,844 miljoen euro (toevoeging). Tezamen per saldo een onttrekking in 2024 van 0,216 miljoen euro (Tabel: -26.448 +26.232). De mutaties in de algemene dekkingsreserve in 2025 bestaan uit mutaties PB 2024 7,030 miljoen euro (toevoeging) , mutaties 2e Berap 2023 2,557 miljoen euro (onttrekking), mutaties VJN 2024 43,338 miljoen euro (onttrekking), mutaties 1e Berap 2024 0,059 miljoen euro (toevoeging), mutaties amendementen 0,24 miljoen euro (storting), mutaties ontwikkelingen na VJN 2024 in PB 2025 1,585 miljoen euro (storting) Tezamen per saldo een onttrekking in 2025 van 36,981 miljoen euro. De mutaties in de algemene dekkingsreserve in 2026 bestaan uit mutaties PB 2024 4,915 miljoen euro (onttrekking) , mutaties 2e Berap 2023 1,578 miljoen euro (toevoeging), mutaties VJN 2024 10,909 miljoen euro (onttrekking), mutaties 1e Berap 2024 0,059 miljoen euro (toevoeging), mutaties amendementen 0,48 miljoen euro (storting), mutaties ontwikkelingen na VJN 2024 in PB 2025 4,201 miljoen euro (storting). Tezamen per saldo een onttrekking in 2026 van 9,506 miljoen euro. De mutaties in de algemene dekkingsreserve in 2027 bestaan uit mutaties PB 2024 3,510 miljoen euro (onttrekking) , mutaties 2e Berap 2023 0,781 miljoen euro (onttrekking), mutaties VJN 2024 1,735 miljoen euro (toevoeging), mutaties 1e Berap 2024 0,059 miljoen euro (toevoeging), mutaties amendementen 0,329 miljoen euro (onttrekking), mutaties ontwikkelingen na VJN 2024 in PB 2025 3,965 miljoen euro (storting). Tezamen per saldo een onttrekking in 2027 van 1,139 miljoen euro. De mutaties in de algemene dekkingsreserve in 2028 bestaan uit mutaties PB 2024 1,335 miljoen euro (onttrekking) , mutaties 2e Berap 2023 0,178 miljoen euro (onttrekking), mutaties VJN 2024 0,957 miljoen euro (onttrekking), mutaties 1e Berap 2024 0,059 miljoen euro (toevoeging), mutaties amendementen 0,329 miljoen euro (onttrekking), mutaties ontwikkelingen na VJN 2024 in PB 2025 5,134 miljoen euro (storting). Tezamen per saldo een onttrekking in 2028 van 2,394 miljoen euro.

Algemene Reserve

Aard van de reserve	Algemene reserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-1997
Waarom is de reserve ingesteld	De algemene reserve maakt deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit en is de uiterste buffer voor het opvangen van de financiële gevolgen van optredende risico's. De noodzakelijke hoogte van de algemene reserve wordt jaarlijks bepaald op basis van de geactualiseerde risicoberekening. Voor een uitgebreide toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in programmabegroting en jaarstukken.
Toelichting op het verloop	Per saldo is er in 2024 22,163 miljoen aan de algemene reserve in verband met aanpassing risico's . In programabegroting 2024 blz. 332 is er 6,400 miljoen onttrokken vanwege verlagen risicoprofiel. In VJN 2024 blz. 34 is er 28,563 miljoen toegevoegd vanwege o.a. onzekerkeid inkomsten Rijk.

Reserves ten bate van vaste activa

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2023	B&D voorstellen 2023	Saldo 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Vaste Activareserve	275.540	120	275.660	-203.072	72.588	7.975	80.563	2.796	83.358	257	83.615	2.356	85.970
Vaste activa	**275.540**	**120**	**275.660**	**-203.072**	**72.588**	**7.975**	**80.563**	**2.796**	**83.358**	**257**	**83.615**	**2.356**	**85.970**

Vaste activa

Vaste Activareserve

Aard van de reserve	Kapitaallastenreserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	200.000.000
Minimum bedrag	100.000
Datum Raadsbesluit	1-1-1999
Waarom is de reserve ingesteld	Als een actief wordt gefinancierd met een incidentele interne bijdrage, wordt deze bijdrage in de vaste activareserve gestort. Instelling van een activareserve of toevoegingen daaraan vinden plaats op basis van een raadsbesluit bij de vaststelling of een wijziging van de begroting. Aan de reserve wordt vervolgens jaarlijks onttrokken om de bijbehorende afschrijvingslast te dekken. Kapitaallasten bestaan uit rente en afschrijving. De rentevergoeding op deze reserve wordt ingezet om de rentelast te dekken.
Toelichting op het verloop	Vanuit deze reserve worden jaarlijks de bijbehorende kapitaallasten betaald.

Overzicht structurele onttrekkingen en stortingen in de reserves

x €1.000

Omschrijving	Onttrekking 2025	Storting 2025	Onttrekking 2026	Storting 2026	Onttrekking 2027	Storting 2027	Onttrekking 2028	Storting 2028
Vaste Activareserve	7.844	0	7.798	0	7.727	0	7.513	0
Totaal	**7.844**	**0**	**7.798**	**0**	**7.727**	**0**	**7.513**	**0**

In bovenstaande tabel zijn de structureel begrote onttrekkingen en stortingen in de reserves weergegeven, conform artikel 19, 23 en 28 van het BBV.

Instellen reserve

Instellen Reserve Hervormingen Sociaal Domein

Format	Toelichting
Naam	Hervormingen Sociaal Domein
Aard reserve	Bestemmingsreserve
Registratienummer	5013534022
Programma	Passende ondersteuning en opvang
Doel	Dekken van incidentele lasten van specifieke projecten om randvoorwaarden te creëren waarbinnen de Hervormingen Sociaal Domein gerealiseerd kunnen worden, bijvoorbeeld ontwikkelen nieuwe vormen van ondersteuning, training en ontwikkeling en uitvoeren van professionals en het projectmatig uitvoeren en uitrollen van werkvormen.
Ingangsdatum	1-11-2024
Stortingsplan	2 miljoen te storten uit incidentele voordelen in de actualisatie van het financieel beeld bij de programmabegroting 2025. Gedurende de looptijd toevoegen van resultaten van de verbonden programma's tot een maximum van 4 miljoen euro. Hiervoor bestedingsvoorstellen indienen bij de jaarrekening.
Bestedingsplan	Onttrekkingen tbv dekking van specifieke projecten die bijdragen aan het realiseren van de hervormingen sociaal domein. Deze projecten worden beoordeeld door de programmamanager Hervormingen Sociaal Domein op basis van een plan of business case. De middelen kunnen worden ingezet door uitvoeringspartners, bewonersinitiatieven en gemeentelijke organisatie, voor zover deze middelen niet binnen de reguliere afspraken en begroting gedekt kunnen worden.
Opheffingsdatum	31-12-2027
Reikwijdte	4,0 miljoen euro
Rente	N.v.t.

Toelichting Voorzieningen

Betrouwbare overheid

x €1.000

	Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029
Risico's	**a**	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
Wethouderspensioenen	3.870	190	4.060	190	4.250	190	4.440	190	4.630	190	4.820
Totaal	**3.870**	**190**	**4.060**	**190**	**4.250**	**190**	**4.440**	**190**	**4.630**	**190**	**4.820**

Wethouderspensioenen

De Gemeente Utrecht houdt een voorziening aan voor de pensioenaanspraken van de wethouders. Aan deze Voorziening Wethouderspensioenen wordt jaarlijks 0,19 miljoen euro toegevoegd om de voorziening op peil te houden. Onttrekkingen vinden plaats op het moment dat er pensioenoverdrachten plaats vinden.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

x €1.000

	Saldo 01-01-2024 a	Mutatie 2024 b	Begroot Saldo 01-01-2025 c=a+b	Mutatie 2025 d	Begroot Saldo 01-01-2026 e=c+d	Mutatie 2026 f	Begroot Saldo 01-01-2027 g=e+f	Mutatie 2027 h	Begroot Saldo 01-01-2028 i=g+h	Mutatie 2028 j	Begroot Saldo 01-01-2029 k=i+j
Van derden verkregen middelen											
Woonruimteonttrekking compensatie	1.375	0	1.375	0	1.375	0	1.375	0	1.375	0	1.375
Meerwaarde prestatieafspr woningcorporatie	18.408	0	18.408	0	18.408	0	18.408	0	18.408	0	18.408
Verplichtingen en verliezen											
Negatieve grondexploitatie	622	0	622	0	622	0	622	0	622	0	622
Voorz. negatieve grondexpl. Stationgeb.	0	39.390	39.390	0	39.390	0	39.390	0	39.390	0	39.390
Totaal	**20.405**	**39.390**	**59.795**	**0**	**59.795**	**0**	**59.795**	**0**	**59.795**	**0**	**59.795**

Voorziening woonruimteonttrekking (van derden verkregen middelen)

De compensatiebedragen die we van derden ontvangen in het kader van woonruimteonttrekking zijn niet vrij besteedbaar, ze kunnen uitsluitend worden aangewend in het kader van de volkshuisvesting (huisvestingsverordening artikel 3.1.6). Lasten van het fonds toevoegen woonruimte komen ten laste van deze voorziening.

Voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties (van derden verkregen middelen)

De voorziening maakt deel uit van de investeringsimpuls Ruimtelijke Strategie Utrecht. Conform de prestatieafspraken op stedelijk niveau die met de Stichting Utrechtse Woningcorporaties (STUW) zijn overeengekomen, voegt de gemeente 2/3 deel van de door de corporaties betaalde meerwaardeafdracht bij verkoop sociale huurwoningen toe aan deze voorziening. In het coalitieakkoord 2022-2026 is afgesproken dat de gemeente stopt met de verkoop van sociale huurwoningen vanaf het moment dat de verhuurdersheffing wordt afgeschaft (2023). Daarmee is de jaarlijkse storting in de voorziening vervallen.

Voorziening negatieve grondexploitaties
De voorziening negatieve grondexploitaties is bedoeld om de te verwachten negatieve resultaten op grondexploitaties op te kunnen vangen. De hoogte van de risicovoorziening is conform het Meerjaren Perspectief Ruimte 2024.

De gehele begrote voorziening per 01-01-2025 bedraagt 17,2 miljoen euro. Conform het BBV wordt de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied uitgesplitst verantwoord onder deze balanspost (0,6 miljoen euro) en als mindering op het saldo Onderhanden werk, onder de balanspost Voorraden (16,6 miljoen euro).

Voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied
De voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied is bedoeld om de te verwachten negatieve resultaat op de grondexploitatie Stationsgebied op te kunnen vangen. De hoogte van de risicovoorziening is conform het Meerjaren Perspectief Ruimte 2024. De mutatie van 39,4 miljoen in 2024 betreft een storting in de voorziening naar aanleiding van het openen van de grondexploitatie Lombokplein.

De gehele begrote voorziening per 01-01-2025 bedraagt 130,8 miljoen euro. Conform het BBV wordt de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied uitgesplitst verantwoord onder deze balanspost (39,4 miljoen euro) en als mindering op het saldo Onderhanden werk, onder de balanspost Voorraden (91,6 miljoen euro).

Duurzame bereikbaarheid

x €1.000

	Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029
Egalisatievoorzieningen	**a**	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
Vastgoedonderhoud Bereikbaarheid	0	344	344	344	688	344	1.032	344	1.376	344	1.720
VGU onderhoud Bereikbaarheid	1.262	0	1.262	0	1.262	0	1.262	0	1.262	0	1.262
Van derden verkregen middelen											
Onderhoud Grifthoek (afkoop)	87	-10	77	-10	67	-10	57	-10	47	-10	37
Totaal	**1.349**	**334**	**1.683**	**334**	**2.017**	**334**	**2.351**	**334**	**2.685**	**334**	**3.019**

Vastgoedonderhoud Bereikbaarheid & VGU onderhoud Bereikbaarheid

Dit betreft gezamenlijk één voorziening en is ingesteld om kostenschommelingen van het meerjarig groot onderhoud parkeren op te vangen.
De hoogte van de voorziening is bepaald aan de hand van meerjarig onderhoudsplannen (MJOP's) voor de komende tien jaar.
Op basis hiervan wordt jaarlijks het begrote bedrag toegevoegd en de gerealiseerde kosten onttrokken aan de voorziening.

Onderhoud Grifthoek (afkoop)

De voorziening betreft een eenmalige afkoop van het ingesteld onderhoud voor een duur van twintig jaar door eigenaren van parkeerplaatsen in de Grifthoek garage. De volledige betaling/storting in 2006 was 0,237 miljoen euro. De jaarlijkse onttrekking ten behoeve van het onderhoud is 0,010 miljoen euro.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

	Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029
Risico's	**a**	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
Voormalig personeel (FPU-wachtgeld)	233	0	233	0	233	0	233	0	233	0	233
Garantstelling St. DOMunder	762	0	762	0	762	0	762	0	762	0	762
Egalisatievoorzieningen											
Groot onderhoud groen	1.445	953	2.398	953	3.351	953	4.304	953	5.257	953	6.210
Groot onderhoud wegen	89	12.390	12.479	12.390	24.869	12.390	37.259	12.390	49.649	12.390	62.039
Toekomstige vervangingsinvesteringen											
GRP investeringen	24.377	0	24.377	0	24.377	0	24.377	0	24.377	0	24.377
Grafrechten investeringen	1.117	0	1.117	0	1.117	0	1.117	0	1.117	0	1.117
Van derden verkregen middelen											
Grafrechten onbepaalde tijd	1.082	225	1.307	225	1.532	225	1.757	225	1.982	225	2.207
Verkeerslawaai stad	65	0	65	0	65	0	65	0	65	0	65
Groenstructuur Ockhuizen	230	230	460	230	690	230	920	230	1.150	230	1.380
Totaal	**29.400**	**13.798**	**43.198**	**13.798**	**56.996**	**13.798**	**70.794**	**13.798**	**84.592**	**13.798**	**98.390**

Voormalig personeel (risico)

Conform de huidige BBV-regelgeving is in 2010 een voorziening gevormd in verband met toegezegde en contractueel vastgelegde uitkeringen aan voormalig personeel betreffende:

- reorganisatie of disfunctioneren (wachtgeld, overplaatsbaarheid, non actief);
- arbeidsongeschiktheid.

Er is sprake van een niet jaarlijks vergelijkbaar volume gedurende meerdere jaren. De onttrekkingen betreffen de uitkeringen op basis van de gemaakte afspraken. Bij de verantwoording van ieder jaar wordt bekeken of het nodig is de voorziening op peil te brengen door de prognoses te actualiseren. Afhankelijk van de actualisatie en de onttrekkingen/toevoegingen in de loop van het jaar kan de werkelijke stand van de voorziening nog wijzigen.

Voorziening garantstelling Stichting DOMunder (risico)
De risicovoorziening is ten behoeve van de garantstelling op een NRF lening aan Stichting DOMunder (voorheen genaamd st. Domplein 2013).

Groot Onderhoud Groen (egalisatievoorziening)
De voorziening is gevormd om de financiële schommelingen ten aanzien van het groot onderhoud op te vangen waardoor de exploitatiebegroting niet jaarlijks zal fluctueren, we beter kunnen aansluiten bij onze ambitie om duurzaam te begroten en waardoor we beter aansluiten bij werk van andere afdelingen in de gemeente (onder andere Ruimte) en de daadwerkelijke onderhoudsbehoefte.

Groot Onderhoud Wegen (egalisatievoorziening)
De voorziening is gevormd om de financiële schommelingen ten aanzien van het groot onderhoud op te vangen waardoor de exploitatiebegroting niet jaarlijks zal fluctueren, we beter kunnen aansluiten bij onze ambitie om duurzaam te begroten en waardoor we beter aansluiten bij werk van andere afdelingen in de gemeente (o.a. Ruimte) en de daadwerkelijke onderhoudsbehoefte.

GRP investeringen (toekomstige vervangingsinvesteringen)
In de afgelopen jaren is een aantal investeringsprojecten vertraagd waardoor minder is uitgegeven dan begroot. Conform de hiervoor geldende wet- en regelgeving is dit bedrag gestort in de voorziening GRP investeringen. Dit bedrag blijft in de voorziening beschikbaar voor de uitloop van de investeringen.

Grafrechten investeringen (toekomstige vervangingsinvesteringen)
De voorziening is bestemd voor investeringen op de vier begraafplaatsen en is conform collegebesluit 2013 en conform Wet BBV ingesteld. Hiermee kunnen de jaarlijks sterk wisselende kosten voor investeringen aan de begraafplaatsen worden opgevangen en kan de hoogte van de grafrechten worden gestabiliseerd. Jaarlijks vindt er een dotatie plaats ter dekking van toekomstige investeringen.

Grafrechten onbepaalde tijd (van derden verkregen middelen)
Het is mogelijk de kosten van het grafonderhoud voor een (kinder)graf voor onbepaalde tijd af te kopen. De inkomsten hiervan worden in een voorziening grafrechten onbepaalde tijd gestort ter dekking van de toekomstige onderhoudslasten. De mutaties in de loop van het jaar zullen de werkelijke stand van de voorziening nog beïnvloeden.

Verkeerslawaai stad (van derden verkregen middelen)
De kosten van de werkzaamheden Geluid worden gedekt uit deze voorziening. De voorziening Verkeerslawaai stad dient te worden aangehouden omdat er in de lopende jaren van het programma nog uitgaven worden gedaan en dus pas na afronding een finale afrekening van de verstrekte bijdragen (terugbetalingsverplichting) kan worden opgesteld voor dit (project)financieringsprogramma.

Groenstructuur Ockhuizen (van derden verkregen middelen)
De gemeente stort gedurende 25 jaar jaarlijks circa 0,230 miljoen euro (in totaal daarmee € 5,7mln euro) in een voorziening. Dit bedrag is bestemd voor de toekomstige functiewijziging/aankoop van percelen onder het zonnepanelenveld Ockhuizen en overig nog agrarisch gebied, en voor de inrichting en het beheer van nieuwe natuur. De dekking van de voorziening is opgenomen in de programmering van het Meer-jaren Groen Programma 2023- 2026 (MGP).

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

x €1.000

	Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029
Van derden verkregen middelen	**a**	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
AMEV milieuprijs	63	-63	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**63**	**-63**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

AMEV Milieuprijs
In 1976 is door de gemeenteraad een schenking aanvaard van 0,045 miljoen euro. Hiermee is een voorziening gevormd, waaraan jaarlijks rente werd toegerekend. Van deze rente werd jaarlijks de Utrechtse Milieuprijs (Circulair Compliment) uitgereikt. Naar aanleiding van het Amendement A57 Fatsoenlijke ondersteuning voor zelfbeheerders van openbaar groen is besloten dat deze voorziening per 2024 komt te vervallen.

Kansrijk opgroeien

x €1.000

	Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	**Begroot Saldo 01-01-2029**
Verplichtingen en verliezen	**a**	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
Directievilla, Everard Meijsterlaan 3	518	0	518	0	518	0	518	0	518	0	518
Totaal	**518**	**0**	**518**	**0**	**518**	**0**	**518**	**0**	**518**	**0**	**518**

Directievilla Everard Meijsterlaan 3

Er is in 2021 een voorziening getroffen van oorspronkelijk 1,290 miljoen euro vanwege het constateren van achterstallig onderhoud aan het pand Directievilla aan de Everard Meijsterlaan 3. Hiervan resteert in 2024 nog een bedrag van 0,518 miljoen euro.

Levendige en gezonde stad

x €1.000

	Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029
Egalisatievoorzieningen	**a**	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
VGB Onderhoud	0	9.658	9.658	5.093	14.751	4.543	19.294	4.543	23.837	4.543	28.380
VGU onderhoud Utrecht Vastgoed	7.341		7.341		7.341		7.341		7.341		7.341
VGU onderhoud Sport en Samenleven	3.385	1.515	4.900	1.515	6.415	1.515	7.930	1.515	9.445	1.515	10.960
Totaal	**10.726**	**11.173**	**21.899**	**6.608**	**28.507**	**6.058**	**34.565**	**6.058**	**40.623**	**6.058**	**46.681**

VGB Onderhoud

In 2019 is de egalisatievoorziening VGB onderhoud ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te kunnen vangen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) voor de komende tien jaar. Eind 2021 zijn deze onderhoudsplannen geactualiseerd en bleek de jaarlijkse dotatie aan de voorziening ontoereikend. Tot 2025 werd de jaarlijkse dotatie verhoogd met 4,565 miljoen euro als gevolg van de geconstateerde tekorten. Deze extra dotatie valt in 2025 weg. Wel vindt in 2025 voor het laatste jaar nog een extra dotatie plaats van 0,550 miljoen euro. Tot deze extra dotatie is bij de jaarafsluiting 2022 besloten voor de jaren 2022 t/m 2025. Vanaf 2026 is de jaarlijkse dotatie aan de onderhoudsvoorziening totaal 4,543 miljoen euro. De werkelijke kosten voor het groot onderhoud worden jaarlijks aan deze voorziening onttrokken, maar zijn niet in de begroting opgenomen.

In de Voorjaarsnota 2024 is besloten om de dotatie te verhogen met 2,000 miljoen euro. Dit was op het moment van het opstellen van de begroting nog niet in bovenstaande cijfers verwerkt.

VGU onderhoud Utrechts Vastgoed

Deze voorziening wordt samengevoegd met de voorziening VGB onderhoud, n.a.v. de samenvoeging van de Utrechts Vastgoed Organisatie en Vastgoedbeheer. In bovenstaande tabel is deze samenvoeging nog niet verwerkt.

VGU onderhoud Sport en Samenleven

De egalisatievoorziening Vastgoedonderhoud Sport is ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te kunnen vangen. Hiertoe wordt op basis van een tienjaren raming van de gemiddelde kosten van de meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) een jaarlijks bedrag van 1,515 miljoen euro gedoteerd. De werkelijke kosten voor het groot onderhoud worden jaarlijks onttrokken aan de voorziening, maar zijn niet opgenomen in de begroting. De maximale hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van verwachte verloop van de kosten voor de komende tien jaar.

Algemene middelen en overhead

x €1.000

	Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029
Risico's	**a**	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
Diverse claims	4.800	0	4.800	-4.800	0	0	0	0	0	0	0
Verlofsparen	2.085	0	2.085	0	2.085	0	2.085	0	2.085	0	2.085
Egalisatievoorzieningen											
Liquidatiefonds Openbaar Slachthuis	2	0	2	0	2	0	2	0	2	0	2
Pensioenfonds Bijz. Kleuteronderwijs	37	0	37	0	37	0	37	0	37	0	37
Stichting Pensioenfonds Ozebi	2	0	2	0	2	0	2	0	2	0	2
Totaal	**6.926**	**0**	**6.926**	**-4.800**	**2.126**	**0**	**2.126**	**0**	**2.126**	**0**	**2.126**

Diverse claims

In verband met diverse claims, juridische geschillen en rechtsgedingen is een voorziening ingesteld.

Verlofsparen

In 2022 is vanuit de vastgestelde cao een nieuwe regeling in het leven geroepen voor verlofsparen. In het BBV is bepaald dat voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen, waarvan het jaarlijkse bedrag geen gelijk volume heeft, een voorziening dient te worden gevormd. De voorziening verlofsparen is nodig voor de vervangingskosten als gevolg van de opname van de opgebouwde uren.

Liquidatiefondsen/pensioenfondsen

De liquidatiefondsen/pensioenfondsen zijn ingesteld om betalingen van pensioenen en wachtgeld aan de deelnemers van deze fondsen uit te kunnen keren. Onttrekkingen aan de voorzieningen zijn niet structureel begroot, maar vinden plaats op het moment dat de Gemeente Utrecht pensioenen en wachtgelden uitbetaalt aan de deelnemers.

Overzicht Gewaarborgde geldleningen

x €1.000

Borgstelling verleend voor (naam instelling)	Oorspronkelijk bedrag gewaarborgde lening	Percentage van de lening waarvoor borgstelling geldt	Werkelijke stand per 31-12-2023	Geraamde stand per 31-12-2024	Geraamde stand per 31-12-2025	Werkelijk netto geborgd per 31-12-2023	Geraamd netto geborgd per 31-12-2024	Geraamd netto geborgd per 31-12-2025
Totalen Bo-Ex	414.711	25	468.407	468.407	468.407	117.102	117.102	117.102
Totalen Portaal	633.424	25	573.967	573.967	573.967	143.492	143.492	143.492
Totalen Mitros	749.497	25	734.537	734.537	734.537	183.634	183.634	183.634
Totalen SSHU	320.688	25	369.578	369.578	369.578	92.395	92.395	92.395
Totalen Cazas Wonen (v/h GroenWest)	124.410	25	101.878	101.878	101.878	25.470	25.470	25.470
Totalen Lekstede	22.185	25	14.219	14.219	14.219	3.555	3.555	3.555
Totalen Habion	38.463	25	21.501	21.501	21.501	5.375	5.375	5.375
Totalen Woonzorg	72.862	25	15.081	15.081	15.081	3.770	3.770	3.770
Totalen Omnia Wonen	26.016	25	231	231	231	58	58	58
Totalen Woongoed Zeist	17.675	25	54	54	54	14	14	14
Subtotaal WSW	**2.419.931**		**2.299.453**	**2.299.453**	**2.299.453**	**574.865**	**574.865**	**574.865**
NRF Revolving fund	1.601	100	261	261	261	261	261	261
NRF Particuliere woningverbetering	1.711	100	421	421	421	421	421	421
NRF Monumentenzorg	10.190	100	4.312	4.312	4.312	4.312	4.312	4.312
NRF Stichting Domplein	900	100	695	695	695	695	695	695
NRF Stichting Domplein	230	100	195	195	195	195	195	195
Subtotaal diversen REO / volkshuisvesting en monumenten	**14.632**		**5.884**	**5.884**	**5.884**	**5.884**	**5.884**	**5.884**
St. Wijkgezondheidscentrum Lunetten	381	100	130	122	114	130	122	114
St. Wijkgezondheidscentrum Lunetten	318	100	108	102	95	108	102	95
St. Wijkgezondheidscentrum Lunetten	104	100	35	33	31	35	33	31
St. Wijkgezondheidscentrum Lunetten	816	100	294	277	261	294	277	261
UW Holding BV (UW-bedrijven)	2.500	100	833	667	500	833	667	500

x €1.000

Borgstelling verleend voor (naam instelling)	Oorspronkelijk bedrag gewaarborgde lening	Percentage van de lening waarvoor borgstelling geldt	Werkelijke stand per 31-12-2023	Geraamde stand per 31-12-2024	Geraamde stand per 31-12-2025	Werkelijk netto geborgd per 31-12-2023	Geraamd netto geborgd per 31-12-2024	Geraamd netto geborgd per 31-12-2025
UW Holding BV (UW-bedrijven)	9.100	100	5.915	5.460	5.005	5.915	5.460	5.005
Stichting YOUKÉ Sterke Jeugd	1.134	100	397	340	284	397	340	284
St. de Bibliotheek Utrecht	1.750	100	1.313	1.225	1.138	1.313	1.225	1.138
Subtotaal (gezondheids)zorginstellingen	**16.103**		**9.025**	**8.226**	**7.428**	**9.025**	**8.226**	**7.428**
Utrechtse Kano Club	38	100	12	11	10	12	11	10
LTC Vleuten de Meern	180	100	24	12	0	24	12	0
LTC Vleuten de Meern	250	100	86	76	66	86	76	66
Utrechtse Rugby Club	250	50	151	143	135	76	72	68
De Meern Voetbalvereniging	100	100	46	41	36	46	41	36
Zuilense Tennisclub	75	50	24	16	9	12	8	5
Inline hockeyvereniging Utrecht Disaster	28	50	2	0	0	1	0	0
ULTC Iduna	280	50	205	187	168	103	94	84
ULTC Iduna	300	50	180	150	120	90	75	60
St. Expl. Sportacc. Utrecht. Leidsche Rijn (Desto)	225	100	81	72	63	81	72	63
MHC Fletiomare	200	100	36	24	13	36	24	13
St. Expl. Sportacc. Utrecht. Leidsche Rijn (Desto)	100	100	76	72	68	76	72	68
MHC Fletiomare	175	100	92	85	78	92	85	78
Stichting Rijnvliet / PVDV (herfinanciering 2015)	830	63	609	581	553	384	366	348
Stichting Rijnvliet / PVDV (herfinanciering 2015)	440	63	205	176	147	129	111	93

x €1.000

Borgstelling verleend voor (naam instelling)	Oorspronkelijk bedrag gewaarborgde lening	Percentage van de lening waarvoor borgstelling geldt	Werkelijke stand per 31-12-2023	Geraamde stand per 31-12-2024	Geraamde stand per 31-12-2025	Werkelijk netto geborgd per 31-12-2023	Geraamd netto geborgd per 31-12-2024	Geraamd netto geborgd per 31-12-2025
KV Fiducia	80	50	42	37	31	21	19	16
Stichting Spovo / Sporting '70	425	50	266	244	233	133	122	117
Stichting Huisvesting SV Kampong	750	100	573	543	513	573	543	513
Stichting De Driewerf	650	62	395	340	297	245	211	184
MHC Fletiomare	125	50	69	56	44	35	28	22
TV At Risk	360	50	267	244	220	134	122	110
HC Rijnvliet	170	50	109	92	75	55	46	38
UTV Kromme Rijn	117	50	85	78	70	43	39	35
UTV Kromme Rijn	76	50	46	38	30	23	19	15
BPU/Voornruiters	210	50	154	140	126	77	70	63
Stichting Tafeltennis Promotie	115	50	92	84	77	46	42	36
VV DVSU	220	50	144	132	120	72	66	60
De Meern Voetbalvereniging	200	100	80	72	64	80	72	64
HC Rijnvliet	300	50	300	280	260	150	140	130
Subtotaal Sport	**6.269**		**4.451**	**4.026**	**3.626**	**3.135**	**2.769**	**2.395**
TOTAAL BORGSTELLINGEN	**2.462.230**		**2.318.813**	**2.317.589**	**2.316.391**	**592.909**	**591.744**	**590.572**
WAARVAN:								
Indirecte borgstelling (achtervang WSW)			2.299.453	2.299.453	2.299.453	574.865	574.865	574.865
Directe borgstellingen			19.360	18.136	16.938	18.044	16.879	15.707

Overzicht Taakvelden

De taakveldoverzichten zijn een wettelijke verplichting om deze op te nemen in de Programmabegroting.
Onderstaand taakveldoverzicht is op basis van de programma-indeling van de gemeente Utrecht

x €1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
Betrouwbare overheid							
T01	Bestuur	1.104	17.383	-16.279	0	0	-16.279
T02	Burgerzaken	8.224	15.481	-7.257	0	0	-7.257
T04	Overhead	0	10.692	-10.692	0	0	-10.692
T54	Musea	68	3.727	-3.659	0	0	-3.659
T57	Openb. groen & recreatie	0	238	-238	0	0	-238
T61	Samenkr.& burgerparticip.	0	13.784	-13.784	0	0	-13.784
Ontwikkelen en wonen voor iedereen							
T08	Overige baten en lasten	0	-4.749	4.749	0	0	4.749
T21	Verkeer en vervoer	0	-2.575	2.575	0	0	2.575
T22	Parkeren	0	-303	303	0	0	303
T25	Openbaar vervoer	0	-151	151	0	0	151
T31	Economische ontwikkeling	0	-1.060	1.060	0	0	1.060
T32	Fysieke bedrijfsinfrastr.	5.141	3.856	1.285	0	0	1.285
T55	Cultureel erfgoed	0	-606	606	0	0	606
T57	Openb. groen & recreatie	0	-757	757	0	0	757
T74	Milieubeheer	0	-2.121	2.121	0	0	2.121
T81	Ruimtelijke ordening	920	9.732	-8.812	0	109	-8.703
T82	Grondexpl. niet bedr.ter.	185.287	166.508	18.779	3.750	2.924	17.953
T83	Wonen en bouwen	27.761	61.035	-33.274	9.411	14.230	-28.455
Klimaatvriendelijke stad							
T74	Milieubeheer	6.346	16.623	-10.276	0	100	-10.176

Duurzame bereikbaarheid							
T063	Parkeerbelasting	75.269	17.918	57.351	0	53	57.404
T08	Overige baten en lasten	0	-3.066	3.066	0	0	3.066
T21	Verkeer en vervoer	5.747	18.536	-12.788	23.418	2.791	-33.415
T22	Parkeren	15.109	29.613	-14.504	238	1.553	-13.189
T25	Openbaar vervoer	13.799	21.666	-7.867	195	1.991	-6.071
T74	Milieubeheer	629	5.531	-4.902	0	1.327	-3.575
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed							
T12	Openb. orde en veiligheid	89	2.726	-2.637	0	0	-2.637
T21	Verkeer en vervoer	14.474	81.405	-66.932	0	0	-66.932
T23	Recreatieve havens	412	1.509	-1.097	0	0	-1.097
T24	Econom. havens&waterwegen	870	366	504	0	3	507
T33	Bedrijvenlok.&bedrijfsrg.	789	871	-82	0	0	-82
T55	Cultureel erfgoed	386	7.963	-7.576	0	40	-7.536
T57	Openb. groen & recreatie	363	38.984	-38.621	0	0	-38.621
T72	Riolering	51.043	35.819	15.224	0	0	15.224
T73	Afval	71.826	54.833	16.992	0	0	16.992
T74	Milieubeheer	2.981	14.439	-11.458	141	35	-11.565
T75	Begraafpl. & crematoria	1.460	2.405	-945	0	0	-945
T81	Ruimtelijke ordening	0	2.734	-2.734	0	0	-2.734
Veilige stad							
T11	Crisisbeheers.& Brandweer	0	36.162	-36.162	0	0	-36.162
T12	Openb. orde en veiligheid	5.832	39.624	-33.793	0	204	-33.589
Passende ondersteuning en opvang							
T61	Samenkr.& burgerparticip.	0	6.235	-6.235	0	0	-6.235
T62	Wijkteams	0	32.183	-32.183	0	0	-32.183
T66	Maatwerkvoorziening.(WMO)	0	9.150	-9.150	0	0	-9.150
T671	Maatwerkdienstverl. 18+	0	-234	234	0	0	234
T671A	Hulp bij het huishouden	3.219	23.145	-19.926	0	0	-19.926
T671B	Begeleiding (WMO)	0	32.485	-32.485	0	0	-32.485

T671C	Dagbesteding (WMO)	0	6.856	-6.856	0	0	-6.856
T671D	Overige maatwerkarrangeme	0	16.872	-16.872	0	0	-16.872
T681	Geëscaleerde zorg 18+	0	-7.598	7.598	0	0	7.598
T681A	Beschermd wonen (WMO)	1.822	79.604	-77.782	0	0	-77.782
T681B	Maatschappelijke- en vrou	0	50.352	-50.352	0	0	-50.352
Werk,toekomstbestendige economie en best							
T064	Belastingen overig	156	150	6	0	0	6
T31	Economische ontwikkeling	312	22.044	-21.732	0	0	-21.732
T34	Economische promotie	0	4.082	-4.082	0	0	-4.082
T63	Inkomensregelingen	155.613	208.217	-52.604	0	0	-52.604
T64	Begeleide participatie	0	17.106	-17.106	0	0	-17.106
T65	Arbeidsparticipatie	350	27.533	-27.183	0	0	-27.183
T671	Maatwerkdienstverl. 18+	0	163	-163	0	0	-163
T74	Milieubeheer	2	1.533	-1.532	0	0	-1.532
Kansrijk opgroeien							
T42	Onderwijshuisvesting	3.029	66.293	-63.264	0	2.665	-60.599
T43	Onderwijsbel.&leerlingzk.	17.181	50.172	-32.991	0	2	-32.990
T56	Media	0	17.002	-17.002	0	0	-17.002
T61	Samenkr.& burgerparticip.	0	6.762	-6.762	0	0	-6.762
T62	Wijkteams	0	28.474	-28.474	0	0	-28.474
T672	Maatwerkdienstverl. 18-	0	-1.666	1.666	0	0	1.666
T672A	Jeugdhulp begeleiding	0	86.620	-86.620	0	0	-86.620
T673C	Jeugdhulp met verblijf ov	0	8.031	-8.031	0	0	-8.031
T674B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-	0	2.963	-2.963	0	0	-2.963
T682A	Jeugdbescherming	0	14.419	-14.419	0	0	-14.419
T71	Volksgezondheid	0	57	-57	0	0	-57
Levendige en gezonde stad							
T42	Onderwijshuisvesting	35	51	-15	0	0	-15
T43	Onderwijsbel.&leerlingzk.	2.873	5.722	-2.849	0	0	-2.849
T51	Sportbeleid en activering	2.218	9.623	-7.406	0	42	-7.364

T52	Sportaccommodaties	15.898	48.993	-33.096	0	3.129	-29.967
T53	Cultuurprs.,-prod.&-part.	0	69.114	-69.114	0	2.632	-66.483
T54	Musea	0	1.566	-1.566	0	0	-1.566
T56	Media	0	730	-730	0	0	-730
T61	Samenkr.& burgerparticip.	6.084	52.861	-46.777	0	16	-46.761
T71	Volksgezondheid	5.722	39.891	-34.170	0	117	-34.053
T83	Wonen en bouwen	33.206	28.492	4.714	4.007	3.225	3.933
Algemene Middelen en Overhead							
T04	Overhead	4.806	264.161	-259.354	0	0	-259.354
T05	Treasury	1.905	15	1.891	0	0	1.891
T061	OZB woningen	71.554	5.042	66.513	0	0	66.513
T062	OZB niet - woningen	131.632	1.190	130.442	0	0	130.442
T064	Belastingen overig	1.705	343	1.362	0	0	1.362
T07	Alg. uitkering &gem.fonds	1.055.125	0	1.055.125	0	0	1.055.125
T08	Overige baten en lasten	0	-3.007	3.007	41.134	79.319	41.193
T09	Vennootschapsbelasting	0	250	-250	0	0	-250
T34	Economische promotie	6.227	0	6.227	0	0	6.227
Totaal		**2.016.603**	**2.050.817**	**-34.214**	**82.294**	**116.508**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.
Onderstaand taakveldoverzicht is op basis van de indeling in Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en Gemeenten.

x €1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
0	**Bestuur en ondersteuning**						
T01	Bestuur	1.104	17.383	-16.279	0	0	-16.279
T02	Burgerzaken	8.224	15.481	-7.257	0	0	-7.257
T04	Overhead	4.806	274.853	-270.046	0	0	-270.046
T05	Treasury	1.905	15	1.891	0	0	1.891
T061	OZB woningen	71.554	5.042	66.513	0	0	66.513
T062	OZB niet - woningen	131.632	1.190	130.442	0	0	130.442
T063	Parkeerbelasting	75.269	17.918	57.351	0	53	57.404
T064	Belastingen overig	1.861	493	1.368	0	0	1.368
T07	Alg. uitkering &gem.fonds	1.055.125	0	1.055.125	0	0	1.055.125
T08	Overige baten en lasten	0	-10.822	10.822	41.134	79.319	49.007
T09	Vennootschapsbelasting	0	250	-250	0	0	-250
1	**Veiligheid**						
T11	Crisisbeheers.& Brandweer	0	36.162	-36.162	0	0	-36.162
T12	Openb. orde en veiligheid	5.921	42.350	-36.430	0	204	-36.226
2	**Verkeer, vervoer en waterstaat**						
T21	Verkeer en vervoer	20.221	97.366	-77.145	23.418	2.791	-97.772
T22	Parkeren	15.109	29.310	-14.201	238	1.553	-12.886
T23	Recreatieve havens	412	1.509	-1.097	0	0	-1.097
T24	Econom. havens&waterwegen	870	366	504	0	3	507
T25	Openbaar vervoer	13.799	21.515	-7.716	195	1.991	-5.920
3	**Economie**						
T31	Economische ontwikkeling	312	20.983	-20.671	0	0	-20.671
T32	Fysieke bedrijfsinfrastr.	5.141	3.856	1.285	0	0	1.285
T33	Bedrijvenlok.&bedrijfsrg.	789	871	-82	0	0	-82
T34	Economische promotie	6.227	4.082	2.146	0	0	2.146

4	**Onderwijs**						
T42	Onderwijshuisvesting	3.065	66.344	-63.279	0	2.665	-60.614
T43	Onderwijsbel.&leerlingzk.	20.055	55.895	-35.840	0	2	-35.839
5	**Sport, cultuur en recreatie**						
T51	Sportbeleid en activering	2.218	9.623	-7.406	0	42	-7.364
T52	Sportaccommodaties	15.898	48.993	-33.096	0	3.129	-29.967
T53	Cultuurprs.,-prod.&-part.	0	69.114	-69.114	0	2.632	-66.483
T54	Musea	68	5.293	-5.225	0	0	-5.225
T55	Cultureel erfgoed	386	7.357	-6.970	0	40	-6.930
T56	Media	0	17.732	-17.732	0	0	-17.732
T57	Openb. groen & recreatie	363	38.464	-38.101	0	0	-38.101
6	**Sociaal domein**						
T61	Samenkr.& burgerparticip.	6.084	79.642	-73.558	0	16	-73.542
T62	Wijkteams	0	60.657	-60.657	0	0	-60.657
T63	Inkomensregelingen	155.613	208.217	-52.604	0	0	-52.604
T64	Begeleide participatie	0	17.106	-17.106	0	0	-17.106
T65	Arbeidsparticipatie	350	27.533	-27.183	0	0	-27.183
T66	Maatwerkvoorziening.(WMO)	0	9.150	-9.150	0	0	-9.150
T671	Maatwerkdienstverl. 18+	0	-71	71	0	0	71
T671A	Hulp bij het huishouden	3.219	23.145	-19.926	0	0	-19.926
T671B	Begeleiding (WMO)	0	32.485	-32.485	0	0	-32.485
T671C	Dagbesteding (WMO)	0	6.856	-6.856	0	0	-6.856
T671D	Overige maatwerkarrangeme	0	16.872	-16.872	0	0	-16.872
T672	Maatwerkdienstverl. 18-	0	-1.666	1.666	0	0	1.666
T672A	Jeugdhulp begeleiding	0	86.620	-86.620	0	0	-86.620
T673C	Jeugdhulp met verblijf ov	0	8.031	-8.031	0	0	-8.031
T674B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-	0	2.963	-2.963	0	0	-2.963
T681	Geëscaleerde zorg 18+	0	-7.598	7.598	0	0	7.598
T681A	Beschermd wonen (WMO)	1.822	79.604	-77.782	0	0	-77.782
T681B	Maatschappelijke- en vrou	0	50.352	-50.352	0	0	-50.352

T682A	Jeugdbescherming	0	14.419	-14.419	0	0	-14.419
7	**Volksgezondheid en milieu**						
T71	Volksgezondheid	5.722	39.949	-34.227	0	117	-34.110
T72	Riolering	51.043	35.819	15.224	0	0	15.224
T73	Afval	71.826	54.833	16.992	0	0	16.992
T74	Milieubeheer	9.958	36.006	-26.048	141	1.462	-24.727
T75	Begraafpl. & crematoria	1.460	2.405	-945	0	0	-945
8	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**						
T81	Ruimtelijke ordening	920	12.466	-11.546	0	109	-11.437
T82	Grondexpl. niet bedr.ter.	185.287	166.508	18.779	3.750	2.924	17.953
T83	Wonen en bouwen	60.967	89.528	-28.560	13.418	17.456	-24.522
Totaal		**2.016.603**	**2.050.817**	**-34.214**	**82.294**	**116.508**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Overzicht Subsidies

Totaal alle subsidieprogramma's

x €1.000

Programma	Begroting 2024	Begroting 2025	Waarvan 'vaste' verlening jaarsubsidies	Meerjarig verleend tlv 2025
Betrouwbare overheid	3.692	3.611	350	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	551	529	129	0
Klimaatvriendelijke stad	9.722	6.548	0	0
Duurzame bereikbaarheid	50	50	0	0
Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed	7.782	7.803	4.771	40
Veilige stad	8.026	7.820	1.839	5.900
Passende ondersteuning en opvang	46.204	46.671	16.515	29.802
Werk, toekomstbestendige economie en ondersteuning	38.473	35.077	28.332	145
Kansrijk opgroeien	107.407	99.995	36.016	46.349
Levendig en gezonde stad	103.698	107.166	30.771	66.962
Totaal subsidies 2025	**325.605**	**315.270**	**118.723**	**149.198**

Wet Markt en Overheid

Inleiding

Op 20 november 2014 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over de economische activiteiten die, in het algemeen belang, door de gemeente worden aangeboden onder de integrale kostprijs. Op grond van de Wet markt en overheid is zo'n algemeenbelangbesluit vereist.
Hierbij is eveneens besloten jaarlijks een geactualiseerde lijst toe te voegen aan de P&C-cyclus, zodat deze door de gemeenteraad beoordeeld kan worden. Hieronder volgt de actuele lijst voor de programmabegroting 2025.

Economische activiteiten

De volgende activiteiten worden in het algemeen belang onder de kostprijs aangeboden. Bij iedere activiteit is een motivering opgenomen.

1. Bevoorrading horeca aan de werven met elektrische boot (VERVALLEN)

Vervallen, deze activiteit is inmiddels meer dan 100% kostendekkend.

2. Kredietverlening: (vervallen: 'sociale leningen en') saneringskredieten

Binnen het dienstenpakket van Werk en Inkomen komt kredietverlening voor. De kredietverstrekking vindt plaats onder de entiteit Kredietbank, een onderdeel van Werk en Inkomen. De Kredietbank valt onder de reikwijdte van de Wet Fido en valt qua toezicht onder de AFM. Daarnaast conformeert de kredietbank zich aan de gedragscode Sociale Kredietverlening, opgesteld door de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK).

Eén van de gedragscodes houdt in dat de kredietbank handelt zonder winstoogmerk. Het te hanteren rentepercentage bevindt zich dan ook in de onderkant van de markt. Daarnaast wordt een sociaal incassobeleid toegepast. De dienstverlening is nauw verweven met de Schulddienstverlening en stelt Werk en Inkomen in staat daadkrachtig de schuldenproblematiek van onze cliënten aan te pakken.

De vraag of de Wet Markt en Overheid van de toepassing is bij Kredietverlening moet bevestigend worden beantwoord. De door Werk en Inkomen gehanteerde rentepercentages volgen de markt, waarbij de rentepercentages zich duidelijk aan de onderkant van de markt bevinden.

De markt vult echter niet het gat van het door Werk en Inkomen aangeboden leenstelsel op. Het saneringskrediet is een onderdeel binnen de schulddienstverlening en zonder dit krediet slaagt de sanering niet. *(Vervallen: De sociale leningen kennen een zeer beperkte doelgroep waarbij de hoogte van het krediet zeer beperkt is. Zouden onze cliënten zich tot de markt wenden dan zijn ze aangewezen op, door het intrinsieke risico dat zij met zich meedragen, het duurste aanbod in de markt. Dit staat haaks op het beleid van Werk en Inkomen. Vandaar dat deze economische activiteit onder kostprijs wordt aangeboden.)*

3. Voorlichting seksuele gezondheid op het MBO (VERVALLEN)

Vervallen conform verwachting.

4. Weerbaarheidstraining Kom op voor Jezelf (VERVALLEN).

Vervallen conform verwachting.

5. Sportvoorzieningen en welzijnsvoorzieningen voor de inwoners van Utrecht

Sportparken, zwembaden, sporthallen, welzijnsvoorzieningen, sport en spelmaterialen et cetera worden onder integrale kostprijs aangeboden. De activiteiten dienen de volksgezondheid, het welzijn en zelfredzaamheid van de burger en het gebruik van deze producten is zonder financiële stimulering niet voor iedereen weggelegd. Voor deze producten ontstaat een onrechtvaardig hoge uitkomst (entree/ huur) als de integrale kostprijs wordt doorgevoerd, wat de toegankelijkheid van dergelijke voorzieningen voor alle bevolkingsgroepen in het kader van welzijn en volksgezondheid ernstig kan gaan belemmeren. Het is in het algemeen belang van alle inwoners van de gemeente dat deze voorzieningen toegankelijk en bereikbaar zijn.

6. Verhuur accommodaties ten behoeve van sport, gezondheid en welzijn

Sport-, gezondheids- en welzijnsaccommodaties hebben verschillende maatschappelijke functies, zoals het tegengaan van hangjongeren, bevordering van integratie, het bewerkstelligen van een goed woon- en vestigingsklimaat, opvang dak- en thuislozen, junks, blijf van mijn lijfhuis, et cetera. In het bijzonder ziet de gemeente een belangrijke maatschappelijke rol weggelegd voor sportverenigingen en welzijnsorganisaties die een samenbindende functie in de wijk vervullen dan wel instellingen die een verzorgende of maatschappelijke taak vervullen. Deze organisaties hebben in de regel geen financiële middelen om marktconforme huurprijzen te betalen voor huisvesting en zijn voor hun bestaan aangewezen op hulp van bijvoorbeeld de overheid. Ook de aan de functie ondersteunende horeca wordt hieronder geschaard, zoals horeca ondersteunend aan het zwembad, de sporthal, multifunctionele accommodaties, et cetera.

7. Beschikbaar stellen van gemeentelijke gebouwen aan bewoners(groepen), belangengroepen en maatschappelijke instellingen voor sociale, (natuur) educatieve en culturele activiteiten

Met het beschikbaar stellen van gebouwen aan bewoners(groepen), belangengroepen en maatschappelijke instellingen voor sociale, (natuur) educatieve en culturele activiteiten, bevordert de gemeente de participatie in de samenleving en wordt de kracht van de stad ondersteund. Er is een risico dat concurrentieverstoring kan ontstaan met andere ondernemingen die binnen de gemeentegrenzen actief zijn op het gebied van verhuur van gebouwen. Hierbij moet in aanmerking worden genomen dat de accommodaties uitsluitend gebruikt gaan worden als openbaar gebouw ten behoeve van doelgroepen zonder winstoogmerk. Deze doelgroepen hebben in de regel geen financiële middelen om marktconforme huurprijzen te betalen voor huisvesting. Door uitsluitend non-profitdoelgroepen de mogelijkheid te geven onder integrale kostprijs een gebouw of ruimte te huren, wordt gewaarborgd dat er geen concurrentievervalsing gaat plaatsvinden met ondernemers die in deze sector actief zijn.

8. Tijdelijke verhuur vastgoed vanwege antikraak, strategisch bezit, of voorraadfunctie

Tijdelijke verhuur is soms noodzakelijk. Partijen die tijdelijk huren weten dat zij op termijn het pand moeten verlaten en daarom zullen zij niet investeren in het pand om langdurig te blijven zitten waardoor een hoge huurprijs gelijk aan integrale kostprijs niet betaald zal worden. Marktpartijen gebruiken ook constructies met tijdelijke verhuur waarbij geen integrale kostprijs maar marktprijs wordt verlangd. De marktprijs is bepaald op wat een potentiële huurder bereid is te betalen. De marktprijs kan daardoor lager liggen dan de integrale kostprijs. Het ontbreken van huurbescherming voor tijdelijke huurcontracten is overigens ook een reden om niet de integrale kostprijs door te rekenen in de huurprijs. Een potentiële huurder loopt risico’s omdat hij geen zeker bestaan heeft in het gehuurde object. Dit rechtvaardigt een lagere prijs.
Door uit te gaan van integrale kostprijs in plaats van marktprijs, loopt de gemeente gevaar dat panden helemaal niet meer tijdelijk verhuurd kunnen worden met alle nadelen van dien, zoals geen beheer en onderhoud en verloedering.

9. Onrendabele top bij verhuur, verkoop of andere vervreemding vastgoed of grond

Bij vastgoed- of grondvervreemding of verhuur (anders dan bedoeld bij punt 5, 6, 7 en 8) wordt de marktprijs aangehouden. Dit is gebruikelijk binnen die markt. De kostprijs is afhankelijk van de investering die is gedaan bij het verkrijgen, oprichten of renoveren van het vastgoed of de grond. Deze investering kan hoger zijn dan de marktprijs bij verhuur, verkoop of andere vervreemding. In het algemeen belang kan dat nodig zijn om verloedering van de stad tegen te gaan, de stad op strategische punten te verfraaien of een extra investering te doen bij een grote gebiedsontwikkeling, waarbij de markt soms niet de wil of mogelijkheid heeft om te investeren. De afweging waarom en op welke wijze wordt geïnvesteerd vindt overigens plaats in de raadsvoorstellen inzake de exploitaties.

10. Het bieden van parkeergelegenheid in belanghebbende garages

Binnen de Gemeente Utrecht bevindt zich een achttal zogenaamde belanghebbende parkeergarages. Tegen betaling kan gebruik worden gemaakt van deze parkeervoorzieningen. Uniek aan deze afgesloten parkeergelegenheden is dat ze allemaal gelegen zijn in, en nabij, de drukke binnenstad van Utrecht. Op deze locaties is er sprake van een beperkt aantal parkeerplaatsen, hoewel de bevolkingsdichtheid zeer hoog is in vergelijking met minder stedelijke gebieden. Voor bewoners van deze omgeving is het mogelijk om een parkeervergunning aan te schaffen. Echter, doordat er in de openbare ruimte weinig parkeerplekken zijn in verhouding tot het relatief hoge aantal bewoners, is het lang niet altijd mogelijk een parkeervergunning te bemachtigen. De belanghebbende parkeergarages bieden in dit kader een alternatief/verruiming van de capaciteit. Het heffen van parkeerbelasting in de vorm van vergunningen is sec geen economische activiteit. Echter, het aanbieden van inpandige parkeergelegenheid is een economische activiteit die tevens door marktpartijen kan worden aangeboden. In de desbetreffende wijken is een inpandige parkeervoorziening economisch niet aantrekkelijk, aangezien het alleen om bewoners gaat. Het is niet wenselijk om een grote commerciële parkeergelegenheid zich in deze gebieden te laten huisvesten. De (externe) verkeersdruk (van auto's) en de hiermee samenhangende algehele leefbaarheid in deze centraal stedelijke woonwijken zou hierdoor in het geding komen. Met belanghebbende garages wordt meer capaciteit gecreëerd, zonder dat dit ten koste gaat van de openbare ruimte en leefbaarheid. Omdat de belanghebbende garages in het verlengde liggen van de bewonersvergunningen voor het straatparkeren is het alleen mogelijk om een abonnement te krijgen wanneer je daadwerkelijk in de wijk woont waarin de belanghebbende garage staat. Derhalve zijn belanghebbende garages een economische activiteit die wordt uitgevoerd in het algemeen belang.

11. In eigendom hebben en exploiteren parkeergelegenheid in openbare garages

De Gemeente Utrecht heeft verschillende openbare parkeergarages (Grifthoek, Kruisstraat, de Kop van Lombok, Vaartsche Rijn, Croeselaan en Berlijnplein) in eigendom. Op dit moment worden deze openbare parkeergarages kostendekkend geëxploiteerd. Het is echter mogelijk dat in volgende jaren de baten en lasten zich zodanig ontwikkelen dat de openbare garages in het algemeen belang onder de kostprijs zullen worden geëxploiteerd. De voornaamste redenen hiervoor zijn:

- Het verplaatsen van autoparkeren van de straat naar de garage. Dit verbetert de openbare ruimte en het straatbeeld van de historische binnenstad van Utrecht.
- Het invloed kunnen uitoefenen op de parkeerstromen in het centrum (meer spreiding over de stad). Hierbij is het streven minder auto's door de binnenstad te laten rijden, maar deze aan de randen van de stad inpandig te laten parkeren.
- In het geval van de Vaartsche Rijn- en de Croeselaangarage speelt mee dat een parkeergarage in de omgeving de gebiedsontwikkeling kan bevorderen. Door uitbreiding van functies zal de parkeerdruk in deze gebieden toenemen en is een verhoogde parkeercapaciteit nodig. In plaats van verschillende parkeervoorzieningen in het gebied, kan hierdoor het parkeren centraal geregeld worden.

De prijsstelling van een aantal specifieke producten, zoals abonnementen voor bewoners of deelautoaanbieders in de gemeentelijke parkeergarages is niet gebaseerd op een integraal kostprijstarief, maar op de verwachte prijs die de doelgroep bereid is te betalen voor het stallen van zijn auto in een parkeergarage in plaats van op straat. Daarnaast dient de prijs voor kortparkeren lager te liggen dan het straatparkeertarief in het gebied. Ook hebben niet alle garages even hoge kosten, dit zorgt voor een verscheidenheid aan verschillende tarieven. Dit is onwenselijk aangezien hierdoor een differentiatie optreedt tussen verschillende delen van de stad. Bovenstaande kan er zelfs voor zorgen dat een hoger tarief zou moeten worden gevraagd dan voor parkeren op straat. Dat effect doorkruist de doelstellingen van het beleid rondom garageparkeren.

12. Het bieden van parkeergelegenheid in P+R-voorzieningen

De Gemeente Utrecht heeft momenteel vier parkeervoorzieningen aan de randen van de stad (P+R Westraven, P+R de Uithof en P+R Papendorp). Tegen betaling kan geparkeerd worden op deze locaties en afhankelijk van de locatie, worden overgestapt op een tram, bus of deelfiets richting het centrum van Utrecht. Er is hier sprake van een economische activiteit.

Voor deze activiteit wordt geen integraal kostprijstarief gevraagd. Net als bij de andere (fiets-) parkeervoorzieningen is niet de kostprijs van de voorziening leidend bij het bepalen van de prijs, maar een inschatting van de optimale prijs voor het bereiken van de beleidsdoelstellingen. Om automobilisten te verleiden niet de stad in te rijden, maar hun auto te parkeren aan de rand van de stad om vervolgens over te stappen op het openbaar vervoer, dient er sprake te zijn van een aantrekkelijk, relatief lager tarief. Net als bij andere parkeergarages wordt er bij de ene P+R-voorziening meer gebruik gemaakt van het P+R-product, dan bij de andere. Ook zijn de kosten van verschillende garages niet altijd gelijk aan elkaar. Daarnaast is het zo dat het P+R-tarief sowieso onder de kostprijs ligt. Het doorbelasten van het integrale kostprijstarief aan P+R-gebruikers doorkruist de doelstellingen van het P+R beleid.

Dit beleid voorziet in het verminderen van het aantal auto’s in Utrecht. Minder auto’s betekent minder vervuiling, betere doorstroming en in grote lijnen een verbeterde leefbaarheid en bereikbaarheid van de Gemeente Utrecht. Derhalve kan er gesproken worden van een economische activiteit in het algemeen belang.

13. Exploitatie van fietsenstallingen

De Gemeente Utrecht heeft verschillende fietsenstallingen in exploitatie. Het betreft hier een economische activiteit waarbij geen sprake is van doorberekening van integrale kostprijs. Immers, het stallen van fietsen is in Utrecht (de eerste 24 uur) gratis. De integrale kosten van het fietsparkeren zijn dusdanig hoog dat er bij een bescheiden vergoeding voor fietsparkeren geen sprake is van de integrale kostprijs. De prijsstelling van fietsparkeervoorzieningen ligt in lijn met de ambities van Utrecht op het gebied van fietsgebruik. Utrecht wil fietsstad nummer 1 van Nederland blijven. Een stad waarin de fiets het primaire vervoersmiddel is. Deze ambitie wordt gevoed door de wens om (de vrees voor) fietsdiefstal te verminderen en voetgangersruimte te vergroten door minder fietsen in de openbare ruimte te laten stallen. Daarnaast draagt fietsverkeer bij aan het terugdringen van het autoverkeer in de stad, wat goed is voor, enerzijds, de luchtkwaliteit in het centrum, anderzijds, de doorstroming van het verkeer. Ten derde is het voor de inwoners gezond om lichaamsbeweging per fiets te hebben.

Het alternatief voor het door de gemeente laten exploiteren van deze fietsenstallingen is een marktpartij die de fietsparkeervoorzieningen aanbiedt. Deze marktpartij zal een rendabel verdienmodel moeten hanteren om de fietsparkeervoorziening te kunnen blijven aanbieden. Dit betekent dat niet alleen de integrale kostprijs van de voorziening zal worden doorbelast aan de klant, maar tevens een marge om het winstoogmerk van een private onderneming te kunnen realiseren. Dit resulteert in een

prijs voor het stallen van fietsen die aanmerkelijk hoger zal liggen dan de prijs waarvoor de gemeente deze dienst aanbiedt. Een hoge(re) prijs voor het stallen van fietsen leidt ertoe dat mensen niet bereid zullen zijn hun fietsen te stallen in stallingsvoorzieningen en fietsgebruik niet verder wordt gestimuleerd. Hierdoor komen de doelstellingen van het fiets- en voetgangersbeleid in het geding. Het belang van deze doelstellingen voor Utrecht is zwaarwegend.

14. Het bieden van fietsparkeergelegenheid in buurtfietsenstallingen en fietstrommels

De gemeente biedt tegen betaling stallingsplekken voor fietsen aan in buurtstallingen en fietstrommels. Het aanbieden van deze voorzieningen ligt in lijn met het fiets(-parkeer) beleid zoals weergegeven in het onderdeel ‘exploitatie van fietsenstallingen’. Buurtfietsenstallingen en trommels bevinden zich voornamelijk in de wijken. Waar het bij openbare fietsenstallingen vooral gaat over de binnenstad en het stationsgebied, richten buurtfietsenstallingen en fietstrommels zich voornamelijk op een leefbare openbare ruimte in de woonwijken, waar inpandige fietsenbergingen niet aanwezig zijn.

De tarifering voor een abonnement voor een buurtstalling of voor een fietstrommel wordt, net als bij andere parkeervoorzieningen, bepaald op basis van een inschatting van de kosten die mensen bereid zijn te maken voor het inpandig stallen van hun fiets. Dit resulteert in een tarief dat niet gelijk is aan de integrale kostprijs van een locatie. Aangezien niet alle voorzieningen even hoge kosten hebben, zou een veelvoud aan tarieven voor buurtstallingen kunnen ontstaan. Wanneer de integrale kostprijs wordt doorbelast, zal de prijs voor een abonnement gemiddeld toenemen waardoor de realisatie van de doelstellingen van het beleid in gevaar komt.

15. Het doorverkopen van verwijderde fietsen

Het is noodzakelijk om gevaarlijk geplaatste fietsen en te lang gestalde fietsen door de hele stad te verwijderen. Deze handeling is in zichzelf een publieke activiteit. Echter, fietsen die niet worden afgehaald bij het fietsdepot worden na verloop van de wettelijke termijn doorverkocht. Dit om een te grote voorraadvorming en een onevenredige claim op de opslagcapaciteit te voorkomen.

De prijs die wordt betaald voor de fietsen is de marktprijs van de desbetreffende fiets. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen drie verschillende tarieven, afhankelijk van de staat van de fiets. Volgens de Wet zou de integrale kostprijs van de fiets moeten worden doorbelast. De marktwaarde van de doorverkochte fietsen is in de regel dusdanig gering, dat deze vrijwel altijd onder de integrale kostprijs ligt. Dit valt te rechtvaardigen doordat, wanneer deze fietsen niet worden doorverkocht, een oneindige behoefte zou ontstaan aan extra opslag. Daarnaast wordt dit vanuit het oogpunt van hergebruik niet acceptabel geacht.

16. Verstrekken van leningen ter bevordering van energiebesparing en duurzame opwekking

Binnen de opgave Energietransitie worden leningen verstrekt aan verschillende actoren in het speelveld van energiebesparing en duurzame energieopwekking. Dit zijn enerzijds leningen die direct gericht zijn op het niveau van de consument van energie. Naast de particuliere consument kunnen dit ook scholen zijn. Anderzijds bestaat er een provinciaal en gemeentelijk fonds (SETU, Stichting Energietransitie Utrecht) dat leningen verstrekt aan (maatschappelijk) ondernemers voor het uitvoeren van verduurzamingsmaatregelen. Dat kan zijn aan het gebouw, in de installaties, zoals zonnepanelen, of meer integrale oplossingen zoals een combinatie van opwerk, opslag en isolatie. Het verstrekken van leningen is een economische activiteit door private partijen zoals banken, investeringsmaatschappijen of andere particuliere geldschieters. Echter, zij zijn niet altijd bereid krediet te verstrekken ten behoeve van ontwikkeling van nieuwe technologieën, aan investeringen met lagere rendementen of kleine leningen waarbij relatief hoge transactiekosten zijn. Wanneer maatschappelijke organisaties, bewoners en/of bedrijven geen eigen reserves te hebben om investeringen te doen in duurzaamheid, en de private financiers niet voldoende zekerheid hebben, of

de kosten (nog) te hoog vinden, komt de markt niet tot ontwikkeling. Het is juist deze ontwikkeling die noodzakelijk is voor het bereiken van de doelstellingen van de opgave Energietransitie. Om de doelstellingen in CO2-reductie en de opwekking van duurzame energie, waarbij de investeringen en initiatieven die zorgen voor het bereiken van deze doelstellingen voortkomen uit de private sector, te realiseren, is het noodzakelijk om de markt op gang te helpen. Een rol die de markt nog niet in een dusdanige mate oppakt dat de doelstellingen van het beleid worden bereikt. De economische activiteit van het verstrekken van leningen wordt gegeven deze situatie uitgevoerd door de Gemeente Utrecht. Het streven is om de markt op gang te helpen, en zodra dit niet meer nodig is, deze economische activiteit over te laten aan de markt zelf. Tot dat moment is er echter sprake van een economische activiteit in algemeen belang aangezien de beleidsdoelstellingen anders niet worden gerealiseerd.

17. Het informeren en adviseren van marktpartijen inzake Energietransitie

Binnen de opgave Energietransitie wordt de markt voor energiebesparing en duurzame opwekking nog op een andere manier op gang geholpen dan door het verstrekken van de hierboven beschreven kredieten. Het is namelijk niet voldoende om enkel kredieten beschikbaar te stellen tegen aantrekkelijke voorwaarden, ook moet het bewustzijn, de kennis en de informatie aanwezig zijn met betrekking tot energiebesparing en duurzame energieopwekking. Wanneer dit ontbreekt zal de markt op dit gebied niet op gang komen. Een verschijnsel dat in de weg staat van de beleidsdoelstellingen van de opgave Energietransitie. In dit kader wordt vanuit het programma geïnformeerd en geadviseerd over energiebesparing en duurzame energieopwekking. Dit ook nadrukkelijk vanuit de gedachte dat de markt hiermee in staat wordt gesteld zichzelf te organiseren en vooruitgang te boeken op het gebied van energiebesparing en nieuwe vormen van energieopwekking. Informeren en adviseren is een economische activiteit die, in mindere mate, ook zou kunnen worden uitgevoerd door de markt. Denk aan adviesbureaus, accountants, installatie- en bouwbedrijven en energieleveranciers. Echter, de economische waarde van dit advies en deze informatie is op dit moment niet voldoende voor deze marktpartijen om dit zelfstandig te doen. Om de markt op gang te helpen en via die weg de beleidsdoelstellingen te realiseren, worden binnen de opgave Energietransitie deze activiteiten uitgevoerd in het algemeen belang.

18. Economische activiteiten schoon vervoer

a. Vervallen: Het aanbieden van oplaadpalen voor elektrische voertuigen (vervallen omdat de gemeente een concessie (Europees aanbesteed) heeft gesloten, waarbij marktpartijen de exploitatie van de oplaadpalen kostendekkend op zich nemen).
b. Het aanbieden van intelligente bandenpompen.
Vanuit het programma Gezonde lucht voor Utrecht zijn op een aantal strategische locaties intelligente bandenpompen gerealiseerd die vrij toegankelijk zijn. Het aanbieden van de bandenpompen kan gezien worden als economische activiteit aangezien tankstations deze dienst vaak ook aanbieden: veelal tegen betaling van een vergoeding kan gebruik worden gemaakt van deze dienst. Dit kan als drempel worden ervaren door de automobilist. Daarnaast blijken de bandenpompen niet altijd even goed te functioneren. Beide factoren dragen bij aan het verschijnsel dat automobilisten hun bandenspanning maar sporadisch controleren. Brandstofverbruik en de slijtage van banden is een belangrijke bron van fijnstof en extra uitlaatgassen in de lucht. Het verbeteren van de bandenspanning draagt hierdoor bij aan het afnemen van de hoeveelheid fijnstof en stikstofoxiden in de lucht en derhalve aan het behalen van de doelstellingen van het programma Gezonde lucht voor Utrecht. Tevens zal door het verlaagde brandstofverbruik de uitstoot van koolstofdioxide afnemen. Aangezien hier kansen liggen die tot op heden door de markt nog beperkt worden gegrepen, springt de gemeente in dit gat. Het doel hiervan is ervoor te zorgen dat de markt dit voorbeeld overneemt.

19. Activiteiten die worden uitgevoerd in het kader van of naar aanleiding van grootschalige (sport)evenementen

De Gemeente Utrecht verbindt zich aan grootschalige (sport)evenementen. Ten behoeve van zo'n evenement kan de gemeente economische activiteiten verrichten die onder de kostprijs worden aangeboden. Te denken valt hierbij aan wegomleidingen/wegafzettingen, inzet van personeel, aanbieden van faciliteiten, et cetera. Met een grootschalig (sport)evenement plaatst de gemeente zich in de kijker bij de (inter)nationale sportliefhebber. Daarnaast kan een evenement bijdragen aan de lokale economie waaronder horeca, hotels, detaillisten, et cetera. Zonder inbreng van de gemeente is de kans heel klein dat zo'n grootschalig (sport)evenement in de gemeente plaatsvindt.

20. Verhuur aan creatieve bedrijven/startups in cultuurcluster Berlijnplein (NIEUW)

De gemeente Utrecht zou bij verhuur aan creatieve bedrijven/start-ups op basis van de Mededingingswet een kostprijsdekkende huur in rekening moeten brengen. De kostprijsdekkende huur in het cultuurcluster Berlijnplein ligt vanwege de hoge ambities (onder andere op het gebied van circulair en energieneutraal bouwen) substantieel hoger dan de markthuur. De inschatting is dat er bij een kostprijsdekkende huur geen partijen zijn, die deze ruimte willen huren.
De gemeente wil een cultuurcluster ontwikkelen met daarin een mix van culturele organisaties, onderwijsorganisaties en creatieve bedrijven en hen de mogelijkheid bieden om ruimte in een zeer vooruitstrevend circulair gebouw te huren tegen marktconforme huur. Hiervoor heeft de gemeenteraad een aanvullend algemeen belang besluit genomen op 20 mei 2021.

Tabel Toezeggingen met OO/activiteit

Activiteit	Kosten	Opbrengsten	Kosten dekkendheid	Opmerkingen	Organisatie onderdeel
1. Bevoorrading horeca met elektrische boot	VERVALLEN				
2. Kredietverlening: sociale leningen en saneringskredieten				Geen kostprijsberekening mogelijk	W&I
3. Voorlichting seksuele gezondheid op het MBO	VERVALLEN				
4. Weerbaarheids-training Kom op voor jezelf	VERVALLEN				
5. Sportvoorzieningen en welzijnsvoorzieningen	42.800.000	14.500.000	33,9%		MO
6. Verhuur accommodaties t.b.v. sport, gezondheid en welzijn	16.100.000	4.950.000	30,7%		VGU
7. Beschikbaar stellen gemeentelijke gebouwen	8.321.000	866.000	10,4%		VGU
8. Tijdelijke vastgoed verhuur				Geen kostprijsberekening mogelijk (zie noot 1)	VGU
9. Onrendabele top				Zie noot 2	VGU
10. Parkeergelegenheid in belanghebbenden garages	537.113	410.000	76,3%	Betreft de volgende garages: Tuinstraat, Jan Meyenstraat, Lange Lauwerstraat, Korte Nieuwestraat, Albracht, Malba, Wolvenplein, ABC-straat.	SB/VGU
11. In eigendom hebben en exploiteren van parkeergelegenheid in openbare garages	5.491.314	8.228.000	149,8% (zie noot 3)	Betreft alle openbare garages: Grifthoek, Kop van Lombok, Vaartsche Rijn, Kruisstraat, Croeselaan en Berlijnplein	SB/VGU
12. Het bieden van parkeergelegenheid in P+R-voorzieningen	2.377.551	3.192.000	134,3%	Betreft P&R-voorzieningen: De Uithof, Papendorp, Westraven.	SB/VGU
13. Exploitatie van openbare fietsenstallingen	6.493.314	1.133.000	17,4%	Betreft negen openbare stallingen.	SB/VGU

Activiteit	Kosten	Opbrengsten	Kosten dekkendheid	Opmerkingen	Organisatie onderdeel
14. Fietsparkeergelegenheid in buurt-fietsenstalling en fietstrommels	586.314	113.000	19,3%	Betreft 40 buurtstallingen en diverse fietstrommels.	SB/VGU
15. Doorverkopen verwijderde fietsen	402.740	45.291	11,2%	Bestaat uit beheer en onderhoud depot. Opbrengsten via verkopen van fietsen.	VTH
16. Verstrekken van leningen ter bevordering van energiebesparing				Geen kostprijsberekening mogelijk	OOR
17. Informeren en adviseren inzake Energietransitie	250	0	0%	Per advies	OOR
18a. VERVALLEN					
18b. Aanbieden van intelligente bandenpompen	2.125	0	0%		OOR
19. Grootschalige sportevenementen				Zie noot 4	MO
20. Verhuur cultuurcluster Berlijnplein	P.M. (zie noot 5)				CZ

1. Het gaat hier met name om leegstandsbeheer ter voorkoming van kraak en er ligt dus geen kostprijsberekening onder de vergoeding.
2. VERVALLEN
3. Momenteel zijn de openbare garages kostendekkend, het is echter mogelijk dat in volgende jaren de baten en lasten zich zodanig ontwikkelen dat deze garages weer onder de kostprijs worden geëxploiteerd, daarom kan dit onderdeel (nog) niet vervallen.
4. Bij (sport)evenementen gelden de volgende principes: De organisator van het evenement dient een aanvraag voor een vergunning in en betaalt daarvoor leges. Leges zijn kostendekkend.
   Kosten die specifiek voor het evenement worden gemaakt worden doorberekend aan het evenement conform de Utrechtse regels voor kostentoerekening.
   Omdat een eventuele inzet van de gemeente per evenement kan verschillen, is er geen eenduidige kostprijs te bepalen. Een evenement kan gesubsidieerd worden door de gemeente en deze subsidie kan in natura of in cash plaatsvinden. Bijdragen in natura worden gewoonlijk gewaardeerd tegen de kostprijs die de gemeente daarvoor betaalt.
5. Het cultuurcluster is nog niet gerealiseerd, dus er kunnen nog geen kosten en opbrengsten worden aangegeven.

Hervormingen Sociaal Domein

Inleiding

We vinden het belangrijk dat iedereen gezond, prettig en zelfstandig kan wonen en samenleven in onze stad. Wanneer dit even niet vanzelfsprekend is, is er goede zorg en ondersteuning beschikbaar in aanvulling op wat mensen zelf en met elkaar organiseren. Zoals geschetst in de Voorjaarsnota 2023 staat deze ambitie onder druk. De stijging van de vraag naar zorg, het tekort aan personeel, ruimte voor passende voorzieningen en de stijging van de zorgkosten maken dat Utrechters niet altijd de zorg kunnen krijgen die zij nodig hebben en bovendien dat de zorg onbetaalbaar wordt. Bij de Voorjaarsnota 2023 is daarom besloten tot een taakstelling in het sociaal domein en over de aanpak hiervan. Deze aanpak bestaat uit drie lijnen: 1) Samen aan de slag, 2) Inhoudelijke aanpak[1], 3) Financiële uitgangspunten. De vastgestelde taakstelling kent een ingroeipad voor Jeugd en Wmo, en wordt structureel vanaf 2027. Vanwege de vastgestelde aanpak (inhoudelijk en in het bredere sociaal domein) noemen we dit de hervormingen sociaal domein; hierbij gaat het over dingen anders doen (ter vergelijking: bij bezuinigen gaat het over dingen minder doen of stoppen. Dingen anders doen kan echter wel betekenen dat de zorg en ondersteuning voor bepaalde zorgvragen minder wordt). De concrete bezuinigingsmaatregelen die zijn aangenomen bij de Voorjaarsnota 2024 komen bovenop de taakstelling van de hervormingen sociaal domein.

In deze bijlage geven we de context weer waarbinnen we hervormen, blikken we terug op waar we nu staan, informeren we u over de hervormingen voor 2025 en verder, geven we een nadere toelichting op beslispunt 6 uit het raadsvoorstel Programmabegroting 2025, weergeven we een dilemma inzake flexibel schuiven tussen doelstellingen, informeren we u over de raakvlakken met de concrete bezuinigingsmaatrelen uit de Voorjaarsnota 2024 en informeren we u tot slot over belangrijke sturings- en informatiemomenten. Daarbij merken we op dat de nadere uitwerking van het hoofdlijnenakkoord van onze nieuwe regering nog impact kan hebben op de omvang van onze acties.

Context hervormingen sociaal domein

In de raadsbrief over de hervormingen sociaal domein van mei 2024 hebben we u uitgebreider geïnformeerd over de context waarbinnen de hervormingen sociaal domein plaatsvinden. De daarin benoemde factoren maken dat er een aanhoudende druk is op het sociaal domein en onze bewegingsruimte beperkt is. We zien dat met name problematiek rond daklooshеid, eenzaamheid, mentaal welbevinden en – nog steeds – de naweeën van de coronaperiode een grote wissel trekken op ons Utrechtse model. Ook nu vinden we het belangrijk te herhalen dat Utrecht voor de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet sinds de decentralisaties consistent heeft geïnvesteerd in een preventieve aanpak. Hiermee is het ons gelukt om met een budget uit de voeten te kunnen dat substantieel lager is dan waar op basis van de verdeelsleutel gemeentefonds vanuit kan worden gegaan. Nu ook gemeente Utrecht moet hervormen vanwege de verschillende vormen van schaarsten waar we mee te maken hebben (o.a. financieel, arbeidscapaciteit en woningen), is het van belang dat we deze preventieve aanpak niet afbreken. We zoeken dan ook naar ruimte die er is om hervormingen in het sociaal domein te realiseren, zonder afbreuk te doen aan deze preventieve aanpak. Die ruimte vinden wij bijvoorbeeld in stevigere sturing, afbakening van de reikwijdte van de verschillende wetten en andere manieren van zorgverlening (bijvoorbeeld groepsgericht en blended care). In deze bijlage gaan wij verder in op deze

[1] Binnen de inhoudelijke aanpak zijn vijf uitgangspunten vastgesteld: we richten ons op het wegnemen van grondoorzaken, ongelijk investeren voor gelijke kansen is het uitgangspunt bij het inzetten van de beperkte middelen voor de inwoners en buurten die dat het hardst nodig hebben, we organiseren zorg en ondersteuning simpeler, we investeren alleen nog in pilots en programma's die een structurele bijdrage leveren aan het verbeteren van de uitvoeringspraktijk en we zetten in op 100% compensatie vanuit het Rijk op de 'extra' Utrechtse inzet boven op het wettelijk minimum (gaat de compensatie niet door, dan handelen we in lijn met amendement 'Utrechtse basis is een absoluut minimum bij bezuinigingen').

hervormingen. Hierbij is het belangrijk om nogmaals te benadrukken dat het beleid van het Rijk nog onzeker is. Het hoofdlijnenakkoord wordt nog uitgewerkt en kan effect hebben op de hervormingen sociaal domein. Een voorbeeld daarvan is de aangekondigde overheveling van Specifieke Uitkeringen naar het Gemeentefonds met verwerking van een taakstelling waardoor er voor gemeenten minder te besteden is.

Waar staan we nu?
We hebben u voor het laatst over de hervormingen sociaal domein geïnformeerd in de raadsbrief over de hervormingen sociaal domein van mei 2024 die parallel aan de Voorjaarsnota 2024 is verzonden. We hebben u daarbij geïnformeerd over waar we voor 2025 en verder aan werken. Tevens zijn de belangrijkste financiële en inhoudelijke kaders voor de hervormingen reeds door uw raad vastgesteld. Hieronder volgt een kort overzicht van waar we staan.

Financiële kaders
Bij de Voorjaarsnota 2023 is een taakstelling opgenomen voor het sociaal domein van 16 miljoen euro structureel. Deze taakstelling kent een ingroeipad (in 2024 5,7 miljoen euro, in 2025 8,2 miljoen euro, in 2026 14,8 miljoen euro en vanaf 2027 structureel 16 miljoen euro). De taakstelling is op doelstellingniveau verwerkt in de meerjarenbegroting 2024-2028. Bij Jeugd zien we dat de afgelopen jaren vooral de kosten voor de aanvullende jeugdzorg zijn gestegen. Daarom kiezen we ervoor om voornamelijk binnen deze doelstelling inhoudelijke hervormingen door te voeren. Specifiek houdt dit in dat de taakstelling op Jeugd is verwerkt binnen doelstelling 5: Specialistische Jeugdhulp in het programma Kansrijk opgroeien. Voor Wmo geldt dat het tekort voortkomt uit de verwachte groei van de zorgvraag en de verwerking van de doorcentralisatie Beschermd Wonen. Voor de verwachte groei waren geen extra middelen beschikbaar. De groei is daarom niet in de begroting verwerkt en moet dus binnen de bestaande budgetten worden opgevangen. Onze gemeentetaken (o.a. begeleiding, activering, hulp bij huishouden en hulpmiddelen) bekostigden we, vanwege tekorten op die taken, deels vanuit beschikbare ruimte in de middelen voor Beschermd Wonen. Zoals u weet en heeft besloten is door de doordecentralisatie Beschermd Wonen en de vernieuwde samenwerkingsafspraken met de U16 die ruimte niet langer beschikbaar. Deze middelen komen de regiogemeenten toe zodat zij, conform de visie Dannenberg, de lokale basis kunnen versterken. We moeten daardoor in Utrecht zoeken naar andere dekkingsmiddelen of de uitgaven voor de gemeentetaken verlagen. De hervormingen sociaal domein op de Wmo zijn dan ook bedoeld om het budget voor uitgaven te verschuiven en/of gericht in te zetten om de uitgaven binnen de bestaande financiële kaders van het programma ‘Passende ondersteuning en opvang’ op te vangen. Dit leidt daarmee niet tot een verlaging van het totale budget binnen het programma. Bij de Wmo zien we vooral een groei binnen de aanvullende zorg en individueel maatwerk. De inzet is om de uitgaven voornamelijk te verlagen binnen doelstelling 2: Passende aanvullende zorg van het programma Passende ondersteuning en opvang.

Met de maatregelen die voor 2024 zijn ingezet in combinatie met een aantal autonome ontwikkelingen (zoals de werkelijke ontwikkeling van de zorgvraag, afrekeningen met zorgaanbieders over 2023 en gedeeltelijke compensatie van het Rijk voor de gevolgen van de wijziging in het woonplaatsbeginsel) verwachten we sociaal domein breed te kunnen voldoen aan de taakstelling voor 2024 van 5,7 miljoen euro. Wel gelden hierbij onzekerheden, vooral op de doelstellingen binnen het programma Kansrijk opgroeien. Het gaat dan om de concrete opbrengsten van de hervormingen (zoals groepsgericht werken) en de tijdige realisatie bij de jeugdaanbieders. De resultaten voor het programma Kansrijk opgroeien worden waarschijnlijk pas vanaf het vierde kwartaal 2024 zichtbaar.

Inhoudelijke kaders
Met de partners binnen het Utrechtse zorgstelsel werken we aan hervormingen om de dienstverlening binnen de bijgestelde begroting te kunnen uitvoeren. De belangrijkste kaders voor deze hervormingen

zijn door de raad vastgesteld bij de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2023, de Nota van uitgangspunten Met elkaar voor elkaar - onderdelen van sociale basis en basiszorg 2025-2035 en de Beleidsnota Wmo 'Samen leven, samen zorgen'. Twee andere belangrijke kaders volgen nog. Dit gaat ten eerste om de beleidsnota Jeugd die we in Q3 2024 aan uw raad voorleggen. De hervormingen jeugd die we onder handen hebben zijn in lijn met de kaders uit de Voorjaarsnota 2023 en de Nota van uitgangspunten onderdelen van sociale basis en basiszorg en sluiten aan bij de beleidsnota Wmo (zie ook de raadsbrieven jeugd van oktober 2023, maart 2024 en juni 2024). Ten tweede werken we aan de Sociale Visie Utrecht 2040 (SVU 2040). Hierin geven we meer richting vanuit de breedte van het sociaal domein én met een blik op de lange termijn. De SVU 2040 zal in Q4 2024 aan uw raad worden voorgelegd.

De kaders worden verder uitgewerkt en uitgevoerd om daadwerkelijk hervormingen te realiseren. De stand van zaken daarvan is opgenomen in de tabel onderaan deze bijlage.

Hervormingen voor 2025 en verder
In de raadsbrief over de hervormingen sociaal domein van mei 2024 hebben we u geïnformeerd over hervormingen waar we voor 2025 en verder aan werken. In deze paragraaf en de bijgesloten tabel geven we een update hierop. Ook informeren we u over nieuwe hervormingen. Indien de raad akkoord gaat met beslispunt 6 over de hervormingen sociaal domein, helpt dit om onderstaande hervormingen daadwerkelijk te realiseren. We informeren u hieronder over de hervormingen langs de drie lijnen die samen de aanpak vormen, zoals vastgesteld bij de Voorjaarsnota 2023.

Lijn 1 – samen aan de slag (proces)
In de tabel aan het einde van deze bijlage staan de hervormingen opgenomen waar we voor 2025 en verder aan werken, inclusief de hervormingen die aansluiten op lijn 1. Binnen deze lijn ligt de nadruk op het voorleggen van kaders aan de gemeenteraad (zoals de Wmo beleidsnota en de nog voor te leggen beleidsnota Jeugd), het samenwerken met onze partners in de stad en regio op basis van partnerschap en rekenschap, de kansen en risico's die het Integraal Zorgakkoord (IZA) biedt en de inspraak van inwoners en cliëntvertegenwoordigers. De afgelopen jaren zijn de uitgaven binnen vooral de aanvullende zorg flink gestegen, deels als gevolg van een stijgende zorgvraag en complexe problematiek. Dit in combinatie met schaarste in brede zin, vraagt om een andere invulling van ons opdrachtgeverschap. Binnen deze lijn zetten we daarom als onderdeel van het samenwerken met onze partners op basis van partnerschap en rekenschap flink in op het versterken van opdrachtgeverschap. Dit betekent o.a. dat we contracten afsluiten die het mogelijk maken om samen met onze partners meer te sturen op de afgesproken doelen. Ook valt hierbij te denken aan het inrichten van contractmanagement en het sturen op vraagverheldering van partners in de drie sporen (sociale basis, basiszorg en aanvullende zorg). Inzet is om hiermee deels in de taakstelling te voorzien en zo pijnlijker hervormingen zoveel mogelijk te voorkomen.

Lijn 2 – inhoudelijke aanpak
In de tabel staan tevens de hervormingen opgenomen die passen binnen lijn 2. Daarbij is ook aangegeven hoe dit past langs de vijf inhoudelijke uitgangspunten (inclusief het amendement over de Utrechtse basis) uit de Voorjaarsnota 2023. Voor hervormingen waarover wij u reeds hebben geïnformeerd is een update / stand van zaken opgenomen. In deze update gaan we in op ontwikkelingen sinds we u voor het laatst hebben geïnformeerd in de raadsbrief hervormingen sociaal domein van mei 2024. Hierbij informeren we u onder andere over hoe de bezuinigingen Wmo zich verhouden tot de middelen die we vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) krijgen om de doelen uit het IZA te realiseren, zoals toegezegd tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota 2024 in de commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport van 3 juli 2024 (ID 761). Ook zijn een aantal nieuwe hervormingen toegevoegd.

Effecten op inwoners en partners

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2024 in de commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport van 3 juli 2024 is de toezegging gedaan om u bij de Programmabegroting 2025 uitgebreider te informeren over de verwachte effecten van de hervormingen (tevens ID 761).

Parallel aan de Voorjaarsnota 2024 is een raadsbrief verzonden met daarin de impact van verschillende hervormingen op inwoners. De insteek is onder andere dat inwoners vaker ondersteuning krijgen vanuit de sociale basis, op een andere manier zorg en ondersteuning ontvangen dan zij tot nu toe gewend waren (bijvoorbeeld groepsgericht in plaats van individueel, blended care (met gebruik van e-health) in plaats van alleen fysiek) en meer inwoners direct vanuit het juiste kader zorg/ondersteuning ontvangen en dus minder vaak gebruik maken van zorg/ondersteuning vanuit de Wmo of Jeugdwet als 'overbruggingszorg' (denk aan scherpte op de toepassing van verlengde Jeugdwet) of symptoombestrijding. Verder is ongelijk investeren voor gelijke kansen een belangrijk principe. Dit kan ertoe leiden dat het aanbod straks niet voor iedereen gelijk is, in bepaalde wijken/buurten of voor bepaalde doelgroepen wordt er mogelijk meer inzet gepleegd, en in andere wijken/buurten en voor bepaalde doelgroepen minder dan voorheen. Kortom, voor bepaalde inwoners wordt mogelijk meer gedaan, en voor andere inwoners mogelijk minder. Uitgangspunt daarbij is wel dat iedereen die ondersteuning en zorg nodig heeft, dit ook –in een passende vorm- ontvangt. Ongelijk investeren maakt bijvoorbeeld ook onderdeel uit van de verbeter- en ontwikkeltaken zoals opgenomen in de overeenkomsten met beide buurtteams en SportUtrecht.

Dit alles betekent ook iets voor onze partners in de stad en hun professionals. Zo zullen de hervormingen er naar verwachting bijvoorbeeld toe leiden dat meer zorg- of ondersteuningsvragen terechtkomen in de sociale basis en de organisaties die hierbinnen actief zijn, zullen professionals vaker groepsgericht werken en is de insteek dat de zorgvraag bij partners in de aanvullende zorg afneemt. Ook zullen professionals mensen met een ondersteuningsvraag vaker wijzen op hun eigen mogelijkheden en die van hun netwerk, of wordt ingezet op het versterken van dit netwerk of wordt ingezet op ondersteuning vanuit de sociale basis. Om de zorgvraag in de aanvullende zorg te doen afnemen is het immers ook nodig dat cliënten in de aanvullende zorg overgaan naar basiszorg of de sociale basis zodra dit mogelijk is. Hiertoe is er een goede samenwerking nodig tussen de aanvullende zorg, de buurtteams en de sociale basis. Specifiek als het gaat om het in gezamenlijkheid bepalen wie welk deel van een ondersteuningsvraag kan oppakken met als uitgangspunt de beweging naar voren (inzet om meer inwoners vanuit de sociale basis of basiszorg te helpen i.p.v. vanuit de basiszorg of aanvullende zorg). Samen met de partijen willen we komen tot een passende werkwijze qua start en evaluatie van de ondersteuning. Hierbij kan Thuis in je wijk een middel zijn.

Onze inzet is erop gericht te voorkomen dat hele groepen niet meer geholpen zullen worden of bepaalde zorg- of ondersteuningsvormen in bepaalde wijken niet meer beschikbaar zullen zijn. Wel zal dus de manier waarop en de mate waarin zorg en ondersteuning wordt aangeboden veranderen, wat effect heeft op zowel inwoners als partners. Mocht het effect van de hervormingen die we onder handen hebben niet voldoende zijn om de taakstelling te behalen, dan zijn mogelijk pijnlijker keuzes noodzakelijk.

Lijn 3 – Financiële uitgangspunten

We blijven inzetten op de beweging naar voren, wat betekent dat we koersen op een afname van het aantal Utrechters die een beroep doen op aanvullende zorg uit de Wmo of aanvullende jeugdhulp en/of de duur en intensiteit daarvan. Met de transitiereserve die wij ter besluitvorming aan uw raad voorleggen, kunnen we de noodzakelijke veranderingen daarvoor bij en door onze partners aanjagen

en versnellen. We moeten immers eerst de mogelijkheid creëren om cliënten vanuit de aanvullende zorg elders op te vangen, voordat aanbieders ze kunnen laten gaan. En tegelijk moeten we investeren in de voorzieningen en de efficiency van de sociale basis en basiszorg om te zorgen dat de instroom in de aanvullende zorg afneemt. Daar is de reserve voor bedoeld.

De beweging van aanvullende zorg naar basiszorg en sociale basis zal ook leiden tot structurele verschuiving van budgetten tussen doelstellingen en zelfs tussen programma's. De mate en het tempo waarin is afhankelijk van wat onze partners kunnen realiseren en wat ze aankunnen qua eigen capaciteit. Om het tempo in de hervormingen te houden is snel schakelen tussen de opdrachten en flexibiliteit in het in te zetten budget per doelstelling nodig. Hierover gaan we graag met uw raad in gesprek (zie verder in deze bijlage onder dilemma inzake het flexibel verschuiven tussen doelstellingen).

Zoals vermeld in de paragraaf financiële kaders geldt voor de Wmo dat het tekort voortkomt uit de verwachte groei van de zorgvraag en de verwerking van de doordecentralisatie Beschermd Wonen. We hebben hierbij rekening gehouden met de verwachte autonome groei van de zorgvraag. Er is een reëel risico dat de zorgvraag harder stijgt dan de verwachte groei waar we tot nu toe rekening mee hebben gehouden in het meerjarenperspectief. Dit in verband met de vergrijzing en de effecten hiervan op de stijgende zorgvraag voor de Wmo en de effecten van de zorgtransformatie die o.a. vanuit het Integraal Zorgakkoord in gang wordt gezet (afschalen van zorg van het medisch naar het sociaal domein zonder dat daarvoor middelen meekomen). Via de VNG lobbyen gemeenten daarom bij het Rijk o.a. om extra middelen beschikbaar te stellen om de verwachte druk op de Wmo door vergrijzing op te vangen. De verwachting is dat hiervoor structurele middelen beschikbaar komen. Wij volgen de ontwikkelingen op de voet en eventuele extra middelen betrekken we bij de integrale afweging bij de Voorjaarsnota 2025.

Beslispunt 6 van het raadsvoorstel Programmabegroting 2025 en dilemma flexibel verschuiven tussen doelstellingen

In het raadsvoorstel bij de Programmabegroting 2025 stellen we een besluit voor inzake de hervormingen sociaal domein. Een besluit hierop maakt het mogelijk om de hervormingen sociaal domein te realiseren. In deze paragraaf lichten wij dit verder toe. Tevens leggen we een dilemma voor inzake het flexibel verschuiven tussen doelstellingen.

Beslispunt 6: Toelichting op het voorstel over een transitiebudget voor de periode 2025-2027

De afgelopen jaren hebben we de grootste groei gezien binnen de aanvullende zorg. Daar vinden we naar verwachting dan ook de grootste financiële hervorming binnen het Utrechtse zorgmodel (zowel voor Wmo als voor Jeugdhulp). Dit is in lijn met de context zoals geschetst aan het begin van deze bijlage, de kaders en ambities uit de Voorjaarsnota 2023, de Nota van uitgangspunten onderdelen van sociale basis en basiszorg en de Wmo beleidsnota. In de Wmo beleidsnota gaat het bijvoorbeeld nadrukkelijker over dat professionele zorg en ondersteuning aanvullend zijn op wat er ergens anders al passend geboden kan worden ('voorliggend') en dat specialistische ondersteuning alleen ingeschakeld wordt als de ondersteuning vanuit basiszorg en sociale basis ontoereikend is. Om de taakstelling binnen deze doelstellingen te realiseren, dienen we de instroom in deze zorgvormen te beperken (preventie), de kosten per cliënt te verlagen (bijv. met groepsgerichte ondersteuning of kortere behandelduur) en/of de uitstroom naar goedkopere zorgvormen te bevorderen (afschalen).

We willen daarom inzetten op ondersteuningsvormen die bijdragen aan preventie, afschalen en verlaging van de gemiddelde kosten per cliënt. Hierbij valt te denken aan het ontwikkelen en opzetten van e-health (aanschaffen/ontwikkelen applicaties, trainen medewerkers) en groepsgerichte ondersteuning (opzetten methodieken, trainen medewerkers, gereed maken groepsruimtes) zodat cliënten daar gebruik van kunnen maken. Ook moeten we de basiszorg versterken, vooruitlopend op de afbouw van de aanvullende zorg om afschaling van zorg mogelijk te maken.

Om deze bewegingen daadwerkelijk op gang te brengen en te versnellen zijn incidentele investeringen nodig die niet passen binnen de huidige afspraken en budgetten van onze partners. Om deze investeringen te kunnen doen, is tijdelijk een extra transitiebudget nodig, omdat de kosten voor de baten uitgaan: er is inzet nodig voordat de aanvullende zorg kan afbouwen, waarmee de structurele taakstelling ingevuld kan worden. Om dat te realiseren stellen we aan uw raad voor om een transitiereserve te vormen voor investeringen in de hervormingen sociaal domein voor de periode 2025-2027. Voorgesteld wordt dit te dekken vanuit incidentele voordelen in het financieel beeld van de programmabegroting 2025 en/of een positief saldo van de relevante doelstellingen in de programma's Kansrijk opgroeien, Passende ondersteuning en opvang en Levendige en gezonde stad.

Andere overwogen opties
Een andere overwogen optie was het doorschuiven van een eventueel, gesaldeerd positief resultaat op de betreffende programmaonderdelen bij de jaarrekening 2024. Deze optie is niet gekozen omdat dit vooruit zou lopen op de integrale afweging van college en raad bij de bestedings- en dekkingsvoorstellen bij de jaarrekening. Tot slot was nog een optie om in het reguliere proces bij de bestedings- en dekkingsvoorstellen aan uw raad voor te stellen een eventueel positief resultaat door te schuiven naar het volgende jaar. Deze optie is niet gekozen omdat het een resultaat zou zijn dat voortvloeit uit structurele budgetten, waarmee het voorstel niet past binnen de spelregels rond de bestedings- en dekkingsvoorstellen.

Dilemma inzake het flexibel verschuiven tussen doelstellingen
We willen meer ondersteuningsvragen vanuit de sociale basis en basiszorg oppakken. Dit vraagt om verschuivingen van budget naar andere doelstellingen en soms zelfs andere programma's in de begroting, bijvoorbeeld van Passende Ondersteuning en Opvang naar Levendige en gezonde stad voor versterking van de sociale basis of naar Jeugd in verband met voorzieningen voor 18+. Idealiter passen we eerst de begroting aan en gaan dan pas verplichtingen aan met uitvoerende partijen. De mate en het tempo waarin we de verschuivingen kunnen realiseren, laten zich echter slecht voorspellen. Tegelijk is het nodig om gebruik te maken van momentum om tempo te houden in de realisatie van de hervormingen, temeer omdat er veel onderlinge verbanden en afhankelijkheden zijn. Dat levert een dilemma op, omdat er maar op twee momenten in het jaar de mogelijkheid is om begrotingswijzigingen aan uw raad voor te leggen; bij de voorjaarsnota en bij de programmabegroting. De huidige programma-indeling belemmert het adequaat schuiven van budgetten tussen de sporen van het Utrechtse Model en de relevante onderdelen van het sociaal domein, omdat dat raakt aan het budgetrecht van de raad.

Een optie is om tijdelijk (tot en met 2027) de budgetten op de relevante doelstellingen in samenhang te behandelen en budgetverschuivingen ten behoeve van de hervormingen, die in lijn zijn met de inhoudelijke kaders die de raad heeft vastgesteld (bijv. de Voorjaarsnota 2023 en de Wmo beleidsnota) of nog gaat vaststellen (bijv. de beleidsnota Jeugd), achteraf te accorderen. Met deze optie wijken wij af van de huidige vastgestelde werkwijze omtrent het aanpassen van budgetten. Hiermee zijn wij in staat om sneller in te spelen op kansen en mogelijkheden om hervormingen door te voeren. Eventuele gerealiseerde verschuivingen worden (achteraf) door de raad vastgesteld bij de (technische) begrotingswijzigingen in de begrotingscyclus.

Voordat we hier een besluit op voorstellen gaan we graag met uw raad in gesprek over dit dilemma. Wellicht heeft de raad ideeën over het vergroten van de – tijdelijke – flexibiliteit van deze begrotingsonderdelen en kunnen wij afspraken maken die enerzijds het budgetrecht van de raad respecteren en uw raad voldoende mogelijkheden geven om ook financieel bij te sturen en anderzijds ervoor zorgen dat wij voldoende tempo kunnen maken. Graag voeren we dit gesprek bij de behandeling

van deze Programmabegroting. Eventuele uitkomsten van dit gesprek kunnen leiden tot een voorstel voor een besluit bij de Voorjaarsnota 2025.

Andere opties
Als andere optie zien wij om nu al meerjarig verschuivingen in de programmabegroting te verwerken, maar die kunnen we op dit moment onvoldoende onderbouwen. Tot slot is een mogelijkheid om de reguliere werkwijze te hanteren en begrotingswijzigingen voor te leggen op de geëigende momenten, met het risico dat we tempo verliezen, omdat het college pas rechtmatig uitgaven binnen een programma kan doen nadat de raad het budget heeft vastgesteld. Gevolg van tempoverlies kan zijn dat de hervormingen vertraging oplopen met een risico op (hogere) overschrijdingen.

Raakvlakken met en uitvoering van de concrete bezuinigingsmaatregelen binnen het sociaal domein uit de Voorjaarsnota 2024
Zoals aangegeven in de Voorjaarsnota 2024 en de raadsbrief hervormingen sociaal domein van mei 2024, hebben een aantal van de concrete bezuinigingsmaatregelen uit de Voorjaarsnota 2024 (in)direct impact op de hervormingen sociaal domein. We hebben daarom gemeld dat we maatregelen die raken aan de hervormingen sociaal domein in samenhang zullen oppakken en monitoren.

In bijlage 1 bij de raadsbrief hervormingen sociaal domein van mei 2024 is een overzicht opgenomen van alle concrete bezuinigingsmaatregelen binnen het sociaal domein. In voornoemde brief hebben we tevens aangegeven dat we de concrete bezuinigingsmaatregelen die raken aan de hervormingen sociaal domein in samenhang met de hervormingen sociaal domein oppakken en monitoren. Hieronder treft u daarom een monitoringsoverzicht aan. Hierin gaan we in op de concrete bezuinigingsmaatregelen die directe of indirecte impact hebben op de hervormingen sociaal domein én per 2025 al een besparing moeten opleveren. Hoe wij dit in het vervolg monitoren staat verderop in deze bijlage opgenomen onder het kopje ‘besluit- en informatiemomenten’. De concrete bezuinigingsmaatregelen die directe of indirecte impact hebben op de hervormingen sociaal domein tellen op tot ongeveer 8,4 miljoen euro.[2] Het is goed om te blijven beseffen dat dit bedrag bovenop de taakstelling van 16 miljoen structureel van de hervormingen sociaal domein komt, en gevonden moet worden binnen dezelfde beperkte ruimte zoals geschetst in de paragraaf ‘context hervormingen sociaal domein’ op de eerste bladzijde van deze bijlage.

x €1.000,-

Maatregel	Besparing 2025	Structurele besparing (structureel in)	Stand van zaken en raakvlak met hervormingen sociaal domein
Verlenging overeenkomsten aanvullende zorg 2025	258	516 (2026)	Dit betreft een besparing die alleen mogelijk is door te hervormen, zodat we bijvoorbeeld niet per definitie een aantal plekken hoeven te verlagen of moeten stoppen met bepaalde ondersteuning, maar juist kijken door middel van welke aanpassingen het anders vormgegeven kan worden zodat inwoners met een hulpvraag passende ondersteuning ontvangen en we tegelijkertijd een besparing realiseren. De momenten van contractering en verlenging zijn bij uitstek de momenten waarop we kunnen bijsturen om deze doelstellingen te

[2] Dit is iets lager dan vernoemd in bijlage 1 van de raadsbrief hervormingen sociaal domein van mei 2024. Daarin telde de categorie directe impact (3.662.000) samen met de categorie indirecte impact (5.413.000 euro) op tot ongeveer 9,1 miljoen euro. Het verschil komt door de bij de Voorjaarsnota 2024 aangenomen amendementen op voorgestelde concrete bezuinigingsmaatregelen.

x €1.000,-

Maatregel	Besparing 2025	Structurele besparing (structureel in)	Stand van zaken en raakvlak met hervormingen sociaal domein
			realiseren. Zie ook de hervorming ‘inrichten en waarborgen sturing’ in de tabel onderaan deze bijlage. Een deel van de opbrengst hiervan is opgevoerd als concrete bezuinigingsmaatregel. Momenteel worden accountgesprekken gevoerd die in het teken staan van het moment van verlengen van het contract voor 2025-2026. Dit moment benutten we om samen met onze zorgorganisaties te bespreken welke mogelijkheden er zijn om binnen de huidige contracten en in overeenstemming afspraken aan te scherpen die bijdragen aan de benodigde hervormingen en besparing.
Beperken keuzevrijheid dagbestedings-voorziening	10	10 (2025)	Deze besparing betreft een hervorming binnen het sociaal domein. Uitgangspunt bij dagbesteding is al dat de client een toewijzing krijgt voor de dichtstbijzijnde adequate zorgorganisatie. Hier gaan we strakker op sturen. Dit landt niet in de verlengingsafspraken maar in een werkinstructie voor het Buurtteam omdat zij bij de toewijzing hiermee rekening moeten houden. De specifieke hulpvraag van de cliënt blijft altijd leidend.
Taakstelling beschermd wonen	822	1.951 (2027)	Aan de zorgorganisaties is gevraagd om met voorstellen te komen voor besparingsmogelijkheden die een minimale impact hebben op de zorg (‘laaghangend fruit’). Voor zover mogelijk binnen de huidige contracten en in overeenstemming met de partners worden deze voorstellen verwerkt in de verlengingsbrieven. Voor de voorstellen die een grotere impact hebben (‘transformatie’) en waar meer implementatietijd voor nodig is, werken we samen met de regiogemeenten van de U16 een proces uit om te komen tot een uitvoerbaar plan. Om de taakstelling in te vullen, onderzoeken we óók de mogelijkheid om de indexatie van Beschermd Wonen uit de Meicirculaire 2024 in te zetten. Dit doen we sowieso voor 2025, omdat er onvoldoende tijd is om dan al hervormingen gerealiseerd te hebben. Dit betekent dat er in ieder geval in 2025 nog geen effect zal zijn op inwoners en partners.
Stoppen FIOM subsidie	308	308 (2025)	Met deze bezuiniging wordt de subsidie aan Fiom Utrecht beëindigd. Inwoners kunnen, afhankelijk van de hulpvraag, terecht bij onder andere Fiom Nederland en zorg vanuit de Zorgverzekeringswet, maar ook bij de sociale basis, jeugdgezondheidszorg en buurtteams, waardoor dit aan de hervormingen sociaal domein raakt. Omdat we een juridisch verplichte redelijke opzegtermijn aanhouden, zal de besparing in 2025 lager zijn dan initieel verwacht. Het resterende bedrag vangen we in 2025 incidenteel op binnen het programma Passende ondersteuning en

x €1.000,-

Maatregel	Besparing 2025	Structurele besparing (structureel in)	Stand van zaken en raakvlak met hervormingen sociaal domein
			opvang; dit resterende bedrag zal worden toegevoegd aan de taakstelling voor de hervormingen sociaal domein voor 2025. Vanaf 2026 wordt de volledige taakstelling structureel gerealiseerd door het stoppen van de subsidie.
Versoberen bijzondere bijstand	924	924 (2025)	We geven uitvoering aan een herziene regeling Bijzondere Bijstand, waarin meer ruimte is voor medische kosten en de jongerentoeslag is verruimd. We houden hierbij rekening met de bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2024 aangenomen motie 315 'Hand in eigen boezem: taakstelling op vastgoed om de meest kwetsbaren te ontzien' en uitvoering van amendement 119 ‘Steun mensen met geldzorgen en schulden’. Deze maatregel raakt aan bestaanszekerheid, wat een grondoorzaak kan zijn voor een beroep op zorg en ondersteuning.

Besluit- en informatiemomenten

De hervormingen sociaal domein en kaders landen in de relevante (beleids)documenten, zoals de beleidsnota Jeugd (raad), verordeningen (raad), uitvoeringsprogramma’s Wmo en Jeugd (college), overeenkomsten (college) en nadere regels voor subsidies (college).

We monitoren de beleidseffecten en rapporteren daarover in de begrotingsprogramma’s in de reguliere producten via de P&C-cyclus. Daarmee voegen we de monitoring van de hervormingen sociaal domein toe aan de brede monitor van alle trajecten voor het oplossen van het begrotingstekort (hervormingen sociaal domein, de concrete bezuinigingsmaatregelen en de hervormingsbezuinigingen). Deze monitor hebben we aangekondigd in de Voorjaarsnota 2024 en krijgt in 2025 verder vorm.

Aanvullend informeren we de raad over specifiek de stand van zaken van de hervormingen sociaal domein in een raadsbrief in Q4 2024 en Q4 2025.

Zie hieronder een geactualiseerd overzicht van besluit- en informatiemomenten.

Onderwerpen	Planning (aanbieding door B&W aan raad)	Categorie / rol raad
Nota van Uitgangspunten sociale basis en basiszorg	Q4 2023 *Aangeboden november 2023*	Vaststellen *Vastgesteld februari 2024*
Beleidsnota Wmo	Q4 2023 *Aangeboden november 2023*	Vaststellen *Vastgesteld maart 2024*
Beleidsnota financiële bestaanszekerheid	Q1 2024 *Aangeboden januari 2024*	Vaststellen *Vastgesteld maart 2024*
Beleidskader Samen Stad Maken	Q1 2024	Vaststellen

	Aangeboden april 2024	*Vastgesteld juni 2024*
Beleidsnota werk en re-integratie	Q1 2024 *Aangeboden februari 2024*	Vaststellen *Vastgesteld juni 2024*
Technische sessie beleidsnota Jeugd	16 april 2024	Bespreken
Beleidsnota Volksgezondheid 2024-2027	Q2 2024 *Aangeboden februari 2024*	Vaststellen *Vastgesteld juni 2024*
Beleidsnota Utrecht Onderdak	Q2 2024 *Aangeboden april 2024*	Vaststellen *Vastgesteld juni 2024*
Technische sessie hervormingen sociaal domein	4 juni 2024	Bespreken
Voorjaarsnota 2024	Q2 2024 *Aangeboden mei 2024*	Integrale afweging en vaststelling *Vastgesteld juli 2024*
Aanpassing verordening leerlingenvervoer	Q2 2024 *Aangeboden juli 2024*	Vaststellen
Beleidsnota Jeugd	Q3 2024	Vaststellen
Programmabegroting 2025	Q3 2024	Integrale afweging en vaststelling
Implementatie maatregelen Voorjaarsnota 2024	Q3+Q4 2024	Bewaken samenhang en voortgang, evt. bijsturen
Beleidsnota Sport en bewegen	Q4 2024	Vaststellen
Sociale Visie Utrecht 20240	Q4 2024	Vaststellen
Beleidsnota regionale aanpak daklоosheid	Q4 2024	Vaststellen
Tussenevaluatie jongerenwerk	Q4 2024	Informeren
Raadsbrief stand van zaken hervormingen sociaal domein	Q4 2024	Informeren
Uitvoeringsprogramma's Wmo	Q1 2025	Informeren
Beleidsnota wonen	Q2 2025	Vaststellen
Voorjaarsnota 2025	Q2 2025	Integrale afweging en vaststelling
Strategie voor het contracteren van aanvullende zorg Wmo (gemeentetaken)	Q2 2025	Informeren
Herziening subsidies/inkoop sociale basis	Q3 2025	Informeren
Implementatie maatregelen Voorjaarsnota 2025	Q3+Q4 2025	Bewaken samenhang en voortgang, evt. bijsturen
Programmabegroting 2026	Q3 2025	Integrale afweging en vaststelling
Raadsbrief stand van zaken hervormingen sociaal domein	Q4 2025	Informeren
Voorjaarsnota 2026	Q2 2026	Integrale afweging en vaststelling
Enzovoort…		

Hervorming	Stand van zaken / update	Lijn / Uitgangspunten
Sturen op versterking vraagverheldering van partners in sociale basis, basiszorg en aanvullende zorg.	In het jeugddomein hebben Lokalis, Koos en Spoor030 eind 2023 de afspraak gemaakt om gezamenlijk de vraagverheldering met een gezin te doen als aanvullende jeugdhulp nodig lijkt te zijn (‘integraal plan’). We constateren dat het in sommige wijken goed lukt om de vraagverheldering samen te doen, en in andere wijken nog minder goed. Partijen scherpen daarom de afspraak aan, met bijvoorbeeld een werkinstructie. Ook bekijken partijen gezamenlijk welke aanvullende zaken per wijk nodig zijn om deze afspraak in de praktijk uit te kunnen voeren. Binnen de Wmo en Jeugdzorg vragen we de buurtteams om in te zetten op een goede samenwerking met aanvullende zorg en sociale basis, specifiek als het gaat om het in gezamenlijkheid bepalen wie welk deel van een ondersteuningsvraag kan verzorgen, met als uitgangspunt de beweging naar voren. Samen met betreffende partijen willen we komen tot een passende werkwijze qua start en evaluatie van de ondersteuning.	Lijn 1 (partnerschap en rekenschap) en versterken uitvoeringspraktijk (lijn 2)
Afbakenen van reikwijdte van respectievelijk de sporen sociale basis, basiszorg en aanvullende zorg en sturing op het hanteren hiervan. Dit wordt uitgewerkt in onder andere de contracten van de Uitvraag Sociale basis en basiszorg, en waar mogelijk al in de contracten van aanvullende zorg.	In 2024 zijn meerjarige overeenkomsten gesloten met het Buurtteam Sociaal, Buurtteam Jeugd & Gezin en SportUtrecht. Deze gaan in per 1 januari 2025. Het jaar 2025 wordt gebruikt als een overgangsjaar voor implementatie van deze nieuwe overeenkomsten. We bereiden ons hierbij voor op een mogelijke verschuiving van budget van de aanvullende zorg naar de sociale basis. Zie ook hetgeen hierover is opgenomen in de hervorming over sturen op versterking vraagverheldering. In het jeugddomein is samen met partners uit de basiszorg en pedagogische basis een verkenning uitgevoerd naar de kansen van een andere omgang met enkelvoudige opvoed- en opgroeivragen die nu bij het buurtteam terecht komen. Op basis daarvan zijn we voornemens een pilot te starten naar de impact van een daadwerkelijke andere organisatie hiervan: wat vraagt het van partners in de pedagogische basis, wat biedt het ouders en jeugdigen en wat levert het op bij het buurtteam? Rond het jonge kind werken we aan een doorrekening en verwachten we op basis van de uitkomsten in het najaar/winter 2024 een aantal interventies in de praktijk te starten. Doel is om een beter zicht te krijgen op dat wat het vraagt aan inzet om jonge kinderen zo veel mogelijk op hun eigen plek (in de wijk) op te vangen in plaats van te plaatsen in dagbehandeling.	Lijn 1 (partnerschap en rekenschap) en versterken uitvoeringspraktijk (lijn 2)
Inrichten en waarborgen sturing door: 1. Contracten die sterkere sturing	1. De contracten met beide buurtteams en SportUtrecht zijn gesloten. Deze overeenkomsten bieden een goede basis voor het versterken van het opdrachtgeverschap van de gemeente. Implementatie van de overeenkomsten vindt plaats	Lijn 1 (partnerschap en rekenschap) en versterken

Hervorming	Stand van zaken / update	Lijn / Uitgangspunten
mogelijk maken, stedelijk en in wijken en buurten. Dit geldt voor de contracten voor onderdelen van Sociale basis en basiszorg, jaarlijkse addenda (Jeugd) en voor de aanvullende zorg Wmo. 2. Hervormingen verwerken in verordeningen, beleidsregels en nadere regels. 3. Inrichten contractmanagement en overstijgend, sociaal domein-breed accounthoudersschap. 4. Versterken datagedreven werken. 5. Toezicht	middels een jaarlijkse kaderbrief vanuit de gemeente, op basis waarvan de partners een jaarplan aan de gemeente voorleggen. Na vaststelling van het jaarplan sturen we samen met de partners op het realiseren hiervan. Met U Centraal werken we aan het sluiten van een meerjarige overeenkomst voor de onderdelen sociaal raadslieden en hulp bij financiën door vrijwilligers. We werken momenteel aan de meerjarige aanbesteding van de overige onderdelen uit deze nota van uitgangspunten (versterken gemeenschapskracht in de wijk en meedoen en informatievoorziening en onafhankelijke cliëntondersteuning). Verder is het totale budget dat voor 2023 aan de zorgaanbieders van hulp bij het huishouden via zorg in natura verleend is, bij de definitieve vaststelling in het voorjaar van 2024 lager uitgevallen. Een deel van de budgetten is lager vastgesteld omdat de betreffende aanbieders door personeelstekort de wachtlijsten onvoldoende hebben kunnen afbouwen. Daarnaast is het beroep op hulp bij het huishouden in brede zin in 2023 lager uitgevallen dan wij verwachtten. Naar aanleiding hiervan zijn ook concretere spelregels opgesteld voor het definitief vaststellen van de vierkanten, zowel bij over- als onderrealisatie. In het verlengde daarvan hebben we samen met de zorgaanbieders strakkere afspraken gemaakt voor het verlenen van het vierkant, het volgen van ontwikkelingen op het vierkant bij de tertaalgesprekken, het eventueel tussentijds bijstellen en het definitief vaststellen van het vierkant. Deze afspraken vormen een goede basis voor de afspraken met alle aanbieders van aanvullende zorg. Verder zijn we bezig met het verlengen van de contracten in de aanvullende zorg Wmo voor de periode 2025-2026 (zie deze link voor de huidige contractpartners per zorgvorm). Binnen deze verlengingen zetten we samen met onze partners in op hervormingen binnen de kaders uit voornoemde Wmo beleidsnota. Afspraken hierover dienen echter te passen binnen de kaders van de huidige aanbesteding en contractering en zijn alleen mogelijk in overeenstemming met de betreffende zorgorganisaties. We voorzien dat op termijn grotere aanpassingen nodig zijn om de hervormingen in de Wmo goed te laten landen. Daarom zijn we voornemens om de laatste verlengingsoptie van de huidige overeenkomsten aanvullende zorg Wmo voor de periode 2027-2028 niet te benutten en te starten met de voorbereidingen voor een nieuwe marktuitvraag. Beoogde ingang van de nieuwe overeenkomsten	uitvoeringspraktijk (lijn 2)

Hervorming	Stand van zaken / update	Lijn / Uitgangspunten
	is vooralsnog 1 januari 2027. Dit betreft in ieder geval de overeenkomsten voor de gemeentetaken en na afstemming met de regio mogelijk ook de overeenkomsten voor de centrumgemeentetaken. Zie hier een overzicht van alle huidige contractpartners aanvullende zorg Wmo. We starten eind 2024 met de voorbereidingen voor de marktuitvraag en informeren de raad over de uitgangspunten in het tweede kwartaal van 2025. 2. We bereiden de herziening van subsidieregelingen in de sociale basis per 2026/2027 voor (in samenhang met elkaar en de reeds gesloten overeenkomsten basiszorg). Zie ook onder de hervorming 'Beoordelen huidige subsidies'. 3. Intern contractmanagement is versterkt door het aantrekken van twee contractmanagers. Ook het accounthouderschap wordt versterkt door standaardisering van werkprocessen, verbeteren van werkwijze bij sociaal domein-brede accounts en een leren & ontwikkelen traject voor accounthouders gericht op het versterken van ons opdrachtgeverschap. 4. We investeren op verschillende manieren in datagedreven werken, o.a. door het verbeteren van de informatieketen (van registratieafspraken tot ontsluiting via dashboards), het vernieuwen van de dashboards voor de contractmanagers en accounthouders passend bij de afspraken over (stelsel)indicatoren en door het combineren van data om de voorspellingswaarde te vergroten. Deze investeringen kennen grote afhankelijkheden, van interne systemen tot externe vastlegging. Dat betekent dat er wel voortgang wordt geboekt, maar dat er een lange termijn aan realisatie van alle ambities is verbonden. 5. We werken aan een uitvoeringsprogramma toezicht. We hebben u hierover tevens geïnformeerd in de raadsbrief Diverse onderwerpen Zorg & Welzijn en Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen van 31 mei 2024. We verwachten het uitvoeringsprogramma in Q4 met uw raad te kunnen delen. Tevens wordt de regeling tegemoetkoming zorgkosten na 2024 niet gecontinueerd in verband met de beperkte mogelijkheid tot monitoring en sturen, waardoor onduidelijk was of de middelen terecht kwamen bij die inwoners die dat het meeste nodig hebben (onderdeel van het raadsbesluit Beleidsnota Financiële Bestaanszekerheid 'Gelijke kansen voor een zeker bestaan' 2024-2028).	

Hervorming	Stand van zaken / update	Lijn / Uitgangspunten
Maatschappelijke dialoog	Een eerste schets voor een aanpak is in juli met een aantal commissie- en raadsleden besproken (n.a.v. commissie JWCS van 20 juni 2024). Afgesproken is de komende periode een nader uitgewerkt plan van aanpak te maken en te spiegelen met de betrokken commissie- en raadsleden. Insteek is o.a. om zoveel mogelijk aan te sluiten op al lopende trajecten, de gewenste beweging naar een zorgzame samenleving te vermenselijken en waar nodig het organiseren van op concrete onderwerpen toegespitste gesprekstafels/-momenten. De afgelopen periode is deels reeds invulling gegeven aan de maatschappelijke dialoog (zoals participatiebijeenkomsten in het kader van beleidsnota's en de ontwikkeldagen in het kader van de uitvraag onderdelen sociale basis en basiszorg). Tevens wordt doorlopend uitvoering gegeven aan motie 225 Zoek oplossingen met Utrechtse samenleving door de samenleving te betrekken bij de al lopende trajecten. De opgehaalde inzichten worden meegenomen in relevante vervolgtrajecten, zoals de herziening van een aantal subsidieregelingen (zie hiervoor ook de hervorming beoordelen huidige subsidies). De komende periode verkennen we ook de mogelijkheden voor een burgerberaad over het onderwerp 'zorg en ondersteuning'.	Samen met inwoners en cliëntvertegenwoordigers (lijn 1) en brede maatschappelijke dialoog (lijn 2)
Sturen op groepsgericht werken, waarbij partners uit de verschillende sporen zo effectief en efficiënt mogelijk samenwerken.	Voor de basiszorg en een deel van de sociale basis is dit vastgelegd in meerjarige overeenkomsten per 1 januari 2025 (Wmo en Jeugdzorg). Binnen de Wmo wordt onder ander via het programma Thuis in je wijk ingezet op meer groepsgericht en collectief werken waarbij gelijkwaardige en flexibele samenwerking tussen de verschillende sporen centraal staat. In het jeugddomein is in samenwerking met de jeugdgezondheidszorg, JoU, Dock, buurtteams jeugd en gezin en KOOS en Spoor030 de afspraak gemaakt om collectieve vormen van hulp en ondersteuning uit te breiden en kansen te benutten voor verbreding (met bijvoorbeeld samenwerkingen rondom sport en onderwijs). Op verschillende thema's, zoals mentale gezondheid jongeren, is de norm dat jongeren geholpen worden met een collectieve vorm ('tenzij'), zoals de BuKoJoU-groep.	Ongelijk investeren (lijn 2)
Inzet op grondoorzaken van problemen in plaats van het bieden van zorg/ondersteuning vanuit Jeugdwet en Wmo: 1. Problematiek vanaf het begin oppakken vanuit het meest passende	1. Vanuit het jeugddomein wordt ten aanzien van de 'grijze gebieden' tussen opdrachten en wettelijke kaders gewerkt aan meer scherpte en eenduidigheid door op basis van casuïstiek gezamenlijk handreikingen te formuleren en werkafspraken te maken, met als doel dat problematiek op de meest passende plek wordt opgepakt. Dit kan binnen het domein van de Jeugdwet zijn (tussen de sporen) maar ook binnen belendende domeinen zoals de Wmo, Wlz en passend onderwijs. Ook binnen de Wmo is dit een aandachtspunt. Voor de zorgvorm dagbegeleiding	Wegnemen grondoorzaken (lijn 2)

Hervorming	Stand van zaken / update	Lijn / Uitgangspunten
wettelijke kader (Jeugdwet, Wmo, Wlz, Zvw, Participatiewet). Waar mogelijk inzet op ontschotting. 2. M.b.v. datagedreven werken meer inzetten op een passende woonplek/huisvesting voor kwetsbare doelgroepen om doorstroom op woon/zorgplekken Jeugdwet/Wmo te realiseren; meer inzetten op financiële bestaanszekerheid van inwoners dan zorg. 3. Kansen en risico's vanuit landelijke akkoorden (waaronder IZA) benutten/beheersen	wordt bijvoorbeeld samen met aanbieders, begeleidende professionals zoals buurtteam, onafhankelijke cliëntondersteuners en casemanagers dementie gewerkt aan een werkproces qua stappen richting Wlz en wat daarin van wie verwacht kan worden. Ook verblijven er een aantal mensen binnen de Maatschappelijke Opvang met een WLZ indicatie. We (blijven) erop sturen dat mensen in een passende woonvorm én daarmee middels de juiste financieringsvorm worden bekostigd. Ook zijn we met het zorgkantoor in gesprek hierover. 2. Relevante indicatoren zijn samengesteld in een concept monitoringsoverzicht. Parallel wordt gestuurd op het inbrengen van de relevante data, zowel binnen de gemeente als door maatschappelijke partners, in de systemen om op die manier te werken aan steeds betere sturingsinformatie. 3. De hervormingsopgaven worden nog steviger verbonden met de IZA-opgaven en we richten de besteding van SPUK IZA op inzet die de doelen zowel in IZA als hervormingen dienen. We voeren landelijk het gesprek over de voorwaarden waaronder gemeenten in IZA hun rol kunnen spelen.	
Scherper omgaan met de verantwoordelijkheden van de gemeente Utrecht in relatie tot regiogemeenten, bijvoorbeeld inzet MBO-teams	Met betrekking tot de MBO teams hebben we de regio bereid gevonden om de zorg voor studenten van buiten de stad te financieren. Voor de toekomst zetten we in op dekking vanuit het Regionaal Programma met als startdatum 1-8-2025. Verder wordt samen met de regio gewerkt aan een beleidsnota daklooosheid, waarin o.a. sterk wordt ingezet op lokale preventieve maatregelen rondom wonen en bestaanszekerheid. Uitgangspunt is lokaal wat lokaal kan en regionaal wat meerwaarde heeft.	Inzet op 100% compensatie op extra Utrechtse inzet (amendement 52) en Utrechtse basis behouden (lijn 2)
Ongelijk investeren voor gelijke kansen verwerken in opdrachten en nadere regels sociale basis	Dit nemen we mee bij de herziening van de subsidies in de sociale basis. Zie voor meer informatie de hervorming hieronder (beoordelen huidige subsidies).	Ongelijk investeren voor gelijke kansen (lijn 2)
Beoordelen huidige subsidies door de 'bril' van houdbaarheid, sturing en vijf inhoudelijke uitgangspunten.	We gaan een deel van de subsidies in de sociale basis herzien (denk aan de subsidies voor Jongerenwerk, Vrijwillige Inzet voor Elkaar, Mantelzorg, Sociale Prestatie en Dagondersteuning). We willen die regelingen in samenhang bekijken: met elkaar; met de basiszorg en aanvullende zorg en met aanpalende regelingen zoals het Initiatievenfonds. Zodat we	Simpeler organiseren (lijn 2)

Hervorming	Stand van zaken / update	Lijn / Uitgangspunten
	ondersteuning vanuit de verschillende sporen in samenhang met elkaar organiseren. Hiervoor zullen we keuzes maken op aangescherpte inhoud (voorkomen van zorg, ontdubbelen en vereenvoudigen) en we zullen overwegen welk instrument het meest passend is: mogelijk dat een deel van de subsidies in de toekomst vervangen wordt door een overheidsopdracht.	

Nieuw sinds raadsbrief hervormingen sociaal domein van mei 2024

Hervorming	Stand van zaken	Lijn / Uitgangspunten
Prioriteren, richten en investeren in gemeenschapskracht, informatievoorziening, vrijwilligers, bewonersinitiatieven	Dit nemen we mee bij de herziening van de subsidies in de sociale basis. Zie voor meer informatie de hervorming ‘beoordelen huidige subsidies’.	Versterken uitvoeringspraktijk (lijn 2)
Vereenvoudigen van de toegang Wmo	In samenhang met de nieuwe contractering van de aanvullende zorg Wmo en de herziening van subsidieregelingen in de sociale basis, wordt ook gekeken naar een vereenvoudiging van de toegang tot of ontsluiting van de verschillende Wmo voorzieningen. Dit doen we in lijn met de Wmo beleidsnota Samen leven, Samen zorgen.	Simpeler organiseren (lijn 2)
Samen optrekken met G4 in contacten met het rijk over Landelijke Hervormingsagenda Jeugd, de effecten van IZA als de druk op Wmo toeneemt ten gunste van Wlz en Zvw.	We zijn continu in gesprek met de VNG en het Rijk over de uitvoering en monitoring van de Hervormingsagenda Jeugd en trekken daarbij zoveel mogelijk op in G4-verband. Ook voor het IZA werken we met de G4 en de VNG samen om de effecten van het IZA op het gemeentelijk domein in beeld te brengen en voeren we in het bestuurlijk overleg IZA hierover het gesprek met de IZA-partijen.	Inzet op 100% compensatie op extra Utrechtse inzet (amendement 52) en Utrechtse basis behouden (lijn 2)

Hervormingsbezuinigingen

Inleiding
Onze politieke ambities willen we met kracht realiseren, nu en in de toekomst. Dat vraagt om een goed toegeruste en toekomstbestendige ambtelijke organisatie. De gemeentelijke organisatie is de afgelopen jaren meer dan meegegroeid met de stad. Ondanks de groei van de stad zien we de oplossing niet zozeer in verder groeien, maar in efficiënter en slimmer organiseren. Daarmee spelen we tegelijk in op de uitdaging vanwege de krappe arbeidsmarkt en de extra structurele bezuinigingen die nodig zijn vanaf 2026 om het huishoudboekje van de gemeente op orde te krijgen. Deze hervormingsbezuinigingen komen bovenop de hervormingen in het sociaal domein en de bezuinigingen uit de Voorjaarsnota 2024 die reeds verwerkt zijn in de Programmabegroting 2025.

Deze bijlage bevat een voorlopig overzicht van hervormingsbezuinigingen die we aan het verkennen zijn. Dit is een tussenstap richting besluitvorming over de hervormingsbezuinigingen door de raad bij de Voorjaarsnota 2025. De mogelijke hervormingsbezuinigingen zijn onderverdeeld in thema's met het verwachte bezuinigingsbedrag. Dit is nog een grove inschatting op basis van benchmarks en informatie van andere gemeenten. Het uitwerken van realistische en uitvoerbare hervormingen met bijbehorende concrete bezuinigingsbedragen vanaf 2026 vraagt meer tijd en zorgvuldigheid.

Procesaanpak
Voor de besluitvorming wordt aangesloten bij de begrotingscyclus, zodat een integrale afweging wordt gemaakt over de hervormingen in relatie tot andere financiële ontwikkelingen. Het proces om te komen tot definitieve besluitvorming ziet er als volgt uit:

- Februari-maart 2025: raadsbrief over de voortgang van de hervormingen
- Maart-april 2025: technische sessie raad over de voortgang van de hervormingsvoorstellen
- Voorjaarsnota 2025 (juni): besluiten over de hervormingsvoorstellen met bezuinigingsbedrag en wijze van uitvoering. Na besluitvorming in de Voorjaarsnota 2025 start de implementatie.

Thema’s hervormingsbezuinigingen
In de Voorjaarsnota 2024 staat al vermeld dat pijnlijke keuzes niet kunnen worden voorkomen. Alleen door duidelijk te kiezen kunnen inwoners duurzaam en toekomstbestendig worden geholpen. De thema’s die worden onderzocht voor de hervormingen zijn aan de hand van de volgende leidende principes bepaald:

1. Kritisch kijken naar de gemeente zelf en de organisatie
2. Samenwerken met partners in stad en regio
3. Overlaten van werkzaamheden aan onze inwoners en ondernemers
4. Minder beleid ontwikkelen en in de uitvoering de basis op orde
5. Kijken naar de wettelijke basis en de bovenwettelijke taken

In onderstaande tabel zijn de thema’s voor de hervormingsbezuinigingen weergegeven die tot dusver in kaart zijn gebracht. De thema's bevinden zich nog in de verkennende fase en worden komende tijd verder uitgewerkt. Zo moet bij de uitwerking duidelijker worden wat de impact is op de stad, de organisatie, de ambities van de raad en het bezuinigingsbedrag per thema. Daar waar de hervormingen andere partijen raken, gaan wij met hen in gesprek. Daarnaast wordt er in het najaar van 2024 een verdiepende analyse uitgevoerd met als doel om gerichte inhoudelijke keuzes te maken binnen de genoemde thema’s en om tot aanvullende voorstellen voor hervormingsbezuinigingen te komen.

Het is mogelijk dat de thema’s in de verdere uitwerking nog veranderen en er kunnen ook nog thema’s worden toegevoegd. Er is mogelijk overlap tussen de thema’s en de onderliggende ideeën, die bij de uitwerking van de thema’s duidelijk worden. De indicatieve bezuinigingsbedragen kunnen dus niet zonder meer worden opgeteld. Daarnaast moet rekening worden gehouden met investeringen (geld, middelen en mensen) die nodig zijn om de hervormingen en de bijbehorende bezuinigingen te realiseren. Welke investeringen nodig zijn, is op dit moment nog onzeker. Ook zijn zogenaamde

weglekeffecten van bezuinigingen zoals via leges, heffingen, grondexploitatie, etc. nog niet gekwantificeerd.

Op dit moment bestaat er nog onzekerheid ten aanzien van de daadwerkelijke bezuinigingspotentie van de hervormingen. De bedragen in onderstaande tabel zijn dan ook vooral indicatief en kennen een soms forse bandbreedte. Bij de uitwerking van de voorstellen wordt deze bandbreedte versmald en worden de bedragen concreter ingevuld. De verwachting is dat binnen deze thema's aangevuld met de uitkomsten van de verdiepende analyse de structureel benodigde 25 miljoen euro (met een ingroei van 20 miljoen euro vanaf 2026) kan worden gerealiseerd.

x 1 miljoen euro

Hervormingsbezuinigingen per thema	**Bandbreedte structurele opbrengst**
Zoekrichting 1 Aanpassen ambtelijke organisatie	9,6 - 14,4
Thema 1: Efficiënter en zakelijker werken	
Thema 2: Scherper prioriteren van beleid	
Thema 3: Centraliseren van o.a. bedrijfsvoering	
Thema 4: Organiseren gemeentelijke dienstverlening en wijkgericht werken	
Zoekrichting 2 Minder ambitie en 'kwaliteit'	0,4 – 0,6
Thema 5: Versoberen van vastgoed van onszelf en maatschappelijke partners	
Thema 6: Verlagen bijdragen aan verbonden partijen en subsidies	*PM*
Zoekrichting 3: Verdienvermogen benutten	2,8 – 4,2
Thema 7: Verdienvermogen benutten	
Verdiepende analyse gericht op huidige thema's en/of aanvullende voorstellen (+ PM-posten)	*7,2 – 10,8*
Totaal zoekrichtingen 1 t/m 3	**20,0 – 30,0**

Zoekrichting 1 Aanpassen ambtelijke organisatie
Onder zoekrichting 1 vallen de volgende vier thema's:

Thema 1: Efficiënter en zakelijker werken
De gemeentelijke organisatie is de afgelopen jaren meer dan meegegroeid met de stad. Wij willen niet zozeer verder groeien, maar op een andere manier gaan werken en organiseren. Dat willen wij doen door de mogelijkheden te onderzoeken om processen te standaardiseren en te vereenvoudigen. En door te kijken waar automatisering leidt tot procesverbetering en minder kosten. Daarbij valt te denken aan het maken van scherpere keuzes op de inzet van capaciteit en haalbare planningen. Daarnaast zal betere besluitvorming, heldere prioritering en rolduidelijkheid kunnen leiden tot minder overleg en efficiënter werken. En ook tot een lager ziekteverzuim en hieraan gerelateerde inhuur.

Thema 2: Scherper prioriteren van beleid
Nauw verwant aan bovenstaand thema is het scherper prioriteren van beleid. In de afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in het ontwikkelen van beleid, met als resultaat veel beleidsplannen. Nu willen we

de focus op haalbaarheid in de uitvoering onderzoeken. Daarbij wordt zowel naar bestaand als nieuw beleid gekeken. Waarbij we bestaand beleid, dat niet effectief is of beleid op onderwerpen waar de gemeente nauwelijks invloed op heeft, willen schrappen. Daarnaast wordt er kritischer gekeken naar nieuw te vormen beleid. Hierbij worden eerst de mogelijkheden in het fysieke domein verkend, maar wordt ook naar het sociaal beleid en interne bedrijfsvoeringsbeleid gekeken. Dit moet uiteindelijk leiden tot het opstellen van minder beleidsnota's en het schrappen van niet effectief beleid. Daarbij staat de bewezen effectiviteit van beleid en impact die we daarmee hebben op de stad centraal. Dit heeft gevolgen voor de bijbehorende ambtelijke capaciteit en inhuur. Door minder beleid (stapeling en complexiteit van thematisch beleid) te ontwikkelen ontstaat er minder druk op de uitvoeringskracht. Dit draagt bij aan onze ambitie om de uitvoeringskracht van de organisatie te versterken. Daarbij tekenen we aan dat de keerzijde is dat uitvoering niet kan zonder (tactisch/ operationeel) beleid.

Thema 3: Centraliseren van o.a. bedrijfsvoering
Het bijeenbrengen van bestaande competenties en budgetten in onze organisatie en de sturing en kaderstelling daarop, vanuit de verwachting dat we daardoor beter kunnen sturen en gebruik kunnen maken van schaalvoordelen en de kwaliteit van de interne dienstverlening kunnen verhogen.

Thema 4: Organiseren gemeentelijke dienstverlening en wijkgericht werken
Doel is om vanuit het perspectief van de inwoner de dienstverlening te herijken, zodat het voor de inwoner eenvoudiger, laagdrempeliger en duidelijker wordt waar deze terecht kan voor hulp of aanbod. We kijken waar we efficiënter gebruik kunnen maken van onze eigen huisvesting zoals wijkbureaus en die van onze maatschappelijke partners. We onderzoeken of het overlaten van werkzaamheden aan de stad tot een besparing leidt. En ook hoe de dienstverlening in de wijken effectiever kan. Waar wij kansen zien doen we dat in overleg met de stad.

<u>Zoekrichting 2 Minder ambitie en ‘kwaliteit’</u>
Onder zoekrichting 2 vallen de volgende twee thema’s:

Thema 5: Versoberen van vastgoed van onszelf en maatschappelijke partners
In Utrecht stellen we zogenaamde bovenwettelijke eisen. Dit doen we bijvoorbeeld in ons beleid voor duurzaamheid, parkeren of groen. Dit draagt bij aan onze ambities, maar leidt ook tot hogere investeringskosten voor (gemeentelijk) vastgoed, maar ook tot kosten voor het opstellen, toetsen aan en handhaven van beleid. En vraagt extra capaciteit voor afstemming om te bepalen of wel/niet aan alle beleid kan worden voldaan. Wij onderzoeken of door het bouwen conform landelijke eisen er een reële besparingsmogelijkheid ontstaat.

Thema 6: Verlagen bijdragen aan verbonden partijen en subsidies
Naast onze eigen organisatie kijken we of het mogelijk en haalbaar is om de verbonden partijen efficiënter te organiseren en zo de bijdrage te verlagen. Dat doen we in overleg met de andere deelnemers aan die partijen. Wij zijn in afstemming met deze partners gestart om de verbonden partijen te vragen in kaart te brengen waar zij efficiënter kunnen werken. Ook voeren wij een verkenning uit of het verlagen van de totale kosten aan subsidies tot bezuinigingsmogelijkheden leidt.

<u>Zoekrichting 3 Verdienvermogen benutten</u>
Onder deze zoekrichting valt het volgende thema.

Thema 7: Verdienvermogen benutten
We stellen voor om in het kader van de hervormingsbezuinigingen ook aandacht te besteden aan opbrengstverhogingen. Dan denken we niet aan een directe lastenverzwaring voor inwoners, maar willen we vooral onderzoeken wat de mogelijkheden zijn van private financiering van de cultuursector,

de expertise uitbreiden om externe subsidies aan te trekken en commercieel verhuur van ons eigen vastgoed.

Verdiepende analyse
Op bovenstaande thema's wordt een verdiepende analyse uitgevoerd om gerichte inhoudelijke keuzes te kunnen maken in aanvulling op of ter verbreding van de genoemde hervormingen. Daarmee willen we komen tot een aantal gerichte keuzes voor het aanpassen van onze organisatie met minder beleid en herwaardering van de uitvoering. De analyse kan ook leiden tot aanvullende hervormingsbezuinigingen voorstellen.

Structurele bezuinigingen vragen iets van gemeentebestuur
Het realiseren van deze structurele bezuinigingen vraagt om prioritering en terughoudendheid voor het stellen van extra vragen en geven van opdrachten. Dat betekent ook dat een aantal wensen van uw raad niet in de gewenste kwaliteit, omvang of tijd gerealiseerd kan worden. Wanneer dat van toepassing is, gaan wij hierover met u in gesprek.

Monitor bezuinigingen
In de voorjaarsnota 2024 hebben we afgesproken dat we na de voorjaarsnota 2025 een monitor inrichten over de voortgang van de totale hervormingen en bezuinigingen. En dat we u in de begroting 2025 uitgebreider informeren.

De trajecten die via deze monitor worden gerapporteerd zijn:

1. Hervormingstraject sociaal domein
2. UBA-maatregelen (Utrechtse Begrotings Alternatieven), waarover uw raad heeft besloten bij Voorjaarsnota 2024
3. Hervormingsbezuinigingen

De voortgang van deze maatregelen worden twee keer per jaar in samenhang gerapporteerd via de reguliere begrotingscyclus. In de Voorjaarsnota en de programmabegroting wordt de voortgang gerapporteerd. Als hier aanleiding toe is, worden separate raadsbrieven verstuurd.

In de monitor worden in ieder geval de volgende aspecten gerapporteerd per maatregel:

- De achtergrond van de maatregel (hervormingstraject sociaal domein, UBA, Hervormingsbezuiniging)
- Het beoogde bezuinigingsbedrag
- Het gerealiseerde bezuinigingsbedrag

Per maatregel wordt bepaald hoe de score wordt vastgesteld aan de hand van een stoplichtrapportage. Afwijkingen op de voortgang worden apart toegelicht met oorzaak en bijsturingsmaatregel. Vanaf de Voorjaarsnota 2025 wordt deze monitor onderdeel van de genoemde rapportages.

Reserve implementatie hervormingsbezuinigingen
In de Voorjaarsnota 2024 heeft u besloten een reserve van 2,5 miljoen euro op te nemen voor de implementatie van de hervormingsbezuinigingen. Van het bedrag van 2,5 miljoen euro is circa 1,5 miljoen euro bestemd voor programmakosten, onderzoekskosten en communicatie in 2024 en 2025. Daarnaast is naar verwachting 1,3 miljoen euro nodig voor aanloopkosten om projectvoorstellen uit te werken en voor te bereiden.

Berekening EMU-saldo

x €1.000

	Omschrijving	2024 geactualiseerd beeld	Raming 2025	Raming 2026
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-164.289	-26.009	-15.654
2	Mutatie (im)materiële vaste activa (1)	110.000	110.000	110.000
3	Mutatie voorzieningen (2)	64.822	16.130	20.380
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie) (3)	119.478	-33.982	7.912
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	**-329.945**	**-85.897**	**-113.186**

Berekening EMU-saldo = post 1 – 2 + 3 – 4 – 5

Toelichtingen:
(1) Investeringsuitgaven minus afschrijvingen minus bijdragen van derden plus inkomsten uit desinvesteringen.
(2) Dotaties aan voorzieningen minus onttrekkingen aan voorzieningen.
(3) Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken en dergelijke minus verkopen van grond, beide voor zover niet in exploitatie verantwoord.

Overzicht Verplichte BBV Indicatoren

De BBV schrijft voor dat als gegevens niet beschikbaar zijn dit moet worden aangegeven. In onderstaande tabel wijst de afkorting 'gnb' erop dat gegevens niet beschikbaar zijn.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Indicator	*Eenheid*	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Bron
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	661	681	712	783	907	1.009	1.034	COELO, Groningen
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	706	731	762	833	957	1.061	1.146	COELO, Groningen
Gemiddelde WOZ-waarde	*x €1.000*	*gnb*	299	331	357	392	458	*gnb*	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Nieuw gebouwde woningen	*per 1.000 woningen*	16,3	16,0	15,5	16,4	18,2	*gnb*	*gnb*	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research

Klimaatvriendelijke stad

Indicator	*Eenheid*	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Bron
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2,6	4,2	5,9	7,1	10,3	*gnb*	*gnb*	Berekening

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Indicator	*Eenheid*	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	*kg per inwoner*	202	197	203	202	201	*gnb*	*gnb*	CBS statistiek Huishoudelijk afval

Veilige stad

Indicator	*Eenheid*	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Bron
Misdrijven - Diefstallen uit woning	*per 1.000 inwoners*	3,0	2,6	2,3	1,9	1,8	1,4	*gnb*	CBS - Diefstallen
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	*per 1.000 inwoners*	5,5	5,5	5,2	4,6	4,9	4,5	*gnb*	CBS - Criminaliteit
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	*per 1.000 inwoners*	7,4	8,1	7,5	7,3	7,1	7,6	*gnb*	CBS - Criminaliteit
Misdrijven - Winkeldiefstallen	*per 1.000 inwoners*	3,8	4,2	3,9	3,4	4,5	4,1	*gnb*	CBS - Diefstallen
Verwijzingen Halt	*per 1.000 jongeren*	12	16	18	6	6	6	*gnb*	Stichting Halt

Passende ondersteuning en opvang

Indicator	*Eenheid*	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Bron
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	8	7	7	7	7	*gnb*	*gnb*	CBS - Jeugdmonitor
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	*per 10.000 inwoners*	560	570	570	560	540	540	*gnb*	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo
Jongeren met een delict voor de rechter	%	1	1	1	1	1	*gnb*	*gnb*	CBS - Jeugdmonitor
Jongeren met jeugdbescherming	%	*gnb*	*gnb*	*gnb*	0,8	0,8	0,8	*gnb*	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdhulp	*% van alle jongeren tot 18 jaar*	*gnb*	*gnb*	*gnb*	16,6	15,0	14,7	*gnb*	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering	%	*gnb*	*gnb*	*gnb*	0,4	0,3	0,3	*gnb*	CBS Jeugd

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Indicator	*Eenheid*	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Bron
Absoluut verzuim	*per 1.000 leerlingen*	1	1,3	2	1,9	1,6	2,4	*gnb*	DUO/Ingrado
Banen	*per 1.000 inwoners van 15-64 jaar*	1045,3	1073,5	1086,8	1104,7	1145,7		*gnb*	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
Functiemenging	*%*	63,6	64,2	64,4	64,4	65,0	65,7	*gnb*	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
Lopende re-integratievoorzieningen	*per 10.000 inwoners van 15-64 jaar*	*gnb*	82,7	127,8	163,5	179,8	180	*gnb*	CBS - Re-integratie
Netto arbeidsparticipatie	*%*	73,7	75	74,5	74,8	77,2	77,3	*gnb*	CBS - Arbeidsdeelname
Personen met een bijstandsuitkering	*per 10.000 inwoners*	493,9	471,9	716,7	562	459,8	432,1	*gnb*	CBS - Re-integratie
Relatief verzuim	*per 1.000 leerlingen*	36	31	24	22	27	31	*gnb*	DUO/Ingrado
Vestigingen (van bedrijven)	*per 1.000 inw.15 t/m 64jr*	159,5	167,7	178,6	185,1	195,1	206,8	*gnb*	LISA

Kansrijk opgroeien

Indicator	*Eenheid*	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Bron
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2	1	2	1	1	*gnb*	*gnb*	CBS - Jeugdmonitor
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2,1	2,3	1,9	1,9	2,3	2,2	*gnb*	DUO/Ingrado

Levendige en gezonde stad

Indicator	*Eenheid*	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Bron
Demografische druk	%	48,2	48,1	48,0	48,2	48,2	47,7	47,2	CBS - Bevolkingsstatistiek
Niet-sporters	%	*gnb*	*gnb*	35,9	*gnb*	*33,5*	*gnb*	*gnb*	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM

Paragraaf Bedrijfsvoering

Indicator	*Eenheid*	2023
Formatie	*Fte per 1.000 inwoners*	13,58 fte
Bezetting	*Fte per 1.000 inwoners*	13,31 fte
Apparaatskosten	*Kosten per inwoner*	1.590 euro
Externe inhuur	*Kosten in % van de totale loonsom + totale kosten externe inhuur*	16,2%
Overhead	*% van de totale lasten*	12,7%

Indicatoren Raad

Indicator		
% Raads- en commissieleden dat de werkdruk te hoog vindt.	50% (2023)	Nulmeting
% Raads- en commissieleden dat stressklachten ervaart.	53% (2023)	Nulmeting
% Raads en commissieleden dat psychisch erg vermoeid is.	*32% (2023)*	Nulmeting
% Raads- en commissieleden dat de werk/privé balans onder druk vindt staan.	*45% (2023)*	Nulmeting
% Raads- en commissieleden dat raadswerk in Utrecht aanbeveelt aan anderen.	*20% (2023)*	Nulmeting

Corresponderende posten

In de meicirculaire 2024 worden extra middelen voor nieuwe taken of uitnamen voor vervallen taken beschreven, de corresponderende posten. De noodzakelijkheid van het doorvertalen van de corresponderende posten naar de inhoudelijk programma's wordt getoetst bij de organisatieonderdelen.

Hieronder een overzicht van de geclaimde corresponderende posten per programma.

x €1.000

Corresponderende posten per programma	2025	2026	2027	2028
Handelsregister	-8	-7	-8	-8
Totaal Betrouwbare Overheid	**-8**	**-7**	**-8**	**-8**
Jeugd (DU)	-908	-908	-908	-908
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	-27	-27	-27	-27
Ketensystemen Jeugd	-12			
Loon- en prijsbijstelling Voogdij 18+	29	28	28	28
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	3	3	3	3
Vrijval reservering compensatieregelingen Voogdij 18+	596	562	566	571
Werkdrukverlaging jeugdbescherming	570	537	541	545
Totaal Kansrijk Opgroeien	**251**	**195**	**203**	**212**
LHBTI-emancipatiebeleid (DU)	50	50		
Totaal Levendige en gezonde stad	**50**	**50**		
Beschermd Wonen (IU)	5.009	5.011	5.011	5.011
Nationaal actieplan dakloosheid	3.694	3.694	3.694	3.694
Vrouwenopvang (DU)	-2	-2	-2	-2
Wmo hulpmiddelen	120			
Totaal Passende zorg en ondersteuning	**8.821**	**8.703**	**8.703**	**8.703**
Armoedebestrijding kinderen (DU)	28	28	28	28
Correctie extrapolatie participatie				156
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	932	878	878	885
Participatie (IU) onderdeel re-integratie	436	468	499	531

Participatie (IU) Wsw	955	904	852	853
Regionale doelgroepspecifieke aanpak	137	137		
Totaal Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	**2.488**	**2.415**	**2.257**	**2.453**
Eindtotaal	**11.602**	**11.356**	**11.155**	**11.360**

Betrouwbare overheid:

Handelsregister
Vanaf het begrotingsjaar 2024 wordt de jaarlijkse aanvullende bijdrage voor het overheidsgebruik van het Handelsregister structureel verwerkt. De bijbehorende middelen worden onttrokken aan het cluster Bestuur en ondersteuning.

Kansrijk opgroeien:

Jeugd (DU)
De DU Jeugd wordt met dit bedrag verminderd omdat deze middelen met ingang van 2025 structureel worden toegevoegd aan het budget voor het regionaal programma, op de begroting van het ministerie van OCW. De DU Jeugd wordt dan beëindigd. Deze voornemens zijn onderdeel van het wetsvoorstel 'van school naar duurzaam werk'.

Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)
Correctie op basis van definitieve verdeling middelen 2023

Ketensystemen jeugd
Als gevolg van de (herijkte) verdeelsleutel wordt de bijdrage van gemeenten voor de kosten van het operationeel, tactisch en strategisch beheer van de ketensystemen Jeugd vanuit het gemeentefonds in 2024 en 2025 verhoogd.

Loon- en prijsbijstelling 2024 Voogdij 18+
De integratie uitkering Voogdij 18+ is overgeheveld naar de algemene uitkering, hierbij wordt nog eenmalig loon- en prijsbijstelling toegevoegd.

Voorschoolse voorziening peuters (DU)
Bijdrage voor het doel dat alle peuters, zonder recht op kinderopvangtoeslag of voorschoolse educatie, naar een voorschoolse opvang kunnen gaan, ter voorkoming van onderwijsachterstanden.

Vrijval reservering compensatieregelingen Voogdij 18+
Het restant budget van de compensatieregeling Voogdij 18+ wordt over de gemeenten verdeeld. Dit wordt ingezet voor het opvangen van tekorten in de jeugdzorg.

Werkdrukverlaging jeugdbescherming
Uit landelijk onderzoek is gebleken dat de huidige tarieven van jeugdbescherming en jeugdreclassering ontoereikend zijn, hiervoor zijn extra middelen beschikbaar gesteld.

Levendige en gezonde stad:

LHBTI Emancipatiebeleid (DU)
Als één van de 55 Regenboogsteden ontvangen wij een bijdrage voor de uitvoering van het lokaal LHBTI-beleid. Deze middelen worden ingezet om onze doelstellingen op het gebied van emancipatie te realiseren.

Passende zorg en ondersteuning

Beschermd wonen *(IU)*
Jaarlijkse loon- en prijsbijstelling.

Nationaal actieplan dakloosheid
Structurele bijdrage voor het Nationaal Actieplan aanpak dakloosheid

Vrouwenopvang (DU)
De middelen voor Vrouwenopvang worden over de centrumgemeenten verdeeld op basis van maatstaven. Door een actualisatie van de waarden van deze maatstaven is het budget licht afgenomen.

WMO hulpmiddelen
Het scheiden van wonen en zorg in de Wlz leidt bij gemeenten tot meerkosten. Hiervoor worden in 2024 en 2024 extra middelen beschikbaar gesteld.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid:

Armoedebestrijding kinderen (DU)

Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling van de middelen voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen.

Correctie extrapolatie participatie
Dit betreft de jaarlijkse compensatie van de meerjarig oploop via een correctie op de extrapolatie naar aanleiding van de overheveling van de Wajong en Regulier werk van de integratie uitkering Participatie naar de algemene uitkering.

Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden
Dit budget is bedoeld om het gestegen bereik van de armoederegelingen en het beroep op schuldhulpverlening te compenseren.

Participatie (IU) onderdeel re-integratie
Jaarlijkse loon- en prijsbijstelling.

Participatie (IU) Wsw
Jaarlijkse loon- en prijsbijstelling.

Regionale doelgroepspecifieke aanpak
In het kader van het plan van aanpak 'Statushouders aan het werk' en de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur van het ministerie van SZW, is budget ter beschikking gesteld aan centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's voor een regionale doelgroepspecifieke aanpak.

Kostendekkendheid Tarieven en Leges

Inhoudsopgave

Tarieven
- **Belastingen**
- Toelichting Rioolheffing
- Toelichting Afvalstoffenheffing

Leges
- **Betrouwbare overheid**
- Toelichting Huwelijk en partnerschap
- Toelichting Uittreksel/afschriften
- Toelichting Reisdocumenten
- Toelichting Rijbewijzen
- **Duurzame bereikbaarheid**
- Toelichting Leges Mobiliteits- en parkeergedrag
- **Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed**
- Toelichting Vergunningen Openbare Ruimte
- Toelichting Evenementen
- Toelichting Begrafenisrechten
- Toelichting Brug- schut- en havengelden
- Toelichting Marktgelden
- **Veilige stad**
- Toelichting Exploitatievergunning
- Toelichting Vergunning voetbalwedstrijden
- Toelichting Horeca
- Toelichting Gokken
- Toelichting Sekswerk
- **Ontwikkelen en wonen voor iedereen**
- Toelichting Woonruimtezaken
- Toelichting Leges Omgevingsvergunning

Belastingen

Tabel: Kostendekkendheid belastingen x € 1.000

Omschrijving	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing
Kosten taakveld	38.932	44.661
Toegerekende kosten	5.870	6.939
Kwijtschelding	0	5.942
Overhead	1.705	5.815
BTW	4.680	5.354
Totale kosten	**51.190**	**68.711**
Baten heffing	51.190	65.546
Onttrekking reserve	0	0
Opbrengst afval	0	3.165
Totale opbrengst	**51.190**	**68.711**
Kostendekkendheid	**100%**	**100%**

Toelichting Rioolheffing
Bij het vaststellen van het programma Water en Riolering 2025-2029 was de verwachting dat de totale verwachte kostenstijging van 2024 naar 2025 inclusief inflatiecorrectie € 2,5 miljoen ofwel 5,1% zou bedragen. Omdat we verwachten dat het aantal rioolheffing betalende eigenaren van 2024 naar 2025 met circa 3.000 stijgt nemen onze inkomsten toe en kunnen we volstaan met een lagere procentuele stijging van de rioolheffing. Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten volstaat voor 2025 een tariefstijging van 3,4% om kostendekkend te blijven.

Toelichting Afvalstoffenheffing
In de begroting 2025 stijgen de geraamde baten en lasten voor de afvalstoffenheffing ten opzichte van het jaar 2024. Dit komt doordat er bij de geraamde lasten rekening wordt gehouden met de loon- en prijsindexeringen van 4,5% en de toename van (project)kosten die voortkomen uit de uitvoering van de grondstoffennota. Denk bijvoorbeeld aan het verwijderen van bijplaatsingen. De stijging bij de geraamde baten wordt onder andere veroorzaakt door de tariefindexering van 7,7%, een toename van het aantal huishoudens door de groei van de stad en de ingroei periode voor een evenwichtigere kostenverdeling per type huishouden (sinds 2024 van twee naar vier tarieven). Dit alles zorgt ervoor dat de kostendekkendheid voor de afvalstoffenheffing uitkomt op 100%.

Leges Betrouwbare overheid

Tabel: Kostendekkendheid van programma "Betrouwbare overheid" x € 1.000

Omschrijving	Leges Huwelijk	Uittreksels en afschriften	Reis-documenten	Rijbewijzen
Kosten taakveld	750	540	4.100	1.105
Overhead	186	112	423	175
BTW	-	-	-	-
Totale lasten	**936**	**652**	**4.523**	**1.280**
Totale baten	**710**	**641**	**4.457**	**1.268**
Kostendekkendheid	**76%**	**98%**	**99%**	**99%**

Toelichting Leges Huwelijk en partnerschap
De leges voor huwelijk en partnerschap bestaan uit onder andere een eenvoudig huwelijk, flits- en baliehuwelijk en een reguliere huwelijk. De tarieven verschillen afhankelijk van het gekozen tijdstip en de locatie.

De geraamde baten en lasten stijgen in 2025 evenredig ten opzichte van 2024. De verwachting is dat de aantallen gelijk blijven. In 2024 was de kostendekkendheid 74% en in 2025 komt de kostendekkendheid uit op 76%. De lichte stijging komt doordat de tarieven van de eenvoudige huwelijken zijn verhoogd conform besluitvorming in de voorjaarsnota 2024. Daarin is opgenomen dat het streven is om te komen tot een maximale kostendekkendheid.

Toelichting Uittreksel en afschriften
De leges voor uittreksels en afschriften bestaan uit onder andere het verstrekken van stukken of uittreksels en afschriften. In sommige gevallen zijn er vastgestelde maximumtarieven vanuit het Rijk voorgeschreven. Denk aan onder meer de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). De leges zijn opgebouwd uit de kosten die de gemeente moet maken voor deze dienstverlening. Het uitgangspunt is dat de totale kosten worden gedekt uit de totale legesopbrengsten.

De geraamde baten en lasten voor 2025 stijgen evenredig ten opzichte van 2024. De verwachting is dat de aantallen gelijk blijven. Het uitgangspunt om de totale kosten te dekken uit de totale legesopbrengsten blijft gehandhaafd. In 2024 was de kostendekkendheid 99% en in 2025 komt de kostendekkendheid uit op 98%.

Toelichting Reisdocumenten
De leges reisdocumenten bestaan uit de leges voor onder meer het afgeven van reisdocumenten. Voor deze tarieven geldt een door het Rijk vastgesteld maximumtarief. Het uitgangspunt is dat de totale kosten worden gedekt uit de totale legesopbrengsten.

De geraamde baten en lasten voor 2025 stijgen ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit komt doordat de verwachting is dat de aantallen zullen toenemen, vanwege het verloop van de tienjarige geldigheidsduur van reisdocumenten. Ondanks de verwachte stijging in aantallen zullen de geraamde baten en lasten voor 2025 evenredig stijgen. Daardoor blijft het uitgangspunt om de totale kosten te dekken uit de legesopbrengsten gehandhaafd. In 2024 was de kostendekkendheid 98% en in 2025 komt de kostendekkendheid uit op 99%.

Toelichting Rijbewijzen
De leges rijbewijzen bestaan uit de leges voor onder meer het afgeven van rijbewijzen. Voor deze tarieven geldt een door het Rijk vastgesteld maximumtarief. Uitgangspunt is dat de totale kosten worden gedekt uit de totale legesopbrengsten.

De geraamde baten en lasten voor 2025 dalen iets ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit komt vanwege een daling in aantallen, mede door de mogelijkheid van digitale aanvragen (DAR) rechtstreeks bij het RDW. Door de evenredige daling blijft de kostendekkendheid voor 2025 op 99% net als in 2024. Daarmee blijft het uitgangspunt gehandhaafd dat alle kosten worden gedekt uit de totale legesopbrengsten.

Leges Duurzame bereikbaarheid

Tabel: Kostendekkendheid van programma "Duurzame bereikbaarheid" x € 1.000

Omschrijving	Leges
Kosten taakveld	723
Overhead	246
BTW	67
Totale lasten	**1.036**
Totale baten	**291**
Kostendekkendheid	**28%**

Toelichting Leges Mobiliteits- en parkeergedrag
De leges voor duurzame bereikbaarheid bestaan uit de leges voor het in behandeling nemen van aanvragen gehandicaptenparkeerfaciliteiten (Europese gehandicaptenparkeerkaart, parkeerplaats bij het woon-, werk- of studieadres) en aanvragen taxivergunning. Vanaf 2025 worden de aanvragen ontheffing milieuzone niet meer onder deze categorie verantwoord. Het verschuift naar het programma aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed.

De geraamde baten en lasten voor 2025 zijn lager dan in 2024. De lagere baten en lasten worden veroorzaakt doordat de baten en lasten van de milieuzone niet meer onder deze categorie verantwoord maar zijn verschoven naar het programma aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed. Zonder deze verschuiving zou sprake zijn van een stijging van de baten en lasten.

Daarnaast wordt de totale kostendekkendheid van het programma Duurzame bereikbaarheid beïnvloed door de lagere kostendekkendheid van de leges gehandicaptenparkeerfaciliteiten (26%). De lasten worden voor deze doelgroep zo beperkt mogelijk gehouden. Daarmee daalt de totale kostendekkendheid van het programma Duurzame bereikbaarheid 37% in 2024 naar 28% in 2025.

Leges Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Tabel: Kostendekkendheid van programma "Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed" x € 1.000

Omschrijving	Vergunningen Openbare Ruimte	Evenemen-ten	Begraafplaats-rechten	Brug- schut- en havengelden	Marktgelden
Kosten taakveld	1.957	845	1.424	1.176	712
Overhead	448	416	118	425	272
BTW	33	24	-	-	-
Totale lasten	**2.438**	**1.285**	**1.542**	**1.601**	**984**
Totale baten	**2.459**	**650**	**1.455**	**1.073**	**807**
Kostendekkendheid	**101%**	**51%**	**94%**	**67%**	**82%**

Toelichting Vergunningen Openbare Ruimte
Het gaat om vergunningen voor onder meer het leggen van kabels en leidingen, standplaatsen, verkeersontheffingen en inname openbare grond. Vanaf 2025 worden de aanvragen ontheffing milieuzone onder dit programma verantwoord.

De geraamde baten en lasten stijgen in 2025 ten opzichte van 2024. De kostendekkendheid was in 2024 103% en voor 2025 komt deze uit op 101%.

Bij de legestarieven voor het in behandeling nemen van verzoeken voor het verkrijgen van instemming voor het uitvoeren van werkzaamheden op grond van de Telecommunicatiewet en voor aanvragen opbreekvergunning kabels en leidingen zijn de tarieven met 11% extra verhoogd bovenop de indexering om nagenoeg op het niveau van kostendekkendheid 2024 uit te komen. De lasten per vergunning van de gemeente Utrecht stijgen, vanwege de toenemende complexiteit bij deze leges en door de toezegging aan de raad om bij grote opbrekingen een 100% controle uit te voeren.

Door gecompliceerdere aanvragen is meer inzet per vergunning inname openbare grond noodzakelijk, waardoor de tarieven met 9% extra verhoogd worden.

Toelichting Evenementen
De leges voor evenementen bestaan uit onder andere het in behandeling nemen van aanvragen voor een vergunning voor binnen- en buitenevenementen, aanvragen tap-ontheffing en uit de leges voor het uitvoeren van geluidsmetingen.

De raad heeft besloten om de leges voor evenementen in drie stappen te verhogen om in 2027 te streven naar een maximale kostendekkendheid (raadsbesluit van 11 juli 2024). Daartoe zijn de tarieven voor grote en zeer grote evenementen met het inflatiepercentage plus 90% extra verhoogd. De overige tarieven stijgen met het indexpercentage ten opzichte van 2024. De tarieftoename is niet direct zichtbaar, omdat de verwachting is dat er minder aanvragen zullen binnenkomen. Daardoor daalt de kostendekkendheid van 54% naar 51% in 2025.

Toelichting Begraafplaatsrechten
De leges voor begraafplaatsrechten bestaan uit onder andere het afnemen van begraafplaatsrechten, het beheer en het onderhoud daarvan.

De geraamde baten en lasten stijgen in 2025 ten opzichte van 2024. De kostendekkendheid was in 2024 92% en in 2025 komt deze uit op 94%. De lichte stijging komt doordat de tarieven zijn verhoogd conform de besluitvorming in de voorjaarsnota. Daarin is opgenomen dat het streven is om te komen tot een maximale kostendekkendheid.

Toelichting Brug- schut- en havengelden
De leges voor brug- schut- en havengelden bestaan uit de leges waarbij een recht wordt geheven voor het buiten diensturen openen van bruggen, voor het gebruik van de sluis en voor het gebruik van de haven (zijnde alle wateren binnen de gemeente), die in beheer of onderhoud zijn bij de gemeente.

De geraamde baten voor 2025 stijgen, terwijl de geraamde lasten voor 2025 gelijk blijven aan de geraamde lasten in 2024. De stijging van de baten komt enerzijds door de tarieftoename conform het voorstel uit de Voorjaarsnota 2024 en anderzijds door de uitvoering van amendementen 93 *Versterking van vrouwen in Utrechtse wijken*, 125 *Behoud inzet PrEP & Soa en Skatepark Utrecht* en 131 *Behoud Pretty Woman*. Daardoor stijgt de kostendekkendheid van 49% in 2024 naar 67% in 2025.

Toelichting Marktgelden
Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats op de in de Marktverordening Utrecht 2017 aangewezen markten en marktdagen en voor het door de gemeente verlenen van diensten verband houdende met de wachtlijst voor een standplaats op de wijk- en warenmarkten. Het marktgeld wordt geheven van degene aan wie de vergunning tot het innemen van een standplaats op de markt is verleend dan wel degene die het verzoek om inschrijving of verlenging op de wachtlijst heeft gedaan. Het tarief voor het innemen van een standplaats is afhankelijk van de locatie in de stad waar de markt plaats vindt, de grootte van de ingenomen standplaats en het al dan niet tijdelijk zijn van de standplaats.

De geraamde baten en lasten voor 2025 stijgen ten opzichte van 2024. De stijging van de baten komt door de tarieftoename conform het voorstel uit de Voorjaarsnota 2024. De geraamde baten stijgen minder hard dan de lasten. Hierdoor daalt de kostendekkendheid van 90% in 2024 naar 82% in 2025.

Leges Veilige stad

Tabel: Kostendekkendheid van programma "Veilige stad" x € 1.000

Omschrijving	Vergunning voetbal-wedstrijden	Horeca	Gokken	Sekswerk	Exploitatie-vergunning
Kosten taakveld	23	881	2	1	36
Overhead	12	375	1	0	17
BTW	0	25	0	0	1
Totale lasten	**35**	**1.281**	**3**	**1**	**54**
Totale baten	**35**	**930**	**3**	**1**	**3**
Kostendekkendheid	**100%**	**73%**	**100%**	**100%**	**6%**

Toelichting Vergunning voetbalwedstrijden
Het gaat om leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een vergunning voor het (doen) houden van een betaald voetbalwedstrijd.

De geraamde baten en lasten voor 2025 stijgen ten opzichte van 2024. De geraamde lasten stijgen harder dan de geraamde baten. Dit komt doordat de inzet op de activiteiten voor het vergunnen van een voetbalwedstrijd afgelopen jaren is toegenomen. De toename komt voornamelijk door het voetbalgeweld na de coronaperiode. Waar voorheen sprake was van één enkele risicowedstrijd, is na de coronaperiode elke wedstrijd een risicowedstrijd. De extra inzet vertaalt zich dan ook in extra kosten. Om te streven naar maximale kostendekkendheid zijn de extra kosten meegenomen in de tariefberekening. Daarmee stijgt de kostendekkendheid van 48% in 2024 naar 100% in 2025.

Toelichting Horeca
De leges voor horeca bestaan uit leges voor het in behandeling nemen van vergunningaanvragen (in kader van de Alcoholwet, Verordening horeca gemeente Utrecht, een combinatie van beide, met of zonder terras), aanvragen wijziging inrichting en aanvragen wijziging leidinggevende.

De raad heeft besloten om de leges voor horeca in drie stappen te verhogen om in 2027 te streven naar maximale kostendekkendheid. Hierdoor worden de tarieven met het inflatiepercentage plus 8% extra verhoogd. De tarieftoename is niet direct zichtbaar, vanwege een daling in het aantal aanvragen. Daardoor gaat de kostendekkendheid van 76% in 2024 naar 73% in 2025.

Toelichting Gokken
De leges voor gokken bestaan uit onder andere de aanwezigheid van speelautomaten, speelautomatenhallen, loterij, bingo en rad van avontuur.

De geraamde baten en lasten voor 2025 dalen ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit komt doordat vergunningen voor meerjarig worden afgegeven. Daarmee is de verwachting dat het aantal afgegeven vergunningen voor 2025 lager uitvalt dan in 2024. De kostendekkendheid is bijgesteld van 138% in 2024 naar 100% in 2025.

Toelichting Sekswerk
De leges voor sekswerken bestaan uit onder andere het verkrijgen of wijzigen van een vergunning van een seksinrichting of escortbedrijf.

De geraamde baten en lasten voor 2025 dalen ten opzichte van de geraamde baten en lasten in 2024. Daarmee blijft de kostendekkendheid gelijk aan het voorgaande jaar en komt het uit op 100%.

Toelichting Exploitatievergunning
Onder de leges van een exploitatievergunning vallen vergunningaanvragen die via een aanwijzingsbesluit onder de vergunningplicht vallen in het kader van ondermijning. Om de kosten voor ondernemers zo laag mogelijk te houden is gekozen dit tarief niet kostendekkend te maken.

De geraamde baten en lasten voor 2025 stijgen ten opzichte van 2024. Daardoor ontstaat er een lichte daling in de kostendekkendheid van 8% in 2024 naar 6% in 2025. Het uitgangspunt bij de exploitatievergunning is om de kosten zo laag mogelijk te houden voor de ondernemers.

Leges Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Tabel: Kostendekkendheid van programma "Ontwikkelen en wonen voor iedereen" x € 1.000

Omschrijving	Woonruimtezaken	Leges Omgevingsvergunning
Kosten taakveld	368	15.212
Overhead	150	4.969
BTW	11	970
Totale lasten	**529**	**21.151**
Totale baten	**521**	**21.050**
Kostendekkendheid	**98%**	**100%**

Toelichting Woonruimtezaken
Het gaat hier om leges voor onttrekking, samenvoeging, omzetting en woning vorming, splitsing, opkoopbescherming en verklaring bestemming en gebruik.

De totaal geraamde baten en lasten voor 2025 dalen ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit komt door een daling in aantallen verstrekte vergunningen voor onttrekking, samenvoeging, omzetting en woning vorming, splitsing, opkoopbescherming en verklaring bestemming en gebruik. Ondanks de daling in aantallen neemt de kostendekkendheid toe van 88% in 2024 naar 98% in 2025.

Toelichting Leges Omgevingsvergunning
In 2024 zijn de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking getreden. Dit heeft gevolgen voor de bouwprojecten die onder de Wkb worden uitgevoerd. Het principe van legesheffing verandert niet. Voor een deel van de bouwactiviteiten is de bouwtechnische toets overgedragen van de gemeente Utrecht naar private kwaliteitsborgers. In de nieuwe verordening is daarom onderscheid gemaakt tussen een technische en een planologische (ruimtelijke deel) vergunning.

De geraamde baten en lasten voor 2025 stijgen ten opzichte van het voorgaande jaar. Dankzij de evenredige stijging komt de kostendekkendheid net als in 2024 op 100%. Hierdoor blijft het uitgangspunt voor kostendekkende tarieven gehandhaafd..

Verklarende woordenlijst

Begrip	Omschrijving
Accres	Jaarlijkse groei van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Op basis van de normeringssystematiek is deze gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven; stijgen de rijksuitgaven, dan stijgt ook het Gemeentefonds, en andersom.
Actuele begroting	De laatst door de gemeenteraad vastgestelde begroting. Dit betreft de nominale begroting plus alle door de gemeenteraad vastgestelde begrotingswijzigingen.
Afschrijving	Jaarlijkse afboeking van een deel van de boekwaarde van een geactiveerd goed. Deze wordt geacht de waardevermindering van het actief tot uitdrukking te brengen. De afschrijving wordt ten laste gebracht van de rekening van lasten en baten.
Algemene dekkingsreserves	Reserves waarvan de renteopbrengst wordt aangewend als algemeen dekkingsmiddel.
Algemene reserves	Alle reserves niet zijnde bestemmingsreserves. Tot de algemene reserves worden gerekend de algemene reserve in enge zin, de algemene dekkingsreserves, de reserve grondexploitaties en de dienstbedrijfsreserves.
Algemene uitkering	Uitkering uit het Gemeentefonds door het Rijk aan alle gemeenten op basis van algemene verdeelmaatstaven, vastgelegd in de Financiële verhoudingswet, met het karakter van algemene middelen.
Baten	De aanduiding volgens de comptabiliteitsvoorschriften voor de opbrengsten/inkomsten van de gemeente.
Begrotingswijziging	Een aanpassing van de ramingen tijdens het begrotingsjaar; een dergelijk besluit wordt door de gemeenteraad genomen.
Bestuursrapportage	De eerste bestuursrapportage is onderdeel van de voorjaarsnota. De tweede bestuursrapportage wordt gelijktijdig met de programmabegroting uitgebracht. Hierin wordt tussentijdse verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en worden nieuwe ontwikkelingen gesignaleerd. Op basis van deze informatie kan tussentijds worden bijgestuurd en vindt bijstelling plaats van de lopende begroting.
Bestemmingsreserves	Reserves waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestedingsrichting heeft gegeven.
Besluit Begroten en verantwoorden (BBV)	Wettelijke voorschriften voor de inrichting van de programmabegroting en –jaarstukken.
Coronavirus	Dit is een groep van virussen die tot luchtweginfecties kunnen leiden bij mensen en dieren. De meeste coronavirussen leiden bij besmetting, net als rhinovirussen, tot een gewone verkoudheid. Over het algemeen veroorzaken ze verkoudheid in de winter en vroeg in de lente. In 2020 heeft dit virus geleid tot een pandemie die voort duurde tot in 2021.

Begrip	Omschrijving
Decentralisatie	Het overdragen van meer verantwoordelijkheden en bevoegdheden naar lagere overheden. Concreet kan dit leiden tot overheveling van taken (en de daartoe benodigde middelen) van de centrale overheid naar andere overheden.
Doelmatigheid (efficiency)	De mate waarin een maximale hoeveelheid prestaties wordt geleverd met een minimale hoeveelheid middelen of een hogere kwaliteit wordt bereikt bij een gelijkblijvende hoeveelheid middelen. Onderzoek naar doelmatigheid richt zich vooral op verbetering van bedrijfsvoering.
Egalisatievoorzieningen	Voorzieningen die samenhangen met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten.
Eigen vermogen	Het eigen vermogen is het verschil tussen de activa en het vreemd vermogen. Het eigen vermogen op de balans bestaat uit de algemene reserves, de bestemmingsreserves en het gerealiseerd resultaat.
Financiering	De wijze waarop de gemeente in de behoefte aan geld (kort) en kapitaal (lang) voorziet: het geldbeheer. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geleend. Daardoor kunnen tijdelijk overschotten of tekorten ontstaan. Op de geld- en kapitaalmarkt wordt dit glad gestreken.
Garantie	Zekerheidstelling door de gemeente ten behoeve van derden die een lening aantrekken. Bij derden valt te denken aan sportverenigingen of welzijnsinstellingen. Ingeval van wanbetaling zal de gemeente de resterende schuld dienen af te lossen.
Gemeentefonds	Landelijk fonds onder beheer van het ministerie van Binnenlandse Zaken, waarin een deel van de opbrengst van de rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn, voor zover daar geen wettelijke verplichtingen tegenover staan, vrij besteedbaar.
Incidenteel	Eenmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerend.
Investering	De aanschaf of de productie van een kapitaalgoed.
Jaarrekening	Eén van de twee onderdelen van de jaarstukken. De jaarrekening geeft een analyse van de afwijkingen tussen de begrote en gerealiseerde lasten en baten. Tevens wordt in de jaarrekening de stand van de gemeentelijke vermogenspositie opgemaakt.
Jaarverslag	Eén van de twee onderdelen van de jaarstukken. Het jaarverslag bevat de meer beleidsmatige onderdelen, zoals de programma- en paragraaf verantwoording
Kapitaalgoederen	Duurzaam productiemiddel, dat nodig is om de aan de burgers te leveren diensten en goederen, te produceren. Daarbij gaat het om een productiemiddel dat meerdere jaren meegaat en veelal veel waarde heeft.

Begrip	Omschrijving
Kapitaallasten	Deze bestaan uit de componenten afschrijving en rente. Het zijn de exploitatiekosten van vaste activa. Deze volgen de levensduur. De rentekosten ontstaan omdat beslag op vermogen wordt gelegd. Vanwege jaarlijkse afschrijving daalt de boekwaarde en nemen de rentekosten af.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het financieringstekort hoger dan de kasgeldlimiet dan moet dat via lang geld worden gefinancierd.
Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een programma in beeld brengt.
Kortlopende leningen	Middelen die worden aangetrokken op de geldmarkt in de vorm van kortlopende leningen (looptijd korter dan een jaar).
Langlopende leningen	Middelen die worden aangetrokken op de kapitaalmarkt in de vorm van langlopende leningen (looptijd langer dan een jaar).
Leges	Heffing op een publiekrechtelijke grondslag voor een gemeentelijk goed of een gemeentelijke dienst (bijvoorbeeld leges paspoorten, leges bouwvergunningen). Het totaal van de gemeentelijke leges mag niet meer dan kostendekkend zijn.
Nominale begroting	De raming van lasten en baten die is opgenomen in het boekwerk van de programmabegroting. Behandeling en vaststelling vinden plaats tijdens de begrotingsbehandeling in november.
Normeringssystematiek	Ook wel bekend als 'samen de trap of, samen de trap af'. Volgens deze systematiek is de hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds gekoppeld aan de omvang van de (netto gecorrigeerde) rijksuitgaven. Als de relevante rijksuitgaven stijgen, dan neemt de omvang van het Gemeentefonds toe; dalen de rijksuitgaven, dan neemt de omvang van het Gemeentefonds af.
Omslagrente	De rekenrente die de Centrale Treasury gebruikt voor het berekenen van de rentelasten over de gedane investeringen. Deze rente is onderdeel van de kapitaallasten en wordt doorberekend aan de diensten.
Precariobelasting	Recht voor het gebruik van openbare grond of water. Het recht kan worden geheven van degene die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water heeft of van degene voor wie dit gebeurt.
Programmabegroting	Het overzicht van de verwachte lasten en baten, opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). De programmabegroting is opgebouwd uit de beleidsbegroting en de financiële begroting, die op hoofdlijnen inzicht geven in het voorgestane beleid en de daarmee samenhangende financiële middelen voor het komend jaar en de daarop volgende drie jaren. De programmabegroting wordt door de gemeenteraad vastgesteld.

Begrip	Omschrijving
Overzicht van lasten en baten	Overzicht van de in een bepaald jaar gerealiseerde lasten en baten. De programmabegroting is opgebouwd uit het jaarverslag en de jaarrekening. De programmaverantwoording dient ter verantwoording van het uitvoeren van de programmabegroting.
Reserve grondexploitatie	Het weerstandsvermogen dat dient als buffer voor de risico's die worden gelopen bij grondexploitaties.
Reserves	Dit betreft in beginsel vrij aanwendbare middelen. Daarom behoren ze tot het eigen vermogen. De reserves worden onderscheiden in algemene reserves en bestemmingsreserves.
Risicomodel	Overzicht van risico's zoals bekend bij het aanbieden van de programmabegroting en de jaarstukken.
Risicovoorzieningen	Voorzieningen die betrekking hebben op gekwantificeerde risico's, niet zijnde de risico's over de apparaatskosten (deze laatste worden gedekt door de algemene reserve en/of bedrijfsreserves).
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Structureel	Jaarlijks terugkerend. Structurele kosten dienen door structurele opbrengsten te worden gedekt.
Subsidie	Overdracht van de gemeente aan derden, zowel particuliere instellingen als natuurlijke personen.
Treasury	Dit betreft het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
Verantwoording	Zie programmaverantwoording.
Verplichting	Contractuele overeenkomst tot het betalen van een vast bedrag aan een bekende partij.
Verplicht deel reserve	Middelen worden als verplicht aangemerkt indien sprake is van een juridisch afdwingbare verplichting richting derden. Een dergelijke verplichting bestaat wanneer er met derden afspraken zijn gemaakt over de besteding van middelen in een juridisch bindende wijze zoals een contract, opdracht of schriftelijke bevestiging. Het bestaan van concrete plannen of een bestemming van (een deel van) de middelen ter dekking van bijvoorbeeld onderdelen van het coalitieakkoord, zijn niet aangemerkt als juridische verplichting zolang er geen afspraken met derden zijn vastgelegd.
Voorziening	Verplichting met een voorwaardelijk karakter. Deze wordt op de balans gerekend tot het vreemd vermogen. Ze wordt getroffen voor toekomstige uitgaven, waarvan de oorzaak zich al heeft voorgedaan. Een voorziening moet dekkend zijn voor de achterliggende voorwaardelijke verplichting. Voorzieningen worden onderscheiden in risico- en egalisatievoorzieningen.
Weerstandsvermogen	Maatstaf voor de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel middelen zijn nodig om alle risico's op te kunnen vangen).